నమో తస్స భగవతో అరహతో సమ్మాసమ్బుద్ధస్స

అభిధమ్మపిటకే

కథావత్థుపాళి

౧. పుగ్గలకథా

౧. సుద్ధసచ్చికట్ఠో

౧. అనులోమపచ్చనీకం

౧. [ఇమినా లక్ఖణేన సకవాదీపుచ్ఛా దస్సితా] పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి [సచ్చికట్ఠపరమట్ఠేనాతి (స్యా. పీ. క. సీ.)]? ఆమన్తా. యో సచ్చికట్ఠో పరమత్థో, తతో సో పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

ఆజానాహి నిగ్గహం. హఞ్చి పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, తేన వత రే వత్తబ్బే – "యో సచ్చికట్ఠో పరమత్థో, తతో సో పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా"తి. యం తత్థ వదేసి – "వత్తబ్బే ఖో – 'పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,' నో చ వత్తబ్బే – 'యో సచ్చికట్ఠో పరమత్థో, తతో సో పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా'"తి మిచ్ఛా.

నో చే పన వత్తబ్బే – "యో సచ్చికట్ఠో పరమత్థో, తతో సో పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా"తి, నో చ వత రే [నో వత రే (స్యా. పీ.)] వత్తబ్బే – "పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా"తి. యం తత్థ వదేసి – "వత్తబ్బే ఖో – 'పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,' నో చ వత్తబ్బే – 'యో సచ్చికట్ఠో పరమత్థో, తతో సో పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా'"తి మిచ్ఛా.

అనులోమపఞ్చకం.

౨. [ఇమినా లక్ఖణేన పరవాదీపుచ్ఛా దస్సితా] పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. యో సచ్చికట్ఠో పరమత్థో, తతో సో పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

ఆజానాహి పటికమ్మం. హఞ్చి పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, తేన వత రే వత్తబ్బే – "యో సచ్చికట్ఠో పరమత్థో, తతో సో పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా"తి. యం తత్థ వదేసి – "వత్తబ్బే ఖో – 'పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,' నో చ వత్తబ్బే – 'యో సచ్చికట్ఠో పరమత్థో, తతో సో పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా'"తి మిచ్ఛా.

నో చే పన వత్తబ్బే – “యో సచ్చికట్ఠో పరమత్థో, తతో సో పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,’ నో చ వత్తబ్బే – ‘యో సచ్చికట్ఠో పరమత్థో, తతో సో పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా’”తి మిచ్ఛా.

పటికమ్మచతుక్కం.

౩. త్వం చే పన మఞ్ఞసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,’ నో చ వత్తబ్బే – ‘యో సచ్చికట్ఠో పరమత్థో, తతో సో పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా’తి, తేన తవ [త్వం (స్యా.) టీకా ఓలోకేతబ్బా] తత్థ హేతాయ పటిఞ్ఞాయ హేవం పటిజానన్తం [టీకా ఓలోకేతబ్బా] హేవం నిగ్గహేతబ్బే. అథ తం నిగ్గణ్హామ. సునిగ్గహితో చ [సునిగ్గహితోవ (స్యా.)] హోసి.

హఞ్చి పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన , తేన వత రే వత్తబ్బే – “యో సచ్చికట్ఠో పరమత్థో, తతో సో పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,’ నో చ వత్తబ్బే – ‘యో సచ్చికట్ఠో పరమత్థో, తతో సో పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా’”తి మిచ్ఛా.

నో చే పన వత్తబ్బే – “యో సచ్చికట్ఠో పరమత్థో, తతో సో పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,’ నో చ వత్తబ్బే – ‘యో సచ్చికట్ఠో పరమత్థో, తతో సో పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా’”తి ఇదం తే మిచ్ఛా.

నిగ్గహచతుక్కం.

౪. ఏసే చే దున్నిగ్గహితే హేవమేవం [హేవమేవ (స్యా.)] తత్థ దక్ఖ. వత్తబ్బే ఖో – “పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,” నో చ వత్తబ్బే – “యో సచ్చికట్ఠో పరమత్థో, తతో సో పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి. నో చ మయం తయా తత్థ హేతాయ పటిఞ్ఞాయ హేవం పటిజానన్తా హేవం నిగ్గహేతబ్బా. అథ మం నిగ్గణ్హాసి. దున్నిగ్గహితా చ [దున్నిగ్గహితావ (స్యా.)] హోమ.

హఞ్చి పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, తేన వత రే వత్తబ్బే – “యో సచ్చికట్ఠో పరమత్థో, తతో సో పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,’ నో చ వత్తబ్బే – ‘యో సచ్చికట్ఠో పరమత్థో, తతో సో పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా’”తి మిచ్ఛా.

నో చే పన వత్తబ్బే – “యో సచ్చికట్ఠో పరమత్థో , తతో సో పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి . యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,’ నో చ వత్తబ్బే – ‘యో సచ్చికట్ఠో పరమత్థో, తతో సో పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా’”తి ఇదం తే మిచ్ఛా.

ఉపనయనచతుక్కం.

౩. న హేవం నిగ్గహేతబ్బే. తేన హి యం నిగ్గణ్హాసి – “హఞ్చి పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, తేన వత రే వత్తబ్బే – ‘యో సచ్చికట్ఠో పరమత్థో, తతో సో పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా’తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, నో చ వత్తబ్బే – యో సచ్చికట్ఠో పరమత్థో, తతో సో పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా’”తి మిచ్ఛా.

నో చే పన వత్తబ్బే – “యో సచ్చికట్ఠో పరమత్థో, తతో సో పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,’ నో చ వత్తబ్బే – ‘యో సచ్చికట్ఠో పరమత్థో, తతో సో పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా’”తి ఇదం తే మిచ్ఛా. తేన హి యే కతే నిగ్గహే సే నిగ్గహే దుక్కటే. సుకతే పటికమ్మే. సుకతా పటిపాదనాతి.

నిగ్గమనచతుక్కం.

పఠమో నిగ్గహో.

౧. సుద్ధసచ్చికట్ఠో

౨. పచ్చనీకానులోమం

౬. పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. యో సచ్చికట్ఠో పరమత్థో, తతో సో పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

ఆజానాహి నిగ్గహం. హఞ్చి పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, తేన వత రే వత్తబ్బే – “యో సచ్చికట్ఠో పరమత్థో, తతో సో పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,’ నో చ వత్తబ్బే – ‘యో సచ్చికట్ఠో పరమత్థో, తతో సో పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా’”తి మిచ్ఛా.

నో చే పన వత్తబ్బే – “యో సచ్చికట్ఠో పరమత్థో, తతో సో పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,’ నో చ వత్తబ్బే – ‘యో సచ్చికట్ఠో పరమత్థో, తతో సో పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా’”తి మిచ్ఛా.

పచ్చనీకపఞ్చకం.

౭. పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. యో సచ్చికట్ఠో పరమత్థో, తతో సో పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి ? న హేవం వత్తబ్బే.

ఆజానాహి పటికమ్మం. హఞ్చి పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, తేన వత రే వత్తబ్బే – “యో సచ్చికట్ఠో పరమత్థో, తతో సో పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,’ నో చ వత్తబ్బే – ‘యో సచ్చికట్ఠో పరమత్థో, తతో సో పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా’”తి మిచ్ఛా.

నో చే పన వత్తబ్బే – “యో సచ్చికట్ఠో పరమత్థో, తతో సో పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,’ నో చ వత్తబ్బే – ‘యో సచ్చికట్ఠో పరమత్థో, తతో సో పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా’”తి మిచ్ఛా.

పటికమ్మచతుక్కం.

౮. త్వం చే పన మఞ్ఞసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన’ , నో చ వత్తబ్బే – ‘యో సచ్చికట్ఠో పరమత్థో, తతో సో పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా’”తి, తేన తవ తత్థ హేతాయ పటిఞ్ఞాయ హేవం పటిజానన్తం హేవం నిగ్గహేతబ్బే. అథ తం నిగ్గణ్హామ. సునిగ్గహితో చ హోసి.

హఞ్చి పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, తేన వత రే వత్తబ్బే – “యో సచ్చికట్ఠో పరమత్థో, తతో సో పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,’ నో చ వత్తబ్బే – ‘యో సచ్చికట్ఠో పరమత్థో, తతో సో పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా’”తి మిచ్ఛా.

నో చే పన వత్తబ్బే – “యో సచ్చికట్ఠో పరమత్థో, తతో సో పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,’ నో చ వత్తబ్బే – ‘యో సచ్చికట్ఠో పరమత్థో, తతో సో పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా’”తి ఇదం తే మిచ్ఛా.

౯. ఏసే చే దున్నిగ్గహితే హేవమేవం తత్థ దక్ఖ. వత్తబ్బే ఖో – “పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,” నో చ వత్తబ్బే – “యో సచ్చికట్ఠో పరమత్థో, తతో సో పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి. నో చ మయం తయా తత్థ హేతాయ పటిఞ్ఞాయ హేవం పటిజానన్తా హేవం నిగ్గహేతబ్బా. అథ మం నిగ్గణ్హాసి. దున్నిగ్గహితా చ హోమ.

హఞ్చి పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, తేన వత రే వత్తబ్బే – “యో సచ్చికట్ఠో పరమత్థో, తతో సో పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,’ నో చ వత్తబ్బే – ‘యో సచ్చికట్ఠో పరమత్థో, తతో సో పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా’”తి మిచ్ఛా.

నో చే పన వత్తబ్బే – “యో సచ్చికట్ఠో పరమత్థో, తతో సో పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘పుగ్గలో నుపలబ్భతి

సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,’ నో చ వత్తబ్బే – ‘యో సచ్చికట్ఠో పరమత్థో, తతో సో పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా’”తి ఇదం తే మిచ్ఛా.

ఉపనయనచతుక్కం.

౧౦. న హేవం నిగ్గహేతబ్బే. తేన హి యం నిగ్గణ్హాసి – “హఞ్చి పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, తేన వత రే వత్తబ్బే – ‘యో సచ్చికట్ఠో పరమత్థో, తతో సో పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా’తి. యం తత్థ వదేసి – ‘వత్తబ్బే ఖో – పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, నో చ వత్తబ్బే – యో సచ్చికట్ఠో పరమత్థో, తతో సో పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా’”తి మిచ్ఛా.

నో చే పన వత్తబ్బే – “యో సచ్చికట్ఠో పరమత్థో, తతో సో పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,’ నో చ వత్తబ్బే – ‘యో సచ్చికట్ఠో పరమత్థో, తతో సో పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా’”తి ఇదం తే మిచ్ఛా. తేన హి యే కతే నిగ్గహే సే నిగ్గహే దుక్కటే. సుకతే పటికమ్మే. సుకతా పటిపాదనాతి.

నిగ్గమనచతుక్కం.

దుతియో నిగ్గహో.

౨. (క) ఓకాససచ్చికట్ఠో

౧. అనులోమపచ్చనీకం

౧౧. పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. సబ్బత్థ పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

ఆజానాహి నిగ్గహం. హఞ్చి పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, తేన వత రే వత్తబ్బే – “సబ్బత్థ పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,’ నో చ వత్తబ్బే – ‘సబ్బత్థ పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా’”తి మిచ్ఛా.

నో చే పన వత్తబ్బే – “సబ్బత్థ పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,’ నో చ వత్తబ్బే – ‘సబ్బత్థ పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా’”తి మిచ్ఛా…పే….

తతియో నిగ్గహో.

౩. (క) కాలసచ్చికట్ఠో

౧. అనులోమపచ్చనీకం

౧౨. పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. సబ్బదా పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

ఆజానాహి నిగ్గహం. హఞ్చి పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, తేన వత రే వత్తబ్బే – "సబ్బదా పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా"తి. యం తత్థ వదేసి – "వత్తబ్బే ఖో – 'పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,' నో చ వత్తబ్బే – 'సబ్బదా పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా'"తి మిచ్ఛా.

నో చే పన వత్తబ్బే – "సబ్బదా పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా"తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా"తి. యం తత్థ వదేసి – "వత్తబ్బే ఖో – 'పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,' నో చ వత్తబ్బే – 'సబ్బదా పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా'"తి మిచ్ఛా...పే....

చతుత్థో నిగ్గహో.

౪. (క) అవయవసచ్చికట్ఠో

౧. అనులోమపచ్చనీకం

౧౩. పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. సబ్బేసు పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

ఆజానాహి నిగ్గహం. హఞ్చి పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, తేన వత రే వత్తబ్బే – "సబ్బేసు పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా"తి. యం తత్థ వదేసి – "వత్తబ్బే ఖో – 'పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,' నో చ వత్తబ్బే – 'సబ్బేసు పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా'"తి మిచ్ఛా.

నో చే పన వత్తబ్బే – "సబ్బేసు పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా"తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా"తి. యం తత్థ వదేసి – "వత్తబ్బే ఖో – 'పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,' నో చ వత్తబ్బే – 'సబ్బేసు పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా'"తి మిచ్ఛా...పే....

పఞ్చమో నిగ్గహో.

౨. (ఖ) ఓకాససచ్చికట్ఠో

౨. పచ్చనీకానులోమం

౧౪. పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. సబ్బత్థ పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

ఆజానాహి నిగ్గహం. హఞ్చి పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన , తేన వత రే వత్తబ్బే – “సబ్బత్థ పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,’ నో చ వత్తబ్బే – ‘సబ్బత్థ పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా’”తి మిచ్ఛా.

నో చే పన వత్తబ్బే – “సబ్బత్థ పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,’ నో చ వత్తబ్బే – ‘సబ్బత్థ పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా’”తి మిచ్ఛా…పే….

ఛట్ఠో నిగ్గహో.

౩. (ఖ) కాలసచ్చికట్ఠో

౨. పచ్చనీకానులోమం

౧౩. పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. సబ్బదా పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

ఆజానాహి నిగ్గహం. హఞ్చి పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, తేన వత రే వత్తబ్బే – “సబ్బదా పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,’ నో చ వత్తబ్బే – ‘సబ్బదా పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా’”తి మిచ్ఛా.

నో చే పన వత్తబ్బే – “సబ్బదా పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,’ నో చ వత్తబ్బే – ‘సబ్బదా పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా’”తి మిచ్ఛా…పే….

సత్తమో నిగ్గహో.

౪. (ఖ) అవయవసచ్చికట్ఠో

౨. పచ్చనీకానులోమం

౧౬. పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. సబ్బేసు పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

ఆజానాహి నిగ్గహం. హఞ్చి పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, తేన వత రే వత్తబ్బే – “సబ్బేసు పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,’ నో చ వత్తబ్బే – ‘సబ్బేసు పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా’”తి మిచ్ఛా.

నో చే పన వత్తబ్బే – “సబ్బేసు పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన’ , నో చ వత్తబ్బే – ‘సబ్బేసు పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా’”తి మిచ్ఛా…పే॰….

అట్ఠకనిగ్గహో.

౨. సుద్ధికసంసన్దనం

౧౭. పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, రూపఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. అఞ్ఞం రూపం అఞ్ఞో పుగ్గలోతి? న హేవం వత్తబ్బే.

ఆజానాహి నిగ్గహం. హఞ్చి పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, రూపఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, తేన వత రే వత్తబ్బే – “అఞ్ఞం రూపం అఞ్ఞో పుగ్గలో”తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, రూపఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,’ నో చ వత్తబ్బే – ‘అఞ్ఞం రూపం అఞ్ఞో పుగ్గలో’”తి మిచ్ఛా.

నో చే పన వత్తబ్బే – “అఞ్ఞం రూపం అఞ్ఞో పుగ్గలో”తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, రూపఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, రూపఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన’ , నో చ వత్తబ్బే – ‘అఞ్ఞం రూపం అఞ్ఞో పుగ్గలో’”తి మిచ్ఛా…పే॰….

౧౮. పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, వేదనా చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన…పే॰… సఞ్ఞా చ ఉపలబ్భతి…పే॰… సఙ్ఖారా చ ఉపలబ్భన్తి…పే॰… విఞ్ఞాణఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. అఞ్ఞం విఞ్ఞాణం అఞ్ఞో పుగ్గలోతి? న హేవం వత్తబ్బే.

ఆజానాహి నిగ్గహం. హఞ్చి పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, విఞ్ఞాణఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, తేన వత రే వత్తబ్బే – “అఞ్ఞం విఞ్ఞాణం అఞ్ఞో పుగ్గలో”తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, విఞ్ఞాణఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,’ నో చ వత్తబ్బే – ‘అఞ్ఞం విఞ్ఞాణం అఞ్ఞో పుగ్గలో’”తి మిచ్ఛా.

నో చే పన వత్తబ్బే – “అఞ్ఞం విఞ్ఞాణం అఞ్ఞో పుగ్గలో”తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, విఞ్ఞాణఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, విఞ్ఞాణఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,’ నో చ వత్తబ్బే – ‘అఞ్ఞం విఞ్ఞాణం అఞ్ఞో పుగ్గలో’”తి మిచ్ఛా…పే॰….

౧౯. పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, చక్ఖాయతనఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన…పే॰… సోతాయతనఞ్చ ఉపలబ్భతి… ఘానాయతనఞ్చ ఉపలబ్భతి… జివ్హాయతనఞ్చ ఉపలబ్భతి… కాయాయతనఞ్చ

ఉపలబ్భతి... రూపాయతనఞ్చ ఉపలబ్భతి... సద్దాయతనఞ్చ ఉపలబ్భతి... గన్ధాయతనఞ్చ ఉపలబ్భతి... రసాయతనఞ్చ ఉపలబ్భతి... ఫోట్ఠబ్బాయతనఞ్చ ఉపలబ్భతి... మనాయతనఞ్చ ఉపలబ్భతి... ధమ్మాయతనఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన...పే.....

౨౦. చక్ఖుధాతు చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన...పే.... సోతధాతు చ ఉపలబ్భతి... ఘానధాతు చ ఉపలబ్భతి... జివ్హాధాతు చ ఉపలబ్భతి... కాయధాతు చ ఉపలబ్భతి... రూపధాతు చ ఉపలబ్భతి... సద్దధాతు చ ఉపలబ్భతి... గన్ధధాతు చ ఉపలబ్భతి... రసధాతు చ ఉపలబ్భతి... ఫోట్ఠబ్బధాతు చ ఉపలబ్భతి... చక్ఖువిఞ్ఞాణధాతు చ ఉపలబ్భతి... సోతవిఞ్ఞాణధాతు చ ఉపలబ్భతి... ఘానవిఞ్ఞాణధాతు చ ఉపలబ్భతి... జివ్హావిఞ్ఞాణధాతు చ ఉపలబ్భతి... కాయవిఞ్ఞాణధాతు చ ఉపలబ్భతి... మనోధాతు చ ఉపలబ్భతి... మనోవిఞ్ఞాణధాతు చ ఉపలబ్భతి... ధమ్మధాతు చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన...పే.....

౨౧. చక్ఖున్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన...పే.... సోతిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి... ఘానిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి... జివ్హిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి... కాయిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి ... మనిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి... జీవితిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి... ఇత్థిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి... పురిసిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి... సుఖిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి... దుక్ఖిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి... సోమనస్సిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి... దోమనస్సిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి... ఉపేక్ఖిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి... సద్ధిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి... వీరియిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి... సతిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి... సమాధిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి... పఞ్ఞిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి... అనఞ్ఞాతఞ్ఞస్సామీతిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి... అఞ్ఞిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి... అఞ్ఞాతావిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. అఞ్ఞం అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం అఞ్ఞో పుగ్గలోతి? న హేవం వత్తబ్బే.

ఆజానాహి నిగ్గహం. హఞ్చి పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, అఞ్ఞాతావిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, తేన వత రే వత్తబ్బే – "అఞ్ఞం అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం అఞ్ఞో పుగ్గలో"తి. యం తత్థ వదేసి – "వత్తబ్బే ఖో – 'పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, అఞ్ఞాతావిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,' నో చ వత్తబ్బే – 'అఞ్ఞం అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం అఞ్ఞో పుగ్గలో'"తి మిచ్ఛా.

నో చే పన వత్తబ్బే – "అఞ్ఞం అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం అఞ్ఞో పుగ్గలో"తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, అఞ్ఞాతావిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా"తి. యం తత్థ వదేసి – "వత్తబ్బే ఖో – 'పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, అఞ్ఞాతావిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,' నో చ వత్తబ్బే – 'అఞ్ఞం అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం అఞ్ఞో పుగ్గలో'"తి మిచ్ఛా...పే.....

౨౨. [పు. ప. మాతికా ౪.౨౪; అ. ని. ౪.౯౫-౯౬] పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. వుత్తం భగవతా – "అత్థి పుగ్గలో అత్తహితాయ పటిపన్నో," రూపఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. అఞ్ఞం రూపం అఞ్ఞో పుగ్గలోతి? న హేవం వత్తబ్బే.

ఆజానాహి పటికమ్మం. హఞ్చి వుత్తం భగవతా – "అత్థి పుగ్గలో అత్తహితాయ పటిపన్నో," రూపఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, తేన వత రే వత్తబ్బే – "అఞ్ఞం రూపం అఞ్ఞో పుగ్గలో"తి. యం తత్థ వదేసి – "వత్తబ్బే ఖో – 'వుత్తం

భగవతా – అత్థి పుగ్గలో అత్తహితాయ పటిపన్నో, రూపఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,' నో చ వత్తబ్బే – 'అఞ్ఞం రూపం అఞ్ఞో పుగ్గలో''’తి మిచ్ఛా.

నో చే పన వత్తబ్బే – “అఞ్ఞం రూపం అఞ్ఞో పుగ్గలో”తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “వుత్తం భగవతా – 'అత్థి పుగ్గలో అత్తహితాయ పటిపన్నో,' రూపఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – 'వుత్తం భగవతా – అత్థి పుగ్గలో అత్తహితాయ పటిపన్నో, రూపఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,' నో చ వత్తబ్బే – 'అఞ్ఞం రూపం అఞ్ఞో పుగ్గలో''’తి మిచ్ఛా…పే॰….

౨౩. పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. వుత్తం భగవతా – “అత్థి పుగ్గలో అత్తహితాయ పటిపన్నో,” వేదనా చ ఉపలబ్భతి…పే॰… సఞ్ఞా చ ఉపలబ్భతి…పే॰… సఙ్ఖారా చ ఉపలబ్భన్తి…పే॰… విఞ్ఞాణఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. అఞ్ఞం విఞ్ఞాణం అఞ్ఞో పుగ్గలోతి? న హేవం వత్తబ్బే.

ఆజానాహి పటికమ్మం. హఞ్చి వుత్తం భగవతా – “అత్థి పుగ్గలో అత్తహితాయ పటిపన్నో,” విఞ్ఞాణఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, తేన వత రే వత్తబ్బే – “అఞ్ఞం విఞ్ఞాణం అఞ్ఞో పుగ్గలో”తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – 'వుత్తం భగవతా – అత్థి పుగ్గలో అత్తహితాయ పటిపన్నో, విఞ్ఞాణఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,' నో చ వత్తబ్బే – 'అఞ్ఞం విఞ్ఞాణం అఞ్ఞో పుగ్గలో''’తి మిచ్ఛా.

నో చే పన వత్తబ్బే – “అఞ్ఞం విఞ్ఞాణం అఞ్ఞో పుగ్గలో”తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “వుత్తం భగవతా – 'అత్థి పుగ్గలో అత్తహితాయ పటిపన్నో,' విఞ్ఞాణఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – 'వుత్తం భగవతా – అత్థి పుగ్గలో అత్తహితాయ పటిపన్నో,' విఞ్ఞాణఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, నో చ వత్తబ్బే – 'అఞ్ఞం విఞ్ఞాణం అఞ్ఞో పుగ్గలో''’తి మిచ్ఛా…పే॰….

౨౪. పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. వుత్తం భగవతా – “అత్థి పుగ్గలో అత్తహితాయ పటిపన్నో,” చక్ఖాయతనఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన…పే॰… సోతాయతనఞ్చ ఉపలబ్భతి…పే॰… ధమ్మాయతనఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన…పే॰….

౨౫. చక్ఖుధాతు చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన…పే॰… కాయధాతు చ ఉపలబ్భతి…పే॰… రూపధాతు చ ఉపలబ్భతి…పే॰… ఫోట్ఠబ్బధాతు చ ఉపలబ్భతి…పే॰… చక్ఖువిఞ్ఞాణధాతు చ ఉపలబ్భతి…పే॰… మనోవిఞ్ఞాణధాతు చ ఉపలబ్భతి…పే॰… ధమ్మధాతు చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన…పే॰….

౨౬. చక్ఖున్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన…పే॰… సోతిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన…పే॰… అఞ్ఞిన్ద్రియఞ్చ [అఞ్ఞాతావిన్ద్రియఞ్చ (బహూసు)] ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన…పే॰….

౨౭. పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. వుత్తం భగవతా – “అత్థి పుగ్గలో అత్తహితాయ పటిపన్నో,” అఞ్ఞాతావిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. అఞ్ఞం అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం అఞ్ఞో పుగ్గలోతి? న హేవం

వత్తబ్బే.

ఆజానాహి పటికమ్మం. హఞ్చి వుత్తం భగవతా – “అత్థి పుగ్గలో అత్తహితాయ పటిపన్నో,” అఞ్ఞాతావిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, తేన వత రే వత్తబ్బే – “అఞ్ఞం అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం అఞ్ఞో పుగ్గలో”తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘వుత్తం భగవతా – అత్థి పుగ్గలో అత్తహితాయ పటిపన్నో, అఞ్ఞాతావిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,’ నో చ వత్తబ్బే – ‘అఞ్ఞం అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం అఞ్ఞో పుగ్గలో’”తి మిచ్ఛా.

నో చే పన వత్తబ్బే – “అఞ్ఞం అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం అఞ్ఞో పుగ్గలో”తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “వుత్తం భగవతా – ‘అత్థి పుగ్గలో అత్తహితాయ పటిపన్నో,’ అఞ్ఞాతావిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘వుత్తం భగవతా – అత్థి పుగ్గలో అత్తహితాయ పటిపన్నో, అఞ్ఞాతావిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,’ నో చ వత్తబ్బే – ‘అఞ్ఞం అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం అఞ్ఞో పుగ్గలో’”తి మిచ్ఛా…పే॰….

సుద్ధికసంసన్దనా.

౬. ఓపమ్మసంసన్దనం

౨౮. రూపం ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, వేదనా చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, అఞ్ఞం రూపం అఞ్ఞా వేదనాతి? ఆమన్తా. పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, రూపఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. అఞ్ఞం రూపం అఞ్ఞో పుగ్గలోతి? న హేవం వత్తబ్బే.

ఆజానాహి నిగ్గహం. హఞ్చి రూపం ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, వేదనా చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, అఞ్ఞం రూపం అఞ్ఞా వేదనా, పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, రూపఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన; తేన వత రే వత్తబ్బే – “అఞ్ఞం రూపం అఞ్ఞో పుగ్గలో”తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘రూపం ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, వేదనా చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, అఞ్ఞం రూపం అఞ్ఞా వేదనా, పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, రూపఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,’ నో చ వత్తబ్బే – ‘అఞ్ఞం రూపం అఞ్ఞో పుగ్గలో’”తి మిచ్ఛా.

నో చే పన వత్తబ్బే – “అఞ్ఞం రూపం అఞ్ఞో పుగ్గలో”తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “రూపం ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, వేదనా చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, అఞ్ఞం రూపం అఞ్ఞా వేదనా, పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, రూపఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘రూపం ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, వేదనా చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, అఞ్ఞం రూపం అఞ్ఞా వేదనా, పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, రూపఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,’ నో చ వత్తబ్బే – ‘అఞ్ఞం రూపం అఞ్ఞో పుగ్గలో’”తి మిచ్ఛా…పే॰….

౨౯. రూపం ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, సఞ్ఞా చ ఉపలబ్భతి…పే॰… సఙ్ఖారా చ ఉపలబ్భన్తి…పే॰… విఞ్ఞాణఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, అఞ్ఞం రూపం అఞ్ఞం విఞ్ఞాణన్తి? ఆమన్తా. పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, రూపఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. అఞ్ఞం రూపం అఞ్ఞో పుగ్గలోతి? న హేవం వత్తబ్బే.

ఆజానాహి నిగ్గహం. హఞ్చి రూపం ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, విఞ్ఞాణఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, అఞ్ఞం రూపం అఞ్ఞం విఞ్ఞాణం, పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, రూపఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన; తేన వత రే వత్తబ్బే – "అఞ్ఞం రూపం అఞ్ఞో పుగ్గలో"తి. యం తత్థ వదేసి – "వత్తబ్బే ఖో – 'రూపం ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, విఞ్ఞాణఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన , అఞ్ఞం రూపం అఞ్ఞం విఞ్ఞాణం, పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, రూపఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,' నో చ వత్తబ్బే – 'అఞ్ఞం రూపం అఞ్ఞో పుగ్గలో'"తి మిచ్ఛా.

నో చే పన వత్తబ్బే – "అఞ్ఞం రూపం అఞ్ఞో పుగ్గలో"తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "రూపం ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, విఞ్ఞాణఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, అఞ్ఞం రూపం అఞ్ఞం విఞ్ఞాణం, పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, రూపఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా"తి. యం తత్థ వదేసి – "వత్తబ్బే ఖో – 'రూపం ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, విఞ్ఞాణఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, అఞ్ఞం రూపం అఞ్ఞం విఞ్ఞాణం, పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, రూపఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,' నో చ వత్తబ్బే – 'అఞ్ఞం రూపం అఞ్ఞో పుగ్గలో'"తి మిచ్ఛా... పే॰....

౩౦. వేదనా ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, సఞ్ఞా చ ఉపలబ్భతి...పే॰... సఙ్ఖారా చ ఉపలబ్భన్తి...పే॰... విఞ్ఞాణఞ్చ ఉపలబ్భతి...పే॰... రూపఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన...పే॰....

౩౧. సఞ్ఞా ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, సఙ్ఖారా చ ఉపలబ్భన్తి...పే॰... విఞ్ఞాణఞ్చ ఉపలబ్భతి...పే॰... రూపఞ్చ ఉపలబ్భతి...పే॰... వేదనా చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన...పే॰....

౩౨. సఙ్ఖారా ఉపలబ్భన్తి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, విఞ్ఞాణఞ్చ ఉపలబ్భతి...పే॰... రూపఞ్చ ఉపలబ్భతి...పే॰... వేదనా చ ఉపలబ్భతి...పే॰... సఞ్ఞా చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన...పే॰....

౩౩. విఞ్ఞాణం ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, రూపఞ్చ ఉపలబ్భతి...పే॰... వేదనా చ ఉపలబ్భతి...పే॰... సఞ్ఞా చ ఉపలబ్భతి...పే॰... సఙ్ఖారా చ ఉపలబ్భన్తి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, అఞ్ఞం విఞ్ఞాణం అఞ్ఞే సఙ్ఖారాతి? ఆమన్తా. పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, విఞ్ఞాణఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. అఞ్ఞం విఞ్ఞాణం అఞ్ఞో పుగ్గలోతి? న హేవం వత్తబ్బే.

ఆజానాహి నిగ్గహం. హఞ్చి విఞ్ఞాణం ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, సఙ్ఖారా చ ఉపలబ్భన్తి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, అఞ్ఞం విఞ్ఞాణం అఞ్ఞే సఙ్ఖారా, పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, విఞ్ఞాణఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన; తేన వత రే వత్తబ్బే – "అఞ్ఞం విఞ్ఞాణం అఞ్ఞో పుగ్గలో"తి. యం తత్థ వదేసి – "వత్తబ్బే ఖో – 'విఞ్ఞాణం ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, సఙ్ఖారా చ ఉపలబ్భన్తి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, అఞ్ఞం విఞ్ఞాణం అఞ్ఞే సఙ్ఖారా, పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, విఞ్ఞాణఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,' నో చ వత్తబ్బే – 'అఞ్ఞం విఞ్ఞాణం అఞ్ఞో పుగ్గలో'"తి మిచ్ఛా.

నో చే పన వత్తబ్బే – “అఞ్ఞం విఞ్ఞాణం అఞ్ఞో పుగ్గలో”తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “విఞ్ఞాణం ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, సఙ్ఖారా చ ఉపలబ్భన్తి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, అఞ్ఞం విఞ్ఞాణం అఞ్ఞే సఙ్ఖారా, పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, విఞ్ఞాణఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘విఞ్ఞాణం ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, సఙ్ఖారా చ ఉపలబ్భన్తి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, అఞ్ఞం విఞ్ఞాణం అఞ్ఞే సఙ్ఖారా, పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, విఞ్ఞాణఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,’ నో చ వత్తబ్బే – ‘అఞ్ఞం విఞ్ఞాణం అఞ్ఞో పుగ్గలో’”తి మిచ్ఛా…పే॰….

౩౪. చక్ఖాయతనం ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, సోతాయతనఞ్చ ఉపలబ్భతి…పే॰… ధమ్మాయతనఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన…పే॰… సోతాయతనం ఉపలబ్భతి…పే॰… ధమ్మాయతనం ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, చక్ఖాయతనఞ్చ ఉపలబ్భతి…పే॰… మనాయతనఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన…పే॰….

౩౫. చక్ఖుధాతు ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, సోతధాతు చ ఉపలబ్భతి…పే॰… ధమ్మధాతు చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన…పే॰… సోతధాతు ఉపలబ్భతి…పే॰… ధమ్మధాతు ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, చక్ఖుధాతు చ ఉపలబ్భతి…పే॰… మనోవిఞ్ఞాణధాతు చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన…పే॰….

౩౬. చక్ఖున్ద్రియం ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, సోతిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి…పే॰… అఞ్ఞాతావిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన…పే॰… సోతిన్ద్రియం ఉపలబ్భతి…పే॰… అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన…పే॰… చక్ఖున్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి…పే॰… అఞ్ఞిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, అఞ్ఞం అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం అఞ్ఞం అఞ్ఞిన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా. పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, అఞ్ఞాతావిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. అఞ్ఞం అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం అఞ్ఞో పుగ్గలోతి? న హేవం వత్తబ్బే.

ఆజానాహి నిగ్గహం. హఞ్చి అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, అఞ్ఞిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, అఞ్ఞం అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం అఞ్ఞం అఞ్ఞిన్ద్రియం, పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, అఞ్ఞాతావిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన; తేన వత రే వత్తబ్బే – “అఞ్ఞం అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం అఞ్ఞో పుగ్గలో”తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, అఞ్ఞిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, అఞ్ఞం అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం అఞ్ఞం అఞ్ఞిన్ద్రియం, పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, అఞ్ఞాతావిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,’ నో చ వత్తబ్బే – ‘అఞ్ఞం అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం అఞ్ఞో పుగ్గలో’”తి మిచ్ఛా.

నో చే పన వత్తబ్బే – “అఞ్ఞం అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం అఞ్ఞో పుగ్గలో”తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, అఞ్ఞిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, అఞ్ఞం అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం అఞ్ఞం అఞ్ఞిన్ద్రియం, పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, అఞ్ఞాతావిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, అఞ్ఞిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, అఞ్ఞం అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం అఞ్ఞం అఞ్ఞిన్ద్రియం, పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, అఞ్ఞాతావిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,’ నో చ వత్తబ్బే – ‘అఞ్ఞం అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం అఞ్ఞో పుగ్గలో’”తి మిచ్ఛా…పే॰….

౩౭. రూపం ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, వేదనా చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, అఞ్ఞం రూపం అఞ్ఞా వేదనాతి? ఆమన్తా. వుత్తం భగవతా – “అత్థి పుగ్గలో అత్తహితాయ పటిపన్నో,” రూపఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. అఞ్ఞం రూపం అఞ్ఞో పుగ్గలోతి? న హేవం వత్తబ్బే.

ఆజానాహి పటికమ్మం. హఞ్చి రూపం ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, వేదనా చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, అఞ్ఞం రూపం అఞ్ఞా వేదనా, వుత్తం భగవతా – “అత్థి పుగ్గలో అత్తహితాయ పటిపన్నో,” రూపఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన; తేన వత రే వత్తబ్బే – అఞ్ఞం రూపం అఞ్ఞో పుగ్గలోతి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘రూపం ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, వేదనా చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, అఞ్ఞం రూపం అఞ్ఞా వేదనా, వుత్తం భగవతా – అత్థి పుగ్గలో అత్తహితాయ పటిపన్నో, రూపఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,’ నో చ వత్తబ్బే – ‘అఞ్ఞం రూపం అఞ్ఞో పుగ్గలో’”తి మిచ్ఛా.

నో చే పన వత్తబ్బే – “అఞ్ఞం రూపం అఞ్ఞో పుగ్గలో”తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “రూపం ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, వేదనా చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, అఞ్ఞం రూపం అఞ్ఞా వేదనా, వుత్తం భగవతా – ‘అత్థి పుగ్గలో అత్తహితాయ పటిపన్నో,’ రూపఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘రూపం ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, వేదనా చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, అఞ్ఞం రూపం అఞ్ఞా వేదనా, వుత్తం భగవతా – అత్థి పుగ్గలో అత్తహితాయ పటిపన్నో, రూపఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,’ నో చ వత్తబ్బే – ‘అఞ్ఞం రూపం అఞ్ఞో పుగ్గలో’”తి మిచ్ఛా…పే॰….

౩౮. రూపం ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, సఞ్ఞా చ ఉపలబ్భతి… సఙ్ఖారా చ ఉపలబ్భన్తి… విఞ్ఞాణఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన…పే॰….

౩౯. వేదనా ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, సఞ్ఞా చ ఉపలబ్భతి… సఙ్ఖారా చ ఉపలబ్భన్తి… విఞ్ఞాణఞ్చ ఉపలబ్భతి… రూపఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన…పే॰….

౪౦. సఞ్ఞా ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, సఙ్ఖారా చ ఉపలబ్భన్తి… విఞ్ఞాణఞ్చ ఉపలబ్భతి… రూపఞ్చ ఉపలబ్భతి… వేదనా చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన…పే॰….

౪౧. సఙ్ఖారా ఉపలబ్భన్తి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, విఞ్ఞాణఞ్చ ఉపలబ్భతి… రూపఞ్చ ఉపలబ్భతి… వేదనా చ ఉపలబ్భతి… సఞ్ఞా చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన…పే॰….

౪౨. విఞ్ఞాణం ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, రూపఞ్చ ఉపలబ్భతి… వేదనా చ ఉపలబ్భతి… సఞ్ఞా చ ఉపలబ్భతి… సఙ్ఖారా చ ఉపలబ్భన్తి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన…పే॰….

౪౩. చక్ఖాయతనం ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, సోతాయతనఞ్చ ఉపలబ్భతి…పే॰… ధమ్మాయతనఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన…పే॰… సోతాయతనం ఉపలబ్భతి…పే॰… ధమ్మాయతనం ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన

చక్ఖాయతనఞ్చ ఉపలబ్భతి...పే.... మనాయతనఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన...పే....

౪౪. చక్ఖుధాతు ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, సోతధాతు చ ఉపలబ్భతి...పే.... ధమ్మధాతు చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన...పే.... సోతధాతు ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన...పే.... ధమ్మధాతు ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, చక్ఖుధాతు చ ఉపలబ్భతి...పే.... మనోవిఞ్ఞాణధాతు చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన...పే....

౪౫. చక్ఖున్ద్రియం ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, సోతిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి...పే.... అఞ్ఞాతావిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన...పే.... సోతిన్ద్రియం ఉపలబ్భతి...పే.... అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, చక్ఖున్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి...పే.... అఞ్ఞిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన; అఞ్ఞం అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం అఞ్ఞం అఞ్ఞిన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా. వుత్తం భగవతా – "అత్థి పుగ్గలో అత్తహితాయ పటిపన్నో," అఞ్ఞాతావిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. అఞ్ఞం అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం అఞ్ఞో పుగ్గలోతి? న హేవం వత్తబ్బే.

ఆజానాహి పటికమ్మం. హఞ్చి అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, అఞ్ఞిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, అఞ్ఞం అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం అఞ్ఞం అఞ్ఞిన్ద్రియం, వుత్తం భగవతా – "అత్థి పుగ్గలో అత్తహితాయ పటిపన్నో," అఞ్ఞాతావిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన; తేన వత రే వత్తబ్బే – "అఞ్ఞం అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం అఞ్ఞో పుగ్గలో"తి. యం తత్థ వదేసి – "వత్తబ్బే ఖో – 'అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, అఞ్ఞిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, అఞ్ఞం అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం అఞ్ఞం అఞ్ఞిన్ద్రియం, వుత్తం భగవతా – అత్థి పుగ్గలో అత్తహితాయ పటిపన్నో, అఞ్ఞాతావిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,' నో చ వత్తబ్బే – 'అఞ్ఞం అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం అఞ్ఞో పుగ్గలో'"తి మిచ్ఛా.

నో చే పన వత్తబ్బే – "అఞ్ఞం అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం అఞ్ఞో పుగ్గలో"తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, అఞ్ఞిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, అఞ్ఞం అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం అఞ్ఞం అఞ్ఞిన్ద్రియం, వుత్తం భగవతా – 'అత్థి పుగ్గలో అత్తహితాయ పటిపన్నో,' అఞ్ఞాతావిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా"తి. యం తత్థ వదేసి – "వత్తబ్బే ఖో – 'అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, అఞ్ఞిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, అఞ్ఞం అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం అఞ్ఞం అఞ్ఞిన్ద్రియం, వుత్తం భగవతా – అత్థి పుగ్గలో అత్తహితాయ పటిపన్నో, అఞ్ఞాతావిన్ద్రియఞ్చ ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,' నో చ వత్తబ్బే – 'అఞ్ఞం అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం అఞ్ఞో పుగ్గలో'"తి మిచ్ఛా...పే....

ఓపమ్మసంసన్దనం.

౭. చతుక్కనయసంసన్దనం

౪౬. పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. రూపం పుగ్గలోతి? న హేవం వత్తబ్బే.

ఆజానాహి నిగ్గహం. హఞ్చి పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, తేన వత రే వత్తబ్బే – "రూపం పుగ్గలో"తి. యం తత్థ వదేసి – "వత్తబ్బే ఖో – 'పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,' నో చ వత్తబ్బే – 'రూపం పుగ్గలో'"తి మిచ్ఛా.

నో చే పన వత్తబ్బే – “రూపం పుగ్గలో”తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,’ నో చ వత్తబ్బే – ‘రూపం పుగ్గలో’”తి మిచ్ఛా…పే॰….

౪౭. పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. రూపస్మిం పుగ్గలో…పే॰… అఞ్ఞత్ర రూపా పుగ్గలో…పే॰… పుగ్గలస్మిం రూపన్తి? న హేవం వత్తబ్బే.

ఆజానాహి నిగ్గహం. హఞ్చి పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, తేన వత రే వత్తబ్బే – “పుగ్గలస్మిం రూప”న్తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన ,’ నో చ వత్తబ్బే – ‘పుగ్గలస్మిం రూప’”న్తి మిచ్ఛా.

నో చే పన వత్తబ్బే – “పుగ్గలస్మిం రూప”న్తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,’ నో చ వత్తబ్బే – ‘పుగ్గలస్మిం రూప’”న్తి మిచ్ఛా…పే॰….

౪౮. పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. వేదనా పుగ్గలో…పే॰… వేదనాయ పుగ్గలో…పే॰… అఞ్ఞత్ర వేదనాయ పుగ్గలో…పే॰… పుగ్గలస్మిం వేదనా…పే॰….

సఞ్ఞా పుగ్గలో…పే॰… సఞ్ఞాయ పుగ్గలో…పే॰… అఞ్ఞత్ర సఞ్ఞాయ పుగ్గలో…పే॰… పుగ్గలస్మిం సఞ్ఞా…పే॰….

సఙ్ఖారా పుగ్గలో…పే॰… సఙ్ఖారేసు పుగ్గలో…పే॰… అఞ్ఞత్ర సఙ్ఖారేహి పుగ్గలో…పే॰… పుగ్గలస్మిం సఙ్ఖారా…పే॰….

విఞ్ఞాణం పుగ్గలో…పే॰… విఞ్ఞాణస్మిం పుగ్గలో…పే॰… అఞ్ఞత్ర విఞ్ఞాణా పుగ్గలో…పే॰… పుగ్గలస్మిం విఞ్ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే.

ఆజానాహి నిగ్గహం. హఞ్చి పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, తేన వత రే వత్తబ్బే – “పుగ్గలస్మిం విఞ్ఞాణ”న్తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,’ నో చ వత్తబ్బే – ‘పుగ్గలస్మిం విఞ్ఞాణ’”న్తి మిచ్ఛా.

నో చే పన వత్తబ్బే – “పుగ్గలస్మిం విఞ్ఞాణ”న్తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,’ నో చ వత్తబ్బే – ‘పుగ్గలస్మిం విఞ్ఞాణ’”న్తి మిచ్ఛా…పే॰….

౪౯. పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. చక్ఖాయతనం పుగ్గలో…పే॰… చక్ఖాయతనస్మిం పుగ్గలో…పే॰… అఞ్ఞత్ర చక్ఖాయతనా పుగ్గలో…పే॰… పుగ్గలస్మిం చక్ఖాయతనం…పే॰… ధమ్మాయతనం పుగ్గలో…పే॰… ధమ్మాయతనస్మిం పుగ్గలో…పే॰… అఞ్ఞత్ర ధమ్మాయతనా పుగ్గలో…పే॰… పుగ్గలస్మిం ధమ్మాయతనం…పే॰….

చక్ఖుధాతు పుగ్గలో…పే॰… చక్ఖుధాతుయా పుగ్గలో…పే॰… అఞ్ఞత్ర చక్ఖుధాతుయా పుగ్గలో…పే॰… పుగ్గలస్మిం చక్ఖుధాతు…పే॰… ధమ్మధాతు పుగ్గలో…పే॰… ధమ్మధాతుయా పుగ్గలో…పే॰… అఞ్ఞత్ర ధమ్మధాతుయా పుగ్గలో…పే॰… పుగ్గలస్మిం ధమ్మధాతు…పే॰…

చక్ఖున్ద్రియం పుగ్గలో…పే॰… చక్ఖున్ద్రియస్మిం పుగ్గలో…పే॰… అఞ్ఞత్ర చక్ఖున్ద్రియా పుగ్గలో …పే॰… పుగ్గలస్మిం చక్ఖున్ద్రియం…పే॰… అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం పుగ్గలో…పే॰… అఞ్ఞాతావిన్ద్రియస్మిం పుగ్గలో…పే॰… అఞ్ఞత్ర అఞ్ఞాతావిన్ద్రియా పుగ్గలో…పే॰… పుగ్గలస్మిం అఞ్ఞాతావిన్ద్రియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే.

ఆజానాహి నిగ్గహం. హఞ్చి పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన, తేన వత రే వత్తబ్బే – "పుగ్గలస్మిం అఞ్ఞాతావిన్ద్రియ"న్తి. యం తత్థ వదేసి – "వత్తబ్బే ఖో – 'పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,' నో చ వత్తబ్బే – 'పుగ్గలస్మిం అఞ్ఞాతావిన్ద్రియ'"న్తి మిచ్ఛా.

నో చే పన వత్తబ్బే – "పుగ్గలస్మిం అఞ్ఞాతావిన్ద్రియ"న్తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా"తి . యం తత్థ వదేసి – "వత్తబ్బే ఖో – 'పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేన,' నో చ వత్తబ్బే – 'పుగ్గలస్మిం అఞ్ఞాతావిన్ద్రియ'"న్తి మిచ్ఛా…పే॰…

౩౺౦. పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. వుత్తం భగవతా – "అత్థి పుగ్గలో అత్తహితాయ పటిపన్నో"తి? ఆమన్తా. రూపం పుగ్గలోతి? న హేవం వత్తబ్బే.

ఆజానాహి పటికమ్మం. హఞ్చి వుత్తం భగవతా – "అత్థి పుగ్గలో అత్తహితాయ పటిపన్నో," తేన వత రే వత్తబ్బే – "రూపం పుగ్గలో"తి. యం తత్థ వదేసి – "వత్తబ్బే ఖో – 'వుత్తం భగవతా – అత్థి పుగ్గలో అత్తహితాయ పటిపన్నో,' నో చ వత్తబ్బే – 'రూపం పుగ్గలోతి'" మిచ్ఛా.

నో చే పన వత్తబ్బే – "రూపం పుగ్గలో"తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "వుత్తం భగవతా – 'అత్థి పుగ్గలో అత్తహితాయ పటిపన్నో'"తి. యం తత్థ వదేసి – "వత్తబ్బే ఖో – 'వుత్తం భగవతా – అత్థి పుగ్గలో అత్తహితాయ పటిపన్నో,' నో చ వత్తబ్బే – 'రూపం పుగ్గలో'"తి మిచ్ఛా…పే॰…

౩౺౧. పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. వుత్తం భగవతా – "అత్థి పుగ్గలో అత్తహితాయ పటిపన్నో"తి? ఆమన్తా. రూపస్మిం పుగ్గలో…పే॰… అఞ్ఞత్ర రూపా పుగ్గలో…పే॰… పుగ్గలస్మిం రూపం…పే॰…

వేదనా పుగ్గలో…పే॰… వేదనాయ పుగ్గలో…పే॰… అఞ్ఞత్ర వేదనాయ పుగ్గలో…పే॰… పుగ్గలస్మిం వేదనా…పే॰…

సఞ్ఞా పుగ్గలో…పే॰… సఞ్ఞాయ పుగ్గలో…పే॰… అఞ్ఞత్ర సఞ్ఞాయ పుగ్గలో…పే॰… పుగ్గలస్మిం సఞ్ఞా…పే॰…

సఙ్ఖారా పుగ్గలో…పే॰… సఙ్ఖారేసు పుగ్గలో…పే॰… అఞ్ఞత్ర సఙ్ఖారేహి పుగ్గలో…పే॰… పుగ్గలస్మిం సఙ్ఖారా…పే॰…

విఞ్ఞాణం పుగ్గలో…పే॰… విఞ్ఞాణస్మిం పుగ్గలో…పే॰… అఞ్ఞత్ర విఞ్ఞాణా పుగ్గలో…పే॰… పుగ్గలస్మిం విఞ్ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే.

ఆజానాహి పటికమ్మం. హఞ్చి వుత్తం భగవతా – “అత్థి పుగ్గలో అత్తహితాయ పటిపన్నో,” తేన వత రే వత్తబ్బే – “పుగ్గలస్మిం విఞ్ఞాణ”న్తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘వుత్తం భగవతా – అత్థి పుగ్గలో అత్తహితాయ పటిపన్నో,’ నో చ వత్తబ్బే – ‘పుగ్గలస్మిం విఞ్ఞాణ’”న్తి మిచ్ఛా.

నో చే పన వత్తబ్బే – “పుగ్గలస్మిం విఞ్ఞాణ”న్తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “వుత్తం భగవతా – ‘అత్థి పుగ్గలో అత్తహితాయ పటిపన్నో’”తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘వుత్తం భగవతా – అత్థి పుగ్గలో అత్తహితాయ పటిపన్నో,’ నో చ వత్తబ్బే – ‘పుగ్గలస్మిం విఞ్ఞాణ’”న్తి మిచ్ఛా…పే॰….

౫౨. పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. వుత్తం భగవతా – “అత్థి పుగ్గలో అత్తహితాయ పటిపన్నో”తి? ఆమన్తా. చక్ఖాయతనం పుగ్గలో…పే॰… చక్ఖాయతనస్మిం పుగ్గలో…పే॰… అఞ్ఞత్ర చక్ఖాయతనా పుగ్గలో…పే॰… పుగ్గలస్మిం చక్ఖాయతనం…పే॰… ధమ్మాయతనం పుగ్గలో…పే॰… ధమ్మాయతనస్మిం పుగ్గలో…పే॰… అఞ్ఞత్ర ధమ్మాయతనా పుగ్గలో…పే॰… పుగ్గలస్మిం ధమ్మాయతనం…పే॰….

చక్ఖుధాతు పుగ్గలో…పే॰… చక్ఖుధాతుయా పుగ్గలో…పే॰… అఞ్ఞత్ర చక్ఖుధాతుయా పుగ్గలో…పే॰… పుగ్గలస్మిం చక్ఖుధాతు…పే॰… ధమ్మధాతు పుగ్గలో…పే॰… ధమ్మధాతుయా పుగ్గలో…పే॰… అఞ్ఞత్ర ధమ్మధాతుయా పుగ్గలో…పే॰… పుగ్గలస్మిం ధమ్మధాతు…పే॰….

చక్ఖున్ద్రియం పుగ్గలో…పే॰… చక్ఖున్ద్రియస్మిం పుగ్గలో…పే॰… అఞ్ఞత్ర చక్ఖున్ద్రియా పుగ్గలో…పే॰… పుగ్గలస్మిం చక్ఖున్ద్రియం…పే॰… అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం పుగ్గలో…పే॰… అఞ్ఞాతావిన్ద్రియస్మిం పుగ్గలో…పే॰… అఞ్ఞత్ర అఞ్ఞాతావిన్ద్రియా పుగ్గలో…పే॰… పుగ్గలస్మిం అఞ్ఞాతావిన్ద్రియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే.

ఆజానాహి పటికమ్మం. హఞ్చి వుత్తం భగవతా – “అత్థి పుగ్గలో అత్తహితాయ పటిపన్నో,” తేన వత రే వత్తబ్బే – “పుగ్గలస్మిం అఞ్ఞాతావిన్ద్రియ”న్తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘వుత్తం భగవతా – అత్థి పుగ్గలో అత్తహితాయ పటిపన్నో,’ నో చ వత్తబ్బే – ‘పుగ్గలస్మిం అఞ్ఞాతావిన్ద్రియ’”న్తి మిచ్ఛా.

నో చే పన వత్తబ్బే – “పుగ్గలస్మిం అఞ్ఞాతావిన్ద్రియ”న్తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “వుత్తం భగవతా – ‘అత్థి పుగ్గలో అత్తహితాయ పటిపన్నో’”తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘వుత్తం భగవతా – అత్థి పుగ్గలో అత్తహితాయ పటిపన్నో,’ నో చ వత్తబ్బే – ‘పుగ్గలస్మిం అఞ్ఞాతావిన్ద్రియ’”న్తి మిచ్ఛా…పే॰….

చతుక్కనయసంసన్దనం.

౮. లక్ఖణయుత్తికథా

౫౩. పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. పుగ్గలో సప్పచ్చయో...పే.... పుగ్గలో అప్పచ్చయో... పుగ్గలో సఙ్ఖతో ... పుగ్గలో అసఙ్ఖతో... పుగ్గలో సస్సతో ... పుగ్గలో అసస్సతో... పుగ్గలో సనిమిత్తో... పుగ్గలో అనిమిత్తోతి? న హేవం వత్తబ్బే. (సంఖిత్తం)

౫౪. పుగ్గలో నుపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. వుత్తం భగవతా – "అత్థి పుగ్గలో అత్తహితాయ పటిపన్నో"తి? ఆమన్తా. పుగ్గలో సప్పచ్చయో...పే.... పుగ్గలో అప్పచ్చయో... పుగ్గలో సఙ్ఖతో... పుగ్గలో అసఙ్ఖతో... పుగ్గలో సస్సతో... పుగ్గలో అసస్సతో... పుగ్గలో సనిమిత్తో... పుగ్గలో అనిమిత్తోతి? న హేవం వత్తబ్బే. (సంఖిత్తం)

లక్ఖణయుత్తికథా.

౯. వచనసోధనం

౫౫. పుగ్గలో ఉపలబ్భతి, ఉపలబ్భతి పుగ్గలోతి? పుగ్గలో ఉపలబ్భతి, ఉపలబ్భతి కేహిచి పుగ్గలో కేహిచి న పుగ్గలోతి. పుగ్గలో కేహిచి ఉపలబ్భతి కేహిచి న ఉపలబ్భతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౫౬. పుగ్గలో సచ్చికట్ఠో, సచ్చికట్ఠో పుగ్గలోతి? పుగ్గలో సచ్చికట్ఠో, సచ్చికట్ఠో కేహిచి పుగ్గలో కేహిచి న పుగ్గలోతి. పుగ్గలో కేహిచి సచ్చికట్ఠో కేహిచి న సచ్చికట్ఠోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౫౭. పుగ్గలో విజ్జమానో, విజ్జమానో పుగ్గలోతి? పుగ్గలో విజ్జమానో, విజ్జమానో కేహిచి పుగ్గలో కేహిచి న పుగ్గలోతి. పుగ్గలో కేహిచి విజ్జమానో కేహిచి న విజ్జమానోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౫౮. పుగ్గలో సంవిజ్జమానో, సంవిజ్జమానో పుగ్గలోతి? పుగ్గలో సంవిజ్జమానో, సంవిజ్జమానో కేహిచి పుగ్గలో కేహిచి న పుగ్గలోతి. పుగ్గలో కేహిచి సంవిజ్జమానో కేహిచి న సంవిజ్జమానోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౫౯. పుగ్గలో అత్థి, అత్థి పుగ్గలోతి? పుగ్గలో అత్థి, అత్థి కేహిచి పుగ్గలో కేహిచి న పుగ్గలోతి. పుగ్గలో కేహిచి అత్థి కేహిచి నత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౬౦. పుగ్గలో అత్థి, అత్థి న సబ్బో పుగ్గలోతి? ఆమన్తా...పే.... పుగ్గలో నత్థి, నత్థి న సబ్బో పుగ్గలోతి? న హేవం వత్తబ్బే. (సంఖిత్తం)

వచనసోధనం.

౧౦. పఞ్ఞత్తానుయోగో

౬౧. రూపధాతుయా రూపీ పుగ్గలోతి? ఆమన్తా. కామధాతుయా కామీ పుగ్గలోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౬౨. రూపధాతుయా రూపినో సత్తాతి? ఆమన్తా. కామధాతుయా కామినో సత్తాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౬౩. అరూపధాతుయా అరూపీ పుగ్గలోతి? ఆమన్తా. కామధాతుయా కామీ పుగ్గలోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

౬౪. అరూపధాతుయా అరూపినో సత్తాతి? ఆమన్తా. కామధాతుయా కామినో సత్తాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

౬౫. రూపధాతుయా రూపీ పుగ్గలో అరూపధాతుయా అరూపీ పుగ్గలో, అత్థి చ కోచి రూపధాతుయా చుతో అరూపధాతుం ఉపపజ్జతీతి? ఆమన్తా. రూపీ పుగ్గలో ఉపచ్ఛిన్నో, అరూపీ పుగ్గలో జాతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

౬౬. రూపధాతుయా రూపినో సత్తా అరూపధాతుయా అరూపినో సత్తా, అత్థి చ కోచి రూపధాతుయా చుతో అరూపధాతుం ఉపపజ్జతీతి? ఆమన్తా. రూపీ సత్తో ఉపచ్ఛిన్నో, అరూపీ సత్తో జాతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

౬౭. కాయోతి వా సరీరన్తి వా, సరీరన్తి వా కాయోతి వా, కాయం అప్పియం కరిత్వా ఏసేసే ఏకట్ఠే సమే సమభాగే తజ్జాతేతి? ఆమన్తా. పుగ్గలోతి వా జీవోతి వా, జీవోతి వా పుగ్గలోతి వా, పుగ్గలం అప్పియం కరిత్వా ఏసేసే ఏకట్ఠే సమే సమభాగే తజ్జాతేతి? ఆమన్తా. అఞ్ఞో కాయో, అఞ్ఞో పుగ్గలోతి? ఆమన్తా. అఞ్ఞం జీవం, అఞ్ఞం సరీరన్తి? న హేవం వత్తబ్బే.

ఆజానాహి నిగ్గహం. హఞ్చి కాయోతి వా సరీరన్తి వా, సరీరన్తి వా కాయోతి వా, కాయం అప్పియం కరిత్వా ఏసేసే ఏకట్ఠే సమే సమభాగే తజ్జాతే, పుగ్గలోతి వా జీవోతి వా, జీవోతి వా పుగ్గలోతి వా, పుగ్గలం అప్పియం కరిత్వా ఏసేసే ఏకట్ఠే సమే సమభాగే తజ్జాతే, అఞ్ఞో కాయో అఞ్ఞో పుగ్గలో; తేన వత రే వత్తబ్బే – "అఞ్ఞం జీవం అఞ్ఞం సరీర"న్తి. యం తత్థ వదేసి – "వత్తబ్బే ఖో – 'కాయోతి వా సరీరన్తి వా, సరీరన్తి వా కాయోతి వా, కాయం అప్పియం కరిత్వా ఏసేసే ఏకట్ఠే సమే సమభాగే తజ్జాతే, పుగ్గలోతి వా జీవోతి వా, జీవోతి వా పుగ్గలోతి వా, పుగ్గలం అప్పియం కరిత్వా ఏసేసే ఏకట్ఠే సమే సమభాగే తజ్జాతే, అఞ్ఞో కాయో అఞ్ఞో పుగ్గలో,' నో చ వత్తబ్బే – 'అఞ్ఞం జీవం అఞ్ఞం సరీర'"న్తి మిచ్ఛా.

నో చే పన వత్తబ్బే – "అఞ్ఞం జీవం అఞ్ఞం సరీర"న్తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "కాయోతి వా సరీరన్తి వా, సరీరన్తి వా కాయోతి వా, కాయం అప్పియం కరిత్వా ఏసేసే ఏకట్ఠే సమే సమభాగే తజ్జాతే, పుగ్గలోతి వా జీవోతి వా, జీవోతి వా పుగ్గలోతి వా, పుగ్గలం అప్పియం కరిత్వా ఏసేసే ఏకట్ఠే సమే సమభాగే తజ్జాతే, అఞ్ఞో కాయో అఞ్ఞో పుగ్గలో"తి. యం తత్థ వదేసి – "వత్తబ్బే ఖో – 'కాయోతి వా సరీరన్తి వా, సరీరన్తి వా కాయోతి వా, కాయం అప్పియం కరిత్వా ఏసేసే ఏకట్ఠే సమే సమభాగే తజ్జాతే, పుగ్గలోతి వా జీవోతి వా, జీవోతి వా పుగ్గలోతి వా, పుగ్గలం అప్పియం కరిత్వా ఏసేసే ఏకట్ఠే సమే సమభాగే తజ్జాతే, అఞ్ఞో కాయో అఞ్ఞో పుగ్గలో', నో చ వత్తబ్బే – 'అఞ్ఞం జీవం అఞ్ఞం సరీర'"న్తి మిచ్ఛా…పే….

౬౮. కాయోతి వా సరీరన్తి వా, సరీరన్తి వా కాయోతి వా, కాయం అప్పియం కరిత్వా ఏసేసే ఏకట్ఠే సమే సమభాగే తజ్జాతేతి? ఆమన్తా. వుత్తం భగవతా – "అత్థి పుగ్గలో అత్తహితాయ పటిపన్నో"తి? ఆమన్తా. అఞ్ఞో కాయో అఞ్ఞో పుగ్గలోతి? న హేవం వత్తబ్బే.

ఆజానాహి పటికమ్మం. హఞ్చి కాయోతి వా సరీరన్తి వా, సరీరన్తి వా కాయోతి వా, కాయం అప్పియం కరిత్వా ఏసేసే ఏకట్ఠే సమే సమభాగే తజ్జాతే, వుత్తం భగవతా – "అత్థి పుగ్గలో అత్తహితాయ పటిపన్నో," తేన వత రే వత్తబ్బే – "అఞ్ఞో కాయో అఞ్ఞో పుగ్గలో"తి. యం తత్థ వదేసి – "వత్తబ్బే ఖో – 'కాయోతి వా సరీరన్తి వా, సరీరన్తి వా కాయోతి వా, కాయం

అప్పియం కరిత్వా ఏసేసే ఏకట్ఠే సమే సమభాగే తజ్జాతే, వుత్తం భగవతా – అత్థి పుగ్గలో అత్తహితాయ పటిపన్నో,' నో చ వత్తబ్బే – 'అఞ్ఞో కాయో అఞ్ఞో పుగ్గలో''’తి మిచ్ఛా.

నో చే పన వత్తబ్బే – “అఞ్ఞో కాయో అఞ్ఞో పుగ్గలో”తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “కాయోతి వా సరీరన్తి వా, సరీరన్తి వా కాయోతి వా, కాయం అప్పియం కరిత్వా ఏసేసే ఏకట్ఠే సమే సమభాగే తజ్జాతే, వుత్తం భగవతా – 'అత్థి పుగ్గలో అత్తహితాయ పటిపన్నో'”తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – 'కాయోతి వా సరీరన్తి వా, సరీరన్తి వా కాయోతి వా, కాయం అప్పియం కరిత్వా ఏసేసే ఏకట్ఠే సమే సమభాగే తజ్జాతే, వుత్తం భగవతా – అత్థి పుగ్గలో అత్తహితాయ పటిపన్నో,' నో చ వత్తబ్బే – 'అఞ్ఞో కాయో అఞ్ఞో పుగ్గలో''’తి మిచ్ఛా. (సంఖిత్తం)

పఞ్ఞత్తానుయోగో.

౧౧. గతిఅనుయోగో

౬౯. పుగ్గలో సన్ధావతి అస్మా లోకా పరం లోకం, పరస్మా లోకా ఇమం లోకన్తి? ఆమన్తా. సో పుగ్గలో సన్ధావతి అస్మా లోకా పరం లోకం, పరస్మా లోకా ఇమం లోకన్తి? న హేవం వత్తబ్బే ...పే.....

౭౦. పుగ్గలో సన్ధావతి అస్మా లోకా పరం లోకం, పరస్మా లోకా ఇమం లోకన్తి? ఆమన్తా. అఞ్ఞో పుగ్గలో సన్ధావతి అస్మా లోకా పరం లోకం, పరస్మా లోకా ఇమం లోకన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౭౧. పుగ్గలో సన్ధావతి అస్మా లోకా పరం లోకం, పరస్మా లోకా ఇమం లోకన్తి? ఆమన్తా. సో చ అఞ్ఞో చ సన్ధావతి అస్మా లోకా పరం లోకం, పరస్మా లోకా ఇమం లోకన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౭౨. పుగ్గలో సన్ధావతి అస్మా లోకా పరం లోకం, పరస్మా లోకా ఇమం లోకన్తి? ఆమన్తా. నేవ సో సన్ధావతి, న అఞ్ఞో సన్ధావతి అస్మా లోకా పరం లోకం, పరస్మా లోకా ఇమం లోకన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౭౩. పుగ్గలో సన్ధావతి అస్మా లోకా పరం లోకం, పరస్మా లోకా ఇమం లోకన్తి? ఆమన్తా. సో పుగ్గలో సన్ధావతి, అఞ్ఞో పుగ్గలో సన్ధావతి, సో చ అఞ్ఞో చ సన్ధావతి, నేవ సో సన్ధావతి న అఞ్ఞో సన్ధావతి అస్మా లోకా పరం లోకం, పరస్మా లోకా ఇమం లోకన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౭౪. న వత్తబ్బం – “పుగ్గలో సన్ధావతి అస్మా లోకా పరం లోకం, పరస్మా లోకా ఇమం లోక”న్తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా –

“స సత్తక్ఖత్తుపరమం, సన్ధావిత్వాన పుగ్గలో;
దుక్ఖస్సన్తకరో హోతి, సబ్బసంయోజనక్ఖయా”తి [సం. ని. ౨.౧౩౩; ఇతివు. ౨౪ ఇతివుత్తకేపి].

అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి పుగ్గలో సన్ధావతి అస్మా లోకా పరం లోకం, పరస్మా లోకా ఇమం లోకన్తి.

౭౫. న వత్తబ్బం – “పుగ్గలో సన్ధావతి అస్మా లోకా పరం లోకం, పరస్మా లోకా ఇమం లోక”న్తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “అనమతగ్గోయం [అనమతగ్గాయం (క॰)], భిక్ఖవే, సంసారో. పుబ్బకోటి న పఞ్ఞాయతి, అవిజ్జానీవరణానం సత్తానం తణ్హాసంయోజనానం సన్ధావతం సంసరత”న్తి [సం॰ ని॰ ౨.౧౨౪]! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి పుగ్గలో సన్ధావతి అస్మా లోకా పరం లోకం, పరస్మా లోకా ఇమం లోకన్తి.

౭౬. పుగ్గలో సన్ధావతి అస్మా లోకా పరం లోకం, పరస్మా లోకా ఇమం లోకన్తి? ఆమన్తా. స్వేవ పుగ్గలో సన్ధావతి అస్మా లోకా పరం లోకం, పరస్మా లోకా ఇమం లోకన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౭౭. స్వేవ పుగ్గలో సన్ధావతి అస్మా లోకా పరం లోకం, పరస్మా లోకా ఇమం లోకన్తి? ఆమన్తా. అత్థి కోచి మనుస్సో హుత్వా దేవో హోతీతి? ఆమన్తా. స్వేవ మనుస్సో సో దేవోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౭౮. స్వేవ మనుస్సో సో దేవోతి? ఆమన్తా. మనుస్సో హుత్వా దేవో హోతి, దేవో హుత్వా మనుస్సో హోతి, మనుస్సభూతో అఞ్ఞో, దేవో అఞ్ఞో, మనుస్సభూతో స్వేవాయం సన్ధావతీతి మిచ్ఛా…పే॰….

సచే హి సన్ధావతి స్వేవ పుగ్గలో ఇతో చుతో పరం లోకం అనఞ్ఞో, హేవం మరణం న హేహితి, పాణాతిపాతోపి నుపలబ్భతి. కమ్మం అత్థి, కమ్మవిపాకో అత్థి, కతానం కమ్మానం విపాకో అత్థి, కుసలాకుసలే విపచ్చమానే స్వేవాయం సన్ధావతీతి మిచ్ఛా.

౭౯. స్వేవ పుగ్గలో సన్ధావతి అస్మా లోకా పరం లోకం, పరస్మా లోకా ఇమం లోకన్తి? ఆమన్తా. అత్థి కోచి మనుస్సో హుత్వా యక్ఖో హోతి, పేతో హోతి, నేరయికో హోతి , తిరచ్ఛానగతో హోతి, ఓట్ఠో హోతి, గోణో హోతి, గద్రభో హోతి, సూకరో హోతి, మహింసో [మహిసో (సీ॰ స్యా॰ కం॰ పీ॰)] హోతీతి? ఆమన్తా. స్వేవ మనుస్సో సో మహింసోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౮౦. స్వేవ మనుస్సో సో మహింసోతి? ఆమన్తా. మనుస్సో హుత్వా మహింసో హోతి, మహింసో హుత్వా మనుస్సో హోతి, మనుస్సభూతో అఞ్ఞో, మహింసో అఞ్ఞో, మనుస్సభూతో స్వేవాయం సన్ధావతీతి మిచ్ఛా…పే॰….

సచే హి సన్ధావతి స్వేవ పుగ్గలో ఇతో చుతో పరం లోకం అనఞ్ఞో, హేవం మరణం న హేహితి, పాణాతిపాతోపి నుపలబ్భతి. కమ్మం అత్థి, కమ్మవిపాకో అత్థి, కతానం కమ్మానం విపాకో అత్థి, కుసలాకుసలే విపచ్చమానే స్వేవాయం సన్ధావతీతి మిచ్ఛా.

౮౧. స్వేవ పుగ్గలో సన్ధావతి అస్మా లోకా పరం లోకం, పరస్మా లోకా ఇమం లోకన్తి? ఆమన్తా . అత్థి కోచి ఖత్తియో హుత్వా బ్రాహ్మణో హోతీతి? ఆమన్తా. స్వేవ ఖత్తియో సో బ్రాహ్మణోతి ? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౮౨. అత్థి కోచి ఖత్తియో హుత్వా వేస్సో హోతి, సుద్దో హోతీతి? ఆమన్తా. స్వేవ ఖత్తియో సో సుద్దోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౮౩. అత్థి కోచి బ్రాహ్మణో హుత్వా వేస్సో హోతి, సుద్దో హోతి, ఖత్తియో హోతీతి? ఆమన్తా. స్వేవ బ్రాహ్మణో సో ఖత్తియోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౮౪. అత్థి కోచి వేస్సో హుత్వా సుద్దో హోతి, ఖత్తియో హోతి, బ్రాహ్మణో హోతీతి? ఆమన్తా. స్వేవ వేస్సో సో బ్రాహ్మణోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౮౫. అత్థి కోచి సుద్దో హుత్వా ఖత్తియో హోతి, బ్రాహ్మణో హోతి, వేస్సో హోతీతి? ఆమన్తా. స్వేవ సుద్దో సో వేస్సోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౮౬. స్వేవ పుగ్గలో సన్ధావతి అస్మా లోకా పరం లోకం, పరస్మా లోకా ఇమం లోకన్తి ? ఆమన్తా. హత్థచ్ఛిన్నో హత్థచ్ఛిన్నోవ హోతి, పాదచ్ఛిన్నో పాదచ్ఛిన్నోవ హోతి, హత్థపాదచ్ఛిన్నో హత్థపాదచ్ఛిన్నోవ హోతి, కణ్ణచ్ఛిన్నో... నాసచ్ఛిన్నో... కణ్ణనాసచ్ఛిన్నో... అఙ్గులిచ్ఛిన్నో... అళచ్ఛిన్నో... కణ్డరచ్ఛిన్నో... కుణిహత్థకో... ఫణహత్థకో... కుట్ఠియో... గణ్డియో... కిలాసియో... సోసియో... అపమారియో... ఓట్ఠో... గోణో... గద్రభో... సూకరో... మహింసో మహింసోవ హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౮౭. న వత్తబ్బం – "స్వేవ పుగ్గలో సన్ధావతి అస్మా లోకా పరం లోకం, పరస్మా లోకా ఇమం లోక"న్తి? ఆమన్తా. నను సోతాపన్నో పుగ్గలో మనుస్సలోకా చుతో దేవలోకం ఉపపన్నో తత్థపి సోతాపన్నోవ హోతీతి? ఆమన్తా.

హఞ్చి సోతాపన్నో పుగ్గలో మనుస్సలోకా చుతో దేవలోకం ఉపపన్నో తత్థపి సోతాపన్నోవ హోతి, తేన వత రే వత్తబ్బే – "స్వేవ పుగ్గలో సన్ధావతి అస్మా లోకా పరం లోకం, పరస్మా లోకా ఇమం లోక"న్తి.

౮౮. సోతాపన్నో పుగ్గలో మనుస్సలోకా చుతో దేవలోకం ఉపపన్నో తత్థపి సోతాపన్నోవ హోతీతి కత్వా తేన చ కారణేన స్వేవ పుగ్గలో సన్ధావతి అస్మా లోకా పరం లోకం, పరస్మా లోకా ఇమం లోకన్తి? ఆమన్తా. సోతాపన్నో పుగ్గలో మనుస్సలోకా చుతో దేవలోకం ఉపపన్నో తత్థపి మనుస్సో హోతీతి కత్వా? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౮౯. స్వేవ పుగ్గలో సన్ధావతి అస్మా లోకా పరం లోకం, పరస్మా లోకా ఇమం లోకన్తి? ఆమన్తా. అనఞ్ఞో అవిగతో సన్ధావతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౯౦. అనఞ్ఞో అవిగతో సన్ధావతీతి? ఆమన్తా. హత్థచ్ఛిన్నో హత్థచ్ఛిన్నోవ హోతి, పాదచ్ఛిన్నో పాదచ్ఛిన్నోవ హోతి, హత్థపాదచ్ఛిన్నో హత్థపాదచ్ఛిన్నోవ హోతి, కణ్ణచ్ఛిన్నో... నాసచ్ఛిన్నో... కణ్ణనాసచ్ఛిన్నో... అఙ్గులిచ్ఛిన్నో... అళచ్ఛిన్నో... కణ్డరచ్ఛిన్నో... కుణిహత్థకో... ఫణహత్థకో... కుట్ఠియో... గణ్డియో... కిలాసియో... సోసియో... అపమారియో... ఓట్ఠో... గోణో... గద్రభో... సూకరో... మహింసో మహింసోవ హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౯౧. స్వేవ పుగ్గలో సన్ధావతి అస్మా లోకా పరం లోకం, పరస్మా లోకా ఇమం లోకన్తి? ఆమన్తా. సరూపో సన్ధావతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సరూపో సన్ధావతీతి? ఆమన్తా. తం జీవం తం సరీరన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

సవేదనో...పే.... ససఞ్ఞో...పే.... ససఙ్ఖారో...పే.... సవిఞ్ఞాణో సన్ధావతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సవిఞ్ఞాణో సన్ధావతీతి? ఆమన్తా . తం జీవం తం సరీరన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౯౨. స్వేవ పుగ్గలో సన్ధావతి అస్మా లోకా పరం లోకం, పరస్మా లోకా ఇమం లోకన్తి? ఆమన్తా. అరూపో సన్ధావతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అరూపో సన్ధావతీతి? ఆమన్తా. అఞ్ఞం జీవం అఞ్ఞం సరీరన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

అవేదనో...పే.... అసఞ్ఞో...పే.... అసఙ్ఖారో...పే.... అవిఞ్ఞాణో సన్ధావతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అవిఞ్ఞాణో సన్ధావతీతి? ఆమన్తా. అఞ్ఞం జీవం అఞ్ఞం సరీరన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౯౩. స్వేవ పుగ్గలో సన్ధావతి అస్మా లోకా పరం లోకం, పరస్మా లోకా ఇమం లోకన్తి? ఆమన్తా. రూపం సన్ధావతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... రూపం సన్ధావతీతి? ఆమన్తా. తం జీవం తం సరీరన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

వేదనా ...పే.... సఞ్ఞా...పే.... సఙ్ఖారా...పే.... విఞ్ఞాణం సన్ధావతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... విఞ్ఞాణం సన్ధావతీతి? ఆమన్తా. తం జీవం తం సరీరన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౯౪. స్వేవ పుగ్గలో సన్ధావతి అస్మా లోకా పరం లోకం, పరస్మా లోకా ఇమం లోకన్తి? ఆమన్తా. రూపం న సన్ధావతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... రూపం న సన్ధావతీతి? ఆమన్తా. అఞ్ఞం జీవం అఞ్ఞం సరీరన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

వేదనా ...పే.... సఞ్ఞా...పే.... సఙ్ఖారా...పే.... విఞ్ఞాణం న సన్ధావతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... విఞ్ఞాణం న సన్ధావతీతి? ఆమన్తా. అఞ్ఞం జీవం అఞ్ఞం సరీరన్తి? న హేవం వత్తబ్బే. (సంఖిత్తం).

ఖన్ధేసు భిజ్జమానేసు, నో చే భిజ్జతి పుగ్గలో;
ఉచ్ఛేదా భవతి దిట్ఠి, యా బుద్ధేన వివజ్జితా.

ఖన్ధేసు భిజ్జమానేసు, నో చే భిజ్జతి పుగ్గలో;
పుగ్గలో సస్సతో హోతి, నిబ్బానేన సమసమోతి.

గతిఅనుయోగో.

౧౨. ఉపాదాపఞ్ఞత్తానుయోగో

౯౫. రూపం ఉపాదాయ పుగ్గలస్స పఞ్ఞత్తీతి? ఆమన్తా. రూపం అనిచ్చం సఙ్ఖతం పటిచ్చసముప్పన్నం ఖయధమ్మం వయధమ్మం విరాగధమ్మం నిరోధధమ్మం విపరిణామధమ్మన్తి? ఆమన్తా? పుగ్గలోపి అనిచ్చో సఙ్ఖతో పటిచ్చసముప్పన్నో ఖయధమ్మో వయధమ్మో విరాగధమ్మో నిరోధధమ్మో విపరిణామధమ్మోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౯౬. వేదనం ఉపాదాయ... సఞ్ఞం ఉపాదాయ... సఙ్ఖారే ఉపాదాయ... విఞ్ఞాణం ఉపాదాయ పుగ్గలస్స పఞ్ఞత్తీతి? ఆమన్తా. విఞ్ఞాణం అనిచ్చం సఙ్ఖతం పటిచ్చసముప్పన్నం ఖయధమ్మం వయధమ్మం విరాగధమ్మం నిరోధధమ్మం

విపరిణామధమ్మన్తి? ఆమన్తా. పుగ్గలోపి అనిచ్చో సఙ్ఖతో పటిచ్చసముప్పన్నో ఖయధమ్మో వయధమ్మో విరాగధమ్మో నిరోధధమ్మో విపరిణామధమ్మోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౯౭. రూపం ఉపాదాయ పుగ్గలస్స పఞ్ఞత్తీతి? ఆమన్తా. నీలం రూపం ఉపాదాయ నీలకస్స పుగ్గలస్స పఞ్ఞత్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... పీతం రూపం ఉపాదాయ... లోహితం రూపం ఉపాదాయ... ఓదాతం రూపం ఉపాదాయ... సనిదస్సనం రూపం ఉపాదాయ... అనిదస్సనం రూపం ఉపాదాయ... సప్పటిఘం రూపం ఉపాదాయ... అప్పటిఘం రూపం ఉపాదాయ అప్పటిఘస్స పుగ్గలస్స పఞ్ఞత్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౯౮. వేదనం ఉపాదాయ పుగ్గలస్స పఞ్ఞత్తీతి? ఆమన్తా. కుసలం వేదనం ఉపాదాయ కుసలస్స పుగ్గలస్స పఞ్ఞత్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... కుసలం వేదనం ఉపాదాయ కుసలస్స పుగ్గలస్స పఞ్ఞత్తీతి? ఆమన్తా. కుసలా వేదనా సఫలా సవిపాకా ఇట్ఠఫలా కన్తఫలా మనుఞ్ఞఫలా అసేచనకఫలా సుఖుద్రయా సుఖవిపాకాతి? ఆమన్తా. కుసలోపి పుగ్గలో సఫలో సవిపాకో ఇట్ఠఫలో కన్తఫలో మనుఞ్ఞఫలో అసేచనకఫలో సుఖుద్రయో సుఖవిపాకోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౯౯. వేదనం ఉపాదాయ పుగ్గలస్స పఞ్ఞత్తీతి? ఆమన్తా. అకుసలం వేదనం ఉపాదాయ అకుసలస్స పుగ్గలస్స పఞ్ఞత్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అకుసలం వేదనం ఉపాదాయ అకుసలస్స పుగ్గలస్స పఞ్ఞత్తీతి? ఆమన్తా. అకుసలా వేదనా సఫలా సవిపాకా అనిట్ఠఫలా అకన్తఫలా అమనుఞ్ఞఫలా సేచనకఫలా దుక్ఖుద్రయా దుక్ఖవిపాకాతి? ఆమన్తా. అకుసలోపి పుగ్గలో సఫలో సవిపాకో అనిట్ఠఫలో అకన్తఫలో అమనుఞ్ఞఫలో సేచనకఫలో దుక్ఖుద్రయో దుక్ఖవిపాకోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౧౦౦. వేదనం ఉపాదాయ పుగ్గలస్స పఞ్ఞత్తీతి? ఆమన్తా. అబ్యాకతం వేదనం ఉపాదాయ అబ్యాకతస్స పుగ్గలస్స పఞ్ఞత్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అబ్యాకతం వేదనం ఉపాదాయ అబ్యాకతస్స పుగ్గలస్స పఞ్ఞత్తీతి? ఆమన్తా. అబ్యాకతా వేదనా అనిచ్చా సఙ్ఖతా పటిచ్చసముప్పన్నా ఖయధమ్మా వయధమ్మా విరాగధమ్మా నిరోధధమ్మా విపరిణామధమ్మాతి? ఆమన్తా. అబ్యాకతోపి పుగ్గలో అనిచ్చో సఙ్ఖతో పటిచ్చసముప్పన్నో ఖయధమ్మో వయధమ్మో విరాగధమ్మో నిరోధధమ్మో విపరిణామధమ్మోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౧౦౧. సఞ్ఞం ఉపాదాయ... సఙ్ఖారే ఉపాదాయ... విఞ్ఞాణం ఉపాదాయ పుగ్గలస్స పఞ్ఞత్తీతి? ఆమన్తా. కుసలం విఞ్ఞాణం ఉపాదాయ కుసలస్స పుగ్గలస్స పఞ్ఞత్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... కుసలం విఞ్ఞాణం ఉపాదాయ కుసలస్స పుగ్గలస్స పఞ్ఞత్తీతి? ఆమన్తా. కుసలం విఞ్ఞాణం సఫలం సవిపాకం ఇట్ఠఫలం కన్తఫలం మనుఞ్ఞఫలం అసేచనకఫలం సుఖుద్రయం సుఖవిపాకన్తి ? ఆమన్తా. కుసలోపి పుగ్గలో సఫలో సవిపాకో ఇట్ఠఫలో కన్తఫలో మనుఞ్ఞఫలో అసేచనకఫలో సుఖుద్రయో సుఖవిపాకోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౧౦౨. విఞ్ఞాణం ఉపాదాయ పుగ్గలస్స పఞ్ఞత్తీతి? ఆమన్తా. అకుసలం విఞ్ఞాణం ఉపాదాయ అకుసలస్స పుగ్గలస్స పఞ్ఞత్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అకుసలం విఞ్ఞాణం ఉపాదాయ అకుసలస్స పుగ్గలస్స పఞ్ఞత్తీతి? ఆమన్తా. అకుసలం విఞ్ఞాణం సఫలం సవిపాకం అనిట్ఠఫలం అకన్తఫలం అమనుఞ్ఞఫలం సేచనకఫలం దుక్ఖుద్రయం దుక్ఖవిపాకన్తి? ఆమన్తా.

అకుసలోపి పుగ్గలో సఫలో సవిపాకో అనిట్ఠఫలో అకన్తఫలో అమనుఞ్ఞఫలో సేచనకఫలో దుక్ఖుద్రయో దుక్ఖవిపాకోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౧౦౩. విఞ్ఞాణం ఉపాదాయ పుగ్గలస్స పఞ్ఞత్తీతి? ఆమన్తా. అబ్యాకతం విఞ్ఞాణం ఉపాదాయ అబ్యాకతస్స పుగ్గలస్స పఞ్ఞత్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అబ్యాకతం విఞ్ఞాణం ఉపాదాయ అబ్యాకతస్స పుగ్గలస్స పఞ్ఞత్తీతి? ఆమన్తా. అబ్యాకతం విఞ్ఞాణం అనిచ్చం సఙ్ఖతం పటిచ్చసముప్పన్నం ఖయధమ్మం వయధమ్మం విరాగధమ్మం నిరోధధమ్మం విపరిణామధమ్మన్తి? ఆమన్తా. అబ్యాకతోపి పుగ్గలో అనిచ్చో సఙ్ఖతో పటిచ్చసముప్పన్నో ఖయధమ్మో వయధమ్మో విరాగధమ్మో నిరోధధమ్మో విపరిణామధమ్మోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౧౦౪. చక్ఖుం ఉపాదాయ "చక్ఖుమా పుగ్గలో"తి వత్తబ్బోతి? ఆమన్తా . చక్ఖుమ్హి నిరుద్ధే "చక్ఖుమా పుగ్గలో నిరుద్ధో"తి వత్తబ్బోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సోతం ఉపాదాయ... ఘానం ఉపాదాయ... జివ్హం ఉపాదాయ... కాయం ఉపాదాయ... మనం ఉపాదాయ "మనవా పుగ్గలో"తి వత్తబ్బోతి? ఆమన్తా. మనమ్హి నిరుద్ధే "మనవా పుగ్గలో నిరుద్ధో"తి వత్తబ్బోతి? న హేవం వత్తబ్బే.

౧౦౫. మిచ్ఛాదిట్ఠిం ఉపాదాయ "మిచ్ఛాదిట్ఠియో పుగ్గలో"తి వత్తబ్బోతి? ఆమన్తా. మిచ్ఛాదిట్ఠియా నిరుద్ధాయ "మిచ్ఛాదిట్ఠియో పుగ్గలో నిరుద్ధో"తి వత్తబ్బోతి? న హేవం వత్తబ్బే. మిచ్ఛాసఙ్కప్పం ఉపాదాయ... మిచ్ఛావాచం ఉపాదాయ... మిచ్ఛాకమ్మన్తం ఉపాదాయ... మిచ్ఛాఆజీవం ఉపాదాయ ... మిచ్ఛావాయామం ఉపాదాయ... మిచ్ఛాసతిం ఉపాదాయ... మిచ్ఛాసమాధిం ఉపాదాయ "మిచ్ఛాసమాధియో పుగ్గలో"తి వత్తబ్బోతి? ఆమన్తా. మిచ్ఛాసమాధిమ్హి నిరుద్ధే "మిచ్ఛాసమాధియో పుగ్గలో నిరుద్ధో"తి వత్తబ్బోతి? న హేవం వత్తబ్బే.

౧౦౬. సమ్మాదిట్ఠిం ఉపాదాయ "సమ్మాదిట్ఠియో పుగ్గలో"తి వత్తబ్బోతి? ఆమన్తా. సమ్మాదిట్ఠియా నిరుద్ధాయ "సమ్మాదిట్ఠియో పుగ్గలో నిరుద్ధో"తి వత్తబ్బోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సమ్మాసఙ్కప్పం ఉపాదాయ... సమ్మావాచం ఉపాదాయ... సమ్మాకమ్మన్తం ఉపాదాయ... సమ్మాఆజీవం ఉపాదాయ... సమ్మావాయామం ఉపాదాయ... సమ్మాసతిం ఉపాదాయ... సమ్మాసమాధిం ఉపాదాయ "సమ్మాసమాధియో పుగ్గలో"తి వత్తబ్బోతి? ఆమన్తా. సమ్మాసమాధిమ్హి నిరుద్ధే "సమ్మాసమాధియో పుగ్గలో నిరుద్ధో"తి వత్తబ్బోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౧౦౭. రూపం ఉపాదాయ, వేదనం ఉపాదాయ పుగ్గలస్స పఞ్ఞత్తీతి? ఆమన్తా. ద్విన్నం ఖన్ధానం ఉపాదాయ ద్విన్నం పుగ్గలానం పఞ్ఞత్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... రూపం ఉపాదాయ, వేదనం ఉపాదాయ, సఞ్ఞం ఉపాదాయ, సఙ్ఖారే ఉపాదాయ, విఞ్ఞాణం ఉపాదాయ పుగ్గలస్స పఞ్ఞత్తీతి? ఆమన్తా. పఞ్చన్నం ఖన్ధానం ఉపాదాయ పఞ్చన్నం పుగ్గలానం పఞ్ఞత్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౧౦౮. చక్ఖాయతనం ఉపాదాయ, సోతాయతనం ఉపాదాయ పుగ్గలస్స పఞ్ఞత్తీతి? ఆమన్తా. ద్విన్నం ఆయతనానం ఉపాదాయ ద్విన్నం పుగ్గలానం పఞ్ఞత్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... చక్ఖాయతనం ఉపాదాయ, సోతాయతనం

ఉపాదాయ...పే.... ధమ్మాయతనం ఉపాదాయ పుగ్గలస్స పఞ్ఞత్తీతి? ఆమన్తా. ద్వాదసన్నం ఆయతనానం ఉపాదాయ ద్వాదసన్నం పుగ్గలానం పఞ్ఞత్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౧౦౯. చక్ఖుధాతుం ఉపాదాయ, సోతధాతుం ఉపాదాయ పుగ్గలస్స పఞ్ఞత్తీతి? ఆమన్తా. ద్విన్నం ధాతూనం ఉపాదాయ ద్విన్నం పుగ్గలానం పఞ్ఞత్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... చక్ఖుధాతుం ఉపాదాయ, సోతధాతుం ఉపాదాయ...పే.... ధమ్మధాతుం ఉపాదాయ పుగ్గలస్స పఞ్ఞత్తీతి? ఆమన్తా . అట్ఠారసన్నం ధాతూనం ఉపాదాయ అట్ఠారసన్నం పుగ్గలానం పఞ్ఞత్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౧౧౦. చక్ఖున్ద్రియం ఉపాదాయ, సోతిన్ద్రియం ఉపాదాయ పుగ్గలస్స పఞ్ఞత్తీతి? ఆమన్తా. ద్విన్నం ఇన్ద్రియానం ఉపాదాయ ద్విన్నం పుగ్గలానం పఞ్ఞత్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... చక్ఖున్ద్రియం ఉపాదాయ, సోతిన్ద్రియం ఉపాదాయ...పే.... అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం ఉపాదాయ పుగ్గలస్స పఞ్ఞత్తీతి? ఆమన్తా. బావీసతీనం [బావీసతియా (?)] ఇన్ద్రియానం ఉపాదాయ బావీసతీనం పుగ్గలానం పఞ్ఞత్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౧౧౧. ఏకవోకారభవం ఉపాదాయ ఏకస్స పుగ్గలస్స పఞ్ఞత్తీతి? ఆమన్తా. చతువోకారభవం ఉపాదాయ చతున్నం పుగ్గలానం పఞ్ఞత్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... ఏకవోకారభవం ఉపాదాయ ఏకస్స పుగ్గలస్స పఞ్ఞత్తీతి? ఆమన్తా. పఞ్చవోకారభవం ఉపాదాయ పఞ్చన్నం పుగ్గలానం పఞ్ఞత్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... ఏకవోకారభవే ఏకోవ పుగ్గలోతి? ఆమన్తా. చతువోకారభవే చత్తారోవ [చత్తారో (?)] పుగ్గలాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... ఏకవోకారభవే ఏకోవ పుగ్గలోతి? ఆమన్తా. పఞ్చవోకారభవే పఞ్చేవ పుగ్గలాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౧౧౨. యథా రుక్ఖం ఉపాదాయ ఛాయాయ పఞ్ఞత్తి, ఏవమేవం రూపం ఉపాదాయ పుగ్గలస్స పఞ్ఞత్తీతి? ( ) [(ఆమన్తా) (?) ఏవం అనన్తరవారత్తయేపి] యథా రుక్ఖం ఉపాదాయ ఛాయాయ పఞ్ఞత్తి, రుక్ఖోపి అనిచ్చో ఛాయాపి అనిచ్చా, ఏవమేవం రూపం ఉపాదాయ పుగ్గలస్స పఞ్ఞత్తి, రూపమ్పి అనిచ్చం పుగ్గలోపి అనిచ్చోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... యథా రుక్ఖం ఉపాదాయ ఛాయాయ పఞ్ఞత్తి, అఞ్ఞో రుక్ఖో అఞ్ఞా ఛాయా, ఏవమేవం రూపం ఉపాదాయ పుగ్గలస్స పఞ్ఞత్తి, అఞ్ఞం రూపం అఞ్ఞో పుగ్గలోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౧౧౩. యథా గామం ఉపాదాయ గామికస్స పఞ్ఞత్తి, ఏవమేవం రూపం ఉపాదాయ పుగ్గలస్స పఞ్ఞత్తీతి? యథా గామం ఉపాదాయ గామికస్స పఞ్ఞత్తి, అఞ్ఞో గామో అఞ్ఞో గామికో, ఏవమేవం రూపం ఉపాదాయ పుగ్గలస్స పఞ్ఞత్తి, అఞ్ఞం రూపం అఞ్ఞో పుగ్గలోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౧౧౪. యథా రట్ఠం ఉపాదాయ రఞ్ఞో పఞ్ఞత్తి, ఏవమేవం రూపం ఉపాదాయ పుగ్గలస్స పఞ్ఞత్తీతి ? యథా రట్ఠం ఉపాదాయ రఞ్ఞో పఞ్ఞత్తి, అఞ్ఞం రట్ఠం అఞ్ఞో రాజా, ఏవమేవం రూపం ఉపాదాయ పుగ్గలస్స పఞ్ఞత్తి, అఞ్ఞం రూపం అఞ్ఞో పుగ్గలోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౧౧౩. యథా న నిగళో నేగళికో, యస్స నిగళో సో నేగళికో, ఏవమేవం న రూపం రూపవా, యస్స రూపం సో రూపవాతి? యథా న నిగళో నేగళికో, యస్స నిగళో సో నేగళికో, అఞ్ఞో నిగళో అఞ్ఞో నేగళికో, ఏవమేవం న రూపం రూపవా, యస్స రూపం సో రూపవా, అఞ్ఞం రూపం అఞ్ఞో రూపవాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౧౬. చిత్తే చిత్తే పుగ్గలస్స పఞ్ఞత్తీతి? ఆమన్తా. చిత్తే చిత్తే పుగ్గలో జాయతి జీయతి మీయతి చవతి ఉపపజ్జతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… దుతియే చిత్తే ఉప్పన్నే న వత్తబ్బం సోతి వా అఞ్ఞోతి వాతి? ఆమన్తా . దుతియే చిత్తే ఉప్పన్నే న వత్తబ్బం కుమారకోతి వా కుమారికాతి వాతి? వత్తబ్బం.

ఆజానాహి నిగ్గహం. హఞ్చి దుతియే చిత్తే ఉప్పన్నే న వత్తబ్బం – "సోతి వా అఞ్ఞోతి వా," తేన వత రే వత్తబ్బే – "దుతియే చిత్తే ఉప్పన్నే న వత్తబ్బం – 'కుమారకోతి వా కుమారికాతి వా'"తి. యం తత్థ వదేసి – "వత్తబ్బే ఖో – 'దుతియే చిత్తే ఉప్పన్నే న వత్తబ్బం – సోతి వా అఞ్ఞోతి వా, దుతియే చిత్తే ఉప్పన్నే వత్తబ్బం – కుమారకోతి వా కుమారికాతి వా'"తి మిచ్ఛా.

హఞ్చి వా పన దుతియే చిత్తే ఉప్పన్నే వత్తబ్బం – "కుమారకోతి వా కుమారికా"తి వా, తేన వత రే వత్తబ్బే – "దుతియే చిత్తే ఉప్పన్నే వత్తబ్బం – 'సోతి వా అఞ్ఞోతి వా'"తి. యం తత్థ వదేసి – "వత్తబ్బే ఖో – 'దుతియే చిత్తే ఉప్పన్నే న వత్తబ్బం – సోతి వా అఞ్ఞోతి వా, దుతియే చిత్తే ఉప్పన్నే వత్తబ్బం – కుమారకోతి వా కుమారికాతి వా'"తి మిచ్ఛా.

౧౧౭. దుతియే చిత్తే ఉప్పన్నే న వత్తబ్బం – "సోతి వా అఞ్ఞోతి వా"తి? ఆమన్తా. దుతియే చిత్తే ఉప్పన్నే న వత్తబ్బం – "ఇత్థీతి వా పురిసోతి వా గహట్ఠోతి వా పబ్బజితోతి వా దేవోతి వా మనుస్సోతి వా"తి? వత్తబ్బం.

ఆజానాహి నిగ్గహం. హఞ్చి దుతియే చిత్తే ఉప్పన్నే న వత్తబ్బం – "సోతి వా అఞ్ఞోతి వా," తేన వత రే వత్తబ్బే – "దుతియే చిత్తే ఉప్పన్నే న వత్తబ్బం – 'దేవోతి వా మనుస్సోతి వా'"తి. యం తత్థ వదేసి – "వత్తబ్బే ఖో – 'దుతియే చిత్తే ఉప్పన్నే న వత్తబ్బం – సోతి వా అఞ్ఞోతి వా, దుతియే చిత్తే ఉప్పన్నే వత్తబ్బం – దేవోతి వా మనుస్సోతి వా'"తి మిచ్ఛా.

హఞ్చి వా పన దుతియే చిత్తే ఉప్పన్నే వత్తబ్బం – "దేవోతి వా మనుస్సోతి వా," తేన వత రే వత్తబ్బే – "దుతియే చిత్తే ఉప్పన్నే వత్తబ్బం – 'సోతి వా అఞ్ఞోతి వా'"తి. యం తత్థ వదేసి – "వత్తబ్బే ఖో – 'దుతియే చిత్తే ఉప్పన్నే న వత్తబ్బం – సోతి వా అఞ్ఞోతి వా, దుతియే చిత్తే ఉప్పన్నే వత్తబ్బం – దేవోతి వా మనుస్సోతి వా'"తి మిచ్ఛా…పే॰….

౧౧౮. న వత్తబ్బం – "పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా"తి? ఆమన్తా. నను యో పస్సతి యం పస్సతి యేన పస్సతి, సో పస్సతి తం పస్సతి తేన పస్సతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి యో పస్సతి యం పస్సతి యేన పస్సతి, సో పస్సతి తం పస్సతి తేన పస్సతి; తేన వత రే వత్తబ్బే – "పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా"తి.

౧౧౯. న వత్తబ్బం – "పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా"తి? ఆమన్తా. నను యో సుణాతి…పే॰… యో ఘాయతి… యో సాయతి… యో ఫుసతి… యో విజానాతి యం విజానాతి యేన విజానాతి, సో విజానాతి తం విజానాతి తేన విజానాతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి యో విజానాతి యం విజానాతి యేన విజానాతి, సో విజానాతి తం విజానాతి తేన విజానాతి; తేన వత రే వత్తబ్బే – "పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా"తి.

౧౨౦. పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. నను యో న పస్సతి యం న పస్సతి యేన న పస్సతి, సో న పస్సతి తం న పస్సతి తేన న పస్సతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి యో న పస్సతి యం న పస్సతి యేన న పస్సతి, సో న పస్సతి తం న పస్సతి తేన న పస్సతి; నో చ వత రే వత్తబ్బే – "పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా"తి.

పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. నను యో న సుణాతి...పే॰... యో న ఘాయతి... యో న సాయతి... యో న ఫుసతి... యో న విజానాతి యం న విజానాతి యేన న విజానాతి, సో న విజానాతి తం న విజానాతి తేన న విజానాతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి యో న విజానాతి యం న విజానాతి యేన న విజానాతి, సో న విజానాతి తం న విజానాతి తేన న విజానాతి; నో చ వత రే వత్తబ్బే – "పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా"తి.

౧౨౧. న వత్తబ్బం – "పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా"తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "పస్సామహం, భిక్ఖవే, దిబ్బేన చక్ఖునా విసుద్ధేన అతిక్కన్తమానుసకేన సత్తే చవమానే ఉపపజ్జమానే హీనే పణీతే సువణ్ణే దుబ్బణ్ణే, సుగతే దుగ్గతే యథాకమ్మూపగే సత్తే పజానామీ"తి [మ॰ ని॰ ౧.౨౧౩ థోకం విసదిసం]! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి.

౧౨౨. వుత్తం భగవతా – "పస్సామహం, భిక్ఖవే, దిబ్బేన చక్ఖునా విసుద్ధేన అతిక్కన్తమానుసకేన సత్తే చవమానే ఉపపజ్జమానే హీనే పణీతే సువణ్ణే దుబ్బణ్ణే, సుగతే దుగ్గతే యథాకమ్మూపగే సత్తే పజానామీ"తి కత్వా తేనేవ కారణేన పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. భగవా దిబ్బేన చక్ఖునా విసుద్ధేన అతిక్కన్తమానుసకేన రూపం పస్సతి పుగ్గలం పస్సతీతి? రూపం పస్సతి. రూపం పుగ్గలో, రూపం చవతి, రూపం ఉపపజ్జతి, రూపం యథాకమ్మూపగన్తి? న హేవం వత్తబ్బే.

భగవా దిబ్బేన చక్ఖునా విసుద్ధేన అతిక్కన్తమానుసకేన రూపం పస్సతి పుగ్గలం పస్సతీతి? పుగ్గలం పస్సతి. పుగ్గలో రూపం రూపాయతనం రూపధాతు నీలం పీతకం లోహితకం ఓదాతం చక్ఖువిఞ్ఞేయ్యం చక్ఖుస్మిం పటిహఞ్ఞతి, చక్ఖుస్స ఆపాథం ఆగచ్ఛతీతి? న హేవం వత్తబ్బే.

భగవా దిబ్బేన చక్ఖునా విసుద్ధేన అతిక్కన్తమానుసకేన రూపం పస్సతి పుగ్గలం పస్సతీతి? ఉభో పస్సతి. ఉభో రూపం రూపాయతనం రూపధాతు, ఉభో నీలా, ఉభో పీతకా, ఉభో లోహితకా, ఉభో ఓదాతా, ఉభో చక్ఖువిఞ్ఞేయ్యా, ఉభో చక్ఖుస్మిం పటిహఞ్ఞన్తి, ఉభో చక్ఖుస్స ఆపాథం ఆగచ్ఛన్తి, ఉభో చవన్తి, ఉభో ఉపపజ్జన్తి, ఉభో యథాకమ్మూపగాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

ఉపాదాపఞ్ఞత్తానుయోగో.

౧౩. పురిసకారానుయోగో

౧౨౩. కల్యాణపాపకాని కమ్మాని ఉపలబ్భన్తీతి? ఆమన్తా. కల్యాణపాపకానం కమ్మానం కత్తా కారేతా ఉపలబ్భతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

౧౨౪. కల్యాణపాపకాని కమ్మాని ఉపలబ్భన్తీతి, కల్యాణపాపకానం కమ్మానం కత్తా కారేతా ఉపలబ్భతీతి? ఆమన్తా. తస్స కత్తా కారేతా ఉపలబ్భతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౨౫. తస్స కత్తా కారేతా ఉపలబ్భతీతి? ఆమన్తా. తస్స తస్సేవ నత్థి దుక్ఖస్స అన్తకిరియా, నత్థి వట్టుపచ్ఛేదో, నత్థి అనుపాదాపరినిబ్బానన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౨౬. కల్యాణపాపకాని కమ్మాని ఉపలబ్భన్తీతి, కల్యాణపాపకానం కమ్మానం కత్తా కారేతా ఉపలబ్భతీతి? ఆమన్తా. పుగ్గలో ఉపలబ్భతీతి, పుగ్గలస్స కత్తా కారేతా ఉపలబ్భతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౨౭. కల్యాణపాపకాని కమ్మాని ఉపలబ్భన్తీతి, కల్యాణపాపకానం కమ్మానం కత్తా కారేతా ఉపలబ్భతీతి? ఆమన్తా. నిబ్బానం ఉపలబ్భతీతి, నిబ్బానస్స కత్తా కారేతా ఉపలబ్భతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౨౮. కల్యాణపాపకాని కమ్మాని ఉపలబ్భన్తీతి, కల్యాణపాపకానం కమ్మానం కత్తా కారేతా ఉపలబ్భతీతి? ఆమన్తా. మహాపథవీ ఉపలబ్భతీతి, మహాపథవియా కత్తా కారేతా ఉపలబ్భతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౨౯. కల్యాణపాపకాని కమ్మాని ఉపలబ్భన్తీతి, కల్యాణపాపకానం కమ్మానం కత్తా కారేతా ఉపలబ్భతీతి? ఆమన్తా. మహాసముద్దో ఉపలబ్భతీతి, మహాసముద్దస్స కత్తా కారేతా ఉపలబ్భతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౩౦. కల్యాణపాపకాని కమ్మాని ఉపలబ్భన్తీతి, కల్యాణపాపకానం కమ్మానం కత్తా కారేతా ఉపలబ్భతీతి? ఆమన్తా. సినేరుపబ్బతరాజా ఉపలబ్భతీతి, సినేరుస్స పబ్బతరాజస్స కత్తా కారేతా ఉపలబ్భతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౩౧. కల్యాణపాపకాని కమ్మాని ఉపలబ్భన్తీతి, కల్యాణపాపకానం కమ్మానం కత్తా కారేతా ఉపలబ్భతీతి? ఆమన్తా. ఆపో ఉపలబ్భతీతి, ఆపస్స కత్తా కారేతా ఉపలబ్భతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౩౨. కల్యాణపాపకాని కమ్మాని ఉపలబ్భన్తీతి, కల్యాణపాపకానం కమ్మానం కత్తా కారేతా ఉపలబ్భతీతి? ఆమన్తా. తేజో ఉపలబ్భతీతి, తేజస్స కత్తా కారేతా ఉపలబ్భతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౩౩. కల్యాణపాపకాని కమ్మాని ఉపలబ్భన్తీతి, కల్యాణపాపకానం కమ్మానం కత్తా కారేతా ఉపలబ్భతీతి? ఆమన్తా. వాయో ఉపలబ్భతీతి, వాయస్స కత్తా కారేతా ఉపలబ్భతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౩౪. కల్యాణపాపకాని కమ్మాని ఉపలబ్భన్తీతి, కల్యాణపాపకానం కమ్మానం కత్తా కారేతా ఉపలబ్భతీతి? ఆమన్తా. తిణకట్ఠవనప్పతయో ఉపలబ్భన్తీతి , తిణకట్ఠవనప్పతీనం కత్తా కారేతా ఉపలబ్భతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౩౫. కల్యాణపాపకాని కమ్మాని ఉపలబ్భన్తీతి, కల్యాణపాపకానం కమ్మానం కత్తా కారేతా ఉపలబ్భతీతి? ఆమన్తా. అఞ్ఞాని కల్యాణపాపకాని కమ్మాని అఞ్ఞో కల్యాణపాపకానం కమ్మానం కత్తా కారేతాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౩౬. కల్యాణపాపకానం కమ్మానం విపాకో ఉపలబ్భతీతి? ఆమన్తా. కల్యాణపాపకానం కమ్మానం విపాకపటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

౧౩౭. కల్యాణపాపకానం కమ్మానం విపాకో ఉపలబ్భతీతి, కల్యాణపాపకానం కమ్మానం విపాకపటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? ఆమన్తా. తస్స పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

౧౩౮. తస్స పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? ఆమన్తా. తస్స తస్సేవ నత్థి దుక్ఖస్స అన్తకిరియా, నత్థి వట్టుపచ్ఛేదో, నత్థి అనుపాదాపరినిబ్బానన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

౧౩౯. కల్యాణపాపకానం కమ్మానం విపాకో ఉపలబ్భతీతి, కల్యాణపాపకానం కమ్మానం విపాకపటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? ఆమన్తా. పుగ్గలో ఉపలబ్భతీతి, పుగ్గలస్స పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

౧౪౦. కల్యాణపాపకానం కమ్మానం విపాకో ఉపలబ్భతీతి, కల్యాణపాపకానం కమ్మానం విపాకపటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? ఆమన్తా. నిబ్బానం ఉపలబ్భతీతి, నిబ్బానస్స పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

౧౪౧. కల్యాణపాపకానం కమ్మానం విపాకో ఉపలబ్భతీతి, కల్యాణపాపకానం కమ్మానం విపాకపటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? ఆమన్తా. మహాపథవీ ఉపలబ్భతీతి…పే…. మహాసముద్దో ఉపలబ్భతీతి… సినేరుపబ్బతరాజా ఉపలబ్భతీతి… ఆపో ఉపలబ్భతీతి… తేజో ఉపలబ్భతీతి… వాయో ఉపలబ్భతీతి…పే…. తిణకట్ఠవనప్పతయో ఉపలబ్భన్తీతి, తిణకట్ఠవనప్పతీనం పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

౧౪౨. కల్యాణపాపకానం కమ్మానం విపాకో ఉపలబ్భతీతి, కల్యాణపాపకానం కమ్మానం విపాకపటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? ఆమన్తా. అఞ్ఞో కల్యాణపాపకానం కమ్మానం విపాకో, అఞ్ఞో కల్యాణపాపకానం కమ్మానం విపాకపటిసంవేదీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

౧౪౩. దిబ్బం సుఖం ఉపలబ్భతీతి? ఆమన్తా. దిబ్బస్స సుఖస్స పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

౧౪౪. దిబ్బం సుఖం ఉపలబ్భతీతి, దిబ్బస్స సుఖస్స పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? ఆమన్తా. తస్స పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

౧౪౫. తస్స పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? ఆమన్తా. తస్స తస్సేవ నత్థి దుక్ఖస్స అన్తకిరియా, నత్థి వట్టుపచ్ఛేదో, నత్థి అనుపాదాపరినిబ్బానన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

౧౪౬. దిబ్బం సుఖం ఉపలబ్భతీతి, దిబ్బస్స సుఖస్స పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి ? ఆమన్తా. పుగ్గలో ఉపలబ్భతీతి, పుగ్గలస్స పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

౧౪౭. దిబ్బం సుఖం ఉపలబ్భతీతి, దిబ్బస్స సుఖస్స పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? ఆమన్తా. నిబ్బానం ఉపలబ్భతీతి, నిబ్బానస్స పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౪౮. దిబ్బం సుఖం ఉపలబ్భతీతి, దిబ్బస్స సుఖస్స పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? ఆమన్తా . మహాపథవీ ఉపలబ్భతీతి… మహాసముద్దో ఉపలబ్భతీతి… సినేరుపబ్బతరాజా ఉపలబ్భతీతి… ఆపో ఉపలబ్భతీతి… తేజో ఉపలబ్భతీతి… వాయో ఉపలబ్భతీతి…పే॰… తిణకట్ఠవనప్పతయో ఉపలబ్భన్తీతి, తిణకట్ఠవనప్పతీనం పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౪౯. దిబ్బం సుఖం ఉపలబ్భతీతి, దిబ్బస్స సుఖస్స పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? ఆమన్తా . అఞ్ఞం దిబ్బం సుఖం, అఞ్ఞో దిబ్బస్స సుఖస్స పటిసంవేదీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౫౦. మానుసకం సుఖం ఉపలబ్భతీతి? ఆమన్తా. మానుసకస్స సుఖస్స పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౫౧. మానుసకం సుఖం ఉపలబ్భతీతి, మానుసకస్స సుఖస్స పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? ఆమన్తా. తస్స పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౫౨. తస్స పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? ఆమన్తా. తస్స తస్సేవ నత్థి దుక్ఖస్స అన్తకిరియా, నత్థి వట్టుపచ్ఛేదో, నత్థి అనుపాదాపరినిబ్బానన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౫౩. మానుసకం సుఖం ఉపలబ్భతీతి, మానుసకస్స సుఖస్స పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? ఆమన్తా. పుగ్గలో ఉపలబ్భతీతి, పుగ్గలస్స పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౫౪. మానుసకం సుఖం ఉపలబ్భతీతి, మానుసకస్స సుఖస్స పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? ఆమన్తా. నిబ్బానం ఉపలబ్భతీతి, నిబ్బానస్స పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౫౫. మానుసకం సుఖం ఉపలబ్భతీతి, మానుసకస్స సుఖస్స పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? ఆమన్తా. మహాపథవీ ఉపలబ్భతీతి…పే॰… మహాసముద్దో ఉపలబ్భతీతి… సినేరుపబ్బతరాజా ఉపలబ్భతీతి… ఆపో ఉపలబ్భతీతి… తేజో ఉపలబ్భతీతి… వాయో ఉపలబ్భతీతి… తిణకట్ఠవనప్పతయో ఉపలబ్భన్తీతి, తిణకట్ఠవనప్పతీనం పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౫౬. మానుసకం సుఖం ఉపలబ్భతీతి, మానుసకస్స సుఖస్స పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి ? ఆమన్తా. అఞ్ఞం మానుసకం సుఖం అఞ్ఞో మానుసకస్స సుఖస్స పటిసంవేదీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౫౭. ఆపాయికం దుక్ఖం ఉపలబ్భతీతి? ఆమన్తా. ఆపాయికస్స దుక్ఖస్స పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౫౮. ఆపాయికం దుక్ఖం ఉపలబ్భతీతి, ఆపాయికస్స దుక్ఖస్స పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? ఆమన్తా. తస్స పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౫౯. తస్స పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? ఆమన్తా. తస్స తస్సేవ నత్థి దుక్ఖస్స అన్తకిరియా, నత్థి వట్టుపచ్ఛేదో, నత్థి అనుపాదాపరినిబ్బాననన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౬౦. ఆపాయికం దుక్ఖం ఉపలబ్భతీతి, ఆపాయికస్స దుక్ఖస్స పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? ఆమన్తా. పుగ్గలో ఉపలబ్భతీతి, పుగ్గలస్స పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౬౧. ఆపాయికం దుక్ఖం ఉపలబ్భతీతి, ఆపాయికస్స దుక్ఖస్స పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? ఆమన్తా. నిబ్బానం ఉపలబ్భతీతి, నిబ్బానస్స పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౬౨. ఆపాయికం దుక్ఖం ఉపలబ్భతీతి, ఆపాయికస్స దుక్ఖస్స పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? ఆమన్తా. మహాపథవీ ఉపలబ్భతీతి…పే॰… మహాసముద్దో ఉపలబ్భతీతి… సినేరుపబ్బతరాజా ఉపలబ్భతీతి… ఆపో ఉపలబ్భతీతి… తేజో ఉపలబ్భతీతి… వాయో ఉపలబ్భతీతి… తిణకట్ఠవనప్పతయో ఉపలబ్భన్తీతి, తిణకట్ఠవనప్పతీనం పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౬౩. ఆపాయికం దుక్ఖం ఉపలబ్భతీతి, ఆపాయికస్స దుక్ఖస్స పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి ? ఆమన్తా. అఞ్ఞం ఆపాయికం దుక్ఖం, అఞ్ఞో ఆపాయికస్స దుక్ఖస్స పటిసంవేదీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౬౪. నేరయికం దుక్ఖం ఉపలబ్భతీతి? ఆమన్తా. నేరయికస్స దుక్ఖస్స పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? న హేవం వత్తబ్బే.

నేరయికం దుక్ఖం ఉపలబ్భతీతి, నేరయికస్స దుక్ఖస్స పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? ఆమన్తా. తస్స పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౬౫. తస్స పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? ఆమన్తా. తస్స తస్సేవ నత్థి దుక్ఖస్స అన్తకిరియా, నత్థి వట్టుపచ్ఛేదో, నత్థి అనుపాదాపరినిబ్బాననన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౬౬. నేరయికం దుక్ఖం ఉపలబ్భతీతి, నేరయికస్స దుక్ఖస్స పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? ఆమన్తా. పుగ్గలో ఉపలబ్భతీతి, పుగ్గలస్స పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౬౭. నేరయికం దుక్ఖం ఉపలబ్భతీతి, నేరయికస్స దుక్ఖస్స పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? ఆమన్తా. నిబ్బానం ఉపలబ్భతీతి, నిబ్బానస్స పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౬౮. నేరయికం దుక్ఖం ఉపలబ్భతీతి, నేరయికస్స దుక్ఖస్స పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? ఆమన్తా. మహాపథవీ ఉపలబ్భతీతి...పే.... మహాసముద్దో ఉపలబ్భతీతి... సినేరుపబ్బతరాజా ఉపలబ్భతీతి... ఆపో ఉపలబ్భతీతి... తేజో ఉపలబ్భతీతి... వాయో ఉపలబ్భతీతి... తిణకట్ఠవనప్పతయో ఉపలబ్భన్తీతి, తిణకట్ఠవనప్పతీనం పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౧౬౯. నేరయికం దుక్ఖం ఉపలబ్భతీతి, నేరయికస్స దుక్ఖస్స పటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి ? ఆమన్తా. అఞ్ఞం నేరయికం దుక్ఖం, అఞ్ఞో నేరయికస్స దుక్ఖస్స పటిసంవేదీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౧౭౦. కల్యాణపాపకాని కమ్మాని ఉపలబ్భన్తీతి, కల్యాణపాపకానం కమ్మానం కత్తా కారేతా విపాకపటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? ఆమన్తా. సో కరోతి సో పటిసంవేదేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౧౭౧. సో కరోతి సో పటిసంవేదేతీతి? ఆమన్తా. సయంకతం సుఖదుక్ఖన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౧౭౨. కల్యాణపాపకాని కమ్మాని ఉపలబ్భన్తీతి, కల్యాణపాపకానం కమ్మానం కత్తా కారేతా విపాకపటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? ఆమన్తా. అఞ్ఞో కరోతి అఞ్ఞో పటిసంవేదేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౧౭౩. అఞ్ఞో కరోతి అఞ్ఞో పటిసంవేదేతీతి? ఆమన్తా. పరంకతం సుఖదుక్ఖన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౧౭౪. కల్యాణపాపకాని కమ్మాని ఉపలబ్భన్తీతి, కల్యాణపాపకానం కమ్మానం కత్తా కారేతా విపాకపటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? ఆమన్తా . సో చ అఞ్ఞో చ కరోన్తి సో చ అఞ్ఞో చ పటిసంవేదేన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౧౭౫. సో చ అఞ్ఞో చ కరోన్తి, సో చ అఞ్ఞో చ పటిసంవేదేన్తీతి? ఆమన్తా. సయంకతఞ్చ పరంకతఞ్చ సుఖదుక్ఖన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౧౭౬. కల్యాణపాపకాని కమ్మాని ఉపలబ్భన్తీతి, కల్యాణపాపకానం కమ్మానం కత్తా కారేతా విపాకపటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? ఆమన్తా. నేవ సో కరోతి న సో పటిసంవేదేతి, న అఞ్ఞో కరోతి న అఞ్ఞో పటిసంవేదేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౧౭౭. నేవ సో కరోతి న సో పటిసంవేదేతి, న అఞ్ఞో కరోతి న అఞ్ఞో పటిసంవేదేతీతి? ఆమన్తా. అసయంకారం అపరంకారం అధిచ్చసముప్పన్నం సుఖదుక్ఖన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౧౭౮. కల్యాణపాపకాని కమ్మాని ఉపలబ్భన్తీతి, కల్యాణపాపకానం కమ్మానం కత్తా కారేతా విపాకపటిసంవేదీ ఉపలబ్భతీతి? ఆమన్తా. సో కరోతి సో పటిసంవేదేతి, అఞ్ఞో కరోతి అఞ్ఞో పటిసంవేదేతి, సో చ అఞ్ఞో చ కరోన్తి సో చ అఞ్ఞో చ పటిసంవేదేన్తి, నేవ సో కరోతి న సో పటిసంవేదేతి, న అఞ్ఞో కరోతి న అఞ్ఞో పటిసంవేదేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౧౭౯. నో కరోతి నో పటిసంవేదేతి, అఞ్ఞో కరోతి అఞ్ఞో పటిసంవేదేతి, నో చ అఞ్ఞో చ కరోన్తి నో చ అఞ్ఞో చ పటిసంవేదేన్తి, నేవ నో కరోతి న నో పటిసంవేదేతి, న అఞ్ఞో కరోతి న అఞ్ఞో పటిసంవేదేతీతి? ఆమన్తా. సయఙ్కతం సుఖదుక్ఖం, పరఙ్కతం సుఖదుక్ఖం, సయఙ్కతఞ్చ పరఙ్కతఞ్చ సుఖదుక్ఖం, అసయఙ్కారం అపరఙ్కారం అధిచ్చసముప్పన్నం సుఖదుక్ఖన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౮౦. కమ్మం అత్థీతి? ఆమన్తా . కమ్మకారకో అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౮౧. కమ్మం అత్థీతి, కమ్మకారకో అత్థీతి? ఆమన్తా. తస్స కారకో అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౮౨. తస్స కారకో అత్థీతి? ఆమన్తా. తస్స తస్సేవ నత్థి దుక్ఖస్స అన్తకిరియా, నత్థి వట్టుపచ్ఛేదో, నత్థి అనుపాదాపరినిబ్బానన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౮౩. కమ్మం అత్థీతి, కమ్మకారకో అత్థీతి? ఆమన్తా. పుగ్గలో అత్థీతి, పుగ్గలస్స కారకో అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౮౪. కమ్మం అత్థీతి, కమ్మకారకో అత్థీతి? ఆమన్తా. నిబ్బానం అత్థీతి, నిబ్బానస్స కారకో అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౮౫. కమ్మం అత్థీతి, కమ్మకారకో అత్థీతి? ఆమన్తా. మహాపథవీ అత్థీతి…పే॰… మహాసముద్దో అత్థీతి… సినేరుపబ్బతరాజా అత్థీతి… ఆపో అత్థీతి… తేజో అత్థీతి… వాయో అత్థీతి… తిణకట్ఠవనప్పతయో అత్థీతి, తిణకట్ఠవనప్పతీనం కారకో అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౮౬. కమ్మం అత్థీతి, కమ్మకారకో అత్థీతి? ఆమన్తా. అఞ్ఞం కమ్మం, అఞ్ఞో కమ్మకారకోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౮౭. విపాకో అత్థీతి? ఆమన్తా. విపాకపటిసంవేదీ అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౮౮. విపాకో అత్థీతి, విపాకపటిసంవేదీ అత్థీతి? ఆమన్తా. తస్స పటిసంవేదీ అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౮౯. తస్స పటిసంవేదీ అత్థీతి? ఆమన్తా. తస్స తస్సేవ నత్థి దుక్ఖస్స అన్తకిరియా, నత్థి వట్టుపచ్ఛేదో, నత్థి అనుపాదాపరినిబ్బానన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… విపాకో అత్థీతి, విపాకపటిసంవేదీ అత్థీతి? ఆమన్తా. పుగ్గలో అత్థీతి, పుగ్గలస్స పటిసంవేదీ అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౯౦. విపాకో అత్థీతి, విపాకపటిసంవేదీ అత్థీతి? ఆమన్తా. నిబ్బానం అత్థీతి, నిబ్బానస్స పటిసంవేదీ అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౯౧. విపాకో అత్థీతి, విపాకపటిసంవేదీ అత్థీతి? ఆమన్తా. మహాపథవీ అత్థీతి…పే॰… మహాసముద్దో అత్థీతి… సినేరుపబ్బతరాజా అత్థీతి… ఆపో అత్థీతి… తేజో అత్థీతి… వాయో అత్థీతి… తిణకట్ఠవనప్పతయో అత్థీతి, తిణకట్ఠవనప్పతీనం పటిసంవేదీ అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౯౨. విపాకో అత్థీతి, విపాకపటిసంవేదీ అత్థీతి? ఆమన్తా. అఞ్ఞో విపాకో, అఞ్ఞో విపాకపటిసంవేదీతి? న హేవం వత్తబ్బే. (సంఖిత్తం)

పురిసకారానుయోగో.

కల్యాణవగ్గో పఠమో.

౧౪. అభిఞ్ఞానుయోగో

౧౯౩. న వత్తబ్బం – "పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా"తి? ఆమన్తా. నను అత్థి కోచి ఇద్ధిం వికుబ్బతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అత్థి కోచి ఇద్ధిం వికుబ్బతి, తేన వత రే వత్తబ్బే – "పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా"తి.

౧౯౪. న వత్తబ్బం – "పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా"తి? ఆమన్తా. నను అత్థి కోచి దిబ్బాయ సోతధాతుయా సద్దం సుణాతి…పే॰… పరచిత్తం విజానాతి… పుబ్బేనివాసం అనుస్సరతి… దిబ్బేన చక్ఖునా రూపం పస్సతి… ఆసవానం ఖయం సచ్ఛికరోతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అత్థి కోచి ఆసవానం ఖయం సచ్ఛికరోతి, తేన వత రే వత్తబ్బే – "పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా"తి.

౧౯౫. అత్థి కోచి ఇద్ధిం వికుబ్బతీతి కత్వా తేన చ కారణేన పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. యో ఇద్ధిం వికుబ్బతి, స్వేవ పుగ్గలో? యో ఇద్ధిం న వికుబ్బతి, న సో పుగ్గలోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౯౬. యో దిబ్బాయ సోతధాతుయా సద్దం సుణాతి…పే॰… యో పరచిత్తం విజానాతి… యో పుబ్బేనివాసం అనుస్సరతి… యో దిబ్బేన చక్ఖునా రూపం పస్సతి… యో ఆసవానం ఖయం సచ్ఛికరోతి, స్వేవ పుగ్గలో? యో ఆసవానం ఖయం న సచ్ఛికరోతి, న సో పుగ్గలోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అభిఞ్ఞానుయోగో.

౧౫-౧౮. ఞాతకానుయోగాది

౧౯౭. న వత్తబ్బం – "పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా"తి? ఆమన్తా. నను మాతా అత్థీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి మాతా అత్థి, తేన వత రే వత్తబ్బే – "పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా"తి.

౧౯౮. న వత్తబ్బం – "పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా"తి? ఆమన్తా. నను పితా అత్థి…పే॰… భాతా అత్థి… భగినీ అత్థి… ఖత్తియో అత్థి … బ్రాహ్మణో అత్థి… వేస్సో అత్థి… సుద్దో అత్థి… గహట్ఠో అత్థి… పబ్బజితో అత్థి… దేవో అత్థి…

మనుస్సో అత్థీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి మనుస్సో అత్థి, తేన వత రే వత్తబ్బే – “పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి.

౧౯౯. మాతా అత్థీతి కత్వా తేన చ కారణేన పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. అత్థి కోచి న మాతా హుత్వా మాతా హోతీతి? ఆమన్తా. అత్థి కోచి న పుగ్గలో హుత్వా పుగ్గలో హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అత్థి కోచి న పితా హుత్వా…పే॰… న భాతా హుత్వా… న భగినీ హుత్వా… న ఖత్తియో హుత్వా… న బ్రాహ్మణో హుత్వా… న వేస్సో హుత్వా… న సుద్దో హుత్వా… న గహట్ఠో హుత్వా… న పబ్బజితో హుత్వా… న దేవో హుత్వా… న మనుస్సో హుత్వా మనుస్సో హోతీతి? ఆమన్తా. అత్థి కోచి న పుగ్గలో హుత్వా పుగ్గలో హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౨౦౦. మాతా అత్థీతి కత్వా తేన చ కారణేన పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి ? ఆమన్తా. అత్థి కోచి మాతా హుత్వా న మాతా హోతీతి? ఆమన్తా. అత్థి కోచి పుగ్గలో హుత్వా న పుగ్గలో హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అత్థి కోచి పితా హుత్వా… భాతా హుత్వా… భగినీ హుత్వా… ఖత్తియో హుత్వా… బ్రాహ్మణో హుత్వా… వేస్సో హుత్వా… సుద్దో హుత్వా… గహట్ఠో హుత్వా… పబ్బజితో హుత్వా… దేవో హుత్వా… మనుస్సో హుత్వా న మనుస్సో హోతీతి? ఆమన్తా. అత్థి కోచి పుగ్గలో హుత్వా న పుగ్గలో హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౧౯. పటివేధానుయోగో

౨౦౧. న వత్తబ్బం – “పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి? ఆమన్తా. నను సోతాపన్నో అత్థీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి సోతాపన్నో అత్థి, తేన వత రే వత్తబ్బే – “పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి.

౨౦౨. న వత్తబ్బం – “పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి? ఆమన్తా. నను సకదాగామీ అత్థి…పే॰… అనాగామీ అత్థి… అరహా అత్థి… ఉభతోభాగవిముత్తో అత్థి… పఞ్ఞావిముత్తో అత్థి… కాయసక్ఖి [కాయసక్ఖీ (స్యా॰)] అత్థి… దిట్ఠిప్పత్తో అత్థి… సద్ధావిముత్తో అత్థి… ధమ్మానుసారీ అత్థి… సద్ధానుసారీ అత్థీతి? ఆమన్తా.

హఞ్చి సద్ధానుసారీ అత్థి, తేన వత రే వత్తబ్బే – “పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి.

౨౦౩. సోతాపన్నో అత్థీతి కత్వా తేన చ కారణేన పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. అత్థి కోచి న సోతాపన్నో హుత్వా సోతాపన్నో హోతీతి? ఆమన్తా. అత్థి కోచి న పుగ్గలో హుత్వా పుగ్గలో హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౨౦౪. అత్థి కోచి న సకదాగామీ హుత్వా… న అనాగామీ హుత్వా… న అరహా హుత్వా… న ఉభతోభాగవిముత్తో హుత్వా… న పఞ్ఞావిముత్తో హుత్వా… న కాయసక్ఖి హుత్వా… న దిట్ఠిప్పత్తో హుత్వా… న సద్ధావిముత్తో హుత్వా… న ధమ్మానుసారీ హుత్వా… న సద్ధానుసారీ హుత్వా సద్ధానుసారీ హోతీతి? ఆమన్తా. అత్థి కోచి న పుగ్గలో హుత్వా పుగ్గలో హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౨౦౫. సోతాపన్నో అత్థీతి కత్వా తేన చ కారణేన పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. అత్థి కోచి సోతాపన్నో హుత్వా న సోతాపన్నో హోతీతి? ఆమన్తా. అత్థి కోచి పుగ్గలో హుత్వా న పుగ్గలో హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే... పే....

అత్థి కోచి సకదాగామీ హుత్వా... అనాగామీ హుత్వా న అనాగామీ హోతీతి? ఆమన్తా. అత్థి కోచి పుగ్గలో హుత్వా న పుగ్గలో హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

పటివేధానుయోగో.

౨౦. సఞ్ఞానుయోగో

౨౦౬. న వత్తబ్బం – "పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా"తి? ఆమన్తా. నను చత్తారో పురిసయుగా అట్ఠ పురిసపుగ్గలా అత్థీతి? ఆమన్తా . హఞ్చి చత్తారో పురిసయుగా అట్ఠ పురిసపుగ్గలా అత్థి, తేన వత రే వత్తబ్బే – "పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా"తి.

౨౦౭. చత్తారో పురిసయుగా అట్ఠ పురిసపుగ్గలా అత్థీతి కత్వా తేన చ కారణేన పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. చత్తారో పురిసయుగా అట్ఠ పురిసపుగ్గలా బుద్ధపాతుభావా పాతుభవన్తీతి? ఆమన్తా. పుగ్గలో బుద్ధపాతుభావా పాతుభవతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

పుగ్గలో బుద్ధపాతుభావా పాతుభవతీతి? ఆమన్తా. బుద్ధస్స భగవతో పరినిబ్బుతే ఉచ్ఛిన్నో పుగ్గలో, నత్థి పుగ్గలోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

సఞ్ఞానుయోగో.

౨౧. సచ్చికట్ఠసభాగానుయోగో

౨౦౮. పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. పుగ్గలో సఙ్ఖతోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... పుగ్గలో అసఙ్ఖతోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... పుగ్గలో నేవ సఙ్ఖతో నాసఙ్ఖతోతి? న హేవం వత్తబ్బే.

౨౦౯. పుగ్గలో నేవ సఙ్ఖతో నాసఙ్ఖతోతి? ఆమన్తా . సఙ్ఖతఞ్చ అసఙ్ఖతఞ్చ ఠపేత్వా అత్థఞ్ఞా తతియా కోటీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౨౧౦. సఙ్ఖతఞ్చ అసఙ్ఖతఞ్చ ఠపేత్వా అత్థఞ్ఞా తతియా కోటీతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "ద్వేమా, భిక్ఖవే, ధాతుయో. కతమా ద్వే? సఙ్ఖతా చ ధాతు అసఙ్ఖతా చ ధాతు. ఇమా ఖో, భిక్ఖవే, ద్వే ధాతుయో"తి [మ॰ ని॰ ౧.౧౨౫, ఆలపనమత్తమేవ నానం]! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – "సఙ్ఖతఞ్చ అసఙ్ఖతఞ్చ ఠపేత్వా అత్థఞ్ఞా తతియా కోటీ"తి.

౨౧౧. పుగ్గలో నేవ సఙ్ఖతో నాసఙ్ఖతోతి? ఆమన్తా. అఞ్ఞం సఙ్ఖతం, అఞ్ఞం అసఙ్ఖతం, అఞ్ఞో పుగ్గలోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౨౧౨. ఖన్ధా సఙ్ఖతా, నిబ్బానం అసఙ్ఖతం, పుగ్గలో నేవ సఙ్ఖతో నాసఙ్ఖతోతి? ఆమన్తా. అఞ్ఞే ఖన్ధా, అఞ్ఞం నిబ్బానం, అఞ్ఞో పుగ్గలోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౨౧౩. రూపం సఙ్ఖతం, నిబ్బానం అసఙ్ఖతం, పుగ్గలో నేవ సఙ్ఖతో నాసఙ్ఖతోతి? ఆమన్తా. అఞ్ఞం రూపం, అఞ్ఞం నిబ్బానం, అఞ్ఞో పుగ్గలోతి? న హేవం వత్తబ్బే. వేదనా… సఞ్ఞా… సఙ్ఖారా… విఞ్ఞాణం సఙ్ఖతం, నిబ్బానం అసఙ్ఖతం, పుగ్గలో నేవ సఙ్ఖతో నాసఙ్ఖతోతి? ఆమన్తా. అఞ్ఞం విఞ్ఞాణం, అఞ్ఞం నిబ్బానం, అఞ్ఞో పుగ్గలోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౨౧౪. పుగ్గలస్స ఉప్పాదో పఞ్ఞాయతి, వయో పఞ్ఞాయతి, ఠితస్స అఞ్ఞథత్తం పఞ్ఞాయతీతి? ఆమన్తా. పుగ్గలో సఙ్ఖతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… వుత్తం భగవతా – “తీణిమాని, భిక్ఖవే, సఙ్ఖతస్స సఙ్ఖతలక్ఖణాని. సఙ్ఖతానం, భిక్ఖవే, ధమ్మానం [కతమాని తీణి (అ॰ ని॰ ౩.౪౭)] ఉప్పాదో పఞ్ఞాయతి , వయో పఞ్ఞాయతి, ఠితానం అఞ్ఞథత్తం పఞ్ఞాయతీ”తి [అ॰ ని॰ ౩.౪౭]. పుగ్గలస్స ఉప్పాదో పఞ్ఞాయతి, వయో పఞ్ఞాయతి, ఠితస్స అఞ్ఞథత్తం పఞ్ఞాయతి; తేన హి పుగ్గలో సఙ్ఖతోతి.

౨౧౫. పుగ్గలస్స న ఉప్పాదో పఞ్ఞాయతి, న వయో పఞ్ఞాయతి, న ఠితస్స అఞ్ఞథత్తం పఞ్ఞాయతీతి? ఆమన్తా. పుగ్గలో అసఙ్ఖతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… వుత్తం భగవతా – “తీణిమాని, భిక్ఖవే, అసఙ్ఖతస్స అసఙ్ఖతలక్ఖణాని. అసఙ్ఖతానం, భిక్ఖవే, ధమ్మానం న ఉప్పాదో పఞ్ఞాయతి, న వయో పఞ్ఞాయతి, న ఠితానం అఞ్ఞథత్తం పఞ్ఞాయతీ”తి [అ॰ ని॰ ౩.౪౮]. పుగ్గలస్స న ఉప్పాదో పఞ్ఞాయతి, న వయో పఞ్ఞాయతి, న ఠితస్స అఞ్ఞథత్తం పఞ్ఞాయతి; తేన హి పుగ్గలో అసఙ్ఖతోతి.

౨౧౬. పరినిబ్బుతో పుగ్గలో అత్థత్థమ్హి, నత్థత్థమ్హీతి? అత్థత్థమ్హీతి. పరినిబ్బుతో పుగ్గలో సస్సతోతి? న హేవం వత్తబ్బే… పే॰… నత్థత్థమ్హీతి. పరినిబ్బుతో పుగ్గలో ఉచ్ఛిన్నోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౨౧౭. పుగ్గలో కిం నిస్సాయ తిట్ఠతీతి? భవం నిస్సాయ తిట్ఠతీతి. భవో అనిచ్చో సఙ్ఖతో పటిచ్చసముప్పన్నో ఖయధమ్మో వయధమ్మో విరాగధమ్మో నిరోధధమ్మో విపరిణామధమ్మోతి? ఆమన్తా. పుగ్గలోపి అనిచ్చో సఙ్ఖతో పటిచ్చసముప్పన్నో ఖయధమ్మో వయధమ్మో విరాగధమ్మో నిరోధధమ్మో విపరిణామధమ్మోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౨౧౮. న వత్తబ్బం – “పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి? ఆమన్తా. నను అత్థి కోచి సుఖం వేదనం వేదియమానో “సుఖం వేదనం వేదియామీ”తి పజానాతీతి? ఆమన్తా . హఞ్చి అత్థి కోచి సుఖం వేదనం వేదియమానో “సుఖం వేదనం వేదియామీ”తి పజానాతి, తేన వత రే వత్తబ్బే – “పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి.

౨౧౯. న వత్తబ్బం – “పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి? ఆమన్తా. నను అత్థి కోచి దుక్ఖం వేదనం వేదియమానో…పే॰… అదుక్ఖమసుఖం వేదనం వేదియమానో “అదుక్ఖమసుఖం వేదనం వేదియామీ”తి పజానాతీతి?

ఆమన్తా. హఞ్చి అత్థి కోచి అదుక్ఖమసుఖం వేదనం వేదియమానో “అదుక్ఖమసుఖం వేదనం వేదియామీ”తి పజానాతి, తేన వత రే వత్తబ్బే – “పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి.

౨౨౦. అత్థి కోచి సుఖం వేదనం వేదియమానో “సుఖం వేదనం వేదియామీ”తి పజానాతీతి కత్వా తేన చ కారణేన పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. యో సుఖం వేదనం వేదియమానో “సుఖం వేదనం వేదియామీ”తి పజానాతి, స్వేవ పుగ్గలో; యో సుఖం వేదనం వేదియమానో “సుఖం వేదనం వేదియామీ”తి న పజానాతి, న సో పుగ్గలోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

యో దుక్ఖం వేదనం వేదియమానో…పే॰… యో అదుక్ఖమసుఖం వేదనం వేదియమానో “అదుక్ఖమసుఖం వేదనం వేదియామీ”తి పజానాతి, స్వేవ పుగ్గలో; యో అదుక్ఖమసుఖం వేదనం వేదియమానో “అదుక్ఖమసుఖం వేదనం వేదియామీ”తి న పజానాతి, న సో పుగ్గలోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౨౨౧. అత్థి కోచి సుఖం వేదనం వేదియమానో “సుఖం వేదనం వేదియామీ”తి పజానాతీతి కత్వా తేన చ కారణేన పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. అఞ్ఞా సుఖా వేదనా, అఞ్ఞో సుఖం వేదనం వేదియమానో “సుఖం వేదనం వేదియామీ”తి పజానాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అఞ్ఞా దుక్ఖా వేదనా…పే॰… అఞ్ఞా అదుక్ఖమసుఖా వేదనా, అఞ్ఞో అదుక్ఖమసుఖం వేదనం వేదియమానో “అదుక్ఖమసుఖం వేదనం వేదియామీ”తి పజానాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే …పే॰….

౨౨౨. న వత్తబ్బం – “పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి? ఆమన్తా. నను అత్థి కోచి కాయే కాయానుపస్సీ విహరతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అత్థి కోచి కాయే కాయానుపస్సీ విహరతి, తేన వత రే వత్తబ్బే – “పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి.

౨౨౩. న వత్తబ్బం – “పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి? ఆమన్తా. నను అత్థి కోచి వేదనాసు…పే॰… చిత్తే… ధమ్మేసు ధమ్మానుపస్సీ విహరతీతి ? ఆమన్తా. హఞ్చి అత్థి కోచి ధమ్మేసు ధమ్మానుపస్సీ విహరతి, తేన వత రే వత్తబ్బే – “పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి.

౨౨౪. అత్థి కోచి కాయే కాయానుపస్సీ విహరతీతి కత్వా తేన చ కారణేన పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. యో కాయే కాయానుపస్సీ విహరతి, స్వేవ పుగ్గలో; యో న కాయే కాయానుపస్సీ విహరతి, న సో పుగ్గలోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

యో వేదనాసు…పే॰… చిత్తే… ధమ్మేసు ధమ్మానుపస్సీ విహరతి, స్వేవ పుగ్గలో; యో న ధమ్మేసు ధమ్మానుపస్సీ విహరతి, న సో పుగ్గలోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౨౨౫. అత్థి కోచి కాయే కాయానుపస్సీ విహరతీతి కత్వా తేన చ కారణేన పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. అఞ్ఞో కాయో, అఞ్ఞో కాయే కాయానుపస్సీ విహరతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అఞ్ఞా వేదనా… అఞ్ఞం చిత్తం…

అఞ్ఞో ధమ్మా, అఞ్ఞో ధమ్మేసు ధమ్మానుపస్సీ విహరతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

౨౨౬. పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా –

“సుఞ్ఞతో లోకం అవేక్ఖస్సు, మోఘరాజ సదా సతో;

అత్తానుదిట్ఠిం ఊహచ్చ [ఓహచ్చ (స్యా.), ఉహచ్చ (క.)], ఏవం మచ్చుతరో సియా;

ఏవం లోకం అవేక్ఖన్తం, మచ్చురాజా న పస్సతీ”తి [సు. ని. ౧౧౨౫; చూళని. ౮౮ మోఘరాజమాణవపుచ్ఛానిద్దేస].

అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – “పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి.

౨౨౭. పుగ్గలో అవేక్ఖతీతి? ఆమన్తా. సహ రూపేన అవేక్ఖతి, వినా రూపేన అవేక్ఖతీతి? సహ రూపేన అవేక్ఖతీతి. తం జీవం తం సరీరన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే… వినా రూపేన అవేక్ఖతీతి, అఞ్ఞం జీవం అఞ్ఞం సరీరన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

౨౨౮. పుగ్గలో అవేక్ఖతీతి? ఆమన్తా. అబ్భన్తరగతో అవేక్ఖతి, బహిద్ధా నిక్ఖమిత్వా అవేక్ఖతీతి? అబ్భన్తరగతో అవేక్ఖతీతి. తం జీవం తం సరీరన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే… బహిద్ధా నిక్ఖమిత్వా అవేక్ఖతీతి, అఞ్ఞం జీవం అఞ్ఞం సరీరన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

౨౨౯. న వత్తబ్బం – “పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి? ఆమన్తా. నను భగవా సచ్చవాదీ కాలవాదీ భూతవాదీ తథవాదీ అవితథవాదీ అనఞ్ఞథవాదీతి? ఆమన్తా. వుత్తం భగవతా – “అత్థి పుగ్గలో అత్తహితాయ పటిపన్నో”తి. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి.

౨౩౦. న వత్తబ్బం – “పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి? ఆమన్తా. నను భగవా సచ్చవాదీ కాలవాదీ భూతవాదీ తథవాదీ అవితథవాదీ అనఞ్ఞథవాదీతి? ఆమన్తా. వుత్తం భగవతా – “ఏకపుగ్గలో, భిక్ఖవే, లోకే ఉప్పజ్జమానో ఉప్పజ్జతి బహుజనహితాయ బహుజనసుఖాయ లోకానుకమ్పాయ అత్థాయ హితాయ సుఖాయ దేవమనుస్సాన”న్తి [అ. ని. ౧.౧౬౨-౧౬౬]. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి.

౨౩౧. పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. నను భగవా సచ్చవాదీ కాలవాదీ భూతవాదీ తథవాదీ అవితథవాదీ అనఞ్ఞథవాదీతి? ఆమన్తా. వుత్తం భగవతా – “సబ్బే ధమ్మా అనత్తా”తి [మ. ని. ౧.౩౫౬; ధ. ప. ౨౭౯ ధమ్మపదే]. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – “పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి.

౨౩౨. పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. నను భగవా సచ్చవాదీ కాలవాదీ భూతవాదీ తథవాదీ అవితథవాదీ అనఞ్ఞథవాదీతి? ఆమన్తా. వుత్తం భగవతా – “దుక్ఖమేవ ఉప్పజ్జమానం ఉప్పజ్జతి, దుక్ఖమేవ [దుక్ఖం (సం. ని. ౨.౧౫)] నిరుజ్ఝమానం నిరుజ్ఝతీతి న కఙ్ఖతి న విచికిచ్ఛతి, అపరప్పచ్చయఞ్ఞాణమేవస్స ఏత్థ హోతి. ఏత్తావతా ఖో,

కచ్చాన, సమ్మాదిట్ఠి హోతీ"తి [సం॰ ని॰ ౨.౧౫]. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – "పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా"తి.

౨౩౩. పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. నను వజిరా భిక్ఖునీ మారం పాపిమన్తం ఏతదవోచ –

"కిన్ను సత్తోతి పచ్చేసి, మార దిట్ఠిగతం ను తే;
సుద్ధసఙ్ఖారపుఞ్జోయం, నయిధ సత్తుపలబ్భతి.

"యథా హి [యథాపి (బహూసు)] అఙ్గసమ్భారా, హోతి సద్దో రథో ఇతి;
ఏవం ఖన్ధేసు సన్తేసు, హోతి సత్తోతి సమ్ముతి [సమ్మతి (స్యా॰ కం॰)].

"దుక్ఖమేవ హి సమ్భోతి, దుక్ఖం తిట్ఠతి వేతి చ;
నాఞ్ఞత్ర దుక్ఖా సమ్భోతి, నాఞ్ఞం దుక్ఖా నిరుజ్ఝతీ"తి [సం॰ ని॰ ౧.౧౭౧].

అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – "పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా"తి.

౨౩౪. పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. నను ఆయస్మా ఆనన్దో భగవన్తం ఏతదవోచ – "'సుఞ్ఞో లోకో సుఞ్ఞో లోకో'తి, భన్తే, వుచ్చతి. కిత్తావతా ను ఖో, భన్తే, 'సుఞ్ఞో లోకో'తి వుచ్చతీ"తి? "యస్మా ఖో, ఆనన్ద, సుఞ్ఞం అత్తేన వా అత్తనియేన వా, తస్మా 'సుఞ్ఞో లోకో'తి వుచ్చతి. కిఞ్చానన్ద, సుఞ్ఞం అత్తేన వా అత్తనియేన వా? చక్ఖుం ఖో, ఆనన్ద, సుఞ్ఞం అత్తేన వా అత్తనియేన వా, రూపా సుఞ్ఞా...పే॰... చక్ఖువిఞ్ఞాణం సుఞ్ఞం... చక్ఖుసమ్ఫస్సో సుఞ్ఞో... యమ్పిదం చక్ఖుసమ్ఫస్సపచ్చయా ఉప్పజ్జతి వేదయితం సుఖం వా దుక్ఖం వా అదుక్ఖమసుఖం వా, తమ్పి సుఞ్ఞం అత్తేన వా అత్తనియేన వా, సోతం సుఞ్ఞం...పే॰... సద్దా సుఞ్ఞా... ఘానం సుఞ్ఞం... గన్ధా సుఞ్ఞా... జివ్హా సుఞ్ఞా... రసా సుఞ్ఞా... కాయో సుఞ్ఞో... ఫోట్ఠబ్బా సుఞ్ఞా... మనో సుఞ్ఞో... ధమ్మా సుఞ్ఞా... మనోవిఞ్ఞాణం సుఞ్ఞం... మనోసమ్ఫస్సో సుఞ్ఞో... యమ్పిదం మనోసమ్ఫస్సపచ్చయా ఉప్పజ్జతి వేదయితం సుఖం వా దుక్ఖం వా అదుక్ఖమసుఖం వా, తమ్పి సుఞ్ఞం అత్తేన వా అత్తనియేన వా. యస్మా ఖో, ఆనన్ద, సుఞ్ఞం అత్తేన వా అత్తనియేన వా, తస్మా 'సుఞ్ఞో లోకో'తి వుచ్చతీ"తి [సం॰ ని॰ ౪.౮౫]. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – "పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా"తి.

౨౩౫. పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. నను భగవా సచ్చవాదీ కాలవాదీ భూతవాదీ తథవాదీ అవితథవాదీ అనఞ్ఞథవాదీతి? ఆమన్తా. వుత్తం భగవతా – "అత్తని వా, భిక్ఖవే, సతి 'అత్తనియం మే'తి అస్సా"తి? "ఏవం, భన్తే". "అత్తనియే వా, భిక్ఖవే, సతి 'అత్తా మే'తి అస్సా"తి? "ఏవం, భన్తే". "అత్తని చ, భిక్ఖవే, అత్తనియే చ సచ్చతో థేతతో అనుపలబ్భియమానే [అనుపలబ్భమానే (మ॰ ని॰ ౧.౨౪౪)] యమ్పిదం [యమిదం (స్యా॰) యమ్పితం (మ॰ ని॰ ౧.౨౪౪)] దిట్ఠిట్ఠానం సో లోకో సో అత్తా సో పేచ్చ భవిస్సామి నిచ్చో ధువో సస్సతో అవిపరిణామధమ్మో, సస్సతిసమం తథేవ ఠస్సామీతి – 'నన్వాయం, భిక్ఖవే, కేవలో పరిపూరో బాలధమ్మో'"తి? "కిఞ్హి నో సియా, భన్తే, కేవలో హి, భన్తే, పరిపూరో బాలధమ్మో"తి [మ॰ ని॰ ౧.౨౪౪]. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – "పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా"తి.

౨౩౬. పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. నను భగవా సచ్చవాదీ కాలవాదీ భూతవాదీ తథవాదీ అవితథవాదీ అనఞ్ఞథవాదీతి? ఆమన్తా. వుత్తం భగవతా – “తయో మే, సేనియ, సత్థారో సన్తో సంవిజ్జమానా లోకస్మిం. కతమే తయో? ఇధ, సేనియ, ఏకచ్చో సత్థా దిట్ఠేవ ధమ్మే అత్తానం సచ్చతో థేతతో పఞ్ఞాపేతి, అభిసమ్పరాయఞ్చ అత్తానం సచ్చతో థేతతో పఞ్ఞాపేతి.

“ఇధ పన, సేనియ, ఏకచ్చో సత్థా దిట్ఠేవ హి ఖో ధమ్మే అత్తానం సచ్చతో థేతతో పఞ్ఞాపేతి, నో చ ఖో అభిసమ్పరాయం అత్తానం సచ్చతో థేతతో పఞ్ఞాపేతి.

“ఇధ పన, సేనియ, ఏకచ్చో సత్థా దిట్ఠే చేవ ధమ్మే అత్తానం సచ్చతో థేతతో న పఞ్ఞాపేతి, అభిసమ్పరాయఞ్చ అత్తానం సచ్చతో థేతతో న పఞ్ఞాపేతి.

“తత్ర, సేనియ, య్వాయం సత్థా దిట్ఠే చేవ ధమ్మే అత్తానం సచ్చతో థేతతో పఞ్ఞాపేతి, అభిసమ్పరాయఞ్చ అత్తానం సచ్చతో థేతతో పఞ్ఞాపేతి – అయం వుచ్చతి, సేనియ, సత్థా సస్సతవాదో.

“తత్ర , సేనియ, య్వాయం సత్థా దిట్ఠేవ హి ఖో ధమ్మే అత్తానం సచ్చతో థేతతో పఞ్ఞాపేతి, నో చ ఖో అభిసమ్పరాయం అత్తానం సచ్చతో థేతతో పఞ్ఞాపేతి – అయం వుచ్చతి, సేనియ, సత్థా ఉచ్ఛేదవాదో.

“తత్ర, సేనియ, య్వాయం సత్థా దిట్ఠే చేవ ధమ్మే అత్తానం సచ్చతో థేతతో న పఞ్ఞాపేతి, అభిసమ్పరాయఞ్చ అత్తానం సచ్చతో థేతతో న పఞ్ఞాపేతి – అయం వుచ్చతి, సేనియ, సత్థా సమ్మాసమ్బుద్ధో. ఇమే ఖో, సేనియ, తయో సత్థారో సన్తో సంవిజ్జమానా లోకస్మి”న్తి [పు॰ ప॰ ౧౩౧ పుగ్గలపఞ్ఞత్తియం, అత్థతో ఏకం]. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – “పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి.

౨౩౭. పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. నను భగవా సచ్చవాదీ కాలవాదీ భూతవాదీ తథవాదీ అవితథవాదీ అనఞ్ఞథవాదీతి? ఆమన్తా. వుత్తం భగవతా – “సప్పికుమ్భో”తి? ఆమన్తా . అత్థి కోచి సప్పిస్స కుమ్భం కరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… తేన హి న వత్తబ్బం – “పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి.

౨౩౮. పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనాతి? ఆమన్తా. నను భగవా సచ్చవాదీ కాలవాదీ భూతవాదీ తథవాదీ అవితథవాదీ అనఞ్ఞథవాదీతి? ఆమన్తా. వుత్తం భగవతా – “తేలకుమ్భో… మధుకుమ్భో… ఫాణితకుమ్భో… ఖీరకుమ్భో… ఉదకకుమ్భో… పానీయథాలకం… పానీయకోసకం… పానీయసరావకం… నిచ్చభత్తం… ధువయాగూ”తి? ఆమన్తా. అత్థి కాచి యాగు నిచ్చా ధువా సస్సతా అవిపరిణామధమ్మాతి? న హేవం వత్తబ్బే….పే॰…. తేన హి న వత్తబ్బం – “పుగ్గలో ఉపలబ్భతి సచ్చికట్ఠపరమత్థేనా”తి. (సంఖిత్తం)

అట్ఠకనిగ్గహపేయ్యాలా, సన్ధావనియా ఉపాదాయ;
చిత్తేన పఞ్చమం కల్యాణం, ఇద్ధిసుత్తాహరణేన అట్ఠమం.

సచ్చికట్ఠసభాగానుయోగో.

పుగ్గలకథా నిట్ఠితా.

౨. పరిహానికథా

౧. వాదయుత్తిపరిహాని

౨౩౮. పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. సబ్బత్థ అరహా అరహత్తా పరిహాయతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… సబ్బత్థ అరహా అరహత్తా పరిహాయతీతి? ఆమన్తా. సబ్బత్థ అరహతో పరిహానీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా . సబ్బదా అరహా అరహత్తా పరిహాయతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… సబ్బదా అరహా అరహత్తా పరిహాయతీతి? ఆమన్తా. సబ్బదా అరహతో పరిహానీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. సబ్బేవ అరహన్తో అరహత్తా పరిహాయన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… సబ్బేవ అరహన్తో అరహత్తా పరిహాయన్తీతి? ఆమన్తా. సబ్బేసంయేవ అరహన్తానం పరిహానీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. అరహా అరహత్తా పరిహాయమానో చతూహి ఫలేహి పరిహాయతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

చతూహి సతసహస్సేహి సేట్ఠీ సేట్ఠిత్తం కారేన్తో సతసహస్సే పరిహీనే సేట్ఠిత్తా పరిహీనో హోతీతి? ఆమన్తా. సబ్బసాపతేయ్యా పరిహీనో హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

చతూహి సతసహస్సేహి సేట్ఠీ సేట్ఠిత్తం కారేన్తో సతసహస్సే పరిహీనే భబ్బో సబ్బసాపతేయ్యా పరిహాయితున్తి? ఆమన్తా. అరహా అరహత్తా పరిహాయమానో భబ్బో చతూహి ఫలేహి పరిహాయితున్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౨. అరియపుగ్గలసంసన్దనపరిహాని

౨౪౦. పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. పరిహాయతి సకదాగామీ సకదాగామిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. పరిహాయతి అనాగామీ అనాగామిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

పరిహాయతి అనాగామీ అనాగామిఫలాతి? ఆమన్తా. పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

పరిహాయతి అనాగామీ అనాగామిఫలాతి? ఆమన్తా. పరిహాయతి సకదాగామీ సకదాగామిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

పరిహాయతి సకదాగామీ సకదాగామిఫలాతి? ఆమన్తా. పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే… పే॰….

న పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలాతి? ఆమన్తా. న పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

న పరిహాయతి సకదాగామీ సకదాగామిఫలాతి? ఆమన్తా. న పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? న హేవం వత్తబ్బే… పే॰….

న పరిహాయతి అనాగామీ అనాగామిఫలాతి? ఆమన్తా. న పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

న పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలాతి? ఆమన్తా. న పరిహాయతి అనాగామీ అనాగామిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

న పరిహాయతి సకదాగామీ సకదాగామిఫలాతి? ఆమన్తా . న పరిహాయతి అనాగామీ అనాగామిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

న పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలాతి? ఆమన్తా. న పరిహాయతి సకదాగామీ సకదాగామిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౨౪౧. పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. అరహా అరహత్తా పరిహాయమానో కత్థ సణ్ఠాతీతి? అనాగామిఫలేతి. అనాగామీ అనాగామిఫలా పరిహాయమానో కత్థ సణ్ఠాతీతి? సకదాగామిఫలేతి. సకదాగామీ సకదాగామిఫలా పరిహాయమానో కత్థ సణ్ఠాతీతి? సోతాపత్తిఫలేతి. సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలా పరిహాయమానో పుథుజ్జనభూమియం సణ్ఠాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే.

ఆజానాహి నిగ్గహం. హఞ్చి అరహా అరహత్తా పరిహాయమానో అనాగామిఫలే సణ్ఠాతి, అనాగామీ అనాగామిఫలా పరిహాయమానో సకదాగామిఫలే సణ్ఠాతి, సకదాగామీ సకదాగామిఫలా పరిహాయమానో సోతాపత్తిఫలే సణ్ఠాతి; తేన వత రే వత్తబ్బే – "సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలా పరిహాయమానో పుథుజ్జనభూమియం సణ్ఠాతీ"తి.

అరహా అరహత్తా పరిహాయమానో సోతాపత్తిఫలే సణ్ఠాతీతి? ఆమన్తా. సోతాపత్తిఫలస్స అనన్తరా అరహత్తంయేవ సచ్ఛికరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౨౪౨. పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… కస్స బహుతరా కిలేసా పహీనా అరహతో వా సోతాపన్నస్స వాతి? అరహతో. హఞ్చి అరహతో బహుతరా కిలేసా పహీనా, పరిహాయతి అరహా అరహత్తా; తేన వత రే వత్తబ్బే – "పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలా"తి.

పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. పరిహాయతి సకదాగామీ సకదాగామిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... కస్స బహుతరా కిలేసా పహీనా అరహతో వా సకదాగామిస్స వాతి? అరహతో. హఞ్చి అరహతో బహుతరా కిలేసా పహీనా, పరిహాయతి అరహా అరహత్తా; తేన వత రే వత్తబ్బే – "పరిహాయతి సకదాగామీ సకదాగామిఫలా"తి.

పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. పరిహాయతి అనాగామీ అనాగామిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... కస్స బహుతరా కిలేసా పహీనా అరహతో వా అనాగామిస్స వాతి? అరహతో. హఞ్చి అరహతో బహుతరా కిలేసా పహీనా, పరిహాయతి అరహా అరహత్తా; తేన వత రే వత్తబ్బే – "పరిహాయతి అనాగామీ అనాగామిఫలా"తి.

పరిహాయతి అనాగామీ అనాగామిఫలాతి? ఆమన్తా. పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... కస్స బహుతరా కిలేసా పహీనా అనాగామిస్స వా సోతాపన్నస్స వాతి? అనాగామిస్స. హఞ్చి అనాగామిస్స బహుతరా కిలేసా పహీనా, పరిహాయతి అనాగామీ అనాగామిఫలా; తేన వత రే వత్తబ్బే – "పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలా"తి.

౨౪౩. పరిహాయతి అనాగామీ అనాగామిఫలాతి? ఆమన్తా. పరిహాయతి సకదాగామీ సకదాగామిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... కస్స బహుతరా కిలేసా పహీనా అనాగామిస్స వా సకదాగామిస్స వాతి? అనాగామిస్స. హఞ్చి అనాగామిస్స బహుతరా కిలేసా పహీనా, పరిహాయతి అనాగామీ అనాగామిఫలా; తేన వత రే వత్తబ్బే – "పరిహాయతి సకదాగామీ సకదాగామిఫలా"తి.

పరిహాయతి సకదాగామీ సకదాగామిఫలాతి? ఆమన్తా. పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలాతి ? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... కస్స బహుతరా కిలేసా పహీనా సకదాగామిస్స వా సోతాపన్నస్స వాతి? సకదాగామిస్స. హఞ్చి సకదాగామిస్స బహుతరా కిలేసా పహీనా, పరిహాయతి సకదాగామీ సకదాగామిఫలా; తేన వత రే వత్తబ్బే – "పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలా"తి.

౨౪౪. పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... కస్స అధిమత్తా మగ్గభావనా అరహతో వా సోతాపన్నస్స వాతి? అరహతో. హఞ్చి అరహతో అధిమత్తా మగ్గభావనా, పరిహాయతి అరహా అరహత్తా; తేన వత రే వత్తబ్బే – "పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలా"తి.

పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... కస్స అధిమత్తా సతిపట్ఠానభావనా...పే.... సమ్మప్పధానభావనా... ఇద్ధిపాదభావనా... ఇన్ద్రియభావనా ... బలభావనా... బోజ్ఝఙ్గభావనా అరహతో వా సోతాపన్నస్స వాతి? అరహతో. హఞ్చి అరహతో అధిమత్తా బోజ్ఝఙ్గభావనా, పరిహాయతి అరహా అరహత్తా; తేన వత రే వత్తబ్బే – "పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలా"తి.

పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. పరిహాయతి సకదాగామీ సకదాగామిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... కస్స అధిమత్తా మగ్గభావనా...పే.... బోజ్ఝఙ్గభావనా అరహతో వా సకదాగామిస్స వాతి? అరహతో. హఞ్చి అరహతో

అధిమత్తా బోజ్ఝఙ్గభావనా, పరిహాయతి అరహా అరహత్తా; తేన వత రే వత్తబ్బే – “పరిహాయతి సకదాగామీ సకదాగామిఫలా”తి.

పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. పరిహాయతి అనాగామీ అనాగామిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… కస్స అధిమత్తా మగ్గభావనా…పే॰… బోజ్ఝఙ్గభావనా అరహతో వా అనాగామిస్స వాతి? అరహతో. హఞ్చి అరహతో అధిమత్తా బోజ్ఝఙ్గభావనా, పరిహాయతి అరహా అరహత్తా; తేన వత రే వత్తబ్బే – “పరిహాయతి అనాగామీ అనాగామిఫలా”తి.

౨౪౫. పరిహాయతి అనాగామీ అనాగామిఫలాతి? ఆమన్తా. పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… కస్స అధిమత్తా మగ్గభావనా…పే॰… బోజ్ఝఙ్గభావనా అనాగామిస్స వా సోతాపన్నస్స వాతి? అనాగామిస్స. హఞ్చి అనాగామిస్స అధిమత్తా బోజ్ఝఙ్గభావనా, పరిహాయతి అనాగామీ అనాగామిఫలా; తేన వత రే వత్తబ్బే – “పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలా”తి.

పరిహాయతి అనాగామీ అనాగామిఫలాతి? ఆమన్తా. పరిహాయతి సకదాగామీ సకదాగామిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… కస్స అధిమత్తా మగ్గభావనా…పే॰… బోజ్ఝఙ్గభావనా అనాగామిస్స వా సకదాగామిస్స వాతి? అనాగామిస్స. హఞ్చి అనాగామిస్స అధిమత్తా బోజ్ఝఙ్గభావనా, పరిహాయతి అనాగామీ అనాగామిఫలా; తేన వత రే వత్తబ్బే – “పరిహాయతి సకదాగామీ సకదాగామిఫలా”తి.

౨౪౬. పరిహాయతి సకదాగామీ సకదాగామిఫలాతి? ఆమన్తా. పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… కస్స అధిమత్తా మగ్గభావనా…పే॰… బోజ్ఝఙ్గభావనా సకదాగామిస్స వా సోతాపన్నస్స వాతి? సకదాగామిస్స. హఞ్చి సకదాగామిస్స అధిమత్తా బోజ్ఝఙ్గభావనా, పరిహాయతి సకదాగామీ సకదాగామిఫలా; తేన వత రే వత్తబ్బే – “పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలా”తి…పే॰….

౨౪౭. అరహతా దుక్ఖం దిట్ఠం, పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. సోతాపన్నేన దుక్ఖం దిట్ఠం, పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అరహతా సముదయో దిట్ఠో, పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి ? ఆమన్తా. సోతాపన్నేన సముదయో దిట్ఠో, పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అరహతా నిరోధో దిట్ఠో, పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. సోతాపన్నేన నిరోధో దిట్ఠో, పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అరహతా మగ్గో దిట్ఠో, పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. సోతాపన్నేన మగ్గో దిట్ఠో, పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అరహతా చత్తారి సచ్చాని దిట్ఠాని, పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. సోతాపన్నేన చత్తారి సచ్చాని దిట్ఠాని, పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే०....

అరహతా దుక్ఖం దిట్ఠం, పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. సకదాగామినా దుక్ఖం దిట్ఠం, పరిహాయతి సకదాగామీ సకదాగామిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే०....

అరహతా సముదయో దిట్ఠో...పే०.... నిరోధో దిట్ఠో...పే०.... మగ్గో దిట్ఠో...పే०.... చత్తారి సచ్చాని దిట్ఠాని, పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. సకదాగామినా చత్తారి సచ్చాని దిట్ఠాని, పరిహాయతి సకదాగామీ సకదాగామిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే०....

అరహతా దుక్ఖం దిట్ఠం, పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. అనాగామినా దుక్ఖం దిట్ఠం, పరిహాయతి అనాగామీ అనాగామిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే०....

అరహతా సముదయో దిట్ఠో...పే०.... నిరోధో దిట్ఠో...పే०.... మగ్గో దిట్ఠో...పే०.... చత్తారి సచ్చాని దిట్ఠాని, పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. అనాగామినా చత్తారి సచ్చాని దిట్ఠాని, పరిహాయతి అనాగామీ అనాగామిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే०....

౨౪౮. అనాగామినా దుక్ఖం దిట్ఠం, పరిహాయతి అనాగామీ అనాగామిఫలాతి? ఆమన్తా. సోతాపన్నేన దుక్ఖం దిట్ఠం, పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే०....

అనాగామినా సముదయో దిట్ఠో...పే०.... నిరోధో దిట్ఠో...పే०.... మగ్గో దిట్ఠో...పే०.... చత్తారి సచ్చాని దిట్ఠాని, పరిహాయతి అనాగామీ అనాగామిఫలాతి? ఆమన్తా . సోతాపన్నేన చత్తారి సచ్చాని దిట్ఠాని, పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే०....

అనాగామినా దుక్ఖం దిట్ఠం, పరిహాయతి అనాగామీ అనాగామిఫలాతి? ఆమన్తా. సకదాగామినా దుక్ఖం దిట్ఠం, పరిహాయతి సకదాగామీ సకదాగామిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే०....

అనాగామినా సముదయో దిట్ఠో...పే०.... నిరోధో దిట్ఠో...పే०.... మగ్గో దిట్ఠో...పే०.... చత్తారి సచ్చాని దిట్ఠాని, పరిహాయతి అనాగామీ అనాగామిఫలాతి? ఆమన్తా. సకదాగామినా చత్తారి సచ్చాని దిట్ఠాని, పరిహాయతి సకదాగామీ సకదాగామిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే०....

౨౪౯. సకదాగామినా దుక్ఖం దిట్ఠం, పరిహాయతి సకదాగామీ సకదాగామిఫలాతి? ఆమన్తా. సోతాపన్నేన దుక్ఖం దిట్ఠం, పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే०....

సకదాగామినా సముదయో దిట్ఠో…పే… నిరోధో దిట్ఠో…పే… మగ్గో దిట్ఠో…పే… చత్తారి సచ్చాని దిట్ఠాని, పరిహాయతి సకదాగామీ సకదాగామిఫలాతి? ఆమన్తా. సోతాపన్నేన చత్తారి సచ్చాని దిట్ఠాని, పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

౨౩౦. సోతాపన్నేన దుక్ఖం దిట్ఠం, న పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలాతి? ఆమన్తా. అరహతా దుక్ఖం దిట్ఠం, న పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

సోతాపన్నేన సముదయో దిట్ఠో…పే… నిరోధో దిట్ఠో…పే… మగ్గో దిట్ఠో…పే… చత్తారి సచ్చాని దిట్ఠాని, న పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలాతి? ఆమన్తా. అరహతా చత్తారి సచ్చాని దిట్ఠాని, న పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

సకదాగామినా దుక్ఖం దిట్ఠం…పే… చత్తారి సచ్చాని దిట్ఠాని, న పరిహాయతి సకదాగామీ సకదాగామిఫలాతి? ఆమన్తా. అరహతా చత్తారి సచ్చాని దిట్ఠాని, న పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

అనాగామినా దుక్ఖం దిట్ఠం…పే… చత్తారి సచ్చాని దిట్ఠాని, న పరిహాయతి అనాగామీ అనాగామిఫలాతి? ఆమన్తా. అరహతా చత్తారి సచ్చాని దిట్ఠాని, న పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

సోతాపన్నేన దుక్ఖం దిట్ఠం…పే… చత్తారి సచ్చాని దిట్ఠాని, న పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలాతి? ఆమన్తా.

అనాగామినా దుక్ఖం దిట్ఠం…పే… చత్తారి సచ్చాని దిట్ఠాని, న పరిహాయతి అనాగామీ అనాగామిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

సకదాగామినా దుక్ఖం దిట్ఠం…పే… చత్తారి సచ్చాని దిట్ఠాని, న పరిహాయతి సకదాగామీ సకదాగామిఫలాతి? ఆమన్తా. అనాగామినా దుక్ఖం దిట్ఠం…పే… చత్తారి సచ్చాని దిట్ఠాని, న పరిహాయతి అనాగామీ అనాగామిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

సోతాపన్నేన దుక్ఖం దిట్ఠం…పే… చత్తారి సచ్చాని దిట్ఠాని, న పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలాతి? ఆమన్తా. సకదాగామినా దుక్ఖం దిట్ఠం…పే… చత్తారి సచ్చాని దిట్ఠాని, న పరిహాయతి సకదాగామీ సకదాగామిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

౨౩౧. అరహతో రాగో పహీనో, పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. సోతాపన్నస్స సక్కాయదిట్ఠి పహీనా, పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

అరహతో రాగో పహీనో, పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. సోతాపన్నస్స విచికిచ్ఛా పహీనా...పే॰... సీలబ్బతపరామాసో పహీనో...పే॰... అపాయగమనీయో రాగో పహీనో ...పే॰... అపాయగమనీయో దోసో పహీనో...పే॰... అపాయగమనీయో మోహో పహీనో, పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

అరహతో దోసో పహీనో...పే॰... మోహో పహీనో... మానో పహీనో... దిట్ఠి పహీనా... విచికిచ్ఛా పహీనా... థినం [థీనం (సీ॰ స్యా॰ కం॰ పీ॰)] పహీనం... ఉద్ధచ్చం పహీనం... అహిరికం పహీనం...పే॰... అనోత్తప్పం పహీనం, పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి ? ఆమన్తా. సోతాపన్నస్స సక్కాయదిట్ఠి పహీనా, పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

అరహతో అనోత్తప్పం పహీనం, పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. సోతాపన్నస్స విచికిచ్ఛా పహీనా...పే॰... సీలబ్బతపరామాసో పహీనో...పే॰... అపాయగమనీయో రాగో పహీనో...పే॰... అపాయగమనీయో దోసో పహీనో...పే॰... అపాయగమనీయో మోహో పహీనో, పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

అరహతో రాగో పహీనో, పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. సకదాగామిస్స సక్కాయదిట్ఠి పహీనా, పరిహాయతి సకదాగామీ సకదాగామిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

అరహతో రాగో పహీనో, పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. సకదాగామిస్స విచికిచ్ఛా పహీనా...పే॰... సీలబ్బతపరామాసో పహీనో...పే॰... ఓళారికో కామరాగో పహీనో... ఓళారికో బ్యాపాదో పహీనో, పరిహాయతి సకదాగామీ సకదాగామిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

అరహతో దోసో పహీనో...పే॰... అనోత్తప్పం పహీనం, పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. సకదాగామిస్స సక్కాయదిట్ఠి పహీనా...పే॰... ఓళారికో బ్యాపాదో పహీనో, పరిహాయతి సకదాగామీ సకదాగామిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

అరహతో రాగో పహీనో, పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. అనాగామిస్స సక్కాయదిట్ఠి పహీనా, పరిహాయతి అనాగామీ అనాగామిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

అరహతో రాగో పహీనో, పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. అనాగామిస్స విచికిచ్ఛా పహీనా...పే॰... సీలబ్బతపరామాసో పహీనో... అణుసహగతో కామరాగో పహీనో... అణుసహగతో బ్యాపాదో పహీనో, పరిహాయతి అనాగామీ అనాగామిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

అరహతో దోసో పహీనో...పే॰... అనోత్తప్పం పహీనం, పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. అనాగామిస్స సక్కాయదిట్ఠి పహీనా...పే॰... అణుసహగతో బ్యాపాదో పహీనో, పరిహాయతి అనాగామీ అనాగామిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

౨౨౨. అనాగామిస్స సక్కాయదిట్ఠి పహీనా, పరిహాయతి అనాగామీ అనాగామిఫలాతి? ఆమన్తా. సోతాపన్నస్స సక్కాయదిట్ఠి పహీనా, పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

అనాగామిస్స సక్కాయదిట్ఠి పహీనా, పరిహాయతి అనాగామీ అనాగామిఫలాతి? ఆమన్తా. సోతాపన్నస్స విచికిచ్ఛా పహీనా...పే.... అపాయగమనీయో మోహో పహీనో, పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

అనాగామిస్స విచికిచ్ఛా పహీనా...పే.... అణుసహగతో బ్యాపాదో పహీనో, పరిహాయతి అనాగామీ అనాగామిఫలాతి? ఆమన్తా . సోతాపన్నస్స సక్కాయదిట్ఠి పహీనా...పే.... అపాయగమనీయో మోహో పహీనో, పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

అనాగామిస్స సక్కాయదిట్ఠి పహీనా, పరిహాయతి అనాగామీ అనాగామిఫలాతి? ఆమన్తా. సకదాగామిస్స సక్కాయదిట్ఠి పహీనా, పరిహాయతి సకదాగామీ సకదాగామిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

అనాగామిస్స సక్కాయదిట్ఠి పహీనా, పరిహాయతి అనాగామీ అనాగామిఫలాతి? ఆమన్తా. సకదాగామిస్స విచికిచ్ఛా పహీనా...పే.... సీలబ్బతపరామాసో పహీనో... ఓళారికో కామరాగో పహీనో... ఓళారికో బ్యాపాదో పహీనో, పరిహాయతి సకదాగామీ సకదాగామిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

అనాగామిస్స విచికిచ్ఛా పహీనా...పే.... అణుసహగతో బ్యాపాదో పహీనో, పరిహాయతి అనాగామీ అనాగామిఫలాతి? ఆమన్తా. సకదాగామిస్స సక్కాయదిట్ఠి పహీనా...పే.... ఓళారికో బ్యాపాదో పహీనో, పరిహాయతి సకదాగామీ సకదాగామిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

౨౨౩. సకదాగామిస్స సక్కాయదిట్ఠి పహీనా, పరిహాయతి సకదాగామీ సకదాగామిఫలాతి? ఆమన్తా. సోతాపన్నస్స సక్కాయదిట్ఠి పహీనా, పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

సకదాగామిస్స సక్కాయదిట్ఠి పహీనా, పరిహాయతి సకదాగామీ సకదాగామిఫలాతి? ఆమన్తా. సోతాపన్నస్స విచికిచ్ఛా పహీనా...పే.... అపాయగమనీయో మోహో పహీనో, పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

సకదాగామిస్స విచికిచ్ఛా పహీనా...పే.... ఓళారికో కామరాగో పహీనో... ఓళారికో బ్యాపాదో పహీనో, పరిహాయతి సకదాగామీ సకదాగామిఫలాతి ? ఆమన్తా . సోతాపన్నస్స సక్కాయదిట్ఠి పహీనా...పే.... అపాయగమనీయో మోహో పహీనో, పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

౨౨౪. సోతాపన్నస్స సక్కాయదిట్ఠి పహీనా, న పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలాతి? ఆమన్తా. అరహతో రాగో పహీనో, న పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

సోతాపన్నస్స సక్కాయదిట్ఠి పహీనా, న పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలాతి? ఆమన్తా. అరహతో దోసో పహీనో... పే॰... అనోత్తప్పం పహీనం, న పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

సోతాపన్నస్స విచికిచ్ఛా పహీనా...పే॰... అపాయగమనీయో మోహో పహీనో, న పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలాతి? ఆమన్తా. అరహతో రాగో పహీనో...పే॰... అనోత్తప్పం పహీనం, న పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

౨౩౩. సకదాగామిస్స సక్కాయదిట్ఠి పహీనా, న పరిహాయతి సకదాగామీ సకదాగామిఫలాతి? ఆమన్తా. అరహతో రాగో పహీనో...పే॰... అనోత్తప్పం పహీనం, న పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

సకదాగామిస్స విచికిచ్ఛా పహీనా...పే॰... ఓళారికో బ్యాపాదో పహీనో, న పరిహాయతి సకదాగామీ సకదాగామిఫలాతి? ఆమన్తా. అరహతో రాగో పహీనో...పే॰... అనోత్తప్పం పహీనం, న పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

౨౩౪. అనాగామిస్స సక్కాయదిట్ఠి పహీనా, న పరిహాయతి అనాగామీ అనాగామిఫలాతి? ఆమన్తా. అరహతో రాగో పహీనో...పే॰... అనోత్తప్పం పహీనం, న పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? న హేవం వత్తబ్బే .

అనాగామిస్స విచికిచ్ఛా పహీనా...పే॰... అణుసహగతో బ్యాపాదో పహీనో, న పరిహాయతి అనాగామీ అనాగామిఫలాతి? ఆమన్తా. అరహతో రాగో పహీనో...పే॰... అనోత్తప్పం పహీనం, న పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

౨౩౫. సోతాపన్నస్స సక్కాయదిట్ఠి పహీనా, న పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలాతి? ఆమన్తా. అనాగామిస్స సక్కాయదిట్ఠి పహీనా... అణుసహగతో బ్యాపాదో పహీనో, న పరిహాయతి అనాగామీ అనాగామిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

సోతాపన్నస్స విచికిచ్ఛా పహీనా...పే॰... అపాయగమనీయో మోహో పహీనో, న పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలాతి? ఆమన్తా. అనాగామిస్స సక్కాయదిట్ఠి పహీనా...పే॰... అణుసహగతో బ్యాపాదో పహీనో, న పరిహాయతి అనాగామీ అనాగామిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

౨౩౬. సకదాగామిస్స సక్కాయదిట్ఠి పహీనా, న పరిహాయతి సకదాగామీ సకదాగామిఫలాతి? ఆమన్తా. అనాగామిస్స సక్కాయదిట్ఠి పహీనా...పే॰... అణుసహగతో బ్యాపాదో పహీనో, న పరిహాయతి అనాగామీ అనాగామిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

సకదాగామిస్స విచికిచ్ఛా పహీనా...పే॰... ఓళారికో బ్యాపాదో పహీనో, న పరిహాయతి సకదాగామీ సకదాగామిఫలాతి? ఆమన్తా. అనాగామిస్స సక్కాయదిట్ఠి పహీనా...పే॰... అణుసహగతో బ్యాపాదో పహీనో, న పరిహాయతి అనాగామీ అనాగామిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

౨౫౯. సోతాపన్నస్స సక్కాయదిట్ఠి పహీనా, న పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలాతి? ఆమన్తా. సకదాగామిస్స సక్కాయదిట్ఠి పహీనా...పే.... ఓళారికో బ్యాపాదో పహీనో, న పరిహాయతి సకదాగామీ సకదాగామిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

సోతాపన్నస్స విచికిచ్ఛా పహీనా...పే.... అపాయగమనీయో మోహో పహీనో, న పరిహాయతి సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలాతి? ఆమన్తా. సకదాగామిస్స సక్కాయదిట్ఠి పహీనా...పే.... ఓళారికో బ్యాపాదో పహీనో, న పరిహాయతి సకదాగామీ సకదాగామిఫలాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

౨౬౦. పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. నను అరహతో రాగో పహీనో ఉచ్ఛిన్నమూలో తాలావత్థుకతో అనభావఙ్కతో [అనభావకతో (సీ.)] ఆయతిం అనుప్పాదధమ్మోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహతో రాగో పహీనో ఉచ్ఛిన్నమూలో తాలావత్థుకతో అనభావఙ్కతో ఆయతిం అనుప్పాదధమ్మో, నో చ వత రే [నో వత రే (స్యా. పీ.) ఏవముపరిపి] వత్తబ్బే – "పరిహాయతి అరహా అరహత్తా"తి.

పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. నను అరహతో దోసో పహీనో...పే.... మోహో పహీనో... మానో పహీనో... దిట్ఠి పహీనా... విచికిచ్ఛా పహీనా... థినం పహీనం... ఉద్ధచ్చం పహీనం... అహిరికం పహీనం... అనోత్తప్పం పహీనం ఉచ్ఛిన్నమూలం తాలావత్థుకతం అనభావఙ్కతం ఆయతిం అనుప్పాదధమ్మన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహతో అనోత్తప్పం పహీనం ఉచ్ఛిన్నమూలం తాలావత్థుకతం అనభావఙ్కతం ఆయతిం అనుప్పాదధమ్మం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "పరిహాయతి అరహా అరహత్తా"తి.

పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. నను అరహతో రాగప్పహానాయ మగ్గో భావితోతి ? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహతో రాగప్పహానాయ మగ్గో భావితో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "పరిహాయతి అరహా అరహత్తా"తి.

పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. నను అరహతో రాగప్పహానాయ సతిపట్ఠానా భావితా...పే.... సమ్మప్పధానా భావితా... ఇద్ధిపాదా భావితా... ఇన్ద్రియా భావితా... బలా భావితా... బోజ్ఝఙ్గా భావితాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహతో రాగప్పహానాయ బోజ్ఝఙ్గా భావితా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "పరిహాయతి అరహా అరహత్తా"తి.

పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. నను అరహతో దోసప్పహానాయ...పే.... అనోత్తప్పపహానాయ మగ్గో భావితో...పే.... బోజ్ఝఙ్గా భావితాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహతో అనోత్తప్పపహానాయ బోజ్ఝఙ్గా భావితా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "పరిహాయతి అరహా అరహత్తా"తి.

౨౬౧. పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. నను అరహా వీతరాగో వీతదోసో వీతమోహో కతకరణీయో ఓహితభారో అనుప్పత్తసదత్థో పరిక్ఖీణభవసంయోజనో సమ్మదఞ్ఞావిముత్తో ఉక్ఖిత్తపలిఘో సఙ్కిణ్ణపరిఖో అబ్బూళ్హేసికో నిరగ్గళో అరియో పన్నద్ధజో పన్నభారో విసఞ్ఞుత్తో సువిజితవిజయో; దుక్ఖం తస్స పరిఞ్ఞాతం, సముదయో పహీనో, నిరోధో సచ్ఛికతో, మగ్గో భావితో, అభిఞ్ఞేయ్యం అభిఞ్ఞాతం , పరిఞ్ఞేయ్యం పరిఞ్ఞాతం, పహాతబ్బం పహీనం, భావేతబ్బం భావితం,

సచ్ఛికాతబ్బం సచ్ఛికతన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహా వీతరాగో వీతదోసో వీతమోహో…పే… సచ్ఛికాతబ్బం సచ్ఛికతం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “పరిహాయతి అరహా అరహత్తా”తి.

౨౬౨. పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? ( ) [(ఆమన్తా) (క.)] సమయవిముత్తో అరహా అరహత్తా పరిహాయతి, అసమయవిముత్తో అరహా అరహత్తా న పరిహాయతీతి. సమయవిముత్తో అరహా అరహత్తా పరిహాయతీతి? ఆమన్తా. అసమయవిముత్తో అరహా అరహత్తా పరిహాయతీతి [న పరిహాయతీతి (క.)]? న హేవం వత్తబ్బే.

అసమయవిముత్తో అరహా అరహత్తా న పరిహాయతీతి? ఆమన్తా. సమయవిముత్తో అరహా అరహత్తా న పరిహాయతీతి? న హేవం వత్తబ్బే.

సమయవిముత్తస్స అరహతో రాగో పహీనో, పరిహాయతి సమయవిముత్తో అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. అసమయవిముత్తస్స అరహతో రాగో పహీనో, పరిహాయతి అసమయవిముత్తో అరహా అరహత్తాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

సమయవిముత్తస్స అరహతో దోసో పహీనో…పే… అనోత్తప్పం పహీనం, పరిహాయతి సమయవిముత్తో అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. అసమయవిముత్తస్స అరహతో అనోత్తప్పం పహీనం, పరిహాయతి అసమయవిముత్తో అరహా అరహత్తాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

సమయవిముత్తస్స అరహతో రాగప్పహానాయ మగ్గో భావితో, పరిహాయతి సమయవిముత్తో అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. అసమయవిముత్తస్స అరహతో రాగప్పహానాయ మగ్గో భావితో, పరిహాయతి అసమయవిముత్తో అరహా అరహత్తాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

సమయవిముత్తస్స అరహతో రాగప్పహానాయ సతిపట్ఠానా భావితా…పే… సమ్మప్పధానా భావితా… ఇద్ధిపాదా భావితా… ఇన్ద్రియా భావితా… బలా భావితా… బోజ్ఝఙ్గా భావితా, పరిహాయతి సమయవిముత్తో అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. అసమయవిముత్తస్స అరహతో రాగప్పహానాయ సతిపట్ఠానా భావితా…పే… బోజ్ఝఙ్గా భావితా, పరిహాయతి అసమయవిముత్తో అరహా అరహత్తాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

సమయవిముత్తస్స అరహతో దోసప్పహానాయ…పే… అనోత్తప్పపహానాయ మగ్గో భావితో…పే… బోజ్ఝఙ్గా భావితా, పరిహాయతి సమయవిముత్తో అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. అసమయవిముత్తస్స అరహతో అనోత్తప్పపహానాయ మగ్గో భావితో…పే… బోజ్ఝఙ్గా భావితా, పరిహాయతి అసమయవిముత్తో అరహా అరహత్తాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

సమయవిముత్తో అరహా వీతరాగో వీతదోసో వీతమోహో కతకరణీయో ఓహితభారో అనుప్పత్తసదత్థో పరిక్ఖీణభవసంయోజనో సమ్మదఞ్ఞావిముత్తో ఉక్ఖిత్తపలిఘో సఙ్కిణ్ణపరిఖో అబ్బూళ్హేసికో నిరగ్గళో అరియో పన్నద్ధజో పన్నభారో విసఞ్ఞుత్తో సువిజితవిజయో, దుక్ఖం తస్స పరిఞ్ఞాతం, సముదయో పహీనో, నిరోధో సచ్ఛికతో, మగ్గో భావితో, అభిఞ్ఞేయ్యం అభిఞ్ఞాతం, పరిఞ్ఞేయ్యం పరిఞ్ఞాతం, పహాతబ్బం పహీనం, భావేతబ్బం భావితం, సచ్ఛికాతబ్బం సచ్ఛికతం ,

పరిహాయతి సమయవిముత్తో అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. అసమయవిముత్తో అరహా వీతరాగో వీతదోసో వీతమోహో... పే.... సచ్ఛికాతబ్బం సచ్ఛికతం, పరిహాయతి అసమయవిముత్తో అరహా అరహత్తాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

౨౬౩. అసమయవిముత్తస్స అరహతో రాగో పహీనో, న పరిహాయతి అసమయవిముత్తో అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. సమయవిముత్తస్స అరహతో రాగో పహీనో, న పరిహాయతి సమయవిముత్తో అరహా అరహత్తాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

అసమయవిముత్తస్స అరహతో దోసో పహీనో...పే.... అనోత్తప్పం పహీనం, న పరిహాయతి అసమయవిముత్తో అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. సమయవిముత్తస్స అరహతో అనోత్తప్పం పహీనం, న పరిహాయతి సమయవిముత్తో అరహా అరహత్తాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

అసమయవిముత్తస్స అరహతో రాగప్పహానాయ మగ్గో భావితో...పే.... బోజ్ఝఙ్గా భావితా, న పరిహాయతి అసమయవిముత్తో అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. సమయవిముత్తస్స అరహతో రాగప్పహానాయ మగ్గో భావితో...పే.... బోజ్ఝఙ్గా భావితా, న పరిహాయతి సమయవిముత్తో అరహా అరహత్తాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

అసమయవిముత్తస్స అరహతో దోసప్పహానాయ...పే.... అనోత్తప్పపహానాయ మగ్గో భావితో...పే.... బోజ్ఝఙ్గా భావితా, న పరిహాయతి అసమయవిముత్తో అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. సమయవిముత్తస్స అరహతో అనోత్తప్పపహానాయ మగ్గో భావితో...పే.... బోజ్ఝఙ్గా భావితా, న పరిహాయతి సమయవిముత్తో అరహా అరహత్తాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

అసమయవిముత్తో అరహా వీతరాగో వీతదోసో వీతమోహో...పే.... సచ్ఛికాతబ్బం సచ్ఛికతం, న పరిహాయతి అసమయవిముత్తో అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. సమయవిముత్తో అరహా వీతరాగో వీతదోసో వీతమోహో...పే.... సచ్ఛికాతబ్బం సచ్ఛికతం, న పరిహాయతి సమయవిముత్తో అరహా అరహత్తాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౨౬౪. పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. సారిపుత్తో థేరో పరిహాయిత్థ అరహత్తాతి ? న హేవం వత్తబ్బే. మహామోగ్గల్లానో [మహామోగ్గలానో (క.)] థేరో... మహాకస్సపో థేరో... మహాకచ్చాయనో [మహాకచ్చానో (మ॰ ని॰ ౧.౨౦౨ ఆదయో)] థేరో... మహాకోట్ఠికో [మహాకోట్ఠితో (సీ॰ స్యా॰ కం॰ పీ॰)] థేరో... మహాపన్థకో థేరో పరిహాయిత్థ అరహత్తాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

సారిపుత్తో థేరో న పరిహాయిత్థ అరహత్తాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి సారిపుత్తో థేరో న పరిహాయిత్థ అరహత్తా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "పరిహాయతి అరహా అరహత్తా"తి.

మహామోగ్గల్లానో థేరో... మహాకస్సపో థేరో... మహాకచ్చాయనో థేరో... మహాకోట్ఠికో థేరో... మహాపన్థకో థేరో న పరిహాయిత్థ అరహత్తాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి మహాపన్థకో థేరో న పరిహాయిత్థ అరహత్తా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "పరిహాయతి అరహా అరహత్తా"తి.

అరియపుగ్గలసంసన్దనం.

౩. సుత్తసాధనపరిహాని

౨౬౫. పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా –

"ఉచ్చావచా హి పటిపదా [పటిపాదా (అట్ఠ.)], సమణేన పకాసితా;

న పారం దిగుణం యన్తి, నయిదం ఏకగుణం ముత"న్తి [సు. ని. ౭౧౯ సుత్తనిపాతే].

అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – "పరిహాయతి అరహా అరహత్తా"తి.

పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. అత్థి ఛిన్నస్స ఛేదియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే.

అత్థి ఛిన్నస్స ఛేదియన్తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా –

"వీతతణ్హో అనాదానో, కిచ్చం యస్స న విజ్జతి;

ఛిన్నస్స ఛేదియం నత్థి, ఓఘపాసో సమూహతో"తి.

అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – "అత్థి ఛిన్నస్స ఛేదియ"న్తి.

౨౬౬. పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. అత్థి కతస్స పతిచయోతి? న హేవం వత్తబ్బే.

అత్థి కతస్స పతిచయోతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా –

"తస్స సమ్మా విముత్తస్స, సన్తచిత్తస్స భిక్ఖునో;

కతస్స పతిచయో నత్థి, కరణీయం న విజ్జతి.

"సేలో యథా ఏకగ్ఘనో, వాతేన న సమీరతి;

ఏవం రూపా రసా సద్దా, గన్ధా ఫస్సా చ కేవలా.

"ఇట్ఠా ధమ్మా అనిట్ఠా చ, నప్పవేధేన్తి తాదినో;

ఠితం చిత్తం విప్పముత్తం, వయం చస్సానుపస్సతీ"తి [మహావ. ౨౪౪; అ. ని. ౬.౫౫].

అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – "అత్థి కతస్స పతిచయో"తి.

౨౬౭. న వత్తబ్బం – "పరిహాయతి అరహా అరహత్తా"తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "పఞ్చిమే, భిక్ఖవే, ధమ్మా సమయవిముత్తస్స భిక్ఖునో పరిహానాయ సంవత్తన్తి. కతమే పఞ్చ? కమ్మారామతా, భస్సారామతా, నిద్దారామతా, సఙ్గణికారామతా, యథావిముత్తం చిత్తం న పచ్చవేక్ఖతి. ఇమే ఖో, భిక్ఖవే, పఞ్చ ధమ్మా సమయవిముత్తస్స భిక్ఖునో పరిహానాయ సంవత్తన్తీ"తి [అ. ని. ౫.౧౪౯]. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి.

అత్థి అరహతో కమ్మారామతాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

అత్థి అరహతో కమ్మారామతాతి? ఆమన్తా. అత్థి అరహతో రాగో కామరాగో కామరాగపరియుట్ఠానం కామరాగసంయోజనం కామోఘో కామయోగో కామచ్ఛన్దనీవరణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే.

అత్థి అరహతో భస్సారామతా, అత్థి అరహతో నిద్దారామతా, అత్థి అరహతో సఙ్గణికారామతాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

అత్థి అరహతో సఙ్గణికారామతాతి? ఆమన్తా. అత్థి అరహతో రాగో కామరాగో కామరాగపరియుట్ఠానం కామరాగసంయోజనం కామోఘో కామయోగో కామచ్ఛన్దనీవరణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే.

౨౬౮. పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. అరహా అరహత్తా పరిహాయమానో కిం పరియుట్ఠితో పరిహాయతీతి? రాగపరియుట్ఠితో పరిహాయతీతి. పరియుట్ఠానం కిం పటిచ్చ ఉప్పజ్జతీతి? అనుసయం పటిచ్చ ఉప్పజ్జతీతి. అత్థి అరహతో అనుసయాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

అత్థి అరహతో అనుసయాతి? ఆమన్తా. అత్థి అరహతో కామరాగానుసయో పటిఘానుసయో మానానుసయో దిట్ఠానుసయో విచికిచ్ఛానుసయో భవరాగానుసయో అవిజ్జానుసయోతి? న హేవం వత్తబ్బే.

దోసపరియుట్ఠితో పరిహాయతీతి…పే.… మోహపరియుట్ఠితో పరిహాయతీతి…. పరియుట్ఠానం కిం పటిచ్చ ఉప్పజ్జతీతి? అనుసయం పటిచ్చ ఉప్పజ్జతీతి. అత్థి అరహతో అనుసయాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.….

అత్థి అరహతో అనుసయాతి? ఆమన్తా. అత్థి అరహతో కామరాగానుసయో…పే.… అవిజ్జానుసయోతి? న హేవం వత్తబ్బే.

పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. అరహతో అరహత్తా పరిహాయమానస్స కిం ఉపచయం గచ్ఛతీతి? రాగో ఉపచయం గచ్ఛతీతి. సక్కాయదిట్ఠి ఉపచయం గచ్ఛతీతి, విచికిచ్ఛా ఉపచయం గచ్ఛతీతి, సీలబ్బతపరామాసో ఉపచయం గచ్ఛతీతి? న హేవం వత్తబ్బే. దోసో ఉపచయం గచ్ఛతీతి…పే.… మోహో ఉపచయం గచ్ఛతీతి, సక్కాయదిట్ఠి ఉపచయం గచ్ఛతీతి, విచికిచ్ఛా ఉపచయం గచ్ఛతీతి, సీలబ్బతపరామాసో ఉపచయం గచ్ఛతీతి? న హేవం వత్తబ్బే.

పరిహాయతి అరహా అరహత్తాతి? ఆమన్తా. అరహా ఆచినతీతి? న హేవం వత్తబ్బే. అరహా అపచినతీతి? న హేవం వత్తబ్బే. అరహా పజహతీతి? న హేవం వత్తబ్బే. అరహా ఉపాదియతీతి? న హేవం వత్తబ్బే. అరహా విసినేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే. అరహా ఉస్సినేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే. అరహా విధూపేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే. అరహా సన్ధూపేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే.

నను అరహా నేవాచినతి న అపచినతి అపచినిత్వా ఠితోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహా నేవాచినతి న అపచినతి అపచినిత్వా ఠితో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "పరిహాయతి అరహా అరహత్తా"తి.

నను అరహా నేవ పజహతి న ఉపాదియతి పజహిత్వా ఠితోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహా నేవ పజహతి న ఉపాదియతి పజహిత్వా ఠితో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "పరిహాయతి అరహా అరహత్తా"తి.

నను అరహా సేవ విసినేతి న ఉస్సినేతి విసినిత్వా ఠితోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహా సేవ విసినేతి న ఉస్సినేతి విసినిత్వా ఠితో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “పరిహాయతి అరహా అరహత్తా”తి.

నను అరహా సేవ విధూపేతి న సన్ధూపేతి విధూపేత్వా ఠితోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహా సేవ విధూపేతి న సన్ధూపేతి విధూపేత్వా ఠితో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “పరిహాయతి అరహా అరహత్తా”తి.

పరిహానికథా నిట్ఠితా.

౩. బ్రహ్మచరియకథా

౧. సుద్ధబ్రహ్మచరియకథా

౨౮౯. నత్థి దేవేసు బ్రహ్మచరియవాసోతి? ఆమన్తా. సబ్బే దేవా జళా ఏలమూగా [ఏళమూగా (స్యా.)] అవిఞ్ఞూ హత్థసంవాచికా నప్పటిబలా సుభాసితదుబ్భాసితానం అత్థమఞ్ఞాతుం, సబ్బే దేవా న బుద్ధే పసన్నా న ధమ్మే పసన్నా న సఙ్ఘే పసన్నా, న బుద్ధం భగవన్తం పయిరుపాసన్తి, న బుద్ధం భగవన్తం పఞ్హం పుచ్ఛన్తి, న బుద్ధేన భగవతా పఞ్హే విస్సజ్జితే అత్తమనా, సబ్బే దేవా కమ్మావరణేన సమన్నాగతా కిలేసావరణేన సమన్నాగతా విపాకావరణేన సమన్నాగతా అస్సద్ధా అచ్ఛన్దికా దుప్పఞ్ఞా అభబ్బా నియామం ఓక్కమితుం కుసలేసు ధమ్మేసు సమ్మత్తం, సబ్బే దేవా మాతుఘాతకా పితుఘాతకా అరహన్తఘాతకా రుహిరుప్పాదకా సఙ్ఘభేదకా, సబ్బే దేవా పాణాతిపాతినో అదిన్నాదాయినో కామేసుమిచ్ఛాచారినో ముసావాదినో పిసుణవాచా ఫరుసావాచా సమ్ఫప్పలాపినో అభిజ్ఝాలునో బ్యాపన్నచిత్తా మిచ్ఛాదిట్ఠికాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

నను అత్థి దేవా అజళా అనేలమూగా విఞ్ఞూ న హత్థసంవాచికా పటిబలా సుభాసితదుబ్భాసితానం అత్థమఞ్ఞాతుం, అత్థి దేవా బుద్ధే పసన్నా ధమ్మే పసన్నా సఙ్ఘే పసన్నా, బుద్ధం భగవన్తం పయిరుపాసన్తి, బుద్ధం భగవన్తం పఞ్హం పుచ్ఛన్తి, బుద్ధేన భగవతా పఞ్హే విస్సజ్జితే అత్తమనా హోన్తి, అత్థి దేవా న కమ్మావరణేన సమన్నాగతా న కిలేసావరణేన సమన్నాగతా న విపాకావరణేన సమన్నాగతా సద్ధా ఛన్దికా పఞ్ఞవన్తో భబ్బా నియామం ఓక్కమితుం కుసలేసు ధమ్మేసు సమ్మత్తం, అత్థి దేవా న మాతుఘాతకా న పితుఘాతకా న అరహన్తఘాతకా న రుహిరుప్పాదకా న సఙ్ఘభేదకా, అత్థి దేవా న పాణాతిపాతినో న అదిన్నాదాయినో న కామేసుమిచ్ఛాచారినో న ముసావాదినో న పిసుణావాచా న ఫరుసావాచా న సమ్ఫప్పలాపినో న అభిజ్ఝాలునో అబ్యాపన్నచిత్తా సమ్మాదిట్ఠికాతి? ఆమన్తా.

హఞ్చి అత్థి దేవా అజళా అనేలమూగా విఞ్ఞూ న హత్థసంవాచికా పటిబలా సుభాసితదుబ్భాసితానం అత్థమఞ్ఞాతుం… పే… అత్థి దేవా బుద్ధే పసన్నా…పే… సమ్మాదిట్ఠికా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “నత్థి దేవేసు బ్రహ్మచరియవాసో”తి.

౨౯౦. అత్థి దేవేసు బ్రహ్మచరియవాసోతి? ఆమన్తా. అత్థి తత్థ పబ్బజ్జా ముణ్డియం కాసావధారణా పత్తధారణా, దేవేసు సమ్మాసమ్బుద్ధా ఉప్పజ్జన్తి, పచ్చేకసమ్బుద్ధా ఉప్పజ్జన్తి, సావకయుగం ఉప్పజ్జతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

దేవేసు పబ్బజ్జా నత్థీతి, నత్థి దేవేసు బ్రహ్మచరియవాసోతి? ఆమన్తా. యత్థ అత్థి పబ్బజ్జా తత్థేవ బ్రహ్మచరియవాసో, యత్థ నత్థి పబ్బజ్జా నత్థి తత్థ బ్రహ్మచరియవాసోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే… యత్థ అత్థి పబ్బజ్జా తత్థేవ బ్రహ్మచరియవాసో, యత్థ నత్థి పబ్బజ్జా నత్థి తత్థ బ్రహ్మచరియవాసోతి? ఆమన్తా. యో పబ్బజతి తస్సేవ బ్రహ్మచరియవాసో, యో న పబ్బజతి నత్థి తస్స బ్రహ్మచరియవాసోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

దేవేసు ముణ్డియం నత్థీతి, నత్థి దేవేసు బ్రహ్మచరియవాసోతి? ఆమన్తా. యత్థ అత్థి ముణ్డియం తత్థేవ బ్రహ్మచరియవాసో, యత్థ నత్థి ముణ్డియం నత్థి తత్థ బ్రహ్మచరియవాసోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే… యత్థ అత్థి ముణ్డియం

తత్థేవ బ్రహ్మచరియవాసో, యత్థ నత్థి ముణ్డియం నత్థి తత్థ బ్రహ్మచరియవాసోతి? ఆమన్తా. యో ముణ్డో హోతి తస్సేవ బ్రహ్మచరియవాసో, యో ముణ్డో న హోతి నత్థి తస్స బ్రహ్మచరియవాసోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

దేవేసు కాసావధారణా నత్థీతి, నత్థి దేవేసు బ్రహ్మచరియవాసోతి? ఆమన్తా. యత్థ అత్థి కాసావధారణా తత్థేవ బ్రహ్మచరియవాసో, యత్థ నత్థి కాసావధారణా నత్థి తత్థ బ్రహ్మచరియవాసోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... యత్థ అత్థి కాసావధారణా తత్థేవ బ్రహ్మచరియవాసో, యత్థ నత్థి కాసావధారణా నత్థి తత్థ బ్రహ్మచరియవాసోతి? ఆమన్తా. యో కాసావం ధారేతి తస్సేవ బ్రహ్మచరియవాసో, యో కాసావం న ధారేతి నత్థి తస్స బ్రహ్మచరియవాసోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

దేవేసు పత్తధారణా నత్థీతి, నత్థి దేవేసు బ్రహ్మచరియవాసోతి? ఆమన్తా. యత్థ అత్థి పత్తధారణా తత్థేవ బ్రహ్మచరియవాసో, యత్థ నత్థి పత్తధారణా నత్థి తత్థ బ్రహ్మచరియవాసోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... యత్థ అత్థి పత్తధారణా తత్థేవ బ్రహ్మచరియవాసో, యత్థ నత్థి పత్తధారణా నత్థి తత్థ బ్రహ్మచరియవాసోతి? ఆమన్తా? యో పత్తం ధారేతి తస్సేవ బ్రహ్మచరియవాసో, యో పత్తం న ధారేతి నత్థి తస్స బ్రహ్మచరియవాసోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

దేవేసు సమ్మాసమ్బుద్ధా నుప్పజ్జన్తీతి, నత్థి దేవేసు బ్రహ్మచరియవాసోతి ? ఆమన్తా. యత్థ సమ్మాసమ్బుద్ధా ఉప్పజ్జన్తి తత్థేవ బ్రహ్మచరియవాసో, యత్థ సమ్మాసమ్బుద్ధా నుప్పజ్జన్తి నత్థి తత్థ బ్రహ్మచరియవాసోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... యత్థ సమ్మాసమ్బుద్ధా ఉప్పజ్జన్తి తత్థేవ బ్రహ్మచరియవాసో, యత్థ సమ్మాసమ్బుద్ధా నుప్పజ్జన్తి నత్థి తత్థ బ్రహ్మచరియవాసోతి? ఆమన్తా . లుమ్బినియా భగవా జాతో, బోధియా మూలే అభిసమ్బుద్ధో, బారాణసియం భగవతా ధమ్మచక్కం పవత్తితం; తత్థేవ బ్రహ్మచరియవాసో, నత్థఞ్ఞత్ర బ్రహ్మచరియవాసోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

దేవేసు పచ్చేకసమ్బుద్ధా నుప్పజ్జన్తీతి, నత్థి దేవేసు బ్రహ్మచరియవాసోతి? ఆమన్తా. యత్థ పచ్చేకసమ్బుద్ధా ఉప్పజ్జన్తి తత్థేవ బ్రహ్మచరియవాసో, యత్థ పచ్చేకసమ్బుద్ధా నుప్పజ్జన్తి నత్థి తత్థ బ్రహ్మచరియవాసోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... యత్థ పచ్చేకసమ్బుద్ధా ఉప్పజ్జన్తి తత్థేవ బ్రహ్మచరియవాసో, యత్థ పచ్చేకసమ్బుద్ధా నుప్పజ్జన్తి నత్థి తత్థ బ్రహ్మచరియవాసోతి? ఆమన్తా. మజ్ఝిమేసు జనపదేసు పచ్చేకసమ్బుద్ధా ఉప్పజ్జన్తి, తత్థేవ బ్రహ్మచరియవాసో, నత్థఞ్ఞత్ర బ్రహ్మచరియవాసోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

దేవేసు సావకయుగం నుప్పజ్జతీతి, నత్థి దేవేసు బ్రహ్మచరియవాసోతి? ఆమన్తా. యత్థ సావకయుగం ఉప్పజ్జతి తత్థేవ బ్రహ్మచరియవాసో, యత్థ సావకయుగం నుప్పజ్జతి నత్థి తత్థ బ్రహ్మచరియవాసోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... యత్థ సావకయుగం ఉప్పజ్జతి తత్థేవ బ్రహ్మచరియవాసో, యత్థ సావకయుగం నుప్పజ్జతి నత్థి తత్థ బ్రహ్మచరియవాసోతి? ఆమన్తా. మగధేసు సావకయుగం ఉప్పన్నం, తత్థేవ బ్రహ్మచరియవాసో, నత్థఞ్ఞత్ర బ్రహ్మచరియవాసోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

౨౭౧. అత్థి దేవేసు బ్రహ్మచరియవాసోతి? ఆమన్తా . సబ్బదేవేసు అత్థి బ్రహ్మచరియవాసోతి? న హేవం వత్తబ్బే... పే॰....

అత్థి మనుస్సేసు బ్రహ్మచరియవాసోతి? ఆమన్తా. సబ్బమనుస్సేసు అత్థి బ్రహ్మచరియవాసోతి? న హేవం వత్తబ్బే... పే॰....

అత్థి దేవేసు బ్రహ్మచరియవాసోతి? ఆమన్తా. అసఞ్ఞసత్తేసు దేవేసు అత్థి బ్రహ్మచరియవాసోతి? న హేవం వత్తబ్బే... పే॰....

అత్థి మనుస్సేసు బ్రహ్మచరియవాసోతి? ఆమన్తా. పచ్చన్తిమేసు జనపదేసు అత్థి బ్రహ్మచరియవాసో మిలక్ఖేసు [మిలక్ఖూసు (స్యా॰ క॰)] అవిఞ్ఞాతారేసు యత్థ నత్థి గతి భిక్ఖూనం భిక్ఖునీనం ఉపాసకానం ఉపాసికానన్తి? న హేవం వత్తబ్బే.

అత్థి దేవేసు బ్రహ్మచరియవాసోతి? అత్థి యత్థ అత్థి, అత్థి యత్థ నత్థీతి. అసఞ్ఞసత్తేసు దేవేసు అత్థి యత్థ అత్థి, అత్థి యత్థ నత్థి బ్రహ్మచరియవాసో, సఞ్ఞసత్తేసు [అసఞ్ఞసత్తేసు (క॰)] దేవేసు అత్థి యత్థ అత్థి, అత్థి యత్థ నత్థి బ్రహ్మచరియవాసోతి? న హేవం వత్తబ్బే.

దేవేసు అత్థి యత్థ అత్థి, అత్థి యత్థ నత్థి బ్రహ్మచరియవాసోతి? ఆమన్తా. కత్థ అత్థి, కత్థ నత్థీతి? అసఞ్ఞసత్తేసు దేవేసు నత్థి బ్రహ్మచరియవాసో, సఞ్ఞసత్తేసు [అసఞ్ఞసత్తేసు (క॰)] దేవేసు అత్థి బ్రహ్మచరియవాసోతి. అసఞ్ఞసత్తేసు దేవేసు నత్థి బ్రహ్మచరియవాసోతి? ఆమన్తా. సఞ్ఞసత్తేసు [అసఞ్ఞసత్తేసు (క॰)] దేవేసు నత్థి బ్రహ్మచరియవాసోతి? న హేవం వత్తబ్బే.

సఞ్ఞసత్తేసు దేవేసు అత్థి బ్రహ్మచరియవాసోతి? ఆమన్తా. అసఞ్ఞసత్తేసు దేవేసు అత్థి బ్రహ్మచరియవాసోతి? న హేవం వత్తబ్బే.

అత్థి మనుస్సేసు బ్రహ్మచరియవాసోతి? అత్థి యత్థ అత్థి, అత్థి యత్థ నత్థీతి. పచ్చన్తిమేసు జనపదేసు అత్థి యత్థ అత్థి, అత్థి యత్థ నత్థి బ్రహ్మచరియవాసో మిలక్ఖేసు అవిఞ్ఞాతారేసు యత్థ నత్థి గతి భిక్ఖూనం భిక్ఖునీనం ఉపాసకానం ఉపాసికానం, మజ్ఝిమేసు జనపదేసు అత్థి యత్థ అత్థి, అత్థి యత్థ నత్థి బ్రహ్మచరియవాసోతి? న హేవం వత్తబ్బే.

మనుస్సేసు అత్థి యత్థ అత్థి, అత్థి యత్థ నత్థి బ్రహ్మచరియవాసోతి? ఆమన్తా. కత్థ అత్థి, కత్థ నత్థీతి? పచ్చన్తిమేసు జనపదేసు నత్థి బ్రహ్మచరియవాసో మిలక్ఖేసు అవిఞ్ఞాతారేసు యత్థ నత్థి గతి భిక్ఖూనం భిక్ఖునీనం ఉపాసకానం ఉపాసికానం, మజ్ఝిమేసు జనపదేసు అత్థి బ్రహ్మచరియవాసోతి. పచ్చన్తిమేసు జనపదేసు నత్థి బ్రహ్మచరియవాసో మిలక్ఖేసు అవిఞ్ఞాతారేసు యత్థ నత్థి గతి భిక్ఖూనం భిక్ఖునీనం ఉపాసకానం ఉపాసికానన్తి? ఆమన్తా. మజ్ఝిమేసు జనపదేసు నత్థి బ్రహ్మచరియవాసోతి? న హేవం వత్తబ్బే.

మజ్ఝిమేసు జనపదేసు అత్థి బ్రహ్మచరియవాసోతి? ఆమన్తా. పచ్చన్తిమేసు జనపదేసు అత్థి బ్రహ్మచరియవాసో మిలక్ఖేసు అవిఞ్ఞాతారేసు యత్థ నత్థి గతి భిక్ఖూనం భిక్ఖునీనం ఉపాసకానం ఉపాసికానన్తి? న హేవం వత్తబ్బే.

అత్థి దేవేసు బ్రహ్మచరియవాసోతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "తీహి, భిక్ఖవే, ఠానేహి జమ్బుదీపకా మనుస్సా ఉత్తరకురుకే చ మనుస్సే అధిగ్గణ్హన్తి దేవే చ తావతింసే! కతమేహి తీహి? సూరా, సతిమన్తో, ఇధ బ్రహ్మచరియవాసో"తి [అ॰ ని॰ ౯.౨౧]. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి నత్థి దేవేసు బ్రహ్మచరియవాసోతి.

సావత్థియం వుత్తం భగవతా – “ఇధ బ్రహ్మచరియవాసో”తి? ఆమన్తా. సావత్థియంయేవ బ్రహ్మచరియవాసో, నత్థి అఞ్ఞత్ర బ్రహ్మచరియవాసోతి? న హేవం వత్తబ్బే.

౨౭౨. అనాగామిస్స పుగ్గలస్స పఞ్చోరమ్భాగియాని సంయోజనాని పహీనాని, పఞ్చుద్ధమ్భాగియాని సంయోజనాని అప్పహీనాని, ఇతో చుతస్స తత్థ ఉపపన్నస్స కుహిం ఫలుప్పత్తీతి? తత్థేవ. హఞ్చి అనాగామిస్స పుగ్గలస్స పఞ్చోరమ్భాగియాని సంయోజనాని పహీనాని , పఞ్చుద్ధమ్భాగియాని సంయోజనాని అప్పహీనాని, ఇతో చుతస్స తత్థ ఉపపన్నస్స తహిం ఫలుప్పత్తి; నో చ వత రే వత్తబ్బే – “నత్థి దేవేసు బ్రహ్మచరియవాసో”తి.

అనాగామిస్స పుగ్గలస్స పఞ్చోరమ్భాగియాని సంయోజనాని పహీనాని, పఞ్చుద్ధమ్భాగియాని సంయోజనాని అప్పహీనాని , ఇతో చుతస్స తత్థ ఉపపన్నస్స కుహిం భారోహరణం, కుహిం దుక్ఖపరిఞ్ఞాతం, కుహిం కిలేసప్పహానం, కుహిం నిరోధసచ్ఛికిరియా, కుహిం అకుప్పపటివేధోతి? తత్థేవ. హఞ్చి అనాగామిస్స పుగ్గలస్స పఞ్చోరమ్భాగియాని సంయోజనాని పహీనాని, పఞ్చుద్ధమ్భాగియాని సంయోజనాని అప్పహీనాని, ఇతో చుతస్స తత్థ ఉపపన్నస్స తహిం అకుప్పపటివేధో; నో చ వత రే వత్తబ్బే – “నత్థి దేవేసు బ్రహ్మచరియవాసో”తి.

అనాగామిస్స పుగ్గలస్స పఞ్చోరమ్భాగియాని సంయోజనాని పహీనాని, పఞ్చుద్ధమ్భాగియాని సంయోజనాని అప్పహీనాని, ఇతో చుతస్స తత్థ ఉపపన్నస్స తహిం ఫలుప్పత్తి, తహిం భారోహరణం, తహిం దుక్ఖపరిఞ్ఞాతం, తహిం కిలేసప్పహానం, తహిం నిరోధసచ్ఛికిరియా, తహిం అకుప్పపటివేధో; కేనట్ఠేన వదేసి – “నత్థి దేవేసు బ్రహ్మచరియవాసో”తి? హన్ద హి అనాగామీ పుగ్గలో ఇధ భావితేన మగ్గేన తత్థ ఫలం సచ్ఛికరోతీతి [సచ్ఛికరోతి (బహూసు)].

౨. సంసన్దనబ్రహ్మచరియకథా

౨౭౩. అనాగామీ పుగ్గలో ఇధ భావితేన మగ్గేన తత్థ ఫలం సచ్ఛికరోతీతి? ఆమన్తా. సోతాపన్నో పుగ్గలో తత్థ భావితేన మగ్గేన ఇధ ఫలం సచ్ఛికరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే.

అనాగామీ పుగ్గలో ఇధ భావితేన మగ్గేన తత్థ ఫలం సచ్ఛికరోతీతి? ఆమన్తా. సకదాగామీ పుగ్గలో ఇధ పరినిబ్బాయిపుగ్గలో [ఇధపరినిబ్బాయీ (?)] తత్థ భావితేన మగ్గేన ఇధ ఫలం సచ్ఛికరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే.

సోతాపన్నో పుగ్గలో ఇధ భావితేన మగ్గేన ఇధ ఫలం సచ్ఛికరోతీతి? ఆమన్తా. అనాగామీ పుగ్గలో తత్థ భావితేన మగ్గేన తత్థ ఫలం సచ్ఛికరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే.

సకదాగామీ పుగ్గలో ఇధ పరినిబ్బాయిపుగ్గలో ఇధ భావితేన మగ్గేన ఇధ ఫలం సచ్ఛికరోతీతి? ఆమన్తా. అనాగామీ పుగ్గలో తత్థ భావితేన మగ్గేన తత్థ ఫలం సచ్ఛికరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

ఇధ విహాయ నిట్ఠస్స పుగ్గలస్స మగ్గో చ భావీయతి, న చ కిలేసా పహీయన్తీతి? ఆమన్తా. సోతాపత్తిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నస్స పుగ్గలస్స మగ్గో చ భావీయతి, న చ కిలేసా పహీయన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే… పే॰….

ఇధ విహాయ నిట్ఠస్స పుగ్గలస్స మగ్గో చ భావీయతి, న చ కిలేసా పహీయన్తీతి? ఆమన్తా. సకదాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నస్స పుగ్గలస్స...పే.... అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నస్స పుగ్గలస్స మగ్గో చ భావీయతి, న చ కిలేసా పహీయన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

సోతాపత్తిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నస్స పుగ్గలస్స అపుబ్బం అచరిమం మగ్గో చ భావీయతి, కిలేసా చ పహీయన్తీతి? ఆమన్తా. ఇధ విహాయ నిట్ఠస్స పుగ్గలస్స అపుబ్బం అచరిమం మగ్గో చ భావీయతి, కిలేసా చ పహీయన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే.

సకదాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నస్స పుగ్గలస్స...పే.... అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నస్స పుగ్గలస్స అపుబ్బం అచరిమం మగ్గో చ భావీయతి, కిలేసా చ పహీయన్తీతి? ఆమన్తా. ఇధ విహాయ నిట్ఠస్స పుగ్గలస్స అపుబ్బం అచరిమం మగ్గో చ భావీయతి, కిలేసా చ పహీయన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే .

అనాగామీ పుగ్గలో కతకరణీయో భావితభావనో తత్థ ఉపపజ్జతీతి? ఆమన్తా. అరహా ఉపపజ్జతీతి? న హేవం వత్తబ్బే.

అరహా ఉపపజ్జతీతి? ఆమన్తా. అత్థి అరహతో పునబ్భవోతి? న హేవం వత్తబ్బే.

అత్థి అరహతో పునబ్భవోతి? ఆమన్తా. అరహా భవేన భవం గచ్ఛతి, గతియా గతిం గచ్ఛతి, సంసారేన సంసారం గచ్ఛతి, ఉపపత్తియా ఉపపత్తిం గచ్ఛతీతి? న హేవం వత్తబ్బే.

అనాగామీ పుగ్గలో కతకరణీయో భావితభావనో అనోహటభారో తత్థ ఉపపజ్జతీతి? ఆమన్తా. భారోహరణాయ పున మగ్గం భావేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే.

అనాగామీ పుగ్గలో కతకరణీయో భావితభావనో అపరిఞ్ఞాతదుక్ఖో అప్పహీనకిలేసో అసచ్ఛికతనిరోధో అప్పటివిద్ధాకుప్పో తత్థ ఉపపజ్జతీతి? ఆమన్తా. అకుప్పపటివేధాయ పున మగ్గం భావేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే.

అనాగామీ పుగ్గలో కతకరణీయో భావితభావనో అనోహటభారో తత్థ ఉపపజ్జతి, న చ భారోహరణాయ పున మగ్గం భావేతీతి? ఆమన్తా. అనోహటభారో చ తత్థ పరినిబ్బాయతీతి? న హేవం వత్తబ్బే.

అనాగామీ పుగ్గలో కతకరణీయో భావితభావనో అపరిఞ్ఞాతదుక్ఖో అప్పహీనకిలేసో అసచ్ఛికతనిరోధో అప్పటివిద్ధాకుప్పో తత్థ ఉపపజ్జతి, న చ అకుప్పపటివేధాయ పున మగ్గం భావేతీతి ? ఆమన్తా. అప్పటివిద్ధాకుప్పో చ తత్థ పరినిబ్బాయతీతి? న హేవం వత్తబ్బే. యథా మిగో సల్లేన విద్ధో దూరమ్పి గన్త్వా కాలం కరోతి, ఏవమేవం అనాగామీ పుగ్గలో ఇధ భావితేన మగ్గేన తత్థ ఫలం సచ్ఛికరోతీతి.

యథా మిగో సల్లేన విద్ధో దూరమ్పి గన్త్వా ససల్లోవ కాలం కరోతి, ఏవమేవం అనాగామీ పుగ్గలో ఇధ భావితేన మగ్గేన తత్థ ససల్లోవ పరినిబ్బాయతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

బ్రహ్మచరియకథా నిట్ఠితా.

౩. ఓధిసోకథా

౨౬౪. ఓధిసోధిసో కిలేసే జహతీతి? ఆమన్తా. సోతాపత్తిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో దుక్ఖదస్సనేన కిం జహతీతి? సక్కాయదిట్ఠిం విచికిచ్ఛం సీలబ్బతపరామాసం తదేకట్ఠే చ కిలేసే ఏకదేసే జహతీతి. ఏకదేసం సోతాపన్నో, ఏకదేసం న సోతాపన్నో, ఏకదేసం సోతాపత్తిఫలప్పత్తో [సోతాపత్తిఫలం పత్తో (?)] పటిలద్ధో అధిగతో సచ్ఛికతో ఉపసమ్పజ్జ విహరతి, కాయేన ఫుసిత్వా విహరతి, ఏకదేసం న కాయేన ఫుసిత్వా విహరతి, ఏకదేసం సత్తక్ఖత్తుపరమో, కోలఙ్కోలో, ఏకబీజీ, బుద్ధే అవేచ్చప్పసాదేన సమన్నాగతో, ధమ్మే...పే.... సఙ్ఘే...పే.... అరియకన్తేహి సీలేహి సమన్నాగతో ఏకదేసం అరియకన్తేహి సీలేహి న సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

సముదయదస్సనేన కిం జహతీతి? సక్కాయదిట్ఠిం జహతి, విచికిచ్ఛం సీలబ్బతపరామాసం తదేకట్ఠే చ కిలేసే ఏకదేసే జహతీతి. ఏకదేసం సోతాపన్నో, ఏకదేసం న సోతాపన్నో...పే.... ఏకదేసం అరియకన్తేహి సీలేహి సమన్నాగతో, ఏకదేసం అరియకన్తేహి సీలేహి న సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

నిరోధదస్సనేన కిం జహతీతి? విచికిచ్ఛం సీలబ్బతపరామాసం తదేకట్ఠే చ కిలేసే ఏకదేసే జహతీతి. ఏకదేసం సోతాపన్నో, ఏకదేసం న సోతాపన్నో...పే.... ఏకదేసం అరియకన్తేహి సీలేహి సమన్నాగతో, ఏకదేసం అరియకన్తేహి సీలేహి న సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

మగ్గదస్సనేన కిం జహతీతి? సీలబ్బతపరామాసం తదేకట్ఠే చ కిలేసే జహతీతి. ఏకదేసం సోతాపన్నో, ఏకదేసం న సోతాపన్నో, ఏకదేసం సోతాపత్తిఫలప్పత్తో పటిలద్ధో అధిగతో సచ్ఛికతో ఉపసమ్పజ్జ విహరతి, కాయేన ఫుసిత్వా విహరతి, ఏకదేసం న కాయేన ఫుసిత్వా విహరతి, ఏకదేసం సత్తక్ఖత్తుపరమో, కోలఙ్కోలో, ఏకబీజీ, బుద్ధే అవేచ్చప్పసాదేన సమన్నాగతో, ధమ్మే...పే.... సఙ్ఘే...పే.... అరియకన్తేహి సీలేహి సమన్నాగతో, ఏకదేసం అరియకన్తేహి సీలేహి న సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౨౬౫. సకదాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో దుక్ఖదస్సనేన కిం జహతీతి? ఓళారికం కామరాగం జహతి, ఓళారికం బ్యాపాదం తదేకట్ఠే చ కిలేసే ఏకదేసే జహతీతి. ఏకదేసం సకదాగామీ, ఏకదేసం న సకదాగామీ, ఏకదేసం సకదాగామిఫలప్పత్తో [సకదాగామిఫలం పత్తో (?)] పటిలద్ధో అధిగతో సచ్ఛికతో ఉపసమ్పజ్జ విహరతి, కాయేన ఫుసిత్వా విహరతి, ఏకదేసం న కాయేన ఫుసిత్వా విహరతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

సముదయదస్సనేన కిం జహతీతి? ఓళారికం కామరాగం జహతి, ఓళారికం బ్యాపాదం తదేకట్ఠే చ కిలేసే ఏకదేసే జహతీతి. ఏకదేసం సకదాగామీ, ఏకదేసం న సకదాగామీ, ఏకదేసం సకదాగామిఫలప్పత్తో పటిలద్ధో అధిగతో సచ్ఛికతో ఉపసమ్పజ్జ విహరతి, కాయేన ఫుసిత్వా విహరతి, ఏకదేసం న కాయేన ఫుసిత్వా విహరతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

నిరోధదస్సనేన కిం జహతీతి? ఓళారికం బ్యాపాదం జహతి, తదేకట్ఠే చ కిలేసే ఏకదేసే జహతీతి. ఏకదేసం సకదాగామీ, ఏకదేసం న సకదాగామీ, ఏకదేసం సకదాగామిఫలప్పత్తో పటిలద్ధో అధిగతో సచ్ఛికతో ఉపసమ్పజ్జ విహరతి, కాయేన ఫుసిత్వా విహరతి, ఏకదేసం న కాయేన ఫుసిత్వా విహరతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

మగ్గదస్సనేన కిం జహతీతి? ఓళారికం బ్యాపాదం జహతి, తదేకట్ఠే చ కిలేసే జహతీతి. ఏకదేసం సకదాగామీ, ఏకదేసం న సకదాగామీ, ఏకదేసం సకదాగామిఫలప్పత్తో పటిలద్ధో అధిగతో సచ్ఛికతో ఉపసమ్పజ్జ విహరతి, కాయేన ఫుసిత్వా విహరతి, ఏకదేసం న కాయేన ఫుసిత్వా విహరతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౨౭౬. అనాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో దుక్ఖదస్సనేన కిం జహతీతి? అణుసహగతం కామరాగం జహతి, అణుసహగతం బ్యాపాదం తదేకట్ఠే చ కిలేసే ఏకదేసే జహతీతి. ఏకదేసం అనాగామీ, ఏకదేసం న అనాగామీ , ఏకదేసం అనాగామిఫలప్పత్తో [అనాగామిఫలం పత్తో (?)] పటిలద్ధో అధిగతో సచ్ఛికతో ఉపసమ్పజ్జ విహరతి, కాయేన ఫుసిత్వా విహరతి, ఏకదేసం న కాయేన ఫుసిత్వా విహరతి, ఏకదేసం అన్తరాపరినిబ్బాయీ, ఉపహచ్చపరినిబ్బాయీ, అసఙ్ఖారపరినిబ్బాయీ, ససఙ్ఖారపరినిబ్బాయీ, ఉద్ధంసోతో అకనిట్ఠగామీ, ఏకదేసం న ఉద్ధంసోతో అకనిట్ఠగామీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

సముదయదస్సనేన కిం జహతీతి? అణుసహగతం కామరాగం జహతి, అణుసహగతం బ్యాపాదం తదేకట్ఠే చ కిలేసే ఏకదేసే జహతీతి. ఏకదేసం అనాగామీ, ఏకదేసం న అనాగామీ…పే॰… ఏకదేసం ఉద్ధంసోతో అకనిట్ఠగామీ, ఏకదేసం న ఉద్ధంసోతో అకనిట్ఠగామీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

నిరోధదస్సనేన కిం జహతీతి? అణుసహగతం బ్యాపాదం జహతి, తదేకట్ఠే చ కిలేసే ఏకదేసే జహతీతి. ఏకదేసం అనాగామీ, ఏకదేసం న అనాగామీ…పే॰… ఏకదేసం ఉద్ధంసోతో అకనిట్ఠగామీ, ఏకదేసం న ఉద్ధంసోతో అకనిట్ఠగామీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

మగ్గదస్సనేన కిం జహతీతి? తదేకట్ఠే చ కిలేసే జహతీతి. ఏకదేసం అనాగామీ, ఏకదేసం న అనాగామీ, ఏకదేసం అనాగామిఫలప్పత్తో పటిలద్ధో అధిగతో సచ్ఛికతో ఉపసమ్పజ్జ విహరతి, కాయేన ఫుసిత్వా విహరతి, ఏకదేసం న కాయేన ఫుసిత్వా విహరతి, ఏకదేసం అన్తరాపరినిబ్బాయీ, ఉపహచ్చపరినిబ్బాయీ, అసఙ్ఖారపరినిబ్బాయీ, ససఙ్ఖారపరినిబ్బాయీ, ఉద్ధంసోతో అకనిట్ఠగామీ, ఏకదేసం న ఉద్ధంసోతో అకనిట్ఠగామీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౨౭౭. అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో దుక్ఖదస్సనేన కిం జహతీతి? రూపరాగం అరూపరాగం మానం ఉద్ధచ్చం అవిజ్జం తదేకట్ఠే చ కిలేసే ఏకదేసే జహతీతి. ఏకదేసం అరహా, ఏకదేసం న అరహా, ఏకదేసం అరహత్తప్పత్తో [అరహత్తం పత్తో (?)] పటిలద్ధో అధిగతో సచ్ఛికతో ఉపసమ్పజ్జ విహరతి, కాయేన ఫుసిత్వా విహరతి, ఏకదేసం న కాయేన ఫుసిత్వా విహరతి, ఏకదేసం వీతరాగో వీతదోసో వీతమోహో కతకరణీయో ఓహితభారో అనుప్పత్తసదత్థో పరిక్ఖీణభవసంయోజనో సమ్మదఞ్ఞావిముత్తో ఉక్ఖిత్తపలిఘో సఙ్కిణ్ణపరిఖో అబ్బూళ్హేసికో నిరగ్గళో అరియో పన్నద్ధజో పన్నభారో విసఞ్ఞుత్తో సువిజితవిజయో, దుక్ఖం తస్స పరిఞ్ఞాతం, సముదయో పహీనో, నిరోధో సచ్ఛికతో, మగ్గో భావితో, అభిఞ్ఞేయ్యం అభిఞ్ఞాతం, పరిఞ్ఞేయ్యం పరిఞ్ఞాతం, పహాతబ్బం పహీనం, భావేతబ్బం భావితం, సచ్ఛికాతబ్బం సచ్ఛికతం, (ఏకదేసం సచ్ఛికాతబ్బం సచ్ఛికతం,) [( ) (?)] ఏకదేసం సచ్ఛికాతబ్బం న సచ్ఛికతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

సముదయదస్సనేన కిం జహతీతి? రూపరాగం అరూపరాగం జహతి, మానం ఉద్ధచ్చం అవిజ్జం తదేకట్ఠే చ కిలేసే ఏకదేసే జహతీతి. ఏకదేసం అరహా, ఏకదేసం న అరహా...పే॰... ఏకదేసం సచ్ఛికాతబ్బం సచ్ఛికతం, ఏకదేసం సచ్ఛికాతబ్బం న సచ్ఛికతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

నిరోధదస్సనేన కిం జహతీతి? మానం జహతి, ఉద్ధచ్చం అవిజ్జం తదేకట్ఠే చ కిలేసే ఏకదేసే జహతీతి. ఏకదేసం అరహా, ఏకదేసం న అరహా ...పే॰... ఏకదేసం సచ్ఛికాతబ్బం సచ్ఛికతం, ఏకదేసం సచ్ఛికాతబ్బం న సచ్ఛికతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

మగ్గదస్సనేన కిం జహతీతి? ఉద్ధచ్చం అవిజ్జం తదేకట్ఠే చ కిలేసే జహతీతి. ఏకదేసం అరహా, ఏకదేసం న అరహా, ఏకదేసం అరహత్తప్పత్తో పటిలద్ధో అధిగతో సచ్ఛికతో ఉపసమ్పజ్జ విహరతి, కాయేన ఫుసిత్వా విహరతి, ఏకదేసం న కాయేన ఫుసిత్వా విహరతి, ఏకదేసం వీతరాగో వీతదోసో వీతమోహో కతకరణీయో ఓహితభారో అనుప్పత్తసదత్థో పరిక్ఖీణభవసంయోజనో సమ్మదఞ్ఞావిముత్తో ఉక్ఖిత్తపలిఘో సఙ్కిణ్ణపరిఖో అబ్బూళ్హేసికో నిరగ్గళో అరియో పన్నద్ధజో పన్నభారో విసఞ్ఞుత్తో సువిజితవిజయో, దుక్ఖం తస్స పరిఞ్ఞాతం, సముదయో పహీనో, నిరోధో సచ్ఛికతో, మగ్గో భావితో, అభిఞ్ఞేయ్యం అభిఞ్ఞాతం, పరిఞ్ఞేయ్యం పరిఞ్ఞాతం, పహాతబ్బం పహీనం, భావేతబ్బం భావితం , సచ్ఛికాతబ్బం సచ్ఛికతం, ఏకదేసం సచ్ఛికాతబ్బం సచ్ఛికతం, ఏకదేసం సచ్ఛికాతబ్బం న సచ్ఛికతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

౨౭౮. న వత్తబ్బం – ‘‘ఓధిసోధిసో కిలేసే జహతీ’’తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా –

‘‘అనుపుబ్బేన మేధావీ, థోకం థోకం ఖణే ఖణే;

కమ్మారో రజతస్సేవ, నిద్ధమే మలమత్తనో’’తి [ధ॰ ప॰ ౨౩౯ ధమ్మపదే].

అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – ‘‘ఓధిసోధిసో కిలేసే జహతీ’’తి.

ఓధిసోధిసో కిలేసే జహతీతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా –

‘‘సహావస్స దస్సనసమ్పదాయ,

తయస్సు ధమ్మా జహితా భవన్తి;

సక్కాయదిట్ఠీ విచికిచ్ఛితఞ్చ,

సీలబ్బతం వాపి యదత్థి కిఞ్చి;

చతూహపాయేహి చ విప్పముత్తో,

ఛచ్చాభిఠానాని అభబ్బ [అభబ్బో (సీ॰ స్యా॰)] కాతు’’న్తి [ఖు॰ పా॰ ౬.౧౧; సు॰ ని॰ ౨౩౩].

అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – ‘‘ఓధిసోధిసో కిలేసే జహతీ’’తి.

ఓధిసోధిసో కిలేసే జహతీతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – ‘‘యస్మిం, భిక్ఖవే, సమయే అరియసావకస్స విరజం వీతమలం ధమ్మచక్ఖుం ఉదపాది – ‘యం కిఞ్చి సముదయధమ్మం, సబ్బం తం నిరోధధమ్మ’న్తి, సహ దస్సనుప్పాదా,

భిక్ఖవే, అరియసావకస్స తీణి సంయోజనాని పహీయన్తి – సక్కాయదిట్ఠి విచికిచ్ఛా సీలబ్బతపరామాసో’’తి [అఙ్గుత్తరనికాయే]. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – ‘‘ఓధిసోధిసో కిలేసే జహాతీ’’తి.

ఓధిసోకథా నిట్ఠితా.

౪. జహతికథా

౧. నసుత్తాహరణకథా

౨౭౮. జహతి పుథుజ్జనో కామరాగబ్యాపాదన్తి? ఆమన్తా. అచ్చన్తం జహతి, అనవసేసం జహతి, అప్పటిసన్ధియం జహతి, సమూలం జహతి, సతణ్హం జహతి, సానుసయం జహతి, అరియేన ఞాణేన జహతి, అరియేన మగ్గేన జహతి, అకుప్పం పటివిజ్ఝన్తో జహతి, అనాగామిఫలం సచ్ఛికరోన్తో జహతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

విక్ఖమ్భేతి పుథుజ్జనో కామరాగబ్యాపాదన్తి? ఆమన్తా. అచ్చన్తం విక్ఖమ్భేతి, అనవసేసం విక్ఖమ్భేతి, అప్పటిసన్ధియం విక్ఖమ్భేతి, సమూలం విక్ఖమ్భేతి, సతణ్హం విక్ఖమ్భేతి, సానుసయం విక్ఖమ్భేతి, అరియేన ఞాణేన విక్ఖమ్భేతి, అరియేన మగ్గేన విక్ఖమ్భేతి, అకుప్పం పటివిజ్ఝన్తో విక్ఖమ్భేతి, అనాగామిఫలం సచ్ఛికరోన్తో విక్ఖమ్భేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

జహతి అనాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో కామరాగబ్యాపాదం, సో చ అచ్చన్తం జహతి, అనవసేసం జహతి…పే॰… అనాగామిఫలం సచ్ఛికరోన్తో జహతీతి? ఆమన్తా. జహతి పుథుజ్జనో కామరాగబ్యాపాదం, సో చ అచ్చన్తం జహతి, అనవసేసం జహతి…పే॰… అనాగామిఫలం సచ్ఛికరోన్తో జహతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

విక్ఖమ్భేతి అనాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో కామరాగబ్యాపాదం, సో చ అచ్చన్తం విక్ఖమ్భేతి, అనవసేసం విక్ఖమ్భేతి…పే॰… అనాగామిఫలం సచ్ఛికరోన్తో విక్ఖమ్భేతీతి? ఆమన్తా. విక్ఖమ్భేతి పుథుజ్జనో కామరాగబ్యాపాదం, సో చ అచ్చన్తం విక్ఖమ్భేతి, అనవసేసం విక్ఖమ్భేతి …పే॰… అనాగామిఫలం సచ్ఛికరోన్తో విక్ఖమ్భేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

జహతి పుథుజ్జనో కామరాగబ్యాపాదం, సో చ న అచ్చన్తం జహతి, న అనవసేసం జహతి…పే॰… న అనాగామిఫలం సచ్ఛికరోన్తో జహతీతి? ఆమన్తా. జహతి అనాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో కామరాగబ్యాపాదం, సో చ న అచ్చన్తం జహతి…పే॰… న అనాగామిఫలం సచ్ఛికరోన్తో జహతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

విక్ఖమ్భేతి పుథుజ్జనో కామరాగబ్యాపాదం, సో చ న అచ్చన్తం విక్ఖమ్భేతి, న అనవసేసం విక్ఖమ్భేతి…పే॰… న అనాగామిఫలం సచ్ఛికరోన్తో విక్ఖమ్భేతీతి? ఆమన్తా. విక్ఖమ్భేతి అనాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో కామరాగబ్యాపాదం, సో చ న అచ్చన్తం విక్ఖమ్భేతి, న అనవసేసం విక్ఖమ్భేతి…పే॰… న అనాగామిఫలం సచ్ఛికరోన్తో విక్ఖమ్భేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

జహతి పుథుజ్జనో కామరాగబ్యాపాదన్తి? ఆమన్తా. కతమేన మగ్గేనాతి? రూపావచరేన మగ్గేనాతి. రూపావచరో మగ్గో నియ్యానికో ఖయగామీ బోధగామీ అపచయగామీ అనాసవో అసంయోజనియో అగన్థనియో అనోఘనియో అయోగనియో అనీవరణియో అపరామట్ఠో అనుపాదానియో అసంకిలేసియోతి? న హేవం వత్తబ్బే. నను రూపావచరో మగ్గో అనియ్యానికో న ఖయగామీ న బోధగామీ న అపచయగామీ సాసవో సంయోజనియో…పే॰… సంకిలేసియోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి

రూపావచరో మగ్గో అనియ్యానికో న ఖయగామీ...పే.... సంకిలేసియో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “జహతి పుథుజ్జనో రూపావచరేన మగ్గేన కామరాగబ్యాపాద”న్తి.

జహతి అనాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో అనాగామిమగ్గేన కామరాగబ్యాపాదం, సో చ మగ్గో నియ్యానికో ఖయగామీ బోధగామీ అపచయగామీ అనాసవో...పే.... అసంకిలేసియోతి? ఆమన్తా. జహతి పుథుజ్జనో రూపావచరేన మగ్గేన కామరాగబ్యాపాదం, సో చ మగ్గో నియ్యానికో ఖయగామీ బోధగామీ అపచయగామీ అనాసవో...పే.... అసంకిలేసియోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

జహతి పుథుజ్జనో రూపావచరేన మగ్గేన కామరాగబ్యాపాదం, సో చ మగ్గో అనియ్యానికో న ఖయగామీ న బోధగామీ న అపచయగామీ సాసవో...పే.... సంకిలేసియోతి? ఆమన్తా. జహతి అనాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో అనాగామిమగ్గేన కామరాగబ్యాపాదం, సో చ మగ్గో అనియ్యానికో న ఖయగామీ న బోధగామీ న అపచయగామీ సాసవో... పే.... సంకిలేసియోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౨౮౦. పుథుజ్జనో కామేసు వీతరాగో సహ ధమ్మాభిసమయా అనాగామిఫలే సణ్ఠాతీతి? ఆమన్తా. అరహత్తే సణ్ఠాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

పుథుజ్జనో కామేసు వీతరాగో సహ ధమ్మాభిసమయా అనాగామిఫలే సణ్ఠాతీతి? ఆమన్తా. అపుబ్బం అచరిమం తయో మగ్గే భావేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

అపుబ్బం అచరిమం తయో మగ్గే భావేతీతి? ఆమన్తా. అపుబ్బం అచరిమం తీణి సామఞ్ఞఫలాని సచ్ఛికరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

అపుబ్బం అచరిమం తీణి సామఞ్ఞఫలాని సచ్ఛికరోతీతి? ఆమన్తా. తిణ్ణం ఫస్సానం తిస్సన్నం వేదనానం తిస్సన్నం సఞ్ఞానం తిస్సన్నం చేతనానం తిణ్ణం చిత్తానం తిస్సన్నం సద్ధానం తిణ్ణం వీరియానం తిస్సన్నం సతీనం తిణ్ణం సమాధీనం తిస్సన్నం పఞ్ఞానం సమోధానం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

పుథుజ్జనో కామేసు వీతరాగో సహ ధమ్మాభిసమయా అనాగామిఫలే సణ్ఠాతీతి? ఆమన్తా. సోతాపత్తిమగ్గేనాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

సకదాగామిమగ్గేనాతి? న హేవం వత్తబ్బే. కతమేన మగ్గేనాతి? అనాగామిమగ్గేనాతి. అనాగామిమగ్గేన సక్కాయదిట్ఠిం విచికిచ్ఛం సీలబ్బతపరామాసం జహతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౨. సుత్తాహరణకథా

౨౮౧. అనాగామిమగ్గేన సక్కాయదిట్ఠిం విచికిచ్ఛం సీలబ్బతపరామాసం జహతీతి? ఆమన్తా. నను తిణ్ణం సంయోజనానం పహానా సోతాపత్తిఫలం వుత్తం భగవతాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి తిణ్ణం సంయోజనానం పహానా సోతాపత్తిఫలం

వుత్తం భగవతా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అనాగామిమగ్గేన సక్కాయదిట్ఠిం విచికిచ్ఛం సీలబ్బతపరామాసం జహతీ”తి. అనాగామిమగ్గేన ఓళారికం కామరాగం ఓళారికం బ్యాపాదం జహతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అనాగామిమగ్గేన ఓళారికం కామరాగం ఓళారికం బ్యాపాదం జహతీతి? ఆమన్తా. నను కామరాగబ్యాపాదానం తనుభావా సకదాగామిఫలం వుత్తం భగవతాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి కామరాగబ్యాపాదానం తనుభావా సకదాగామిఫలం వుత్తం భగవతా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అనాగామిమగ్గేన ఓళారికం కామరాగం ఓళారికం బ్యాపాదం జహతీ”తి.

పుథుజ్జనో కామేసు వీతరాగో సహ ధమ్మాభిసమయా అనాగామిఫలే సణ్ఠాతీతి? ఆమన్తా. యే కేచి ధమ్మం అభిసమేన్తి, సబ్బే తే సహ ధమ్మాభిసమయా అనాగామిఫలే సణ్ఠహన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

న వత్తబ్బం – “జహతి పుథుజ్జనో కామరాగబ్యాపాద”న్తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా –

“అహేసుం తే [అహింసకా (అ॰ ని॰ ౬.౫౪)] అతీతంసే, ఛ సత్థారో యసస్సినో;
నిరామగన్ధా కరుణేధిముత్తా [కరుణాధిముత్తా (సీ॰ క॰)], కామసంయోజనాతిగా.

“కామరాగం విరాజేత్వా, బ్రహ్మలోకూపగా అహు;
అహేసుం సావకా తేసం, అనేకాని సతానిపి.

“నిరామగన్ధా కరుణేధిముత్తా, కామసంయోజనాతిగా;
కామరాగం విరాజేత్వా, బ్రహ్మలోకూపగా అహూ”తి [అ॰ ని॰ ౬.౫౪].

అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి జహతి పుథుజ్జనో కామరాగబ్యాపాదన్తి.

జహతి పుథుజ్జనో కామరాగబ్యాపాదన్తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “సో హి నామ, భిక్ఖవే, సునేత్తో సత్థా ఏవం దీఘాయుకో సమానో ఏవం చిరట్ఠితికో అపరిముత్తో అహోసి జాతియా జరాయ మరణేన సోకేహి పరిదేవేహి దుక్ఖేహి దోమనస్సేహి ఉపాయాసేహి అపరిముత్తో దుక్ఖస్మాతి వదామి. తం కిస్స హేతు? చతున్నం ధమ్మానం అననుబోధా అప్పటివేధా. కతమేసం చతున్నం? అరియస్స సీలస్స అననుబోధా అప్పటివేధా, అరియస్స సమాధిస్స, అరియాయ పఞ్ఞాయ, అరియాయ విముత్తియా అననుబోధా అప్పటివేధా. తయిదం, భిక్ఖవే, అరియం సీలం అనుబుద్ధం పటివిద్ధం, అరియో సమాధి అనుబుద్ధో పటివిద్ధో, అరియా పఞ్ఞా అనుబుద్ధా పటివిద్ధా, అరియా విముత్తి అనుబుద్ధా పటివిద్ధా, ఉచ్ఛిన్నా భవతణ్హా, ఖీణా భవనేత్తి, నత్థి దాని పునబ్భవోతి.

“సీలం సమాధి పఞ్ఞా చ, విముత్తి చ అనుత్తరా;
అనుబుద్ధా ఇమే ధమ్మా, గోతమేన యసస్సినా.

“ఇతి బుద్ధో అభిఞ్ఞాయ, ధమ్మమక్ఖాసి భిక్ఖునం;
దుక్ఖస్సన్తకరో సత్థా, చక్ఖుమా పరినిబ్బుతో”తి [అ॰ ని॰ ౭.౬౬].

అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – “జహతి పుథుజ్జనో కామరాగబ్యాపాద”న్తి.

జహతికథా నిట్ఠితా.

౩. సబ్బమత్థీతికథా

౧. వాదయుత్తి

౨౮౨. సబ్బమత్థీతి ? ఆమన్తా. సబ్బత్థ సబ్బమత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే. సబ్బమత్థీతి? ఆమన్తా. సబ్బదా సబ్బమత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే. సబ్బమత్థీతి? ఆమన్తా. సబ్బేన సబ్బం సబ్బమత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే. సబ్బమత్థీతి? ఆమన్తా. సబ్బేసు సబ్బమత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే. సబ్బమత్థీతి? ఆమన్తా. అయోగన్తి కత్వా సబ్బమత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే. సబ్బమత్థీతి? ఆమన్తా. యమ్పి నత్థి, తమ్పత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే. సబ్బమత్థీతి? ఆమన్తా. సబ్బమత్థీతి యా దిట్ఠి సా దిట్ఠి మిచ్ఛాదిట్ఠీతి, యా దిట్ఠి సా దిట్ఠి సమ్మాదిట్ఠీతి, హేవమత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే. (సంఖిత్తం). వాదయుత్తి.

౨. కాలసంసన్దనా

౨౮౩. అతీతం అత్థీతి? ఆమన్తా. నను అతీతం నిరుద్ధం విగతం విపరిణతం అత్థఙ్గతం అబ్భత్థఙ్గతన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి అతీతం నిరుద్ధం విగతం విపరిణతం అత్థఙ్గతం అబ్భత్థఙ్గతం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అతీతం అత్థీ"తి.

అనాగతం అత్థీతి? ఆమన్తా. నను అనాగతం అజాతం అభూతం అసఞ్జాతం అనిబ్బత్తం అనభినిబ్బత్తం అపాతుభూతన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి అనాగతం అజాతం అభూతం అసఞ్జాతం అనిబ్బత్తం అనభినిబ్బత్తం అపాతుభూతం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అనాగతం అత్థీ"తి.

పచ్చుప్పన్నం అత్థి పచ్చుప్పన్నం అనిరుద్ధం అవిగతం అవిపరిణతం న అత్థఙ్గతం న అబ్భత్థఙ్గతన్తి? ఆమన్తా. అతీతం అత్థి అతీతం అనిరుద్ధం అవిగతం అవిపరిణతం న అత్థఙ్గతం న అబ్భత్థఙ్గతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... పచ్చుప్పన్నం అత్థి పచ్చుప్పన్నం జాతం భూతం సఞ్జాతం నిబ్బత్తం అభినిబ్బత్తం పాతుభూతన్తి? ఆమన్తా. అనాగతం అత్థి అనాగతం జాతం భూతం సఞ్జాతం నిబ్బత్తం అభినిబ్బత్తం పాతుభూతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

అతీతం అత్థి అతీతం నిరుద్ధం విగతం విపరిణతం అత్థఙ్గతం అబ్భత్థఙ్గతన్తి? ఆమన్తా. పచ్చుప్పన్నం అత్థి పచ్చుప్పన్నం నిరుద్ధం విగతం విపరిణతం అత్థఙ్గతం అబ్భత్థఙ్గతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అనాగతం అత్థి అనాగతం అజాతం అభూతం అసఞ్జాతం అనిబ్బత్తం అనభినిబ్బత్తం అపాతుభూతన్తి? ఆమన్తా. పచ్చుప్పన్నం అత్థి పచ్చుప్పన్నం అజాతం అభూతం అసఞ్జాతం అనిబ్బత్తం అనభినిబ్బత్తం అపాతుభూతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే.

౨౮౪. అతీతం రూపం అత్థీతి? ఆమన్తా. నను అతీతం రూపం నిరుద్ధం విగతం విపరిణతం అత్థఙ్గతం అబ్భత్థఙ్గతన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి అతీతం రూపం నిరుద్ధం...పే.... అబ్భత్థఙ్గతం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అతీతం రూపం అత్థీ"తి.

అనాగతం రూపం అత్థీతి? ఆమన్తా. నను అనాగతం రూపం అజాతం అభూతం అసఞ్జాతం అనిబ్బత్తం అనభినిబ్బత్తం అపాతుభూతన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి అనాగతం రూపం అజాతం...పే.... అపాతుభూతం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అనాగతం రూపం అత్థీ"తి.

పచ్చుప్పన్నం రూపం అత్థి పచ్చుప్పన్నం రూపం అనిరుద్ధం అవిగతం అవిపరిణతం న అత్థఙ్గతం న అబ్భత్థఙ్గతన్తి? ఆమన్తా. అతీతం రూపం అత్థి అతీతం రూపం అనిరుద్ధం అవిగతం అవిపరిణతం న అత్థఙ్గతం న అబ్భత్థఙ్గతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే.

పచ్చుప్పన్నం రూపం అత్థి పచ్చుప్పన్నం రూపం జాతం భూతం సఞ్జాతం నిబ్బత్తం అభినిబ్బత్తం పాతుభూతన్తి? ఆమన్తా. అనాగతం రూపం అత్థి అనాగతం రూపం జాతం భూతం సఞ్జాతం నిబ్బత్తం అభినిబ్బత్తం పాతుభూతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే.

అతీతం రూపం అత్థి అతీతం రూపం నిరుద్ధం విగతం విపరిణతం అత్థఙ్గతం అబ్భత్థఙ్గతన్తి? ఆమన్తా. పచ్చుప్పన్నం రూపం అత్థి పచ్చుప్పన్నం రూపం నిరుద్ధం విగతం విపరిణతం అత్థఙ్గతం అబ్భత్థఙ్గతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే.

అనాగతం రూపం అత్థి అనాగతం రూపం అజాతం అభూతం అసఞ్జాతం అనిబ్బత్తం అనభినిబ్బత్తం అపాతుభూతన్తి? ఆమన్తా. పచ్చుప్పన్నం రూపం అత్థి పచ్చుప్పన్నం రూపం అజాతం అభూతం అసఞ్జాతం అనిబ్బత్తం అనభినిబ్బత్తం అపాతుభూతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే.

అతీతా వేదనా అత్థి…పే… సఞ్ఞా అత్థి, సఙ్ఖారా అత్థి, విఞ్ఞాణం అత్థీతి? ఆమన్తా. నను అతీతం విఞ్ఞాణం నిరుద్ధం విగతం విపరిణతం అత్థఙ్గతం అబ్భత్థఙ్గతన్తి? ఆమన్తా . హఞ్చి అతీతం విఞ్ఞాణం నిరుద్ధం…పే… అబ్భత్థఙ్గతం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అతీతం విఞ్ఞాణం అత్థీ”తి.

అనాగతం విఞ్ఞాణం అత్థీతి? ఆమన్తా. నను అనాగతం విఞ్ఞాణం అజాతం అభూతం అసఞ్జాతం అనిబ్బత్తం అనభినిబ్బత్తం అపాతుభూతన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి అనాగతం విఞ్ఞాణం అజాతం…పే… అపాతుభూతం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అనాగతం విఞ్ఞాణం అత్థీ”తి.

పచ్చుప్పన్నం విఞ్ఞాణం అత్థి పచ్చుప్పన్నం విఞ్ఞాణం అనిరుద్ధం…పే… న అబ్భత్థఙ్గతన్తి? ఆమన్తా. అతీతం విఞ్ఞాణం అత్థి అతీతం విఞ్ఞాణం అనిరుద్ధం…పే… న అబ్భత్థఙ్గతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే.

పచ్చుప్పన్నం విఞ్ఞాణం అత్థి పచ్చుప్పన్నం విఞ్ఞాణం జాతం…పే… పాతుభూతన్తి? ఆమన్తా. అనాగతం విఞ్ఞాణం అత్థి అనాగతం విఞ్ఞాణం జాతం…పే… పాతుభూతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే.

అతీతం విఞ్ఞాణం అత్థి అతీతం విఞ్ఞాణం నిరుద్ధం…పే… అబ్భత్థఙ్గతన్తి? ఆమన్తా. పచ్చుప్పన్నం విఞ్ఞాణం అత్థి పచ్చుప్పన్నం విఞ్ఞాణం నిరుద్ధం…పే… అబ్భత్థఙ్గతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే. అనాగతం విఞ్ఞాణం అత్థి అనాగతం విఞ్ఞాణం అజాతం…పే… అపాతుభూతన్తి? ఆమన్తా.

పచ్చుప్పన్నం విఞ్ఞాణం అత్థి పచ్చుప్పన్నం విఞ్ఞాణం అజాతం…పే… అపాతుభూతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే.

౨౮౫. "పచ్చుప్పన్నన్తి వా రూప"న్తి వా, "రూపన్తి వా పచ్చుప్పన్న"న్తి వా పచ్చుప్పన్నం రూపం అప్పియం కరిత్వా ఏసేసే ఏకట్ఠే సమే సమభాగే తజ్జాతేతి? ఆమన్తా. పచ్చుప్పన్నం రూపం నిరుజ్ఝమానం పచ్చుప్పన్నభావం జహాతీతి? ఆమన్తా. రూపభావం జహాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

"పచ్చుప్పన్నన్తి వా రూప"న్తి వా, "రూపన్తి వా పచ్చుప్పన్న"న్తి వా పచ్చుప్పన్నం రూపం అప్పియం కరిత్వా ఏసేసే ఏకట్ఠే సమే సమభాగే తజ్జాతేతి? ఆమన్తా. పచ్చుప్పన్నం రూపం నిరుజ్ఝమానం రూపభావం న జహాతీతి? ఆమన్తా. పచ్చుప్పన్నభావం న జహాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

"ఓదాతన్తి వా వత్థ"న్తి వా, "వత్థన్తి వా ఓదాత"న్తి వా ఓదాతం వత్థం అప్పియం కరిత్వా ఏసేసే ఏకట్ఠే సమే సమభాగే తజ్జాతేతి? ఆమన్తా. ఓదాతం వత్థం రజ్జమానం ఓదాతభావం జహాతీతి? ఆమన్తా. వత్థభావం జహాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే.

"ఓదాతన్తి వా వత్థ"న్తి వా, "వత్థన్తి వా ఓదాత"న్తి వా ఓదాతం వత్థం అప్పియం కరిత్వా ఏసేసే ఏకట్ఠే సమే సమభాగే తజ్జాతేతి? ఆమన్తా. ఓదాతం వత్థం రజ్జమానం వత్థభావం న జహాతీతి? ఆమన్తా. ఓదాతభావం న జహాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే….పే॰….

౨౮౬. రూపం రూపభావం న జహాతీతి? ఆమన్తా. రూపం నిచ్చం ధువం సస్సతం అవిపరిణామధమ్మన్తి ? న హేవం వత్తబ్బే. నను రూపం రూపభావం న జహాతీతి రూపం అనిచ్చం అధువం అసస్సతం విపరిణామధమ్మన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి రూపం అనిచ్చం అధువం అసస్సతం విపరిణామధమ్మం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "రూపం రూపభావం న జహాతీ"తి.

నిబ్బానం నిబ్బానభావం న జహాతీతి నిబ్బానం నిచ్చం ధువం సస్సతం అవిపరిణామధమ్మన్తి? ఆమన్తా. రూపం రూపభావం న జహాతీతి [న జహతి (సీ॰ క॰)] రూపం నిచ్చం ధువం సస్సతం అవిపరిణామధమ్మన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… రూపం రూపభావం న జహతి రూపం అనిచ్చం అధువం అసస్సతం విపరిణామధమ్మన్తి? ఆమన్తా. నిబ్బానం నిబ్బానభావం న జహతి నిబ్బానం అనిచ్చం అధువం అసస్సతం విపరిణామధమ్మన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అతీతం అత్థి అతీతం అతీతభావం న జహాతీతి? ఆమన్తా. అనాగతం అత్థి అనాగతం అనాగతభావం న జహాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే. అతీతం అత్థి అతీతం అతీతభావం న జహాతీతి? ఆమన్తా. పచ్చుప్పన్నం అత్థి పచ్చుప్పన్నం పచ్చుప్పన్నభావం న జహాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అనాగతం అత్థి అనాగతం అనాగతభావం జహాతీతి [న జహాతీతి (బహూసు) అట్ఠకథా ఓలోకేతబ్బా]? ఆమన్తా. అతీతం అత్థి అతీతం అతీతభావం జహాతీతి [న జహాతీతి (బహూసు) అట్ఠకథా ఓలోకేతబ్బా]? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

పచ్చుప్పన్నం అత్థి పచ్చుప్పన్నం పచ్చుప్పన్నభావం జహాతీతి [న జహాతీతి (బహూసు) అట్ఠకథా ఓలోకేతబ్బా]? ఆమన్తా. అతీతం అత్థి అతీతం అతీతభావం జహాతీతి [న జహాతీతి (బహూసు) అట్ఠకథా ఓలోకేతబ్బా]? న హేవం వత్తబ్బే.

అతీతం అత్థి అతీతం అతీతభావం న జహాతీతి? ఆమన్తా. అతీతం నిచ్చం ధువం సస్సతం అవిపరిణామధమ్మన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… నను అతీతం అనిచ్చం అధువం అసస్సతం విపరిణామధమ్మన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి అతీతం అనిచ్చం

అధువం అసస్సతం విపరిణామధమ్మం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అతీతం అత్థి అతీతం అతీతభావం న జహాతీ”తి.

నిబ్బానం అత్థి నిబ్బానం నిబ్బానభావం న జహాతీతి నిబ్బానం నిచ్చం ధువం సస్సతం అవిపరిణామధమ్మన్తి ? ఆమన్తా. అతీతం అత్థి అతీతం అతీతభావం న జహాతీతి అతీతం నిచ్చం ధువం సస్సతం అవిపరిణామధమ్మన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అతీతం అత్థి అతీతం అతీతభావం న జహాతి అతీతం అనిచ్చం అధువం అసస్సతం విపరిణామధమ్మన్తి? ఆమన్తా. నిబ్బానం అత్థి నిబ్బానం నిబ్బానభావం న జహాతి నిబ్బానం అనిచ్చం అధువం అసస్సతం విపరిణామధమ్మన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౨౦౭. అతీతం రూపం అత్థి అతీతం రూపం అతీతభావం న జహాతీతి? ఆమన్తా. అనాగతం రూపం అత్థి అనాగతం రూపం అనాగతభావం న జహాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అతీతం రూపం అత్థి అతీతం రూపం అతీతభావం న జహాతీతి? ఆమన్తా. పచ్చుప్పన్నం రూపం అత్థి పచ్చుప్పన్నం రూపం పచ్చుప్పన్నభావం న జహాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అనాగతం రూపం అత్థి అనాగతం రూపం అనాగతభావం జహాతీతి [న జహాతీతి (బహూసు) అనులోమపఞ్హోయేవ] ? ఆమన్తా. అతీతం రూపం అత్థి అతీతం రూపం అతీతభావం జహాతీతి [న జహాతీతి (బహూసు) అనులోమపఞ్హోయేవ]? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

పచ్చుప్పన్నం రూపం అత్థి పచ్చుప్పన్నం రూపం పచ్చుప్పన్నభావం జహాతీతి [న జహాతీతి (బహూసు) అనులోమపఞ్హోయేవ]? ఆమన్తా. అతీతం రూపం అత్థి అతీతం రూపం అతీతభావం జహాతీతి [న జహాతీతి (బహూసు) అనులోమపఞ్హోయేవ]? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అతీతం రూపం అత్థి అతీతం రూపం అతీతభావం న జహాతీతి? ఆమన్తా. అతీతం రూపం నిచ్చం ధువం సస్సతం అవిపరిణామధమ్మన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… నను అతీతం రూపం అనిచ్చం అధువం అసస్సతం విపరిణామధమ్మన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి అతీతం రూపం అనిచ్చం…పే॰… విపరిణామధమ్మం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అతీతం రూపం అత్థి అతీతం రూపం అతీతభావం న జహాతీ”తి.

నిబ్బానం అత్థి నిబ్బానం నిబ్బానభావం న జహాతి [న జహాతీతి (?) పురిమపఞ్హోహి సంసన్దేతబ్బం] నిబ్బానం నిచ్చం ధువం సస్సతం అవిపరిణామధమ్మన్తి? ఆమన్తా. అతీతం రూపం అత్థి అతీతం రూపం అతీతభావం న జహాతి [న జహాతీతి (?) పురిమఞ్హోహి సంసన్దేతబ్బం] అతీతం రూపం నిచ్చం ధువం సస్సతం అవిపరిణామధమ్మన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అతీతం రూపం అత్థి అతీతం రూపం అతీతభావం న జహాతి అతీతం రూపం అనిచ్చం అధువం అసస్సతం విపరిణామధమ్మన్తి? ఆమన్తా. నిబ్బానం అత్థి నిబ్బానం నిబ్బానభావం న జహాతి నిబ్బానం అనిచ్చం అధువం అసస్సతం

విపరిణామధమ్మన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

అతీతా వేదనా అత్థి... అతీతా సఞ్ఞా అత్థి... అతీతా సఙ్ఖారా అత్థి... అతీతం విఞ్ఞాణం అత్థి అతీతం విఞ్ఞాణం అతీతభావం న జహాతీతి? ఆమన్తా. అనాగతం విఞ్ఞాణం అత్థి అనాగతం విఞ్ఞాణం అనాగతభావం న జహాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అతీతం విఞ్ఞాణం అత్థి అతీతం విఞ్ఞాణం అతీతభావం న జహాతీతి? ఆమన్తా. పచ్చుప్పన్నం విఞ్ఞాణం అత్థి పచ్చుప్పన్నం విఞ్ఞాణం పచ్చుప్పన్నభావం న జహాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

అనాగతం విఞ్ఞాణం అత్థి అనాగతం విఞ్ఞాణం అనాగతభావం జహాతీతి? ఆమన్తా. అతీతం విఞ్ఞాణం అత్థి అతీతం విఞ్ఞాణం అతీతభావం జహాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

పచ్చుప్పన్నం విఞ్ఞాణం అత్థి పచ్చుప్పన్నం విఞ్ఞాణం పచ్చుప్పన్నభావం జహాతీతి [న జహాతీతి (బహూసు) అనులోమపఞ్హోయేవ]? ఆమన్తా. అతీతం విఞ్ఞాణం అత్థి అతీతం విఞ్ఞాణం అతీతభావం జహాతీతి [న జహాతీతి (బహూసు) అనులోమపఞ్హోయేవ]? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

అతీతం విఞ్ఞాణం అత్థి అతీతం విఞ్ఞాణం అతీతభావం న జహాతీతి? ఆమన్తా. అతీతం విఞ్ఞాణం నిచ్చం ధువం సస్సతం అవిపరిణామధమ్మన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... నను అతీతం విఞ్ఞాణం అనిచ్చం అధువం అసస్సతం విపరిణామధమ్మన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి అతీతం విఞ్ఞాణం అనిచ్చం అధువం అసస్సతం విపరిణామధమ్మం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అతీతం విఞ్ఞాణం అత్థి అతీతం విఞ్ఞాణం అతీతభావం న జహాతీ”తి.

నిబ్బానం అత్థి నిబ్బానం నిబ్బానభావం న జహతి [న జహాతీతి (?) పురిమపఞ్హేహి సంసన్దేతబ్బం] నిబ్బానం నిచ్చం ధువం సస్సతం అవిపరిణామధమ్మన్తి? ఆమన్తా. అతీతం విఞ్ఞాణం అత్థి అతీతం విఞ్ఞాణం అతీతభావం న జహతి [న జహాతీతి (?) పురిమపఞ్హేహి సంసన్దేతబ్బం] అతీతం విఞ్ఞాణం నిచ్చం ధువం సస్సతం అవిపరిణామధమ్మన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

అతీతం విఞ్ఞాణం అత్థి అతీతం విఞ్ఞాణం అతీతభావం న జహతి అతీతం విఞ్ఞాణం అనిచ్చం అధువం అసస్సతం విపరిణామధమ్మన్తి? ఆమన్తా. నిబ్బానం అత్థి నిబ్బానం నిబ్బానభావం న జహతి నిబ్బానం అనిచ్చం అధువం అసస్సతం విపరిణామధమ్మన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

వచనసోధనా

౨౮౮. అతీతం న్వత్థీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అతీతం న్వత్థి, అతీతం అత్థీతి మిచ్ఛా. హఞ్చి వా పన అత్థి న్వాతీతం, అత్థి అతీతన్తి మిచ్ఛా. అనాగతం న్వత్థీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అనాగతం న్వత్థి, అనాగతం అత్థీతి మిచ్ఛా. హఞ్చి వా పన అత్థి న్వానాగతం, అత్థి అనాగతన్తి మిచ్ఛా.

అనాగతం హుత్వా పచ్చుప్పన్నం హోతీతి? ఆమన్తా. తఞ్ఞేవ అనాగతం తం పచ్చుప్పన్నన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... తఞ్ఞేవ అనాగతం తం పచ్చుప్పన్నన్తి? ఆమన్తా. హుత్వా హోతి హుత్వా హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... హుత్వా

హోతి హుత్వా హోతీతి? ఆమన్తా. న హుత్వా న హోతి న హుత్వా న హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

పచ్చుప్పన్నం హుత్వా అతీతం హోతీతి? ఆమన్తా. తఞ్ఞేవ పచ్చుప్పన్నం తం అతీతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… తఞ్ఞేవ పచ్చుప్పన్నం తం అతీతన్తి? ఆమన్తా . హుత్వా హోతి హుత్వా హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… హుత్వా హోతి హుత్వా హోతీతి? ఆమన్తా. న హుత్వా న హోతి న హుత్వా న హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అనాగతం హుత్వా పచ్చుప్పన్నం హోతి, పచ్చుప్పన్నం హుత్వా అతీతం హోతీతి? ఆమన్తా. తఞ్ఞేవ అనాగతం తం పచ్చుప్పన్నం తం అతీతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… తఞ్ఞేవ అనాగతం తం పచ్చుప్పన్నం తం అతీతన్తి? ఆమన్తా. హుత్వా హోతి హుత్వా హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… హుత్వా హోతి హుత్వా హోతీతి? ఆమన్తా. న హుత్వా న హోతి న హుత్వా న హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే.

అతీతచక్ఖురూపాదికథా

౨౮౯. అతీతం చక్ఖుం అత్థి రూపా అత్థి చక్ఖువిఞ్ఞాణం అత్థి ఆలోకో అత్థి మనసికారో అత్థీతి? ఆమన్తా. అతీతేన చక్ఖునా అతీతం రూపం పస్సతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అతీతం సోతం అత్థి సద్దా అత్థి సోతవిఞ్ఞాణం అత్థి ఆకాసో అత్థి మనసికారో అత్థీతి? ఆమన్తా. అతీతేన సోతేన అతీతం సద్దం సుణాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అతీతం ఘానం అత్థి గన్ధా అత్థి ఘానవిఞ్ఞాణం అత్థి వాయో అత్థి మనసికారో అత్థీతి? ఆమన్తా. అతీతేన ఘానేన అతీతం గన్ధం ఘాయతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అతీతా జివ్హా అత్థి రసా అత్థి జివ్హావిఞ్ఞాణం అత్థి ఆపో అత్థి మనసికారో అత్థీతి? ఆమన్తా . అతీతాయ జివ్హాయ అతీతం రసం సాయతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అతీతో కాయో అత్థి ఫోట్ఠబ్బా అత్థి కాయవిఞ్ఞాణం అత్థి పథవీ అత్థి మనసికారో అత్థీతి? ఆమన్తా. అతీతేన కాయేన అతీతం ఫోట్ఠబ్బం ఫుసతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అతీతో మనో అత్థి ధమ్మా అత్థి మనోవిఞ్ఞాణం అత్థి వత్థుం అత్థి మనసికారో అత్థీతి? ఆమన్తా. అతీతేన మనేన అతీతం ధమ్మం విజానాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అనాగతం చక్ఖుం అత్థి రూపా అత్థి చక్ఖువిఞ్ఞాణం అత్థి ఆలోకో అత్థి మనసికారో అత్థీతి? ఆమన్తా. అనాగతేన చక్ఖునా అనాగతం రూపం పస్సతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అనాగతం సోతం అత్థి… ఘానం అత్థి… జివ్హా అత్థి… కాయో అత్థి … మనో అత్థి ధమ్మా అత్థి మనోవిఞ్ఞాణం అత్థి వత్థుం అత్థి మనసికారో అత్థీతి? ఆమన్తా. అనాగతేన మనేన అనాగతం ధమ్మం విజానాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

పచ్చుప్పన్నం చక్ఖుం అత్థి రూపా అత్థి చక్ఖువిఞ్ఞాణం అత్థి ఆలోకో అత్థి మనసికారో అత్థి, పచ్చుప్పన్నేన చక్ఖునా పచ్చుప్పన్నం రూపం పస్సతీతి? ఆమన్తా. అతీతం చక్ఖుం అత్థి రూపా అత్థి చక్ఖువిఞ్ఞాణం అత్థి ఆలోకో అత్థి మనసికారో అత్థి, అతీతేన చక్ఖునా అతీతం రూపం పస్సతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰…. పచ్చుప్పన్నం సోతం అత్థి… ఘానం అత్థి… జివ్హా అత్థి… కాయో అత్థి… మనో అత్థి ధమ్మా అత్థి మనోవిఞ్ఞాణం అత్థి వత్థుం అత్థి మనసికారో అత్థి, పచ్చుప్పన్నేన మనేన పచ్చుప్పన్నం ధమ్మం విజానాతీతి? ఆమన్తా. అతీతో మనో అత్థి ధమ్మా అత్థి మనోవిఞ్ఞాణం అత్థి వత్థుం అత్థి మనసికారో అత్థి, అతీతేన మనేన అతీతం ధమ్మం విజానాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

పచ్చుప్పన్నం చక్ఖుం అత్థి రూపా అత్థి చక్ఖువిఞ్ఞాణం అత్థి ఆలోకో అత్థి మనసికారో అత్థి, పచ్చుప్పన్నేన చక్ఖునా పచ్చుప్పన్నం రూపం పస్సతీతి? ఆమన్తా. అనాగతం చక్ఖుం అత్థి రూపా అత్థి చక్ఖువిఞ్ఞాణం అత్థి ఆలోకో అత్థి మనసికారో అత్థి, అనాగతేన చక్ఖునా అనాగతం రూపం పస్సతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… పచ్చుప్పన్నం సోతం అత్థి… ఘానం అత్థి… జివ్హా అత్థి… కాయో అత్థి… మనో అత్థి ధమ్మా అత్థి మనోవిఞ్ఞాణం అత్థి వత్థుం అత్థి మనసికారో అత్థి, పచ్చుప్పన్నేన మనేన పచ్చుప్పన్నం ధమ్మం విజానాతీతి? ఆమన్తా. అనాగతో మనో అత్థి ధమ్మా అత్థి మనోవిఞ్ఞాణం అత్థి వత్థుం అత్థి మనసికారో అత్థి, అనాగతేన మనేన అనాగతం ధమ్మం విజానాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అతీతం చక్ఖుం అత్థి రూపా అత్థి చక్ఖువిఞ్ఞాణం అత్థి ఆలోకో అత్థి మనసికారో అత్థి, న చ అతీతేన చక్ఖునా అతీతం రూపం పస్సతీతి? ఆమన్తా. పచ్చుప్పన్నం చక్ఖుం అత్థి రూపా అత్థి చక్ఖువిఞ్ఞాణం అత్థి ఆలోకో అత్థి మనసికారో అత్థి, న చ పచ్చుప్పన్నేన చక్ఖునా పచ్చుప్పన్నం రూపం పస్సతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అతీతం సోతం అత్థి… ఘానం అత్థి… జివ్హా అత్థి… కాయో అత్థి… మనో అత్థి ధమ్మా అత్థి మనోవిఞ్ఞాణం అత్థి వత్థుం అత్థి మనసికారో అత్థి, న చ అతీతేన మనేన అతీతం ధమ్మం విజానాతీతి? ఆమన్తా. పచ్చుప్పన్నో మనో అత్థి ధమ్మా అత్థి మనోవిఞ్ఞాణం అత్థి వత్థుం అత్థి మనసికారో అత్థి, న చ పచ్చుప్పన్నేన మనేన పచ్చుప్పన్నం ధమ్మం విజానాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అనాగతం చక్ఖుం అత్థి రూపా అత్థి చక్ఖువిఞ్ఞాణం అత్థి ఆలోకో అత్థి మనసికారో అత్థి, న చ అనాగతేన చక్ఖునా అనాగతం రూపం పస్సతీతి? ఆమన్తా. పచ్చుప్పన్నం చక్ఖుం అత్థి రూపా అత్థి చక్ఖువిఞ్ఞాణం అత్థి ఆలోకో అత్థి మనసికారో అత్థి, న చ పచ్చుప్పన్నేన చక్ఖునా పచ్చుప్పన్నం రూపం పస్సతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అనాగతం సోతం అత్థి… ఘానం అత్థి… జివ్హా అత్థి… కాయో అత్థి… మనో అత్థి ధమ్మా అత్థి మనోవిఞ్ఞాణం అత్థి వత్థుం అత్థి మనసికారో అత్థి, న చ అనాగతేన మనేన అనాగతం ధమ్మం విజానాతీతి ? ఆమన్తా. పచ్చుప్పన్నో మనో అత్థి ధమ్మా అత్థి మనోవిఞ్ఞాణం అత్థి వత్థుం అత్థి మనసికారో అత్థి, న చ పచ్చుప్పన్నేన మనేన పచ్చుప్పన్నం ధమ్మం విజానాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అతీతఞాణాదికథా

౨౮౦. అతీతం ఞాణం అత్థీతి? ఆమన్తా. తేన ఞాణేన ఞాణకరణీయం కరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… తేన ఞాణేన ఞాణకరణీయం కరోతీతి ? ఆమన్తా. తేన ఞాణేన దుక్ఖం పరిజానాతి, సముదయం పజహతి, నిరోధం సచ్ఛికరోతి, మగ్గం భావేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అనాగతం ఞాణం అత్థీతి? ఆమన్తా. తేన ఞాణేన ఞాణకరణీయం కరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… తేన ఞాణేన ఞాణకరణీయం కరోతీతి? ఆమన్తా. తేన ఞాణేన దుక్ఖం పరిజానాతి, సముదయం పజహతి, నిరోధం సచ్ఛికరోతి , మగ్గం భావేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

పచ్చుప్పన్నం ఞాణం అత్థి, తేన ఞాణేన ఞాణకరణీయం కరోతీతి? ఆమన్తా. అతీతం ఞాణం అత్థి, తేన ఞాణేన ఞాణకరణీయం కరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… పచ్చుప్పన్నం ఞాణం అత్థి, తేన ఞాణేన దుక్ఖం పరిజానాతి, సముదయం పజహతి, నిరోధం సచ్ఛికరోతి, మగ్గం భావేతీతి? ఆమన్తా. అతీతం ఞాణం అత్థి, తేన ఞాణేన దుక్ఖం

పరిజానాతి, సముదయం పజహతి, నిరోధం సచ్ఛికరోతి, మగ్గం భావేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే... పచ్చుప్పన్నం ఞాణం అత్థి, తేన ఞాణేన ఞాణకరణీయం కరోతీతి? ఆమన్తా. అనాగతం ఞాణం అత్థి, తేన ఞాణేన ఞాణకరణీయం కరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే... పచ్చుప్పన్నం ఞాణం అత్థి, తేన ఞాణేన దుక్ఖం పరిజానాతి, సముదయం పజహతి, నిరోధం సచ్ఛికరోతి, మగ్గం భావేతీతి? ఆమన్తా . అనాగతం ఞాణం అత్థి, తేన ఞాణేన దుక్ఖం పరిజానాతి, సముదయం పజహతి, నిరోధం సచ్ఛికరోతి, మగ్గం భావేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

అతీతం ఞాణం అత్థి, న చ తేన ఞాణేన ఞాణకరణీయం కరోతీతి? ఆమన్తా. పచ్చుప్పన్నం ఞాణం అత్థి, న చ తేన ఞాణేన ఞాణకరణీయం కరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే... అతీతం ఞాణం అత్థి, న చ తేన ఞాణేన దుక్ఖం పరిజానాతి, సముదయం పజహతి, నిరోధం సచ్ఛికరోతి, మగ్గం భావేతీతి? ఆమన్తా. పచ్చుప్పన్నం ఞాణం అత్థి, న చ తేన ఞాణేన దుక్ఖం పరిజానాతి, సముదయం పజహతి, నిరోధం సచ్ఛికరోతి, మగ్గం భావేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

అనాగతం ఞాణం అత్థి, న చ తేన ఞాణేన ఞాణకరణీయం కరోతీతి? ఆమన్తా. పచ్చుప్పన్నం ఞాణం అత్థి, న చ తేన ఞాణేన ఞాణకరణీయం కరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే..... అనాగతం ఞాణం అత్థి, న చ తేన ఞాణేన దుక్ఖం పరిజానాతి, సముదయం పజహతి , నిరోధం సచ్ఛికరోతి, మగ్గం భావేతీతి? ఆమన్తా . పచ్చుప్పన్నం ఞాణం అత్థి, న చ తేన ఞాణేన దుక్ఖం పరిజానాతి, సముదయం పజహతి, నిరోధం సచ్ఛికరోతి, మగ్గం భావేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

అరహన్తాదికథా

౩౯౧. అరహతో అతీతో రాగో అత్థీతి? ఆమన్తా. అరహా తేన రాగేన సరాగోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే... అరహతో అతీతో దోసో అత్థీతి? ఆమన్తా . అరహా తేన దోసేన సదోసోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే... అరహతో అతీతో మోహో అత్థీతి? ఆమన్తా. అరహా తేన మోహేన సమోహోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే... అరహతో అతీతో మానో అత్థీతి? ఆమన్తా. అరహా తేన మానేన సమానోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే... అరహతో అతీతా దిట్ఠి అత్థీతి? ఆమన్తా. అరహా తాయ దిట్ఠియా సదిట్ఠికోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే... అరహతో అతీతా విచికిచ్ఛా అత్థీతి? ఆమన్తా. అరహా తాయ విచికిచ్ఛాయ సవిచికిచ్ఛోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే... అరహతో అతీతం థినం అత్థీతి? ఆమన్తా. అరహా తేన థినేన సథినోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే... అరహతో అతీతం ఉద్ధచ్చం అత్థీతి? ఆమన్తా. అరహా తేన ఉద్ధచ్చేన సఉద్ధచ్చోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే... అరహతో అతీతం అహిరికం అత్థీతి? ఆమన్తా. అరహా తేన అహిరికేన సఅహిరికోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే... అరహతో అతీతం అనోత్తప్పం అత్థీతి? ఆమన్తా. అరహా తేన అనోత్తప్పేన సఅనోత్తప్పీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

అనాగామిస్స అతీతా సక్కాయదిట్ఠి అత్థీతి? ఆమన్తా . అనాగామీ తాయ దిట్ఠియా సదిట్ఠికోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే... అనాగామిస్స అతీతా విచికిచ్ఛా అత్థి... అతీతో సీలబ్బతపరామాసో అత్థి... అతీతో అణుసహగతో కామరాగో అత్థి... అతీతో అణుసహగతో బ్యాపాదో అత్థీతి? ఆమన్తా. అనాగామీ తేన బ్యాపాదేన బ్యాపన్నచిత్తోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

సకదాగామిస్స అతీతా సక్కాయదిట్ఠి అత్థీతి? ఆమన్తా. సకదాగామీ తాయ దిట్ఠియా సదిట్ఠికోతి? న హేవం వత్తబ్బే... పే.... సకదాగామిస్స అతీతా విచికిచ్ఛా అత్థి... అతీతో సీలబ్బతపరామాసో అత్థి... అతీతో ఓళారికో కామరాగో అత్థి... అతీతో ఓళారికో బ్యాపాదో అత్థీతి? ఆమన్తా. సకదాగామీ తేన బ్యాపాదేన బ్యాపన్నచిత్తోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

సోతాపన్నస్స అతీతా సక్కాయదిట్ఠి అత్థీతి? ఆమన్తా. సోతాపన్నో తాయ దిట్ఠియా సదిట్ఠికోతి? న హేవం వత్తబ్బే... పే.... సోతాపన్నస్స అతీతా విచికిచ్ఛా అత్థి... అతీతో సీలబ్బతపరామాసో అత్థి... అతీతో అపాయగమనీయో రాగో అత్థి... అతీతో అపాయగమనీయో దోసో అత్థి... అతీతో అపాయగమనీయో మోహో అత్థీతి? ఆమన్తా. సోతాపన్నో తేన మోహేన సమోహోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౨౯౨. పుథుజ్జనస్స అతీతో రాగో అత్థి, పుథుజ్జనో తేన రాగేన సరాగోతి? ఆమన్తా. అరహతో అతీతో రాగో అత్థి, అరహా తేన రాగేన సరాగోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... పుథుజ్జనస్స అతీతో దోసో అత్థి...పే.... అతీతం అనోత్తప్పం అత్థి పుథుజ్జనో తేన అనోత్తప్పేన అనోత్తప్పీతి? ఆమన్తా. అరహతో అతీతం అనోత్తప్పం అత్థి, అరహా తేన అనోత్తప్పేన అనోత్తప్పీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

పుథుజ్జనస్స అతీతా సక్కాయదిట్ఠి అత్థి, పుథుజ్జనో తాయ దిట్ఠియా సదిట్ఠికోతి? ఆమన్తా. అనాగామిస్స అతీతా సక్కాయదిట్ఠి అత్థి, అనాగామీ తాయ దిట్ఠియా సదిట్ఠికోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... పుథుజ్జనస్స అతీతా విచికిచ్ఛా అత్థి... పే.... అతీతో అణుసహగతో బ్యాపాదో అత్థి, పుథుజ్జనో తేన బ్యాపాదేన బ్యాపన్నచిత్తోతి? ఆమన్తా. అనాగామిస్స అతీతో అణుసహగతో బ్యాపాదో అత్థి, అనాగామీ తేన బ్యాపాదేన బ్యాపన్నచిత్తోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

పుథుజ్జనస్స అతీతా సక్కాయదిట్ఠి అత్థి, పుథుజ్జనో తాయ దిట్ఠియా సదిట్ఠికోతి? ఆమన్తా. సకదాగామిస్స అతీతా సక్కాయదిట్ఠి అత్థి, సకదాగామీ తాయ దిట్ఠియా సదిట్ఠికోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... పుథుజ్జనస్స అతీతా విచికిచ్ఛా అత్థి... అతీతో ఓళారికో బ్యాపాదో అత్థి, పుథుజ్జనో తేన బ్యాపాదేన బ్యాపన్నచిత్తోతి ? ఆమన్తా. సకదాగామిస్స అతీతో ఓళారికో బ్యాపాదో అత్థి, సకదాగామీ తేన బ్యాపాదేన బ్యాపన్నచిత్తోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

పుథుజ్జనస్స అతీతా సక్కాయదిట్ఠి అత్థి, పుథుజ్జనో తాయ దిట్ఠియా సదిట్ఠికోతి? ఆమన్తా. సోతాపన్నస్స అతీతా సక్కాయదిట్ఠి అత్థి, సోతాపన్నో తాయ దిట్ఠియా సదిట్ఠికోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... పుథుజ్జనస్స అతీతా విచికిచ్ఛా అత్థి...పే.... అతీతో అపాయగమనీయో మోహో అత్థి, పుథుజ్జనో తేన మోహేన సమోహోతి? ఆమన్తా. సోతాపన్నస్స అతీతో అపాయగమనీయో మోహో అత్థి, సోతాపన్నో తేన మోహేన సమోహోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

అరహతో అతీతో రాగో అత్థి, న చ అరహా తేన రాగేన సరాగోతి? ఆమన్తా. పుథుజ్జనస్స అతీతో రాగో అత్థి, న చ పుథుజ్జనో తేన రాగేన సరాగోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అరహతో అతీతో దోసో అత్థి...పే.... అతీతం అనోత్తప్పం అత్థి, న చ అరహా తేన అనోత్తప్పేన అనోత్తప్పీతి? ఆమన్తా. పుథుజ్జనస్స అతీతం అనోత్తప్పం అత్థి, న చ పుథుజ్జనో తేన అనోత్తప్పేన అనోత్తప్పీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

అనాగామిస్స అతీతా సక్కాయదిట్ఠి అత్థి, న చ అనాగామీ తాయ దిట్ఠియా సదిట్ఠికోతి? ఆమన్తా. పుథుజ్జనస్స అతీతా సక్కాయదిట్ఠి అత్థి, న చ పుథుజ్జనో తాయ దిట్ఠియా సదిట్ఠికోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అనాగామిస్స అతీతా విచికిచ్ఛా అత్థి…పే॰… అతీతో అణుసహగతో బ్యాపాదో అత్థి, న చ అనాగామీ తేన బ్యాపాదేన బ్యాపన్నచిత్తోతి ? ఆమన్తా. పుథుజ్జనస్స అతీతో అణుసహగతో బ్యాపాదో అత్థి, న చ పుథుజ్జనో తేన బ్యాపాదేన బ్యాపన్నచిత్తోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

సకదాగామిస్స అతీతా సక్కాయదిట్ఠి అత్థి, న చ సకదాగామీ తాయ దిట్ఠియా సదిట్ఠికోతి? ఆమన్తా. పుథుజ్జనస్స అతీతా సక్కాయదిట్ఠి అత్థి, న చ పుథుజ్జనో తాయ దిట్ఠియా సదిట్ఠికోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… సకదాగామిస్స అతీతా విచికిచ్ఛా అత్థి…పే॰… అతీతో ఓళారికో బ్యాపాదో అత్థి, న చ సకదాగామీ తేన బ్యాపాదేన బ్యాపన్నచిత్తోతి? ఆమన్తా. పుథుజ్జనస్స అతీతో ఓళారికో బ్యాపాదో అత్థి, న చ పుథుజ్జనో తేన బ్యాపాదేన బ్యాపన్నచిత్తోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

సోతాపన్నస్స అతీతా సక్కాయదిట్ఠి అత్థి, న చ సోతాపన్నో తాయ దిట్ఠియా సదిట్ఠికోతి? ఆమన్తా. పుథుజ్జనస్స అతీతా సక్కాయదిట్ఠి అత్థి, న చ పుథుజ్జనో తాయ దిట్ఠియా సదిట్ఠికోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… సోతాపన్నస్స అతీతా విచికిచ్ఛా అత్థి…పే॰… అతీతో అపాయగమనీయో మోహో అత్థి, న చ సోతాపన్నో తేన మోహేన సమోహోతి? ఆమన్తా. పుథుజ్జనస్స అతీతో అపాయగమనీయో మోహో అత్థి, న చ పుథుజ్జనో తేన మోహేన సమోహోతి? న హేవం వత్తబ్బే… పే॰….

అతీతహత్థాదికథా

౨౯౩. అతీతా హత్థా అత్థీతి? ఆమన్తా. అతీతేసు హత్థేసు సతి ఆదాననిక్ఖేపనం పఞ్ఞాయతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అతీతా పాదా అత్థీతి? ఆమన్తా. అతీతేసు పాదేసు సతి అభిక్కమపటిక్కమో పఞ్ఞాయతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అతీతా పబ్బా అత్థీతి? ఆమన్తా. అతీతేసు పబ్బేసు సతి సమిఞ్జనపసారణం పఞ్ఞాయతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అతీతో కుచ్ఛి అత్థీతి? ఆమన్తా. అతీతస్మిం కుచ్ఛిస్మిం సతి జిఘచ్ఛా పిపాసా పఞ్ఞాయతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అతీతో కాయో అత్థీతి? ఆమన్తా. అతీతో కాయో పగ్గహనిగ్గహుపగో ఛేదనభేదనుపగో కాకేహి గిజ్ఝేహి కులలేహి సాధారణోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అతీతే కాయే విసం కమేయ్య , సత్థం కమేయ్య, అగ్గి కమేయ్యాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… లబ్భా అతీతో కాయో అద్దుబన్ధనేన బన్ధితుం, రజ్జుబన్ధనేన బన్ధితుం, సఙ్ఖలికబన్ధనేన బన్ధితుం, గామబన్ధనేన బన్ధితుం, నిగమబన్ధనేన బన్ధితుం, నగరబన్ధనేన బన్ధితుం, జనపదబన్ధనేన బన్ధితుం, కణ్ఠపఞ్చమేహి బన్ధనేహి బన్ధితున్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అతీతో ఆపో అత్థీతి? ఆమన్తా. తేన ఆపేన ఆపకరణీయం కరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అతీతో తేజో అత్థీతి? ఆమన్తా. తేన తేజేన తేజకరణీయం కరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అతీతో వాయో అత్థీతి? ఆమన్తా. తేన వాయేన వాయకరణీయం కరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అతీతక్ఖన్ధాదిసమోధానకథా

౨౯౪. అతీతో రూపక్ఖన్ధో అత్థి, అనాగతో రూపక్ఖన్ధో అత్థి, పచ్చుప్పన్నో రూపక్ఖన్ధో అత్థీతి? ఆమన్తా. తయో రూపక్ఖన్ధాతి? న హేవం వత్తబ్బే ...పే.... అతీతా పఞ్చక్ఖన్ధా అత్థి, అనాగతా పఞ్చక్ఖన్ధా అత్థి, పచ్చుప్పన్నా పఞ్చక్ఖన్ధా అత్థీతి? ఆమన్తా. పన్నరసక్ఖన్ధాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

అతీతం చక్ఖాయతనం అత్థి, అనాగతం చక్ఖాయతనం అత్థి, పచ్చుప్పన్నం చక్ఖాయతనం అత్థీతి? ఆమన్తా. తీణి చక్ఖాయతనానీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అతీతాని ద్వాదసాయతనాని అత్థి, అనాగతాని ద్వాదసాయతనాని అత్థి, పచ్చుప్పన్నాని ద్వాదసాయతనాని అత్థీతి? ఆమన్తా. ఛత్తింసాయతనానీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

అతీతా చక్ఖుధాతు అత్థి, అనాగతా చక్ఖుధాతు అత్థి, పచ్చుప్పన్నా చక్ఖుధాతు అత్థీతి? ఆమన్తా. తిస్సో చక్ఖుధాతుయోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అతీతా అట్ఠారస ధాతుయో అత్థి, అనాగతా అట్ఠారస ధాతుయో అత్థి, పచ్చుప్పన్నా అట్ఠారస ధాతుయో అత్థీతి? ఆమన్తా. చతుపణ్ణాస ధాతుయోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

అతీతం చక్ఖున్ద్రియం అత్థి, అనాగతం చక్ఖున్ద్రియం అత్థి, పచ్చుప్పన్నం చక్ఖున్ద్రియం అత్థీతి ? ఆమన్తా. తీణి చక్ఖున్ద్రియానీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అతీతాని బావీసతిన్ద్రియాని అత్థి, అనాగతాని బావీసతిన్ద్రియాని అత్థి, పచ్చుప్పన్నాని బావీసతిన్ద్రియాని అత్థీతి? ఆమన్తా. ఛసట్ఠిన్ద్రియానీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

అతీతో రాజా చక్కవత్తీ అత్థి, అనాగతో రాజా చక్కవత్తీ అత్థి, పచ్చుప్పన్నో రాజా చక్కవత్తీ అత్థీతి? ఆమన్తా. తిణ్ణన్నం రాజూనం చక్కవత్తీనం సమ్ముఖీభావో హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

అతీతో సమ్మాసమ్బుద్ధో అత్థి, అనాగతో సమ్మాసమ్బుద్ధో అత్థి, పచ్చుప్పన్నో సమ్మాసమ్బుద్ధో అత్థీతి? ఆమన్తా. తిణ్ణన్నం సమ్మాసమ్బుద్ధానం సమ్ముఖీభావో హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

పదసోధనకథా

౨౯౫. అతీతం అత్థీతి? ఆమన్తా . అత్థి అతీతన్తి? అత్థి సియా అతీతం, సియా న్వాతీతన్తి.

ఆజానాహి నిగ్గహం. హఞ్చి అతీతం అత్థి, అత్థి సియా అతీతం, సియా న్వాతీతం, తేనాతీతం న్వాతీతం, న్వాతీతం అతీతన్తి. యం తత్థ వదేసి – "వత్తబ్బే ఖో – 'అతీతం అత్థి అత్థి సియా అతీతం, సియా న్వాతీతం, తేనాతీతం న్వాతీతం, న్వాతీతం అతీత'"న్తి మిచ్ఛా.

నో చే పన అతీతం న్వాతీతం న్వాతీతం అతీతన్తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అతీతం అత్థి అత్థి సియా అతీతం, సియా న్వాతీత"న్తి. యం తత్థ వదేసి – "వత్తబ్బే ఖో – 'అతీతం అత్థి అత్థి సియా అతీతం, సియా న్వాతీతం, తేనాతీతం న్వాతీతం, న్వాతీతం అతీత'"న్తి మిచ్ఛా.

అనాగతం అత్థీతి? ఆమన్తా. అత్థి అనాగతన్తి? అత్థి సియా అనాగతం, సియా న్వానాగతన్తి.

ఆజానాహి నిగ్గహం. హఞ్చి అనాగతం అత్థి అత్థి సియా అనాగతం సియా న్వానాగతం, తేనానాగతం న్వానాగతం, న్వానాగతం అనాగతన్తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘అనాగతం అత్థి అత్థి సియా అనాగతం, సియా న్వానాగతం, తేనానాగతం న్వానాగతం, న్వానాగతం అనాగత’”న్తి మిచ్ఛా.

నో చే పనానాగతం న్వానాగతం న్వానాగతం అనాగతన్తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అనాగతం అత్థి అత్థి సియా అనాగతం, సియా న్వానాగత”న్తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘అనాగతం అత్థి అత్థి సియా అనాగతం, సియా న్వానాగతం, తేనానాగతం న్వానాగతం, న్వానాగతం అనాగత’”న్తి మిచ్ఛా.

పచ్చుప్పన్నం అత్థీతి, ఆమన్తా. అత్థి పచ్చుప్పన్నన్తి? అత్థి సియా పచ్చుప్పన్నం, సియా నో పచ్చుప్పన్నన్తి.

ఆజానాహి నిగ్గహం. హఞ్చి పచ్చుప్పన్నం అత్థి అత్థి సియా పచ్చుప్పన్నం, సియా నో పచ్చుప్పన్నం, తేన పచ్చుప్పన్నం, నో పచ్చుప్పన్నం, నో పచ్చుప్పన్నం పచ్చుప్పన్నన్తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘పచ్చుప్పన్నం అత్థి అత్థి సియా పచ్చుప్పన్నం, సియా నో పచ్చుప్పన్నం, తేన పచ్చుప్పన్నం నో పచ్చుప్పన్నం, నో పచ్చుప్పన్నం పచ్చుప్పన్న’”న్తి మిచ్ఛా.

నో చే పన పచ్చుప్పన్నం నో పచ్చుప్పన్నం, నో పచ్చుప్పన్నం పచ్చుప్పన్నన్తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “పచ్చుప్పన్నం అత్థి అత్థి సియా పచ్చుప్పన్నం, సియా నో పచ్చుప్పన్న”న్తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘పచ్చుప్పన్నం అత్థి అత్థి సియా పచ్చుప్పన్నం, సియా నో పచ్చుప్పన్నం, తేన పచ్చుప్పన్నం నో పచ్చుప్పన్నం, నో పచ్చుప్పన్నం పచ్చుప్పన్న’”న్తి మిచ్ఛా.

నిబ్బానం అత్థీతి? ఆమన్తా. అత్థి నిబ్బానన్తి? అత్థి సియా నిబ్బానం సియా నో నిబ్బానన్తి.

ఆజానాహి నిగ్గహం. హఞ్చి నిబ్బానం అత్థి అత్థి సియా నిబ్బానం, సియా నో నిబ్బానం, తేన నిబ్బానం నో నిబ్బానం, నో నిబ్బానం నిబ్బానన్తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘నిబ్బానం అత్థి అత్థి సియా నిబ్బానం, సియా నో నిబ్బానం, తేన నిబ్బానం నో నిబ్బానం, నో నిబ్బానం నిబ్బాన’”న్తి మిచ్ఛా.

నో చే పన నిబ్బానం నో నిబ్బానం, నో నిబ్బానం నిబ్బానన్తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “నిబ్బానం అత్థి అత్థి సియా నిబ్బానం, సియా నో నిబ్బాన”న్తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘నిబ్బానం అత్థి అత్థి సియా నిబ్బానం, సియా నో నిబ్బానం, తేన నిబ్బానం నో నిబ్బానం, నో నిబ్బానం నిబ్బాన’”న్తి మిచ్ఛా.

సుత్తసాధనం

౨౯౬. న వత్తబ్బం – “అతీతం అత్థి, అనాగతం అత్థీ”తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “యం కిఞ్చి, భిక్ఖవే, రూపం అతీతానాగతపచ్చుప్పన్నం అజ్ఝత్తం వా బహిద్ధా వా ఓళారికం వా సుఖుమం వా హీనం వా పణీతం వా యం దూరే సన్తికే వా – అయం వుచ్చతి రూపక్ఖన్ధో. యా కాచి వేదనా… యా కాచి సఞ్ఞా… యే కేచి సఙ్ఖారా… యం కిఞ్చి విఞ్ఞాణం అతీతానాగతపచ్చుప్పన్నం అజ్ఝత్తం వా బహిద్ధా వా ఓళారికం వా సుఖుమం వా హీనం వా పణీతం వా యం దూరే సన్తికే వా – అయం వుచ్చతి విఞ్ఞాణక్ఖన్ధో”తి [సం॰ ని॰ ౩.౪౮]. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి అతీతం అత్థి, అనాగతం అత్థీతి.

అతీతం అత్థి, అనాగతం అత్థీతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “తయోమే, భిక్ఖవే, నిరుత్తిపథా అధివచనపథా పఞ్ఞత్తిపథా అసఙ్కిణ్ణా అసఙ్కిణ్ణపుబ్బా న సఙ్కీయన్తి న సఙ్కీయిస్సన్తి అప్పటికుట్ఠా సమణేహి బ్రాహ్మణేహి విఞ్ఞూహి. కతమే తయో? యం, భిక్ఖవే, రూపం అతీతం నిరుద్ధం విగతం విపరిణతం ‘అహోసీ’తి తస్స సఙ్ఖా, ‘అహోసీ’తి తస్స సమఞ్ఞా, ‘అహోసీ’తి తస్స పఞ్ఞత్తి; న తస్స సఙ్ఖా ‘అత్థీ’తి, న తస్స సఙ్ఖా ‘భవిస్సతీ’తి. యా వేదనా…పే॰… యా సఞ్ఞా… యే సఙ్ఖారా… యం విఞ్ఞాణం అతీతం నిరుద్ధం విగతం విపరిణతం ‘అహోసీ’తి తస్స సఙ్ఖా, ‘అహోసీ’తి తస్స సమఞ్ఞా, ‘అహోసీ’తి తస్స పఞ్ఞత్తి; న తస్స సఙ్ఖా ‘అత్థీ’తి, న తస్స సఙ్ఖా ‘భవిస్సతీ’తి.

“యం, భిక్ఖవే, రూపం అజాతం అపాతుభూతం ‘భవిస్సతీ’తి తస్స సఙ్ఖా, ‘భవిస్సతీ’తి తస్స సమఞ్ఞా, ‘భవిస్సతీ’తి తస్స పఞ్ఞత్తి; న తస్స సఙ్ఖా ‘అత్థీ’తి, న తస్స సఙ్ఖా ‘అహోసీ’తి. యా వేదనా…పే॰… యా సఞ్ఞా… యే సఙ్ఖారా… యం విఞ్ఞాణం అజాతం అపాతుభూతం ‘భవిస్సతీ’తి తస్స సఙ్ఖా, ‘భవిస్సతీ’తి తస్స సమఞ్ఞా, ‘భవిస్సతీ’తి తస్స పఞ్ఞత్తి; న తస్స సఙ్ఖా ‘అత్థీ’తి, న తస్స సఙ్ఖా ‘అహోసీ’తి.

“యం, భిక్ఖవే, రూపం జాతం పాతుభూతం ‘అత్థీ’తి తస్స సఙ్ఖా, ‘అత్థీ’తి తస్స సమఞ్ఞా, ‘అత్థీ’తి తస్స పఞ్ఞత్తి; న తస్స సఙ్ఖా ‘అహోసీ’తి, న తస్స సఙ్ఖా ‘భవిస్సతీ’తి. యా వేదనా…పే॰… యా సఞ్ఞా… యే సఙ్ఖారా… యం విఞ్ఞాణం జాతం పాతుభూతం ‘అత్థీ’తి తస్స సఙ్ఖా, ‘అత్థీ’తి తస్స సమఞ్ఞా, ‘అత్థీ’తి తస్స పఞ్ఞత్తి; న తస్స సఙ్ఖా ‘అహోసీ’తి, న తస్స సఙ్ఖా ‘భవిస్సతీ’తి. ఇమే ఖో, భిక్ఖవే, తయో నిరుత్తిపథా అధివచనపథా పఞ్ఞత్తిపథా అసఙ్కిణ్ణా అసఙ్కిణ్ణపుబ్బా న సఙ్కీయన్తి న సఙ్కీయిస్సన్తి అప్పటికుట్ఠా సమణేహి బ్రాహ్మణేహి విఞ్ఞూహి.

“యేపి తే, భిక్ఖవే, అహేసుం ఉక్కలా వస్సభఞ్ఞా అహేతుకవాదా అకిరియవాదా నత్థికవాదా, తేపిమే తయో నిరుత్తిపథే అధివచనపథే పఞ్ఞత్తిపథే న గరహితబ్బం న పటిక్కోసితబ్బం అమఞ్ఞింసు. తం కిస్స హేతు? నిన్దాబ్యారోసఉపారమ్భభయా”తి [సంయుత్తనికాయే]. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – “అతీతం అత్థి, అనాగతం అత్థీ”తి.

అతీతం అత్థీతి? ఆమన్తా. నను ఆయస్మా ఫగ్గునో భగవన్తం ఏతదవోచ – “అత్థి ను ఖో తం, భన్తే, చక్ఖుం యేన చక్ఖునా అతీతే బుద్ధే పరినిబ్బుతే ఛిన్నపపఞ్చే ఛిన్నవటుమే పరియాదిన్నవట్టే సబ్బదుక్ఖవీతివత్తే పఞ్ఞాపయమానో పఞ్ఞాపేయ్యాతి. అత్థి ను ఖో సా, భన్తే, జివ్హా…పే॰… అత్థి ను ఖో సో, భన్తే, మనో యేన మనేన అతీతే బుద్ధే పరినిబ్బుతే ఛిన్నపపఞ్చే ఛిన్నవటుమే పరియాదిన్నవట్టే సబ్బదుక్ఖవీతివత్తే పఞ్ఞాపయమానో పఞ్ఞాపేయ్యా”తి.

“నత్థి ఖో తం, ఫగ్గున, చక్ఖుం యేన చక్ఖునా అతీతే బుద్ధే పరినిబ్బుతే ఛిన్నపపఞ్చే ఛిన్నవటుమే పరియాదిన్నవట్టే సబ్బదుక్ఖవీతివత్తే పఞ్ఞాపయమానో పఞ్ఞాపేయ్య. నత్థి ఖో సా, ఫగ్గున, జివ్హా…పే॰… నత్థి ను ఖో సో, ఫగ్గున, మనో యేన మనేన అతీతే బుద్ధే పరినిబ్బుతే ఛిన్నపపఞ్చే ఛిన్నవటుమే పరియాదిన్నవట్టే సబ్బదుక్ఖవీతివత్తే పఞ్ఞాపయమానో పఞ్ఞాపేయ్యా”తి [సం॰ ని॰ ౪.౮౩]. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – “అతీతం అత్థీ”తి.

అతీతం అత్థీతి? ఆమన్తా. నను ఆయస్మా నన్దకో ఏతదవోచ – “అహు పుబ్బే లోభో తదహు అకుసలం, సో ఏతరహి నత్థి, ఇచ్చేతం కుసలం. అహు పుబ్బే దోసో… అహు పుబ్బే మోహో, తదహు అకుసలం, సో ఏతరహి నత్థి, ఇచ్చేతం

కుసల”న్తి [అఙ్గుత్తరనికాయే]. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – “అతీతం అత్థీ”తి.

న వత్తబ్బం – “అనాగతం అత్థీ”తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “కబళీకారే చే, భిక్ఖవే, ఆహారే అత్థి రాగో, అత్థి నన్దీ, అత్థి తణ్హా; పతిట్ఠితం తత్థ విఞ్ఞాణం విరూళ్హం. యత్థ పతిట్ఠితం విఞ్ఞాణం విరూళ్హం, అత్థి తత్థ నామరూపస్స అవక్కన్తి. యత్థ అత్థి నామరూపస్స అవక్కన్తి, అత్థి తత్థ సఙ్ఖారానం వుద్ధి. యత్థ అత్థి సఙ్ఖారానం వుద్ధి, అత్థి తత్థ ఆయతిం పునబ్భవాభినిబ్బత్తి. యత్థ అత్థి ఆయతిం పునబ్భవాభినిబ్బత్తి, అత్థి తత్థ ఆయతిం జాతిజరామరణం. యత్థ అత్థి ఆయతిం జాతిజరామరణం, ససోకం తం, భిక్ఖవే, సరజం [సదరం (సం॰ ని॰ ౨.౬౪) తదేవ యుత్తతరం] సఉపాయాసన్తి వదామి.

“ఫస్సే చే, భిక్ఖవే, ఆహారే... మనోసఞ్చేతనాయ చే, భిక్ఖవే, ఆహారే... విఞ్ఞాణే చే, భిక్ఖవే, ఆహారే అత్థి రాగో, అత్థి నన్దీ... పే॰... సరజం సఉపాయాసన్తి వదామీ”తి [సం॰ ని॰ ౨.౬౪]. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా . తేన హి అనాగతం అత్థీతి.

అనాగతం అత్థీతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “కబళీకారే చే, భిక్ఖవే, ఆహారే నత్థి రాగో, నత్థి నన్దీ, నత్థి తణ్హా; అప్పతిట్ఠితం తత్థ విఞ్ఞాణం అవిరూళ్హం. యత్థ విఞ్ఞాణం అప్పతిట్ఠితం అవిరూళ్హం, నత్థి తత్థ నామరూపస్స అవక్కన్తి. యత్థ నత్థి నామరూపస్స అవక్కన్తి, నత్థి తత్థ సఙ్ఖారానం వుద్ధి. యత్థ నత్థి సఙ్ఖారానం వుద్ధి, నత్థి తత్థ ఆయతిం పునబ్భవాభినిబ్బత్తి. యత్థ నత్థి ఆయతిం పునబ్భవాభినిబ్బత్తి, నత్థి తత్థ ఆయతిం జాతిజరామరణం. యత్థ నత్థి ఆయతిం జాతిజరామరణం, అసోకం తం, భిక్ఖవే, అరజం అనుపాయాసన్తి వదామి.

“ఫస్సే చే, భిక్ఖవే, ఆహారే... మనోసఞ్చేతనాయ చే, భిక్ఖవే, ఆహారే... విఞ్ఞాణే చే, భిక్ఖవే, ఆహారే నత్థి రాగో, నత్థి నన్దీ... పే॰... అరజం అనుపాయాసన్తి వదామీ”తి [సం॰ ని॰ ౨.౬౪]. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – “అనాగతం అత్థీ”తి.

సబ్బమత్థీతికథా నిట్ఠితా.

౬. అతీతక్ఖన్ధాదికథా

౧. నసుత్తసాధనం

౨౬౪. అతీతం ఖన్ధాతి? ఆమన్తా. అతీతం అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… అతీతం ఆయతనన్తి? ఆమన్తా. అతీతం అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… అతీతం ధాతూతి? ఆమన్తా. అతీతం అత్థీతి ? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… అతీతం ఖన్ధా ధాతు ఆయతనన్తి [ఖన్ధధాతుఆయతనన్తి (స్యా.)]? ఆమన్తా. అతీతం అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.….

అనాగతం ఖన్ధాతి? ఆమన్తా. అనాగతం అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… అనాగతం ఆయతనన్తి? ఆమన్తా. అనాగతం అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… అనాగతం ధాతూతి? ఆమన్తా. అనాగతం అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… అనాగతం ఖన్ధా ధాతు ఆయతనన్తి? ఆమన్తా. అనాగతం అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.….

పచ్చుప్పన్నం ఖన్ధా పచ్చుప్పన్నం అత్థీతి? ఆమన్తా. అతీతం ఖన్ధా అతీతం అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… పచ్చుప్పన్నం ఆయతనం పచ్చుప్పన్నం అత్థీతి? ఆమన్తా. అతీతం ఆయతనం అతీతం అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… పచ్చుప్పన్నం ధాతు పచ్చుప్పన్నం అత్థీతి? ఆమన్తా. అతీతం ధాతు అతీతం అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… పచ్చుప్పన్నం ఖన్ధా ధాతు ఆయతనం పచ్చుప్పన్నం అత్థీతి? ఆమన్తా. అతీతం ఖన్ధా ధాతు ఆయతనం అతీతం అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.….

పచ్చుప్పన్నం ఖన్ధా పచ్చుప్పన్నం అత్థీతి? ఆమన్తా. అనాగతం ఖన్ధా అనాగతం అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… పచ్చుప్పన్నం ఆయతనం పచ్చుప్పన్నం అత్థీతి? ఆమన్తా. అనాగతం ఆయతనం అనాగతం అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… పచ్చుప్పన్నం ధాతు పచ్చుప్పన్నం అత్థీతి? ఆమన్తా. అనాగతం ధాతు అనాగతం అత్థీతి ? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… పచ్చుప్పన్నం ఖన్ధా ధాతు ఆయతనం పచ్చుప్పన్నం అత్థీతి? ఆమన్తా. అనాగతం ఖన్ధా ధాతు ఆయతనం అనాగతం అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.….

అతీతం ఖన్ధా అతీతం నత్థీతి? ఆమన్తా. పచ్చుప్పన్నం ఖన్ధా పచ్చుప్పన్నం నత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… అతీతం ఆయతనం అతీతం నత్థీతి? ఆమన్తా. పచ్చుప్పన్నం ఆయతనం పచ్చుప్పన్నం నత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… అతీతం ధాతు అతీతం నత్థీతి? ఆమన్తా. పచ్చుప్పన్నం ధాతు పచ్చుప్పన్నం నత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… అతీతం ఖన్ధా ధాతు ఆయతనం అతీతం నత్థీతి? ఆమన్తా. పచ్చుప్పన్నం ఖన్ధా ధాతు ఆయతనం పచ్చుప్పన్నం నత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.….

అనాగతం ఖన్ధా అనాగతం నత్థీతి? ఆమన్తా. పచ్చుప్పన్నం ఖన్ధా పచ్చుప్పన్నం నత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… అనాగతం ఆయతనం…పే.… అనాగతం ధాతు…పే.… అనాగతం ఖన్ధా ధాతు ఆయతనం అనాగతం నత్థీతి? ఆమన్తా. పచ్చుప్పన్నం ఖన్ధా ధాతు ఆయతనం పచ్చుప్పన్నం నత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.….

అతీతం రూపం ఖన్ధోతి? ఆమన్తా. అతీతం రూపం అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అతీతం రూపం ఆయతనన్తి? ఆమన్తా. అతీతం రూపం అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అతీతం రూపం ధాతూతి? ఆమన్తా. అతీతం రూపం అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అతీతం రూపం ఖన్ధా ధాతు ఆయతనన్తి ? ఆమన్తా. అతీతం రూపం అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే... పే.....

అనాగతం రూపం ఖన్ధోతి? ఆమన్తా. అనాగతం రూపం అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అనాగతం రూపం ఆయతనం...పే.... అనాగతం రూపం ధాతు...పే.... అనాగతం రూపం ఖన్ధా ధాతు ఆయతనన్తి? ఆమన్తా. అనాగతం రూపం అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

పచ్చుప్పన్నం రూపం ఖన్ధో పచ్చుప్పన్నం రూపం అత్థీతి? ఆమన్తా. అతీతం రూపం ఖన్ధో అతీతం రూపం అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... పచ్చుప్పన్నం రూపం ఆయతనం...పే.... పచ్చుప్పన్నం రూపం ధాతు...పే.... పచ్చుప్పన్నం రూపం ఖన్ధా ధాతు ఆయతనం పచ్చుప్పన్నం రూపం అత్థీతి? ఆమన్తా. అతీతం రూపం ఖన్ధా ధాతు ఆయతనం అతీతం రూపం అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

పచ్చుప్పన్నం రూపం ఖన్ధో పచ్చుప్పన్నం రూపం అత్థీతి? ఆమన్తా. అనాగతం రూపం ఖన్ధో అనాగతం రూపం అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... పచ్చుప్పన్నం రూపం ఆయతనం...పే.... పచ్చుప్పన్నం రూపం ధాతు...పే.... పచ్చుప్పన్నం రూపం ఖన్ధా ధాతు ఆయతనం పచ్చుప్పన్నం రూపం అత్థీతి? ఆమన్తా. అనాగతం రూపం ఖన్ధా ధాతు ఆయతనం అనాగతం రూపం అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

అతీతం రూపం ఖన్ధో అతీతం రూపం నత్థీతి? ఆమన్తా. పచ్చుప్పన్నం రూపం ఖన్ధో పచ్చుప్పన్నం రూపం నత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అతీతం రూపం ఆయతనం...పే.... అతీతం రూపం ధాతు...పే.... అతీతం రూపం ఖన్ధా ధాతు ఆయతనం అతీతం రూపం నత్థీతి? ఆమన్తా. పచ్చుప్పన్నం రూపం ఖన్ధా ధాతు ఆయతనం పచ్చుప్పన్నం రూపం నత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

అనాగతం రూపం ఖన్ధో అనాగతం రూపం నత్థీతి? ఆమన్తా. పచ్చుప్పన్నం రూపం ఖన్ధో పచ్చుప్పన్నం రూపం నత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అనాగతం రూపం ఆయతనం...పే.... అనాగతం రూపం ధాతు...పే.... అనాగతం రూపం ఖన్ధా ధాతు ఆయతనం అనాగతం రూపం నత్థీతి? ఆమన్తా. పచ్చుప్పన్నం రూపం ఖన్ధా ధాతు ఆయతనం పచ్చుప్పన్నం రూపం నత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

అతీతా వేదనా... అతీతా సఞ్ఞా... అతీతా సఙ్ఖారా... అతీతం విఞ్ఞాణం ఖన్ధోతి? ఆమన్తా. అతీతం విఞ్ఞాణం అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అతీతం విఞ్ఞాణం ఆయతనం ...పే.... అతీతం విఞ్ఞాణం ధాతు...పే.... అతీతం విఞ్ఞాణం ఖన్ధా ధాతు ఆయతనన్తి? ఆమన్తా. అతీతం విఞ్ఞాణం అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

అనాగతం విఞ్ఞాణం ఖన్ధోతి? ఆమన్తా. అనాగతం విఞ్ఞాణం అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అనాగతం విఞ్ఞాణం ఆయతనం…పే॰… అనాగతం విఞ్ఞాణం ధాతు…పే॰… అనాగతం విఞ్ఞాణం ఖన్ధా ధాతు ఆయతనన్తి? ఆమన్తా. అనాగతం విఞ్ఞాణం అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

పచ్చుప్పన్నం విఞ్ఞాణం ఖన్ధో పచ్చుప్పన్నం విఞ్ఞాణం అత్థీతి? ఆమన్తా. అతీతం విఞ్ఞాణం ఖన్ధో అతీతం విఞ్ఞాణం అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… పచ్చుప్పన్నం విఞ్ఞాణం ఆయతనం…పే॰… పచ్చుప్పన్నం విఞ్ఞాణం ధాతు…పే॰… పచ్చుప్పన్నం విఞ్ఞాణం ఖన్ధా ధాతు ఆయతనం పచ్చుప్పన్నం విఞ్ఞాణం అత్థీతి? ఆమన్తా. అతీతం విఞ్ఞాణం ఖన్ధా ధాతు ఆయతనం అతీతం విఞ్ఞాణం అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

పచ్చుప్పన్నం విఞ్ఞాణం ఖన్ధో పచ్చుప్పన్నం విఞ్ఞాణం అత్థీతి? ఆమన్తా. అనాగతం విఞ్ఞాణం ఖన్ధో అనాగతం విఞ్ఞాణం అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… పచ్చుప్పన్నం విఞ్ఞాణం ఆయతనం…పే॰… పచ్చుప్పన్నం విఞ్ఞాణం ధాతు…పే॰… పచ్చుప్పన్నం విఞ్ఞాణం ఖన్ధా ధాతు ఆయతనం పచ్చుప్పన్నం విఞ్ఞాణం అత్థీతి? ఆమన్తా. అనాగతం విఞ్ఞాణం ఖన్ధా ధాతు ఆయతనం అనాగతం విఞ్ఞాణం అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అతీతం విఞ్ఞాణం ఖన్ధో అతీతం విఞ్ఞాణం నత్థీతి? ఆమన్తా. పచ్చుప్పన్నం విఞ్ఞాణం ఖన్ధో పచ్చుప్పన్నం విఞ్ఞాణం నత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అతీతం విఞ్ఞాణం ఆయతనం…పే॰… అతీతం విఞ్ఞాణం ధాతు…పే॰… అతీతం విఞ్ఞాణం ఖన్ధా ధాతు ఆయతనం అతీతం విఞ్ఞాణం నత్థీతి? ఆమన్తా. పచ్చుప్పన్నం విఞ్ఞాణం ఖన్ధా ధాతు ఆయతనం పచ్చుప్పన్నం విఞ్ఞాణం నత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అనాగతం విఞ్ఞాణం ఖన్ధో అనాగతం విఞ్ఞాణం నత్థీతి? ఆమన్తా. పచ్చుప్పన్నం విఞ్ఞాణం ఖన్ధో పచ్చుప్పన్నం విఞ్ఞాణం నత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అనాగతం విఞ్ఞాణం ఆయతనం…పే॰… అనాగతం విఞ్ఞాణం ధాతు…పే॰… అనాగతం విఞ్ఞాణం ఖన్ధా ధాతు ఆయతనం అనాగతం విఞ్ఞాణం నత్థీతి? ఆమన్తా. పచ్చుప్పన్నం విఞ్ఞాణం ఖన్ధా ధాతు ఆయతనం పచ్చుప్పన్నం విఞ్ఞాణం నత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౨. సుత్తసాధనం

౨౯౮. న వత్తబ్బం – “అతీతానాగతా ఖన్ధా ధాతు ఆయతనం నత్థి చేతే”తి? ఆమన్తా . నను వుత్తం భగవతా – “తయోమే, భిక్ఖవే, నిరుత్తిపథా అధివచనపథా పఞ్ఞత్తి…పే॰… విఞ్ఞాహీతి…పే॰…”. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – “అతీతానాగతా ఖన్ధా ధాతు ఆయతనం నత్థి చేతే”తి.

అతీతానాగతా ఖన్ధా ధాతు ఆయతనం నత్థి చేతేతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “యం కిఞ్చి, భిక్ఖవే, రూపం అతీతానాగతపచ్చుప్పన్నం అజ్ఝత్తం వా బహిద్ధా వా ఓళారికం వా సుఖుమం వా హీనం వా పణీతం వా యం దూరే సన్తికే వా, అయం వుచ్చతి రూపక్ఖన్ధో. యా కాచి వేదనా… యా కాచి సఞ్ఞా… యే కేచి సఙ్ఖారా… యం కిఞ్చి విఞ్ఞాణం అతీతానాగతపచ్చుప్పన్నం…పే॰… అయం వుచ్చతి విఞ్ఞాణక్ఖన్ధో”తి. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – “అతీతానాగతా ఖన్ధా ధాతు ఆయతనం నత్థి చేతే”తి.

అతీతక్ఖన్ధాదికథా నిట్ఠితా.

౭. ఏకచ్చం అత్థీతికథా

౧. అతీతాదిఏకచ్చకథా

౨౯౯. అతీతం అత్థీతి? ఏకచ్చం అత్థి, ఏకచ్చం నత్థీతి. ఏకచ్చం నిరుద్ధం, ఏకచ్చం న నిరుద్ధం; ఏకచ్చం విగతం, ఏకచ్చం అవిగతం; ఏకచ్చం అత్థఙ్గతం, ఏకచ్చం న అత్థఙ్గతం; ఏకచ్చం అబ్భత్థఙ్గతం, ఏకచ్చం న అబ్భత్థఙ్గతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అతీతం ఏకచ్చం అత్థి, ఏకచ్చం నత్థీతి? ఆమన్తా. అతీతా అవిపక్కవిపాకా ధమ్మా ఏకచ్చే అత్థి, ఏకచ్చే నత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰…. అతీతం ఏకచ్చం అత్థి, ఏకచ్చం నత్థీతి? ఆమన్తా. అతీతా విపక్కవిపాకా ధమ్మా ఏకచ్చే అత్థి, ఏకచ్చే నత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰…. అతీతం ఏకచ్చం అత్థి, ఏకచ్చం నత్థీతి? ఆమన్తా. అతీతా అవిపాకా ధమ్మా ఏకచ్చే అత్థి ఏకచ్చే నత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అతీతం ఏకచ్చం అత్థి ఏకచ్చం నత్థీతి? ఆమన్తా. కిం అత్థి కిం నత్థీతి? అతీతా అవిపక్కవిపాకా ధమ్మా – తే అత్థి; అతీతా విపక్కవిపాకా ధమ్మా – తే నత్థీతి. అతీతా అవిపక్కవిపాకా ధమ్మా – తే అత్థీతి? ఆమన్తా . అతీతా విపక్కవిపాకా ధమ్మా – తే అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰…. అతీతా అవిపక్కవిపాకా ధమ్మా – తే అత్థీతి? ఆమన్తా. అతీతా అవిపాకా ధమ్మా – తే అత్థీతి [అతీతా అవిపక్కవిపాకా ధమ్మా తే నత్థీతి (క॰)]? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అతీతా విపక్కవిపాకా ధమ్మా – తే నత్థీతి? ఆమన్తా. అతీతా అవిపక్కవిపాకా ధమ్మా – తే నత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే …పే॰….

అతీతా అవిపాకా [విపక్కవిపాకా (స్యా॰), అవిపక్కవిపాకా (క॰)] ధమ్మా – తే నత్థీతి? ఆమన్తా. అతీతా అవిపక్కవిపాకా [అవిపాకా (స్యా॰)] ధమ్మా – తే నత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అతీతా అవిపక్కవిపాకా ధమ్మా – తే అత్థీతి? ఆమన్తా. నను అతీతా అవిపక్కవిపాకా ధమ్మా నిరుద్ధాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అతీతా అవిపక్కవిపాకా ధమ్మా నిరుద్ధా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అతీతా అవిపక్కవిపాకా ధమ్మా – తే [ధమ్మా నిరుద్ధా తే (స్యా॰ క॰)] అత్థీ"తి.

అతీతా అవిపక్కవిపాకా ధమ్మా నిరుద్ధా – తే అత్థీతి? ఆమన్తా. అతీతా విపక్కవిపాకా ధమ్మా నిరుద్ధా – తే అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰…. అతీతా అవిపక్కవిపాకా ధమ్మా నిరుద్ధా – తే అత్థీతి? ఆమన్తా. అతీతా అవిపాకా [అవిపక్కవిపాకా (సీ॰ క॰)] ధమ్మా నిరుద్ధా – తే అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అతీతా విపక్కవిపాకా ధమ్మా నిరుద్ధా – తే నత్థీతి? ఆమన్తా. అతీతా అవిపక్కవిపాకా ధమ్మా నిరుద్ధా – తే నత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అతీతా అవిపాకా [విపక్కవిపాకా (స్యా.), అవిపక్కవిపాకా (క.)] ధమ్మా నిరుద్ధా – తే నత్థీతి? ఆమన్తా. అతీతా అవిపక్కవిపాకా [అవిపాకా (స్యా.)] ధమ్మా నిరుద్ధా – తే నత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.…

అతీతా అవిపక్కవిపాకా ధమ్మా నిరుద్ధా – తే అత్థీతి? ఆమన్తా . అతీతా విపక్కవిపాకా ధమ్మా నిరుద్ధా – తే నత్థీతి? ఆమన్తా. అతీతా ఏకదేసం విపక్కవిపాకా ధమ్మా ఏకదేసం అవిపక్కవిపాకా ధమ్మా నిరుద్ధా – తే ఏకచ్చే అత్థి ఏకచ్చే నత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.…

న వత్తబ్బం – “అతీతా అవిపక్కవిపాకా ధమ్మా – తే అత్థీ”తి? ఆమన్తా. నను అతీతా అవిపక్కవిపాకా ధమ్మా విపచ్చిస్సన్తీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అతీతా అవిపక్కవిపాకా ధమ్మా విపచ్చిస్సన్తి, తేన వత రే వత్తబ్బే – “అతీతా అవిపక్కవిపాకా ధమ్మా – తే అత్థీ”తి.

అతీతా అవిపక్కవిపాకా ధమ్మా విపచ్చిస్సన్తీతి కత్వా తే అత్థీతి? ఆమన్తా. విపచ్చిస్సన్తీతి కత్వా పచ్చుప్పన్నాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… విపచ్చిస్సన్తీతి కత్వా పచ్చుప్పన్నాతి? ఆమన్తా. పచ్చుప్పన్నా ధమ్మా నిరుజ్ఝిస్సన్తీతి కత్వా తే నత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.…

౨. అనాగతాదిఏకచ్చకథా

౩౦౦. అనాగతం అత్థీతి? ఏకచ్చం అత్థి, ఏకచ్చం నత్థీతి. ఏకచ్చం జాతం, ఏకచ్చం అజాతం; ఏకచ్చం సఞ్జాతం, ఏకచ్చం అసఞ్జాతం; ఏకచ్చం నిబ్బత్తం, ఏకచ్చం అనిబ్బత్తం; ఏకచ్చం పాతుభూతం, ఏకచ్చం అపాతుభూతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.…

అనాగతం ఏకచ్చం అత్థి, ఏకచ్చం నత్థీతి? ఆమన్తా. అనాగతా ఉప్పాదినో ధమ్మా ఏకచ్చే అత్థి, ఏకచ్చే నత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… అనాగతం ఏకచ్చం అత్థి, ఏకచ్చం నత్థీతి? ఆమన్తా. అనాగతా అనుప్పాదినో ధమ్మా ఏకచ్చే అత్థి, ఏకచ్చే నత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.…

అనాగతం ఏకచ్చం అత్థి, ఏకచ్చం నత్థీతి? ఆమన్తా. కిం అత్థి, కిం నత్థీతి? అనాగతా ఉప్పాదినో ధమ్మా – తే అత్థి; అనాగతా అనుప్పాదినో ధమ్మా – తే నత్థీతి. అనాగతా ఉప్పాదినో ధమ్మా – తే అత్థీతి? ఆమన్తా. అనాగతా అనుప్పాదినో ధమ్మా – తే అత్థీతి ? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… అనాగతా అనుప్పాదినో ధమ్మా – తే నత్థీతి? ఆమన్తా. అనాగతా ఉప్పాదినో ధమ్మా – తే నత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.…

అనాగతా ఉప్పాదినో ధమ్మా – తే అత్థీతి? ఆమన్తా. నను అనాగతా ఉప్పాదినో ధమ్మా అజాతాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అనాగతా ఉప్పాదినో ధమ్మా అజాతా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అనాగతా ఉప్పాదినో ధమ్మా – తే అత్థీ”తి.

అనాగతా ఉప్పాదినో ధమ్మా అజాతా – తే అత్థీతి? ఆమన్తా. అనాగతా అనుప్పాదినో ధమ్మా అజాతా – తే అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… అనాగతా అనుప్పాదినో ధమ్మా అజాతా – తే నత్థీతి? ఆమన్తా. అనాగతా ఉప్పాదినో ధమ్మా అజాతా

– తే నత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

న వత్తబ్బం – “అనాగతా ఉప్పాదినో ధమ్మా – తే అత్థీ”తి? ఆమన్తా. నను అనాగతా ఉప్పాదినో ధమ్మా ఉప్పజ్జిస్సన్తీతి? ఆమన్తా . హఞ్చి అనాగతా ఉప్పాదినో ధమ్మా ఉప్పజ్జిస్సన్తి, తేన వత రే వత్తబ్బే – “అనాగతా ఉప్పాదినో ధమ్మా – తే అత్థీ”తి.

అనాగతా ఉప్పాదినో ధమ్మా ఉప్పజ్జిస్సన్తీతి కత్వా తే అత్థీతి? ఆమన్తా. ఉప్పజ్జిస్సన్తీతి కత్వా పచ్చుప్పన్నాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… ఉప్పజ్జిస్సన్తీతి కత్వా పచ్చుప్పన్నాతి? ఆమన్తా. పచ్చుప్పన్నా ధమ్మా నిరుజ్ఝిస్సన్తీతి కత్వా తే నత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

ఏకచ్చం అత్థీతికథా నిట్ఠితా.

౮. సతిపట్ఠానకథా

౩౦౧. సబ్బే ధమ్మా సతిపట్ఠానాతి? ఆమన్తా. సబ్బే ధమ్మా సతి సతిన్ద్రియం సతిబలం సమ్మాసతి సతిసమ్బోజ్ఝఙ్గో ఏకాయనమగ్గో ఖయగామీ బోధగామీ అపచయగామీ అనాసవా అసంయోజనియా అగన్థనియా అనోఘనియా అయోగనియా అనీవరణియా అపరామట్ఠా అనుపాదానియా అసంకిలేసికా, సబ్బే ధమ్మా బుద్ధానుస్సతి ధమ్మానుస్సతి సఙ్ఘానుస్సతి సీలానుస్సతి చాగానుస్సతి దేవతానుస్సతి ఆనాపానస్సతి మరణానుస్సతి కాయగతాసతి ఉపసమానుస్సతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

సబ్బే ధమ్మా సతిపట్ఠానాతి? ఆమన్తా. చక్ఖాయతనం సతిపట్ఠానన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… చక్ఖాయతనం సతిపట్ఠానన్తి ? ఆమన్తా. చక్ఖాయతనం సతి సతిన్ద్రియం సతిబలం సమ్మాసతి సతిసమ్బోజ్ఝఙ్గో ఏకాయనమగ్గో ఖయగామీ బోధగామీ అపచయగామీ అనాసవం అసంయోజనియం…పే॰… అసంకిలేసికం, చక్ఖాయతనం బుద్ధానుస్సతి ధమ్మానుస్సతి సఙ్ఘానుస్సతి సీలానుస్సతి చాగానుస్సతి దేవతానుస్సతి ఆనాపానస్సతి మరణానుస్సతి కాయగతాసతి ఉపసమానుస్సతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… సోతాయతనం… ఘానాయతనం… జివ్హాయతనం… కాయాయతనం… రూపాయతనం… సద్దాయతనం… గన్ధాయతనం… రసాయతనం… ఫోట్ఠబ్బాయతనం… రాగో… దోసో… మోహో… మానో… దిట్ఠి… విచికిచ్ఛా… థినం… ఉద్ధచ్చం… అహిరికం… అనోత్తప్పం సతిపట్ఠానన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అనోత్తప్పం సతిపట్ఠానన్తి? ఆమన్తా. అనోత్తప్పం సతి సతిన్ద్రియం సతిబలం సమ్మాసతి…పే॰… కాయగతాసతి ఉపసమానుస్సతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

సతి సతిపట్ఠానా, సా చ సతీతి? ఆమన్తా. చక్ఖాయతనం సతిపట్ఠానం, తఞ్చ సతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… సతి సతిపట్ఠానా, సా చ సతీతి? ఆమన్తా. సోతాయతనం…పే॰… కాయాయతనం… రూపాయతనం…పే॰… ఫోట్ఠబ్బాయతనం… రాగో… దోసో… మోహో…పే॰… అనోత్తప్పం సతిపట్ఠానం, తఞ్చ సతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

చక్ఖాయతనం సతిపట్ఠానం, తఞ్చ న సతీతి? ఆమన్తా. సతి సతిపట్ఠానా, సా చ న సతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… సోతాయతనం…పే॰… కాయాయతనం… రూపాయతనం…పే॰… ఫోట్ఠబ్బాయతనం… రాగో … దోసో… మోహో…పే॰… అనోత్తప్పం సతిపట్ఠానం, తఞ్చ న సతీతి? ఆమన్తా . సతి సతిపట్ఠానా, సా చ న సతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౩౦౨. న వత్తబ్బం – “సబ్బే ధమ్మా సతిపట్ఠానా”తి? ఆమన్తా. నను సబ్బే ధమ్మే ఆరబ్భ సతి సన్తిట్ఠతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి సబ్బే ధమ్మే ఆరబ్భ సతి సన్తిట్ఠతీతి, తేన వత రే వత్తబ్బే – “సబ్బే ధమ్మా సతిపట్ఠానా”తి.

సబ్బం ధమ్మం ఆరబ్భ సతి సన్తిట్ఠతీతి సబ్బే ధమ్మా సతిపట్ఠానాతి? ఆమన్తా. సబ్బం ధమ్మం ఆరబ్భ ఫస్సో సన్తిట్ఠతీతి సబ్బే ధమ్మా ఫస్సపట్ఠానాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

సబ్బం ధమ్మం ఆరబ్భ సతి సన్తిట్ఠతీతి సబ్బే ధమ్మా సతిపట్ఠానాతి? ఆమన్తా. సబ్బం ధమ్మం ఆరబ్భ వేదనా సన్తిట్ఠతి... సఞ్ఞా సన్తిట్ఠతి... చేతనా సన్తిట్ఠతి... చిత్తం సన్తిట్ఠతీతి సబ్బే ధమ్మా చిత్తపట్ఠానాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

సబ్బే ధమ్మా సతిపట్ఠానాతి? ఆమన్తా. సబ్బే సత్తా ఉపట్ఠితసతినో సతియా సమన్నాగతా సతియా సమోహితా; సబ్బేసం సత్తానం సతి పచ్చుపట్ఠితాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౩౦౩. సబ్బే ధమ్మా సతిపట్ఠానాతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "అమతం తే, భిక్ఖవే, న పరిభుఞ్జన్తి యే కాయగతాసతిం న పరిభుఞ్జన్తి. అమతం తే, భిక్ఖవే, పరిభుఞ్జన్తి యే కాయగతాసతిం పరిభుఞ్జన్తీ"తి [అ. ని. ౧.౬౦౦]. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. సబ్బే సత్తా కాయగతాసతిం పరిభుఞ్జన్తి పటిలభన్తి ఆసేవన్తి భావేన్తి బహులీకరోన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

సబ్బే ధమ్మా సతిపట్ఠానాతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "ఏకాయనో అయం, భిక్ఖవే, మగ్గో సత్తానం విసుద్ధియా సోకపరిదేవానం సమతిక్కమాయ దుక్ఖదోమనస్సానం అత్థఙ్గమాయ ఞాయస్స అధిగమాయ నిబ్బానస్స సచ్ఛికిరియాయ యదిదం చత్తారో సతిపట్ఠానా"తి [దీ. ని. ౨.౩౭౩; మ. ని. ౧.౧౦౬; సం. ని. ౫.౩౬౭]! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా? సబ్బే ధమ్మా ఏకాయనమగ్గోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

సబ్బే ధమ్మా సతిపట్ఠానాతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "రఞ్ఞో, భిక్ఖవే, చక్కవత్తిస్స పాతుభావా సత్తన్నం రతనానం పాతుభావో హోతి. కతమేసం సత్తన్నం? చక్కరతనస్స పాతుభావో హోతి, హత్థిరతనస్స పాతుభావో హోతి, అస్సరతనస్స... మణిరతనస్స... ఇత్థిరతనస్స ... గహపతిరతనస్స... పరిణాయకరతనస్స పాతుభావో హోతి . రఞ్ఞో, భిక్ఖవే, చక్కవత్తిస్స పాతుభావా ఇమేసం సత్తన్నం రతనానం పాతుభావో హోతి.

"తథాగతస్స, భిక్ఖవే, పాతుభావా అరహతో సమ్మాసమ్బుద్ధస్స సత్తన్నం బోజ్ఝఙ్గరతనానం పాతుభావో హోతి. కతమేసం సత్తన్నం? సతిసమ్బోజ్ఝఙ్గరతనస్స పాతుభావో హోతి, ధమ్మవిచయసమ్బోజ్ఝఙ్గరతనస్స పాతుభావో హోతి, వీరియసమ్బోజ్ఝఙ్గరతనస్స పాతుభావో హోతి, పీతిసమ్బోజ్ఝఙ్గరతనస్స పాతుభావో హోతి, పస్సద్ధిసమ్బోజ్ఝఙ్గరతనస్స పాతుభావో హోతి, సమాధిసమ్బోజ్ఝఙ్గరతనస్స పాతుభావో హోతి, ఉపేక్ఖాసమ్బోజ్ఝఙ్గరతనస్స పాతుభావో హోతి. తథాగతస్స, భిక్ఖవే, పాతుభావా అరహతో సమ్మాసమ్బుద్ధస్స ఇమేసం సత్తన్నం బోజ్ఝఙ్గరతనానం పాతుభావో హోతీ"తి [సం. ని. ౫.౨౨౩]. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తథాగతస్స పాతుభావా అరహతో సమ్మాసమ్బుద్ధస్స సబ్బే ధమ్మా సతిసమ్బోజ్ఝఙ్గరతనావ హోన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సబ్బే ధమ్మా సతిపట్ఠానాతి? ఆమన్తా. సబ్బే ధమ్మా సమ్మప్పధానా... ఇద్ధిపాదా... ఇన్ద్రియా... బలా... బోజ్ఝఙ్గాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

సతిపట్ఠానకథా నిట్ఠితా.

౯. హేవత్థికథా

౩౦౪. అతీతం అత్థీతి? హేవత్థి, హేవ నత్థీతి. సేవత్థి, సేవ నత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… సేవత్థి, సేవ నత్థీతి? ఆమన్తా. అత్థట్ఠో నత్థట్ఠో, నత్థట్ఠో అత్థట్ఠో, అత్థిభావో నత్థిభావో, నత్థిభావో అత్థిభావో, అత్థీతి వా నత్థీతి వా, నత్థీతి వా అత్థీతి వా ఏసేసే ఏకట్ఠే సమే సమభాగే తజ్జాతేతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అనాగతం అత్థీతి? హేవత్థి, హేవ నత్థీతి. సేవత్థి, సేవ నత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… సేవత్థి, సేవ నత్థీతి? ఆమన్తా. అత్థట్ఠో నత్థట్ఠో, నత్థట్ఠో అత్థట్ఠో, అత్థిభావో నత్థిభావో, నత్థిభావో అత్థిభావో, అత్థీతి వా నత్థీతి వా, నత్థీతి వా అత్థీతి వా ఏసేసే ఏకట్ఠే సమే సమభాగే తజ్జాతేతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

పచ్చుప్పన్నం అత్థీతి? హేవత్థి, హేవ నత్థీతి. సేవత్థి, సేవ నత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… సేవత్థి, సేవ నత్థీతి? ఆమన్తా . అత్థట్ఠో నత్థట్ఠో…పే॰… సమే సమభాగే తజ్జాతేతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౩౦౫. అతీతం హేవత్థి, హేవ నత్థీతి? ఆమన్తా. కిన్తత్థి, కిన్తి నత్థీతి? అతీతం అతీతన్తి హేవత్థి, అతీతం అనాగతన్తి హేవ నత్థి, అతీతం పచ్చుప్పన్నన్తి హేవ నత్థీతి. సేవత్థి, సేవ నత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… సేవత్థి, సేవ నత్థీతి? ఆమన్తా. అత్థట్ఠో నత్థట్ఠో, నత్థట్ఠో అత్థట్ఠో, అత్థిభావో నత్థిభావో, నత్థిభావో అత్థిభావో, అత్థీతి వా నత్థీతి వా, నత్థీతి వా అత్థీతి వా ఏసేసే ఏకట్ఠే సమే సమభాగే తజ్జాతేతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అనాగతం హేవత్థి, హేవ నత్థీతి? ఆమన్తా. కిన్తత్థి, కిన్తి నత్థీతి? అనాగతం అనాగతన్తి హేవత్థి, అనాగతం అతీతన్తి హేవ నత్థి, అనాగతం పచ్చుప్పన్నన్తి హేవ నత్థీతి. సేవత్థి, సేవ నత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… సేవత్థి, సేవ నత్థీతి? ఆమన్తా. అత్థట్ఠో నత్థట్ఠో, నత్థట్ఠో అత్థట్ఠో…పే॰… సమే సమభాగే తజ్జాతేతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

పచ్చుప్పన్నం హేవత్థి, హేవ నత్థీతి? ఆమన్తా. కిన్తత్థి, కిన్తి నత్థీతి? పచ్చుప్పన్నం పచ్చుప్పన్నన్తి హేవత్థి, పచ్చుప్పన్నం అతీతన్తి హేవ నత్థి, పచ్చుప్పన్నం అనాగతన్తి హేవ నత్థీతి. సేవత్థి, సేవ నత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… సేవత్థి, సేవ నత్థీతి? ఆమన్తా. అత్థట్ఠో నత్థట్ఠో…పే॰… సమే సమభాగే తజ్జాతేతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

న వత్తబ్బం – "అతీతం హేవత్థి, హేవ నత్థి; అనాగతం హేవత్థి, హేవ నత్థి; పచ్చుప్పన్నం హేవత్థి, హేవ నత్థీ"తి? ఆమన్తా. అతీతం అనాగతన్తి హేవత్థి, అతీతం పచ్చుప్పన్నన్తి హేవత్థి, అనాగతం అతీతన్తి హేవత్థి, అనాగతం పచ్చుప్పన్నన్తి హేవత్థి, పచ్చుప్పన్నం అతీతన్తి హేవత్థి , పచ్చుప్పన్నం అనాగతన్తి హేవత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే….పే॰…. తేన హి అతీతం హేవత్థి హేవ నత్థి, అనాగతం హేవత్థి హేవ నత్థి, పచ్చుప్పన్నం హేవత్థి, హేవ నత్థీతి.

౩౦౬. రూపం అత్థీతి? హేవత్థి, హేవ నత్థీతి. సేవత్థి, సేవ నత్థీతి ? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… సేవత్థి, సేవ నత్థీతి? ఆమన్తా. అత్థట్ఠో నత్థట్ఠో, నత్థట్ఠో అత్థట్ఠో, అత్థిభావో నత్థిభావో, నత్థిభావో అత్థిభావో, అత్థీతి వా నత్థీతి వా, నత్థీతి వా అత్థీతి వా ఏసేసే ఏకట్ఠే సమే సమభాగే తజ్జాతేతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

వేదనా… సఞ్ఞా… సఙ్ఖారా… విఞ్ఞాణం అత్థీతి? హేవత్థి, హేవ నత్థీతి. సేవత్థి , సేవ నత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… సేవత్థి, సేవ నత్థీతి? ఆమన్తా. అత్థట్ఠో నత్థట్ఠో…పే॰… సమే సమభాగే తజ్జాతేతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

రూపం హేవత్థి, హేవ నత్థీతి? ఆమన్తా. కిన్తత్థి, కిన్తి నత్థీతి? రూపం రూపన్తి హేవత్థి, రూపం వేదనాతి హేవం నత్థి…పే॰… రూపం సఞ్ఞాతి హేవ నత్థి…పే॰… రూపం సఙ్ఖారాతి హేవ నత్థి…పే॰… రూపం విఞ్ఞాణన్తి హేవ నత్థీతి. సేవత్థి, సేవ నత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… సేవత్థి, సేవ నత్థీతి? ఆమన్తా. అత్థట్ఠో నత్థట్ఠో…పే॰… సమే సమభాగే తజ్జాతేతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

వేదనా… సఞ్ఞా… సఙ్ఖారా… విఞ్ఞాణం హేవత్థి, హేవ నత్థీతి? ఆమన్తా. కిన్తత్థి, కిన్తి నత్థీతి? విఞ్ఞాణం విఞ్ఞాణన్తి హేవత్థి. విఞ్ఞాణం రూపన్తి హేవ నత్థి…పే॰… విఞ్ఞాణం వేదనాతి హేవ నత్థి…పే॰… విఞ్ఞాణం సఞ్ఞాతి హేవ నత్థి…పే॰… విఞ్ఞాణం సఙ్ఖారాతి హేవ నత్థీతి. సేవత్థి, సేవ నత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… సేవత్థి , సేవ నత్థీతి? ఆమన్తా. అత్థట్ఠో నత్థట్ఠో…పే॰… సమే సమభాగే తజ్జాతేతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

న వత్తబ్బం – "రూపం హేవత్థి, హేవ నత్థీతి; వేదనా… సఞ్ఞా… సఙ్ఖారా… విఞ్ఞాణం హేవత్థి, హేవ నత్థీతి? ఆమన్తా. రూపం వేదనాతి హేవత్థి…పే॰… రూపం సఞ్ఞాతి హేవత్థి…పే॰… రూపం సఙ్ఖారాతి హేవత్థి…పే॰… రూపం విఞ్ఞాణన్తి హేవత్థి… వేదనా… సఞ్ఞా … సఙ్ఖారా… విఞ్ఞాణం రూపన్తి హేవత్థి… విఞ్ఞాణం వేదనాతి హేవత్థి… విఞ్ఞాణం సఞ్ఞాతి హేవత్థి… విఞ్ఞాణం సఙ్ఖారాతి హేవత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… తేన హి రూపం హేవత్థి, హేవ నత్థి; వేదనా… సఞ్ఞా… సఙ్ఖారా… విఞ్ఞాణం హేవత్థి, హేవ నత్థీతి.

హేవత్థికథా నిట్ఠితా.

తస్సుద్దానం –

ఉపలబ్భో పరిహాని, బ్రహ్మచరియవాసో ఓధిసో;
పరిఞ్ఞా కామరాగప్పహానం, సబ్బత్థివాదో ఆయతనం;
అతీతానాగతో సుభఙ్గో [అతీతానాగతేసు భాగో (స్యా॰)], సబ్బే ధమ్మా సతిపట్ఠానా.

హేవత్థి హేవ నత్థీతి.

పఠమవగ్గో

మహావగ్గో.

౨. దుతియవగ్గో

(౧౦) ౧. పరూపహారకథా

౩౦౭. అత్థి అరహతో అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠీతి? ఆమన్తా. అత్థి అరహతో రాగో కామరాగో కామరాగపరియుట్ఠానం కామరాగసంయోజనం కామోఘో కామయోగో కామచ్ఛన్దనీవరణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.….

నత్థి అరహతో రాగో కామరాగో కామరాగపరియుట్ఠానం కామరాగసంయోజనం కామోఘో కామయోగో కామచ్ఛన్దనీవరణన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి నత్థి అరహతో రాగో కామరాగో కామరాగపరియుట్ఠానం కామరాగసంయోజనం కామోఘో కామయోగో కామచ్ఛన్దనీవరణం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అత్థి అరహతో అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠీ”తి.

అత్థి పుథుజ్జనస్స అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠి, అత్థి తస్స రాగో కామరాగో కామరాగపరియుట్ఠానం కామరాగసంయోజనం కామోఘో కామయోగో కామచ్ఛన్దనీవరణన్తి? ఆమన్తా. అత్థి అరహతో అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠి, అత్థి తస్స రాగో కామరాగో కామరాగపరియుట్ఠానం…పే.… కామచ్ఛన్దనీవరణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.….

అత్థి అరహతో అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠి, నత్థి తస్స రాగో కామరాగో కామరాగపరియుట్ఠానం…పే.… కామచ్ఛన్దనీవరణన్తి? ఆమన్తా. అత్థి పుథుజ్జనస్స అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠి, నత్థి తస్స రాగో కామరాగో కామరాగపరియుట్ఠానం…పే.… కామచ్ఛన్దనీవరణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.….

అత్థి అరహతో అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠీతి? ఆమన్తా. కేనట్ఠేనాతి? హన్ద హి మారకాయికా దేవతా అరహతో అసుచిం సుక్కవిస్సట్ఠిం ఉపసంహరన్తీతి.

మారకాయికా దేవతా అరహతో అసుచిం సుక్కవిస్సట్ఠిం ఉపసంహరన్తీతి? ఆమన్తా. అత్థి మారకాయికానం దేవతానం అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.….

నత్థి మారకాయికానం దేవతానం అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి నత్థి మారకాయికానం దేవతానం అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “మారకాయికా దేవతా అరహతో అసుచిం సుక్కవిస్సట్ఠిం ఉపసంహరన్తీ”తి.

మారకాయికా దేవతా అరహతో అసుచిం సుక్కవిస్సట్ఠిం ఉపసంహరన్తీతి? ఆమన్తా. మారకాయికా దేవతా అత్తనో అసుచిం సుక్కవిస్సట్ఠిం ఉపసంహరన్తి, అఞ్ఞేసం అసుచిం సుక్కవిస్సట్ఠిం ఉపసంహరన్తి, తస్స అసుచిం సుక్కవిస్సట్ఠిం ఉపసంహరన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.….

మారకాయికా దేవతా నేవ అత్తనో న అఞ్ఞేసం న తస్స అసుచిం సుక్కవిస్సట్ఠిం ఉపసంహరన్తీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి మారకాయికా దేవతా నేవ అత్తనో న అఞ్ఞేసం న తస్స అసుచిం సుక్కవిస్సట్ఠిం ఉపసంహరన్తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “మారకాయికా దేవతా అరహతో అసుచిం సుక్కవిస్సట్ఠిం ఉపసంహరన్తీ”తి.

మారకాయికా దేవతా అరహతో అసుచిం సుక్కవిస్సట్ఠిం ఉపసంహరన్తీతి ? ఆమన్తా. లోమకూపేహి ఉపసంహరన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౩౦౮. మారకాయికా దేవతా అరహతో అసుచిం సుక్కవిస్సట్ఠిం ఉపసంహరన్తీతి? ఆమన్తా. కిం కారణాతి? హన్ద హి విమతిం గాహయిస్సామాతి. అత్థి అరహతో విమతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అత్థి అరహతో విమతీతి? ఆమన్తా. అత్థి అరహతో సత్థరి విమతి, ధమ్మే విమతి, సఙ్ఘే విమతి, సిక్ఖాయ విమతి, పుబ్బన్తే విమతి, అపరన్తే విమతి, పుబ్బన్తాపరన్తే విమతి, ఇదప్పచ్చయతాపటిచ్చసముప్పన్నేసు ధమ్మేసు విమతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

నత్థి అరహతో సత్థరి విమతి, ధమ్మే విమతి, సఙ్ఘే విమతి, సిక్ఖాయ విమతి, పుబ్బన్తే విమతి, అపరన్తే విమతి , పుబ్బన్తాపరన్తే విమతి, ఇదప్పచ్చయతాపటిచ్చసముప్పన్నేసు ధమ్మేసు విమతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి నత్థి అరహతో సత్థరి విమతి…పే॰… ఇదప్పచ్చయతాపటిచ్చసముప్పన్నేసు ధమ్మేసు విమతి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అత్థి అరహతో విమతీ"తి.

అత్థి పుథుజ్జనస్స విమతి, అత్థి తస్స సత్థరి విమతి…పే॰… ఇదప్పచ్చయతాపటిచ్చసముప్పన్నేసు ధమ్మేసు విమతీతి? ఆమన్తా. అత్థి అరహతో విమతి, అత్థి తస్స సత్థరి విమతి…పే॰… ఇదప్పచ్చయతాపటిచ్చసముప్పన్నేసు ధమ్మేసు విమతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అత్థి అరహతో విమతి, నత్థి తస్స సత్థరి విమతి…పే॰… ఇదప్పచ్చయతాపటిచ్చసముప్పన్నేసు ధమ్మేసు విమతీతి? ఆమన్తా. అత్థి పుథుజ్జనస్స విమతి, నత్థి తస్స సత్థరి విమతి…పే॰… ఇదప్పచ్చయతాపటిచ్చసముప్పన్నేసు ధమ్మేసు విమతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అత్థి అరహతో అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠీతి? ఆమన్తా. అరహతో అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠి కిస్స నిస్సన్దోతి? అసితపీతఖాయితసాయితస్స నిస్సన్దోతి. అరహతో అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠి అసితపీతఖాయితసాయితస్స నిస్సన్దోతి? ఆమన్తా. యే కేచి అసన్తి పివన్తి ఖాదన్తి సాయన్తి, సబ్బేసంయేవ అత్థి అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

యే కేచి అసన్తి పివన్తి ఖాదన్తి సాయన్తి, సబ్బేసంయేవ అత్థి అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠీతి? ఆమన్తా. దారకా అసన్తి పివన్తి ఖాదన్తి సాయన్తి, అత్థి దారకానం అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠీతి? న హేవం వత్తబ్బే.

పణ్డకా అసన్తి పివన్తి ఖాదన్తి సాయన్తి, అత్థి పణ్డకానం అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

దేవా అసన్తి పివన్తి ఖాదన్తి సాయన్తి, అత్థి దేవతానం అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౩౦౯. అరహతో అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠి అసితపీతఖాయితసాయితస్స నిస్సన్దోతి? ఆమన్తా. అత్థి తస్స ఆసయోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అరహతో ఉచ్చారపస్సావో అసితపీతఖాయితసాయితస్స నిస్సన్దో, అత్థి తస్స ఆసయోతి ? ఆమన్తా. అరహతో అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠి అసితపీతఖాయితసాయితస్స నిస్సన్దో, అత్థి తస్స ఆసయోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అరహతో అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠి అసితపీతఖాయితసాయితస్స నిస్సన్దో, నత్థి తస్స ఆసయోతి? ఆమన్తా. అరహతో ఉచ్చారపస్సావో అసితపీతఖాయితసాయితస్స నిస్సన్దో, నత్థి తస్స ఆసయోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౩౧౦. అత్థి అరహతో అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠీతి? ఆమన్తా. అరహా మేథునం ధమ్మం పటిసేవేయ్య, మేథునం ఉప్పాదేయ్య [మేథునం ధమ్మం ఉప్పాదేయ్య (సీ॰ స్యా॰)], పుత్తసమ్బాధసయనం అజ్ఝావసేయ్య, కాసికచన్దనం పచ్చనుభవేయ్య, మాలాగన్ధవిలేపనం ధారేయ్య, జాతరూపరజతం సాదియేయ్యాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

అత్థి పుథుజ్జనస్స అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠి, పుథుజ్జనో మేథునం ధమ్మం పటిసేవేయ్య, మేథునం ఉప్పాదేయ్య, పుత్తసమ్బాధసయనం అజ్ఝావసేయ్య, కాసికచన్దనం పచ్చనుభవేయ్య, మాలాగన్ధవిలేపనం ధారేయ్య, జాతరూపరజతం సాదియేయ్యాతి? ఆమన్తా. అత్థి అరహతో అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠి, అరహా మేథునం ధమ్మం పటిసేవేయ్య, మేథునం ఉప్పాదేయ్య, పుత్తసమ్బాధసయనం అజ్ఝావసేయ్య, కాసికచన్దనం పచ్చనుభవేయ్య, మాలాగన్ధవిలేపనం ధారేయ్య, జాతరూపరజతం సాదియేయ్యాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అత్థి అరహతో అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠి, న చ అరహా మేథునం ధమ్మం పటిసేవేయ్య, మేథునం ఉప్పాదేయ్య, పుత్తసమ్బాధసయనం అజ్ఝావసేయ్య, కాసికచన్దనం పచ్చనుభవేయ్య, మాలాగన్ధవిలేపనం ధారేయ్య, జాతరూపరజతం సాదియేయ్యాతి? ఆమన్తా. అత్థి పుథుజ్జనస్స అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠి, న చ పుథుజ్జనో మేథునం ధమ్మం పటిసేవేయ్య, మేథునం ఉప్పాదేయ్య , పుత్తసమ్బాధసయనం అజ్ఝావసేయ్య, కాసికచన్దనం పచ్చనుభవేయ్య, మాలాగన్ధవిలేపనం ధారేయ్య, జాతరూపరజతం సాదియేయ్యాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

అత్థి అరహతో అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠీతి? ఆమన్తా. నను అరహతో రాగో పహీనో ఉచ్ఛిన్నమూలో తాలావత్థుకతో అనభావఙ్కతో ఆయతిం అనుప్పాదధమ్మోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహతో రాగో పహీనో ఉచ్ఛిన్నమూలో తాలావత్థుకతో అనభావఙ్కతో ఆయతిం అనుప్పాదధమ్మో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అత్థి అరహతో అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠీ"తి.

అత్థి అరహతో అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠీతి? ఆమన్తా. నను అరహతో దోసో పహీనో…పే॰… మోహో పహీనో… మానో పహీనో… దిట్ఠి పహీనా… విచికిచ్ఛా పహీనా… థినం పహీనం… ఉద్ధచ్చం పహీనం… అహిరికం పహీనం…పే॰… అనోత్తప్పం పహీనం ఉచ్ఛిన్నమూలం తాలావత్థుకతం అనభావఙ్కతం ఆయతిం అనుప్పాదధమ్మన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహతో అనోత్తప్పం పహీనం ఉచ్ఛిన్నమూలం తాలావత్థుకతం అనభావఙ్కతం ఆయతిం అనుప్పాదధమ్మం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అత్థి అరహతో అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠీ"తి.

౩౧౧. అత్థి అరహతో అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠీతి? ఆమన్తా. నను అరహతో రాగప్పహానాయ మగ్గో భావితోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహతో రాగప్పహానాయ మగ్గో భావితో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అత్థి అరహతో అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠీ"తి.

అత్థి అరహతో అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠీతి? ఆమన్తా. నను అరహతో రాగప్పహానాయ సతిపట్ఠానా భావితా…పే… సమ్మప్పధానా భావితా… ఇద్ధిపాదా భావితా… ఇన్ద్రియా భావితా… బలా భావితా…పే… బోజ్ఝఙ్గా భావితాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహతో రాగప్పహానాయ బోజ్ఝఙ్గా భావితా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అత్థి అరహతో అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠీ"తి.

అత్థి అరహతో అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠీతి? ఆమన్తా. నను అరహతో దోసప్పహానాయ…పే… మోహప్పహానాయ…పే… అనోత్తప్పపహానాయ మగ్గో భావితో…పే… బోజ్ఝఙ్గా భావితాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహతో అనోత్తప్పపహానాయ బోజ్ఝఙ్గా భావితా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అత్థి అరహతో అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠీ"తి.

అత్థి అరహతో అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠీతి? ఆమన్తా. నను అరహా వీతరాగో వీతదోసో వీతమోహో కతకరణీయో ఓహితభారో అనుప్పత్తసదత్థో పరిక్ఖీణభవసంయోజనో సమ్మదఞ్ఞావిముత్తో ఉక్ఖిత్తపలిఘో సఙ్కిణ్ణపరిఖో అబ్బూళ్హేసికో నిరగ్గళో అరియో పన్నద్ధజో పన్నభారో విసఞ్ఞుత్తో సువిజితవిజయో, దుక్ఖం తస్స పరిఞ్ఞాతం, సముదయో పహీనో, నిరోధో సచ్ఛికతో, మగ్గో భావితో, అభిఞ్ఞేయ్యం అభిఞ్ఞాతం, పరిఞ్ఞేయ్యం పరిఞ్ఞాతం, పహాతబ్బం పహీనం, భావేతబ్బం భావితం, సచ్ఛికాతబ్బం సచ్ఛికతన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహా వీతరాగో వీతదోసో వీతమోహో కతకరణీయో…పే… సచ్ఛికాతబ్బం సచ్ఛికతం , నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అత్థి అరహతో అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠీ"తి.

౩౧౨. అత్థి అరహతో అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠీతి? సధమ్మకుసలస్స అరహతో అత్థి అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠి, పరధమ్మకుసలస్స అరహతో నత్థి అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠీతి. సధమ్మకుసలస్స అరహతో అత్థి అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠీతి? ఆమన్తా. పరధమ్మకుసలస్స అరహతో అత్థి అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

పరధమ్మకుసలస్స అరహతో నత్థి అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠీతి? ఆమన్తా. సధమ్మకుసలస్స అరహతో నత్థి అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

సధమ్మకుసలస్స అరహతో రాగో పహీనో, అత్థి తస్స అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠీతి? ఆమన్తా. పరధమ్మకుసలస్స అరహతో రాగో పహీనో, అత్థి తస్స అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

సధమ్మకుసలస్స అరహతో దోసో పహీనో…పే… మోహో పహీనో…పే… అనోత్తప్పం పహీనం, అత్థి తస్స అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠీతి? ఆమన్తా. పరధమ్మకుసలస్స అరహతో అనోత్తప్పం పహీనం, అత్థి తస్స అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

సధమ్మకుసలస్స అరహతో రాగప్పహానాయ మగ్గో భావితో…పే… బోజ్ఝఙ్గా భావితా…పే… దోసప్పహానాయ…పే… మోహప్పహానాయ…పే… అనోత్తప్పపహానాయ మగ్గో భావితో…పే… బోజ్ఝఙ్గా భావితా, అత్థి తస్స అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠీతి?

ఆమన్తా . పరధమ్మకుసలస్స అరహతో అనోత్తప్పపహానాయ బోజ్ఝఙ్గా భావితా, అత్థి తస్స అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

సధమ్మకుసలో అరహా వీతరాగో వీతదోసో వీతమోహో…పే॰… సచ్ఛికాతబ్బం సచ్ఛికతం, అత్థి తస్స అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠీతి? ఆమన్తా. పరధమ్మకుసలో అరహా వీతరాగో వీతదోసో వీతమోహో…పే॰… సచ్ఛికాతబ్బం సచ్ఛికతం, అత్థి తస్స అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

పరధమ్మకుసలస్స అరహతో రాగో పహీనో, నత్థి తస్స అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠీతి? ఆమన్తా. సధమ్మకుసలస్స అరహతో రాగో పహీనో, నత్థి తస్స అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

పరధమ్మకుసలస్స అరహతో దోసో పహీనో…పే॰… మోహో పహీనో…పే॰… అనోత్తప్పం పహీనం, నత్థి తస్స అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠీతి? ఆమన్తా. సధమ్మకుసలస్స అరహతో అనోత్తప్పం పహీనం, నత్థి తస్స అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

పరధమ్మకుసలస్స అరహతో రాగప్పహానాయ మగ్గో భావితో…పే॰… బోజ్ఝఙ్గా భావితా…పే॰… దోసప్పహానాయ…పే॰… మోహప్పహానాయ…పే॰… అనోత్తప్పపహానాయ మగ్గో భావితో…పే॰… బోజ్ఝఙ్గా భావితా, నత్థి తస్స అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠీతి? ఆమన్తా. సధమ్మకుసలస్స అరహతో అనోత్తప్పపహానాయ బోజ్ఝఙ్గా భావితా, నత్థి తస్స అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

పరధమ్మకుసలో అరహా వీతరాగో వీతదోసో వీతమోహో…పే॰… సచ్ఛికాతబ్బం సచ్ఛికతం, నత్థి తస్స అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠీతి? ఆమన్తా. సధమ్మకుసలో అరహా వీతరాగో వీతదోసో వీతమోహో…పే॰… సచ్ఛికాతబ్బం సచ్ఛికతం, నత్థి తస్స అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౩౧౩. అత్థి అరహతో అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠీతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “యే తే [యే కేచి (సీ.)], భిక్ఖవే, భిక్ఖూ పుథుజ్జనా సీలసమ్పన్నా సతా సమ్పజానా నిద్దం ఓక్కమన్తి, తేసం అసుచి న ముచ్చతి. యేపి తే, భిక్ఖవే, బాహిరకా ఇసయో కామేసు వీతరాగా, తేసమ్పి అసుచి న ముచ్చతి. అట్ఠానమేతం, భిక్ఖవే, అనవకాసో యం అరహతో అసుచి ముచ్చేయ్యా”తి [మహావ॰ ౩౫౩ అత్థతో సమానం; అ॰ ని॰ ౫.౨౧౦ పస్సితబ్బం]. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – “అత్థి అరహతో అసుచి సుక్కవిస్సట్ఠీ”తి.

న వత్తబ్బం – “అత్థి అరహతో పరూపహారో”తి? ఆమన్తా. నను అరహతో చీవరపిణ్డపాతసేనాసనగిలానపచ్చయభేసజ్జపరిక్ఖారం పరే ఉపసంహరేయ్యున్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహతో చీవరపిణ్డపాతసేనాసనగిలానపచ్చయభేసజ్జపరిక్ఖారం పరే ఉపసంహరేయ్యుం, తేన వత రే వత్తబ్బే – “అత్థి అరహతో పరూపహారో”తి.

అరహాతో చీవరపిణ్డపాతసేనాసనగిలానపచ్చయభేసజ్జపరిక్ఖారం పరే ఉపసంహరేయ్యున్తి, అత్థి అరహాతో పరూపహారోతి? ఆమన్తా. అరహాతో సోతాపత్తిఫలం వా సకదాగామిఫలం వా అనాగామిఫలం వా అరహత్తం వా పరే ఉపసంహరేయ్యున్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

పరూపహారకథా నిట్ఠితా.

౨. దుతియవగ్గో

(౧౧) ౧. అఞ్ఞాణకథా

౩౧౪. అత్థి అరహాతో అఞ్ఞాణన్తి? ఆమన్తా. అత్థి అరహాతో అవిజ్జా అవిజ్జోఘో అవిజ్జాయోగో అవిజ్జానుసయో అవిజ్జాపరియుట్ఠానం అవిజ్జాసంయోజనం అవిజ్జానీవరణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే. నత్థి అరహాతో అవిజ్జా అవిజ్జోఘో అవిజ్జాయోగో అవిజ్జానుసయో అవిజ్జాపరియుట్ఠానం అవిజ్జాసంయోజనం అవిజ్జానీవరణన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి నత్థి అరహాతో అవిజ్జా అవిజ్జోఘో అవిజ్జాయోగో అవిజ్జానుసయో అవిజ్జాపరియుట్ఠానం అవిజ్జాసంయోజనం అవిజ్జానీవరణం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అత్థి అరహాతో అఞ్ఞాణ"న్తి.

అత్థి పుథుజ్జనస్స అఞ్ఞాణం, అత్థి తస్స అవిజ్జా అవిజ్జోఘో అవిజ్జాయోగో అవిజ్జానుసయో అవిజ్జాపరియుట్ఠానం అవిజ్జాసంయోజనం అవిజ్జానీవరణన్తి? ఆమన్తా. అత్థి అరహాతో అఞ్ఞాణం, అత్థి తస్స అవిజ్జా అవిజ్జోఘో అవిజ్జాయోగో అవిజ్జానుసయో అవిజ్జాపరియుట్ఠానం అవిజ్జాసంయోజనం అవిజ్జానీవరణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే.

అత్థి అరహాతో అఞ్ఞాణం, నత్థి తస్స అవిజ్జా అవిజ్జోఘో అవిజ్జాయోగో అవిజ్జానుసయో అవిజ్జాపరియుట్ఠానం అవిజ్జాసంయోజనం అవిజ్జానీవరణన్తి ? ఆమన్తా. అత్థి పుథుజ్జనస్స అఞ్ఞాణం , నత్థి తస్స అవిజ్జా అవిజ్జోఘో అవిజ్జాయోగో అవిజ్జానుసయో అవిజ్జాపరియుట్ఠానం అవిజ్జాసంయోజనం అవిజ్జానీవరణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే.

అత్థి అరహాతో అఞ్ఞాణన్తి? ఆమన్తా. అరహా అఞ్ఞాణపకతో పాణం హనేయ్య, అదిన్నం ఆదియేయ్య, ముసా భణేయ్య, పిసుణం భణేయ్య, ఫరుసం భణేయ్య, సమ్ఫం పలపేయ్య, సన్ధిం ఛిన్దేయ్య, నిల్లోపం హరేయ్య, ఏకాగారియం కరేయ్య, పరిపన్థే తిట్ఠేయ్య, పరదారం గచ్ఛేయ్య, గామఘాతం కరేయ్య, నిగమఘాతం కరేయ్యాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

అత్థి పుథుజ్జనస్స అఞ్ఞాణం, పుథుజ్జనో అఞ్ఞాణపకతో పాణం హనేయ్య, అదిన్నం ఆదియేయ్య, ముసా భణేయ్య... పే.... గామఘాతం కరేయ్య, నిగమఘాతం కరేయ్యాతి? ఆమన్తా. అత్థి అరహాతో అఞ్ఞాణం, అరహా అఞ్ఞాణపకతో పాణం హనేయ్య, అదిన్నం ఆదియేయ్య...పే.... గామఘాతం కరేయ్య, నిగమఘాతం కరేయ్యాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

అత్థి అరహాతో అఞ్ఞాణం, న చ అరహా అఞ్ఞాణపకతో పాణం హనేయ్య, అదిన్నం ఆదియేయ్య...పే.... గామఘాతం కరేయ్య, నిగమఘాతం కరేయ్యాతి? ఆమన్తా. అత్థి పుథుజ్జనస్స అఞ్ఞాణం, న చ పుథుజ్జనో అఞ్ఞాణపకతో పాణం హనేయ్య, అదిన్నం ఆదియేయ్య...పే.... గామఘాతం కరేయ్య, నిగమఘాతం కరేయ్యాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

అత్థి అరహతో అఞ్ఞాణన్తి? ఆమన్తా. అత్థి అరహతో సత్థరి అఞ్ఞాణం, ధమ్మే అఞ్ఞాణం, సఙ్ఘే అఞ్ఞాణం, సిక్ఖాయ అఞ్ఞాణం, పుబ్బన్తే అఞ్ఞాణం, అపరన్తే అఞ్ఞాణం, పుబ్బన్తాపరన్తే అఞ్ఞాణం, ఇదప్పచ్చయతాపటిచ్చసముప్పన్నేసు ధమ్మేసు అఞ్ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే.

నత్థి అరహతో సత్థరి అఞ్ఞాణం, ధమ్మే అఞ్ఞాణం, సఙ్ఘే అఞ్ఞాణం, సిక్ఖాయ అఞ్ఞాణం, పుబ్బన్తే అఞ్ఞాణం, అపరన్తే అఞ్ఞాణం, పుబ్బన్తాపరన్తే అఞ్ఞాణం, ఇదప్పచ్చయతాపటిచ్చసముప్పన్నేసు ధమ్మేసు అఞ్ఞాణన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి నత్థి అరహతో సత్థరి అఞ్ఞాణం, ధమ్మే అఞ్ఞాణం, సఙ్ఘే అఞ్ఞాణం...పే.... ఇదప్పచ్చయతాపటిచ్చసముప్పన్నేసు ధమ్మేసు అఞ్ఞాణం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అత్థి అరహతో అఞ్ఞాణ"న్తి.

అత్థి పుథుజ్జనస్స అఞ్ఞాణం, అత్థి తస్స సత్థరి అఞ్ఞాణం, ధమ్మే అఞ్ఞాణం, సఙ్ఘే అఞ్ఞాణం...పే.... ఇదప్పచ్చయతాపటిచ్చసముప్పన్నేసు ధమ్మేసు అఞ్ఞాణన్తి ? ఆమన్తా. అత్థి అరహతో అఞ్ఞాణం, అత్థి తస్స సత్థరి అఞ్ఞాణం, ధమ్మే అఞ్ఞాణం, సఙ్ఘే అఞ్ఞాణం...పే.... ఇదప్పచ్చయతాపటిచ్చసముప్పన్నేసు ధమ్మేసు అఞ్ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే.

అత్థి అరహతో అఞ్ఞాణం, నత్థి తస్స సత్థరి అఞ్ఞాణం, ధమ్మే అఞ్ఞాణం, సఙ్ఘే అఞ్ఞాణం...పే.... ఇదప్పచ్చయతాపటిచ్చసముప్పన్నేసు ధమ్మేసు అఞ్ఞాణన్తి? ఆమన్తా. అత్థి పుథుజ్జనస్స అఞ్ఞాణం, నత్థి తస్స సత్థరి అఞ్ఞాణం, ధమ్మే అఞ్ఞాణం, సఙ్ఘే అఞ్ఞాణం...పే.... ఇదప్పచ్చయతాపటిచ్చసముప్పన్నేసు ధమ్మేసు అఞ్ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే.

౩౧౫. అత్థి అరహతో అఞ్ఞాణన్తి? ఆమన్తా. నను అరహతో రాగో పహీనో ఉచ్ఛిన్నమూలో తాలావత్థుకతో అనభావఙ్కతో ఆయతిం అనుప్పాదధమ్మోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహతో రాగో పహీనో ఉచ్ఛిన్నమూలో తాలావత్థుకతో అనభావఙ్కతో ఆయతిం అనుప్పాదధమ్మో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అత్థి అరహతో అఞ్ఞాణ"న్తి.

అత్థి అరహతో అఞ్ఞాణన్తి? ఆమన్తా. నను అరహతో దోసో పహీనో...పే.... మోహో పహీనో...పే.... అనోత్తప్పం పహీనం ఉచ్ఛిన్నమూలం తాలావత్థుకతం అనభావఙ్కతం ఆయతిం అనుప్పాదధమ్మన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహతో అనోత్తప్పం పహీనం ఉచ్ఛిన్నమూలం తాలావత్థుకతం అనభావఙ్కతం ఆయతిం అనుప్పాదధమ్మం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అత్థి అరహతో అఞ్ఞాణ"న్తి.

అత్థి అరహతో అఞ్ఞాణన్తి? ఆమన్తా. నను అరహతో రాగప్పహానాయ మగ్గో భావితో...పే.... బోజ్ఝఙ్గా భావితాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహతో రాగప్పహానాయ బోజ్ఝఙ్గా భావితా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అత్థి అరహతో అఞ్ఞాణ"న్తి.

అత్థి అరహతో అఞ్ఞాణన్తి? ఆమన్తా. నను అరహతో దోసప్పహానాయ...పే.... మోహప్పహానాయ...పే.... అనోత్తప్పపహానాయ మగ్గో భావితో ...పే.... బోజ్ఝఙ్గా భావితాతి? ఆమన్తా . హఞ్చి అరహతో అనోత్తప్పపహానాయ బోజ్ఝఙ్గా భావితా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అత్థి అరహతో అఞ్ఞాణ"న్తి.

అత్థి అరహతో అఞ్ఞాణన్తి? ఆమన్తా. నను అరహా వీతరాగో వీతదోసో వీతమోహో...పే.... సచ్ఛికాతబ్బం సచ్ఛికతన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహా వీతరాగో...పే.... సచ్ఛికాతబ్బం సచ్ఛికతం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అత్థి అరహతో అఞ్ఞాణ"న్తి.

౩౧౬. అత్థి అరహతో అఞ్ఞాణన్తి? సధమ్మకుసలస్స అరహతో అత్థి అఞ్ఞాణం, పరధమ్మకుసలస్స అరహతో నత్థి అఞ్ఞాణన్తి. సధమ్మకుసలస్స అరహతో అత్థి అఞ్ఞాణన్తి? ఆమన్తా. పరధమ్మకుసలస్స అరహతో అత్థి అఞ్ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

పరధమ్మకుసలస్స అరహతో నత్థి అఞ్ఞాణన్తి? ఆమన్తా. సధమ్మకుసలస్స అరహతో నత్థి అఞ్ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

సధమ్మకుసలస్స అరహతో రాగో పహీనో, అత్థి తస్స అఞ్ఞాణన్తి? ఆమన్తా. పరధమ్మకుసలస్స అరహతో రాగో పహీనో, అత్థి తస్స అఞ్ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

సధమ్మకుసలస్స అరహతో దోసో పహీనో...పే.... మోహో పహీనో...పే.... అనోత్తప్పం పహీనం, అత్థి తస్స అఞ్ఞాణన్తి? ఆమన్తా. పరధమ్మకుసలస్స అరహతో అనోత్తప్పం పహీనం, అత్థి తస్స అఞ్ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

సధమ్మకుసలస్స అరహతో రాగప్పహానాయ మగ్గో భావితో...పే.... బోజ్ఝఙ్గా భావితా, అత్థి తస్స అఞ్ఞాణన్తి? ఆమన్తా. పరధమ్మకుసలస్స అరహతో రాగప్పహానాయ బోజ్ఝఙ్గా భావితా, అత్థి తస్స అఞ్ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

సధమ్మకుసలస్స అరహతో దోసప్పహానాయ...పే.... మోహప్పహానాయ...పే.... అనోత్తప్పపహానాయ మగ్గో భావితో...పే.... బోజ్ఝఙ్గా భావితా, అత్థి తస్స అఞ్ఞాణన్తి? ఆమన్తా. పరధమ్మకుసలస్స అరహతో అనోత్తప్పపహానాయ బోజ్ఝఙ్గా భావితా, అత్థి తస్స అఞ్ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

సధమ్మకుసలో అరహా వీతరాగో వీతదోసో వీతమోహో...పే.... సచ్ఛికాతబ్బం సచ్ఛికతం, అత్థి తస్స అఞ్ఞాణన్తి? ఆమన్తా. పరధమ్మకుసలో అరహా వీతరాగో వీతదోసో వీతమోహో...పే.... సచ్ఛికాతబ్బం సచ్ఛికతం, అత్థి తస్స అఞ్ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

పరధమ్మకుసలస్స అరహతో రాగో పహీనో, నత్థి తస్స అఞ్ఞాణన్తి? ఆమన్తా. సధమ్మకుసలస్స అరహతో రాగో పహీనో, నత్థి తస్స అఞ్ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

పరధమ్మకుసలస్స అరహతో దోసో పహీనో...పే.... మోహో పహీనో...పే.... అనోత్తప్పం పహీనం, నత్థి తస్స అఞ్ఞాణన్తి? ఆమన్తా. సధమ్మకుసలస్స అరహతో అనోత్తప్పం పహీనం, నత్థి తస్స అఞ్ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

పరధమ్మకుసలస్స అరహతో రాగప్పహానాయ మగ్గో భావితో...పే.... బోజ్ఝఙ్గా భావితా...పే.... దోసప్పహానాయ మోహప్పహానాయ...పే.... అనోత్తప్పపహానాయ మగ్గో భావితో...పే.... బోజ్ఝఙ్గా భావితా, నత్థి తస్స అఞ్ఞాణన్తి? ఆమన్తా.

సధమ్మకుసలస్స అరహతో అనోత్తప్పపహానాయ బోజ్ఝఙ్గా భావితా, నత్థి తస్స అఞ్ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

పరధమ్మకుసలో అరహా వీతరాగో వీతదోసో వీతమోహో...పే.... సచ్ఛికాతబ్బం సచ్ఛికతం, నత్థి తస్స అఞ్ఞాణన్తి? ఆమన్తా . సధమ్మకుసలో అరహా వీతరాగో వీతదోసో వీతమోహో ...పే.... సచ్ఛికాతబ్బం సచ్ఛికతం, నత్థి తస్స అఞ్ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౩౧౭. అత్థి అరహతో అఞ్ఞాణన్తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “జానతోహం [జానతాహం (సీ.), జానత్వాహం (స్యా. పీ. క.)], భిక్ఖవే, పస్సతో ఆసవానం ఖయం వదామి, నో అజానతో నో అపస్సతో. కిఞ్చ, భిక్ఖవే, జానతో కిం పస్సతో ఆసవానం ఖయో హోతి? ‘ఇతి రూపం, ఇతి రూపస్స సముదయో, ఇతి రూపస్స అత్థఙ్గమో, ఇతి వేదనా...పే.... ఇతి సఞ్ఞా... ఇతి సఙ్ఖారా... ఇతి విఞ్ఞాణం, ఇతి విఞ్ఞాణస్స సముదయో, ఇతి విఞ్ఞాణస్స అత్థఙ్గమో’తి – ఏవం ఖో, భిక్ఖవే, జానతో ఏవం పస్సతో ఆసవానం ఖయో హోతీ”తి [సం. ని. ౩.౧౦౧; ఇతివు. ౧౦౨; సం. ని. ౫.౧౦౯౫]. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – “అత్థి అరహతో అఞ్ఞాణ”న్తి.

అత్థి అరహతో అఞ్ఞాణన్తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “జానతోహం, భిక్ఖవే, పస్సతో ఆసవానం ఖయం వదామి, నో అజానతో నో అపస్సతో. కిఞ్చ, భిక్ఖవే, జానతో కిం పస్సతో ఆసవానం ఖయో హోతి? ‘ఇదం దుక్ఖ’న్తి – భిక్ఖవే, జానతో పస్సతో ఆసవానం ఖయో హోతి, ‘అయం దుక్ఖసముదయో’తి – జానతో పస్సతో ఆసవానం ఖయో హోతి, ‘అయం దుక్ఖనిరోధో’తి – జానతో పస్సతో ఆసవానం ఖయో హోతి, ‘అయం దుక్ఖనిరోధగామినీ పటిపదా’తి – జానతో పస్సతో ఆసవానం ఖయో హోతి. ఏవం ఖో, భిక్ఖవే, జానతో ఏవం పస్సతో ఆసవానం ఖయో హోతీ”తి [సం. ని. ౫.౧౦౯౫]. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – “అత్థి అరహతో అఞ్ఞాణ”న్తి.

అత్థి అరహతో అఞ్ఞాణన్తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “సబ్బం, భిక్ఖవే, అనభిజానం అపరిజానం అవిరాజయం అప్పజహం అభబ్బో దుక్ఖక్ఖయాయ, సబ్బఞ్చ ఖో, భిక్ఖవే, అభిజానం పరిజానం విరాజయం పజహం భబ్బో దుక్ఖక్ఖయాయా”తి [సం. ని. ౪.౨౬; ఇతివు. ౭ ఇతివుత్తకేపి]! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – “అత్థి అరహతో అఞ్ఞాణ”న్తి.

అత్థి అరహతో అఞ్ఞాణన్తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా –

“సహావస్స దస్సనసమ్పదాయ,
తయస్సు ధమ్మా జహితా భవన్తి;
సక్కాయదిట్ఠీ విచికిచ్ఛితఞ్చ,
సీలబ్బతం వాపి యదత్థి కిఞ్చి;
చతూహపాయేహి చ విప్పముత్తో,
ఛచ్చాభిఠానాని అభబ్బ కాతు”న్తి.

అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – “అత్థి అరహతో అఞ్ఞాణ”న్తి.

అత్థి అరహతో అఞ్ఞాణన్తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “యస్మిం, భిక్ఖవే, సమయే అరియసావకస్స విరజం వీతమలం ధమ్మచక్ఖుం ఉదపాది – ‘యం కిఞ్చి సముదయధమ్మం సబ్బం తం నిరోధధమ్మ’న్తి, సహ దస్సనుప్పాదా, భిక్ఖవే, అరియసావకస్స తీణి సంయోజనాని పహీయన్తి – సక్కాయదిట్ఠి, విచికిచ్ఛా, సీలబ్బతపరామాసో”తి. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – “అత్థి అరహతో అఞ్ఞాణ”న్తి.

న వత్తబ్బం – “అత్థి అరహతో అఞ్ఞాణ”న్తి? ఆమన్తా. నను అరహా ఇత్థిపురిసానం నామగోత్తం న జానేయ్య, మగ్గామగ్గం న జానేయ్య, తిణకట్ఠవనప్పతీనం నామం న జానేయ్యాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహా ఇత్థిపురిసానం నామగోత్తం న జానేయ్య, మగ్గామగ్గం న జానేయ్య, తిణకట్ఠవనప్పతీనం నామం న జానేయ్య, తేన వత రే వత్తబ్బే – “అత్థి అరహతో అఞ్ఞాణ”న్తి.

అరహా ఇత్థిపురిసానం నామగోత్తం న జానేయ్య, మగ్గామగ్గం న జానేయ్య, తిణకట్ఠవనప్పతీనం నామం న జానేయ్యాతి, అత్థి అరహతో అఞ్ఞాణన్తి? ఆమన్తా. అరహా సోతాపత్తిఫలం వా సకదాగామిఫలం వా అనాగామిఫలం వా అరహత్తం వా న జానేయ్యాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అఞ్ఞాణకథా నిట్ఠితా.

౨. దుతియవగ్గో

(౧౨) ౩. కఙ్ఖాకథా

౩౧౮. అత్థి అరహతో కఙ్ఖాతి? ఆమన్తా. అత్థి అరహతో విచికిచ్ఛా విచికిచ్ఛాపరియుట్ఠానం విచికిచ్ఛాసంయోజనం విచికిచ్ఛానీవరణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

నత్థి అరహతో విచికిచ్ఛా విచికిచ్ఛాపరియుట్ఠానం విచికిచ్ఛాసంయోజనం విచికిచ్ఛానీవరణన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి నత్థి అరహతో విచికిచ్ఛా విచికిచ్ఛాపరియుట్ఠానం విచికిచ్ఛాసంయోజనం విచికిచ్ఛానీవరణం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అత్థి అరహతో కఙ్ఖా”తి.

అత్థి పుథుజ్జనస్స కఙ్ఖా, అత్థి తస్స విచికిచ్ఛా విచికిచ్ఛాపరియుట్ఠానం విచికిచ్ఛాసంయోజనం విచికిచ్ఛానీవరణన్తి? ఆమన్తా. అత్థి అరహతో కఙ్ఖా, అత్థి తస్స విచికిచ్ఛా విచికిచ్ఛాపరియుట్ఠానం విచికిచ్ఛాసంయోజనం విచికిచ్ఛానీవరణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అత్థి అరహతో కఙ్ఖా, నత్థి తస్స విచికిచ్ఛా విచికిచ్ఛాపరియుట్ఠానం విచికిచ్ఛాసంయోజనం విచికిచ్ఛానీవరణన్తి? ఆమన్తా . అత్థి పుథుజ్జనస్స కఙ్ఖా, నత్థి తస్స విచికిచ్ఛా విచికిచ్ఛాపరియుట్ఠానం విచికిచ్ఛాసంయోజనం విచికిచ్ఛానీవరణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అత్థి అరహతో కఙ్ఖాతి? ఆమన్తా. అత్థి అరహతో సత్థరి కఙ్ఖా, ధమ్మే కఙ్ఖా, సఙ్ఘే కఙ్ఖా, సిక్ఖాయ కఙ్ఖా, పుబ్బన్తే కఙ్ఖా, అపరన్తే కఙ్ఖా, పుబ్బన్తాపరన్తే కఙ్ఖా, ఇదప్పచ్చయతాపటిచ్చసముప్పన్నేసు ధమ్మేసు కఙ్ఖాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

నత్థి అరహతో సత్థరి కఙ్ఖా, ధమ్మే కఙ్ఖా...పే.... ఇదప్పచ్చయతాపటిచ్చసముప్పన్నేసు ధమ్మేసు కఙ్ఖాతి ? ఆమన్తా. హఞ్చి నత్థి అరహతో సత్థరి కఙ్ఖా, ధమ్మే కఙ్ఖా...పే.... ఇదప్పచ్చయతాపటిచ్చసముప్పన్నేసు ధమ్మేసు కఙ్ఖా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అత్థి అరహతో కఙ్ఖా"తి.

అత్థి పుథుజ్జనస్స కఙ్ఖా, అత్థి తస్స సత్థరి కఙ్ఖా, ధమ్మే కఙ్ఖా...పే.... ఇదప్పచ్చయతాపటిచ్చసముప్పన్నేసు ధమ్మేసు కఙ్ఖాతి? ఆమన్తా. అత్థి అరహతో కఙ్ఖా, అత్థి తస్స సత్థరి కఙ్ఖా, ధమ్మే కఙ్ఖా...పే.... ఇదప్పచ్చయతాపటిచ్చసముప్పన్నేసు ధమ్మేసు కఙ్ఖాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

అత్థి అరహతో కఙ్ఖా, నత్థి తస్స సత్థరి కఙ్ఖా, ధమ్మే కఙ్ఖా...పే.... ఇదప్పచ్చయతాపటిచ్చసముప్పన్నేసు ధమ్మేసు కఙ్ఖాతి? ఆమన్తా. అత్థి పుథుజ్జనస్స కఙ్ఖా, నత్థి తస్స సత్థరి కఙ్ఖా, ధమ్మే కఙ్ఖా...పే.... ఇదప్పచ్చయతాపటిచ్చసముప్పన్నేసు ధమ్మేసు కఙ్ఖాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

౩౧౯. అత్థి అరహతో కఙ్ఖాతి? ఆమన్తా . నను అరహతో రాగో పహీనో ఉచ్ఛిన్నమూలో తాలావత్థుకతో అనభావఙ్కతో ఆయతిం అనుప్పాదధమ్మోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహతో రాగో పహీనో ఉచ్ఛిన్నమూలో తాలావత్థుకతో అనభావఙ్కతో ఆయతిం అనుప్పాదధమ్మో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అత్థి అరహతో కఙ్ఖా"తి.

అత్థి అరహతో కఙ్ఖాతి? ఆమన్తా. నను అరహతో దోసో పహీనో...పే.... మోహో పహీనో...పే.... అనోత్తప్పం పహీనం...పే.... రాగప్పహానాయ మగ్గో భావితో...పే.... బోజ్ఝఙ్గా భావితా...పే.... దోసప్పహానాయ...పే.... అనోత్తప్పపహానాయ మగ్గో భావితో...పే.... బోజ్ఝఙ్గా భావితా; నను అరహా వీతరాగో వీతదోసో వీతమోహో...పే.... సచ్ఛికాతబ్బం సచ్ఛికతన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహా వీతరాగో వీతదోసో వీతమోహో...పే.... సచ్ఛికాతబ్బం సచ్ఛికతం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అత్థి అరహతో కఙ్ఖా"తి.

౩౨౦. అత్థి అరహతో కఙ్ఖాతి? సధమ్మకుసలస్స అరహతో అత్థి కఙ్ఖా, పరధమ్మకుసలస్స అరహతో నత్థి కఙ్ఖాతి. సధమ్మకుసలస్స అరహతో అత్థి కఙ్ఖాతి? ఆమన్తా. పరధమ్మకుసలస్స అరహతో అత్థి కఙ్ఖాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

పరధమ్మకుసలస్స అరహతో నత్థి కఙ్ఖాతి? ఆమన్తా. సధమ్మకుసలస్స అరహతో నత్థి కఙ్ఖాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

సధమ్మకుసలస్స అరహతో రాగో పహీనో, అత్థి తస్స కఙ్ఖాతి? ఆమన్తా. పరధమ్మకుసలస్స అరహతో రాగో పహీనో, అత్థి తస్స కఙ్ఖాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

సధమ్మకుసలస్స అరహతో దోసో పహీనో...పే.... మోహో పహీనో...పే.... అనోత్తప్పం పహీనం...పే.... రాగప్పహానాయ మగ్గో భావితో...పే.... బోజ్ఝఙ్గా భావితా...పే.... దోసప్పహానాయ...పే.... మోహప్పహానాయ...పే.... అనోత్తప్పపహానాయ మగ్గో భావితో...పే.... బోజ్ఝఙ్గా భావితా...పే.... సధమ్మకుసలో అరహా వీతరాగో వీతదోసో వీతమోహో ...పే.... సచ్ఛికాతబ్బం

సచ్ఛికతం, అత్థి తస్స కఙ్ఖాతి? ఆమన్తా. పరధమ్మకుసలో అరహా వీతరాగో వీతదోసో వీతమోహో...పే.... సచ్ఛికాతబ్బం సచ్ఛికతం, అత్థి తస్స కఙ్ఖాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... పరధమ్మకుసలస్స అరహతో రాగో పహీనో, నత్థి తస్స కఙ్ఖాతి? ఆమన్తా. సధమ్మకుసలస్స అరహతో రాగో పహీనో, నత్థి తస్స కఙ్ఖాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

పరధమ్మకుసలస్స అరహతో దోసో పహీనో...పే.... మోహో పహీనో...పే.... అనోత్తప్పం పహీనం...పే.... రాగప్పహానాయ మగ్గో భావితో...పే.... బోజ్ఝఙ్గా భావితా...పే.... దోసప్పహానాయ...పే.... మోహప్పహానాయ...పే.... అనోత్తప్పపహానాయ మగ్గో భావితో...పే.... బోజ్ఝఙ్గా భావితా...పే.... పరధమ్మకుసలో అరహా వీతరాగో వీతదోసో వీతమోహో...పే.... సచ్ఛికాతబ్బం సచ్ఛికతం, నత్థి తస్స కఙ్ఖాతి? ఆమన్తా. సధమ్మకుసలో అరహా వీతరాగో వీతదోసో వీతమోహో...పే.... సచ్ఛికాతబ్బం సచ్ఛికతం, నత్థి తస్స కఙ్ఖాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౩౨౧. అత్థి అరహతో కఙ్ఖాతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "జానతోహం, భిక్ఖవే, పస్సతో ఆసవానం ఖయం వదామి, నో అజానతో నో అపస్సతో! కిఞ్చ, భిక్ఖవే , జానతో కిం పస్సతో ఆసవానం ఖయో హోతి ? 'ఇతి రూపం'...పే.... 'ఇతి విఞ్ఞాణస్స అత్థఙ్గమో'తి – ఏవం ఖో, భిక్ఖవే, జానతో ఏవం పస్సతో ఆసవానం ఖయో హోతీ"తి. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – "అత్థి అరహతో కఙ్ఖా"తి.

అత్థి అరహతో కఙ్ఖాతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "జానతోహం, భిక్ఖవే, పస్సతో ఆసవానం ఖయం వదామి, నో అజానతో నో అపస్సతో! కిఞ్చ, భిక్ఖవే, జానతో కిం పస్సతో ఆసవానం ఖయో హోతి? 'ఇదం దుక్ఖ'న్తి, భిక్ఖవే...పే.... 'అయం దుక్ఖనిరోధగామినీ పటిపదా'తి జానతో పస్సతో ఆసవానం ఖయో హోతి. ఏవం ఖో , భిక్ఖవే, జానతో ఏవం పస్సతో ఆసవానం ఖయో హోతీ"తి. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – "అత్థి అరహతో కఙ్ఖా"తి.

అత్థి అరహతో కఙ్ఖాతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "సబ్బం, భిక్ఖవే, అనభిజానం అపరిజానం అవిరాజయం అప్పజహం అభబ్బో దుక్ఖక్ఖయాయ; సబ్బఞ్చ ఖో, భిక్ఖవే, అభిజానం పరిజానం విరాజయం పజహం భబ్బో దుక్ఖక్ఖయాయా"తి! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – "అత్థి అరహతో కఙ్ఖా"తి.

అత్థి అరహతో కఙ్ఖాతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "సహావస్స దస్సనసమ్పదాయ ...పే.... ఛచ్చాభిఠానాని అభబ్బ కాతు"న్తి. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – "అత్థి అరహతో కఙ్ఖా"తి.

అత్థి అరహతో కఙ్ఖాతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "యస్మిం, భిక్ఖవే, సమయే అరియసావకస్స విరజం వీతమలం ధమ్మచక్ఖుం ఉదపాది – 'యం కిఞ్చి సముదయధమ్మం సబ్బం తం నిరోధధమ్మ'న్తి, సహ దస్సనుప్పాదా, భిక్ఖవే, అరియసావకస్స తీణి సంయోజనాని పహీయన్తి – సక్కాయదిట్ఠి, విచికిచ్ఛా, సీలబ్బతపరామాసో"తి! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – "అత్థి అరహతో కఙ్ఖా"తి.

అత్థి అరహతో కఙ్ఖాతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా –

"యదా హవే పాతుభవన్తి ధమ్మా,

ఆతాపినో ఝాయతో బ్రాహ్మణస్స;
అథస్స కఙ్ఖా వపయన్తి సబ్బా,
యతో పజానాతి సహేతుధమ్మన్తి.

“యదా హవే పాతుభవన్తి ధమ్మా,
ఆతాపినో ఝాయతో బ్రాహ్మణస్స;
అథస్స కఙ్ఖా వపయన్తి సబ్బా,
యతో ఖయం పచ్చయానం అవేదీతి.

“యదా హవే పాతుభవన్తి ధమ్మా,
ఆతాపినో ఝాయతో బ్రాహ్మణస్స;
విధూపయం తిట్ఠతి మారసేనం,
సూరియోవ [సురియోవ (సీ. స్యా. కం. పీ.)] ఓభాసయమన్తలిక్ఖన్తి [మహావ. ౩; ఉదా. ౩].

“యా కాచి కఙ్ఖా ఇధ వా హురం వా,
సకవేదియా వా పరవేదియా వా;
ఝాయినో [యే ఝాయినో (ఉదానే)] తా పజహన్తి సబ్బా,
ఆతాపినో బ్రహ్మచరియం చరన్తాతి [ఉదా. ౪౭ ఉదానేపి].

“యే కఙ్ఖాసమతిక్కన్తా, కఙ్ఖాభూతేసు పాణిసు;
అసంసయా విసంయుత్తా, తేసు దిన్నం మహప్ఫలన్తి.

“ఏతాదిసీ ధమ్మపకాసనేత్థ,
న తత్థ కిం కఙ్ఖతి కోచి సావకో;
నిత్థిణ్ణఓఘం [నితిణ్ణఓఘం (సీ. క.), నిత్తిణ్ణఓఘం (స్యా. కం.)] విచికిచ్ఛఛిన్నం,
బుద్ధం నమస్సామ జినం జనిన్దా”తి [దీ. ని. ౨.౩౦౪].

అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – “అత్థి అరహతో కఙ్ఖా”తి.

న వత్తబ్బం – “అత్థి అరహతో కఙ్ఖా”తి? ఆమన్తా. నను అరహా ఇత్థిపురిసానం నామగోత్తే కఙ్ఖేయ్య, మగ్గామగ్గే కఙ్ఖేయ్య, తిణకట్ఠవనప్పతీనం నామే కఙ్ఖేయ్యా”తి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహా ఇత్థిపురిసానం నామగోత్తే కఙ్ఖేయ్య, మగ్గామగ్గే కఙ్ఖేయ్య, తిణకట్ఠవనప్పతీనం నామే కఙ్ఖేయ్య; తేన వత రే వత్తబ్బే – “అత్థి అరహతో కఙ్ఖా”తి.

అరహా ఇత్థిపురిసానం నామగోత్తే కఙ్ఖేయ్య, మగ్గామగ్గే కఙ్ఖేయ్య, తిణకట్ఠవనప్పతీనం నామే కఙ్ఖేయ్యాతి, అత్థి అరహతో కఙ్ఖాతి? ఆమన్తా. అరహా సోతాపత్తిఫలే వా సకదాగామిఫలే వా అనాగామిఫలే వా అరహత్తే వా కఙ్ఖేయ్యాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.…

కఙ్ఖాకథా నిట్ఠితా.

౨. దుతియవగ్గో

(౧౩) ౪. పరవితారణకథా

౨౨౨. అత్థి అరహతో పరవితారణాతి? ఆమన్తా . అరహా పరనేయ్యో పరపత్తియో పరపచ్చయో పరపటిబద్ధభూ, న జానాతి న పస్సతి సమ్మూళ్హో అసమ్పజానోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

నను అరహా న పరనేయ్యో న పరపత్తియో న పరపచ్చయో న పరపటిబద్ధభూ జానాతి పస్సతి అసమ్మూళ్హో సమ్పజానోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహా న పరనేయ్యో న పరపత్తియో న పరపచ్చయో న పరపటిబద్ధభూ, జానాతి పస్సతి అసమ్మూళ్హో సమ్పజానో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అత్థి అరహతో పరవితారణా”తి.

అత్థి పుథుజ్జనస్స పరవితారణా, నో చ పరనేయ్యో పరపత్తియో పరపచ్చయో పరపటిబద్ధభూ, న జానాతి న పస్సతి సమ్మూళ్హో అసమ్పజానోతి? ఆమన్తా. అత్థి అరహతో పరవితారణా, నో చ పరనేయ్యో పరపత్తియో పరపచ్చయో పరపటిబద్ధభూ, న జానాతి న పస్సతి సమ్మూళ్హో అసమ్పజానోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అత్థి అరహతో పరవితారణా, నో చ న పరనేయ్యో న పరపత్తియో న పరపచ్చయో న పరపటిబద్ధభూ, జానాతి పస్సతి అసమ్మూళ్హో సమ్పజానోతి? ఆమన్తా. అత్థి పుథుజ్జనస్స పరవితారణా, నో చ న పరనేయ్యో న పరపత్తియో న పరపచ్చయో న పరపటిబద్ధభూ, జానాతి పస్సతి అసమ్మూళ్హో సమ్పజానోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అత్థి అరహతో పరవితారణాతి? ఆమన్తా. అత్థి అరహతో సత్థరి పరవితారణా, ధమ్మే పరవితారణా, సఙ్ఘే పరవితారణా, సిక్ఖాయ పరవితారణా, పుబ్బన్తే పరవితారణా, అపరన్తే పరవితారణా, పుబ్బన్తాపరన్తే పరవితారణా, ఇదప్పచ్చయతాపటిచ్చసముప్పన్నేసు ధమ్మేసు పరవితారణాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

నత్థి అరహతో సత్థరి పరవితారణా, ధమ్మే పరవితారణా…పే॰… ఇదపచ్చయతాపటిచ్చసముప్పన్నేసు ధమ్మేసు పరవితారణాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి నత్థి అరహతో సత్థరి పరవితారణా, ధమ్మే పరవితారణా…పే॰… ఇదప్పచ్చయతాపటిచ్చసముప్పన్నేసు ధమ్మేసు పరవితారణా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అత్థి అరహతో పరవితారణా”తి.

అత్థి పుథుజ్జనస్స పరవితారణా, అత్థి తస్స సత్థరి పరవితారణా, ధమ్మే పరవితారణా…పే॰… ఇదప్పచ్చయతాపటిచ్చసముప్పన్నేసు ధమ్మేసు పరవితారణాతి? ఆమన్తా. అత్థి అరహతో పరవితారణా, అత్థి తస్స సత్థరి పరవితారణా, ధమ్మే పరవితారణా…పే॰… ఇదప్పచ్చయతాపటిచ్చసముప్పన్నేసు ధమ్మేసు పరవితారణాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అత్థి అరహతో పరవితారణా, నత్థి తస్స సత్థరి పరవితారణా, ధమ్మే పరవితారణా…పే॰… ఇదప్పచ్చయతాపటిచ్చసముప్పన్నేసు ధమ్మేసు పరవితారణాతి? ఆమన్తా. అత్థి పుథుజ్జనస్స పరవితారణా, నత్థి తస్స

సత్థరి పరవితారణా, ధమ్మే పరవితారణా…పే॰… ఇదప్పచ్చయతాపటిచ్చసముప్పన్నేసు ధమ్మేసు పరవితారణాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౩౨౩. అత్థి అరహతో పరవితారణాతి? ఆమన్తా. నను అరహతో రాగో పహీనో ఉచ్ఛిన్నమూలో తాలావత్థుకతో అనభావఙ్కతో ఆయతిం అనుప్పాదధమ్మోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహతో రాగో పహీనో ఉచ్ఛిన్నమూలో తాలావత్థుకతో అనభావఙ్కతో ఆయతిం అనుప్పాదధమ్మో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అత్థి అరహతో పరవితారణా"తి.

అత్థి అరహతో పరవితారణాతి? ఆమన్తా. నను అరహతో దోసో పహీనో…పే॰… మోహో పహీనో…పే॰… అనోత్తప్పం పహీనం ఉచ్ఛిన్నమూలం తాలావత్థుకతం అనభావఙ్కతం ఆయతిం అనుప్పాదధమ్మం…పే॰… రాగప్పహానాయ మగ్గో భావితో…పే॰… బోజ్ఝఙ్గా భావితా…పే॰… దోసప్పహానాయ…పే॰… అనోత్తప్పపహానాయ మగ్గో భావితో…పే॰… బోజ్ఝఙ్గా భావితా…పే॰… నను అరహా వీతరాగో వీతదోసో వీతమోహో…పే॰… సచ్ఛికాతబ్బం సచ్ఛికతన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహా వీతరాగో వీతదోసో వీతమోహో సచ్ఛికాతబ్బం సచ్ఛికతం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అత్థి అరహతో పరవితారణా"తి.

౩౨౪. అత్థి అరహతో పరవితారణాతి? సధమ్మకుసలస్స అరహతో అత్థి పరవితారణా, పరధమ్మకుసలస్స అరహతో నత్థి పరవితారణాతి. సధమ్మకుసలస్స అరహతో అత్థి పరవితారణాతి? ఆమన్తా. పరధమ్మకుసలస్స అరహతో అత్థి పరవితారణాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

పరధమ్మకుసలస్స అరహతో నత్థి పరవితారణాతి? ఆమన్తా . సధమ్మకుసలస్స అరహతో నత్థి పరవితారణాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

సధమ్మకుసలస్స అరహతో రాగో పహీనో, అత్థి తస్స పరవితారణాతి? ఆమన్తా. పరధమ్మకుసలస్స అరహతో రాగో పహీనో, అత్థి తస్స పరవితారణాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

సధమ్మకుసలస్స అరహతో దోసో పహీనో…పే॰… మోహో పహీనో…పే॰… అనోత్తప్పం పహీనం …పే॰… రాగప్పహానాయ మగ్గో భావితో…పే॰… బోజ్ఝఙ్గా భావితా…పే॰… దోసప్పహానాయ…పే॰… అనోత్తప్పపహానాయ మగ్గో భావితో…పే॰… బోజ్ఝఙ్గా భావితా…పే॰… సధమ్మకుసలో అరహా వీతరాగో వీతదోసో వీతమోహో…పే॰… సచ్ఛికాతబ్బం సచ్ఛికతం, అత్థి తస్స పరవితారణాతి? ఆమన్తా. పరధమ్మకుసలో అరహా వీతరాగో వీతదోసో వీతమోహో…పే॰… సచ్ఛికాతబ్బం సచ్ఛికతం, అత్థి తస్స పరవితారణాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

పరధమ్మకుసలస్స అరహతో రాగో పహీనో, నత్థి తస్స పరవితారణాతి? ఆమన్తా. సధమ్మకుసలస్స అరహతో రాగో పహీనో, నత్థి తస్స పరవితారణాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

పరధమ్మకుసలస్స అరహతో దోసో పహీనో, మోహో పహీనో…పే॰… అనోత్తప్పం పహీనం…పే॰… రాగప్పహానాయ మగ్గో భావితో…పే॰… బోజ్ఝఙ్గా భావితా…పే॰… దోసప్పహానాయ…పే॰… అనోత్తప్పపహానాయ మగ్గో భావితో…పే॰… బోజ్ఝఙ్గా

భావితా…పే॰… పరధమ్మకుసలో అరహా వీతరాగో వీతదోసో వీతమోహో…పే॰… సచ్ఛికాతబ్బం సచ్ఛికతం, నత్థి తస్స పరవితారణాతి? ఆమన్తా. సధమ్మకుసలో అరహా వీతరాగో వీతదోసో వీతమోహో…పే॰… సచ్ఛికాతబ్బం సచ్ఛికతం, నత్థి తస్స పరవితారణాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౩౨౫. అత్థి అరహతో పరవితారణాతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "జానతోహం, భిక్ఖవే, పస్సతో ఆసవానం ఖయం వదామి, నో అజానతో నో అపస్సతో! కిఞ్చ, భిక్ఖవే, జానతో కిం పస్సతో ఆసవానం ఖయో హోతి? 'ఇతి రూపం'…పే॰… 'ఇతి విఞ్ఞాణస్స అత్థఙ్గమో'తి – ఏవం ఖో, భిక్ఖవే, జానతో ఏవం పస్సతో ఆసవానం ఖయో హోతీ"తి. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా . తేన హి న వత్తబ్బం – "అత్థి అరహతో పరవితారణా"తి.

అత్థి అరహతో పరవితారణాతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "జానతోహం, భిక్ఖవే, పస్సతో ఆసవానం ఖయం వదామి, నో అజానతో నో అపస్సతో! కిఞ్చ, భిక్ఖవే, జానతో కిం పస్సతో ఆసవానం ఖయో హోతి? 'ఇదం దుక్ఖ'న్తి – భిక్ఖవే, జానతో పస్సతో ఆసవానం ఖయో హోతి, 'అయం దుక్ఖసముదయో'తి…పే॰… 'అయం దుక్ఖనిరోధో'తి…పే॰… 'అయం దుక్ఖనిరోధగామినీ పటిపదా'తి – జానతో పస్సతో ఆసవానం ఖయో హోతి. ఏవం ఖో, భిక్ఖవే, జానతో ఏవం పస్సతో ఆసవానం ఖయో హోతీ"తి. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – "అత్థి అరహతో పరవితారణా"తి.

అత్థి అరహతో పరవితారణాతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "సబ్బం, భిక్ఖవే, అనభిజానం అపరిజానం అవిరాజయం అప్పజహం అభబ్బో దుక్ఖక్ఖయాయ; సబ్బఞ్చ ఖో, భిక్ఖవే, అభిజానం పరిజానం విరాజయం పజహం భబ్బో దుక్ఖక్ఖయాయా"తి! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – "అత్థి అరహతో పరవితారణా"తి.

అత్థి అరహతో పరవితారణాతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "సహావస్స దస్సనసమ్పదాయ…పే॰… ఛచ్చాభిఠానాని అభబ్బ కాతు"న్తి. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – "అత్థి అరహతో పరవితారణా"తి.

అత్థి అరహతో పరవితారణాతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "యస్మిం, భిక్ఖవే, సమయే అరియసావకస్స విరజం వీతమలం ధమ్మచక్ఖుం ఉదపాది – 'యం కిఞ్చి సముదయధమ్మం, సబ్బం తం నిరోధధమ్మ'న్తి, సహ దస్సనుప్పాదా, భిక్ఖవే, అరియసావకస్స తీణి సంయోజనాని పహీయన్తి – సక్కాయదిట్ఠి, విచికిచ్ఛా, సీలబ్బతపరామాసో"తి! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – "అత్థి అరహతో పరవితారణా"తి.

అత్థి అరహతో పరవితారణాతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా –

"నాహం సహిస్సామి [గమిస్సామి (సీ॰ స్యా॰ క॰), సమీహామి (పీ॰)] పమోచనాయ,
కథఙ్కథిం ధోతక కఞ్చి [కిఞ్చి (క॰)] లోకే;
ధమ్మఞ్చ సేట్ఠం అభిజానమానో,
ఏవం తువం ఓఘమిమం తరేసీ"తి [సు॰ ని॰ ౧౦౭౦ సుత్తనిపాతే; చూళని॰ ౩౩ ధోతకమాణవపుచ్ఛానిద్దేస].

అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – "అత్థి అరహతో పరవితారణా"తి.

న వత్తబ్బం – “అత్థి అరహతో పరవితారణా”తి? ఆమన్తా. నను అరహతో ఇత్థిపురిసానం నామగోత్తం పరే వితారేయ్యుం, మగ్గామగ్గం పరే వితారేయ్యుం, తిణకట్ఠవనప్పతీనం నామం పరే వితారేయ్యున్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహతో ఇత్థిపురిసానం నామగోత్తం పరే వితారేయ్యుం, మగ్గామగ్గం పరే వితారేయ్యుం, తిణకట్ఠవనప్పతీనం నామం పరే వితారేయ్యుం, తేన వత రే వత్తబ్బే – “అత్థి అరహతో పరవితారణా”తి.

అరహతో ఇత్థిపురిసానం నామగోత్తం పరే వితారేయ్యుం, మగ్గామగ్గం పరే వితారేయ్యుం, తిణకట్ఠవనప్పతీనం నామం పరే వితారేయ్యున్తి, అత్థి అరహతో పరవితారణాతి? ఆమన్తా. అరహతో సోతాపత్తిఫలం వా సకదాగామిఫలం వా అనాగామిఫలం వా అరహత్తం వా పరే వితారేయ్యున్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే०….

పరవితారణకథా నిట్ఠితా.

౨. దుతియవగ్గో

(౧౪) ౫. వచీభేదకథా

౩౨౬. సమాపన్నస్స అత్థి వచీభేదోతి? ఆమన్తా. సబ్బత్థ సమాపన్నానం అత్థి వచీభేదోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే०….

సమాపన్నస్స అత్థి వచీభేదోతి? ఆమన్తా. సబ్బదా సమాపన్నానం అత్థి వచీభేదోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే०….

సమాపన్నస్స అత్థి వచీభేదోతి? ఆమన్తా. సబ్బేసం సమాపన్నానం అత్థి వచీభేదోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే०….

సమాపన్నస్స అత్థి వచీభేదోతి? ఆమన్తా. సబ్బసమాపత్తీసు అత్థి వచీభేదోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే०….

సమాపన్నస్స అత్థి వచీభేదోతి? ఆమన్తా. సమాపన్నస్స అత్థి కాయభేదోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే०….

సమాపన్నస్స నత్థి కాయభేదోతి? ఆమన్తా. సమాపన్నస్స నత్థి వచీభేదోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే०….

సమాపన్నస్స అత్థి వాచా, అత్థి వచీభేదోతి? ఆమన్తా. సమాపన్నస్స అత్థి కాయో, అత్థి కాయభేదోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే०….

సమాపన్నస్స అత్థి కాయో, నత్థి కాయభేదోతి? ఆమన్తా. సమాపన్నస్స అత్థి వాచా, నత్థి వచీభేదోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే०….

౩౨౭. దుక్ఖన్తి జానన్తో దుక్ఖన్తి వాచం భాసతీతి? ఆమన్తా. సముదయోతి జానన్తో సముదయోతి వాచం భాసతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే०….

దుక్ఖన్తి జానన్తో దుక్ఖన్తి వాచం భాసతీతి? ఆమన్తా. నిరోధోతి జానన్తో నిరోధోతి వాచం భాసతీతి? న హేవం వత్తబ్బే... పే....

దుక్ఖన్తి జానన్తో దుక్ఖన్తి వాచం భాసతీతి? ఆమన్తా. మగ్గోతి జానన్తో మగ్గోతి వాచం భాసతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

సముదయోతి జానన్తో న చ సముదయోతి వాచం భాసతీతి? ఆమన్తా. దుక్ఖన్తి జానన్తో న చ దుక్ఖన్తి వాచం భాసతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

నిరోధోతి జానన్తో న చ నిరోధోతి వాచం భాసతీతి? ఆమన్తా. దుక్ఖన్తి జానన్తో న చ దుక్ఖన్తి వాచం భాసతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

మగ్గోతి జానన్తో న చ మగ్గోతి వాచం భాసతీతి? ఆమన్తా. దుక్ఖన్తి జానన్తో న చ దుక్ఖన్తి వాచం భాసతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౩౨౮. సమాపన్నస్స అత్థి వచీభేదోతి? ఆమన్తా . ఞాణం కింగోచరన్తి? ఞాణం సచ్చగోచరన్తి. సోతం సచ్చగోచరన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

సమాపన్నస్స అత్థి వచీభేదోతి? ఆమన్తా. సోతం కిం గోచరన్తి? సోతం సద్దగోచరన్తి. ఞాణం సద్దగోచరన్తి? న హేవం వత్తబ్బే.

సమాపన్నస్స అత్థి వచీభేదో ఞాణం సచ్చగోచరం, సోతం సద్దగోచరన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి ఞాణం సచ్చగోచరం, సోతం సద్దగోచరం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "సమాపన్నస్స అత్థి వచీభేదో"తి.

సమాపన్నస్స అత్థి వచీభేదో ఞాణం సచ్చగోచరం, సోతం సద్దగోచరన్తి? ఆమన్తా. ద్విన్నం ఫస్సానం, ద్విన్నం వేదనానం, ద్విన్నం సఞ్ఞానం, ద్విన్నం చేతనానం, ద్విన్నం చిత్తానం సమోధానం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే.

౩౨౯. సమాపన్నస్స అత్థి వచీభేదోతి? ఆమన్తా. పథవీకసిణం సమాపత్తిం సమాపన్నస్స అత్థి వచీభేదోతి? న హేవం వత్తబ్బే.

సమాపన్నస్స అత్థి వచీభేదోతి? ఆమన్తా. ఆపోకసిణం...పే... తేజోకసిణం... వాయోకసిణం... నీలకసిణం... పీతకసిణం... లోహితకసిణం... ఓదాతకసిణం... ఆకాసానఞ్చాయతనం ... విఞ్ఞాణఞ్చాయతనం... ఆకిఞ్చఞ్ఞాయతనం... పే... నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాయతనం సమాపన్నస్స అత్థి వచీభేదోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

పథవీకసిణం సమాపత్తిం సమాపన్నస్స నత్థి వచీభేదోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి పథవీకసిణం సమాపత్తిం సమాపన్నస్స నత్థి వచీభేదో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "సమాపన్నస్స అత్థి వచీభేదో"తి.

ఆపోకసిణం ... తేజోకసిణం... వాయోకసిణం... నీలకసిణం... పీతకసిణం... లోహితకసిణం... ఓదాతకసిణం... ఆకాసానఞ్చాయతనం ... విఞ్ఞాణఞ్చాయతనం... ఆకిఞ్చఞ్ఞాయతనం... నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాయతనం సమాపన్నస్స నత్థి వచీభేదోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాయతనం సమాపన్నస్స నత్థి వచీభేదో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "సమాపన్నస్స అత్థి వచీభేదో"తి.

సమాపన్నస్స అత్థి వచీభేదోతి? ఆమన్తా. లోకియసమాపత్తిం సమాపన్నస్స అత్థి వచీభేదోతి? న హేవం వత్తబ్బే... పే.....

సమాపన్నస్స అత్థి వచీభేదోతి? ఆమన్తా. లోకియం పఠమం ఝానం సమాపన్నస్స అత్థి వచీభేదోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే..... సమాపన్నస్స అత్థి వచీభేదోతి? ఆమన్తా. లోకియం దుతియం ఝానం... తతియం ఝానం... చతుత్థం ఝానం సమాపన్నస్స అత్థి వచీభేదోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

లోకియం సమాపత్తిం సమాపన్నస్స నత్థి వచీభేదోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి లోకియం సమాపత్తిం సమాపన్నస్స నత్థి వచీభేదో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "సమాపన్నస్స అత్థి వచీభేదో"తి.

లోకియం పఠమం ఝానం సమాపన్నస్స నత్థి వచీభేదోతి? ఆమన్తా . హఞ్చి లోకియం పఠమం ఝానం సమాపన్నస్స నత్థి వచీభేదో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "సమాపన్నస్స అత్థి వచీభేదో"తి.

లోకియం దుతియం ఝానం... తతియం ఝానం... చతుత్థం ఝానం సమాపన్నస్స నత్థి వచీభేదోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి లోకియం చతుత్థం ఝానం సమాపన్నస్స నత్థి వచీభేదో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "సమాపన్నస్స అత్థి వచీభేదో"తి.

౩౩౦. లోకుత్తరం పఠమం ఝానం సమాపన్నస్స అత్థి వచీభేదోతి? ఆమన్తా. లోకియం పఠమం ఝానం సమాపన్నస్స అత్థి వచీభేదోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

లోకుత్తరం పఠమం ఝానం సమాపన్నస్స అత్థి వచీభేదోతి? ఆమన్తా. లోకియం దుతియం ఝానం... తతియం ఝానం... చతుత్థం ఝానం సమాపన్నస్స అత్థి వచీభేదోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

లోకియం పఠమం ఝానం సమాపన్నస్స నత్థి వచీభేదోతి? ఆమన్తా. లోకుత్తరం పఠమం ఝానం సమాపన్నస్స నత్థి వచీభేదోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

లోకియం దుతియం ఝానం... తతియం ఝానం... చతుత్థం ఝానం సమాపన్నస్స నత్థి వచీభేదోతి? ఆమన్తా. లోకుత్తరం పఠమం ఝానం సమాపన్నస్స నత్థి వచీభేదోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౩౩౧. లోకుత్తరం పఠమం ఝానం సమాపన్నస్స అత్థి వచీభేదోతి? ఆమన్తా. లోకుత్తరం దుతియం ఝానం సమాపన్నస్స అత్థి వచీభేదోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

లోకుత్తరం పఠమం ఝానం సమాపన్నస్స అత్థి వచీభేదోతి? ఆమన్తా. లోకుత్తరం తతియం ఝానం... చతుత్థం ఝానం సమాపన్నస్స అత్థి వచీభేదోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

లోకుత్తరం దుతియం ఝానం సమాపన్నస్స నత్థి వచీభేదోతి? ఆమన్తా . లోకుత్తరం పఠమం ఝానం సమాపన్నస్స నత్థి వచీభేదోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

లోకుత్తరం దుతియం ఝానం... తతియం ఝానం... చతుత్థం ఝానం సమాపన్నస్స నత్థి వచీభేదోతి ? ఆమన్తా. లోకుత్తరం పఠమం ఝానం సమాపన్నస్స నత్థి వచీభేదోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౩౩౨. న వత్తబ్బం – "సమాపన్నస్స అత్థి వచీభేదో"తి? ఆమన్తా. నను వితక్కవిచారా వచీసఙ్ఖారా వుత్తా భగవతా – "పఠమం ఝానం సమాపన్నస్స అత్థి వితక్కవిచారా"తి? ఆమన్తా. హఞ్చి వితక్కవిచారా వచీసఙ్ఖారా వుత్తా భగవతా – "పఠమం ఝానం సమాపన్నస్స అత్థి వితక్కవిచారా," తేన వత రే వత్తబ్బే – "సమాపన్నస్స అత్థి వచీభేదో"తి.

వితక్కవిచారా వచీసఙ్ఖారా వుత్తా భగవతా – "పఠమం ఝానం సమాపన్నస్స అత్థి వితక్కవిచారా"తి [అత్థి వితక్కవిచారా (స్యా.) ఏవముపరిపి], అత్థి తస్స వచీభేదోతి? ఆమన్తా. పఠవీకసిణం పఠమం ఝానం సమాపన్నస్స అత్థి వితక్కవిచారా, అత్థి తస్స వచీభేదోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

వితక్కవిచారా వచీసఙ్ఖారా వుత్తా భగవతా – "పఠమం ఝానం సమాపన్నస్స అత్థి వితక్కవిచారా"తి, అత్థి తస్స వచీభేదోతి? ఆమన్తా . ఆపోకసిణం... తేజోకసిణం... వాయోకసిణం... నీలకసిణం... పీతకసిణం... లోహితకసిణం... ఓదాతకసిణం పఠమం ఝానం సమాపన్నస్స అత్థి వితక్కవిచారా, అత్థి తస్స వచీభేదోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

న వత్తబ్బం – "సమాపన్నస్స అత్థి వచీభేదో"తి? ఆమన్తా. నను వితక్కసముట్ఠానా వాచా వుత్తా భగవతా – "పఠమం ఝానం సమాపన్నస్స అత్థి వితక్కవిచారా"తి? ఆమన్తా. హఞ్చి వితక్కసముట్ఠానా వాచా వుత్తా భగవతా – "పఠమం ఝానం సమాపన్నస్స అత్థి వితక్కవిచారా," తేన వత రే వత్తబ్బే – "సమాపన్నస్స అత్థి వచీభేదో"తి.

వితక్కసముట్ఠానా వాచా వుత్తా భగవతా – "పఠమం ఝానం సమాపన్నస్స అత్థి వితక్కవిచారా"తి, అత్థి తస్స వచీభేదోతి? ఆమన్తా. సఞ్ఞాసముట్ఠానా వాచా వుత్తా భగవతా – "దుతియం ఝానం సమాపన్నస్స అత్థి సఞ్ఞా, అత్థి తస్స వితక్కవిచారా"తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

వితక్కసముట్ఠానా వాచా వుత్తా భగవతా – "పఠమం ఝానం సమాపన్నస్స అత్థి వితక్కవిచారా"తి, అత్థి తస్స వచీభేదోతి? ఆమన్తా. సఞ్ఞాసముట్ఠానా వాచా వుత్తా భగవతా – తతియం ఝానం...పే.... చతుత్థం ఝానం... ఆకాసానఞ్చాయతనం... విఞ్ఞాణఞ్చాయతనం... ఆకిఞ్చఞ్ఞాయతనం సమాపన్నస్స అత్థి సఞ్ఞా, అత్థి తస్స వితక్కవిచారాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

333. సమాపన్నస్స అత్థి వచీభేదోతి? ఆమన్తా. నను “పఠమం ఝానం సమాపన్నస్స వాచా నిరుద్ధా హోతీ”తి [సం. ని. ४.२०८, २६३]! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా . హఞ్చి “పఠమం ఝానం సమాపన్నస్స వాచా నిరుద్ధా హోతీ”తి, అత్థేవ సుత్తన్తోతి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “సమాపన్నస్స అత్థి వచీభేదో”తి.

“పఠమం ఝానం సమాపన్నస్స వాచా నిరుద్ధా హోతీ”తి [సం. ని. ४.२०८, २६३], అత్థేవ సుత్తన్తోతి, అత్థి తస్స వచీభేదోతి? ఆమన్తా. “దుతియం ఝానం సమాపన్నస్స వితక్కవిచారా నిరుద్ధా హోన్తీ”తి [సం. ని. ४.२०८, २६३], అత్థేవ సుత్తన్తోతి, అత్థి తస్స వితక్కవిచారాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

“పఠమం ఝానం సమాపన్నస్స వాచా నిరుద్ధా హోతీ”తి [సం. ని. ४.२०८, २६३], అత్థేవ సుత్తన్తోతి, అత్థి తస్స వచీభేదోతి? ఆమన్తా. “తతియం ఝానం సమాపన్నస్స పీతి నిరుద్ధా హోతి, చతుత్థం ఝానం సమాపన్నస్స అస్సాసపస్సాసా నిరుద్ధా హోన్తి, ఆకాసానఞ్చాయతనం సమాపన్నస్స రూపసఞ్ఞా నిరుద్ధా హోతి, విఞ్ఞాణఞ్చాయతనం సమాపన్నస్స ఆకాసానఞ్చాయతనసఞ్ఞా నిరుద్ధా హోతి, ఆకిఞ్చఞ్ఞాయతనం సమాపన్నస్స విఞ్ఞాణఞ్చాయతనసఞ్ఞా నిరుద్ధా హోతి, నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాయతనం సమాపన్నస్స ఆకిఞ్చఞ్ఞాయతనసఞ్ఞా నిరుద్ధా హోతి, సఞ్ఞావేదయితనిరోధం సమాపన్నస్స సఞ్ఞా చ వేదనా చ నిరుద్ధా హోన్తీ”తి [సం. ని. ४.२०८, २६३; అ. ని. ९.३१; దీ. ని. ३.३४४], అత్థేవ సుత్తన్తోతి, అత్థి తస్స సఞ్ఞా చ వేదనా చాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

న వత్తబ్బం – “సమాపన్నస్స అత్థి వచీభేదో”తి? ఆమన్తా. నను పఠమస్స ఝానస్స సద్దో కణ్టకో [కణ్టకో (స్యా.) అ. ని. १०.७२] వుత్తో భగవతాతి [అ. ని. १०.७२ కణ్టకసుత్తం నిస్సాయ పుచ్ఛతి]? ఆమన్తా. హఞ్చి పఠమస్స ఝానస్స సద్దో కణ్టకో వుత్తో భగవతా, తేన వత రే వత్తబ్బే – “సమాపన్నస్స అత్థి వచీభేదో”తి.

పఠమస్స ఝానస్స సద్దో కణ్టకో వుత్తో భగవతాతి, సమాపన్నస్స అత్థి వచీభేదోతి? ఆమన్తా. దుతియస్స ఝానస్స వితక్కవిచారా కణ్టకో వుత్తో భగవతా… తతియస్స ఝానస్స పీతి కణ్టకో వుత్తో భగవతా… చతుత్థస్స ఝానస్స అస్సాసపస్సాసా కణ్టకో వుత్తో భగవతా [అ. ని. १०.७२] … ఆకాసానఞ్చాయతనం సమాపన్నస్స రూపసఞ్ఞా కణ్టకో వుత్తో భగవతా… విఞ్ఞాణఞ్చాయతనం సమాపన్నస్స ఆకాసానఞ్చాయతనసఞ్ఞా కణ్టకో వుత్తో భగవతా… ఆకిఞ్చఞ్ఞాయతనం సమాపన్నస్స విఞ్ఞాణఞ్చాయతనసఞ్ఞా కణ్టకో వుత్తో భగవతా… నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాయతనం సమాపన్నస్స ఆకిఞ్చఞ్ఞాయతనసఞ్ఞా కణ్టకో వుత్తో భగవతా… సఞ్ఞావేదయితనిరోధం సమాపన్నస్స సఞ్ఞా చ వేదనా చ కణ్టకో వుత్తో భగవతా [అ. ని. १०.७२], అత్థి తస్స సఞ్ఞా చ వేదనా చాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

న వత్తబ్బం – “సమాపన్నస్స అత్థి వచీభేదో”తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “సిఖిస్స, ఆనన్ద, భగవతో అరహతో సమ్మాసమ్బుద్ధస్స అభిభూ నామ సావకో బ్రహ్మలోకే ఠితో దససహస్సిలోకధాతుం సరేన విఞ్ఞాపేసి –

‘ఆరబ్భథ నిక్కమథ, యుఞ్జథ బుద్ధసాసనే;
ధునాథ మచ్చునో సేనం, నళాగారంవ కుఞ్జరో.

‘యో ఇమస్మిం ధమ్మవినయే, అప్పమత్తో విహస్సతి [విహేస్సతి (సీ. స్యా. కం.) విహరిస్సతి (క.)];

పహాయ జాతిసంసారం, దుక్ఖస్సన్తం కరిస్సతీ’”తి [అ. ని. ౧ తికనిపాతే; సం. ని. ౧.౨౮౫].

అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి సమాపన్నస్స అత్థి వచీభేదోతి.

వచీభేదకథా నిట్ఠితా.

౨. దుతియవగ్గో

(౧౫) ౬. దుక్ఖాహారకథా

౩౩౪. దుక్ఖాహారో మగ్గఙ్గం మగ్గపరియాపన్నన్తి? ఆమన్తా . యే కేచి దుక్ఖన్తి వాచం భాసన్తి, సబ్బే తే మగ్గం భావేన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే.

యే కేచి దుక్ఖన్తి వాచం భాసన్తి, సబ్బే తే మగ్గం భావేన్తీతి? ఆమన్తా. బాలపుథుజ్జనా దుక్ఖన్తి వాచం భాసన్తి, బాలపుథుజ్జనా మగ్గం భావేన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే. మాతుఘాతకో… పితుఘాతకో… అరహన్తఘాతకో… రుహిరుప్పాదకో [లోహితుప్పాదకో (సీ. క.) అఞ్ఞట్ఠానేసు పన రుహిరుప్పాదకోత్వేవ దిస్సతి] … సఙ్ఘభేదకో దుక్ఖన్తి వాచం భాసతి, సఙ్ఘభేదకో మగ్గం భావేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.….

దుక్ఖాహారకథా నిట్ఠితా.

౨. దుతియవగ్గో

(౧౬) ౭. చిత్తట్ఠితికథా

౩౩౫. ఏకం చిత్తం దివసం తిట్ఠతీతి? ఆమన్తా. ఉపడ్ఢదివసో ఉప్పాదక్ఖణో, ఉపడ్ఢదివసో వయక్ఖణోతి? న హేవం వత్తబ్బే.

ఏకం చిత్తం ద్వే దివసే తిట్ఠతీతి? ఆమన్తా. దివసో ఉప్పాదక్ఖణో, దివసో వయక్ఖణోతి? న హేవం వత్తబ్బే.

ఏకం చిత్తం చత్తారో దివసే తిట్ఠతి… అట్ఠ దివసే తిట్ఠతి… దస దివసే తిట్ఠతి… వీసతి దివసే తిట్ఠతి… మాసం తిట్ఠతి… ద్వే మాసే తిట్ఠతి… చత్తారో మాసే తిట్ఠతి… అట్ఠ మాసే తిట్ఠతి… దస మాసే తిట్ఠతి… సంవచ్ఛరం తిట్ఠతి… ద్వే వస్సాని తిట్ఠతి… చత్తారి వస్సాని తిట్ఠతి… అట్ఠ వస్సాని తిట్ఠతి… దస వస్సాని తిట్ఠతి… వీసతి వస్సాని తిట్ఠతి… తింస వస్సాని తిట్ఠతి… చత్తారీస వస్సాని తిట్ఠతి… పఞ్ఞాస వస్సాని తిట్ఠతి… వస్ససతం తిట్ఠతి… ద్వే వస్ససతాని తిట్ఠతి… చత్తారి వస్ససతాని తిట్ఠతి… పఞ్చ వస్ససతాని తిట్ఠతి… వస్ససహస్సం తిట్ఠతి… ద్వే వస్ససహస్సాని తిట్ఠతి… చత్తారి వస్ససహస్సాని తిట్ఠతి… అట్ఠ వస్ససహస్సాని తిట్ఠతి… సోళస వస్ససహస్సాని తిట్ఠతి… కప్పం తిట్ఠతి… ద్వే కప్పే తిట్ఠతి… చత్తారో కప్పే తిట్ఠతి… అట్ఠ కప్పే తిట్ఠతి… సోళస కప్పే తిట్ఠతి… బాత్తింస కప్పే తిట్ఠతి… చతుసట్ఠి కప్పే తిట్ఠతి… పఞ్చ కప్పసతాని తిట్ఠతి… కప్పసహస్సాని తిట్ఠతి… ద్వే కప్పసహస్సాని తిట్ఠతి… చత్తారి కప్పసహస్సాని తిట్ఠతి… అట్ఠ

కప్పసహస్సాని తిట్ఠతి... సోళస కప్పసహస్సాని తిట్ఠతి... వీసతి కప్పసహస్సాని తిట్ఠతి... చత్తారీస కప్పసహస్సాని తిట్ఠతి... సట్ఠి కప్పసహస్సాని తిట్ఠతి... చతురాసీతి కప్పసహస్సాని తిట్ఠతీతి? ఆమన్తా. ద్వేచత్తారీస కప్పసహస్సాని ఉప్పాదక్ఖణో, ద్వేచత్తారీస కప్పసహస్సాని వయక్ఖణోతి? న హేవం వత్తబ్బే.

ఏకం చిత్తం దివసం తిట్ఠతీతి? ఆమన్తా. అత్థఞ్ఞే ధమ్మా ఏకాహం బహుమ్పి ఉప్పజ్జిత్వా నిరుజ్ఝన్తీతి? ఆమన్తా. తే ధమ్మా చిత్తేన లహుపరివత్తాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

తే ధమ్మా చిత్తేన లహుపరివత్తాతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “నాహం, భిక్ఖవే, అఞ్ఞం ఏకధమ్మమ్పి సమనుపస్సామి ఏవం లహుపరివత్తం యథయిదం చిత్తం. యావఞ్చిదం, భిక్ఖవే, ఉపమాపి న సుకరా యావ లహుపరివత్తం చిత్త”న్తి [అ. ని. ౧.౪౮]. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – “తే ధమ్మా చిత్తేన లహుపరివత్తా”తి.

తే ధమ్మా చిత్తేన లహుపరివత్తాతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “సేయ్యథాపి, భిక్ఖవే, మక్కటో అరఞ్ఞే పవనే చరమానో సాఖం గణ్హతి, తం ముఞ్చిత్వా అఞ్ఞం గణ్హతి, తం ముఞ్చిత్వా అఞ్ఞం గణ్హతి; ఏవమేవ ఖో, భిక్ఖవే, యమిదం [యదిదం (బహూసు)] వుచ్చతి చిత్తం ఇతిపి మనో ఇతిపి విఞ్ఞాణం ఇతిపి తం రత్తియా చ దివసస్స చ అఞ్ఞదేవ ఉప్పజ్జతి అఞ్ఞం నిరుజ్ఝతీ”తి [సం. ని. ౨.౬౧]. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – “తే ధమ్మా చిత్తేన లహుపరివత్తా”తి.

౩౩౬. ఏకం చిత్తం దివసం తిట్ఠతీతి? ఆమన్తా. చక్ఖువిఞ్ఞాణం దివసం తిట్ఠతీతి? న హేవం వత్తబ్బే. సోతవిఞ్ఞాణం...పే.... ఘానవిఞ్ఞాణం... జివ్హావిఞ్ఞాణం... కాయవిఞ్ఞాణం... అకుసలం చిత్తం... రాగసహగతం... దోససహగతం... మోహసహగతం... మానసహగతం... దిట్ఠిసహగతం... విచికిచ్ఛాసహగతం... థినసహగతం... ఉద్ధచ్చసహగతం... అహిరికసహగతం... అనోత్తప్పసహగతం చిత్తం దివసం తిట్ఠతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

ఏకం చిత్తం దివసం తిట్ఠతీతి? ఆమన్తా. యేనేవ చిత్తేన చక్ఖునా రూపం పస్సతి, తేనేవ చిత్తేన సోతేన సద్దం సుణాతి... పే.... ఘానేన గన్ధం ఘాయతి... జివ్హాయ రసం సాయతి... కాయేన ఫోట్ఠబ్బం ఫుసతి... మనసా ధమ్మం విజానాతి...పే.... యేనేవ చిత్తేన మనసా ధమ్మం విజానాతి, తేనేవ చిత్తేన చక్ఖునా రూపం పస్సతి...పే.... సోతేన సద్దం సుణాతి... ఘానేన గన్ధం ఘాయతి... జివ్హాయ రసం సాయతి...పే.... కాయేన ఫోట్ఠబ్బం ఫుసతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

ఏకం చిత్తం దివసం తిట్ఠతీతి? ఆమన్తా. యేనేవ చిత్తేన అభిక్కమతి, తేనేవ చిత్తేన పటిక్కమతి; యేనేవ చిత్తేన పటిక్కమతి, తేనేవ చిత్తేన అభిక్కమతి; యేనేవ చిత్తేన ఆలోకేతి, తేనేవ చిత్తేన విలోకేతి; యేనేవ చిత్తేన విలోకేతి, తేనేవ చిత్తేన ఆలోకేతి; యేనేవ చిత్తేన సమిఞ్జేతి, తేనేవ చిత్తేన పసారేతి ; యేనేవ చిత్తేన పసారేతి, తేనేవ చిత్తేన సమిఞ్జేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౩౩౭. ఆకాసానఞ్చాయతనూపగానం దేవానం ఏకం చిత్తం యావతాయుకం తిట్ఠతీతి? ఆమన్తా. మనుస్సానం ఏకం చిత్తం యావతాయుకం తిట్ఠతీతి? న హేవం వత్తబ్బే.

ఆకాసానఞ్చాయతనూపగానం దేవానం ఏకం చిత్తం యావతాయుకం తిట్ఠతీతి? ఆమన్తా. చాతుమహారాజికానం దేవానం…పే… తావతింసానం దేవానం… యామానం దేవానం… తుసితానం దేవానం… నిమ్మానరతీనం దేవానం… పరనిమ్మితవసవత్తీనం దేవానం… బ్రహ్మపారిసజ్జానం దేవానం… బ్రహ్మపురోహితానం దేవానం… మహాబ్రహ్మానం దేవానం… పరిత్తాభానం దేవానం… అప్పమాణాభానం దేవానం… ఆభస్సరానం దేవానం… పరిత్తసుభానం దేవానం… అప్పమాణసుభానం దేవానం… సుభకిణ్హానం దేవానం … వేహప్ఫలానం దేవానం… అవిహానం దేవానం… అతప్పానం దేవానం… సుదస్సానం దేవానం… సుదస్సీనం దేవానం… అకనిట్ఠానం దేవానం ఏకం చిత్తం యావతాయుకం తిట్ఠతీతి? న హేవం వత్తబ్బే.

ఆకాసానఞ్చాయతనూపగానం దేవానం వీసతి కప్పసహస్సాని ఆయుప్పమాణం, ఆకాసానఞ్చాయతనూపగానం దేవానం ఏకం చిత్తం వీసతి కప్పసహస్సాని తిట్ఠతీతి? ఆమన్తా. మనుస్సానం వస్ససతం ఆయుప్పమాణం, మనుస్సానం ఏకం చిత్తం వస్ససతం తిట్ఠతీతి? న హేవం వత్తబ్బే.

ఆకాసానఞ్చాయతనూపగానం దేవానం వీసతి కప్పసహస్సాని ఆయుప్పమాణం, ఆకాసానఞ్చాయతనూపగానం దేవానం ఏకం చిత్తం వీసతి కప్పసహస్సాని తిట్ఠతీతి? ఆమన్తా. చాతుమహారాజికానం దేవానం పఞ్చ వస్ససతాని ఆయుప్పమాణం, చాతుమహారాజికానం దేవానం ఏకం చిత్తం పఞ్చ వస్ససతాని తిట్ఠతి… వస్ససహస్సం తిట్ఠతి… ద్వే వస్ససహస్సాని తిట్ఠతి… చత్తారి వస్ససహస్సాని తిట్ఠతి… అట్ఠ వస్ససహస్సాని తిట్ఠతి… సోళస వస్ససహస్సాని తిట్ఠతి… కప్పస్స తతియభాగం తిట్ఠతి… ఉపడ్ఢకప్పం తిట్ఠతి… ఏకం కప్పం తిట్ఠతి… ద్వే కప్పే తిట్ఠతి… చత్తారో కప్పే తిట్ఠతి… అట్ఠ కప్పే తిట్ఠతి… సోళస కప్పే తిట్ఠతి… బాత్తింస కప్పే తిట్ఠతి… చతుసట్ఠి కప్పే తిట్ఠతి… పఞ్చ కప్పసతాని తిట్ఠతి… కప్పసహస్సం తిట్ఠతి… ద్వే కప్పసహస్సాని తిట్ఠతి… చత్తారి కప్పసహస్సాని తిట్ఠతి… అట్ఠ కప్పసహస్సాని తిట్ఠతి… అకనిట్ఠానం దేవానం సోళస కప్పసహస్సాని ఆయుప్పమాణం, అకనిట్ఠానం దేవానం ఏకం చిత్తం సోళస కప్పసహస్సాని తిట్ఠతీతి? న హేవం వత్తబ్బే.

ఆకాసానఞ్చాయతనూపగానం దేవానం చిత్తం ముహుత్తం ముహుత్తం ఉప్పజ్జతి ముహుత్తం ముహుత్తం నిరుజ్ఝతీతి? ఆమన్తా. ఆకాసానఞ్చాయతనూపగా దేవా ముహుత్తం ముహుత్తం చవన్తి ముహుత్తం ముహుత్తం ఉప్పజ్జన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే.

ఆకాసానఞ్చాయతనూపగానం దేవానం ఏకం చిత్తం యావతాయుకం తిట్ఠతీతి ? ఆమన్తా. ఆకాసానఞ్చాయతనూపగా దేవా యేనేవ చిత్తేన ఉప్పజ్జన్తి, తేనేవ చిత్తేన చవన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

చిత్తట్ఠితికథా నిట్ఠితా.

౨. దుతియవగ్గో

(౧౭) ౮. కుక్కుళకథా

౩౩౮. సబ్బే సఙ్ఖారా అనోధిం కత్వా కుక్కుళాతి? ఆమన్తా. నను అత్థి సుఖా వేదనా, కాయికం సుఖం, చేతసికం సుఖం , దిబ్బం సుఖం, మానుసకం సుఖం, లాభసుఖం, సక్కారసుఖం, యానసుఖం, సయనసుఖం, ఇస్సరియసుఖం, ఆధిపచ్చసుఖం, గిహిసుఖం, సామఞ్ఞసుఖం, సాసవం సుఖం, అనాసవం సుఖం, ఉపధిసుఖం, నిరూపధిసుఖం, సామిసం సుఖం, నిరామిసం సుఖం, సప్పీతికం సుఖం, నిప్పీతికం సుఖం, ఝానసుఖం, విముత్తిసుఖం, కామసుఖం, నేక్ఖమ్మసుఖం, వివేకసుఖం, ఉపసమసుఖం, సమ్బోధసుఖన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి అత్థి సుఖా వేదనా...పే.... సమ్బోధసుఖం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "సబ్బే సఙ్ఖారా అనోధిం కత్వా కుక్కుళా"తి.

సబ్బే సఙ్ఖారా అనోధిం కత్వా కుక్కుళాతి? ఆమన్తా. సబ్బే సఙ్ఖారా దుక్ఖా వేదనా కాయికం దుక్ఖం చేతసికం దుక్ఖం సోకపరిదేవదుక్ఖదోమనస్సఉపాయాసాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

న వత్తబ్బం – "సబ్బే సఙ్ఖారా అనోధిం కత్వా కుక్కుళా"తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "సబ్బం, భిక్ఖవే, ఆదిత్తం! కిఞ్చ, భిక్ఖవే, సబ్బం ఆదిత్తం? చక్ఖుం, భిక్ఖవే, ఆదిత్తం, రూపా ఆదిత్తా, చక్ఖువిఞ్ఞాణం ఆదిత్తం, చక్ఖుసమ్ఫస్సో ఆదిత్తో; యమిదం [యమ్పిదం (సం॰ ని॰ ౪.౨౮)] చక్ఖుసమ్ఫస్సపచ్చయా ఉప్పజ్జతి వేదయితం సుఖం వా దుక్ఖం వా అదుక్ఖమసుఖం వా, తమ్పి ఆదిత్తం. కేన ఆదిత్తం? 'రాగగ్గినా దోసగ్గినా మోహగ్గినా ఆదిత్తం, జాతియా జరాయ మరణేన సోకేహి పరిదేవేహి దుక్ఖేహి దోమనస్సేహి ఉపాయాసేహి ఆదిత్త'న్తి వదామి. సోతం ఆదిత్తం, సద్దా ఆదిత్తా...పే.... ఘానం ఆదిత్తం, గన్ధా ఆదిత్తా...పే.... జివ్హా ఆదిత్తా, రసా ఆదిత్తా...పే.... కాయో ఆదిత్తో, ఫోట్ఠబ్బా ఆదిత్తా...పే.... మనో ఆదిత్తో, ధమ్మా ఆదిత్తా, మనోవిఞ్ఞాణం ఆదిత్తం, మనోసమ్ఫస్సో ఆదిత్తో; యమిదం మనోసమ్ఫస్సపచ్చయా ఉప్పజ్జతి వేదయితం సుఖం వా దుక్ఖం వా అదుక్ఖమసుఖం వా, తమ్పి ఆదిత్తం. కేన ఆదిత్తం? 'రాగగ్గినా దోసగ్గినా మోహగ్గినా ఆదిత్తం, జాతియా జరాయ మరణేన సోకేహి పరిదేవేహి దుక్ఖేహి దోమనస్సేహి ఉపాయాసేహి ఆదిత్త'న్తి వదామీ"తి [మహావ॰ ౫౪; సం॰ ని॰ ౪.౨౮]. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి వత్తబ్బం [తేన హి (సీ॰ స్యా॰), తేన హి న వత్తబ్బం (క॰)] – "సబ్బే సఙ్ఖారా అనోధిం కత్వా కుక్కుళా"తి.

సబ్బే సఙ్ఖారా అనోధిం కత్వా కుక్కుళాతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "పఞ్చిమే, భిక్ఖవే, కామగుణా! కతమే పఞ్చ? చక్ఖువిఞ్ఞేయ్యా రూపా ఇట్ఠా కన్తా మనాపా పియరూపా కామూపసంహితా రజనీయా, సోతవిఞ్ఞేయ్యా సద్దా...పే.... ఘానవిఞ్ఞేయ్యా గన్ధా... జివ్హావిఞ్ఞేయ్యా రసా... కాయవిఞ్ఞేయ్యా ఫోట్ఠబ్బా ఇట్ఠా కన్తా మనాపా పియరూపా కామూపసంహితా రజనీయా. ఇమే ఖో, భిక్ఖవే, పఞ్చ కామగుణా"తి [మ॰ ని॰ ౧.౧౬౬; సం॰ ని॰ ౪.౨౬౮]. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – "సబ్బే సఙ్ఖారా అనోధిం కత్వా కుక్కుళా"తి.

న వత్తబ్బం – "సబ్బే సఙ్ఖారా అనోధిం కత్వా కుక్కుళా"తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "లాభా వో, భిక్ఖవే, సులద్ధం వో, భిక్ఖవే, ఖణో వో పటిలద్ధో [పటివిద్ధో (బహూసు)] బ్రహ్మచరియవాసాయ! దిట్ఠా మయా, భిక్ఖవే, ఛ ఫస్సాయతనికా నామ నిరయా. తత్థ యం కిఞ్చి చక్ఖునా రూపం పస్సతి, అనిట్ఠరూపఞ్ఞేవ పస్సతి నో ఇట్ఠరూపం, అకన్తరూపఞ్ఞేవ పస్సతి నో కన్తరూపం, అమనాపరూపఞ్ఞేవ పస్సతి నో మనాపరూపం. యం కిఞ్చి సోతేన సద్దం సుణాతి... పే.... ఘానేన గన్ధం ఘాయతి... జివ్హాయ రసం సాయతి... కాయేన ఫోట్ఠబ్బం ఫుసతి... మనసా ధమ్మం విజానాతి, అనిట్ఠరూపఞ్ఞేవ విజానాతి నో ఇట్ఠరూపం, అకన్తరూపఞ్ఞేవ విజానాతి నో కన్తరూపం, అమనాపరూపఞ్ఞేవ విజానాతి నో

మనాపరూప”న్తి [సం॰ ని॰ ౪.౧౩౫]. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి వత్తబ్బం [తేన హి న వత్తబ్బం (స్యా॰ క॰)] – “సబ్బే సఙ్ఖారా అనోధిం కత్వా కుక్కుళా”తి.

సబ్బే సఙ్ఖారా అనోధిం కత్వా కుక్కుళాతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “లాభా వో, భిక్ఖవే, సులద్ధం వో, భిక్ఖవే, ఖణో వో పటిలద్ధో బ్రహ్మచరియవాసాయ! దిట్ఠా మయా, భిక్ఖవే, ఛ ఫస్సాయతనికా నామ సగ్గా. తత్థ యం కిఞ్చి చక్ఖునా రూపం పస్సతి, ఇట్ఠరూపఞ్ఞేవ పస్సతి నో అనిట్ఠరూపం, కన్తరూపఞ్ఞేవ పస్సతి నో అకన్తరూపం, మనాపరూపఞ్ఞేవ పస్సతి నో అమనాపరూపం. యం కిఞ్చి సోతేన సద్దం సుణాతి...పే॰... ఘానేన గన్ధం ఘాయతి... జివ్హాయ రసం సాయతి... కాయేన ఫోట్ఠబ్బం ఫుసతి... మనసా ధమ్మం విజానాతి, ఇట్ఠరూపఞ్ఞేవ విజానాతి నో అనిట్ఠరూపం, కన్తరూపఞ్ఞేవ విజానాతి నో అకన్తరూపం, మనాపరూపఞ్ఞేవ విజానాతి నో అమనాపరూప”న్తి [సం॰ ని॰ ౪.౧౩౫]. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – “సబ్బే సఙ్ఖారా అనోధిం కత్వా కుక్కుళా”తి.

న వత్తబ్బం – “సబ్బే సఙ్ఖారా అనోధిం కత్వా కుక్కుళా”తి? ఆమన్తా. నను “యదనిచ్చం తం దుక్ఖం [సం॰ ని॰ ౩.౧౫],” వుత్తం భగవతా, “సబ్బే సఙ్ఖారా అనిచ్చా”తి [ధ॰ ప॰ ౨౭౭; మ॰ ని॰ ౧.౩౫౬]? ఆమన్తా. హఞ్చి “యదనిచ్చం తం దుక్ఖం,” వుత్తం భగవతా, “సబ్బే సఙ్ఖారా అనిచ్చా,” తేన వత రే వత్తబ్బే – “సబ్బే సఙ్ఖారా అనోధిం కత్వా కుక్కుళా”తి.

సబ్బే సఙ్ఖారా అనోధిం కత్వా కుక్కుళాతి? ఆమన్తా. దానం అనిట్ఠఫలం అకన్తఫలం అమనుఞ్ఞఫలం సేచనకఫలం దుక్ఖుద్రయం దుక్ఖవిపాకన్తి? న హేవం వత్తబ్బే.

సీలం...పే॰... ఉపోసథో...పే॰... భావనా...పే॰... బ్రహ్మచరియం అనిట్ఠఫలం అకన్తఫలం అమనుఞ్ఞఫలం సేచనకఫలం దుక్ఖుద్రయం దుక్ఖవిపాకన్తి? న హేవం వత్తబ్బే.

నను దానం ఇట్ఠఫలం కన్తఫలం మనుఞ్ఞఫలం అసేచనకఫలం సుఖుద్రయం సుఖవిపాకన్తి ? ఆమన్తా. హఞ్చి దానం ఇట్ఠఫలం కన్తఫలం మనుఞ్ఞఫలం అసేచనకఫలం సుఖుద్రయం సుఖవిపాకం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “సబ్బే సఙ్ఖారా అనోధిం కత్వా కుక్కుళా”తి.

నను సీలం... ఉపోసథో... భావనా... బ్రహ్మచరియం ఇట్ఠఫలం కన్తఫలం మనుఞ్ఞఫలం అసేచనకఫలం సుఖుద్రయం సుఖవిపాకన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి బ్రహ్మచరియం ఇట్ఠఫలం కన్తఫలం మనుఞ్ఞఫలం అసేచనకఫలం సుఖుద్రయం సుఖవిపాకన్తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “సబ్బే సఙ్ఖారా అనోధిం కత్వా కుక్కుళా”తి.

సబ్బే సఙ్ఖారా అనోధిం కత్వా కుక్కుళాతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా –

“సుఖో వివేకో తుట్ఠస్స, సుతధమ్మస్స పస్సతో;
అబ్యాపజ్జం సుఖం లోకే, పాణభూతేసు సంయమో.

“సుఖా విరాగతా లోకే, కామానం సమతిక్కమో;
అస్మిమానస్స యో వినయో, ఏతం వే పరమం సుఖం [మహావ॰ ౫; ఉదా॰ ౧౧ ఉదానే చ].

“తం సుఖేన సుఖం పత్తం, అచ్చన్తసుఖమేవ తం;

తిస్సో విజ్జా అనుప్పత్తా, ఏతం వే పరమం సుఖ”న్తి.

అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – “సబ్బే సఙ్ఖారా అనోధిం కత్వా కుక్కుళా”తి.

కుక్కుళకథా నిట్ఠితా.

౨. దుతియవగ్గో

(౧౮) ౯. అనుపుబ్బాభిసమయకథా

౩౩౯. అనుపుబ్బాభిసమయోతి ? ఆమన్తా. అనుపుబ్బేన సోతాపత్తిమగ్గం భావేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే. అనుపుబ్బేన సోతాపత్తిమగ్గం భావేతీతి? ఆమన్తా. అనుపుబ్బేన సోతాపత్తిఫలం సచ్ఛికరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే.

అనుపుబ్బాభిసమయోతి? ఆమన్తా. అనుపుబ్బేన సకదాగామిమగ్గం భావేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే. అనుపుబ్బేన సకదాగామిమగ్గం భావేతీతి? ఆమన్తా. అనుపుబ్బేన సకదాగామిఫలం సచ్ఛికరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే.

అనుపుబ్బాభిసమయోతి? ఆమన్తా. అనుపుబ్బేన అనాగామిమగ్గం భావేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే. అనుపుబ్బేన అనాగామిమగ్గం భావేతీతి? ఆమన్తా. అనుపుబ్బేన అనాగామిఫలం సచ్ఛికరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే.

అనుపుబ్బాభిసమయోతి ? ఆమన్తా. అనుపుబ్బేన అరహత్తమగ్గం భావేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే. అనుపుబ్బేన అరహత్తమగ్గం భావేతీతి? ఆమన్తా. అనుపుబ్బేన అరహత్తఫలం సచ్ఛికరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే.

౩౪౦. సోతాపత్తిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో దుక్ఖదస్సనేన కిం జహాతీతి? సక్కాయదిట్ఠిం, విచికిచ్ఛం, సీలబ్బతపరామాసం, తదేకట్ఠే చ కిలేసే చతుభాగం జహాతీతి. చతుభాగం సోతాపన్నో, చతుభాగం న సోతాపన్నో, చతుభాగం సోతాపత్తిఫలప్పత్తో పటిలద్ధో అధిగతో సచ్ఛికతో ఉపసమ్పజ్జ విహరతి, కాయేన ఫుసిత్వా విహరతి, చతుభాగం న కాయేన ఫుసిత్వా విహరతి, చతుభాగం సత్తక్ఖత్తుపరమో కోలఙ్కోలో ఏకబీజీ బుద్ధే అవేచ్చప్పసాదేన సమన్నాగతో, ధమ్మే...పే.... సఙ్ఘే...పే.... అరియకన్తేహి సీలేహి సమన్నాగతో చతుభాగం న అరియకన్తేహి సీలేహి సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే.

సముదయదస్సనేన...పే.... నిరోధదస్సనేన...పే.... మగ్గదస్సనేన కిం జహాతీతి? సక్కాయదిట్ఠిం, విచికిచ్ఛం, సీలబ్బతపరామాసం, తదేకట్ఠే చ కిలేసే చతుభాగం జహాతీతి. చతుభాగం సోతాపన్నో, చతుభాగం న సోతాపన్నో, చతుభాగం సోతాపత్తిఫలప్పత్తో పటిలద్ధో అధిగతో సచ్ఛికతో ఉపసమ్పజ్జ విహరతి, కాయేన ఫుసిత్వా విహరతి, చతుభాగం న కాయేన ఫుసిత్వా విహరతి, చతుభాగం సత్తక్ఖత్తుపరమో కోలఙ్కోలో ఏకబీజీ బుద్ధే అవేచ్చప్పసాదేన సమన్నాగతో, ధమ్మే...పే.... సఙ్ఘే...పే.... అరియకన్తేహి సీలేహి సమన్నాగతో, చతుభాగం న అరియకన్తేహి సీలేహి సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౩౪౧. సకదాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో దుక్ఖదస్సనేన కిం జహాతీతి? ఓళారికం కామరాగం, ఓళారికం బ్యాపాదం, తదేకట్ఠే చ కిలేసే చతుభాగం జహాతీతి. చతుభాగం సకదాగామీ, చతుభాగం న సకదాగామీ, చతుభాగం సకదాగామిఫలప్పత్తో పటిలద్ధో అధిగతో సచ్ఛికతో ఉపసమ్పజ్జ విహరతి, కాయేన ఫుసిత్వా విహరతి, చతుభాగం న కాయేన ఫుసిత్వా విహరతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సముదయదస్సనేన...పే.... నిరోధదస్సనేన...పే.... మగ్గదస్సనేన కిం జహాతీతి? ఓళారికం కామరాగం, ఓళారికం బ్యాపాదం, తదేకట్ఠే చ కిలేసే చతుభాగం జహాతీతి. చతుభాగం సకదాగామీ, చతుభాగం న సకదాగామీ, చతుభాగం సకదాగామిఫలప్పత్తో పటిలద్ధో అధిగతో సచ్ఛికతో ఉపసమ్పజ్జ విహరతి , కాయేన ఫుసిత్వా విహరతి, చతుభాగం న కాయేన ఫుసిత్వా విహరతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౩౪౨. అనాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో దుక్ఖదస్సనేన కిం జహాతీతి? అణుసహగతం కామరాగం, అణుసహగతం బ్యాపాదం, తదేకట్ఠే చ కిలేసే చతుభాగం జహాతీతి. చతుభాగం అనాగామీ, చతుభాగం న అనాగామీ, చతుభాగం అనాగామిఫలప్పత్తో పటిలద్ధో అధిగతో సచ్ఛికతో ఉపసమ్పజ్జ విహరతి, కాయేన ఫుసిత్వా విహరతి, చతుభాగం న కాయేన ఫుసిత్వా విహరతి, చతుభాగం అన్తరాపరినిబ్బాయీ...పే.... ఉపహచ్చపరినిబ్బాయీ... అసఙ్ఖారపరినిబ్బాయీ... ససఙ్ఖారపరినిబ్బాయీ... ఉద్ధంసోతో అకనిట్ఠగామీ, చతుభాగం న ఉద్ధంసోతో న అకనిట్ఠగామీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

సముదయదస్సనేన...పే.... నిరోధదస్సనేన...పే.... మగ్గదస్సనేన కిం జహాతీతి? అణుసహగతం కామరాగం, అణుసహగతం బ్యాపాదం, తదేకట్ఠే చ కిలేసే చతుభాగం జహాతీతి. చతుభాగం అనాగామీ, చతుభాగం న అనాగామీ, చతుభాగం అనాగామిఫలప్పత్తో పటిలద్ధో అధిగతో సచ్ఛికతో ఉపసమ్పజ్జ విహరతి, కాయేన ఫుసిత్వా విహరతి, చతుభాగం న కాయేన ఫుసిత్వా విహరతి, చతుభాగం అన్తరాపరినిబ్బాయీ...పే.... ఉపహచ్చపరినిబ్బాయీ... అసఙ్ఖారపరినిబ్బాయీ... ససఙ్ఖారపరినిబ్బాయీ... ఉద్ధంసోతో అకనిట్ఠగామీ, చతుభాగం న ఉద్ధంసోతో అకనిట్ఠగామీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౩౪౩. అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో దుక్ఖదస్సనేన కిం జహాతీతి? రూపరాగం, అరూపరాగం, మానం, ఉద్ధచ్చం, అవిజ్జం, తదేకట్ఠే చ కిలేసే చతుభాగం జహాతీతి. చతుభాగం అరహా, చతుభాగం న అరహా, చతుభాగం అరహత్తప్పత్తో పటిలద్ధో అధిగతో సచ్ఛికతో ఉపసమ్పజ్జ విహరతి, కాయేన ఫుసిత్వా విహరతి, చతుభాగం న కాయేన ఫుసిత్వా విహరతి, చతుభాగం వీతరాగో...పే.... వీతదోసో... వీతమోహో...పే.... కతకరణీయో ఓహితభారో అనుప్పత్తసదత్థో పరిక్ఖీణభవసంయోజనో సమ్మదఞ్ఞావిముత్తో ఉక్ఖిత్తపలిఘో సఙ్కిణ్ణపరిఖో అబ్బూళ్హేసికో నిరగ్గళో అరియో పన్నద్ధజో పన్నభారో విసఞ్ఞుత్తో సువిజితవిజయో, దుక్ఖం తస్స పరిఞ్ఞాతం, సముదయో పహీనో, నిరోధో సచ్ఛికతో, మగ్గో భావితో, అభిఞ్ఞేయ్యం అభిఞ్ఞాతం, పరిఞ్ఞేయ్యం పరిఞ్ఞాతం, పహాతబ్బం పహీనం, భావేతబ్బం భావితం...పే.... సచ్ఛికాతబ్బం సచ్ఛికతం, చతుభాగం సచ్ఛికాతబ్బం న సచ్ఛికతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

సముదయదస్సనేన ... నిరోధదస్సనేన... మగ్గదస్సనేన కిం జహాతీతి? రూపరాగం, అరూపరాగం, మానం, ఉద్ధచ్చం, అవిజ్జం, తదేకట్ఠే చ కిలేసే చతుభాగం జహాతీతి. చతుభాగం అరహా, చతుభాగం న అరహా, చతుభాగం అరహత్తప్పత్తో పటిలద్ధో అధిగతో సచ్ఛికతో ఉపసమ్పజ్జ విహరతి, కాయేన ఫుసిత్వా విహరతి, చతుభాగం న కాయేన ఫుసిత్వా విహరతి,

చతుభాగం వీతరాగో... వీతదోసో... వీతమోహో... కతకరణీయో ఓహితభారో అనుప్పత్తసదత్థో పరిక్ఖీణభవసంయోజనో సమ్మదఞ్ఞావిముత్తో ఉక్ఖిత్తపలిఘో సఙ్కిణ్ణపరిఖో అబ్బూళ్హేసికో నిరగ్గళో అరియో పన్నద్ధజో పన్నభారో విసఞ్ఞుత్తో సువిజితవిజయో, దుక్ఖం తస్స పరిఞ్ఞాతం, సముదయో పహీనో, నిరోధో సచ్ఛికతో, మగ్గో భావితో, అభిఞ్ఞేయ్యం అభిఞ్ఞాతం, పరిఞ్ఞేయ్యం పరిఞ్ఞాతం, పహాతబ్బం పహీనం, భావేతబ్బం భావితం...పే.... సచ్ఛికాతబ్బం సచ్ఛికతం, చతుభాగం సచ్ఛికాతబ్బం న సచ్ఛికతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౩౪౪. సోతాపత్తిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో దుక్ఖం దక్ఖన్తో పటిపన్నకోతి వత్తబ్బోతి? ఆమన్తా. దుక్ఖే దిట్ఠే ఫలే ఠితోతి వత్తబ్బోతి? న హేవం వత్తబ్బే. సముదయం దక్ఖన్తో...పే.... నిరోధం దక్ఖన్తో పటిపన్నకోతి వత్తబ్బోతి? ఆమన్తా . నిరోధే దిట్ఠే ఫలే ఠితోతి వత్తబ్బోతి? న హేవం వత్తబ్బే.

సోతాపత్తిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో మగ్గం దక్ఖన్తో పటిపన్నకోతి వత్తబ్బో, మగ్గే దిట్ఠే ఫలే ఠితోతి వత్తబ్బోతి? ఆమన్తా. దుక్ఖం దక్ఖన్తో పటిపన్నకోతి వత్తబ్బో, దుక్ఖే దిట్ఠే ఫలే ఠితోతి వత్తబ్బోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... మగ్గం దక్ఖన్తో పటిపన్నకోతి వత్తబ్బో, మగ్గే దిట్ఠే ఫలే ఠితోతి వత్తబ్బోతి? ఆమన్తా. సముదయం దక్ఖన్తో...పే.... నిరోధం దక్ఖన్తో పటిపన్నకోతి వత్తబ్బో, నిరోధే దిట్ఠే ఫలే ఠితోతి వత్తబ్బోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

సోతాపత్తిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో దుక్ఖం దక్ఖన్తో పటిపన్నకోతి వత్తబ్బో, దుక్ఖే దిట్ఠే న వత్తబ్బం – "ఫలే ఠితోతి వత్తబ్బో"తి? ఆమన్తా. మగ్గం దక్ఖన్తో పటిపన్నకోతి వత్తబ్బో, మగ్గే దిట్ఠే న వత్తబ్బం – "ఫలే ఠితోతి వత్తబ్బో"తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సముదయం దక్ఖన్తో... నిరోధం దక్ఖన్తో పటిపన్నకోతి వత్తబ్బో, నిరోధే దిట్ఠే న వత్తబ్బం – "ఫలే ఠితోతి వత్తబ్బో"తి? ఆమన్తా. మగ్గం దక్ఖన్తో "పటిపన్నకో"తి వత్తబ్బో, మగ్గే దిట్ఠే న వత్తబ్బం – "ఫలే ఠితోతి వత్తబ్బో"తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

[సకవాదీపుచ్ఛాలక్ఖణం] సోతాపత్తిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో దుక్ఖం దక్ఖన్తో పటిపన్నకోతి వత్తబ్బో, దుక్ఖే దిట్ఠే న వత్తబ్బం – "ఫలే ఠితోతి వత్తబ్బో"తి? ఆమన్తా. నిరత్థియం దుక్ఖదస్సనన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సముదయం దక్ఖన్తో...పే.... నిరోధం దక్ఖన్తో పటిపన్నకోతి వత్తబ్బో, నిరోధే దిట్ఠే న వత్తబ్బం – "ఫలే ఠితోతి వత్తబ్బో"తి? ఆమన్తా. నిరత్థియం నిరోధదస్సనన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౩౪౫. [పరవాదీపుచ్ఛాలక్ఖణం] దుక్ఖే దిట్ఠే చత్తారి సచ్చాని దిట్ఠాని హోన్తీతి? ఆమన్తా. దుక్ఖసచ్చం చత్తారి సచ్చానీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

[సకవాదీపుచ్ఛాలక్ఖణం] రూపక్ఖన్ధే అనిచ్చతో దిట్ఠే పఞ్చక్ఖన్ధా అనిచ్చతో దిట్ఠా హోన్తీతి? ఆమన్తా. రూపక్ఖన్ధో పఞ్చక్ఖన్ధాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

[సకవాదీపుచ్ఛాలక్ఖణం] చక్ఖాయతనే అనిచ్చతో దిట్ఠే ద్వాదసాయతనాని అనిచ్చతో దిట్ఠాని హోన్తీతి? ఆమన్తా. చక్ఖాయతనం ద్వాదసాయతనానీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

[సకవాదీపుచ్ఛాలక్ఖణం] చక్ఖుధాతుయా అనిచ్చతో దిట్ఠాయ అట్ఠారస ధాతుయో అనిచ్చతో దిట్ఠా హోన్తీతి? ఆమన్తా. చక్ఖుధాతు అట్ఠారస ధాతుయోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

[సకవాదీపుచ్ఛాలక్ఖణం] చక్ఖున్ద్రియే అనిచ్చతో దిట్ఠే బావీసతిన్ద్రియాని అనిచ్చతో దిట్ఠాని హోన్తీతి? ఆమన్తా. చక్ఖున్ద్రియం బావీసతిన్ద్రియానీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

[సకవాదీపుచ్ఛాలక్ఖణం] చతూహి ఞాణేహి సోతాపత్తిఫలం సచ్ఛికరోతీతి? ఆమన్తా. చత్తారి సోతాపత్తిఫలానీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే…. అట్ఠహి ఞాణేహి సోతాపత్తిఫలం సచ్ఛికరోతీతి? ఆమన్తా . అట్ఠ సోతాపత్తిఫలానీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే…. ద్వాదసహి ఞాణేహి సోతాపత్తిఫలం సచ్ఛికరోతీతి? ఆమన్తా. ద్వాదస సోతాపత్తిఫలానీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే…. చతుచత్తారీసాయ ఞాణేహి సోతాపత్తిఫలం సచ్ఛికరోతీతి ? ఆమన్తా. చతుచత్తారీసం సోతాపత్తిఫలానీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే…. సత్తసత్తతియా ఞాణేహి సోతాపత్తిఫలం సచ్ఛికరోతీతి? ఆమన్తా. సత్తసత్తతి సోతాపత్తిఫలానీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

౩౪౬. న వత్తబ్బం – ‘‘అనుపుబ్బాభిసమయో’’తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – ‘‘సేయ్యథాపి, భిక్ఖవే, మహాసముద్దో అనుపుబ్బనిన్నో అనుపుబ్బపోణో అనుపుబ్బపబ్భారో, న ఆయతకేనేవ పపాతో; ఏవమేవ ఖో, భిక్ఖవే, ఇమస్మిం ధమ్మవినయే అనుపుబ్బసిక్ఖా అనుపుబ్బకిరియా అనుపుబ్బపటిపదా, న ఆయతకేనేవ అఞ్ఞాపటివేధో’’తి [చూళవ॰ ౩౮౫; అ॰ ని॰ ౮.౨౦; ఉదా॰ ४౫ ఉదానే చ]. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి అనుపుబ్బాభిసమయోతి.

న వత్తబ్బం – ‘‘అనుపుబ్బాభిసమయో’’తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా –

‘‘అనుపుబ్బేన మేధావీ, థోకం థోకం ఖణే ఖణే;

కమ్మారో రజతస్సేవ, నిద్ధమే మలమత్తనో’’తి [ధ॰ ప॰ ౨౩౯ ధమ్మపదే].

అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి అనుపుబ్బాభిసమయోతి.

అనుపుబ్బాభిసమయోతి ? ఆమన్తా. నన్వాయస్మా గవమ్పతి థేరో భిక్ఖూ ఏతదవోచ – ‘‘సమ్ముఖా మేతం, ఆవుసో, భగవతో సుతం సమ్ముఖా పటిగ్గహితం – ‘యో, భిక్ఖవే, దుక్ఖం పస్సతి దుక్ఖసముదయమ్పి సో పస్సతి, దుక్ఖనిరోధమ్పి పస్సతి, దుక్ఖనిరోధగామినిం పటిపదమ్పి పస్సతి; యో దుక్ఖసముదయం పస్సతి దుక్ఖమ్పి సో పస్సతి, దుక్ఖనిరోధమ్పి పస్సతి, దుక్ఖనిరోధగామినిం పటిపదమ్పి పస్సతి; యో దుక్ఖనిరోధం పస్సతి దుక్ఖమ్పి సో పస్సతి, దుక్ఖసముదయమ్పి పస్సతి, దుక్ఖనిరోధగామినిం పటిపదమ్పి పస్సతి; యో దుక్ఖనిరోధగామినిం పటిపదం పస్సతి దుక్ఖమ్పి సో పస్సతి, దుక్ఖసముదయమ్పి పస్సతి, దుక్ఖనిరోధమ్పి పస్సతీ’’’తి [సం॰ ని॰ ౫.౧౧౦౦]! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – ‘‘అనుపుబ్బాభిసమయో’’తి.

అనుపుబ్బాభిసమయోతి ? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా –

“సహావస్స దస్సనసమ్పదాయ,

తయస్సు ధమ్మా జహితా భవన్తి;

సక్కాయదిట్ఠీ విచికిచ్ఛితఞ్చ,

సీలబ్బతం వాపి యదత్థి కిఞ్చి;

చతూహపాయేహి చ విప్పముత్తో,

ఛచ్చాభిఠానాని అభబ్బ కాతు”న్తి.

అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – “అనుపుబ్బాభిసమయో”తి.

అనుపుబ్బాభిసమయోతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “యస్మిం, భిక్ఖవే, సమయే అరియసావకస్స విరజం వీతమలం ధమ్మచక్ఖుం ఉదపాది – ‘యం కిఞ్చి సముదయధమ్మం సబ్బం తం నిరోధధమ్మ’న్తి, సహ దస్సనుప్పాదా, భిక్ఖవే, అరియసావకస్స తీణి సంయోజనాని పహీయన్తి – సక్కాయదిట్ఠి, విచికిచ్ఛా, సీలబ్బతపరామాసో”తి! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – “అనుపుబ్బాభిసమయో”తి.

అనుపుబ్బాభిసమయకథా నిట్ఠితా.

౨. దుతియవగ్గో

(౧౯) ౧౦. వోహారకథా

౩౪౭. బుద్ధస్స భగవతో వోహారో లోకుత్తరోతి? ఆమన్తా. లోకుత్తరే సోతే పటిహఞ్ఞతి నో లోకియే, లోకుత్తరేన విఞ్ఞాణేన పటివిజానన్తి నో లోకియేన, సావకా పటివిజానన్తి నో పుథుజ్జనాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

నను బుద్ధస్స భగవతో వోహారో లోకియే సోతే పటిహఞ్ఞతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి బుద్ధస్స భగవతో వోహారో లోకియే సోతే పటిహఞ్ఞతి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “బుద్ధస్స భగవతో వోహారో లోకుత్తరో”తి.

నను బుద్ధస్స భగవతో వోహారం లోకియేన విఞ్ఞాణేన పటివిజానన్తీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి బుద్ధస్స భగవతో వోహారం లోకియేన విఞ్ఞాణేన పటివిజానన్తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “బుద్ధస్స భగవతో వోహారో లోకుత్తరో”తి.

నను బుద్ధస్స భగవతో వోహారం పుథుజ్జనా పటివిజానన్తీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి బుద్ధస్స భగవతో వోహారం పుథుజ్జనా పటివిజానన్తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “బుద్ధస్స భగవతో వోహారో లోకుత్తరో”తి.

౩౪౮. బుద్ధస్స భగవతో వోహారో లోకుత్తరోతి? ఆమన్తా. మగ్గో ఫలం నిబ్బానం, సోతాపత్తిమగ్గో సోతాపత్తిఫలం, సకదాగామిమగ్గో సకదాగామిఫలం, అనాగామిమగ్గో అనాగామిఫలం, అరహత్తమగ్గో అరహత్తఫలం, సతిపట్ఠానం సమ్మప్పధానం ఇద్ధిపాదో ఇన్ద్రియం బలం బోజ్ఝఙ్గోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

బుద్ధస్స భగవతో వోహారో లోకుత్తరోతి? ఆమన్తా. అత్థి కేచి బుద్ధస్స భగవతో వోహారం సుణన్తీతి? ఆమన్తా. లోకుత్తరో ధమ్మో సోతవిఞ్ఞేయ్యో, సోతస్మిం పటిహఞ్ఞతి, సోతస్స ఆపాథం ఆగచ్ఛతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

నను లోకుత్తరో ధమ్మో న సోతవిఞ్ఞేయ్యో, న సోతస్మిం పటిహఞ్ఞతి, న సోతస్స ఆపాథం ఆగచ్ఛతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి లోకుత్తరో ధమ్మో న సోతవిఞ్ఞేయ్యో, న సోతస్మిం పటిహఞ్ఞతి, న సోతస్స ఆపాథం ఆగచ్ఛతి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – ‘‘బుద్ధస్స భగవతో వోహారో లోకుత్తరో’’తి.

౩౪౯. బుద్ధస్స భగవతో వోహారో లోకుత్తరోతి? ఆమన్తా. అత్థి కేచి బుద్ధస్స భగవతో వోహారే రజ్జేయ్యున్తి? ఆమన్తా. లోకుత్తరో ధమ్మో రాగట్ఠానియో రజనీయో కమనీయో మదనీయో బన్ధనీయో ముచ్ఛనీయోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

నను లోకుత్తరో ధమ్మో న రాగట్ఠానియో న రజనీయో న కమనీయో న మదనీయో న బన్ధనీయో న ముచ్ఛనీయోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి లోకుత్తరో ధమ్మో న రాగట్ఠానియో న రజనీయో న కమనీయో న మదనీయో న బన్ధనీయో న ముచ్ఛనీయో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – ‘‘బుద్ధస్స భగవతో వోహారో లోకుత్తరో’’తి.

బుద్ధస్స భగవతో వోహారో లోకుత్తరోతి? ఆమన్తా. అత్థి కేచి బుద్ధస్స భగవతో వోహారే దుస్సేయ్యున్తి? ఆమన్తా. లోకుత్తరో ధమ్మో దోసట్ఠానియో కోపట్ఠానియో పటిఘట్ఠానియోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

నను లోకుత్తరో ధమ్మో న దోసట్ఠానియో న కోపట్ఠానియో న పటిఘట్ఠానియోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి లోకుత్తరో ధమ్మో న దోసట్ఠానియో న కోపట్ఠానియో న పటిఘట్ఠానియో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – ‘‘బుద్ధస్స భగవతో వోహారో లోకుత్తరో’’తి.

బుద్ధస్స భగవతో వోహారో లోకుత్తరోతి? ఆమన్తా. అత్థి కేచి బుద్ధస్స భగవతో వోహారే ముయ్హేయ్యున్తి? ఆమన్తా. లోకుత్తరో ధమ్మో మోహట్ఠానియో అఞ్ఞాణకరణో అచక్ఖుకరణో పఞ్ఞానిరోధికో విఘాతపక్ఖికో అనిబ్బానసంవత్తనికోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

నను లోకుత్తరో ధమ్మో న మోహట్ఠానియో న అఞ్ఞాణకరణో న అచక్ఖుకరణో పఞ్ఞావుద్ధికో అవిఘాతపక్ఖికో నిబ్బానసంవత్తనికోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి లోకుత్తరో ధమ్మో న మోహట్ఠానియో న అఞ్ఞాణకరణో న అచక్ఖుకరణో పఞ్ఞావుద్ధికో అవిఘాతపక్ఖికో నిబ్బానసంవత్తనికో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – ‘‘బుద్ధస్స భగవతో వోహారో లోకుత్తరో’’తి.

౩౫౦. బుద్ధస్స భగవతో వోహారో లోకుత్తరోతి? ఆమన్తా. యే కేచి బుద్ధస్స భగవతో వోహారం సుణన్తి, సబ్బే తే మగ్గం భావేన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

యే కేచి బుద్ధస్స భగవతో వోహారం సుణన్తి, సబ్బే తే మగ్గం భావేన్తీతి? ఆమన్తా. బాలపుథుజ్జనా బుద్ధస్స భగవతో వోహారం సుణన్తి, బాలపుథుజ్జనా మగ్గం భావేన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… మాతుఘాతకో మగ్గం భావేతి…పే॰… పితుఘాతకో… అరహన్తఘాతకో… రుహిరుప్పాదకో… సఙ్ఘభేదకో బుద్ధస్స భగవతో వోహారం సుణాతి, సఙ్ఘభేదకో మగ్గం భావేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౩౦౧. లబ్భా సోవణ్ణమయాయ లట్ఠియా ధఞ్ఞపుఞ్జోపి సువణ్ణపుఞ్జోపి ఆచిక్ఖితున్తి? ఆమన్తా. ఏవమేవం భగవా లోకుత్తరేన వోహారేన లోకియమ్పి లోకుత్తరమ్పి ధమ్మం వోహరతీతి.

లబ్భా ఏలణ్డియాయ లట్ఠియా ధఞ్ఞపుఞ్జోపి సువణ్ణపుఞ్జోపి ఆచిక్ఖితున్తి? ఆమన్తా. ఏవమేవం భగవా లోకియేన వోహారేన లోకియమ్పి లోకుత్తరమ్పి ధమ్మం వోహరతీతి.

౩౦౨. బుద్ధస్స భగవతో వోహారో లోకియం వోహరన్తస్స లోకియో హోతి, లోకుత్తరం వోహరన్తస్స లోకుత్తరో హోతీతి? ఆమన్తా. లోకియం వోహరన్తస్స లోకియే సోతే పటిహఞ్ఞతి, లోకుత్తరం వోహరన్తస్స లోకుత్తరే సోతే పటిహఞ్ఞతి; లోకియం వోహరన్తస్స లోకియేన విఞ్ఞాణేన పటివిజానన్తి, లోకుత్తరం వోహరన్తస్స లోకుత్తరేన విఞ్ఞాణేన పటివిజానన్తి; లోకియం వోహరన్తస్స పుథుజ్జనా పటివిజానన్తి , లోకుత్తరం వోహరన్తస్స సావకా పటివిజానన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

న వత్తబ్బం – "బుద్ధస్స భగవతో వోహారో లోకియం వోహరన్తస్స లోకియో హోతి, లోకుత్తరం వోహరన్తస్స లోకుత్తరో హోతీతి? ఆమన్తా. నను భగవా లోకియమ్పి లోకుత్తరమ్పి ధమ్మం వోహరతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి భగవా లోకియమ్పి లోకుత్తరమ్పి ధమ్మం వోహరతి, తేన వత రే వత్తబ్బే – "బుద్ధస్స భగవతో వోహారో లోకియం వోహరన్తస్స లోకియో హోతి, లోకుత్తరం వోహరన్తస్స లోకుత్తరో హోతీ"తి.

బుద్ధస్స భగవతో వోహారో లోకియం వోహరన్తస్స లోకియో హోతి, లోకుత్తరం వోహరన్తస్స లోకుత్తరో హోతీతి? ఆమన్తా. మగ్గం వోహరన్తస్స మగ్గో హోతి, అమగ్గం వోహరన్తస్స అమగ్గో హోతి, ఫలం వోహరన్తస్స ఫలం హోతి, అఫలం వోహరన్తస్స అఫలం హోతి, నిబ్బానం వోహరన్తస్స నిబ్బానం హోతి, అనిబ్బానం వోహరన్తస్స అనిబ్బానం హోతి, సఙ్ఖతం వోహరన్తస్స సఙ్ఖతం హోతి, అసఙ్ఖతం వోహరన్తస్స అసఙ్ఖతం హోతి, రూపం వోహరన్తస్స రూపం హోతి, అరూపం వోహరన్తస్స అరూపం హోతి, వేదనం వోహరన్తస్స వేదనా హోతి, అవేదనం వోహరన్తస్స అవేదనా హోతి, సఞ్ఞం వోహరన్తస్స సఞ్ఞా హోతి, అసఞ్ఞం వోహరన్తస్స అసఞ్ఞా హోతి, సఙ్ఖారే వోహరన్తస్స సఙ్ఖారా హోన్తి, అసఙ్ఖారే వోహరన్తస్స అసఙ్ఖారా హోన్తి, విఞ్ఞాణం వోహరన్తస్స విఞ్ఞాణం హోతి, అవిఞ్ఞాణం వోహరన్తస్స అవిఞ్ఞాణం హోతీతి ? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

వోహారకథా నిట్ఠితా.

౨. దుతియవగ్గో

(౨౦) ౧౧. నిరోధకథా

౩౦౩. ద్వే నిరోధాతి? ఆమన్తా. ద్వే దుక్ఖనిరోధాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... ద్వే దుక్ఖనిరోధాతి? ఆమన్తా. ద్వే నిరోధసచ్చానీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... ద్వే నిరోధసచ్చానీతి? ఆమన్తా. ద్వే దుక్ఖసచ్చానీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... ద్వే నిరోధసచ్చానీతి? ఆమన్తా. ద్వే సముదయసచ్చానీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... ద్వే నిరోధసచ్చానీతి? ఆమన్తా. ద్వే మగ్గసచ్చానీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

ద్వే నిరోధసచ్చానీతి? ఆమన్తా. ద్వే తాణాని...పే.... ద్వే లేణాని... ద్వే సరణాని... ద్వే పరాయణాని... ద్వే అచ్చుతాని... ద్వే అమతాని... ద్వే నిబ్బానానీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

ద్వే నిబ్బానానీతి? ఆమన్తా. అత్థి ద్విన్నం నిబ్బానానం ఉచ్చనీచతా హీనపణీతతా ఉక్కంసావకంసో సీమా వా భేదో వా రాజి వా అన్తరికా వాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

ద్వే నిరోధాతి? ఆమన్తా. నను అప్పటిసఙ్ఖానిరుద్ధే సఙ్ఖారే పటిసఙ్ఖా నిరోధేన్తీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అప్పటిసఙ్ఖానిరుద్ధే సఙ్ఖారే పటిసఙ్ఖా నిరోధేన్తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "ద్వే నిరోధా"తి.

న వత్తబ్బం – "ద్వే నిరోధా"తి? ఆమన్తా. నను అప్పటిసఙ్ఖానిరుద్ధాపి సఙ్ఖారా అచ్చన్తభగ్గా, పటిసఙ్ఖానిరుద్ధాపి సఙ్ఖారా అచ్చన్తభగ్గాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అప్పటిసఙ్ఖానిరుద్ధాపి సఙ్ఖారా అచ్చన్తభగ్గా, పటిసఙ్ఖానిరుద్ధాపి సఙ్ఖారా అచ్చన్తభగ్గా, తేన వత రే వత్తబ్బే – "ద్వే నిరోధా"తి.

ద్వే నిరోధాతి? ఆమన్తా. పటిసఙ్ఖానిరుద్ధాపి [పటిసఙ్ఖానిరుద్ధా (?)] సఙ్ఖారా అరియమగ్గం ఆగమ్మ నిరుద్ధాతి? ఆమన్తా. అప్పటిసఙ్ఖానిరుద్ధా సఙ్ఖారా అరియమగ్గం ఆగమ్మ నిరుద్ధాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

ద్వే నిరోధాతి? ఆమన్తా. పటిసఙ్ఖానిరుద్ధా సఙ్ఖారా న పున ఉప్పజ్జన్తీతి? ఆమన్తా. అప్పటిసఙ్ఖానిరుద్ధా సఙ్ఖారా న పున ఉప్పజ్జన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... తేన హి న వత్తబ్బం – "ద్వే నిరోధా"తి.

నిరోధకథా నిట్ఠితా.

దుతియవగ్గో.

తస్సుద్దానం –

పరూపహారో అఞ్ఞాణం, కఙ్ఖా పరవితారణా;
వచీభేదో దుక్ఖాహారో, చిత్తట్ఠితి చ కుక్కుళా;
అనుపుబ్బాభిసమయో, వోహారో చ నిరోధకోతి.

౩. తతియవగ్గో

(౨౧) ౧. బలకథా

౩౫౪. తథాగతబలం సావకసాధారణన్తి? ఆమన్తా. తథాగతబలం సావకబలం, సావకబలం తథాగతబలన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

తథాగతబలం సావకసాధారణన్తి? ఆమన్తా. తఞ్ఞేవ తథాగతబలం తం సావకబలం, తఞ్ఞేవ సావకబలం తం తథాగతబలన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

తథాగతబలం సావకసాధారణన్తి? ఆమన్తా. యాదిసం తథాగతబలం తాదిసం సావకబలం, యాదిసం సావకబలం తాదిసం తథాగతబలన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

తథాగతబలం సావకసాధారణన్తి? ఆమన్తా. యాదిసో తథాగతస్స పుబ్బయోగో పుబ్బచరియా ధమ్మక్ఖానం ధమ్మదేసనా తాదిసో సావకస్స పుబ్బయోగో పుబ్బచరియా ధమ్మక్ఖానం ధమ్మదేసనాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

తథాగతబలం సావకసాధారణన్తి? ఆమన్తా. తథాగతో జినో సత్థా సమ్మాసమ్బుద్ధో సబ్బఞ్ఞూ సబ్బదస్సావీ ధమ్మస్సామీ ధమ్మప్పటిసరణోతి? ఆమన్తా . సావకో జినో సత్థా సమ్మాసమ్బుద్ధో సబ్బఞ్ఞూ సబ్బదస్సావీ ధమ్మస్సామీ ధమ్మప్పటిసరణోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

తథాగతబలం సావకసాధారణన్తి? ఆమన్తా. తథాగతో అనుప్పన్నస్స మగ్గస్స ఉప్పాదేతా అసఞ్జాతస్స మగ్గస్స సఞ్జనేతా అనక్ఖాతస్స మగ్గస్స అక్ఖాతా మగ్గఞ్ఞూ మగ్గవిదూ మగ్గకోవిదోతి? ఆమన్తా. సావకో అనుప్పన్నస్స మగ్గస్స ఉప్పాదేతా అసఞ్జాతస్స మగ్గస్స సఞ్జనేతా అనక్ఖాతస్స మగ్గస్స అక్ఖాతా మగ్గఞ్ఞూ మగ్గవిదూ మగ్గకోవిదోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

ఇన్ద్రియపరోపరియత్తం యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం సావకసాధారణన్తి? ఆమన్తా. సావకో సబ్బఞ్ఞూ సబ్బదస్సావీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

౩౫౫. సావకో ఠానాఠానం జానాతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి సావకో ఠానాఠానం జానాతి, తేన వత రే వత్తబ్బే – "ఠానాఠానం యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం సావకసాధారణ"న్తి.

సావకో అతీతానాగతపచ్చుప్పన్నానం కమ్మసమాదానానం ఠానసో హేతుసో విపాకం జానాతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి సావకో అతీతానాగతపచ్చుప్పన్నానం కమ్మసమాదానానం ఠానసో హేతుసో విపాకం జానాతి, తేన వత రే వత్తబ్బే – "అతీతానాగతపచ్చుప్పన్నానం కమ్మసమాదానానం ఠానసో హేతుసో విపాకం యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం సావకసాధారణ"న్తి.

సావకో సబ్బత్థగామినిం పటిపదం జానాతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి సావకో సబ్బత్థగామినిం పటిపదం జానాతి, తేన వత రే వత్తబ్బే – “సబ్బత్థగామినిం పటిపదం యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం సావకసాధారణ”న్తి.

సావకో అనేకధాతుం నానాధాతుం లోకం జానాతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి సావకో అనేకధాతుం నానాధాతుం లోకం జానాతి, తేన వత రే వత్తబ్బే – “అనేకధాతుం నానాధాతుం లోకం యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం సావకసాధారణ”న్తి.

సావకో సత్తానం నానాధిముత్తికతం జానాతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి సావకో సత్తానం నానాధిముత్తికతం జానాతి, తేన వత రే వత్తబ్బే – “సత్తానం నానాధిముత్తికతం యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం సావకసాధారణ”న్తి.

సావకో ఝానవిమోక్ఖసమాధిసమాపత్తీనం సంకిలేసం వోదానం వుట్ఠానం జానాతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి సావకో ఝానవిమోక్ఖసమాధిసమాపత్తీనం సంకిలేసం వోదానం వుట్ఠానం జానాతి, తేన వత రే వత్తబ్బే – “ఝానవిమోక్ఖసమాధిసమాపత్తీనం సంకిలేసం వోదానం వుట్ఠానం యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం సావకసాధారణ”న్తి.

సావకో పుబ్బేనివాసానుస్సతిం జానాతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి సావకో పుబ్బేనివాసానుస్సతిం జానాతి, తేన వత రే వత్తబ్బే – “పుబ్బేనివాసానుస్సతి యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం సావకసాధారణ”న్తి.

సావకో సత్తానం చుతూపపాతం జానాతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి సావకో సత్తానం చుతూపపాతం జానాతి, తేన వత రే వత్తబ్బే – “సత్తానం చుతూపపాతం యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం సావకసాధారణ”న్తి.

నను తథాగతస్సాపి ఆసవా ఖీణా సావకస్సాపి ఆసవా ఖీణాతి ? ఆమన్తా. అత్థి కిఞ్చి నానాకరణం తథాగతస్స వా సావకస్స వా ఆసవక్ఖయేన వా ఆసవక్ఖయం విముత్తియా వా విముత్తీతి? నత్థి. హఞ్చి నత్థి కిఞ్చి నానాకరణం తథాగతస్స వా సావకస్స వా ఆసవక్ఖయేన వా ఆసవక్ఖయం విముత్తియా వా విముత్తి, తేన వత రే వత్తబ్బే – “ఆసవానం ఖయే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం సావకసాధారణ”న్తి.

౩౦౬. ఆసవానం ఖయే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం సావకసాధారణన్తి? ఆమన్తా . ఠానాఠానే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం సావకసాధారణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

ఆసవానం ఖయే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం సావకసాధారణన్తి? ఆమన్తా. సత్తానం చుతూపపాతే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం సావకసాధారణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

ఠానాఠానే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం సావకఅసాధారణన్తి? ఆమన్తా. ఆసవానం ఖయే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం సావకఅసాధారణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

సత్తానం చుతూపపాతే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం సావకఅసాధారణన్తి? ఆమన్తా. ఆసవానం ఖయే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం సావకఅసాధారణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

ఇన్ద్రియపరోపరియత్తం యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం సావకఅసాధారణన్తి? ఆమన్తా. ఠానాఠానే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం సావకఅసాధారణన్తి ? న హేవం వత్తబ్బే [అయమేత్థ సాధారణపక్ఖం సన్ధాయ పటిక్ఖేపో (టీకా ఓలోకేతబ్బా)] ...పే....

ఇన్ద్రియపరోపరియత్తం యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం సావకఅసాధారణన్తి? ఆమన్తా...పే.... ఆసవానం ఖయే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం సావకఅసాధారణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

ఠానాఠానే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం సావకసాధారణన్తి? ఆమన్తా. ఇన్ద్రియపరోపరియత్తం యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం సావకసాధారణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

ఆసవానం ఖయే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం సావకసాధారణన్తి? ఆమన్తా. ఇన్ద్రియపరోపరియత్తం యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం సావకసాధారణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

బలకథా నిట్ఠితా.

౩. తతియవగ్గో

(౨౨) ౨. అరియన్తికథా

౩౧౭. ఠానాఠానే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం అరియన్తి? ఆమన్తా. మగ్గో ఫలం నిబ్బానం, సోతాపత్తిమగ్గో సోతాపత్తిఫలం, సకదాగామిమగ్గో సకదాగామిఫలం, అనాగామిమగ్గో అనాగామిఫలం, అరహత్తమగ్గో అరహత్తఫలం, సతిపట్ఠానం సమ్మప్పధానం ఇద్ధిపాదో ఇన్ద్రియం బలం బోజ్ఝఙ్గోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

ఠానాఠానే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం అరియన్తి? ఆమన్తా . సుఞ్ఞతారమ్మణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సుఞ్ఞతారమ్మణన్తి? ఆమన్తా. ఠానాఠానఞ్చ మనసి కరోతి, సుఞ్ఞతఞ్చ మనసి కరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

ఠానాఠానఞ్చ మనసి కరోతి, సుఞ్ఞతఞ్చ మనసి కరోతీతి? ఆమన్తా. ద్విన్నం ఫస్సానం ద్విన్నం చిత్తానం సమోధానం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... ఠానాఠానే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం అరియన్తి? ఆమన్తా. అనిమిత్తారమ్మణం...పే.... అప్పణిహితారమ్మణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అప్పణిహితారమ్మణన్తి? ఆమన్తా. ఠానాఠానఞ్చ మనసి కరోతి, అప్పణిహితఞ్చ మనసి కరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

ఠానాఠానఞ్చ మనసి కరోతి, అప్పణిహితఞ్చ మనసి కరోతీతి? ఆమన్తా. ద్విన్నం ఫస్సానం ద్విన్నం చిత్తానం సమోధానం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౩౧౮. సతిపట్ఠానా అరియా సుఞ్ఞతారమ్మణాతి? ఆమన్తా. ఠానాఠానే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం అరియం సుఞ్ఞతారమ్మణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

సతిపట్ఠానా అరియా అనిమిత్తారమ్మణా...పే.... అప్పణిహితారమ్మణాతి? ఆమన్తా. ఠానాఠానే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం అరియం అప్పణిహితారమ్మణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

సమ్మప్పధానా, ఇద్ధిపాదా, ఇన్ద్రియా, బలా, బోజ్ఝఙ్గా అరియా సుఞ్ఞతారమ్మణాతి? ఆమన్తా. ఠానాఠానే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం అరియం సుఞ్ఞతారమ్మణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

బోజ్ఝఙ్గా అరియా అనిమిత్తారమ్మణా... అప్పణిహితారమ్మణాతి? ఆమన్తా . ఠానాఠానే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం అరియం అప్పణిహితారమ్మణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౩౮౯. ఠానాఠానే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం అరియం న వత్తబ్బం – "సుఞ్ఞతారమ్మణ"న్తి? ఆమన్తా. సతిపట్ఠానా అరియా న వత్తబ్బా – "సుఞ్ఞతారమ్మణా"తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

ఠానాఠానే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం అరియం న వత్తబ్బం – అనిమిత్తారమ్మణం...పే.... అప్పణిహితారమ్మణన్తి ? ఆమన్తా. సతిపట్ఠానా అరియా న వత్తబ్బా – "అప్పణిహితారమ్మణా"తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

ఠానాఠానే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం అరియం న వత్తబ్బం – సుఞ్ఞతారమ్మణం...పే.... అనిమిత్తారమ్మణం...పే.... అప్పణిహితారమ్మణన్తి? ఆమన్తా. సమ్మప్పధానం...పే.... బోజ్ఝఙ్గా అరియా న వత్తబ్బా – "అప్పణిహితారమ్మణా"తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౩౯౦. సత్తానం చుతూపపాతే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం అరియన్తి? ఆమన్తా. మగ్గో ఫలం నిబ్బానం, సోతాపత్తిమగ్గో సోతాపత్తిఫలం...పే.... బోజ్ఝఙ్గోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

సత్తానం చుతూపపాతే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం అరియన్తి? ఆమన్తా. సుఞ్ఞతారమ్మణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సుఞ్ఞాతారమ్మణన్తి ? ఆమన్తా. సత్తానం చుతూపపాతఞ్చ మనసి కరోతి , సుఞ్ఞతఞ్చ మనసి కరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

సత్తానం చుతూపపాతఞ్చ మనసి కరోతి, సుఞ్ఞతఞ్చ మనసి కరోతీతి? ఆమన్తా. ద్విన్నం ఫస్సానం ద్విన్నం చిత్తానం సమోధానం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

సత్తానం చుతూపపాతే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం అరియన్తి? ఆమన్తా. అనిమిత్తారమ్మణం అప్పణిహితారమ్మణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అప్పణిహితారమ్మణన్తి? ఆమన్తా. సత్తానం చుతూపపాతఞ్చ మనసి కరోతి, అప్పణిహితఞ్చ మనసి కరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

సత్తానం చుతూపపాతఞ్చ మనసి కరోతి, అప్పణిహితఞ్చ మనసి కరోతీతి? ఆమన్తా. ద్విన్నం ఫస్సానం ద్విన్నం చిత్తానం సమోధానం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౩౬౧. సతిపట్ఠానా అరియా సుఞ్ఞతారమ్మణా...పే.... అనిమిత్తారమ్మణా...పే.... అప్పణిహితారమ్మణాతి? ఆమన్తా. సత్తానం చుతూపపాతే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం అరియం అప్పణిహితారమ్మణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

సమ్మప్పధానం ...పే.... బోజ్ఝఙ్గా అరియా సుఞ్ఞతారమ్మణా...పే.... అనిమిత్తారమ్మణా...పే.... అప్పణిహితారమ్మణాతి? ఆమన్తా. సత్తానం చుతూపపాతే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం అరియం అప్పణిహితారమ్మణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

సత్తానం చుతూపపాతే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం అరియం న వత్తబ్బం – సుఞ్ఞతారమ్మణం...పే.... అనిమిత్తారమ్మణం...పే.... అప్పణిహితారమ్మణన్తి? ఆమన్తా. సతిపట్ఠానా అరియా న వత్తబ్బా – "అప్పపణిహితారమ్మణా"తి ? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౩౬౨. సత్తానం చుతూపపాతే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం అరియం న వత్తబ్బం – సుఞ్ఞతారమ్మణం...పే.... అనిమిత్తారమ్మణం...పే.... అప్పణిహితారమ్మణన్తి? ఆమన్తా. సమ్మప్పధానా...పే.... బోజ్ఝఙ్గా అరియా న వత్తబ్బా – "అప్పణిహితారమ్మణా"తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

ఆసవానం ఖయే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం అరియన్తి? ఆమన్తా. ఠానాఠానే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం అరియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

ఆసవానం ఖయే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం అరియన్తి? ఆమన్తా. సత్తానం చుతూపపాతే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం అరియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

ఠానాఠానే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం న వత్తబ్బం – "అరియ"న్తి? ఆమన్తా. ఆసవానం ఖయే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం న వత్తబ్బం – "అరియ"న్తి? న హేవం వత్తబ్బే ...పే....

సత్తానం చుతూపపాతే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం న వత్తబ్బం – "అరియ"న్తి? ఆమన్తా. ఆసవానం ఖయే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం న వత్తబ్బం – "అరియ"న్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

ఆసవానం ఖయే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం అరియం సుఞ్ఞతారమ్మణన్తి? ఆమన్తా. ఠానాఠానే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం అరియం సుఞ్ఞతారమ్మణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

ఆసవానం ఖయే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం అరియం అనిమిత్తారమ్మణం... అప్పణిహితారమ్మణన్తి? ఆమన్తా. ఠానాఠానే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం అరియం అప్పణిహితారమ్మణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

ఆసవానం ఖయే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం అరియం సుఞ్ఞతారమ్మణం...పే.... అనిమిత్తారమ్మణం...పే.... అప్పణిహితారమ్మణన్తి? ఆమన్తా...పే.... సత్తానం చుతూపపాతే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం అరియం

అప్పణిహితారమ్మణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

ఠానాఠానే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం అరియం న వత్తబ్బం – “సుఞ్ఞతారమ్మణ”న్తి? ఆమన్తా. ఆసవానం ఖయే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం అరియం న వత్తబ్బం – “సుఞ్ఞతారమ్మణ”న్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

ఠానాఠానే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం అరియం న వత్తబ్బం – అనిమిత్తారమ్మణం… అప్పణిహితారమ్మణన్తి? ఆమన్తా. ఆసవానం ఖయే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం అరియం న వత్తబ్బం – “అప్పణిహితారమ్మణ”న్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

సత్తానం చుతూపపాతే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం అరియం న వత్తబ్బం – సుఞ్ఞతారమ్మణం…పే॰… అనిమిత్తారమ్మణం…పే॰… అప్పణిహితారమ్మణన్తి? ఆమన్తా. ఆసవానం ఖయే యథాభూతం ఞాణం తథాగతబలం అరియం న వత్తబ్బం – “అప్పణిహితారమ్మణ”న్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అరియన్తికథా నిట్ఠితా.

౩. తతియవగ్గో

(౨౩) ౩. విముత్తికథా

౩౬౩. సరాగం చిత్తం విముచ్చతీతి? ఆమన్తా. రాగసహగతం రాగసహజాతం రాగసంసట్ఠం రాగసమ్పయుత్తం రాగసహభు రాగానుపరివత్తి అకుసలం లోకియం సాసవం సంయోజనియం గన్థనియం ఓఘనియం యోగనియం నీవరణియం పరామట్ఠం ఉపాదానియం సంకిలేసియం చిత్తం విముచ్చతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

సఫస్సం చిత్తం విముచ్చతి, ఫస్సో చ చిత్తఞ్చ ఉభో విముచ్చన్తీతి? ఆమన్తా. సరాగం చిత్తం విముచ్చతి, రాగో చ చిత్తఞ్చ ఉభో విముచ్చన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

సవేదనం…పే॰… ససఞ్ఞం…పే॰… సచేతనం…పే॰… సపఞ్ఞం [ససఞ్ఞం (సీ॰ క॰)] చిత్తం విముచ్చతి, పఞ్ఞా చ చిత్తఞ్చ ఉభో విముచ్చన్తీతి? ఆమన్తా. సరాగం చిత్తం విముచ్చతి, రాగో చ చిత్తఞ్చ ఉభో విముచ్చన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

సఫస్సం సరాగం చిత్తం విముచ్చతి, ఫస్సో చ చిత్తఞ్చ ఉభో విముచ్చన్తీతి? ఆమన్తా. రాగో చ చిత్తఞ్చ ఉభో విముచ్చన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

సవేదనం సరాగం…పే॰… ససఞ్ఞం సరాగం…పే॰… సచేతనం సరాగం…పే॰… సపఞ్ఞం సరాగం చిత్తం విముచ్చతి, పఞ్ఞా చ చిత్తఞ్చ ఉభో విముచ్చన్తీతి? ఆమన్తా. రాగో చ చిత్తఞ్చ ఉభో విముచ్చన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౩౬౪. సదోసం చిత్తం విముచ్చతీతి? ఆమన్తా. దోససహగతం దోససహజాతం దోససంసట్ఠం దోససమ్పయుత్తం దోససహభు దోసానుపరివత్తి అకుసలం లోకియం సాసవం...పే.... సంకిలేసియం చిత్తం విముచ్చతీతి? న హేవం వత్తబ్బే... పే.....

సఫస్సం చిత్తం విముచ్చతి, ఫస్సో చ చిత్తఞ్చ ఉభో విముచ్చన్తీతి? ఆమన్తా. సదోసం చిత్తం విముచ్చతి, దోసో చ చిత్తఞ్చ ఉభో విముచ్చన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

సవేదనం...పే.... ససఞ్ఞం...పే.... సచేతనం...పే.... సపఞ్ఞం చిత్తం విముచ్చతి, పఞ్ఞా చ చిత్తఞ్చ ఉభో విముచ్చన్తీతి? ఆమన్తా . సదోసం చిత్తం విముచ్చతి, దోసో చ చిత్తఞ్చ ఉభో విముచ్చన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

సఫస్సం సదోసం చిత్తం విముచ్చతి, ఫస్సో చ చిత్తఞ్చ ఉభో విముచ్చన్తీతి? ఆమన్తా. సదోసం చిత్తం విముచ్చతి, దోసో చ చిత్తఞ్చ ఉభో విముచ్చన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

సవేదనం సదోసం... ససఞ్ఞం సదోసం... సచేతనం సదోసం... సపఞ్ఞం సదోసం చిత్తం విముచ్చతి, పఞ్ఞా చ చిత్తఞ్చ ఉభో విముచ్చన్తీతి? ఆమన్తా. దోసో చ చిత్తఞ్చ ఉభో విముచ్చన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౩౬౫. సమోహం చిత్తం విముచ్చతీతి? ఆమన్తా. మోహసహగతం మోహసహజాతం మోహసంసట్ఠం మోహసమ్పయుత్తం మోహసహభు మోహానుపరివత్తి అకుసలం లోకియం సాసవం...పే.... సంకిలేసియం చిత్తం విముచ్చతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

సఫస్సం చిత్తం విముచ్చతి, ఫస్సో చ చిత్తఞ్చ ఉభో విముచ్చన్తీతి? ఆమన్తా. సమోహం చిత్తం విముచ్చతి, మోహో చ చిత్తఞ్చ ఉభో విముచ్చన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

సవేదనం ... ససఞ్ఞం... సచేతనం... సపఞ్ఞం చిత్తం విముచ్చతి, పఞ్ఞా చ చిత్తఞ్చ ఉభో విముచ్చన్తీతి? ఆమన్తా. సమోహం చిత్తం విముచ్చతి, మోహో చ చిత్తఞ్చ ఉభో విముచ్చన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

సఫస్సం సమోహం చిత్తం విముచ్చతి, ఫస్సో చ చిత్తఞ్చ ఉభో విముచ్చన్తీతి? ఆమన్తా . మోహో చ చిత్తఞ్చ ఉభో విముచ్చన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

సవేదనం సమోహం... ససఞ్ఞం సమోహం... సచేతనం సమోహం...పే.... సపఞ్ఞం సమోహం చిత్తం విముచ్చతి, పఞ్ఞా చ చిత్తఞ్చ ఉభో విముచ్చన్తీతి? ఆమన్తా. మోహో చ చిత్తఞ్చ ఉభో విముచ్చన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

సరాగం సదోసం సమోహం చిత్తం విముచ్చతీతి? ఆమన్తా. వీతరాగం వీతదోసం వీతమోహం నిక్కిలేసం చిత్తం విముచ్చతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... తేన హి న వత్తబ్బం – "సరాగం సదోసం సమోహం చిత్తం విముచ్చతీ"తి.

విముత్తికథా నిట్ఠితా.

౩. తతియవగ్గో

(౨౪) ౪. విముచ్చమానకథా

౩౬౬. విముత్తం విముచ్చమానన్తి? ఆమన్తా. ఏకదేసం విముత్తం, ఏకదేసం అవిముత్తన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

ఏకదేసం విముత్తం, ఏకదేసం అవిముత్తన్తి? ఆమన్తా. ఏకదేసం సోతాపన్నో, ఏకదేసం న సోతాపన్నో, ఏకదేసం సోతాపత్తిఫలప్పత్తో పటిలద్ధో అధిగతో సచ్ఛికతో ఉపసమ్పజ్జ విహరతి, కాయేన ఫుసిత్వా విహరతి, ఏకదేసం న కాయేన ఫుసిత్వా విహరతి, ఏకదేసం సత్తక్ఖత్తుపరమో కోలఙ్కోలో ఏకబీజీ బుద్ధే అవేచ్చప్పసాదేన సమన్నాగతో ధమ్మే…పే॰… సఙ్ఘే…పే॰… అరియకన్తేహి సీలేహి సమన్నాగతో, ఏకదేసం అరియకన్తేహి సీలేహి న సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

ఏకదేసం విముత్తం, ఏకదేసం అవిముత్తన్తి? ఆమన్తా . ఏకదేసం సకదాగామీ, ఏకదేసం న సకదాగామీ, ఏకదేసం సకదాగామిఫలప్పత్తో పటిలద్ధో అధిగతో సచ్ఛికతో ఉపసమ్పజ్జ విహరతి, కాయేన ఫుసిత్వా విహరతి, ఏకదేసం న కాయేన ఫుసిత్వా విహరతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

ఏకదేసం విముత్తం, ఏకదేసం అవిముత్తన్తి? ఆమన్తా. ఏకదేసం అనాగామీ, ఏకదేసం న అనాగామీ, ఏకదేసం అనాగామిఫలప్పత్తో పటిలద్ధో అధిగతో సచ్ఛికతో ఉపసమ్పజ్జ విహరతి, కాయేన ఫుసిత్వా విహరతి, ఏకదేసం న కాయేన ఫుసిత్వా విహరతి, ఏకదేసం అన్తరాపరినిబ్బాయీ , ఉపహచ్చపరినిబ్బాయీ, అసఙ్ఖారపరినిబ్బాయీ, ససఙ్ఖారపరినిబ్బాయీ, ఉద్ధంసోతోఅకనిట్ఠగామీ, ఏకదేసం న ఉద్ధంసోతోఅకనిట్ఠగామీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

ఏకదేసం విముత్తం, ఏకదేసం అవిముత్తన్తి? ఆమన్తా. ఏకదేసం అరహా ఏకదేసం న అరహా, ఏకదేసం అరహత్తప్పత్తో పటిలద్ధో అధిగతో సచ్ఛికతో ఉపసమ్పజ్జ విహరతి, కాయేన ఫుసిత్వా విహరతి, ఏకదేసం న కాయేన ఫుసిత్వా విహరతి, ఏకదేసం వీతరాగో వీతదోసో వీతమోహో…పే॰… ఏకదేసం సచ్ఛికాతబ్బం సచ్ఛికతం, ఏకదేసం సచ్ఛికాతబ్బం న సచ్ఛికతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

విముత్తం విముచ్చమానన్తి? ఆమన్తా. ఉప్పాదక్ఖణే విముత్తం, భఙ్గక్ఖణే విముచ్చమానన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౩౬౭. న వత్తబ్బం – "విముత్తం విముచ్చమాన"న్తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "తస్స ఏవం జానతో ఏవం పస్సతో కామాసవాపి చిత్తం విముచ్చతి, భవాసవాపి చిత్తం విముచ్చతి, అవిజ్జాసవాపి చిత్తం విముచ్చతీ"తి [దీ॰ ని॰ ౧.౨౪౮ ఆదయో]! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా . తేన హి వత్తబ్బం [తేన హి (సీ॰ స్యా॰ కం॰), తేన హి న వత్తబ్బం (క॰)] – "విముత్తం విముచ్చమాన"న్తి.

విముత్తం విముచ్చమానన్తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "సో ఏవం సమాహితే చిత్తే పరిసుద్ధే పరియోదాతే అనఙ్గణే విగతూపక్కిలేసే ముదుభూతే కమ్మనియే ఠితే ఆనేఞ్జప్పత్తే ఆసవానం ఖయఞాణాయ చిత్తం అభినిన్నామేతీ"తి!

అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – “విముత్తం విముచ్చమాన”న్తి.

అత్థి చిత్తం విముచ్చమానన్తి? ఆమన్తా. అత్థి చిత్తం రజ్జమానం దుస్సమానం ముయ్హమానం కిలిస్సమానన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే…. నను రత్తఞ్చేవ అరత్తఞ్చ, దుట్ఠఞ్చేవ అదుట్ఠఞ్చ, మూళ్హఞ్చేవ అమూళ్హఞ్చ, ఛిన్నఞ్చేవ అఛిన్నఞ్చ, భిన్నఞ్చేవ అభిన్నఞ్చ, కతఞ్చేవ అకతఞ్చాతి ? ఆమన్తా. హఞ్చి రత్తఞ్చేవ అరత్తఞ్చ, దుట్ఠఞ్చేవ అదుట్ఠఞ్చ, మూళ్హఞ్చేవ అమూళ్హఞ్చ, ఛిన్నఞ్చేవ అఛిన్నఞ్చ, భిన్నఞ్చేవ అభిన్నఞ్చ, కతఞ్చేవ అకతఞ్చ, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అత్థి చిత్తం విముచ్చమాన”న్తి.

విముచ్చమానకథా నిట్ఠితా.

౩. తతియవగ్గో

(౨౨) ౫. అట్ఠమకకథా

౩౬౮. అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స దిట్ఠిపరియుట్ఠానం పహీనన్తి? ఆమన్తా. అట్ఠమకో పుగ్గలో సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలప్పత్తో పటిలద్ధో అధిగతో సచ్ఛికతో ఉపసమ్పజ్జ విహరతి, కాయేన ఫుసిత్వా విహరతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స విచికిచ్ఛాపరియుట్ఠానం పహీనన్తి? ఆమన్తా. అట్ఠమకో పుగ్గలో సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలప్పత్తో…పే…. కాయేన ఫుసిత్వా విహరతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స దిట్ఠిపరియుట్ఠానం పహీనన్తి? ఆమన్తా. అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స దిట్ఠానుసయో పహీనోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే…. అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స దిట్ఠిపరియుట్ఠానం పహీనన్తి ? ఆమన్తా. అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స విచికిచ్ఛానుసయో… సీలబ్బతపరామాసో పహీనోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స విచికిచ్ఛాపరియుట్ఠానం పహీనన్తి? ఆమన్తా. అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స విచికిచ్ఛానుసయో పహీనోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే…. అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స విచికిచ్ఛాపరియుట్ఠానం పహీనన్తి? ఆమన్తా. అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స దిట్ఠానుసయో… సీలబ్బతపరామాసో పహీనోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స దిట్ఠానుసయో అప్పహీనోతి? ఆమన్తా. అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స దిట్ఠిపరియుట్ఠానం అప్పహీనన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే…. అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స దిట్ఠానుసయో అప్పహీనోతి? ఆమన్తా. అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స విచికిచ్ఛాపరియుట్ఠానం అప్పహీనన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స విచికిచ్ఛానుసయో… సీలబ్బతపరామాసో అప్పహీనోతి? ఆమన్తా. అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స దిట్ఠిపరియుట్ఠానం అప్పహీనన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే…. అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స సీలబ్బతపరామాసో అప్పహీనోతి? ఆమన్తా. అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స విచికిచ్ఛాపరియుట్ఠానం అప్పహీనన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

౩౬౯. అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స దిట్ఠిపరియుట్ఠానం పహీనన్తి? ఆమన్తా. అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స దిట్ఠిపరియుట్ఠానపహానాయ మగ్గో భావితోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స దిట్ఠిపరియుట్ఠానం పహీనన్తి? ఆమన్తా. అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స దిట్ఠిపరియుట్ఠానపహానాయ సతిపట్ఠానా భావితా…పే॰… సమ్మప్పధానా…పే॰… బోజ్ఝఙ్గా భావితాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స విచికిచ్ఛాపరియుట్ఠానం పహీనన్తి? ఆమన్తా. అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స విచికిచ్ఛాపరియుట్ఠానపహానాయ మగ్గో భావితో…పే॰… బోజ్ఝఙ్గా భావితాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స దిట్ఠిపరియుట్ఠానపహానాయ మగ్గో అభావితోతి? ఆమన్తా. అమగ్గేన పహీనం లోకియేన సాసవేన…పే॰… సంకిలేసియేనాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స దిట్ఠిపరియుట్ఠానపహానాయ సతిపట్ఠానా…పే॰… బోజ్ఝఙ్గా అభావితాతి? ఆమన్తా. అమగ్గేన పహీనం లోకియేన సాసవేన…పే॰… సంకిలేసియేనాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స విచికిచ్ఛాపరియుట్ఠానపహానాయ మగ్గో అభావితో…పే॰… సతిపట్ఠానా…పే॰… బోజ్ఝఙ్గా అభావితాతి? ఆమన్తా. అమగ్గేన పహీనం లోకియేన సాసవేన…పే॰… సంకిలేసియేనాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౩౭౦. న వత్తబ్బం – “అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స దిట్ఠిపరియుట్ఠానం పహీన”న్తి? ఆమన్తా. ఉప్పజ్జిస్సతీతి? నుప్పజ్జిస్సతి. హఞ్చి నుప్పజ్జిస్సతి, తేన వత రే వత్తబ్బే – “అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స దిట్ఠిపరియుట్ఠానం పహీన”న్తి.

న వత్తబ్బం – “అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స విచికిచ్ఛాపరియుట్ఠానం పహీన”న్తి? ఆమన్తా. ఉప్పజ్జిస్సతీతి? నుప్పజ్జిస్సతి. హఞ్చి నుప్పజ్జిస్సతి, తేన వత రే వత్తబ్బే – “అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స విచికిచ్ఛాపరియుట్ఠానం పహీన”న్తి.

అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స దిట్ఠిపరియుట్ఠానం నుప్పజ్జిస్సతీతి కత్వా పహీనన్తి? ఆమన్తా. అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స దిట్ఠానుసయో నుప్పజ్జిస్సతీతి కత్వా పహీనోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స దిట్ఠిపరియుట్ఠానం నుప్పజ్జిస్సతీతి కత్వా పహీనన్తి? ఆమన్తా. అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స విచికిచ్ఛానుసయో… సీలబ్బతపరామాసో నుప్పజ్జిస్సతీతి కత్వా పహీనోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స విచికిచ్ఛాపరియుట్ఠానం నుప్పజ్జిస్సతీతి కత్వా పహీనన్తి? ఆమన్తా . అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స విచికిచ్ఛానుసయో… సీలబ్బతపరామాసో నుప్పజ్జిస్సతీతి కత్వా పహీనోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స దిట్ఠిపరియుట్ఠానం నుప్పజ్జిస్సతీతి కత్వా పహీనన్తి? ఆమన్తా. గోత్రభునో పుగ్గలస్స దిట్ఠిపరియుట్ఠానం నుప్పజ్జిస్సతీతి కత్వా పహీనన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స విచికిచ్ఛాపరియుట్ఠానం నుప్పజ్జిస్సతీతి కత్వా పహీనన్తి? ఆమన్తా. గోత్రభునో పుగ్గలస్స విచికిచ్ఛాపరియుట్ఠానం నుప్పజ్జిస్సతీతి కత్వా పహీనన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అట్ఠమకకథా నిట్ఠితా.

౩. తతియవగ్గో

(౨౬) ౬. అట్ఠమకస్సఇన్ద్రియకథా

౩౭౧. అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స నత్థి సద్ధిన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా. అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స నత్థి సద్ధాతి? న హేవం వత్తబ్బే. అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స నత్థి వీరియిన్ద్రియం…పే.… నత్థి సతిన్ద్రియం…పే.… నత్థి సమాధిన్ద్రియం…పే.… నత్థి పఞ్ఞిన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా. అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స నత్థి పఞ్ఞాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.….

అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స అత్థి సద్ధాతి? ఆమన్తా. అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స అత్థి సద్ధిన్ద్రియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స అత్థి వీరియం…పే.… అత్థి సతి… అత్థి సమాధి… అత్థి పఞ్ఞాతి? ఆమన్తా. అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స అత్థి పఞ్ఞిన్ద్రియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.….

అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స అత్థి మనో, అత్థి మనిన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా. అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స అత్థి సద్ధా, అత్థి సద్ధిన్ద్రియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స అత్థి మనో, అత్థి మనిన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా. అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స అత్థి పఞ్ఞా, అత్థి పఞ్ఞిన్ద్రియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.….

అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స అత్థి సోమనస్సం, అత్థి సోమనస్సిన్ద్రియం, అత్థి జీవితం, అత్థి జీవితిన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా. అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స అత్థి సద్ధా, అత్థి సద్ధిన్ద్రియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స అత్థి జీవితం, అత్థి జీవితిన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా. అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స…పే.… అత్థి పఞ్ఞా, అత్థి పఞ్ఞిన్ద్రియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.….

అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స అత్థి సద్ధా, నత్థి సద్ధిన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా. అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స అత్థి మనో, నత్థి మనిన్ద్రియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.….

అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స అత్థి సద్ధా, నత్థి సద్ధిన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా. అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స అత్థి సోమనస్సం, నత్థి సోమనస్సిన్ద్రియన్తి…పే.… అత్థి జీవితం, నత్థి జీవితిన్ద్రియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స అత్థి పఞ్ఞా, నత్థి పఞ్ఞిన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా. అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స అత్థి మనో, నత్థి మనిన్ద్రియన్తి? అత్థి సోమనస్సం, నత్థి సోమనస్సిన్ద్రియన్తి? అత్థి జీవితం, నత్థి జీవితిన్ద్రియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.….

అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స నత్థి సద్ధిన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా. అట్ఠమకో పుగ్గలో అస్సద్ధోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స నత్థి వీరియిన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా. అట్ఠమకో పుగ్గలో కుసీతో హీనవీరియోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స నత్థి సతిన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా. అట్ఠమకో పుగ్గలో ముట్ఠస్సతి అసమ్పజానోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స నత్థి సమాధిన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా. అట్ఠమకో పుగ్గలో అసమాహితో విబ్భన్తచిత్తోతి? న హేవం వత్తబ్బే…

పే॰... అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స నత్థి పఞ్ఞిన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా. అట్ఠమకో పుగ్గలో దుప్పఞ్ఞో ఏలమూగోతి? న హేవం వత్తబ్బే... పే॰....

అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స అత్థి సద్ధా, సా చ సద్ధా నియ్యానికాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స అత్థి సద్ధా, సా చ సద్ధా నియ్యానికా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స నత్థి సద్ధిన్ద్రియ"న్తి. అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స అత్థి వీరియం, తఞ్చ వీరియం నియ్యానికం; అత్థి సతి, సా చ సతి నియ్యానికా; అత్థి సమాధి, సో చ సమాధి నియ్యానికో; అత్థి పఞ్ఞా, సా చ పఞ్ఞా నియ్యానికాతి? ఆమన్తా . హఞ్చి అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స అత్థి పఞ్ఞా, సా చ పఞ్ఞా నియ్యానికా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స నత్థి పఞ్ఞిన్ద్రియ"న్తి.

౩౭౨. సకదాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నస్స పుగ్గలస్స అత్థి సద్ధా, అత్థి సద్ధిన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా. అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స అత్థి సద్ధా, అత్థి సద్ధిన్ద్రియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... సకదాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నస్స పుగ్గలస్స అత్థి పఞ్ఞా, అత్థి పఞ్ఞిన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా. అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స అత్థి పఞ్ఞా, అత్థి పఞ్ఞిన్ద్రియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

అనాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నస్స పుగ్గలస్స... అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నస్స పుగ్గలస్స అత్థి సద్ధా, అత్థి సద్ధిన్ద్రియం...పే॰... అత్థి పఞ్ఞా, అత్థి పఞ్ఞిన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా. అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స అత్థి పఞ్ఞా, అత్థి పఞ్ఞిన్ద్రియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స అత్థి సద్ధా, నత్థి సద్ధిన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా. సకదాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నస్స పుగ్గలస్స అత్థి సద్ధా, నత్థి సద్ధిన్ద్రియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స అత్థి పఞ్ఞా, నత్థి పఞ్ఞిన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా. సకదాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నస్స పుగ్గలస్స అత్థి పఞ్ఞా, నత్థి పఞ్ఞిన్ద్రియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స అత్థి సద్ధా, నత్థి సద్ధిన్ద్రియన్తి...పే॰... అత్థి పఞ్ఞా, నత్థి పఞ్ఞిన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా . అనాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నస్స పుగ్గలస్స... అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నస్స పుగ్గలస్స అత్థి పఞ్ఞా, నత్థి పఞ్ఞిన్ద్రియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స నత్థి పఞ్చిన్ద్రియానీతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "పఞ్చిమాని, భిక్ఖవే, ఇన్ద్రియాని! కతమాని పఞ్చ? సద్ధిన్ద్రియం, వీరియిన్ద్రియం, సతిన్ద్రియం, సమాధిన్ద్రియం, పఞ్ఞిన్ద్రియం – ఇమాని ఖో, భిక్ఖవే, పఞ్చిన్ద్రియాని. ఇమేసం ఖో, భిక్ఖవే, పఞ్చన్నం ఇన్ద్రియానం సమత్తా పరిపూరత్తా అరహా హోతి. తతో ముదుతరేహి అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో హోతి, తతో ముదుతరేహి అనాగామీ హోతి, తతో ముదుతరేహి అనాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో హోతి, తతో ముదుతరేహి సకదాగామీ హోతి, తతో ముదుతరేహి సకదాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో హోతి, తతో ముదుతరేహి సోతాపన్నో హోతి, తతో ముదుతరేహి సోతాపత్తిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో హోతి. యస్స ఖో, భిక్ఖవే, ఇమాని పఞ్చిన్ద్రియాని సబ్బేన సబ్బం సబ్బథా సబ్బం నత్థి, తమహం 'బాహిరో పుథుజ్జనపక్ఖే ఠితో'తి వదామీ"తి [సం॰ ని॰ ౫.౪౮౮]. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. అట్ఠమకో పుగ్గలో బాహిరో పుథుజ్జనపక్ఖే ఠితోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... తేన హి అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స అత్థి పఞ్చిన్ద్రియానీతి.

అట్ఠమకస్స ఇన్ద్రియకథా నిట్ఠితా.

౩. తతియవగ్గో

(౨౭) ౭. దిబ్బచక్ఖుకథా

౩౭౩. మంసచక్ఖుం ధమ్ముపత్థద్ధం దిబ్బచక్ఖుం హోతీతి? ఆమన్తా. మంసచక్ఖుం దిబ్బచక్ఖుం, దిబ్బచక్ఖుం మంసచక్ఖున్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

మంసచక్ఖుం ధమ్ముపత్థద్ధం దిబ్బచక్ఖుం హోతీతి? ఆమన్తా. యాదిసం మంసచక్ఖుం తాదిసం దిబ్బచక్ఖుం, యాదిసం దిబ్బచక్ఖుం తాదిసం మంసచక్ఖున్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

మంసచక్ఖుం ధమ్ముపత్థద్ధం దిబ్బచక్ఖుం హోతీతి? ఆమన్తా. తఞ్ఞేవ మంసచక్ఖుం తం దిబ్బచక్ఖుం, తం దిబ్బచక్ఖుం తం మంసచక్ఖున్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

మంసచక్ఖుం ధమ్ముపత్థద్ధం దిబ్బచక్ఖుం హోతీతి? ఆమన్తా. యాదిసో మంసచక్ఖుస్స విసయో ఆనుభావో గోచరో తాదిసో దిబ్బస్స చక్ఖుస్స విసయో ఆనుభావో గోచరోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

మంసచక్ఖుం ధమ్ముపత్థద్ధం దిబ్బచక్ఖుం హోతీతి? ఆమన్తా. ఉపాదిణ్ణం [ఉపాదిన్నం (స్యా॰ కం॰)] హుత్వా అనుపాదిణ్ణం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

ఉపాదిణ్ణం హుత్వా అనుపాదిణ్ణం హోతీతి? ఆమన్తా. కామావచరం హుత్వా రూపావచరం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

కామావచరం హుత్వా రూపావచరం హోతీతి? ఆమన్తా. రూపావచరం హుత్వా అరూపావచరం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

రూపావచరం హుత్వా అరూపావచరం హోతీతి? ఆమన్తా. పరియాపన్నం హుత్వా అపరియాపన్నం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౩౭౪. మంసచక్ఖుం ధమ్ముపత్థద్ధం దిబ్బచక్ఖుం హోతీతి? ఆమన్తా. దిబ్బచక్ఖుం ధమ్ముపత్థద్ధం మంసచక్ఖుం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

మంసచక్ఖుం ధమ్ముపత్థద్ధం దిబ్బచక్ఖుం హోతీతి? ఆమన్తా. దిబ్బచక్ఖుం ధమ్ముపత్థద్ధం పఞ్ఞాచక్ఖుం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

మంసచక్ఖుం ధమ్ముపత్థద్ధం దిబ్బచక్ఖుం హోతీతి? ఆమన్తా. దిబ్బచక్ఖుం ధమ్ముపత్థద్ధం మంసచక్ఖుం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

మంసచక్ఖుం ధమ్ముపత్థద్ధం దిబ్బచక్ఖుం హోతీతి? ఆమన్తా. ద్వేవ చక్ఖూనీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… ద్వేవ చక్ఖూనీతి? ఆమన్తా. నను తీణి చక్ఖూని వుత్తాని భగవతా – మంసచక్ఖుం, దిబ్బచక్ఖుం, పఞ్ఞాచక్ఖున్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి తీణి చక్ఖూని వుత్తాని భగవతా – మంసచక్ఖుం, దిబ్బచక్ఖుం, పఞ్ఞాచక్ఖుం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "ద్వేవ చక్ఖూనీ"తి.

ద్వేవ చక్ఖూనీతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "తీణిమాని, భిక్ఖవే, చక్ఖూని! కతమాని తీణి? మంసచక్ఖుం, దిబ్బచక్ఖుం, పఞ్ఞాచక్ఖున్తి – ఇమాని ఖో, భిక్ఖవే, తీణి చక్ఖూనీ"తి.

"మంసచక్ఖుం దిబ్బచక్ఖుం, పఞ్ఞాచక్ఖుం అనుత్తరం;
ఏతాని తీణి చక్ఖూని, అక్ఖాసి పురిసుత్తమో.

"మంసచక్ఖుస్స ఉప్పాదో, మగ్గో దిబ్బస్స చక్ఖునో;
యదా చ ఞాణం ఉదపాది, పఞ్ఞాచక్ఖుం అనుత్తరం;
తస్స చక్ఖుస్స పటిలాభా, సబ్బదుక్ఖా పముచ్చతీ"తి [ఇతివు॰ ౬౧ ఇతివుత్తకే].

అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – "ద్వేవ చక్ఖూనీ"తి.

దిబ్బచక్ఖుకథా నిట్ఠితా.

౩. తతియవగ్గో

(౨౮) ౮. దిబ్బసోతకథా

౩౭౫. మంససోతం ధమ్ముపత్థద్ధం దిబ్బసోతం హోతీతి? ఆమన్తా. మంససోతం దిబ్బసోతం, దిబ్బసోతం మంససోతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

మంససోతం ధమ్ముపత్థద్ధం దిబ్బసోతం హోతీతి? ఆమన్తా. యాదిసం మంససోతం తాదిసం దిబ్బసోతం, యాదిసం దిబ్బసోతం తాదిసం మంససోతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

మంససోతం ధమ్ముపత్థద్ధం దిబ్బసోతం హోతీతి? ఆమన్తా. తఞ్ఞేవ మంససోతం తం దిబ్బసోతం, తం దిబ్బసోతం తం మంససోతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

మంససోతం ధమ్ముపత్థద్ధం దిబ్బసోతం హోతీతి? ఆమన్తా. యాదిసో మంససోతస్స విసయో ఆనుభావో గోచరో తాదిసో దిబ్బస్స సోతస్స విసయో ఆనుభావో గోచరోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

మంససోతం ధమ్ముపత్థద్ధం దిబ్బసోతం హోతీతి? ఆమన్తా. ఉపాదిణ్ణం హుత్వా అనుపాదిణ్ణం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

ఉపాదిణ్ణం హుత్వా అనుపాదిణ్ణం హోతీతి? ఆమన్తా. కామావచరం హుత్వా రూపావచరం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

కామావచరం హుత్వా రూపావచరం హోతీతి? ఆమన్తా. రూపావచరం హుత్వా అరూపావచరం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

రూపావచరం హుత్వా అరూపావచరం హోతీతి? ఆమన్తా. పరియాపన్నం హుత్వా అపరియాపన్నం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౩౭౬. మంససోతం ధమ్ముపత్థద్ధం దిబ్బసోతం హోతీతి? ఆమన్తా. దిబ్బసోతం ధమ్ముపత్థద్ధం మంససోతం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

మంససోతం ధమ్ముపత్థద్ధం దిబ్బసోతం హోతీతి? ఆమన్తా. ఏకంయేవ సోతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

ఏకంయేవ సోతన్తి? ఆమన్తా. నను ద్వే సోతాని వుత్తాని భగవతా – "మంససోతం, దిబ్బసోత"న్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి ద్వే సోతాని వుత్తాని భగవతా – మంససోతం, దిబ్బసోతం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "ఏకఞ్ఞేవ సోత"న్తి.

దిబ్బసోతకథా నిట్ఠితా.

౩. తతియవగ్గో

(౨౯) ౯. యథాకమ్మూపగతఞాణకథా

౩౭౭. యథాకమ్మూపగతం ఞాణం [యథాకమ్మూపగతఞాణం (స్యా॰ కం॰)] దిబ్బచక్ఖున్తి? ఆమన్తా. యథాకమ్మూపగతఞ్చ మనసి కరోతి, దిబ్బేన చక్ఖునా రూపం పస్సతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

యథాకమ్మూపగతఞ్చ మనసి కరోతి, దిబ్బేన చక్ఖునా రూపం పస్సతీతి? ఆమన్తా. ద్విన్నం ఫస్సానం ద్విన్నం చిత్తానం సమోధానం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

యథాకమ్మూపగతం ఞాణం దిబ్బచక్ఖున్తి? ఆమన్తా. "ఇమే వత భోన్తో సత్తా"తి చ మనసి కరోతి, "కాయదుచ్చరితేన సమన్నాగతా"తి చ మనసి కరోతి, "వచీదుచ్చరితేన సమన్నాగతా"తి చ మనసి కరోతి, "మనోదుచ్చరితేన సమన్నాగతా"తి చ మనసి కరోతి, "అరియానం ఉపవాదకా"తి చ మనసి కరోతి, "మిచ్ఛాదిట్ఠికా"తి చ మనసి కరోతి, "మిచ్ఛాదిట్ఠికమ్మసమాదానా"తి చ మనసి కరోతి, "తే కాయస్స భేదా పరం మరణా అపాయం దుగ్గతిం వినిపాతం నిరయం ఉపపన్నా"తి చ మనసి కరోతి, "ఇమే వా పన భోన్తో సత్తా"తి చ మనసి కరోతి, "కాయసుచరితేన సమన్నాగతా"తి చ

మనసి కరోతి, “వచీసుచరితేన సమన్నాగతా”తి చ మనసి కరోతి, “మనోసుచరితేన సమన్నాగతా”తి చ మనసి కరోతి, “అరియానం అనుపవాదకా”తి చ మనసి కరోతి, “సమ్మాదిట్ఠికా”తి చ మనసి కరోతి, “సమ్మాదిట్ఠికమ్మసమాదానా”తి చ మనసి కరోతి, “తే కాయస్స భేదా పరం మరణా సుగతిం సగ్గం లోకం ఉపపన్నా”తి చ మనసి కరోతి, దిబ్బేన చక్ఖునా రూపం పస్సతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

“తే కాయస్స భేదా పరం మరణా సుగతిం సగ్గం లోకం ఉపపన్నా”తి చ మనసి కరోతి, దిబ్బేన చక్ఖునా రూపం పస్సతీతి? ఆమన్తా. ద్విన్నం ఫస్సానం ద్విన్నం చిత్తానం సమోధానం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౩౭౮. యథాకమ్మూపగతం ఞాణం దిబ్బచక్ఖున్తి? ఆమన్తా. అత్థి కోచి అదిబ్బచక్ఖుకో దిబ్బచక్ఖుం అప్పటిలద్ధో అనధిగతో అసచ్ఛికతో యథాకమ్మూపగతం జానాతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అత్థి కోచి అదిబ్బచక్ఖుకో దిబ్బచక్ఖుం అప్పటిలద్ధో అనధిగతో అసచ్ఛికతో యథాకమ్మూపగతం జానాతి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “యథాకమ్మూపగతం ఞాణం దిబ్బచక్ఖు”న్తి.

యథాకమ్మూపగతం ఞాణం దిబ్బచక్ఖున్తి? ఆమన్తా. ఆయస్మా సారిపుత్తో యథాకమ్మూపగతం ఞాణం జానాతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి ఆయస్మా సారిపుత్తో యథాకమ్మూపగతం ఞాణం జానాతి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “యథాకమ్మూపగతం ఞాణం దిబ్బచక్ఖు”న్తి.

యథాకమ్మూపగతం ఞాణం దిబ్బచక్ఖున్తి? ఆమన్తా. ఆయస్మా సారిపుత్తో యథాకమ్మూపగతం ఞాణం జానాతీతి? ఆమన్తా. అత్థాయస్మతో సారిపుత్తస్స దిబ్బచక్ఖున్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అత్థాయస్మతో సారిపుత్తస్స దిబ్బచక్ఖున్తి? ఆమన్తా. ను ఆయస్మా సారిపుత్తో ఏతదవోచ –

“నేవ పుబ్బేనివాసాయ, నపి దిబ్బస్స చక్ఖునో;
చేతోపరియాయ ఇద్ధియా, సోతధాతువిసుద్ధియా;
చుతియా ఉపపత్తియా, పణిధి మే న విజ్జతీ”తి [థేరగా॰ ౯౯౬ థేరగాథాయం].

అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – “యథాకమ్మూపగతం ఞాణం దిబ్బచక్ఖు”న్తి.

యథాకమ్మూపగతఞాణకథా నిట్ఠితా.

౩. తతియవగ్గో

(౩౦) ౧౦. సంవరకథా

౩౭౯. అత్థి దేవేసు సంవరోతి? ఆమన్తా. అత్థి దేవేసు అసంవరోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

నత్థి దేవేసు అసంవరోతి? ఆమన్తా. నత్థి దేవేసు సంవరోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

నను అసంవరా సంవరో సీలం, అత్థి దేవేసు సంవరోతి? ఆమన్తా. అత్థి దేవేసు అసంవరో, యమ్హా అసంవరా సంవరో సీలన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.…

ఆజానాహి నిగ్గహం. హఞ్చి అసంవరా సంవరో సీలం, అత్థి దేవేసు సంవరో, తేన వత రే వత్తబ్బే – “అత్థి దేవేసు అసంవరో, యమ్హా అసంవరా సంవరో సీల”న్తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో – ‘అసంవరా సంవరో సీలం, అత్థి దేవేసు సంవరో,’ నో చ వత్తబ్బే – ‘అత్థి దేవేసు అసంవరో, యమ్హా అసంవరా సంవరో సీల’”న్తి మిచ్ఛా.

నో చే పన వత్తబ్బే – “అత్థి దేవేసు అసంవరో, యమ్హా అసంవరా సంవరో సీల”న్తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అసంవరా సంవరో సీలం, అత్థి దేవేసు సంవరో”తి. యం తత్థ వదేసి – “వత్తబ్బే ఖో ‘అసంవరా సంవరో సీలం, అత్థి దేవేసు సంవరో,’ నో చ వత్తబ్బే – ‘అత్థి దేవేసు అసంవరో, యమ్హా అసంవరా సంవరో సీల’”న్తి మిచ్ఛా.

అత్థి మనుస్సేసు సంవరో, అత్థి తత్థ అసంవరోతి? ఆమన్తా. అత్థి దేవేసు సంవరో, అత్థి తత్థ అసంవరోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.…

అత్థి దేవేసు సంవరో, నత్థి తత్థ అసంవరోతి? ఆమన్తా. అత్థి మనుస్సేసు సంవరో, నత్థి తత్థ అసంవరోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.…

౩౮౦. అత్థి దేవేసు పాణాతిపాతా వేరమణీతి? ఆమన్తా. అత్థి దేవేసు పాణాతిపాతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.…

అత్థి దేవేసు సురామేరయమజ్జపమాదట్ఠానా వేరమణీతి? ఆమన్తా. అత్థి దేవేసు సురామేరయమజ్జపమాదట్ఠానన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.…

నత్థి దేవేసు పాణాతిపాతోతి? ఆమన్తా. నత్థి దేవేసు పాణాతిపాతా వేరమణీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.…

నత్థి దేవేసు సురామేరయమజ్జపమాదట్ఠానన్తి? ఆమన్తా. నత్థి దేవేసు సురామేరయమజ్జపమాదట్ఠానా వేరమణీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.…

అత్థి మనుస్సేసు పాణాతిపాతా వేరమణి, అత్థి తత్థ పాణాతిపాతోతి ? ఆమన్తా. అత్థి దేవేసు పాణాతిపాతా వేరమణి, అత్థి తత్థ పాణాతిపాతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.…

అత్థి మనుస్సేసు సురామేరయమజ్జపమాదట్ఠానా వేరమణి, అత్థి తత్థ సురామేరయమజ్జపమాదట్ఠానన్తి? ఆమన్తా. అత్థి దేవేసు సురామేరయమజ్జపమాదట్ఠానా వేరమణి, అత్థి తత్థ సురామేరయమజ్జపమాదట్ఠానన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.…

అత్థి దేవేసు పాణాతిపాతా వేరమణి, నత్థి తత్థ పాణాతిపాతోతి? ఆమన్తా. అత్థి మనుస్సేసు పాణాతిపాతా వేరమణి, నత్థి తత్థ పాణాతిపాతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.…

అత్థి దేవేసు సురామేరయమజ్జపమాదట్ఠానా వేరమణి, నత్థి తత్థ సురామేరయమజ్జపమాదట్ఠానన్తి? ఆమన్తా. అత్థి మనుస్సేసు సురామేరయమజ్జపమాదట్ఠానా వేరమణి, నత్థి తత్థ సురామేరయమజ్జపమాదట్ఠానన్తి? న హేవం వత్తబ్బే... పే॰....

నత్థి దేవేసు సంవరోతి? ఆమన్తా. సబ్బే దేవా పాణాతిపాతినో అదిన్నాదాయినో కామేసుమిచ్ఛాచారినో ముసావాదినో సురామేరయమజ్జపమాదట్ఠాయినోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... తేన హి అత్థి దేవేసు సంవరోతి.

సంవరకథా నిట్ఠితా.

౩. తతియవగ్గో

(౩౧) ౧౧. అసఞ్ఞకథా

౩౮౧. అసఞ్ఞసత్తేసు సఞ్ఞా అత్థీతి? ఆమన్తా. సఞ్ఞాభవో సఞ్ఞాగతి సఞ్ఞాసత్తావాసో సఞ్ఞాసంసారో సఞ్ఞాయోని సఞ్ఞత్తభావపటిలాభోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

నను అసఞ్ఞభవో అసఞ్ఞగతి అసఞ్ఞసత్తావాసో అసఞ్ఞసంసారో అసఞ్ఞయోని అసఞ్ఞత్తభావపటిలాభోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అసఞ్ఞభవో అసఞ్ఞగతి అసఞ్ఞసత్తావాసో అసఞ్ఞసంసారో అసఞ్ఞయోని అసఞ్ఞత్తభావపటిలాభో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అసఞ్ఞసత్తేసు సఞ్ఞా అత్థీ"తి.

అసఞ్ఞసత్తేసు సఞ్ఞా అత్థీతి? ఆమన్తా . పఞ్చవోకారభవో గతి సత్తావాసో సంసారో యోని అత్తభావపటిలాభోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

నను ఏకవోకారభవో గతి సత్తావాసో సంసారో యోని అత్తభావపటిలాభోతి? ఆమన్తా . హఞ్చి ఏకవోకారభవో గతి సత్తావాసో సంసారో యోని అత్తభావపటిలాభో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అసఞ్ఞసత్తేసు సఞ్ఞా అత్థీ"తి.

అసఞ్ఞసత్తేసు సఞ్ఞా అత్థీతి? ఆమన్తా. తాయ సఞ్ఞాయ సఞ్ఞాకరణీయం కరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

౩౮౨. మనుస్సేసు సఞ్ఞా అత్థి, నో చ సఞ్ఞాభవో సఞ్ఞాగతి సఞ్ఞాసత్తావాసో సఞ్ఞాసంసారో సఞ్ఞాయోని సఞ్ఞత్తభావపటిలాభోతి? ఆమన్తా. అసఞ్ఞసత్తేసు సఞ్ఞా అత్థి, నో చ సఞ్ఞాభవో సఞ్ఞాగతి సత్తావాసో సంసారో యోని అత్తభావపటిలాభోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

మనుస్సేసు సఞ్ఞా అత్థి, నో చ పఞ్చవోకారభవో గతి సత్తావాసో సంసారో యోని అత్తభావపటిలాభోతి? ఆమన్తా. అసఞ్ఞసత్తేసు సఞ్ఞా అత్థి, నో చ పఞ్చవోకారభవో గతి సత్తావాసో సంసారో యోని అత్తభావపటిలాభోతి? న హేవం వత్తబ్బే... పే॰....

మనుస్సేసు సఞ్ఞా అత్థి, తాయ సఞ్ఞాయ సఞ్ఞాకరణీయం కరోతీతి? ఆమన్తా. అసఞ్ఞసత్తేసు సఞ్ఞా అత్థి, తాయ సఞ్ఞాయ సఞ్ఞాకరణీయం కరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.….

అసఞ్ఞసత్తేసు సఞ్ఞా అత్థి, సో చ అసఞ్ఞభవో అసఞ్ఞగతి అసఞ్ఞసత్తావాసో అసఞ్ఞసంసారో అసఞ్ఞయోని అసఞ్ఞత్తభావపటిలాభోతి? ఆమన్తా. మనుస్సేసు సఞ్ఞా అత్థి, సో చ అసఞ్ఞభవో అసఞ్ఞగతి…పే.… అసఞ్ఞత్తభావపటిలాభోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.….

అసఞ్ఞసత్తేసు సఞ్ఞా అత్థి, సో చ ఏకవోకారభవో గతి సత్తావాసో సంసారో యోని అత్తభావపటిలాభోతి? ఆమన్తా. మనుస్సేసు సఞ్ఞా అత్థి, సో చ ఏకవోకారభవో గతి…పే.… అత్తభావపటిలాభోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.….

అసఞ్ఞసత్తేసు సఞ్ఞా అత్థి, న చ తాయ సఞ్ఞాయ సఞ్ఞాకరణీయం కరోతీతి? ఆమన్తా. మనుస్సేసు సఞ్ఞా అత్థి, న చ తాయ సఞ్ఞాయ సఞ్ఞాకరణీయం కరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.….

౩౮౩. న వత్తబ్బం – ‘‘అసఞ్ఞసత్తేసు సఞ్ఞా అత్థీ’’తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – ‘‘సన్తి, భిక్ఖవే, అసఞ్ఞసత్తా నామ దేవా; సఞ్ఞుప్పాదా చ పన తే దేవా తమ్హా కాయా చవన్తీ’’తి [దీ॰ ని॰ ౧.౬౮]! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి అసఞ్ఞసత్తేసు సఞ్ఞా అత్థీతి.

అసఞ్ఞసత్తేసు సఞ్ఞా అత్థీతి? కిఞ్చి [కఞ్చి (స్యా॰)] కాలే అత్థి, కిఞ్చి కాలే నత్థీతి. కిఞ్చి కాలే సఞ్ఞసత్తా కిఞ్చి కాలే అసఞ్ఞసత్తా, కిఞ్చి కాలే సఞ్ఞభవో కిఞ్చి కాలే అసఞ్ఞభవో, కిఞ్చి కాలే పఞ్చవోకారభవో కిఞ్చి కాలే ఏకవోకారభవోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.….

అసఞ్ఞసత్తేసు సఞ్ఞా కిఞ్చి కాలే అత్థి, కిఞ్చి కాలే నత్థీతి? ఆమన్తా. కం కాలం అత్థి, కం కాలం నత్థీతి? చుతికాలే ఉపపత్తికాలే అత్థి, ఠితికాలే నత్థీతి. చుతికాలే ఉపపత్తికాలే సఞ్ఞసత్తా, ఠితికాలే అసఞ్ఞసత్తా; చుతికాలే ఉపపత్తికాలే సఞ్ఞభవో, ఠితికాలే అసఞ్ఞభవో; చుతికాలే ఉపపత్తికాలే పఞ్చవోకారభవో, ఠితికాలే ఏకవోకారభవోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.….

అసఞ్ఞకథా నిట్ఠితా.

౩. తతియవగ్గో

(౩౨) ౧౨. నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాయతనకథా

౩౮౪. నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాయతనే న వత్తబ్బం – ‘‘సఞ్ఞా అత్థీ’’తి? ఆమన్తా. అసఞ్ఞభవో అసఞ్ఞగతి అసఞ్ఞసత్తావాసో అసఞ్ఞసంసారో అసఞ్ఞయోని అసఞ్ఞత్తభావపటిలాభోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.….

నను సఞ్ఞాభవో సఞ్ఞాగతి సఞ్ఞాసత్తావాసో సఞ్ఞాసంసారో సఞ్ఞాయోని సఞ్ఞత్తభావపటిలాభోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి సఞ్ఞాభవో సఞ్ఞాగతి...పే.... సఞ్ఞత్తభావపటిలాభో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాయతనే న వత్తబ్బం – 'సఞ్ఞా అత్థీ'"తి.

నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాయతనే న వత్తబ్బం – "సఞ్ఞా అత్థీ"తి? ఆమన్తా. ఏకవోకారభవో గతి...పే.... అత్తభావపటిలాభోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

నను చతువోకారభవో గతి...పే.... అత్తభావపటిలాభోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి చతువోకారభవో గతి...పే.... అత్తభావపటిలాభో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాయతనే న వత్తబ్బం – 'సఞ్ఞా అత్థీ'"తి.

౩౮౫. అసఞ్ఞసత్తేసు న వత్తబ్బం – "సఞ్ఞా అత్థి", నో చ అసఞ్ఞభవో అసఞ్ఞగతి అసఞ్ఞసత్తావాసో అసఞ్ఞసంసారో అసఞ్ఞయోని అసఞ్ఞత్తభావపటిలాభోతి? ఆమన్తా. నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాయతనే న వత్తబ్బం – "సఞ్ఞా అత్థి," నో చ అసఞ్ఞభవో అసఞ్ఞగతి అసఞ్ఞసత్తావాసో అసఞ్ఞసంసారో అసఞ్ఞయోని అసఞ్ఞత్తభావపటిలాభోతి ? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

అసఞ్ఞసత్తేసు న వత్తబ్బం – "సఞ్ఞా అత్థి," నో చ ఏకవోకారభవో గతి...పే.... అత్తభావపటిలాభోతి? ఆమన్తా. నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాయతనే న వత్తబ్బం – "సఞ్ఞా అత్థి," నో చ ఏకవోకారభవో గతి సత్తావాసో సంసారో యోని అత్తభావపటిలాభోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాయతనే న వత్తబ్బం – "సఞ్ఞా అత్థి," నో చ సఞ్ఞాభవో సఞ్ఞాగతి...పే.... సఞ్ఞత్తభావపటిలాభోతి? ఆమన్తా. అసఞ్ఞసత్తేసు న వత్తబ్బం – "సఞ్ఞా అత్థి," నో చ సఞ్ఞాభవో సఞ్ఞాగతి...పే.... సఞ్ఞత్తభావపటిలాభోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాయతనే న వత్తబ్బం – "సఞ్ఞా అత్థి," నో చ చతువోకారభవో గతి...పే.... అత్తభావపటిలాభోతి? ఆమన్తా. అసఞ్ఞసత్తేసు న వత్తబ్బం – "సఞ్ఞా అత్థి," నో చ చతువోకారభవో గతి...పే.... అత్తభావపటిలాభోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాయతనే న వత్తబ్బం – "సఞ్ఞా అత్థీ"తి? ఆమన్తా. నను నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాయతనం చతువోకారభవోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాయతనం చతువోకారభవో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాయతనే న వత్తబ్బం – 'సఞ్ఞా అత్థీ'"తి.

౩౮౬. నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాయతనం చతువోకారభవో నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాయతనే న వత్తబ్బం – "సఞ్ఞా అత్థీ"తి? ఆమన్తా. ఆకాసానఞ్చాయతనం చతువోకారభవో ఆకాసానఞ్చాయతనే న వత్తబ్బం – "సఞ్ఞా అత్థీ"తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాయతనం చతువోకారభవో, నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాయతనే న వత్తబ్బం – "సఞ్ఞా అత్థీ"తి? ఆమన్తా. విఞ్ఞాణఞ్చాయతనం...పే.... ఆకిఞ్చఞ్ఞాయతనం చతువోకారభవో, ఆకిఞ్చఞ్ఞాయతనే న వత్తబ్బం – "సఞ్ఞా అత్థీ"తి? న

హేవం వత్తబ్బే…పే॰…

ఆకాసానఞ్చాయతనం చతువోకారభవో, అత్థి తత్థ సఞ్ఞాతి? ఆమన్తా. నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాయతనం చతువోకారభవో, అత్థి తత్థ సఞ్ఞాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰…

విఞ్ఞాణఞ్చాయతనం…పే॰… ఆకిఞ్చఞ్ఞాయతనం చతువోకారభవో, అత్థి తత్థ సఞ్ఞాతి? ఆమన్తా. నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాయతనం చతువోకారభవో, అత్థి తత్థ సఞ్ఞాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰…

నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాయతనే న వత్తబ్బం – "సఞ్ఞా అత్థీ"తి వా "నత్థీ"తి వాతి? ఆమన్తా . నను నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాయతనం చతువోకారభవోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాయతనం చతువోకారభవో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాయతనే న వత్తబ్బం – 'సఞ్ఞా అత్థీ'తి వా 'నత్థీ'తి వా"తి.

నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాయతనం చతువోకారభవో, నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాయతనే న వత్తబ్బం – "సఞ్ఞా అత్థీ"తి వా "నత్థీ"తి వాతి? ఆమన్తా. ఆకాసానఞ్చాయతనం…పే॰… విఞ్ఞాణఞ్చాయతనం…పే॰… ఆకిఞ్చఞ్ఞాయతనం చతువోకారభవో, ఆకిఞ్చఞ్ఞాయతనే న వత్తబ్బం – "సఞ్ఞా అత్థీ"తి వా "నత్థీ"తి వాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰…

ఆకాసానఞ్చాయతనం చతువోకారభవో, అత్థి తత్థ సఞ్ఞాతి? ఆమన్తా. నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాయతనం చతువోకారభవో, అత్థి తత్థ సఞ్ఞాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰…

విఞ్ఞాణఞ్చాయతనం…పే॰… ఆకిఞ్చఞ్ఞాయతనం చతువోకారభవో, అత్థి తత్థ సఞ్ఞాతి? ఆమన్తా. నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాయతనం చతువోకారభవో, అత్థి తత్థ సఞ్ఞాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰…

నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాయతనే న వత్తబ్బం [నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాయతనే వత్తబ్బం (?)] – "సఞ్ఞా అత్థీ"తి వా "నత్థీ"తి వాతి? ఆమన్తా. నను నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాయతనన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాయతనం, తేన వత రే వత్తబ్బే – "నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాయతనే న వత్తబ్బం – 'సఞ్ఞా అత్థీ'తి వా 'నత్థీ'తి వా"తి.

నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాయతనన్తి కత్వా నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాయతనే న వత్తబ్బం – "సఞ్ఞా అత్థీ"తి వా "నత్థీ"తి వాతి? ఆమన్తా. అదుక్ఖమసుఖా వేదనాతి కత్వా అదుక్ఖమసుఖాయ వేదనాయ [అదుక్ఖమసుఖా వేదనా (సీ॰ క॰)] న వత్తబ్బం – "వేదనా"తి వా "అవేదనా"తి వాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰…

నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాయతనకథా నిట్ఠితా.

తతియవగ్గో.

తస్సుద్దానం –

బలం సాధారణం అరియం, సరాగం చిత్తం విముచ్చతి;

విముత్తం విముచ్చమానం, అత్థి చిత్తం విముచ్చమానం.

అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స, దిట్ఠిపరియుట్ఠానం పహీనం;
అట్ఠమకస్స పుగ్గలస్స, నత్థి పఞ్చిన్ద్రియాని చక్ఖుం.

సోతం ధమ్ముపత్థద్ధం, యథాకమ్మూపగతం ఞాణం;
దేవేసు సంవరో అసఞ్ఞ-సత్తేసు సఞ్ఞా ఏవమేవ భవగ్గన్తి.

౪. చతుత్థవగ్గో

(౩౩) ౧. గిహిస్స అరహాతికథా

౩౮౩. గిహిస్స అరహాతి? ఆమన్తా. అత్థి అరహతో గిహిసంయోజనన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… నత్థి అరహతో గిహిసంయోజనన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి నత్థి అరహతో గిహిసంయోజనం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “గిహిస్స అరహా”తి.

గిహిస్స అరహాతి? ఆమన్తా. నను అరహతో గిహిసంయోజనం పహీనం ఉచ్ఛిన్నమూలం తాలావత్థుకతం అనభావఙ్కతం ఆయతిం అనుప్పాదధమ్మన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహతో గిహిసంయోజనం పహీనం ఉచ్ఛిన్నమూలం తాలావత్థుకతం అనభావఙ్కతం ఆయతిం అనుప్పాదధమ్మం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “గిహిస్స అరహా”తి.

గిహిస్స అరహాతి? ఆమన్తా. అత్థి కోచి గిహీ గిహిసంయోజనం అప్పహాయ దిట్ఠేవ ధమ్మే దుక్ఖస్సన్తకరోతి [మ॰ ని॰ ౨.౧౮౬]? నత్థి. హఞ్చి నత్థి కోచి గిహీ గిహిసంయోజనం అప్పహాయ దిట్ఠేవ ధమ్మే దుక్ఖస్సన్తకరో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “గిహిస్స అరహా”తి.

గిహిస్స అరహాతి? ఆమన్తా. నను వచ్ఛగోత్తో పరిబ్బాజకో భగవన్తం ఏతదవోచ – “అత్థి ను ఖో, భో గోతమ, కోచి గిహీ గిహిసంయోజనం అప్పహాయ కాయస్స భేదా దుక్ఖస్సన్తకరో”తి? “నత్థి ఖో, వచ్ఛ, కోచి గిహీ గిహిసంయోజనం అప్పహాయ కాయస్స భేదా దుక్ఖస్సన్తకరో”తి. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా . తేన హి న వత్తబ్బం – “గిహిస్స అరహా”తి.

గిహిస్స అరహాతి? ఆమన్తా. అరహా మేథునం ధమ్మం పటిసేవేయ్య, మేథునం ఉప్పాదేయ్య, పుత్తసమ్బాధసయనం అజ్ఝావసేయ్య, కాసికచన్దనం పచ్చనుభవేయ్య, మాలాగన్ధవిలేపనం ధారేయ్య, జాతరూపరజతం సాదియేయ్య, అజేళకం పటిగ్గణ్హేయ్య, కుక్కుటసూకరం పటిగ్గణ్హేయ్య, హత్థిగవస్సవళవం పటిగ్గణ్హేయ్య, తిత్తిరవట్టకమోరకపిఞ్జరం [… కపిఞ్జలం (స్యా॰ కం॰ పీ॰)] పటిగ్గణ్హేయ్య, చిత్తవణ్ణవాలమోళిం [పీతవణ్ణవాలమోళికం (స్యా॰ కం॰ పీ॰)] ధారేయ్య, ఓదాతాని వత్థాని దీఘదసాని ధారేయ్య, యావజీవం అగారియభూతో అస్సాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

న వత్తబ్బం – “గిహిస్స అరహా”తి? ఆమన్తా. నను యసో కులపుత్తో, ఉత్తియో గహపతి, సేతు మాణవో, గిహిబ్యఞ్జనేన అరహత్తం పత్తోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి యసో కులపుత్తో, ఉత్తియో గహపతి, సేతు మాణవో, గిహిబ్యఞ్జనేన అరహత్తం పత్తో, తేన వత రే వత్తబ్బే – “గిహిస్స అరహా”తి.

గిహిస్స అరహాతికథా నిట్ఠితా.

౪. చతుత్థవగ్గో

(౩౪) ౨. ఉపపత్తికథా

౩౮౪. సహ ఉపపత్తియా అరహాతి? ఆమన్తా. సహ ఉపపత్తియా సోతాపన్నో హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

సహ ఉపపత్తియా అరహాతి? ఆమన్తా . సహ ఉపపత్తియా సకదాగామీ హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

సహ ఉపపత్తియా అరహాతి? ఆమన్తా. సహ ఉపపత్తియా అనాగామీ హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

సహ ఉపపత్తియా సోతాపన్నో న హోతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి సహ ఉపపత్తియా సోతాపన్నో న హోతి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "సహ ఉపపత్తియా అరహా"తి.

సహ ఉపపత్తియా సకదాగామీ న హోతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి సహ ఉపపత్తియా సకదాగామీ న హోతి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "సహ ఉపపత్తియా అరహా"తి.

సహ ఉపపత్తియా అనాగామీ న హోతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి సహ ఉపపత్తియా అనాగామీ న హోతి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "సహ ఉపపత్తియా అరహా"తి.

౩౮౯. సహ ఉపపత్తియా అరహాతి? ఆమన్తా. సారిపుత్తో థేరో సహ ఉపపత్తియా అరహాతి? న హేవం వత్తబ్బే. మహామోగ్గల్లానో థేరో ...పే॰... మహాకస్సపో థేరో...పే॰... మహాకచ్చానో థేరో...పే॰... మహాకోట్ఠికో థేరో...పే॰... మహాపన్థకో థేరో సహ ఉపపత్తియా అరహాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

సారిపుత్తో థేరో న సహ ఉపపత్తియా అరహాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి సారిపుత్తో థేరో న సహ ఉపపత్తియా అరహా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "సహ ఉపపత్తియా అరహా"తి.

మహామోగ్గల్లానో థేరో...పే॰... మహాకస్సపో థేరో...పే॰... మహాకచ్చానో థేరో...పే॰... మహాకోట్ఠికో థేరో...పే॰... మహాపన్థకో థేరో న సహ ఉపపత్తియా అరహాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి మహాపన్థకో థేరో న సహ ఉపపత్తియా అరహా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "సహ ఉపపత్తియా అరహా"తి.

౩౯౦. సహ ఉపపత్తియా అరహాతి? ఆమన్తా. ఉపపత్తేసియేన చిత్తేన అరహత్తం సచ్ఛికరోతి లోకియేన సాసవేన...పే॰... సంకిలేసియేనాతి ? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

సహ ఉపపత్తియా అరహాతి? ఆమన్తా. ఉపపత్తేసియం చిత్తం నియ్యానికం ఖయగామీ బోధగామీ అపచయగామీ అనాసవం...పే॰... అసంకిలేసియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

నను ఉపపత్తేసియం చిత్తం అనియ్యానికం న ఖయగామి న బోధగామి న అపచయగామి సాసవం...పే॰... సంకిలేసియన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి ఉపపత్తేసియం చిత్తం అనియ్యానికం న ఖయగామి న బోధగామి న అపచయగామి సాసవం...పే॰... సంకిలేసియం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "సహ ఉపపత్తియా అరహా"తి.

సహ ఉపపత్తియా అరహాతి? ఆమన్తా. ఉపపత్తేసియేన చిత్తేన రాగం పజహతి, దోసం పజహతి, మోహం పజహతి, అనోత్తప్పం పజహతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

సహ ఉపపత్తియా అరహాతి? ఆమన్తా. ఉపపత్తేసియం చిత్తం మగ్గో... సతిపట్ఠానం...పే.... సమ్మప్పధానం... ఇద్ధిపాదో... ఇన్ద్రియం... బలం... బోజ్ఝఙ్గోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

సహ ఉపపత్తియా అరహాతి? ఆమన్తా. ఉపపత్తేసియేన చిత్తేన దుక్ఖం పరిజానాతి, సముదయం పజహతి, నిరోధం సచ్ఛికరోతి, మగ్గం భావేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే ...పే.... సహ ఉపపత్తియా అరహాతి? ఆమన్తా. చుతిచిత్తం మగ్గచిత్తం ఉపపత్తేసియం చిత్తం ఫలచిత్తన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

ఉపపత్తికథా నిట్ఠితా.

౪. చతుత్థవగ్గో

(౩౨) ౩. అనాసవకథా

౩౮౧. అరహతో సబ్బే ధమ్మా అనాసవాతి? ఆమన్తా. మగ్గో ఫలం నిబ్బానం, సోతాపత్తిమగ్గో సోతాపత్తిఫలం, సకదాగామిమగ్గో సకదాగామిఫలం, అనాగామిమగ్గో అనాగామిఫలం, అరహత్తమగ్గో అరహత్తఫలం, సతిపట్ఠానం సమ్మప్పధానం ఇద్ధిపాదో ఇన్ద్రియం బలం బోజ్ఝఙ్గోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

అరహతో సబ్బే ధమ్మా అనాసవాతి? ఆమన్తా. అరహతో చక్ఖుం అనాసవన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అరహతో చక్ఖుం అనాసవన్తి? ఆమన్తా. మగ్గో ఫలం నిబ్బానం, సోతాపత్తిమగ్గో సోతాపత్తిఫలం...పే.... బోజ్ఝఙ్గోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

అరహతో సోతం...పే.... అరహతో ఘానం... అరహతో జివ్హా... అరహతో కాయో అనాసవోతి? న హేవం వత్తబ్బే ...పే.... అరహతో కాయో అనాసవోతి? ఆమన్తా. మగ్గో ఫలం నిబ్బానం, సోతాపత్తిమగ్గో సోతాపత్తిఫలం...పే.... బోజ్ఝఙ్గోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

అరహతో కాయో అనాసవోతి? ఆమన్తా. అరహతో కాయో పగ్గహనిగ్గహుపగో ఛేదనభేదనుపగో కాకేహి గిజ్ఝేహి కులలేహి సాధారణోతి? ఆమన్తా. అనాసవో ధమ్మో పగ్గహనిగ్గహుపగో ఛేదనభేదనుపగో కాకేహి గిజ్ఝేహి కులలేహి సాధారణోతి? న హేవం వత్తబ్బే ...పే....

అరహతో కాయే విసం కమేయ్య, సత్థం కమేయ్య, అగ్గి కమేయ్యాతి? ఆమన్తా. అనాసవే ధమ్మే విసం కమేయ్య, సత్థం కమేయ్య, అగ్గి కమేయ్యాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

లబ్భా అరహతో కాయో అద్దుబన్ధనేన బన్ధితుం, రజ్జుబన్ధనేన బన్ధితుం, సఙ్ఖలికబన్ధనేన బన్ధితుం, గామబన్ధనేన బన్ధితుం, నిగమబన్ధనేన బన్ధితుం, నగరబన్ధనేన బన్ధితుం, జనపదబన్ధనేన బన్ధితుం , కణ్ఠపఞ్చమేహి బన్ధనేహి బన్ధితున్తి?

ఆమన్తా. లబ్భా అనాసవో ధమ్మో అద్దుబన్ధనేన బన్ధితుం, రజ్జుబన్ధనేన బన్ధితుం, సఙ్ఖలికబన్ధనేన బన్ధితుం, గామనిగమనగరజనపదబన్ధనేన బన్ధితుం, కణ్ఠపఞ్చమేహి బన్ధనేహి బన్ధితున్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

౩౯౨. యది అరహా పుథుజ్జనస్స చీవరం దేతి, అనాసవం హుత్వా సాసవం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... అనాసవం హుత్వా సాసవం హోతీతి? ఆమన్తా. తఞ్ఞేవ అనాసవం తం సాసవన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... తఞ్ఞేవ అనాసవం తం సాసవన్తి? ఆమన్తా. మగ్గో అనాసవో హుత్వా సాసవో హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... ఫలం... సతిపట్ఠానం... సమ్మప్పధానం... ఇద్ధిపాదో... ఇన్ద్రియం... బలం... బోజ్ఝఙ్గో అనాసవో హుత్వా సాసవో హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

యది అరహా పుథుజ్జనస్స పిణ్డపాతం దేతి, సేనాసనం దేతి , గిలానపచ్చయభేసజ్జపరిక్ఖారం దేతి, అనాసవో హుత్వా సాసవో హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... అనాసవో హుత్వా సాసవో హోతీతి? ఆమన్తా. తఞ్ఞేవ అనాసవం తం సాసవన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... తఞ్ఞేవ అనాసవం తం సాసవన్తి? ఆమన్తా. మగ్గో అనాసవో హుత్వా సాసవో హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... ఫలం... సతిపట్ఠానం... సమ్మప్పధానం... ఇద్ధిపాదో... ఇన్ద్రియం... బలం... బోజ్ఝఙ్గో అనాసవో హుత్వా సాసవో హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

యది పుథుజ్జనో అరహతో చీవరం దేతి, సాసవం హుత్వా అనాసవం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... సాసవం హుత్వా అనాసవం హోతీతి? ఆమన్తా. తఞ్ఞేవ సాసవం తం అనాసవన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... తఞ్ఞేవ సాసవం తం అనాసవన్తి? ఆమన్తా. రాగో సాసవో హుత్వా అనాసవో హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... దోసో...పే॰... మోహో...పే॰... అనోత్తప్పం సాసవం హుత్వా అనాసవం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

యది పుథుజ్జనో అరహతో పిణ్డపాతం దేతి, సేనాసనం దేతి, గిలానపచ్చయభేసజ్జపరిక్ఖారం దేతి, సాసవో హుత్వా అనాసవో హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... సాసవో హుత్వా అనాసవో హోతీతి? ఆమన్తా. తఞ్ఞేవ సాసవం తం అనాసవన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... తఞ్ఞేవ సాసవం తం అనాసవన్తి? ఆమన్తా. రాగో సాసవో హుత్వా అనాసవో హోతీతి ? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... దోసో...పే॰... మోహో...పే॰... అనోత్తప్పం సాసవం హుత్వా అనాసవం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

న వత్తబ్బం – "అరహతో సబ్బే ధమ్మా అనాసవా"తి? ఆమన్తా. నను అరహా అనాసవోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహా అనాసవో, తేన వత రే వత్తబ్బే – "అరహతో సబ్బే ధమ్మా అనాసవా"తి.

అనాసవకథా నిట్ఠితా.

౪. చతుత్థవగ్గో

(౩౬) ౪. సమన్నాగతకథా

౩౯౩. అరహా చతూహి ఫలేహి సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. అరహా చతూహి ఫస్సేహి చతూహి వేదనాహి చతూహి సఞ్ఞాహి చతూహి చేతనాహి చతూహి చిత్తేహి చతూహి సద్ధాహి చతూహి వీరియేహి చతూహి సతీహి చతూహి సమాధీహి చతూహి పఞ్ఞాహి సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అనాగామీ తీహి ఫలేహి సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. అనాగామీ తీహి ఫస్సేహి…పే॰… తీహి పఞ్ఞాహి సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

సకదాగామీ ద్వీహి ఫలేహి సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. సకదాగామీ ద్వీహి ఫస్సేహి…పే॰… ద్వీహి పఞ్ఞాహి సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అరహా సోతాపత్తిఫలేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. అరహా సోతాపన్నో సత్తక్ఖత్తుపరమో, కోలఙ్కోలో, ఏకబీజీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అరహా సకదాగామిఫలేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. అరహా సకదాగామీతి? న హేవం వత్తబ్బే … పే॰… అరహా అనాగామిఫలేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. అరహా అనాగామీ, అన్తరాపరినిబ్బాయీ, ఉపహచ్చపరినిబ్బాయీ, అసఙ్ఖారపరినిబ్బాయీ, ససఙ్ఖారపరినిబ్బాయీ, ఉద్ధంసోతో అకనిట్ఠగామీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అనాగామీ సోతాపత్తిఫలేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. అనాగామీ సోతాపన్నో సత్తక్ఖత్తుపరమో, కోలఙ్కోలో, ఏకబీజీతి? న హేవం వత్తబ్బే …పే॰… అనాగామీ సకదాగామిఫలేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. అనాగామీ సకదాగామీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

సకదాగామీ సోతాపత్తిఫలేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. సకదాగామీ సోతాపన్నో సత్తక్ఖత్తుపరమో, కోలఙ్కోలో, ఏకబీజీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౩౯౪. సోతాపత్తిఫలేన సమన్నాగతో "సోతాపన్నో"తి వత్తబ్బోతి? ఆమన్తా. అరహా సోతాపత్తిఫలేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. స్వేవ అరహా, సో సోతాపన్నోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

సకదాగామిఫలేన సమన్నాగతో "సకదాగామీ"తి వత్తబ్బోతి? ఆమన్తా . అరహా సకదాగామిఫలేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. స్వేవ అరహా, సో సకదాగామీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అనాగామిఫలేన సమన్నాగతో "అనాగామీ"తి వత్తబ్బోతి? ఆమన్తా . అరహా అనాగామిఫలేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. స్వేవ అరహా, సో అనాగామీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

సోతాపత్తిఫలేన సమన్నాగతో "సోతాపన్నో"తి వత్తబ్బోతి? ఆమన్తా. అనాగామీ సోతాపత్తిఫలేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. స్వేవ అనాగామీ, సో సోతాపన్నోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

సకదాగామిఫలేన సమన్నాగతో “సకదాగామీ”తి వత్తబ్బోతి? ఆమన్తా. అనాగామీ సకదాగామిఫలేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. స్వేవ అనాగామీ, సో సకదాగామీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

సోతాపత్తిఫలేన సమన్నాగతో “సోతాపన్నో”తి వత్తబ్బోతి? ఆమన్తా. సకదాగామీ సోతాపత్తిఫలేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. స్వేవ సకదాగామీ, సో సోతాపన్నోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౩౯౩. అరహా సోతాపత్తిఫలేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. నను అరహా సోతాపత్తిఫలం వీతివత్తోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహా సోతాపత్తిఫలం వీతివత్తో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అరహా సోతాపత్తిఫలేన సమన్నాగతో”తి.

అరహా సోతాపత్తిఫలం వీతివత్తో తేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. అరహా సోతాపత్తిమగ్గం వీతివత్తో, సక్కాయదిట్ఠిం విచికిచ్ఛం సీలబ్బతపరామాసం, అపాయగమనీయం రాగం, అపాయగమనీయం దోసం, అపాయగమనీయం మోహం వీతివత్తో తేన సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అరహా సకదాగామిఫలేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. నను అరహా సకదాగామిఫలం వీతివత్తోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహా సకదాగామిఫలం వీతివత్తో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అరహా సకదాగామిఫలేన సమన్నాగతో”తి.

అరహా సకదాగామిఫలం వీతివత్తో తేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. అరహా సకదాగామిమగ్గం వీతివత్తో, ఓళారికం కామరాగం, ఓళారికం బ్యాపాదం వీతివత్తో తేన సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అరహా అనాగామిఫలేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. నను అరహా అనాగామిఫలం వీతివత్తోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహా అనాగామిఫలం వీతివత్తో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అరహా అనాగామిఫలేన సమన్నాగతో”తి.

అరహా అనాగామిఫలం వీతివత్తో తేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. అరహా అనాగామిమగ్గం వీతివత్తో, అణుసహగతం కామరాగం, అణుసహగతం బ్యాపాదం వీతివత్తో తేన సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అనాగామీ సోతాపత్తిఫలేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. నను అనాగామీ సోతాపత్తిఫలం వీతివత్తోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అనాగామీ సోతాపత్తిఫలం వీతివత్తో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అనాగామీ సోతాపత్తిఫలేన సమన్నాగతో”తి.

అనాగామీ సోతాపత్తిఫలం వీతివత్తో తేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా . అనాగామీ సోతాపత్తిమగ్గం వీతివత్తో, సక్కాయదిట్ఠిం…పే॰… అపాయగమనీయం మోహం వీతివత్తో తేన సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అనాగామీ సకదాగామిఫలేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. నను అనాగామీ సకదాగామిఫలం వీతివత్తోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అనాగామీ సకదాగామిఫలం వీతివత్తో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అనాగామీ సకదాగామిఫలేన సమన్నాగతో”తి.

అనాగామీ సకదాగామిఫలం వీతివత్తో తేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. అనాగామీ సకదాగామిమగ్గం వీతివత్తో, ఓళారికం కామరాగం, ఓళారికం బ్యాపాదం వీతివత్తో తేన సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

సకదాగామీ సోతాపత్తిఫలేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. నను సకదాగామీ సోతాపత్తిఫలం వీతివత్తోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి సకదాగామీ సోతాపత్తిఫలం వీతివత్తో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "సకదాగామీ సోతాపత్తిఫలేన సమన్నాగతో"తి.

సకదాగామీ సోతాపత్తిఫలం వీతివత్తో తేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. సకదాగామీ సోతాపత్తిమగ్గం వీతివత్తో, సక్కాయదిట్ఠిం...పే.... అపాయగమనీయం మోహం వీతివత్తో తేన సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౩౯౬. న వత్తబ్బం – "అరహా చతూహి ఫలేహి సమన్నాగతో"తి? ఆమన్తా . నను అరహతా చత్తారి ఫలాని పటిలద్ధాని, తేహి చ అపరిహీనోతి? ఆమన్తా . హఞ్చి అరహతా చత్తారి ఫలాని పటిలద్ధాని తేహి చ అపరిహీనో, తేన వత రే వత్తబ్బే – "అరహా చతూహి ఫలేహి సమన్నాగతో"తి.

న వత్తబ్బం – "అనాగామీ తీహి ఫలేహి సమన్నాగతో"తి? ఆమన్తా. నను అనాగామినా తీణి ఫలాని పటిలద్ధాని, తేహి చ అపరిహీనోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అనాగామినా తీణి ఫలాని పటిలద్ధాని తేహి చ అపరిహీనో, తేన వత రే వత్తబ్బే – "అనాగామీ తీహి ఫలేహి సమన్నాగతో"తి.

న వత్తబ్బం – "సకదాగామీ ద్వీహి ఫలేహి సమన్నాగతో"తి? ఆమన్తా. నను సకదాగామినా ద్వే ఫలాని పటిలద్ధాని, తేహి చ అపరిహీనోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి సకదాగామినా ద్వే ఫలాని పటిలద్ధాని తేహి చ అపరిహీనో, తేన వత రే వత్తబ్బే – "సకదాగామీ ద్వీహి ఫలేహి సమన్నాగతో"తి.

అరహతా చత్తారి ఫలాని పటిలద్ధాని తేహి చ అపరిహీనోతి, అరహా చతూహి ఫలేహి సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. అరహతా చత్తారో మగ్గా పటిలద్ధా తేహి చ అపరిహీనోతి, అరహా చతూహి మగ్గేహి సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే... పే.....

అనాగామినా తీణి ఫలాని పటిలద్ధాని తేహి చ అపరిహీనోతి, అనాగామీ తీహి ఫలేహి సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. అనాగామినా తయో మగ్గా పటిలద్ధా తేహి చ అపరిహీనోతి, అనాగామీ తీహి మగ్గేహి సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే... పే.....

సకదాగామినా ద్వే ఫలాని పటిలద్ధాని తేహి చ అపరిహీనోతి, సకదాగామీ ద్వీహి ఫలేహి సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. సకదాగామినా ద్వే మగ్గా పటిలద్ధా, తేహి చ అపరిహీనోతి, సకదాగామీ ద్వీహి మగ్గేహి సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే... పే.....

సమన్నాగతకథా నిట్ఠితా.

४. చతుత్థవగ్గో

(౩౭) ౧. ఉపేక్ఖాసమన్నాగతకథా

౩౯౭. అరహా ఛహి ఉపేక్ఖాహి సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. అరహా ఛహి ఫస్సేహి, ఛహి వేదనాహి, ఛహి సఞ్ఞాహి...పే॰... ఛహి పఞ్ఞాహి సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

అరహా ఛహి ఉపేక్ఖాహి సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. అరహా చక్ఖునా రూపం పస్సన్తో సోతేన సద్దం సుణాతి, ఘానేన గన్ధం ఘాయతి, జివ్హాయ రసం సాయతి, కాయేన ఫోట్ఠబ్బం ఫుసతి, మనసా ధమ్మం విజానాతి...పే॰... మనసా ధమ్మం విజానన్తో చక్ఖునా రూపం పస్సతి, సోతేన సద్దం సుణాతి, ఘానేన గన్ధం ఘాయతి, జివ్హాయ రసం సాయతి, కాయేన ఫోట్ఠబ్బం ఫుసతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

అరహా ఛహి ఉపేక్ఖాహి సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. సతతం సమితం అబ్బోకిణ్ణం ఛహి ఉపేక్ఖాహి సమన్నాగతో సమోహితో [సమాహితో (స్యా॰)], ఛ ఉపేక్ఖాయో పచ్చుపట్ఠితాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

న వత్తబ్బం – "అరహా ఛహి ఉపేక్ఖాహి సమన్నాగతో"తి? ఆమన్తా. నను అరహా ఛళఙ్గుపేక్ఖోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహా ఛళఙ్గుపేక్ఖో, తేన వత రే వత్తబ్బే – "అరహా ఛహి ఉపేక్ఖాహి సమన్నాగతో"తి...పే॰....

ఉపేక్ఖాసమన్నాగతకథా నిట్ఠితా.

౪. చతుత్థవగ్గో

(౩౮) ౬. బోధియా బుద్ధోతికథా

౩౯౮. బోధియా బుద్ధోతి? ఆమన్తా. బోధియా నిరుద్ధాయ విగతాయ పటిపస్సద్ధాయ అబుద్ధో హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

బోధియా బుద్ధోతి? ఆమన్తా. అతీతాయ బోధియా బుద్ధోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... అతీతాయ బోధియా బుద్ధోతి? ఆమన్తా. తాయ బోధియా బోధికరణీయం కరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

తాయ బోధియా బోధికరణీయం కరోతీతి? ఆమన్తా. తాయ బోధియా దుక్ఖం పరిజానాతి, సముదయం పజహతి, నిరోధం సచ్ఛికరోతి, మగ్గం భావేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

బోధియా బుద్ధోతి? ఆమన్తా. అనాగతాయ బోధియా బుద్ధోతి ? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

అనాగతాయ బోధియా బుద్ధోతి? ఆమన్తా. తాయ బోధియా బోధికరణీయం కరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

తాయ బోధియా బోధికరణీయం కరోతీతి? ఆమన్తా. తాయ బోధియా దుక్ఖం పరిజానాతి...పే॰... మగ్గం భావేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

పచ్చుప్పన్నాయ బోధియా బుద్ధో, తాయ బోధియా బోధికరణీయం కరోతీతి? ఆమన్తా. అతీతాయ బోధియా బుద్ధో, తాయ బోధియా బోధికరణీయం కరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

పచ్చుప్పన్నాయ బోధియా బుద్ధో, తాయ బోధియా దుక్ఖం పరిజానాతి, సముదయం పజహతి, నిరోధం సచ్ఛికరోతి, మగ్గం భావేతీతి? ఆమన్తా. అతీతాయ బోధియా బుద్ధో, తాయ బోధియా దుక్ఖం పరిజానాతి…పే॰… మగ్గం భావేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

పచ్చుప్పన్నాయ బోధియా బుద్ధో, తాయ బోధియా బోధికరణీయం కరోతీతి? ఆమన్తా. అనాగతాయ బోధియా బుద్ధో, తాయ బోధియా బోధికరణీయం కరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

పచ్చుప్పన్నాయ బోధియా బుద్ధో, తాయ బోధియా దుక్ఖం పరిజానాతి…పే॰… మగ్గం భావేతీతి ? ఆమన్తా. అనాగతాయ బోధియా బుద్ధో, తాయ బోధియా దుక్ఖం పరిజానాతి…పే॰… మగ్గం భావేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అతీతాయ బోధియా బుద్ధో, న చ తాయ బోధియా బోధికరణీయం కరోతీతి? ఆమన్తా. పచ్చుప్పన్నాయ బోధియా బుద్ధో, న చ తాయ బోధియా బోధికరణీయం కరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అతీతాయ బోధియా బుద్ధో, న చ తాయ బోధియా దుక్ఖం పరిజానాతి…పే॰… మగ్గం భావేతీతి? ఆమన్తా. పచ్చుప్పన్నాయ బోధియా బుద్ధో, న చ తాయ బోధియా దుక్ఖం పరిజానాతి…పే॰… మగ్గం భావేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అనాగతాయ బోధియా బుద్ధో, న చ తాయ బోధియా బోధికరణీయం కరోతీతి? ఆమన్తా. పచ్చుప్పన్నాయ బోధియా బుద్ధో, న చ తాయ బోధియా బోధికరణీయం కరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అనాగతాయ బోధియా బుద్ధో, న చ తాయ బోధియా దుక్ఖం పరిజానాతి…పే॰… మగ్గం భావేతీతి? ఆమన్తా. పచ్చుప్పన్నాయ బోధియా బుద్ధో, న చ తాయ బోధియా దుక్ఖం పరిజానాతి…పే॰… మగ్గం భావేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౩౯౯. అతీతాయ బోధియా బుద్ధో, అనాగతాయ బోధియా బుద్ధో, పచ్చుప్పన్నాయ బోధియా బుద్ధోతి? ఆమన్తా. తీహి బోధీహి బుద్ధోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

తీహి బోధీహి బుద్ధోతి? ఆమన్తా. సతతం సమితం అబ్బోకిణ్ణం తీహి బోధీహి సమన్నాగతో సమోహితో, తిస్సో బోధియో పచ్చుపట్ఠితాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

న వత్తబ్బం – ‘‘బోధియా బుద్ధో’’తి? ఆమన్తా. నను బోధిపటిలాభా బుద్ధోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి బోధిపటిలాభా బుద్ధో, తేన వత రే వత్తబ్బే – ‘‘బోధియా బుద్ధో’’తి.

బోధిపటిలాభా బుద్ధోతి, బోధియా బుద్ధోతి? ఆమన్తా. బోధిపటిలాభా బోధీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

బోధియా బుద్ధోతికథా నిట్ఠితా.

౪. చతుత్థవగ్గో

(౩౯) ౭. లక్ఖణకథా

౪౦౦. లక్ఖణసమన్నాగతో బోధిసత్తోతి? ఆమన్తా. పదేసలక్ఖణేహి సమన్నాగతో పదేసబోధిసత్తోతి? న హేవం వత్తబ్బే… పే॰….

లక్ఖణసమన్నాగతో బోధిసత్తోతి? ఆమన్తా . తిభాగలక్ఖణేహి సమన్నాగతో తిభాగబోధిసత్తోతి? న హేవం వత్తబ్బే… పే॰….

లక్ఖణసమన్నాగతో బోధిసత్తోతి? ఆమన్తా. ఉపడ్ఢలక్ఖణేహి సమన్నాగతో ఉపడ్ఢబోధిసత్తోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

లక్ఖణసమన్నాగతో బోధిసత్తోతి? ఆమన్తా. చక్కవత్తిసత్తో లక్ఖణసమన్నాగతో, చక్కవత్తిసత్తో బోధిసత్తోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

చక్కవత్తిసత్తో లక్ఖణసమన్నాగతో, చక్కవత్తిసత్తో బోధిసత్తోతి? ఆమన్తా. యాదిసో బోధిసత్తస్స పుబ్బయోగో పుబ్బచరియా ధమ్మక్ఖానం ధమ్మదేసనా, తాదిసో చక్కవత్తిసత్తస్స పుబ్బయోగో పుబ్బచరియా ధమ్మక్ఖానం ధమ్మదేసనాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౪౦౧. యథా బోధిసత్తస్స జాయమానస్స దేవా పఠమం పటిగ్గణ్హన్తి పచ్ఛా మనుస్సా [దీ॰ ని॰ ౨.౨౭; మ॰ ని॰ ౩.౨౦౫ వుత్తం దిస్వాయ పుచ్ఛతి], ఏవమేవం చక్కవత్తిసత్తస్స జాయమానస్స దేవా పఠమం పటిగ్గణ్హన్తి పచ్ఛా మనుస్సాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

యథా బోధిసత్తస్స జాయమానస్స చత్తారో నం దేవపుత్తా పటిగ్గహేత్వా మాతు పురతో ఠపేన్తి – “అత్తమనా, దేవి, హోహి! మహేసక్ఖో తే పుత్తో ఉప్పన్నో”తి, ఏవమేవం చక్కవత్తిసత్తస్స జాయమానస్స చత్తారో నం దేవపుత్తా పటిగ్గహేత్వా మాతు పురతో ఠపేన్తి – “అత్తమనా, దేవి, హోహి! మహేసక్ఖో తే పుత్తో ఉప్పన్నో”తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

యథా బోధిసత్తస్స జాయమానస్స ద్వే ఉదకస్స ధారా అన్తలిక్ఖా పాతుభవన్తి – ఏకా సీతస్స, ఏకా ఉణ్హస్స – యేన బోధిసత్తస్స ఉదకకిచ్చం కరోన్తి మాతు చ, ఏవమేవం చక్కవత్తిసత్తస్స జాయమానస్స ద్వే ఉదకస్స ధారా అన్తలిక్ఖా పాతుభవన్తి – ఏకా సీతస్స, ఏకా ఉణ్హస్స – యేన చక్కవత్తిసత్తస్స ఉదకకిచ్చం కరోన్తి మాతు చాతి? న హేవం వత్తబ్బే… పే॰….

యథా సమ్పతిజాతో బోధిసత్తో సమేహి పాదేహి పతిట్ఠహిత్వా ఉత్తరేన అభిముఖో సత్తపదవీతిహారేన గచ్ఛతి సేతమ్హి ఛత్తే అనుధారియమానే, సబ్బా చ దిసా విలోకేతి, ఆసభిఞ్చ వాచం భాసతి – “అగ్గోహమస్మి లోకస్స, జేట్ఠోహమస్మి లోకస్స, సేట్ఠోహమస్మి లోకస్స, అయమన్తిమా జాతి, నత్థి దాని పునబ్భవో”తి, ఏవమేవం సమ్పతిజాతో చక్కవత్తిసత్తో సమేహి పాదేహి పతిట్ఠహిత్వా ఉత్తరేన అభిముఖో సత్తపదవీతిహారేన గచ్ఛతి సేతమ్హి ఛత్తే అనుధారియమానే, సబ్బా చ దిసా విలోకేతి, ఆసభిఞ్చ వాచం భాసతి – “అగ్గోహమస్మి లోకస్స, జేట్ఠోహమస్మి లోకస్స, సేట్ఠోహమస్మి లోకస్స, అయమన్తిమా జాతి, నత్థి దాని పునబ్భవో”తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

యథా బోధిసత్తస్స జాయమానస్స మహతో ఆలోకస్స మహతో ఓభాసస్స మహతో భూమిచాలస్స పాతుభావో హోతి, ఏవమేవం చక్కవత్తిసత్తస్స జాయమానస్స మహతో ఆలోకస్స మహతో ఓభాసస్స మహతో భూమిచాలస్స పాతుభావో హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

యథా బోధిసత్తస్స పకతికాయో సమన్తా బ్యామం ఓభాసతి, ఏవమేవం చక్కవత్తిసత్తస్స పకతికాయో సమన్తా బ్యామం ఓభాసతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

యథా బోధిసత్తో మహాసుపినం పస్సతి, ఏవమేవం చక్కవత్తిసత్తో మహాసుపినం పస్సతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

౪౦౨. న వత్తబ్బం – “లక్ఖణసమన్నాగతో బోధిసత్తో”తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “ద్వత్తింసిమాని, భిక్ఖవే, మహాపురిసస్స మహాపురిసలక్ఖణాని, యేహి సమన్నాగతస్స మహాపురిసస్స ద్వేవ గతియో భవన్తి అనఞ్ఞా [న అఞ్ఞా (క॰)]! సచే అగారం అజ్ఝావసతి, రాజా హోతి చక్కవత్తీ ధమ్మికో ధమ్మరాజా చాతురన్తో విజితావీ జనపదత్థావరియప్పత్తో సత్తరతనసమన్నాగతో. తస్సిమాని సత్త రతనాని భవన్తి, సేయ్యథిదం – చక్కరతనం, హత్థిరతనం, అస్సరతనం , మణిరతనం, ఇత్థిరతనం, గహపతిరతనం, పరిణాయకరతనమేవ సత్తమం. పరోసహస్సం ఖో పనస్స పుత్తా భవన్తి సూరా వీరఙ్గరూపా పరసేనప్పమద్దనా. సో ఇమం పథవిం సాగరపరియన్తం అదణ్డేన అసత్థేన ధమ్మేన అభివిజియ అజ్ఝావసతి. సచే ఖో పన అగారస్మా అనగారియం పబ్బజతి, అరహం హోతి సమ్మాసమ్బుద్ధో లోకే వివట్టచ్ఛదో”తి [దీ॰ ని॰ ౩.౨౦౦]. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి లక్ఖణసమన్నాగతో బోధిసత్తోతి.

లక్ఖణకథా నిట్ఠితా.

౪. చతుత్థవగ్గో

(౪౦) ౮. నియామోక్కన్తికథా

౪౦౩. బోధిసత్తో కస్సపస్స భగవతో పావచనే ఓక్కన్తనియామో చరితబ్రహ్మచరియోతి [మ॰ ని॰ ౨.౨౮౨ ఘటికారసుత్తం నిస్సాయ పుచ్ఛతి]? ఆమన్తా. బోధిసత్తో కస్సపస్స భగవతో సావకోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

బోధిసత్తో కస్సపస్స భగవతో సావకోతి? ఆమన్తా. సావకో హుత్వా బుద్ధో హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

సావకో హుత్వా బుద్ధో హోతీతి? ఆమన్తా. అనుస్సవియోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

అనుస్సవియోతి ? ఆమన్తా. నను భగవా సయమ్భూతి? ఆమన్తా. హఞ్చి భగవా సయమ్భూ, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అనుస్సవియో"తి.

బోధిసత్తో కస్సపస్స భగవతో పావచనే ఓక్కన్తనియామో చరితబ్రహ్మచరియోతి? ఆమన్తా. భగవతా బోధియా మూలే తీణేవ సామఞ్ఞఫలాని అభిసమ్బుద్ధానీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

నను భగవతా బోధియా మూలే చత్తారి సామఞ్ఞఫలాని అభిసమ్బుద్ధానీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి భగవతా బోధియా మూలే చత్తారి సామఞ్ఞఫలాని అభిసమ్బుద్ధాని, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "బోధిసత్తో కస్సపస్స భగవతో పావచనే ఓక్కన్తనియామో చరితబ్రహ్మచరియో"తి.

౪౦౪. బోధిసత్తో కస్సపస్స భగవతో పావచనే ఓక్కన్తనియామో చరితబ్రహ్మచరియోతి? ఆమన్తా. బోధిసత్తో దుక్కరకారియం అకాసీతి? ఆమన్తా. దస్సనసమ్పన్నో పుగ్గలో దుక్కరకారియం కరేయ్యాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

బోధిసత్తో అపరన్తపం [అమరం తపం (సం॰ ని॰ ౧.౧౩౭)] అకాసి, అఞ్ఞం సత్థారం ఉద్దిసీతి? ఆమన్తా. దస్సనసమ్పన్నో పుగ్గలో అఞ్ఞం సత్థారం ఉద్దిసేయ్యాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

ఆయస్మా ఆనన్దో భగవతో పావచనే ఓక్కన్తనియామో చరితబ్రహ్మచరియో, ఆయస్మా ఆనన్దో భగవతో సావకోతి? ఆమన్తా. బోధిసత్తో కస్సపస్స భగవతో పావచనే ఓక్కన్తనియామో చరితబ్రహ్మచరియో , బోధిసత్తో కస్సపస్స భగవతో సావకోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

చిత్తో గహపతి హత్థకో ఆళవకో భగవతో పావచనే ఓక్కన్తనియామో చరితబ్రహ్మచరియో, చిత్తో గహపతి హత్థకో ఆళవకో భగవతో సావకోతి? ఆమన్తా. బోధిసత్తో కస్సపస్స భగవతో పావచనే ఓక్కన్తనియామో చరితబ్రహ్మచరియో, బోధిసత్తో కస్సపస్స భగవతో సావకోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

బోధిసత్తో కస్సపస్స భగవతో పావచనే ఓక్కన్తనియామో చరితబ్రహ్మచరియో, న చ కస్సపస్స భగవతో సావకోతి? ఆమన్తా. ఆయస్మా ఆనన్దో భగవతో పావచనే ఓక్కన్తనియామో చరితబ్రహ్మచరియో, న చ భగవతో సావకోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

బోధిసత్తో కస్సపస్స భగవతో పావచనే ఓక్కన్తనియామో చరితబ్రహ్మచరియో, న చ కస్సపస్స భగవతో సావకోతి? ఆమన్తా. చిత్తో గహపతి హత్థకో ఆళవకో భగవతో పావచనే ఓక్కన్తనియామో చరితబ్రహ్మచరియో, న చ భగవతో సావకోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

బోధిసత్తో కస్సపస్స భగవతో పావచనే ఓక్కన్తనియామో చరితబ్రహ్మచరియో, న చ కస్సపస్స భగవతో సావకోతి? ఆమన్తా. సావకో జాతిం వీతివత్తో అసావకో హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౪౦౫. న వత్తబ్బం – “బోధిసత్తో కస్సపస్స భగవతో పావచనే ఓక్కన్తనియామో చరితబ్రహ్మచరియో”తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “కస్సపే అహం, ఆనన్ద, భగవతి బ్రహ్మచరియం అచరిం ఆయతిం సమ్బోధాయా”తి! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా . తేన హి న వత్తబ్బం – “బోధిసత్తో కస్సపస్స భగవతో పావచనే ఓక్కన్తనియామో చరితబ్రహ్మచరియో”తి.

బోధిసత్తో కస్సపస్స భగవతో పావచనే ఓక్కన్తనియామో చరితబ్రహ్మచరియోతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా –

“సబ్బాభిభూ సబ్బవిదూహమస్మి,
సబ్బేసు ధమ్మేసు అనూపలిత్తో;
సబ్బఞ్జహో తణ్హక్ఖయే విముత్తో,
సయం అభిఞ్ఞాయ కముద్దిసేయ్యం.

“న మే ఆచరియో అత్థి, సదిసో మే న విజ్జతి;
సదేవకస్మిం లోకస్మిం, నత్థి మే పటిపుగ్గలో.

“అహఞ్హి అరహా లోకే, అహం సత్థా అనుత్తరో;
ఏకోమ్హి సమ్మాసమ్బుద్ధో, సీతిభూతోస్మి నిబ్బుతో.

“ధమ్మచక్కం పవత్తేతుం, గచ్ఛామి కాసినం పురం;
అన్ధీభూతస్మిం [అన్ధభూతస్మిం (సీ. స్యా. కం. పీ.)] లోకస్మిం, ఆహఞ్ఛం [ఆహఞ్ఞిం (క.)] అమతదున్దుభి”న్తి [దుద్రభిన్తి (క.)].

“యథా ఖో త్వం, ఆవుసో, పటిజానాసి, అరహసి అనన్తజినో”తి?

“మాదిసా వే జినా హోన్తి, యే పత్తా ఆసవక్ఖయం;
జితా మే పాపకా ధమ్మా, తస్మాహం ఉపక జినో”తి [మహావ. ౧౧; మ. ని. ౧.౨౮౫; ౨.౩౪౧].

అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – “బోధిసత్తో కస్సపస్స భగవతో పావచనే ఓక్కన్తనియామో చరితబ్రహ్మచరియో”తి.

బోధిసత్తో కస్సపస్స భగవతో పావచనే ఓక్కన్తనియామో చరితబ్రహ్మచరియోతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “‘ఇదం దుక్ఖం అరియసచ్చ’న్తి మే, భిక్ఖవే, పుబ్బే అననుస్సుతేసు ధమ్మేసు చక్ఖుం ఉదపాది, ఞాణం ఉదపాది, పఞ్ఞా ఉదపాది, విజ్జా ఉదపాది, ఆలోకో ఉదపాది. ‘తం ఖో పనిదం దుక్ఖం అరియసచ్చం పరిఞ్ఞేయ్య’న్తి మే, భిక్ఖవే…పే… పరిఞ్ఞాతన్తి మే, భిక్ఖవే, పుబ్బే అననుస్సుతేసు ధమ్మేసు చక్ఖుం ఉదపాది…పే… ఆలోకో ఉదపాది. ‘ఇదం దుక్ఖసముదయం అరియసచ్చ’న్తి మే, భిక్ఖవే…పే… ‘తం ఖో పనిదం దుక్ఖసముదయం [దుక్ఖసముదయో (స్యా. కం.)] అరియసచ్చం పహాతబ్బ’న్తి మే, భిక్ఖవే…పే… పహీనన్తి మే, భిక్ఖవే…పే… ‘ఇదం దుక్ఖనిరోధం [దుక్ఖనిరోధో (స్యా. కం.)] అరియసచ్చ’న్తి

మే, భిక్ఖవే...పే.... ‘తం ఖో పనిదం దుక్ఖనిరోధం అరియసచ్చం సచ్ఛికాతబ్బ’న్తి మే, భిక్ఖవే...పే.... సచ్ఛికతన్తి మే, భిక్ఖవే...పే.... ‘ఇదం దుక్ఖనిరోధగామినీ పటిపదా అరియసచ్చ’న్తి మే, భిక్ఖవే...పే.... ‘తం ఖో పనిదం దుక్ఖనిరోధగామినీ పటిపదా అరియసచ్చం భావేతబ్బ’న్తి మే, భిక్ఖవే...పే.... భావితన్తి మే, భిక్ఖవే, పుబ్బే అననుస్సుతేసు ధమ్మేసు చక్ఖుం ఉదపాది, ఞాణం ఉదపాది, పఞ్ఞా ఉదపాది, విజ్జా ఉదపాది, ఆలోకో ఉదపాదీ”తి [మహావ॰ ౧౫; సం॰ ని॰ ౫.౧౦౮౧; పటి॰ మ॰ ౨.౩౦]. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – “బోధిసత్తో కస్సపస్స భగవతో పావచనే ఓక్కన్తనియామో చరితబ్రహ్మచరియో”తి.

నియామోక్కన్తికథా నిట్ఠితా.

౪. చతుత్థవగ్గో

(౪౧) ౯. అపరాపి సమన్నాగతకథా

౪౦౯. అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో తీహి ఫలేహి సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో చతూహి ఫస్సేహి చతూహి వేదనాహి చతూహి సఞ్ఞాహి చతూహి చేతనాహి చతూహి చిత్తేహి చతూహి సద్ధాహి చతూహి వీరియేహి చతూహి సతీహి చతూహి సమాధీహి చతూహి పఞ్ఞాహి సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

అనాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో ద్వీహి ఫలేహి సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. అనాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో తీహి ఫస్సేహి తీహి వేదనాహి...పే.... తీహి పఞ్ఞాహి సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

సకదాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సోతాపత్తిఫలేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. సకదాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో ద్వీహి ఫస్సేహి ద్వీహి వేదనాహి...పే.... ద్వీహి పఞ్ఞాహి సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సోతాపత్తిఫలేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సోతాపన్నో సత్తక్ఖత్తుపరమో, కోలఙ్కోలో, ఏకబీజీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సకదాగామిఫలేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సకదాగామీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో అనాగామిఫలేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో అనాగామీ అన్తరాపరినిబ్బాయీ, ఉపహచ్చపరినిబ్బాయీ, అసఙ్ఖారపరినిబ్బాయీ, ససఙ్ఖారపరినిబ్బాయీ, ఉద్ధంసోతో అకనిట్ఠగామీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

అనాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సోతాపత్తిఫలేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా . అనాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సోతాపన్నో సత్తక్ఖత్తుపరమో, కోలఙ్కోలో, ఏకబీజీతి? న హేవం వత్తబ్బే... పే.....

అనాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సకదాగామిఫలేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. అనాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సకదాగామీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

సకదాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సోతాపత్తిఫలేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. సకదాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సోతాపన్నో సత్తక్ఖత్తుపరమో, కోలఙ్కోలో, ఏకబీజీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౪౦౭. సోతాపత్తిఫలేన సమన్నాగతో సోతాపన్నోతి వత్తబ్బోతి? ఆమన్తా . అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సోతాపత్తిఫలేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. స్వేవ అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో, సో సోతాపన్నోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

సకదాగామిఫలేన సమన్నాగతో సకదాగామీతి వత్తబ్బోతి? ఆమన్తా. అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సకదాగామిఫలేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. స్వేవ అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో, సో సకదాగామీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

అనాగామిఫలేన సమన్నాగతో అనాగామీతి వత్తబ్బోతి? ఆమన్తా. అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో అనాగామిఫలేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా . స్వేవ అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో, సో అనాగామీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

సోతాపత్తిఫలేన సమన్నాగతో సోతాపన్నోతి వత్తబ్బోతి? ఆమన్తా. అనాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సోతాపత్తిఫలేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. స్వేవ అనాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో, సో సోతాపన్నోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

సకదాగామిఫలేన సమన్నాగతో సకదాగామీతి వత్తబ్బోతి? ఆమన్తా. అనాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సకదాగామిఫలేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. స్వేవ అనాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో, సో సకదాగామీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

సోతాపత్తిఫలేన సమన్నాగతో సోతాపన్నోతి వత్తబ్బోతి? ఆమన్తా . సకదాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సోతాపత్తిఫలేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. స్వేవ సకదాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో, సో సోతాపన్నోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౪౦౮. అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సోతాపత్తిఫలేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. నను అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సోతాపత్తిఫలం వీతివత్తోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సోతాపత్తిఫలం వీతివత్తో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సోతాపత్తిఫలేన సమన్నాగతో"తి.

అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సోతాపత్తిఫలం వీతివత్తో, తేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సోతాపత్తిమగ్గం వీతివత్తో, సక్కాయదిట్ఠిం విచికిచ్ఛం సీలబ్బతపరామాసం అపాయగమనీయం రాగం అపాయగమనీయం దోసం అపాయగమనీయం మోహం వీతివత్తో, తేన సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సకదాగామిఫలేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. నను అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సకదాగామిఫలం వీతివత్తోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సకదాగామిఫలం వీతివత్తో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సకదాగామిఫలేన సమన్నాగతో"తి.

అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సకదాగామిఫలం వీతివత్తో, తేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సకదాగామిమగ్గం వీతివత్తో, ఓళారికం కామరాగం ఓళారికం బ్యాపాదం వీతివత్తో, తేన సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో అనాగామిఫలేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. నను అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో అనాగామిఫలం వీతివత్తోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో అనాగామిఫలం వీతివత్తో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో అనాగామిఫలేన సమన్నాగతో"తి.

అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో అనాగామిఫలం వీతివత్తో, తేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో అనాగామిమగ్గం వీతివత్తో, అణుసహగతం కామరాగం అణుసహగతం బ్యాపాదం వీతివత్తో, తేన సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౪౦౯. అనాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సోతాపత్తిఫలేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. నను అనాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సోతాపత్తిఫలం వీతివత్తోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అనాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సోతాపత్తిఫలం వీతివత్తో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అనాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సోతాపత్తిఫలేన సమన్నాగతో"తి.

అనాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సోతాపత్తిఫలం వీతివత్తో, తేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. అనాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సోతాపత్తిమగ్గం వీతివత్తో, సక్కాయదిట్ఠిం…పే॰… అపాయగమనీయం

మోహం వీతివత్తో, తేన సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అనాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సకదాగామిఫలేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. నను అనాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సకదాగామిఫలం వీతివత్తోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అనాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సకదాగామిఫలం వీతివత్తో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అనాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సకదాగామిఫలేన సమన్నాగతో"తి.

అనాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సకదాగామిఫలం వీతివత్తో, తేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా . అనాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సకదాగామిమగ్గం వీతివత్తో, ఓళారికం కామరాగం ఓళారికం బ్యాపాదం వీతివత్తో, తేన సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౪౧౦. సకదాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సోతాపత్తిఫలేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. నను సకదాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సోతాపత్తిఫలం వీతివత్తోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి సకదాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సోతాపత్తిఫలం వీతివత్తో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "సకదాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సోతాపత్తిఫలేన సమన్నాగతో"తి.

సకదాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సోతాపత్తిఫలం వీతివత్తో, తేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. సకదాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సోతాపత్తిమగ్గం వీతివత్తో , సక్కాయదిట్ఠిం…పే॰… అపాయగమనీయం మోహం వీతివత్తో, తేన సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౪౧౧. న వత్తబ్బం – "అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో తీహి ఫలేహి సమన్నాగతో"తి? ఆమన్తా. నను అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నేన పుగ్గలేన తీణి ఫలాని పటిలద్ధాని, తేహి చ అపరిహీనోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నేన పుగ్గలేన తీణి ఫలాని పటిలద్ధాని తేహి చ అపరిహీనో, తేన వత రే వత్తబ్బే – "అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో తీహి ఫలేహి సమన్నాగతో"తి.

న వత్తబ్బం – "అనాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో ద్వీహి ఫలేహి సమన్నాగతో"తి? ఆమన్తా. నను అనాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నేన పుగ్గలేన ద్వే ఫలాని పటిలద్ధాని, తేహి చ అపరిహీనోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అనాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నేన పుగ్గలేన ద్వే ఫలాని పటిలద్ధాని తేహి చ అపరిహీనో, తేన వత రే వత్తబ్బే – "అనాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో ద్వీహి ఫలేహి సమన్నాగతో"తి.

న వత్తబ్బం – "సకదాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సోతాపత్తిఫలేన సమన్నాగతో"తి? ఆమన్తా. నను సకదాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నేన పుగ్గలేన సోతాపత్తిఫలం పటిలద్ధం, తేన చ అపరిహీనోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి సకదాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నేన పుగ్గలేన సోతాపత్తిఫలం పటిలద్ధం తేన చ అపరిహీనో, తేన వత రే వత్తబ్బే – "సకదాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సోతాపత్తిఫలేన సమన్నాగతో"తి.

౪౧౨. అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నేన పుగ్గలేన తీణి ఫలాని పటిలద్ధాని తేహి చ అపరిహీనోతి, అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో తీహి ఫలేహి సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నేన పుగ్గలేన చత్తారో మగ్గా పటిలద్ధా తేహి చ అపరిహీనోతి, అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో చతూహి మగ్గేహి సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

అనాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నేన పుగ్గలేన ద్వే ఫలాని పటిలద్ధాని తేహి చ అపరిహీనోతి , అనాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో ద్వీహి ఫలేహి సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. అనాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నేన పుగ్గలేన తయో మగ్గా పటిలద్ధా తేహి చ అపరిహీనోతి, అనాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో తీహి మగ్గేహి సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

సకదాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నేన పుగ్గలేన సోతాపత్తిఫలం పటిలద్ధం తేన చ అపరిహీనోతి, సకదాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో సోతాపత్తిఫలేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. సకదాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నేన పుగ్గలేన ద్వే మగ్గా పటిలద్ధా తేహి చ అపరిహీనోతి, సకదాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నో పుగ్గలో ద్వీహి మగ్గేహి సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

అపరాపి సమన్నాగతకథా నిట్ఠితా.

౪. చతుత్థవగ్గో

(౪౨) ౧౦. సబ్బసంయోజనప్పహానకథా

౪౧౩. సబ్బసంయోజనానం పహానం అరహత్తన్తి? ఆమన్తా. అరహత్తమగ్గేన సబ్బే సంయోజనా పహీయన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

అరహత్తమగ్గేన సబ్బే సంయోజనా పహీయన్తీతి? ఆమన్తా. అరహత్తమగ్గేన సక్కాయదిట్ఠిం విచికిచ్ఛం సీలబ్బతపరామాసం పజహాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

అరహత్తమగ్గేన సక్కాయదిట్ఠిం విచికిచ్ఛం సీలబ్బతపరామాసం పజహాతీతి? ఆమన్తా. నను తిణ్ణం సంయోజనానం పహానం సోతాపత్తిఫలం వుత్తం భగవతాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి తిణ్ణం సంయోజనానం పహానం సోతాపత్తిఫలం వుత్తం భగవతా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అరహత్తమగ్గేన సబ్బే సంయోజనా పహీయన్తీ"తి.

౪౧౪. అరహత్తమగ్గేన సబ్బే సంయోజనా పహీయన్తీతి? ఆమన్తా. అరహత్తమగ్గేన ఓళారికం కామరాగం ఓళారికం బ్యాపాదం పజహాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౪౧౫. అరహత్తమగ్గేన ఓళారికం కామరాగం ఓళారికం బ్యాపాదం పజహాతీతి? ఆమన్తా. నను కామరాగబ్యాపాదానం తనుభావం సకదాగామిఫలం వుత్తం భగవతాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి కామరాగబ్యాపాదానం తనుభావం సకదాగామిఫలం

వుత్తం భగవతా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అరహత్తమగ్గేన సబ్బే సంయోజనా పహీయన్తీ”తి.

అరహత్తమగ్గేన సబ్బే సంయోజనా పహీయన్తీతి? ఆమన్తా. అరహత్తమగ్గేన అణుసహగతం కామరాగం అణుసహగతం బ్యాపాదం పజహాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

౪౧౬. అరహత్తమగ్గేన అణుసహగతం కామరాగం అణుసహగతం బ్యాపాదం పజహాతీతి? ఆమన్తా. నను కామరాగబ్యాపాదానం అనవసేసప్పహానం అనాగామిఫలం వుత్తం భగవతాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి కామరాగబ్యాపాదానం అనవసేసప్పహానం అనాగామిఫలం వుత్తం భగవతా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అరహత్తమగ్గేన సబ్బే సంయోజనా పహీయన్తీ”తి.

అరహత్తమగ్గేన సబ్బే సంయోజనా పహీయన్తీతి? ఆమన్తా. నను రూపరాగఅరూపరాగమానఉద్ధచ్చఅవిజ్జాయ అనవసేసప్పహానం అరహత్తం వుత్తం భగవతాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి రూపరాగఅరూపరాగమానఉద్ధచ్చఅవిజ్జాయ అనవసేసప్పహానం అరహత్తం వుత్తం భగవతా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అరహత్తమగ్గేన సబ్బే సంయోజనా పహీయన్తీ”తి.

౪౧౭. న వత్తబ్బం – “సబ్బసంయోజనానం పహానం అరహత్త”న్తి? ఆమన్తా. నను అరహతో సబ్బే సంయోజనా పహీనాతి? ఆమన్తా . హఞ్చి అరహతో సబ్బే సంయోజనా పహీనా, తేన వత రే వత్తబ్బే – “సబ్బసంయోజనానం పహానం అరహత్త”న్తి.

సబ్బసంయోజనప్పహానకథా నిట్ఠితా.

చతుత్థవగ్గో.

తస్సుద్దానం –

గిహిస్స అరహా, సహ ఉపపత్తియా అరహా, అరహతో సబ్బే ధమ్మా అనాసవా, అరహా చతూహి ఫలేహి సమన్నాగతో, ఏవమేవం ఛహి ఉపేక్ఖాహి, బోధియా బుద్ధో, సలక్ఖణసమన్నాగతో, బోధిసత్తో ఓక్కన్తనియామో చరితబ్రహ్మచరియో, పటిపన్నకో ఫలేన సమన్నాగతో, సబ్బసంయోజనానం పహానం అరహత్తన్తి.

౫. పఞ్చమవగ్గో

(౪౩) ౧. విముత్తికథా

౪౧౮. విముత్తిఞాణం విముత్తన్తి? ఆమన్తా. యం కిఞ్చి విముత్తిఞాణం సబ్బం తం విముత్తన్తి? న హేవం వత్తబ్బే... పే.... విముత్తిఞాణం విముత్తన్తి? ఆమన్తా. పచ్చవేక్ఖణఞాణం విముత్తన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

విముత్తిఞాణం విముత్తన్తి? ఆమన్తా. గోత్రభునో పుగ్గలస్స విముత్తిఞాణం విముత్తన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సోతాపత్తిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నస్స పుగ్గలస్స విముత్తిఞాణం విముత్తన్తి? ఆమన్తా. సోతాపన్నస్స ఞాణం, సోతాపత్తిఫలం పత్తస్స పటిలద్ధస్స అధిగతస్స సచ్ఛికతస్స ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సకదాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నస్స పుగ్గలస్స విముత్తిఞాణం విముత్తన్తి? ఆమన్తా. సకదాగామిస్స ఞాణం, సకదాగామిఫలం పత్తస్స పటిలద్ధస్స అధిగతస్స సచ్ఛికతస్స ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అనాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నస్స పుగ్గలస్స విముత్తిఞాణం విముత్తన్తి? ఆమన్తా. అనాగామిస్స ఞాణం, అనాగామిఫలం పత్తస్స పటిలద్ధస్స అధిగతస్స సచ్ఛికతస్స ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నస్స పుగ్గలస్స విముత్తిఞాణం విముత్తన్తి? ఆమన్తా. అరహతో ఞాణం, అరహత్తం పత్తస్స పటిలద్ధస్స అధిగతస్స సచ్ఛికతస్స ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౪౧౯. సోతాపత్తిఫలసమఙ్గిస్స పుగ్గలస్స విముత్తిఞాణం విముత్తన్తి? ఆమన్తా. సోతాపత్తిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నస్స పుగ్గలస్స విముత్తిఞాణం విముత్తన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సకదాగామిఫలసమఙ్గిస్స పుగ్గలస్స విముత్తిఞాణం విముత్తన్తి? ఆమన్తా. సకదాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నస్స పుగ్గలస్స విముత్తిఞాణం విముత్తన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అనాగామిఫలసమఙ్గిస్స పుగ్గలస్స విముత్తిఞాణం విముత్తన్తి? ఆమన్తా. అనాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నస్స పుగ్గలస్స విముత్తిఞాణం విముత్తన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అరహత్తఫలసమఙ్గిస్స పుగ్గలస్స విముత్తిఞాణం విముత్తన్తి? ఆమన్తా. అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నస్స పుగ్గలస్స విముత్తిఞాణం విముత్తన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౪౨౦. సోతాపత్తిఫలసమఙ్గిస్స పుగ్గలస్స విముత్తిఞాణం విముత్తం తఞ్చ ఫలం పత్తస్స ఞాణన్తి? ఆమన్తా. సోతాపత్తిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నస్స పుగ్గలస్స విముత్తిఞాణం విముత్తం తఞ్చ ఫలం పత్తస్స ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సకదాగామిఫలసమఙ్గిస్స పుగ్గలస్స విముత్తిఞాణం విముత్తం తఞ్చ ఫలం పత్తస్స ఞాణన్తి? ఆమన్తా . సకదాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నస్స పుగ్గలస్స విముత్తిఞాణం విముత్తం తఞ్చ ఫలం పత్తస్స ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అనాగామిఫలసమఙ్గిస్స పుగ్గలస్స విముత్తిఞాణం విముత్తం తఞ్చ ఫలం పత్తస్స ఞాణన్తి? ఆమన్తా. అనాగామిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నస్స పుగ్గలస్స విముత్తిఞాణం విముత్తం తఞ్చ ఫలం పత్తస్స ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అరహత్తఫలసమఙ్గిస్స పుగ్గలస్స విముత్తిఞాణం విముత్తం తఞ్చ ఫలం పత్తస్స ఞాణన్తి? ఆమన్తా.

అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నస్స పుగ్గలస్స విముత్తిఞాణం విముత్తం తఞ్చ ఫలం పత్తస్స ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

విముత్తికథా నిట్ఠితా.

౫. పఞ్చమవగ్గో

(౪౪) ౨. అసేఖఞాణకథా

౪౨౧. సేఖస్స అసేఖం ఞాణం అత్థీతి? ఆమన్తా. సేఖో అసేఖం ధమ్మం జానాతి పస్సతి, దిట్ఠం విదితం సచ్ఛికతం ఉపసమ్పజ్జ విహరతి, కాయేన ఫుసిత్వా విహరతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… నను సేఖో అసేఖం ధమ్మం న జానాతి న పస్సతి, అదిట్ఠం అవిదితం అసచ్ఛికతం న ఉపసమ్పజ్జ విహరతి, న కాయేన ఫుసిత్వా విహరతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి సేఖో అసేఖం ధమ్మం న జానాతి న పస్సతి, అదిట్ఠం అవిదితం అసచ్ఛికతం న ఉపసమ్పజ్జ విహరతి, న కాయేన ఫుసిత్వా విహరతి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "సేఖస్స అసేఖం ఞాణం అత్థీ"తి.

అసేఖస్స అసేఖం ఞాణం అత్థి, అసేఖో అసేఖం ధమ్మం జానాతి పస్సతి, దిట్ఠం విదితం సచ్ఛికతం ఉపసమ్పజ్జ విహరతి, కాయేన ఫుసిత్వా విహరతీతి? ఆమన్తా. సేఖస్స అసేఖం ఞాణం అత్థి , సేఖో అసేఖం ధమ్మం జానాతి పస్సతి, దిట్ఠం విదితం సచ్ఛికతం ఉపసమ్పజ్జ విహరతి, కాయేన ఫుసిత్వా విహరతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౪౨౨. సేఖస్స అసేఖం ఞాణం అత్థి, సేఖో అసేఖం ధమ్మం న జానాతి న పస్సతి, అదిట్ఠం అవిదితం అసచ్ఛికతం న ఉపసమ్పజ్జ విహరతి, న కాయేన ఫుసిత్వా విహరతీతి? ఆమన్తా. అసేఖస్స అసేఖం ఞాణం అత్థి, అసేఖో అసేఖం ధమ్మం న జానాతి న పస్సతి, అదిట్ఠం అవిదితం అసచ్ఛికతం న ఉపసమ్పజ్జ విహరతి, న కాయేన ఫుసిత్వా విహరతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

సేఖస్స అసేఖం ఞాణం అత్థీతి? ఆమన్తా. గోత్రభునో పుగ్గలస్స సోతాపత్తిమగ్గే ఞాణం అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… సోతాపత్తిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నస్స పుగ్గలస్స సోతాపత్తిఫలే ఞాణం అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… సకదాగామిఫల… అనాగామిఫల… అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నస్స పుగ్గలస్స అరహత్తే ఞాణం అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౪౨౩. న వత్తబ్బం – "సేఖస్స అసేఖం ఞాణం అత్థీ"తి? ఆమన్తా. నను ఆయస్మా ఆనన్దో సేఖో – "భగవా ఉళారో"తి జానాతి, "సారిపుత్తో థేరో, మహామోగ్గల్లానో థేరో ఉళారో"తి జానాతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి ఆయస్మా ఆనన్దో సేఖో – "భగవా ఉళారో"తి జానాతి, "సారిపుత్తో థేరో, మహామోగ్గల్లానో థేరో ఉళారో"తి జానాతి, తేన వత రే వత్తబ్బే – "సేఖస్స అసేఖం ఞాణం అత్థీ"తి.

అసేఖఞాణకథా నిట్ఠితా.

౫. పఞ్చమవగ్గో

(౪౫) ౩. విపరీతకథా

౪౩౪. పథవీకసిణం సమాపత్తిం [పథవీకసిణసమాపత్తిం (సీ. క.)] సమాపన్నస్స విపరీతే ఞాణన్తి? ఆమన్తా. అనిచ్చే నిచ్చన్తి విపరియేసోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… దుక్ఖే సుఖన్తి…పే॰… అనత్తని అత్తాతి…పే॰… అసుభే సుభన్తి విపరియేసోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

పథవీకసిణం సమాపత్తిం సమాపన్నస్స విపరీతే ఞాణన్తి? ఆమన్తా. అకుసలన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… నను కుసలన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి కుసలం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – ‘‘పథవీకసిణం సమాపత్తిం సమాపన్నస్స విపరీతే ఞాణ’’న్తి.

అనిచ్చే నిచ్చన్తి విపరియేసో, సో చ అకుసలోతి? ఆమన్తా. పథవీకసిణం సమాపత్తిం సమాపన్నస్స విపరీతే ఞాణం, తఞ్చ అకుసలన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… దుక్ఖే సుఖన్తి…పే॰… అనత్తని అత్తాతి…పే॰… అసుభే సుభన్తి విపరియేసో, సో చ అకుసలోతి? ఆమన్తా. పథవీకసిణం సమాపత్తిం సమాపన్నస్స విపరీతే ఞాణం, తఞ్చ అకుసలన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౪౩౫. పథవీకసిణం సమాపత్తిం సమాపన్నస్స విపరీతే ఞాణం, తఞ్చ అకుసలన్తి? ఆమన్తా. అనిచ్చే నిచ్చన్తి విపరియేసో, సో చ కుసలోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… పథవీకసిణం సమాపత్తిం సమాపన్నస్స విపరీతే ఞాణం, తఞ్చ అకుసలన్తి? ఆమన్తా. దుక్ఖే సుఖన్తి…పే॰… అనత్తని అత్తాతి…పే॰… అసుభే సుభన్తి విపరియేసో, సో చ కుసలోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౪౩౬. పథవీకసిణం సమాపత్తిం సమాపన్నస్స విపరీతే ఞాణన్తి? ఆమన్తా. అరహా పథవీకసిణం సమాపత్తిం సమాపజ్జేయ్యాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహా పథవీకసిణం సమాపత్తిం సమాపజ్జేయ్య, నో చ వత రే వత్తబ్బే – ‘‘పథవీకసిణం సమాపత్తిం సమాపన్నస్స విపరీతే ఞాణ’’న్తి.

పథవీకసిణం సమాపత్తిం సమాపన్నస్స విపరీతే ఞాణం, అరహా పథవీకసిణం సమాపత్తిం సమాపజ్జేయ్యాతి? ఆమన్తా. అత్థి అరహతో విపరియేసోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అత్థి అరహతో విపరియేసోతి? ఆమన్తా. అత్థి అరహతో సఞ్ఞావిపరియేసో చిత్తవిపరియేసో దిట్ఠివిపరియేసోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

నత్థి అరహతో సఞ్ఞావిపరియేసో చిత్తవిపరియేసో దిట్ఠివిపరియేసోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి నత్థి అరహతో సఞ్ఞావిపరియేసో చిత్తవిపరియేసో దిట్ఠివిపరియేసో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – ‘‘అత్థి అరహతో విపరియేసో’’తి.

౪౩౭. న వత్తబ్బం – పథవీకసిణం సమాపత్తిం సమాపన్నస్స విపరీతే ఞాణన్తి? ఆమన్తా. పథవీకసిణం సమాపత్తిం సమాపజ్జన్తస్స సబ్బేవ పథవీతి? న హేవం వత్తబ్బే. తేన హి పథవీకసిణం సమాపత్తిం సమాపన్నస్స విపరీతే ఞాణన్తి.

పథవీకసిణం సమాపత్తిం సమాపన్నస్స విపరీతే ఞాణన్తి? ఆమన్తా. నను పథవీ అత్థి, అత్థి చ కోచి పథవిం పథవితో సమాపజ్జతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి పథవీ అత్థి, అత్థి చ కోచి పథవిం పథవితో సమాపజ్జతి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "పథవీకసిణం సమాపత్తిం సమాపన్నస్స విపరీతే ఞాణ"న్తి.

పథవీ అత్థి, పథవిం పథవితో సమాపజ్జన్తస్స విపరీతం హోతీతి? ఆమన్తా. నిబ్బానం అత్థి, నిబ్బానం నిబ్బానతో సమాపజ్జన్తస్స విపరీతం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే०… తేన హి న వత్తబ్బం – "పథవీకసిణం సమాపత్తిం సమాపన్నస్స విపరీతే ఞాణ"న్తి.

విపరీతకథా నిట్ఠితా.

౫. పఞ్చమవగ్గో

(౪౬) ౪. నియామకథా

౪౨౮. అనియతస్స నియామగమనాయ అత్థి ఞాణన్తి? ఆమన్తా. నియతస్స అనియామగమనాయ అత్థి ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే०….

నియతస్స అనియామగమనాయ నత్థి ఞాణన్తి? ఆమన్తా. అనియతస్స నియామగమనాయ నత్థి ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే०….

అనియతస్స నియామగమనాయ అత్థి ఞాణన్తి? ఆమన్తా . నియతస్స నియామగమనాయ అత్థి ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే०….

నియతస్స నియామగమనాయ నత్థి ఞాణన్తి? ఆమన్తా. అనియతస్స నియామగమనాయ నత్థి ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే०….

అనియతస్స నియామగమనాయ అత్థి ఞాణన్తి? ఆమన్తా. అనియతస్స అనియామగమనాయ అత్థి ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే०….

అనియతస్స అనియామగమనాయ నత్థి ఞాణన్తి? ఆమన్తా. అనియతస్స నియామగమనాయ నత్థి ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే०….

౪౨౯. అనియతస్స నియామగమనాయ అత్థి ఞాణన్తి? ఆమన్తా. అనియతస్స నియామగమనాయ అత్థి నియామోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే०….

అనియతస్స నియామగమనాయ అత్థి ఞాణన్తి? ఆమన్తా. అనియతస్స నియామగమనాయ అత్థి సతిపట్ఠానా… సమ్మప్పధానా… ఇద్ధిపాదా… ఇన్ద్రియా… బలా… బోజ్ఝఙ్గాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే०….

అనియతస్స నియామగమనాయ నత్థి నియామోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అనియతస్స నియామగమనాయ నత్థి నియామో, నో వత రే వత్తబ్బే – “అనియతస్స నియామగమనాయ అత్థి ఞాణ”న్తి.

అనియతస్స నియామగమనాయ నత్థి సతిపట్ఠానా...పే.... బోజ్ఝఙ్గాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అనియతస్స నియామగమనాయ నత్థి బోజ్ఝఙ్గా, నో వత రే వత్తబ్బే – “అనియతస్స నియామగమనాయ అత్థి ఞాణ”న్తి.

౪౩౦. అనియతస్స నియామగమనాయ అత్థి ఞాణన్తి? ఆమన్తా. గోత్రభునో పుగ్గలస్స సోతాపత్తిమగ్గే ఞాణం అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సోతాపత్తిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నస్స పుగ్గలస్స సోతాపత్తిఫలే ఞాణం అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే ...పే.... అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నస్స పుగ్గలస్స అరహత్తే ఞాణం అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౪౩౧. న వత్తబ్బం – “అనియతస్స నియామగమనాయ అత్థి ఞాణ”న్తి? ఆమన్తా. నను భగవా జానాతి – “అయం పుగ్గలో సమ్మత్తనియామం ఓక్కమిస్సతి, భబ్బో అయం పుగ్గలో ధమ్మం అభిసమేతు”న్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి భగవా జానాతి – “అయం పుగ్గలో సమ్మత్తనియామం ఓక్కమిస్సతి, భబ్బో అయం పుగ్గలో ధమ్మం అభిసమేతుం,” తేన వత రే వత్తబ్బే – “అనియతస్స నియామగమనాయ అత్థి ఞాణ”న్తి.

నియామకథా నిట్ఠితా.

౫. పఞ్చమవగ్గో

(౪౭) ౧. పటిసమ్భిదాకథా

౪౩౨. సబ్బం ఞాణం పటిసమ్భిదాతి? ఆమన్తా. సమ్ముతిఞాణం పటిసమ్భిదాతి ? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సమ్ముతిఞాణం పటిసమ్భిదాతి? ఆమన్తా. యే కేచి సమ్ముతిం జానన్తి, సబ్బే తే పటిసమ్భిదాపత్తాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సబ్బం ఞాణం పటిసమ్భిదాతి? ఆమన్తా. చేతోపరియాయే ఞాణం పటిసమ్భిదాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... చేతోపరియాయే ఞాణం పటిసమ్భిదాతి? ఆమన్తా. యే కేచి పరచిత్తం జానన్తి, సబ్బే తే పటిసమ్భిదాపత్తాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

సబ్బం ఞాణం పటిసమ్భిదాతి? ఆమన్తా. సబ్బా పఞ్ఞా పటిసమ్భిదాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సబ్బా పఞ్ఞా పటిసమ్భిదాతి? ఆమన్తా. పథవీకసిణం సమాపత్తిం సమాపన్నస్స అత్థి పఞ్ఞా, సా పఞ్ఞా పటిసమ్భిదాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... ఆపోకసిణం...పే.... తేజోకసిణం...పే.... వాయోకసిణం...పే.... నీలకసిణం...పే.... పీతకసిణం...పే.... లోహితకసిణం...పే.... ఓదాతకసిణం...పే.... ఆకాసానఞ్చాయతనం...పే.... విఞ్ఞాణఞ్చాయతనం...పే.... ఆకిఞ్చఞ్ఞాయతనం...పే.... నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాయతనం సమాపన్నస్స...పే.... దానం దదన్తస్స...పే.... చీవరం దదన్తస్స...పే.... పిణ్డపాతం దదన్తస్స...పే.... సేనాసనం దదన్తస్స...పే.... గిలానపచ్చయభేసజ్జపరిక్ఖారం దదన్తస్స అత్థి పఞ్ఞా, సా పఞ్ఞా పటిసమ్భిదాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

৺৩৩. న వత్తబ్బం – “సబ్బం ఞాణం పటిసమ్భిదా”తి? ఆమన్తా. అత్థి లోకుత్తరా పఞ్ఞా, సా పఞ్ఞా న పటిసమ్భిదాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… తేన హి సబ్బం ఞాణం పటిసమ్భిదాతి.

పటిసమ్భిదాకథా నిట్ఠితా.

౫. పఞ్చమవగ్గో

(౪౮) ౬. సమ్ముతిఞాణకథా

৺৩৪. న వత్తబ్బం – “సమ్ముతిఞాణం సచ్చారమ్మణఞ్ఞేవ న అఞ్ఞారమ్మణ”న్తి? ఆమన్తా. నను పథవీకసిణం సమాపత్తిం సమాపన్నస్స అత్థి ఞాణం, పథవీకసిణఞ్చ సమ్ముతిసచ్చమ్హీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి పథవీకసిణం సమాపత్తిం సమాపన్నస్స అత్థి ఞాణం, పథవీకసిణఞ్చ సమ్ముతిసచ్చమ్హి, తేన వత రే వత్తబ్బే – “సమ్ముతిఞాణం సచ్చారమ్మణఞ్ఞేవ న అఞ్ఞారమ్మణ”న్తి.

న వత్తబ్బం – “సమ్ముతిఞాణం సచ్చారమ్మణఞ్ఞేవ న అఞ్ఞారమ్మణ”న్తి? ఆమన్తా…పే॰… నను ఆపోకసిణం…పే॰… తేజోకసిణం…పే॰… గిలానపచ్చయభేసజ్జపరిక్ఖారం దదన్తస్స అత్థి ఞాణం, గిలానపచ్చయభేసజ్జపరిక్ఖారో చ సమ్ముతిసచ్చమ్హీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి గిలానపచ్చయభేసజ్జపరిక్ఖారం దదన్తస్స అత్థి ఞాణం, గిలానపచ్చయభేసజ్జపరిక్ఖారో చ సమ్ముతిసచ్చమ్హి, తేన వత రే వత్తబ్బే – “సమ్ముతిఞాణం సచ్చారమ్మణఞ్ఞేవ న అఞ్ఞారమ్మణ”న్తి.

৺৩౫. సమ్ముతిఞాణం సచ్చారమ్మణఞ్ఞేవ న అఞ్ఞారమ్మణన్తి? ఆమన్తా . తేన ఞాణేన దుక్ఖం పరిజానాతి, సముదయం పజహతి, నిరోధం సచ్ఛికరోతి, మగ్గం భావేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

సమ్ముతిఞాణకథా నిట్ఠితా.

౫. పఞ్చమవగ్గో

(౪౯) ౭. చిత్తారమ్మణకథా

৺৩౬. చేతోపరియాయే ఞాణం చిత్తారమ్మణఞ్ఞేవ న అఞ్ఞారమ్మణన్తి? ఆమన్తా. నను అత్థి కోచి “సరాగం చిత్తం సరాగం చిత్త”న్తి పజానాతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అత్థి కోచి “సరాగం చిత్తం సరాగం చిత్త”న్తి పజానాతి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “చేతోపరియాయే ఞాణం చిత్తారమ్మణఞ్ఞేవ న అఞ్ఞారమ్మణ”న్తి.

నను అత్థి కోచి వీతరాగం చిత్తం…పే॰… సదోసం చిత్తం… వీతదోసం చిత్తం… సమోహం చిత్తం… వీతమోహం చిత్తం… సంఖిత్తం చిత్తం… విక్ఖిత్తం చిత్తం… మహగ్గతం చిత్తం… అమహగ్గతం చిత్తం… సఉత్తరం చిత్తం… అనుత్తరం చిత్తం… సమాహితం చిత్తం… అసమాహితం చిత్తం… విముత్తం చిత్తం…పే॰… అవిముత్తం చిత్తం “అవిముత్తం చిత్త”న్తి పజానాతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అత్థి కోచి “అవిముత్తం చిత్తం అవిముత్తం చిత్త”న్తి పజానాతి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “చేతోపరియాయే ఞాణం చిత్తారమ్మణఞ్ఞేవ న అఞ్ఞారమ్మణ”న్తి.

४३६. ఫస్సారమ్మణే ఞాణం వత్తబ్బం – "చేతోపరియాయే ఞాణ"న్తి? ఆమన్తా . హఞ్చి ఫస్సారమ్మణే ఞాణం వత్తబ్బం చేతోపరియాయే ఞాణం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "చేతోపరియాయే ఞాణం చిత్తారమ్మణఞ్ఞేవ న అఞ్ఞారమ్మణ"న్తి. వేదనారమ్మణే ఞాణం...పే.... సఞ్ఞారమ్మణే ఞాణం... చేతనారమ్మణే ఞాణం... చిత్తారమ్మణే ఞాణం... సద్ధారమ్మణే ఞాణం... వీరియారమ్మణే ఞాణం... సతారమ్మణే ఞాణం... సమాధారమ్మణే ఞాణం... పఞ్ఞారమ్మణే ఞాణం... రాగారమ్మణే ఞాణం ... దోసారమ్మణే ఞాణం... మోహారమ్మణే ఞాణం...పే.... అనోత్తప్పారమ్మణే ఞాణం వత్తబ్బం – "చేతోపరియాయే ఞాణ"న్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి అనోత్తప్పారమ్మణే ఞాణం వత్తబ్బం చేతోపరియాయే ఞాణం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "చేతోపరియాయే ఞాణం చిత్తారమ్మణఞ్ఞేవ న అఞ్ఞారమ్మణ"న్తి.

ఫస్సారమ్మణే ఞాణం న వత్తబ్బం – "చేతోపరియాయే ఞాణ"న్తి? ఆమన్తా. ఫస్సపరియాయే ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... వేదనారమ్మణే ఞాణం...పే.... సఞ్ఞారమ్మణే ఞాణం...పే.... అనోత్తప్పారమ్మణే ఞాణం న వత్తబ్బం – "చేతోపరియాయే ఞాణ"న్తి? ఆమన్తా. అనోత్తప్పపరియాయే ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

४३७. న వత్తబ్బం – "చేతోపరియాయే ఞాణం చిత్తారమ్మణఞ్ఞేవ న అఞ్ఞారమ్మణ"న్తి? ఆమన్తా. నను చేతోపరియాయే ఞాణన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి చేతోపరియాయే ఞాణం, తేన వత రే వత్తబ్బే – "చేతోపరియాయే ఞాణం చిత్తారమ్మణఞ్ఞేవ న అఞ్ఞారమ్మణ"న్తి.

చిత్తారమ్మణకథా నిట్ఠితా.

२. పఞ్చమవగ్గో

(२०) ७. అనాగతఞాణకథా

४३८. అనాగతే ఞాణం అత్థీతి? ఆమన్తా. అనాగతం మూలతో జానాతి, హేతుతో జానాతి, నిదానతో జానాతి, సమ్భవతో జానాతి, పభవతో జానాతి, సముట్ఠానతో జానాతి, ఆహారతో జానాతి , ఆరమ్మణతో జానాతి, పచ్చయతో జానాతి, సముదయతో జానాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

అనాగతే ఞాణం అత్థీతి? ఆమన్తా. అనాగతం హేతుపచ్చయతం జానాతి, ఆరమ్మణపచ్చయతం జానాతి, అధిపతిపచ్చయతం జానాతి, అనన్తరపచ్చయతం జానాతి, సమనన్తరపచ్చయతం జానాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

అనాగతే ఞాణం అత్థీతి? ఆమన్తా. గోత్రభునో పుగ్గలస్స సోతాపత్తిమగ్గే ఞాణం అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సోతాపత్తిఫలసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నస్స పుగ్గలస్స సోతాపత్తిఫలే ఞాణం అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

సకదాగామి...పే.... అనాగామి ...పే.... అరహత్తసచ్ఛికిరియాయ పటిపన్నస్స పుగ్గలస్స అరహత్తే ఞాణం అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౪౪౦. న వత్తబ్బం – “అనాగతే ఞాణం అత్థీ”తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “పాటలిపుత్తస్స ఖో, ఆనన్ద, తయో అన్తరాయా భవిస్సన్తి – అగ్గితో వా ఉదకతో వా మిథుభేదా వా”తి [మహావ॰ ౨౮౬; దీ॰ ని॰ ౨.౧౩౨; ఉదా॰ ౭౬]! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి అనాగతే ఞాణం అత్థీతి.

అనాగతఞాణకథా నిట్ఠితా.

౫. పఞ్చమవగ్గో

(౫౧) ౯. పటుప్పన్నకథా

౪౪౧. పటుప్పన్నే [పచ్చుప్పన్నే (సీ॰ స్యా॰)] ఞాణం అత్థీతి? ఆమన్తా. తేన ఞాణేన తం ఞాణం జానాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… తేన ఞాణేన తం ఞాణం జానాతీతి? ఆమన్తా. తేన ఞాణేన తం ఞాణం “ఞాణ”న్తి జానాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… తేన ఞాణేన తం ఞాణం “ఞాణ”న్తి జానాతీతి? ఆమన్తా. తం ఞాణం తస్స ఞాణస్స ఆరమ్మణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

తం ఞాణం తస్స ఞాణస్స ఆరమ్మణన్తి? ఆమన్తా. తేన ఫస్సేన తం ఫస్సం ఫుసతి, తాయ వేదనాయ తం వేదనం వేదేతి, తాయ సఞ్ఞాయ తం సఞ్ఞం సఞ్జానాతి, తాయ చేతనాయ తం చేతనం చేతేతి, తేన చిత్తేన తం చిత్తం చిన్తేతి, తేన వితక్కేన తం వితక్కం వితక్కేతి, తేన విచారేన తం విచారం విచారేతి, తాయ పీతియా తం పీతిం పియాయతి, తాయ సతియా తం సతిం సరతి, తాయ పఞ్ఞాయ తం పఞ్ఞం పజానాతి, తేన ఖగ్గేన తం ఖగ్గం ఛిన్దతి, తేన ఫరసునా తం ఫరసుం తచ్ఛతి, తాయ కుధారియా తం కుధారిం తచ్ఛతి, తాయ వాసియా తం వాసిం తచ్ఛతి, తాయ సూచియా తం సూచిం సిబ్బేతి, తేన అఙ్గులగ్గేన తం అఙ్గులగ్గం పరామసతి, తేన నాసికగ్గేన తం నాసికగ్గం పరామసతి, తేన మత్థకేన తం మత్థకం పరామసతి, తేన గూథేన తం గూథం ధోవతి, తేన ముత్తేన తం ముత్తం ధోవతి, తేన ఖేళేన తం ఖేళం ధోవతి, తేన పుబ్బేన తం పుబ్బం ధోవతి, తేన లోహితేన తం లోహితం ధోవతీతి? న హేవం వత్తబ్బే …పే॰….

౪౪౨. న వత్తబ్బం – “పటుప్పన్నే ఞాణం అత్థీ”తి? ఆమన్తా. నను సబ్బసఙ్ఖారే అనిచ్చతో దిట్ఠే తమ్పి ఞాణం అనిచ్చతో దిట్ఠం హోతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి సబ్బసఙ్ఖారే అనిచ్చతో దిట్ఠే తమ్పి ఞాణం అనిచ్చతో దిట్ఠం హోతి, తేన వత రే వత్తబ్బే – “పటుప్పన్నే ఞాణం అత్థీ”తి.

పటుప్పన్నఞాణకథా [పచ్చుప్పన్నకథా (సీ॰)] నిట్ఠితా.

౫. పఞ్చమవగ్గో

(౫౨) ౧౦. ఫలఞాణకథా

౪౪౩. సావకస్స ఫలే ఞాణం అత్థీతి? ఆమన్తా. సావకో ఫలస్స కతం పఞ్ఞాపేతీతి? న హేవం వత్తబ్బ…పే॰….

సావకస్స ఫలే ఞాణం అత్థీతి? ఆమన్తా. అత్థి సావకస్స ఫలపరోపరియత్తి ఇన్ద్రియపరోపరియత్తి పుగ్గలపరోపరియత్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

సావకస్స ఫలే ఞాణం అత్థీతి? ఆమన్తా. అత్థి సావకస్స ఖన్ధపఞ్ఞత్తి ఆయతనపఞ్ఞత్తి ధాతుపఞ్ఞత్తి సచ్చపఞ్ఞత్తి ఇన్ద్రియపఞ్ఞత్తి పుగ్గలపఞ్ఞత్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

సావకస్స ఫలే ఞాణం అత్థీతి? ఆమన్తా. సావకో జినో సత్థా సమ్మాసమ్బుద్ధో సబ్బఞ్ఞూ సబ్బదస్సావీ ధమ్మస్సామీ ధమ్మప్పటిసరణోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

సావకస్స ఫలే ఞాణం అత్థీతి? ఆమన్తా. సావకో అనుప్పన్నస్స మగ్గస్స ఉప్పాదేతా అసఞ్జాతస్స మగ్గస్స సఞ్జనేతా అనక్ఖాతస్స మగ్గస్స అక్ఖాతా మగ్గఞ్ఞూ మగ్గవిదూ మగ్గకోవిదోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౪౪౪. న వత్తబ్బం – “సావకస్స ఫలే ఞాణం అత్థీ”తి? ఆమన్తా. సావకో అఞ్ఞాణీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… తేన హి సావకస్స ఫలే ఞాణం అత్థీతి…పే॰….

ఫలఞాణకథా నిట్ఠితా.

పఞ్చమవగ్గో.

తస్సుద్దానం –

విముత్తిఞాణం విముత్తం, సేఖస్స అసేఖం ఞాణం, విపరీతే ఞాణం, అనియతస్స నియామగమనాయ అత్థి ఞాణం, సబ్బం ఞాణం పటిసమ్భిదాతి, సమ్ముతిఞాణం, చేతోపరియాయే ఞాణం, అనాగతే ఞాణం, పటుప్పన్నే ఞాణం, సావకస్స ఫలే ఞాణన్తి.

మహాపణ్ణాసకో.

తస్సాపి ఉద్దానం –

సత్తుపలద్ధిం, ఉపహరతో, బలం, గిహిస్స అరహా చ, విముత్తిపఞ్చమన్తి.

౬. ఛట్ఠవగ్గో

(౫౩) ౧. నియామకథా

౪౪౫. నియామో అసఙ్ఖతోతి? ఆమన్తా. నిబ్బానం తాణం లేణం సరణం పరాయనం అచ్చుతం అమతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

నియామో అసఙ్ఖతో, నిబ్బానం అసఙ్ఖతన్తి? ఆమన్తా. ద్వే అసఙ్ఖతానీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

ద్వే అసఙ్ఖతానీతి? ఆమన్తా. ద్వే తాణాని ద్వే లేణాని ద్వే సరణాని ద్వే పరాయనాని ద్వే అచ్చుతాని ద్వే అమతాని ద్వే నిబ్బానానీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

ద్వే నిబ్బానానీతి? ఆమన్తా. అత్థి ద్విన్నం నిబ్బానానం ఉచ్చనీచతా హీనపణీతతా ఉక్కంసావకంసో సీమా వా భేదో వా రాజి వా అన్తరికా వాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

నియామో అసఙ్ఖతోతి? ఆమన్తా. అత్థి కేచి నియామం ఓక్కమన్తి పటిలభన్తి ఉప్పాదేన్తి సముప్పాదేన్తి ఉట్ఠాపేన్తి సముట్ఠాపేన్తి నిబ్బత్తేన్తి అభినిబ్బత్తేన్తి జనేన్తి సఞ్జనేన్తీతి? ఆమన్తా. అత్థి కేచి అసఙ్ఖతం ఓక్కమన్తి పటిలభన్తి ఉప్పాదేన్తి సముప్పాదేన్తి ఉట్ఠాపేన్తి సముట్ఠాపేన్తి నిబ్బత్తేన్తి అభినిబ్బత్తేన్తి జనేన్తి సఞ్జనేన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౪౪౬. నియామో అసఙ్ఖతోతి? ఆమన్తా. మగ్గో అసఙ్ఖతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

మగ్గో సఙ్ఖతోతి? ఆమన్తా. నియామో సఙ్ఖతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

సోతాపత్తినియామో అసఙ్ఖతోతి? ఆమన్తా. సోతాపత్తిమగ్గో అసఙ్ఖతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

సోతాపత్తిమగ్గో సఙ్ఖతోతి? ఆమన్తా. సోతాపత్తినియామో సఙ్ఖతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

సకదాగామినియామో…పే॰… అనాగామినియామో…పే॰… అరహత్తనియామో అసఙ్ఖతోతి? ఆమన్తా. అరహత్తమగ్గో అసఙ్ఖతోతి? న హేవం వత్తబ్బే …పే॰… అరహత్తమగ్గో సఙ్ఖతోతి? ఆమన్తా. అరహత్తనియామో సఙ్ఖతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

సోతాపత్తినియామో అసఙ్ఖతో…పే॰… అరహత్తనియామో అసఙ్ఖతో, నిబ్బానం అసఙ్ఖతన్తి? ఆమన్తా. పఞ్చ అసఙ్ఖతానీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… పఞ్చ అసఙ్ఖతానీతి? ఆమన్తా. పఞ్చ తాణాని…పే॰… అన్తరికా వాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

నియామో అసఙ్ఖతోతి? ఆమన్తా. మిచ్ఛత్తనియామో అసఙ్ఖతోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... మిచ్ఛత్తనియామో సఙ్ఖతోతి? ఆమన్తా. సమ్మత్తనియామో సఙ్ఖతోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౪౪౭. న వత్తబ్బం – "నియామో అసఙ్ఖతో"తి? ఆమన్తా. నియామే ఉప్పజ్జ నిరుద్ధే అనియతో హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే..... తేన హి నియామో అసఙ్ఖతోతి. మిచ్ఛత్తనియామే ఉప్పజ్జ నిరుద్ధే అనియతో హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... తేన హి మిచ్ఛత్తనియామో అసఙ్ఖతోతి.

నియామకథా నిట్ఠితా.

౬. ఛట్ఠవగ్గో

(౫౪) ౨. పటిచ్చసముప్పాదకథా

౪౪౮. పటిచ్చసముప్పాదో అసఙ్ఖతోతి? ఆమన్తా. నిబ్బానం తాణం లేణం సరణం పరాయనం అచ్చుతం అమతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... పటిచ్చసముప్పాదో అసఙ్ఖతో, నిబ్బానం అసఙ్ఖతన్తి? ఆమన్తా. ద్వే అసఙ్ఖతానీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... ద్వే అసఙ్ఖతానీతి? ఆమన్తా. ద్వే తాణాని ద్వే లేణాని ద్వే సరణాని ద్వే పరాయనాని ద్వే అచ్చుతాని ద్వే అమతాని ద్వే నిబ్బానానీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... ద్వే నిబ్బానానీతి? ఆమన్తా. అత్థి ద్విన్నం నిబ్బానానం ఉచ్చనీచతా హీనపణీతతా ఉక్కంసావకంసో సీమా వా భేదో వా రాజి వా అన్తరికా వాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౪౪౯. పటిచ్చసముప్పాదో అసఙ్ఖతోతి? ఆమన్తా. అవిజ్జా అసఙ్ఖతాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అవిజ్జా సఙ్ఖతాతి? ఆమన్తా. పటిచ్చసముప్పాదో సఙ్ఖతోతి ? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... పటిచ్చసముప్పాదో అసఙ్ఖతోతి? ఆమన్తా. అవిజ్జాపచ్చయా సఙ్ఖారా అసఙ్ఖతాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అవిజ్జాపచ్చయా సఙ్ఖారా సఙ్ఖతాతి? ఆమన్తా. పటిచ్చసముప్పాదో సఙ్ఖతోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... పటిచ్చసముప్పాదో అసఙ్ఖతోతి? ఆమన్తా. సఙ్ఖారపచ్చయా విఞ్ఞాణం అసఙ్ఖతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సఙ్ఖారపచ్చయా విఞ్ఞాణం సఙ్ఖతన్తి? ఆమన్తా. పటిచ్చసముప్పాదో సఙ్ఖతోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... పటిచ్చసముప్పాదో అసఙ్ఖతోతి? ఆమన్తా. విఞ్ఞాణపచ్చయా నామరూపం అసఙ్ఖతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... విఞ్ఞాణపచ్చయా నామరూపం సఙ్ఖతన్తి? ఆమన్తా. పటిచ్చసముప్పాదో సఙ్ఖతోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... పటిచ్చసముప్పాదో అసఙ్ఖతోతి? ఆమన్తా. జాతిపచ్చయా జరామరణం అసఙ్ఖతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... జాతిపచ్చయా జరామరణం సఙ్ఖతన్తి? ఆమన్తా. పటిచ్చసముప్పాదో సఙ్ఖతోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౪౫౦. న వత్తబ్బం – "పటిచ్చసముప్పాదో అసఙ్ఖతో"తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "జాతిపచ్చయా, భిక్ఖవే, జరామరణం. ఉప్పాదా వా తథాగతానం అనుప్పాదా వా తథాగతానం ఠితావ సా ధాతు ధమ్మట్ఠితతా ధమ్మనియామతా ఇదప్పచ్చయతా. తం తథాగతో అభిసమ్బుజ్ఝతి అభిసమేతి. అభిసమ్బుజ్ఝిత్వా అభిసమేత్వా ఆచిక్ఖతి దేసేతి పఞ్ఞాపేతి పట్ఠపేతి వివరతి విభజతి ఉత్తానీం కరోతి. 'పస్సథా'తి చాహ – జాతిపచ్చయా, భిక్ఖవే, జరామరణం . భవపచ్చయా, భిక్ఖవే, జాతి...పే.... అవిజ్జాపచ్చయా, భిక్ఖవే, సఙ్ఖారా. ఉప్పాదా వా తథాగతానం అనుప్పాదా వా తథాగతానం ఠితావ సా ధాతు...

పే॰… ‘పస్సథా’తి చాహ – అవిజ్జాపచ్చయా, భిక్ఖవే, సఙ్ఖారా. ఇతి ఖో, భిక్ఖవే, యా తత్ర తథతా అవితథతా అనఞ్ఞథతా ఇదప్పచ్చయతా – అయం వుచ్చతి, భిక్ఖవే, పటిచ్చసముప్పాదో”తి [సం॰ ని॰ ౨.౨౦]. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి పటిచ్చసముప్పాదో అసఙ్ఖతోతి.

౪౨౧. అవిజ్జాపచ్చయా సఙ్ఖారాతి యా తత్థ ధమ్మట్ఠితతా ధమ్మనియామతా అసఙ్ఖతా, నిబ్బానం అసఙ్ఖతన్తి? ఆమన్తా. ద్వే అసఙ్ఖతానీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… ద్వే అసఙ్ఖతానీతి? ఆమన్తా. ద్వే తాణాని…పే॰… అన్తరికా వాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అవిజ్జాపచ్చయా సఙ్ఖారాతి యా తత్థ ధమ్మట్ఠితతా ధమ్మనియామతా అసఙ్ఖతా, సఙ్ఖారపచ్చయా విఞ్ఞాణన్తి యా తత్థ ధమ్మట్ఠితతా ధమ్మనియామతా అసఙ్ఖతా, నిబ్బానం అసఙ్ఖతన్తి? ఆమన్తా. తీణి అసఙ్ఖతానీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰…. తీణి అసఙ్ఖతానీతి? ఆమన్తా. తీణి తాణాని…పే॰… అన్తరికా వాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అవిజ్జాపచ్చయా సఙ్ఖారాతి యా తత్థ ధమ్మట్ఠితతా ధమ్మనియామతా అసఙ్ఖతా, సఙ్ఖారపచ్చయా విఞ్ఞాణన్తి యా తత్థ ధమ్మట్ఠితతా ధమ్మనియామతా అసఙ్ఖతా…పే॰… జాతిపచ్చయా జరామరణన్తి యా తత్థ ధమ్మట్ఠితతా ధమ్మనియామతా అసఙ్ఖతా, నిబ్బానం అసఙ్ఖతన్తి? ఆమన్తా. ద్వాదస అసఙ్ఖతానీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… ద్వాదస అసఙ్ఖతానీతి? ఆమన్తా. ద్వాదస తాణాని ద్వాదస లేణాని…పే॰… అన్తరికా వాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

పటిచ్చసముప్పాదకథా నిట్ఠితా.

౬. ఛట్ఠవగ్గో

(౨౨) ౩. సచ్చకథా

౪౨౨. చత్తారి సచ్చాని అసఙ్ఖతానీతి? ఆమన్తా. చత్తారి తాణాని చత్తారి లేణాని చత్తారి సరణాని చత్తారి పరాయనాని చత్తారి అచ్చుతాని చత్తారి అమతాని చత్తారి నిబ్బానానీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… చత్తారి నిబ్బానానీతి? ఆమన్తా. అత్థి చతున్నం నిబ్బానానం ఉచ్చనీచతా హీనపణీతతా ఉక్కంసావకంసో సీమా వా భేదో వా రాజి వా అన్తరికా వాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

దుక్ఖసచ్చం అసఙ్ఖతన్తి? ఆమన్తా . దుక్ఖం అసఙ్ఖతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… దుక్ఖసచ్చం అసఙ్ఖతన్తి? ఆమన్తా. కాయికం దుక్ఖం చేతసికం దుక్ఖం సోకపరిదేవదుక్ఖదోమనస్సుపాయాసా అసఙ్ఖతాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… సముదయసచ్చం అసఙ్ఖతన్తి? ఆమన్తా. సముదయో అసఙ్ఖతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… సముదయసచ్చం అసఙ్ఖతన్తి? ఆమన్తా. కామతణ్హా భవతణ్హా విభవతణ్హా అసఙ్ఖతాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… మగ్గసచ్చం అసఙ్ఖతన్తి? ఆమన్తా. మగ్గో అసఙ్ఖతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… మగ్గసచ్చం అసఙ్ఖతన్తి? ఆమన్తా. సమ్మాదిట్ఠి…పే॰… సమ్మాసమాధి అసఙ్ఖతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

దుక్ఖం సఙ్ఖతన్తి? ఆమన్తా. దుక్ఖసచ్చం సఙ్ఖతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... కాయికం దుక్ఖం చేతసికం దుక్ఖం సోకపరిదేవదుక్ఖదోమనస్సుఉపాయాసా సఙ్ఖతాతి? ఆమన్తా. దుక్ఖసచ్చం సఙ్ఖతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... సముదయో సఙ్ఖతోతి? ఆమన్తా. సముదయసచ్చం సఙ్ఖతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... కామతణ్హా భవతణ్హా విభవతణ్హా సఙ్ఖతాతి? ఆమన్తా . సముదయసచ్చం సఙ్ఖతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... మగ్గో సఙ్ఖతోతి? ఆమన్తా. మగ్గసచ్చం సఙ్ఖతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... సమ్మాదిట్ఠి...పే॰... సమ్మాసమాధి సఙ్ఖతోతి? ఆమన్తా. మగ్గసచ్చం సఙ్ఖతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

౪౭౩. నిరోధసచ్చం అసఙ్ఖతం, నిరోధో అసఙ్ఖతోతి? ఆమన్తా. దుక్ఖసచ్చం అసఙ్ఖతం, దుక్ఖం అసఙ్ఖతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... నిరోధసచ్చం అసఙ్ఖతం, నిరోధో అసఙ్ఖతోతి? ఆమన్తా. సముదయసచ్చం అసఙ్ఖతం, సముదయో అసఙ్ఖతోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... నిరోధసచ్చం అసఙ్ఖతం, నిరోధో అసఙ్ఖతోతి? ఆమన్తా. మగ్గసచ్చం అసఙ్ఖతం, మగ్గో అసఙ్ఖతోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

దుక్ఖసచ్చం అసఙ్ఖతం, దుక్ఖం సఙ్ఖతన్తి? ఆమన్తా. నిరోధసచ్చం అసఙ్ఖతం, నిరోధో సఙ్ఖతోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... సముదయసచ్చం అసఙ్ఖతం, సముదయో సఙ్ఖతోతి? ఆమన్తా. నిరోధసచ్చం అసఙ్ఖతం, నిరోధో సఙ్ఖతోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... మగ్గసచ్చం అసఙ్ఖతం, మగ్గో సఙ్ఖతోతి? ఆమన్తా. నిరోధసచ్చం అసఙ్ఖతం, నిరోధో సఙ్ఖతోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

౪౭౪. న వత్తబ్బం – "చత్తారి సచ్చాని అసఙ్ఖతానీ"తి? ఆమన్తా . నను వుత్తం భగవతా – "చత్తారిమాని, భిక్ఖవే, తథాని అవితథాని అనఞ్ఞథాని! కతమాని చత్తారి? 'ఇదం దుక్ఖ'న్తి, భిక్ఖవే, తథమేతం అవితథమేతం అనఞ్ఞథమేతం...పే॰... 'అయం దుక్ఖసముదయో'తి...పే॰... 'అయం దుక్ఖనిరోధో'తి...పే॰... 'అయం దుక్ఖనిరోధగామినీ పటిపదా'తి తథమేతం అవితథమేతం అనఞ్ఞథమేతం. ఇమాని ఖో, భిక్ఖవే, చత్తారి తథాని అవితథాని అనఞ్ఞథానీ"తి [సం॰ ని॰ ౫.౧౦౯౦]. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి చత్తారి సచ్చాని అసఙ్ఖతానీతి.

సచ్చకథా నిట్ఠితా.

౬. ఛట్ఠవగ్గో

(౫౬) ౪. ఆరుప్పకథా

౪౭౫. ఆకాసానఞ్చాయతనం అసఙ్ఖతన్తి? ఆమన్తా. నిబ్బానం తాణం లేణం సరణం పరాయనం అచ్చుతం అమతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... ఆకాసానఞ్చాయతనం అసఙ్ఖతం, నిబ్బానం అసఙ్ఖతన్తి? ఆమన్తా. ద్వే అసఙ్ఖతానీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... ద్వే అసఙ్ఖతానీతి? ఆమన్తా. ద్వే తాణాని...పే॰... అన్తరికా వాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

ఆకాసానఞ్చాయతనం అసఙ్ఖతన్తి? ఆమన్తా. ఆకాసానఞ్చాయతనం భవో గతి సత్తావాసో సంసారో యోని విఞ్ఞాణట్ఠితి అత్తభావపటిలాభోతి? ఆమన్తా. అసఙ్ఖతం భవో గతి సత్తావాసో సంసారో యోని విఞ్ఞాణట్ఠితి అత్తభావపటిలాభోతి? న హేవం

వత్తబ్బే…పే॰….

అత్థి ఆకాసానఞ్చాయతనూపగం కమ్మన్తి? ఆమన్తా. అత్థి అసఙ్ఖతూపగం కమ్మన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అత్థి ఆకాసానఞ్చాయతనూపగా సత్తాతి? ఆమన్తా. అత్థి అసఙ్ఖతూపగా సత్తాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

ఆకాసానఞ్చాయతనే సత్తా జాయన్తి జీయన్తి మీయన్తి చవన్తి ఉపపజ్జన్తీతి? ఆమన్తా. అసఙ్ఖతే సత్తా జాయన్తి జీయన్తి మీయన్తి చవన్తి ఉపపజ్జన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… ఆకాసానఞ్చాయతనే అత్థి వేదనా సఞ్ఞా సఙ్ఖారా విఞ్ఞాణన్తి? ఆమన్తా. అసఙ్ఖతే అత్థి వేదనా సఞ్ఞా సఙ్ఖారా విఞ్ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… ఆకాసానఞ్చాయతనం చతువోకారభవోతి? ఆమన్తా. అసఙ్ఖతం చతువోకారభవోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౪౭౬. న వత్తబ్బం – "చత్తారో ఆరుప్పా అసఙ్ఖతా"తి? ఆమన్తా. నను చత్తారో ఆరుప్పా అనేజా వుత్తా భగవతాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి చత్తారో ఆరుప్పా అనేజా వుత్తా భగవతా, తేన వత రే వత్తబ్బే "చత్తారో ఆరుప్పా అసఙ్ఖతా"తి.

ఆరుప్పకథా నిట్ఠితా.

౬. ఛట్ఠవగ్గో

(౫౭) ౫. నిరోధసమాపత్తికథా

౪౭౭. నిరోధసమాపత్తి అసఙ్ఖతాతి? ఆమన్తా. నిబ్బానం తాణం లేణం సరణం పరాయనం అచ్చుతం అమతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… నిరోధసమాపత్తి అసఙ్ఖతా, నిబ్బానం అసఙ్ఖతన్తి? ఆమన్తా. ద్వే అసఙ్ఖతానీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… ద్వే అసఙ్ఖతానీతి? ఆమన్తా. ద్వే తాణాని…పే॰… అన్తరికా వాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

నిరోధసమాపత్తి అసఙ్ఖతాతి? ఆమన్తా. అత్థి కేచి నిరోధం సమాపజ్జన్తి పటిలభన్తి ఉప్పాదేన్తి సముప్పాదేన్తి ఉట్ఠపేన్తి సముట్ఠపేన్తి నిబ్బత్తేన్తి అభినిబ్బత్తేన్తి జనేన్తి సఞ్జనేన్తీతి? ఆమన్తా. అత్థి కేచి అసఙ్ఖతం సమాపజ్జన్తి పటిలభన్తి ఉప్పాదేన్తి సముప్పాదేన్తి ఉట్ఠపేన్తి సముట్ఠపేన్తి నిబ్బత్తేన్తి అభినిబ్బత్తేన్తి జనేన్తి సఞ్జనేన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౪౭౮. నిరోధా వోదానం వుట్ఠానం పఞ్ఞాయతీతి? ఆమన్తా. అసఙ్ఖతా వోదానం వుట్ఠానం పఞ్ఞాయతీతి ? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… నిరోధం సమాపజ్జన్తస్స పఠమం నిరుజ్ఝతి వచీసఙ్ఖారో, తతో కాయసఙ్ఖారో, తతో చిత్తసఙ్ఖారోతి? ఆమన్తా. అసఙ్ఖతం సమాపజ్జన్తస్స పఠమం నిరుజ్ఝతి వచీసఙ్ఖారో, తతో కాయసఙ్ఖారో, తతో చిత్తసఙ్ఖారోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… నిరోధా వుట్ఠహన్తస్స పఠమం ఉప్పజ్జతి చిత్తసఙ్ఖారో, తతో కాయసఙ్ఖారో, తతో వచీసఙ్ఖారోతి? ఆమన్తా . అసఙ్ఖతా వుట్ఠహన్తస్స పఠమం ఉప్పజ్జతి చిత్తసఙ్ఖారో, తతో కాయసఙ్ఖారో, తతో వచీసఙ్ఖారోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

నిరోధా వుట్ఠితం తయో ఫస్సా ఫుసన్తి – సుఞ్ఞతో ఫస్సో, అనిమిత్తో ఫస్సో, అప్పణిహితో ఫస్సోతి? ఆమన్తా. అసఙ్ఖతా వుట్ఠితం తయో ఫస్సా ఫుసన్తి – సుఞ్ఞతో ఫస్సో, అనిమిత్తో ఫస్సో, అప్పణిహితో ఫస్సోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

నిరోధా వుట్ఠితస్స వివేకనిన్నం చిత్తం హోతి వివేకపోణం వివేకపబ్భారన్తి? ఆమన్తా. అసఙ్ఖతా వుట్ఠితస్స వివేకనిన్నం చిత్తం హోతి వివేకపోణం వివేకపబ్భారన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౪౭౯. న వత్తబ్బం – “నిరోధసమాపత్తి అసఙ్ఖతా”తి? ఆమన్తా. సఙ్ఖతాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… తేన హి నిరోధసమాపత్తి అసఙ్ఖతాతి.

నిరోధసమాపత్తికథా నిట్ఠితా.

౬. ఛట్ఠవగ్గో

(౫౮) ౬. ఆకాసకథా

౪౮౦. ఆకాసో అసఙ్ఖతోతి? ఆమన్తా. నిబ్బానం తాణం లేణం సరణం పరాయనం అచ్చుతం అమతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… ఆకాసో అసఙ్ఖతో, నిబ్బానం అసఙ్ఖతన్తి? ఆమన్తా. ద్వే అసఙ్ఖతానీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰…. ద్వే అసఙ్ఖతానీతి? ఆమన్తా . ద్వే తాణాని…పే॰… అన్తరికా వాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

ఆకాసో అసఙ్ఖతోతి? ఆమన్తా. అత్థి కేచి అనాకాసం ఆకాసం కరోన్తీతి? ఆమన్తా. అత్థి కేచి సఙ్ఖతం అసఙ్ఖతం కరోన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అత్థి కేచి ఆకాసం అనాకాసం కరోన్తీతి? ఆమన్తా. అత్థి కేచి అసఙ్ఖతం సఙ్ఖతం కరోన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

ఆకాసే పక్ఖినో గచ్ఛన్తి, చన్దిమసూరియా గచ్ఛన్తి, తారకరూపాని గచ్ఛన్తి, ఇద్ధిం వికుబ్బన్తి, బాహుం చాలేన్తి, పాణిం చాలేన్తి, లేడ్డుం ఖిపన్తి, లగుళం ఖిపన్తి, ఇద్ధిం [సత్తిం (?)] ఖిపన్తి, ఉసుం ఖిపన్తీతి? ఆమన్తా. అసఙ్ఖతే పక్ఖినో గచ్ఛన్తి, చన్దిమసూరియా గచ్ఛన్తి, తారకరూపాని గచ్ఛన్తి, ఇద్ధిం వికుబ్బన్తి, బాహుం చాలేన్తి, పాణిం చాలేన్తి, లేడ్డుం ఖిపన్తి, లగుళం ఖిపన్తి, ఇద్ధిం ఖిపన్తి, ఉసుం ఖిపన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౪౮౧. ఆకాసం పరివారేత్వా ఘరాని కరోన్తి కోట్ఠాని కరోన్తీతి? ఆమన్తా. అసఙ్ఖతం పరివారేత్వా ఘరాని కరోన్తి కోట్ఠాని కరోన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

ఉదపానే ఖఞ్ఞమానే అనాకాసో ఆకాసో హోతీతి? ఆమన్తా. సఙ్ఖతం అసఙ్ఖతం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

తుచ్ఛఉదపానే పూరియమానే, తుచ్ఛకోట్ఠే పూరియమానే, తుచ్ఛకుమ్భియా పూరియమానాయ ఆకాసో అన్తరధాయతీతి? ఆమన్తా. అసఙ్ఖతం అన్తరధాయతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౪౮౨. న వత్తబ్బం – “ఆకాసో అసఙ్ఖతో”తి? ఆమన్తా. ఆకాసో సఙ్ఖతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… తేన హి ఆకాసో అసఙ్ఖతోతి.

ఆకాసకథా నిట్ఠితా.

(౫౯) ౭. ఆకాసో సనిదస్సనోతికథా

౪౬౩. ఆకాసో సనిదస్సనోతి? ఆమన్తా. రూపం రూపాయతనం రూపధాతు నీలం పీతకం లోహితకం ఓదాతం చక్ఖువిఞ్ఞేయ్యం చక్ఖుస్మిం పటిహఞ్ఞతి చక్ఖుస్స ఆపాథం ఆగచ్ఛతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

ఆకాసో సనిదస్సనోతి? ఆమన్తా. చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ ఆకాసఞ్చ ఉప్పజ్జతి చక్ఖువిఞ్ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే …పే॰….

చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ ఆకాసఞ్చ ఉప్పజ్జతి చక్ఖువిఞ్ఞాణన్తి? ఆమన్తా. "చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ ఆకాసఞ్చ ఉప్పజ్జతి చక్ఖువిఞ్ఞాణ"న్తి – అత్థేవ [అత్థి (?)] సుత్తన్తోతి? నత్థి. "చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ రూపే చ ఉప్పజ్జతి చక్ఖువిఞ్ఞాణ"న్తి [మ॰ ని॰ ౧.౪౦౦; ౩.౪౨౧; సం॰ ని॰ ౪.౬౦] – అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి "చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ రూపే చ ఉప్పజ్జతి చక్ఖువిఞ్ఞాణ"న్తి – అత్థేవ సుత్తన్తో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ ఆకాసఞ్చ ఉప్పజ్జతి చక్ఖువిఞ్ఞాణ"న్తి.

౪౬౪. న వత్తబ్బం – "ఆకాసో సనిదస్సనో"తి? ఆమన్తా. నను పస్సతి ద్విన్నం రుక్ఖానం అన్తరం, ద్విన్నం థమ్భానం అన్తరం, తాళచ్ఛిద్దం వాతపానచ్ఛిద్దన్తి? ఆమన్తా . హఞ్చి పస్సతి ద్విన్నం రుక్ఖానం అన్తరం, ద్విన్నం థమ్భానం అన్తరం, తాళచ్ఛిద్దం వాతపానచ్ఛిద్దం, తేన వత రే వత్తబ్బే – "ఆకాసో సనిదస్సనో"తి.

ఆకాసో సనిదస్సనోతికథా నిట్ఠితా.

౬. ఛట్ఠవగ్గో

(౬౦) ౮. పథవీధాతు సనిదస్సనాతిఆదికథా

౪౬౫. పథవీధాతు సనిదస్సనాతి? ఆమన్తా. రూపం రూపాయతనం రూపధాతు నీలం పీతకం లోహితకం ఓదాతం చక్ఖువిఞ్ఞేయ్యం చక్ఖుస్మిం పటిహఞ్ఞతి చక్ఖుస్స ఆపాథం ఆగచ్ఛతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

పథవీధాతు సనిదస్సనాతి? ఆమన్తా. చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ పథవీధాతుఞ్చ ఉప్పజ్జతి చక్ఖువిఞ్ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ పథవీధాతుఞ్చ ఉప్పజ్జతి చక్ఖువిఞ్ఞాణన్తి? ఆమన్తా. "చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ పథవీధాతుఞ్చ ఉప్పజ్జతి చక్ఖువిఞ్ఞాణ"న్తి – అత్థేవ సుత్తన్తోతి? నత్థి. "చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ రూపే చ ఉప్పజ్జతి చక్ఖువిఞ్ఞాణ"న్తి – అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి "చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ రూపే చ ఉప్పజ్జతి చక్ఖువిఞ్ఞాణ"న్తి – అత్థేవ సుత్తన్తో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ పథవీధాతుఞ్చ ఉప్పజ్జతి చక్ఖువిఞ్ఞాణ"న్తి.

౪౬౬. న వత్తబ్బం – "పథవీధాతు సనిదస్సనా"తి? ఆమన్తా. నను పస్సతి భూమిం పాసాణం పబ్బతన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి పస్సతి [పస్ససి (సీ॰ స్యా॰ క॰) ఏవముపరిపి] భూమిం పాసాణం పబ్బతం, తేన వత రే వత్తబ్బే – "పథవీధాతు

సనిదస్సనా”తి…పే॰….

న వత్తబ్బం – “ఆపోధాతు సనిదస్సనా”తి? ఆమన్తా. నను పస్సతి ఉదకన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి పస్సతి ఉదకం, తేన వత రే వత్తబ్బే – “ఆపోధాతు సనిదస్సనాతి…పే॰….

న వత్తబ్బం – తేజోధాతు సనిదస్సనాతి? ఆమన్తా. నను పస్సతి అగ్గిం జలన్తన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి పస్సతి అగ్గిం జలన్తం, తేన వత రే వత్తబ్బే – “తేజోధాతు సనిదస్సనా”తి…పే॰….

న వత్తబ్బం – “వాయోధాతు సనిదస్సనా”తి? ఆమన్తా. నను పస్సతి వాతేన రుక్ఖే సఞ్చాలియమానేతి? ఆమన్తా. హఞ్చి పస్సతి వాతేన రుక్ఖే సఞ్చాలియమానే, తేన వత రే వత్తబ్బే – “వాయోధాతు సనిదస్సనా”తి…పే॰….

పథవీధాతు సనిదస్సనాతిఆదికథా నిట్ఠితా.

౬. ఛట్ఠవగ్గో

(౬౧) ౯. చక్ఖున్ద్రియం సనిదస్సనన్తిఆదికథా

౪౬౭. చక్ఖున్ద్రియం సనిదస్సనన్తి? ఆమన్తా. రూపం రూపాయతనం రూపధాతు…పే॰… చక్ఖుస్స ఆపాథం ఆగచ్ఛతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

చక్ఖున్ద్రియం సనిదస్సనన్తి? ఆమన్తా. చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ చక్ఖున్ద్రియఞ్చ ఉప్పజ్జతి చక్ఖువిఞ్ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ చక్ఖున్ద్రియఞ్చ ఉప్పజ్జతి చక్ఖువిఞ్ఞాణన్తి? ఆమన్తా. “చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ చక్ఖున్ద్రియఞ్చ ఉప్పజ్జతి చక్ఖువిఞ్ఞాణ”న్తి – అత్థేవ సుత్తన్తోతి? నత్థి. “చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ రూపే చ ఉప్పజ్జతి చక్ఖువిఞ్ఞాణ”న్తి – అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి “చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ రూపే చ ఉప్పజ్జతి చక్ఖువిఞ్ఞాణ”న్తి – అత్థేవ సుత్తన్తో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ చక్ఖున్ద్రియఞ్చ ఉప్పజ్జతి చక్ఖువిఞ్ఞాణ”న్తి.

౪౬౮. న వత్తబ్బం – “పఞ్చిన్ద్రియాని సనిదస్సనానీ”తి? ఆమన్తా. నను పస్సతి చక్ఖుం సోతం ఘానం జివ్హం కాయన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి పస్సతి చక్ఖుం సోతం ఘానం జివ్హం కాయం, తేన వత రే వత్తబ్బే – “పఞ్చిన్ద్రియాని సనిదస్సనానీ”తి…పే॰….

చక్ఖున్ద్రియం సనిదస్సనన్తిఆదికథా నిట్ఠితా.

౬. ఛట్ఠవగ్గో

(౬౨) ౧౦. కాయకమ్మం సనిదస్సనన్తికథా

౪౯౯. కాయకమ్మం సనిదస్సనన్తి? ఆమన్తా. రూపం రూపాయతనం రూపధాతు నీలం పీతకం లోహితకం ఓదాతం చక్ఖువిఞ్ఞేయ్యం చక్ఖుస్మిం పటిహఞ్ఞతి చక్ఖుస్స ఆపాథం ఆగచ్ఛతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

కాయకమ్మం సనిదస్సనన్తి? ఆమన్తా. చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ కాయకమ్మఞ్చ ఉప్పజ్జతి చక్ఖువిఞ్ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ కాయకమ్మఞ్చ ఉప్పజ్జతి చక్ఖువిఞ్ఞాణన్తి? ఆమన్తా. "చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ కాయకమ్మఞ్చ ఉప్పజ్జతి చక్ఖువిఞ్ఞాణ"న్తి – అత్థేవ సుత్తన్తోతి? నత్థి. "చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ రూపే చ ఉప్పజ్జతి చక్ఖువిఞ్ఞాణ"న్తి – అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి "చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ రూపే చ ఉప్పజ్జతి చక్ఖువిఞ్ఞాణ"న్తి – అత్థేవ సుత్తన్తో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ కాయకమ్మఞ్చ ఉప్పజ్జతి చక్ఖువిఞ్ఞాణ"న్తి.

౫౦౦. న వత్తబ్బం – "కాయకమ్మం సనిదస్సన"న్తి? ఆమన్తా. నను పస్సతి అభిక్కమన్తం పటిక్కమన్తం ఆలోకేన్తం విలోకేన్తం సమిఞ్జేన్తం పసారేన్తన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి పస్సతి అభిక్కమన్తం పటిక్కమన్తం ఆలోకేన్తం విలోకేన్తం సమిఞ్జేన్తం పసారేన్తం, తేన వత రే వత్తబ్బే – "కాయకమ్మం సనిదస్సన"న్తి.

కాయకమ్మం సనిదస్సనన్తికథా నిట్ఠితా.

ఛట్ఠవగ్గో.

తస్సుద్దానం –

నియమో అసఙ్ఖతో, పటిచ్చసముప్పాదో అసఙ్ఖతో, చత్తారి సచ్చాని అసఙ్ఖతాని, చత్తారో ఆరుప్పా అసఙ్ఖతా, నిరోధసమాపత్తి అసఙ్ఖతా, ఆకాసో అసఙ్ఖతో, ఆకాసో సనిదస్సనో, చత్తారో మహాభూతా, పఞ్చిన్ద్రియాని, తథేవ కాయకమ్మన్తి.

౭. సత్తమవగ్గో

(౬౩) ౧. సఙ్గహితకథా

౪౭౧. నత్థి కేచి ధమ్మా కేహిచి ధమ్మేహి సఙ్గహితాతి [సఙ్గహీతాతి (పీ.)]? ఆమన్తా. నను అత్థి కేచి ధమ్మా కేహిచి ధమ్మేహి గణనం గచ్ఛన్తి ఉద్దేసం గచ్ఛన్తి పరియాపన్నాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అత్థి కేచి ధమ్మా కేహిచి ధమ్మేహి గణనం గచ్ఛన్తి ఉద్దేసం గచ్ఛన్తి పరియాపన్నా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "నత్థి కేచి ధమ్మా కేహిచి ధమ్మేహి సఙ్గహితా"తి.

చక్ఖాయతనం కతమక్ఖన్ధగణనం [కతమం ఖన్ధగణనం (సీ. పీ. క.)] గచ్ఛతీతి? రూపక్ఖన్ధగణనం గచ్ఛతీతి. హఞ్చి చక్ఖాయతనం రూపక్ఖన్ధగణనం గచ్ఛతి, తేన వత రే వత్తబ్బే – "చక్ఖాయతనం రూపక్ఖన్ధేన సఙ్గహిత"న్తి. సోతాయతనం...పే.... ఘానాయతనం...పే.... జివ్హాయతనం...పే.... కాయాయతనం కతమక్ఖన్ధగణనం గచ్ఛతీతి? రూపక్ఖన్ధగణనం గచ్ఛతీతి. హఞ్చి కాయాయతనం రూపక్ఖన్ధగణనం గచ్ఛతి, తేన వత రే వత్తబ్బే – "కాయాయతనం రూపక్ఖన్ధేన సఙ్గహిత"న్తి.

రూపాయతనం...పే.... సద్దాయతనం...పే.... గన్ధాయతనం...పే.... రసాయతనం...పే.... ఫోట్ఠబ్బాయతనం కతమక్ఖన్ధగణనం గచ్ఛతీతి? రూపక్ఖన్ధగణనం గచ్ఛతీతి. హఞ్చి ఫోట్ఠబ్బాయతనం రూపక్ఖన్ధగణనం గచ్ఛతి, తేన వత రే వత్తబ్బే – "ఫోట్ఠబ్బాయతనం రూపక్ఖన్ధేన సఙ్గహిత"న్తి.

సుఖా వేదనా కతమక్ఖన్ధగణనం గచ్ఛతీతి? వేదనాక్ఖన్ధగణనం గచ్ఛతీతి. హఞ్చి సుఖా వేదనా వేదనాక్ఖన్ధగణనం గచ్ఛతి, తేన వత రే వత్తబ్బే – "సుఖా వేదనా వేదనాక్ఖన్ధేన సఙ్గహితా"తి. దుక్ఖా వేదనా...పే.... అదుక్ఖమసుఖా వేదనా కతమక్ఖన్ధగణనం గచ్ఛతీతి? వేదనాక్ఖన్ధగణనం గచ్ఛతీతి. హఞ్చి అదుక్ఖమసుఖా వేదనా వేదనాక్ఖన్ధగణనం గచ్ఛతి, తేన వత రే వత్తబ్బే – "అదుక్ఖమసుఖా వేదనా వేదనాక్ఖన్ధేన సఙ్గహితా"తి.

చక్ఖుసమ్ఫస్సజా సఞ్ఞా కతమక్ఖన్ధగణనం గచ్ఛతీతి? సఞ్ఞాక్ఖన్ధగణనం గచ్ఛతీతి. హఞ్చి చక్ఖుసమ్ఫస్సజా సఞ్ఞా సఞ్ఞాక్ఖన్ధగణనం గచ్ఛతి, తేన వత రే వత్తబ్బే – "చక్ఖుసమ్ఫస్సజా సఞ్ఞా సఞ్ఞాక్ఖన్ధేన సఙ్గహితా"తి. సోతసమ్ఫస్సజా సఞ్ఞా...పే.... మనోసమ్ఫస్సజా సఞ్ఞా కతమక్ఖన్ధగణనం గచ్ఛతీతి? సఞ్ఞాక్ఖన్ధగణనం గచ్ఛతీతి. హఞ్చి మనోసమ్ఫస్సజా సఞ్ఞా సఞ్ఞాక్ఖన్ధగణనం గచ్ఛతి, తేన వత రే వత్తబ్బే – "మనోసమ్ఫస్సజా సఞ్ఞా సఞ్ఞాక్ఖన్ధేన సఙ్గహితా"తి.

చక్ఖుసమ్ఫస్సజా చేతనా...పే.... మనోసమ్ఫస్సజా చేతనా కతమక్ఖన్ధగణనం గచ్ఛతీతి? సఙ్ఖారక్ఖన్ధగణనం గచ్ఛతీతి. హఞ్చి మనోసమ్ఫస్సజా చేతనా సఙ్ఖారక్ఖన్ధగణనం గచ్ఛతి, తేన వత రే వత్తబ్బే – "మనోసమ్ఫస్సజా చేతనా సఙ్ఖారక్ఖన్ధేన సఙ్గహితా"తి.

చక్ఖువిఞ్ఞాణం ...పే.... మనోవిఞ్ఞాణం కతమక్ఖన్ధగణనం గచ్ఛతీతి ? విఞ్ఞాణక్ఖన్ధగణనం గచ్ఛతీతి. హఞ్చి మనోవిఞ్ఞాణం విఞ్ఞాణక్ఖన్ధగణనం గచ్ఛతి, తేన వత రే వత్తబ్బే – "మనోవిఞ్ఞాణం విఞ్ఞాణక్ఖన్ధేన సఙ్గహిత"న్తి.

४२१. యథా దామేన వా యోత్తేన వా ద్వే బలిబద్దా సఙ్గహితా, సిక్కాయ పిణ్డపాతో సఙ్గహితో, సా గద్దులేన సఙ్గహితో; ఏవమేవ తే ధమ్మా తేహి ధమ్మేహి సఙ్గహితాతి [సకవాదివచనం (అట్ఠకథా పస్సితబ్బా)]? హఞ్చి దామేన వా యోత్తేన వా ద్వే బలిబద్దా సఙ్గహితా, సిక్కాయ పిణ్డపాతో సఙ్గహితో, సా గద్దులేన సఙ్గహితో, తేన వత రే వత్తబ్బే – "అత్థి కేచి ధమ్మా కేహిచి ధమ్మేహి సఙ్గహితా"తి [సకవాదివచనం (అట్ఠకథా పస్సితబ్బా)].

సఙ్గహితకథా నిట్ఠితా.

౭. సత్తమవగ్గో

(౬४) ౨. సమ్పయుత్తకథా

४२३. నత్థి కేచి ధమ్మా కేహిచి ధమ్మేహి సమ్పయుత్తాతి? ఆమన్తా. నను అత్థి కేచి ధమ్మా కేహిచి ధమ్మేహి సహగతా సహజాతా సంసట్ఠా ఏకుప్పాదా ఏకనిరోధా ఏకవత్థుకా ఏకారమ్మణాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అత్థి కేచి ధమ్మా కేహిచి ధమ్మేహి సహగతా సహజాతా సంసట్ఠా ఏకుప్పాదా ఏకనిరోధా ఏకవత్థుకా ఏకారమ్మణా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "నత్థి కేచి ధమ్మా కేహిచి ధమ్మేహి సమ్పయుత్తా"తి.

వేదనాక్ఖన్ధో సఞ్ఞాక్ఖన్ధేన సహజాతోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి వేదనాక్ఖన్ధో సఞ్ఞాక్ఖన్ధేన సహజాతో, తేన వత రే వత్తబ్బే – "వేదనాక్ఖన్ధో సఞ్ఞాక్ఖన్ధేన సమ్పయుత్తో"తి.

వేదనాక్ఖన్ధో సఙ్ఖారక్ఖన్ధేన... విఞ్ఞాణక్ఖన్ధేన సహజాతోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి వేదనాక్ఖన్ధో విఞ్ఞాణక్ఖన్ధేన సహజాతో, తేన వత రే వత్తబ్బే – "వేదనాక్ఖన్ధో విఞ్ఞాణక్ఖన్ధేన సమ్పయుత్తో"తి.

సఞ్ఞాక్ఖన్ధో ... సఙ్ఖారక్ఖన్ధో... విఞ్ఞాణక్ఖన్ధో వేదనాఖన్ధేన... సఞ్ఞాక్ఖన్ధేన... సఙ్ఖారక్ఖన్ధేన సహజాతోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి విఞ్ఞాణక్ఖన్ధో సఙ్ఖారక్ఖన్ధేన సహజాతో , తేన వత రే వత్తబ్బే – "విఞ్ఞాణక్ఖన్ధో సఙ్ఖారక్ఖన్ధేన సమ్పయుత్తో"తి.

४२४. యథా తిలమ్హి తేలం అనుగతం అనుపవిట్ఠం, ఉచ్ఛుమ్హి రసో అనుగతో అనుపవిట్ఠో; ఏవమేవ తే ధమ్మా తేహి ధమ్మేహి అనుగతా అనుపవిట్ఠాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

సమ్పయుత్తకథా నిట్ఠితా.

౭. సత్తమవగ్గో

(౬౫) ౩. చేతసికకథా

४२౫. నత్థి చేతసికో ధమ్మోతి? ఆమన్తా. నను అత్థి కేచి ధమ్మా చిత్తేన సహగతా సహజాతా సంసట్ఠా సమ్పయుత్తా ఏకుప్పాదా ఏకనిరోధా ఏకవత్థుకా ఏకారమ్మణాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అత్థి కేచి ధమ్మా చిత్తేన సహగతా సహజాతా సంసట్ఠా సమ్పయుత్తా ఏకుప్పాదా ఏకనిరోధా ఏకవత్థుకా ఏకారమ్మణా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "నత్థి చేతసికో ధమ్మో"తి.

ఫస్సో చిత్తేన సహజాతోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి ఫస్సో చిత్తేన సహజాతో, తేన వత రే వత్తబ్బే – “ఫస్సో చేతసికో”తి. వేదనా...పే.... సఞ్ఞా... చేతనా... సద్ధా... వీరియం... సతి... సమాధి... పఞ్ఞా... రాగో... దోసో... మోహో...పే.... అనోత్తప్పం చిత్తేన సహజాతన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి అనోత్తప్పం చిత్తేన సహజాతం, తేన వత రే వత్తబ్బే – “అనోత్తప్పం చేతసిక”న్తి.

౪౭౬. చిత్తేన సహజాతాతి కత్వా చేతసికాతి? ఆమన్తా. ఫస్సేన సహజాతాతి కత్వా ఫస్సికాతి [ఫస్సికాతి (పీ॰ అట్ఠ॰)]? ఆమన్తా. చిత్తేన సహజాతాతి కత్వా చేతసికాతి? ఆమన్తా . వేదనాయ... సఞ్ఞాయ... చేతనాయ... సద్ధాయ... వీరియేన... సతియా... సమాధినా... పఞ్ఞాయ... రాగేన... దోసేన... మోహేన...పే.... అనోత్తప్పేన సహజాతాతి కత్వా అనోత్తప్పసికాతి [అనోత్తప్పికాతి (?)]? ఆమన్తా.

౪౭౭. నత్థి చేతసికో ధమ్మోతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా –

“చిత్తఞ్హిదం చేతసికా చ ధమ్మా,
అనత్తతో సంవిదితస్స హోన్తి;
హీనప్పణీతం తదుభయే విదిత్వా,
సమ్మద్దసో వేది పలోకధమ్మ”న్తి.

అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి అత్థి చేతసికో ధమ్మోతి.

నత్థి చేతసికో ధమ్మోతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “ఇధ, కేవట్ట, భిక్ఖు పరసత్తానం పరపుగ్గలానం చిత్తమ్పి ఆదిసతి చేతసికమ్పి ఆదిసతి వితక్కితమ్పి ఆదిసతి విచారితమ్పి ఆదిసతి – ‘ఏవమ్పి తే మనో, ఇత్థమ్పి తే మనో, ఇతిపి తే చిత్త’”న్తి [దీ॰ ని॰ ౧.౪౮౨]. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి అత్థి చేతసికో ధమ్మోతి.

చేతసికకథా నిట్ఠితా.

౭. సత్తమవగ్గో

(౬౬) ౪. దానకథా

౪౭౮. చేతసికో ధమ్మో దానన్తి? ఆమన్తా. లబ్భా చేతసికో ధమ్మో పరేసం దాతున్తి? న హేవం వత్తబ్బే ...పే.... లబ్భా చేతసికో ధమ్మో పరేసం దాతున్తి? ఆమన్తా. లబ్భా ఫస్సో పరేసం దాతున్తి? న హేవం వత్తబ్బే ...పే.... లబ్భా వేదనా...పే.... సఞ్ఞా... చేతనా... సద్ధా... వీరియం... సతి... సమాధి... పఞ్ఞా పరేసం దాతున్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౪౭౯. న వత్తబ్బం – చేతసికో ధమ్మో దానన్తి? ఆమన్తా. దానం అనిట్ఠఫలం అకన్తఫలం అమనుఞ్ఞఫలం సేచనకఫలం దుక్ఖుద్రయం దుక్ఖవిపాకన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... నను దానం ఇట్ఠఫలం కన్తఫలం మనుఞ్ఞఫలం అసేచనకఫలం సుఖుద్రయం సుఖవిపాకన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి దానం ఇట్ఠఫలం కన్తఫలం మనుఞ్ఞఫలం అసేచనకఫలం సుఖుద్రయం సుఖవిపాకం , తేన వత రే వత్తబ్బే – “చేతసికో ధమ్మో దాన”న్తి.

దానం ఇట్ఠఫలం వుత్తం భగవతా, చీవరం దానన్తి [ఉపరి వుచ్చమానాయ పరవాదీపుచ్ఛాయ సదిసా, అట్ఠకథా ఓలోకేతబ్బా]? ఆమన్తా. చీవరం ఇట్ఠఫలం కన్తఫలం మనుఞ్ఞఫలం అసేచనకఫలం సుఖుద్రయం సుఖవిపాకన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… దానం ఇట్ఠఫలం వుత్తం భగవతా, పిణ్డపాతో సేనాసనం గిలానపచ్చయభేసజ్జపరిక్ఖారో దానన్తి? ఆమన్తా. గిలానపచ్చయభేసజ్జపరిక్ఖారో ఇట్ఠఫలో కన్తఫలో మనుఞ్ఞఫలో అసేచనకఫలో సుఖుద్రయో సుఖవిపాకోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౪౮౦. న వత్తబ్బం – ‘‘చేతసికో ధమ్మో దాన’’న్తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా –

‘‘సద్ధా హిరియం కుసలఞ్చ దానం,
ధమ్మా ఏతే సప్పురిసానుయాతా;
ఏతఞ్హి మగ్గం దివియం వదన్తి,
ఏతేన హి గచ్ఛతి దేవలోక’’న్తి [అ॰ ని॰ ౮.౩౨].

అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి చేతసికో ధమ్మో దానన్తి.

న వత్తబ్బం – ‘‘చేతసికో ధమ్మో దాన’’న్తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – ‘‘పఞ్చిమాని, భిక్ఖవే, దానాని మహాదానాని అగ్గఞ్ఞాని రత్తఞ్ఞాని వంసఞ్ఞాని పోరాణాని అసఙ్కిణ్ణాని అసఙ్కిణ్ణపుబ్బాని, న సఙ్కియన్తి న సఙ్కియిస్సన్తి, అప్పటికుట్ఠాని సమణేహి బ్రాహ్మణేహి విఞ్ఞూహి! కతమాని పఞ్చ? ఇధ, భిక్ఖవే, అరియసావకో పాణాతిపాతం పహాయ పాణాతిపాతా పటివిరతో హోతి. పాణాతిపాతా పటివిరతో, భిక్ఖవే, అరియసావకో అపరిమాణానం సత్తానం అభయం దేతి అవేరం దేతి అబ్యాబజ్ఝం [అబ్యాపజ్ఝం (స్యా॰ క॰)] దేతి. అపరిమాణానం సత్తానం అభయం దత్వా అవేరం దత్వా అబ్యాబజ్ఝం దత్వా అపరిమాణస్స అభయస్స అవేరస్స అబ్యాబజ్ఝస్స భాగీ హోతి. ఇదం, భిక్ఖవే , పఠమం దానం మహాదానం అగ్గఞ్ఞం రత్తఞ్ఞం వంసఞ్ఞం పోరాణం అసఙ్కిణ్ణం అసఙ్కిణ్ణపుబ్బం, న సఙ్కియతి న సఙ్కియిస్సతి, అప్పటికుట్ఠం సమణేహి బ్రాహ్మణేహి విఞ్ఞూహి. పున చపరం, భిక్ఖవే, అరియసావకో అదిన్నాదానం పహాయ…పే॰… కామేసుమిచ్ఛాచారం పహాయ…పే॰… ముసావాదం పహాయ…పే॰… సురామేరయమజ్జపమాదట్ఠానం పహాయ సురామేరయమజ్జపమాదట్ఠానా పటివిరతో హోతి. సురామేరయమజ్జపమాదట్ఠానా పటివిరతో, భిక్ఖవే, అరియసావకో అపరిమాణానం సత్తానం అభయం దేతి అవేరం దేతి అబ్యాబజ్ఝం దేతి. అపరిమాణానం సత్తానం అభయం దత్వా అవేరం దత్వా అబ్యాబజ్ఝం దత్వా అపరిమాణస్స అభయస్స అవేరస్స అబ్యాబజ్ఝస్స భాగీ హోతి. ఇదం, భిక్ఖవే , పఞ్చమం దానం మహాదానం అగ్గఞ్ఞం రత్తఞ్ఞం వంసఞ్ఞం పోరాణం అసఙ్కిణ్ణం అసఙ్కిణ్ణపుబ్బం, న సఙ్కియతి న సఙ్కియిస్సతి, అప్పటికుట్ఠం సమణేహి బ్రాహ్మణేహి విఞ్ఞూహి. ఇమాని ఖో, భిక్ఖవే, పఞ్చ దానాని మహాదానాని అగ్గఞ్ఞాని రత్తఞ్ఞాని వంసఞ్ఞాని పోరాణాని అసఙ్కిణ్ణాని అసఙ్కిణ్ణపుబ్బాని, న సఙ్కియన్తి న సఙ్కియిస్సన్తి, అప్పటికుట్ఠాని సమణేహి బ్రాహ్మణేహి విఞ్ఞూహీ’’తి [అ॰ ని॰ ౮.౩౯]. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి చేతసికో ధమ్మో దానన్తి.

౪౮౧. న వత్తబ్బం – ‘‘దేయ్యధమ్మో దాన’’న్తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – ‘‘ఇధేకచ్చో అన్నం దేతి, పానం దేతి, వత్థం దేతి, యానం దేతి, మాలం దేతి, గన్ధం దేతి, విలేపనం దేతి, సేయ్యం దేతి, ఆవసథం దేతి, పదీపేయ్యం దేతీ’’తి [సం॰

ని॰ ౩.౩౬౨-౩౬౧ థోకం విసదిసం]! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి దేయ్యధమ్మో దానన్తి.

౪౮౨. దేయ్యధమ్మో దానన్తి? ఆమన్తా. దేయ్యధమ్మో ఇట్ఠఫలో కన్తఫలో మనుఞ్ఞఫలో అసేచనకఫలో సుఖుద్రయో సుఖవిపాకోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... దానం ఇట్ఠఫలం వుత్తం భగవతా, చీవరం దానన్తి? ఆమన్తా. చీవరం ఇట్ఠఫలం కన్తఫలం మనుఞ్ఞఫలం అసేచనకఫలం సుఖుద్రయం సుఖవిపాకన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... దానం ఇట్ఠఫలం వుత్తం భగవతా, పిణ్డపాతో దానం... సేనాసనం దానం... గిలానపచ్చయభేసజ్జపరిక్ఖారో దానన్తి? ఆమన్తా. గిలానపచ్చయభేసజ్జపరిక్ఖారో ఇట్ఠఫలో కన్తఫలో మనుఞ్ఞఫలో అసేచనకఫలో సుఖుద్రయో సుఖవిపాకోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... తేన హి న వత్తబ్బం – "దేయ్యధమ్మో దాన"న్తి.

దానకథా నిట్ఠితా.

౭. సత్తమవగ్గో

(౬౭) ౫. పరిభోగమయపుఞ్ఞకథా

౪౮౩. పరిభోగమయం పుఞ్ఞం వడ్ఢతీతి? ఆమన్తా. పరిభోగమయో ఫస్సో వడ్ఢతి, వేదనా వడ్ఢతి, సఞ్ఞా వడ్ఢతి, చేతనా వడ్ఢతి, చిత్తం వడ్ఢతి, సద్ధా వడ్ఢతి, వీరియం వడ్ఢతి, సతి వడ్ఢతి, సమాధి వడ్ఢతి, పఞ్ఞా వడ్ఢతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

పరిభోగమయం పుఞ్ఞం వడ్ఢతీతి? ఆమన్తా. లతా వియ వడ్ఢతి, మాలువా వియ వడ్ఢతి, రుక్ఖో వియ వడ్ఢతి, తిణం వియ వడ్ఢతి, ముఞ్జపుఞ్జో వియ వడ్ఢతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

౪౮౪. పరిభోగమయం పుఞ్ఞం వడ్ఢతీతి? ఆమన్తా. దాయకో దానం దత్వా న సమన్నాహరతి, హోతి పుఞ్ఞన్తి? ఆమన్తా. అనావట్టేన్తస్స [అనావట్టన్తస్స (సీ॰ పీ॰ క॰), అనావజ్జన్తస్స (స్యా॰)] హోతి... అనాభోగస్స హోతి... అసమన్నాహరన్తస్స హోతి... అమనసికరోన్తస్స హోతి... అచేతయన్తస్స హోతి... అపత్థయన్తస్స హోతి... అప్పణిదహన్తస్స హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... నను ఆవట్టేన్తస్స హోతి... ఆభోగస్స హోతి... సమన్నాహరన్తస్స హోతి... మనసికరోన్తస్స హోతి... చేతయన్తస్స హోతి... పత్థయన్తస్స హోతి... పణిదహన్తస్స హోతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి ఆవట్టేన్తస్స హోతి... ఆభోగస్స హోతి... సమన్నాహరన్తస్స హోతి... మనసికరోన్తస్స హోతి... చేతయన్తస్స హోతి... పత్థయన్తస్స హోతి... పణిదహన్తస్స హోతి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "పరిభోగమయం పుఞ్ఞం వడ్ఢతీ"తి.

౪౮౫. పరిభోగమయం పుఞ్ఞం వడ్ఢతీతి? ఆమన్తా. దాయకో దానం దత్వా కామవితక్కం వితక్కేతి, బ్యాపాదవితక్కం వితక్కేతి, విహింసావితక్కం వితక్కేతి , హోతి పుఞ్ఞన్తి? ఆమన్తా. ద్విన్నం ఫస్సానం...పే॰... ద్విన్నం చిత్తానం సమోధానం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... ద్విన్నం ఫస్సానం...పే॰... ద్విన్నం చిత్తానం సమోధానం హోతీతి? ఆమన్తా. కుసలాకుసలా సావజ్జానవజ్జా హీనపణీతా కణ్హసుక్కసప్పటిభాగా ధమ్మా సమ్ముఖీభావం ఆగచ్ఛన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... కుసలాకుసలా సావజ్జానవజ్జా హీనపణీతా కణ్హసుక్కసప్పటిభాగా ధమ్మా సమ్ముఖీభావం ఆగచ్ఛన్తీతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "చత్తారిమాని, భిక్ఖవే, సువిదూరవిదూరాని! కతమాని చత్తారి? నభఞ్చ, భిక్ఖవే, పథవీ చ – ఇదం

పఠమం సువిదూరవిదూరం. ఓరిమఞ్చ, భిక్ఖవే, తీరం సముద్దస్స పారిమఞ్చ తీరం – ఇదం దుతియం సువిదూరవిదూరం. యతో చ, భిక్ఖవే, వేరోచనో అబ్భుదేతి యత్థ చ అత్థమేతి – ఇదం తతియం సువిదూరవిదూరం. సతఞ్చ, భిక్ఖవే, ధమ్మో అసతఞ్చ ధమ్మో – ఇదం చతుత్థం సువిదూరవిదూరం. ఇమాని ఖో, భిక్ఖవే, చత్తారి సువిదూరవిదూరానీతి.

“నభఞ్చ దూరే పథవీ చ దూరే,
పారం సముద్దస్స తదాహు దూరే;
యతో చ వేరోచనో అబ్భుదేతి,
పభఙ్కరో యత్థ చ అత్థమేతి.

“తతో హవే దూరతరం వదన్తి,
సతఞ్చ ధమ్మం అసతఞ్చ ధమ్మం;
అబ్యాయికో హోతి సతం సమాగమో,
యావమ్పి తిట్ఠేయ్య తథేవ హోతి.

“ఖిప్పఞ్హి వేతి [ఖిప్పంహవేతి (బహూసు)] అసతం సమాగమో;
తస్మా సతం ధమ్మో అసబ్భి ఆరకా”తి [అ॰ ని॰ ౪.౪౭].

అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – “కుసలాకుసలా సావజ్జానవజ్జా హీనపణీతా కణ్హసుక్కసప్పటిభాగా ధమ్మా సమ్ముఖీభావం ఆగచ్ఛన్తీ”తి.

౪౮౬. న వత్తబ్బం – “పరిభోగమయం పుఞ్ఞం వడ్ఢతీ”తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా –

“ఆరామరోపా వనరోపా, యే జనా సేతుకారకా;
పపఞ్చ ఉదపానఞ్చ, యే దదన్తి ఉపస్సయం.

“తేసం దివా చ రత్తో చ, సదా పుఞ్ఞం పవడ్ఢతి;
ధమ్మట్ఠా సీలసమ్పన్నా, తే జనా సగ్గగామినో”తి [సం॰ ని॰ ౧.౪౭].

అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి పరిభోగమయం పుఞ్ఞం వడ్ఢతీతి.

న వత్తబ్బం – “పరిభోగమయం పుఞ్ఞం వడ్ఢతీ”తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “చత్తారోమే, భిక్ఖవే, పుఞ్ఞాభిసన్దా కుసలాభిసన్దా సుఖస్సాహారా సోవగ్గికా సుఖవిపాకా సగ్గసంవత్తనికా ఇట్ఠాయ కన్తాయ మనాపాయ హితాయ సుఖాయ సంవత్తన్తి! కతమే చత్తారో? యస్స, భిక్ఖవే, భిక్ఖు చీవరం పరిభుఞ్జమానో అప్పమాణం చేతోసమాధిం ఉపసమ్పజ్జ విహరతి, అప్పమాణో తస్స పుఞ్ఞాభిసన్దో కుసలాభిసన్దో సుఖస్సాహారో సోవగ్గికో సుఖవిపాకో సగ్గసంవత్తనికో ఇట్ఠాయ కన్తాయ మనాపాయ హితాయ సుఖాయ సంవత్తతి. యస్స, భిక్ఖవే, భిక్ఖు పిణ్డపాతం పరిభుఞ్జమానో…పే॰… సేనాసనం పరిభుఞ్జమానో…పే॰… గిలానపచ్చయభేసజ్జపరిక్ఖారం పరిభుఞ్జమానో అప్పమాణం చేతోసమాధిం ఉపసమ్పజ్జ విహరతి,

అప్పమాణో తస్స పుఞ్ఞాభిసన్దో కుసలాభిసన్దో సుఖస్సాహారో సోవగ్గికో సుఖవిపాకో సగ్గసంవత్తనికో ఇట్ఠాయ కన్తాయ మనాపాయ హితాయ సుఖాయ సంవత్తతి. ఇమే ఖో, భిక్ఖవే, చత్తారో పుఞ్ఞాభిసన్దా కుసలాభిసన్దా సుఖస్సాహారా సోవగ్గికా సుఖవిపాకా సగ్గసంవత్తనికా ఇట్ఠాయ కన్తాయ మనాపాయ హితాయ సుఖాయ సంవత్తన్తీ"తి [అ॰ ని॰ ౪.౨౧౧]. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి పరిభోగమయం పుఞ్ఞం వడ్ఢతీతి.

౪౮౭. పరిభోగమయం పుఞ్ఞం వడ్ఢతీతి? ఆమన్తా. దాయకో దానం దేతి, పటిగ్గాహకో పటిగ్గహేత్వా న పరిభుఞ్జతి ఛడ్డేతి విస్సజ్జేతి, హోతి పుఞ్ఞన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి దాయకో దానం దేతి, పటిగ్గాహకో పటిగ్గహేత్వా న పరిభుఞ్జతి ఛడ్డేతి విస్సజ్జేతి, హోతి పుఞ్ఞం; నో చ వత రే వత్తబ్బే – "పరిభోగమయం పుఞ్ఞం వడ్ఢతీ"తి.

పరిభోగమయం పుఞ్ఞం వడ్ఢతీతి? ఆమన్తా. దాయకో దానం దేతి, పటిగ్గాహకే పటిగ్గహితే రాజానో వా హరన్తి, చోరా వా హరన్తి, అగ్గి వా దహతి, ఉదకం వా వహతి, అప్పియా వా దాయాదా హరన్తి, హోతి పుఞ్ఞన్తి? ఆమన్తా . హఞ్చి దాయకో దానం దేతి, పటిగ్గాహకే పటిగ్గహితే రాజానో వా హరన్తి, చోరా వా హరన్తి, అగ్గి వా దహతి, ఉదకం వా వహతి, అప్పియా వా దాయాదా హరన్తి, హోతి పుఞ్ఞం; నో చ వత రే వత్తబ్బే – "పరిభోగమయం పుఞ్ఞం వడ్ఢతీ"తి.

పరిభోగమయపుఞ్ఞకథా నిట్ఠితా.

౭. సత్తమవగ్గో

(౬౮) ౬. ఇతోదిన్నకథా

౪౮౮. ఇతో దిన్నేన తత్థ యాపేన్తీతి? ఆమన్తా. ఇతో చీవరం దేన్తి తం చీవరం తత్థ పరిభుఞ్జన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే... పే॰... ఇతో పిణ్డపాతం దేన్తి, ఇతో సేనాసనం దేన్తి, ఇతో గిలానపచ్చయభేసజ్జపరిక్ఖారం దేన్తి, ఇతో ఖాదనీయం దేన్తి, ఇతో భోజనీయం దేన్తి, ఇతో పానీయం దేన్తి; తం పానీయం తత్థ పరిభుఞ్జన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

ఇతో దిన్నేన తత్థ యాపేన్తీతి? ఆమన్తా. అఞ్ఞో అఞ్ఞస్స కారకో పరకతం సుఖదుక్ఖం అఞ్ఞో కరోతి, అఞ్ఞో పటిసంవేదేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

౪౮౯. న వత్తబ్బం – "ఇతో దిన్నేన తత్థ యాపేన్తీ"తి? ఆమన్తా. నను పేతా అత్తనో అత్థాయ దానం దేన్తం అనుమోదేన్తి, చిత్తం పసాదేన్తి, పీతిం ఉప్పాదేన్తి, సోమనస్సం పటిలభన్తీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి పేతా అత్తనో అత్థాయ దానం దేన్తం అనుమోదేన్తి, చిత్తం పసాదేన్తి, పీతిం ఉప్పాదేన్తి, సోమనస్సం పటిలభన్తి; తేన వత రే వత్తబ్బే – "ఇతో దిన్నేన తత్థ యాపేన్తీ"తి.

౪౯౦. న వత్తబ్బం – "ఇతో దిన్నేన తత్థ యాపేన్తీ"తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా –

"ఉన్నమే ఉదకం వుట్ఠం, యథానిన్నం పవత్తతి;
ఏవమేవ ఇతో దిన్నం, పేతానం ఉపకప్పతి.

“యథా వారివహా పూరా, పరిపూరేన్తి సాగరం;
ఏవమేవ ఇతో దిన్నం, పేతానం ఉపకప్పతి.

“న హి తత్థ కసీ అత్థి, గోరక్ఖేత్థ న విజ్జతి;
వణిజ్జా తాదిసీ నత్థి, హిరఞ్ఞేన కయాకయం [కయక్కయం (సీ. పీ.)];
ఇతో దిన్నేన యాపేన్తి, పేతా కాలఙ్కతా తహి”న్తి [ఖు. పా. ౭.౬; పే. వ. ౧౯].

అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి ఇతో దిన్నేన తత్థ యాపేన్తీతి.

౪౯౧. న వత్తబ్బం – “ఇతో దిన్నేన తత్థ యాపేన్తీ”తి? ఆమన్తా. ననుచ వుత్తం భగవతా – “పఞ్చిమాని, భిక్ఖవే, ఠానాని సమ్పస్సన్తా మాతాపితరో పుత్తం ఇచ్ఛన్తి కులే జాయమానం! కతమాని పఞ్చ? భతో వా నో భరిస్సతి, కిచ్చం వా నో కరిస్సతి, కులవంసో చిరం ఠస్సతి, దాయజ్జం పటిపజ్జిస్సతి, అథ వా పన పేతానం కాలఙ్కతానం దక్ఖిణం అనుప్పదస్సతి – ఇమాని ఖో, భిక్ఖవే, పఞ్చ ఠానాని సమ్పస్సన్తా మాతాపితరో పుత్తం ఇచ్ఛన్తి కులే జాయమాన”న్తి.

“పఞ్చ ఠానాని సమ్పస్సం, పుత్తం ఇచ్ఛన్తి పణ్డితా;
భతో వా నో భరిస్సతి, కిచ్చం వా నో కరిస్సతి.

“కులవంసో చిరం తిట్ఠే, దాయజ్జం పటిపజ్జతి;
అథ వా పన పేతానం, దక్ఖిణం అనుప్పదస్సతి.

“ఠానానేతాని సమ్పస్సం, పుత్తం ఇచ్ఛన్తి పణ్డితా;
తస్మా సన్తో సప్పురిసా, కతఞ్ఞూ కతవేదినో.

“భరన్తి మాతాపితరో, పుబ్బే కతమనుస్సరం;
కరోన్తి తేసం కిచ్చాని, యథా తం పుబ్బకారినం.

“ఓవాదకారీ భతపోసీ, కులవంసం అహాపయం;
సద్ధో సీలేన సమ్పన్నో, పుత్తో హోతి పసంసియో”తి [అ. ని. ౫.౩౯].

అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి ఇతో దిన్నేన తత్థ యాపేన్తీతి.

ఇతో దిన్నకథా నిట్ఠితా.

౭. సత్తమవగ్గో

(౬౯) ౭. పథవీ కమ్మవిపాకోతికథా

౪౯౨. పథవీ కమ్మవిపాకోతి? ఆమన్తా. సుఖవేదనియా దుక్ఖవేదనియా అదుక్ఖమసుఖవేదనియా, సుఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తా, దుక్ఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తా, అదుక్ఖమసుఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తా, ఫస్సేన సమ్పయుత్తా, వేదనాయ సమ్పయుత్తా, సఞ్ఞాయ సమ్పయుత్తా, చేతనాయ సమ్పయుత్తా, చిత్తేన సమ్పయుత్తా, సారమ్మణా; అత్థి తాయ ఆవట్టనా [ఆవజ్జనా (స్యా॰ కం॰)] ఆభోగో సమన్నాహారో మనసికారో చేతనా పత్థనా పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... నను న సుఖవేదనియా న దుక్ఖవేదనియా న అదుక్ఖమసుఖవేదనియా, న సుఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తా, న దుక్ఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తా, న అదుక్ఖమసుఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తా, న ఫస్సేన సమ్పయుత్తా, న వేదనాయ సమ్పయుత్తా, న సఞ్ఞాయ సమ్పయుత్తా, న చేతనాయ సమ్పయుత్తా, న చిత్తేన సమ్పయుత్తా, అనారమ్మణా; నత్థి తాయ ఆవట్టనా ఆభోగో సమన్నాహారో మనసికారో చేతనా పత్థనా పణిధీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి న సుఖవేదనియా న దుక్ఖవేదనియా...పే॰... అనారమ్మణా; నత్థి తాయ ఆవట్టనా...పే॰... పణిధి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "పథవీ కమ్మవిపాకో"తి.

ఫస్సో కమ్మవిపాకో, ఫస్సో సుఖవేదనియో దుక్ఖవేదనియో అదుక్ఖమసుఖవేదనియో సుఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తో దుక్ఖాయ...పే॰... అదుక్ఖమసుఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తో ఫస్సేన సమ్పయుత్తో వేదనాయ సమ్పయుత్తో సఞ్ఞాయ సమ్పయుత్తో చేతనాయ సమ్పయుత్తో చిత్తేన సమ్పయుత్తో సారమ్మణో; అత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే॰... పణిధీతి? ఆమన్తా. పథవీ కమ్మవిపాకో, పథవీ సుఖవేదనియా దుక్ఖవేదనియా అదుక్ఖమసుఖవేదనియా సుఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తా దుక్ఖాయ...పే॰... అదుక్ఖమసుఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తా ఫస్సేన సమ్పయుత్తా వేదనాయ సమ్పయుత్తా సఞ్ఞాయ సమ్పయుత్తా చేతనాయ సమ్పయుత్తా చిత్తేన సమ్పయుత్తా సారమ్మణా; అత్థి తాయ ఆవట్టనా ఆభోగో సమన్నాహారో మనసికారో చేతనా పత్థనా పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే ...పే॰... పథవీ కమ్మవిపాకో, పథవీ న సుఖవేదనియా న దుక్ఖవేదనియా...పే॰... అనారమ్మణా; నత్థి తాయ ఆవట్టనా...పే॰... పణిధీతి? ఆమన్తా. ఫస్సో కమ్మవిపాకో, ఫస్సో న సుఖవేదనియో న దుక్ఖవేదనియో ...పే॰... అనారమ్మణో; నత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే॰... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

పథవీ కమ్మవిపాకోతి? ఆమన్తా. పథవీ పగ్గహనిగ్గహుపగా ఛేదనభేదనుపగాతి? ఆమన్తా . కమ్మవిపాకో పగ్గహనిగ్గహుపగో ఛేదనభేదనుపగోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

లబ్భా పథవీ కేతుం విక్కేతుం ఆఠపేతుం ఓచినితుం విచినితున్తి? ఆమన్తా. లబ్భా కమ్మవిపాకో కేతుం విక్కేతుం ఆఠపేతుం ఓచినితుం విచినితున్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

౪౯౩. పథవీ పరేసం సాధారణాతి? ఆమన్తా. కమ్మవిపాకో పరేసం సాధారణోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

కమ్మవిపాకో పరేసం సాధారణోతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా –

"అసాధారణమఞ్ఞేసం, అచోరహరణో నిధి;

కయిరాథ మచ్చో పుఞ్ఞాని, సచే సుచరితం చరే"తి [ఖు॰ పా॰ ౮.౯ ఖుద్దకపాఠే, థోకం విసదిసం].

అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – “కమ్మవిపాకో పరేసం సాధారణో”తి.

పథవీ కమ్మవిపాకోతి? ఆమన్తా. పఠమం పథవీ సణ్ఠాతి, పచ్ఛా సత్తా ఉప్పజ్జన్తీతి? ఆమన్తా. పఠమం విపాకో ఉప్పజ్జతి, పచ్ఛా విపాకపటిలాభాయ కమ్మం కరోన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

పథవీ సబ్బసత్తానం కమ్మవిపాకోతి? ఆమన్తా . సబ్బే సత్తా పథవిం పరిభుఞ్జన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… సబ్బే సత్తా పథవిం పరిభుఞ్జన్తీతి? ఆమన్తా. అత్థి కేచి పథవిం అపరిభుఞ్జిత్వా పరినిబ్బాయన్తీతి? ఆమన్తా. అత్థి కేచి కమ్మవిపాకం అఖేపేత్వా పరినిబ్బాయన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

పథవీ చక్కవత్తిసత్తస్స కమ్మవిపాకోతి? ఆమన్తా. అఞ్ఞే సత్తా పథవిం పరిభుఞ్జన్తీతి? ఆమన్తా. చక్కవత్తిసత్తస్స కమ్మవిపాకం అఞ్ఞే సత్తా పరిభుఞ్జన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… చక్కవత్తిసత్తస్స కమ్మవిపాకం అఞ్ఞే సత్తా పరిభుఞ్జన్తీతి? ఆమన్తా . చక్కవత్తిసత్తస్స ఫస్సం వేదనం సఞ్ఞం చేతనం చిత్తం సద్ధం వీరియం సతిం సమాధిం పఞ్ఞం అఞ్ఞే సత్తా పరిభుఞ్జన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౪౯౪. న వత్తబ్బం – “పథవీ కమ్మవిపాకో”తి? ఆమన్తా. నను అత్థి ఇస్సరియసంవత్తనియం కమ్మం అధిపచ్చసంవత్తనియం కమ్మన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి అత్థి ఇస్సరియసంవత్తనియం కమ్మం అధిపచ్చసంవత్తనియం కమ్మం, తేన వత రే వత్తబ్బే – “పథవీ కమ్మవిపాకో”తి.

పథవీ కమ్మవిపాకోతికథా నిట్ఠితా.

౭. సత్తమవగ్గో

(౭౦) ౮. జరామరణం విపాకోతికథా

౪౯౫. జరామరణం విపాకోతి? ఆమన్తా. సుఖవేదనియం దుక్ఖవేదనియం అదుక్ఖమసుఖవేదనియం, సుఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తం, దుక్ఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తం, అదుక్ఖమసుఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తం, ఫస్సేన సమ్పయుత్తం, వేదనాయ సమ్పయుత్తం, సఞ్ఞాయ సమ్పయుత్తం, చేతనాయ సమ్పయుత్తం, చిత్తేన సమ్పయుత్తం, సారమ్మణం; అత్థి తస్స ఆవట్టనా ఆభోగో సమన్నాహారో మనసికారో చేతనా పత్థనా పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… నను న సుఖవేదనియం న దుక్ఖవేదనియం…పే॰… అనారమ్మణం; నత్థి తస్స ఆవట్టనా…పే॰… పణిధీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి న సుఖవేదనియం న దుక్ఖవేదనియం…పే॰… అనారమ్మణం; నత్థి తస్స ఆవట్టనా …పే॰… పణిధి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “జరామరణం విపాకో”తి.

ఫస్సో విపాకో, ఫస్సో సుఖవేదనియో దుక్ఖవేదనియో…పే॰… సారమ్మణో; అత్థి తస్స ఆవట్టనా…పే॰… పణిధీతి? ఆమన్తా. జరామరణం విపాకో, జరామరణం సుఖవేదనియం దుక్ఖవేదనియం…పే॰… సారమ్మణం; అత్థి తస్స ఆవట్టనా… పే॰… పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

జరామరణం విపాకో, జరామరణం న సుఖవేదనియం న దుక్ఖవేదనియం...పే.... అనారమ్మణం; నత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? ఆమన్తా. ఫస్సో విపాకో, ఫస్సో న సుఖవేదనియో న దుక్ఖవేదనియో...పే.... అనారమ్మణో; నత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౪౯౬. అకుసలానం ధమ్మానం జరామరణం, అకుసలానం ధమ్మానం విపాకోతి? ఆమన్తా. కుసలానం ధమ్మానం జరామరణం, కుసలానం ధమ్మానం విపాకోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

కుసలానం ధమ్మానం జరామరణం, న వత్తబ్బం – "కుసలానం ధమ్మానం విపాకో"తి? ఆమన్తా. అకుసలానం ధమ్మానం జరామరణం, న వత్తబ్బం – "అకుసలానం ధమ్మానం విపాకో"తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

కుసలానం ధమ్మానం జరామరణం, అకుసలానం ధమ్మానం విపాకోతి? ఆమన్తా. అకుసలానం ధమ్మానం జరామరణం, కుసలానం ధమ్మానం విపాకోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

అకుసలానం ధమ్మానం జరామరణం, న వత్తబ్బం – "కుసలానం ధమ్మానం విపాకో"తి? ఆమన్తా. కుసలానం ధమ్మానం జరామరణం, న వత్తబ్బం – "అకుసలానం ధమ్మానం విపాకో"తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

కుసలానఞ్చ అకుసలానఞ్చ ధమ్మానం జరామరణం, అకుసలానం ధమ్మానం విపాకోతి? ఆమన్తా. కుసలానఞ్చ అకుసలానఞ్చ ధమ్మానం జరామరణం, కుసలానం ధమ్మానం విపాకోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

కుసలానఞ్చ అకుసలానఞ్చ ధమ్మానం జరామరణం, న వత్తబ్బం – "కుసలానం ధమ్మానం విపాకో"తి? ఆమన్తా. కుసలానఞ్చ అకుసలానఞ్చ ధమ్మానం జరామరణం, న వత్తబ్బం – "అకుసలానం ధమ్మానం విపాకో"తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౪౯౭. న వత్తబ్బం – "జరామరణం విపాకో"తి? ఆమన్తా. నను అత్థి దుబ్బణ్ణసంవత్తనియం కమ్మం అప్పాయుకసంవత్తనియం కమ్మన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి అత్థి దుబ్బణ్ణసంవత్తనియం కమ్మం అప్పాయుకసంవత్తనియం కమ్మం, తేన వత రే వత్తబ్బే – "జరామరణం విపాకో"తి.

జరామరణం విపాకోతికథా నిట్ఠితా.

౭. సత్తమవగ్గో

(౭౧) ౯. అరియధమ్మవిపాకకథా

౪౯౮. నత్థి అరియధమ్మవిపాకోతి? ఆమన్తా. నను మహప్ఫలం సామఞ్ఞం మహప్ఫలం బ్రహ్మఞ్ఞన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి మహప్ఫలం సామఞ్ఞం మహప్ఫలం బ్రహ్మఞ్ఞం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "నత్థి అరియధమ్మవిపాకో"తి.

నత్థి అరియధమ్మవిపాకోతి? ఆమన్తా. నను అత్థి సోతాపత్తిఫలన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి అత్థి సోతాపత్తిఫలం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “నత్థి అరియధమ్మవిపాకో”తి. నను అత్థి సకదాగామిఫలం…పే॰… అనాగామిఫలం…పే॰… అరహత్తఫలన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి అత్థి అరహత్తఫలం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “నత్థి అరియధమ్మవిపాకో”తి.

సోతాపత్తిఫలం న విపాకోతి? ఆమన్తా. దానఫలం న విపాకోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… సోతాపత్తిఫలం న విపాకోతి? ఆమన్తా. సీలఫలం…పే॰… భావనాఫలం న విపాకోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

సకదాగామిఫలం…పే॰… అనాగామిఫలం…పే॰… అరహత్తఫలం న విపాకోతి? ఆమన్తా. దానఫలం న విపాకోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అరహత్తఫలం న విపాకోతి? ఆమన్తా. సీలఫలం…పే॰… భావనాఫలం న విపాకోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… దానఫలం విపాకోతి? ఆమన్తా. సోతాపత్తిఫలం విపాకోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

దానఫలం విపాకోతి? ఆమన్తా. సకదాగామిఫలం…పే॰… అనాగామిఫలం…పే॰… అరహత్తఫలం విపాకోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… సీలఫలం…పే॰… భావనాఫలం విపాకోతి? ఆమన్తా. సోతాపత్తిఫలం విపాకోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… భావనాఫలం విపాకోతి? ఆమన్తా. సకదాగామిఫలం…పే॰… అనాగామిఫలం …పే॰… అరహత్తఫలం విపాకోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౪౯౯. కామావచరం కుసలం సవిపాకన్తి? ఆమన్తా. లోకుత్తరం కుసలం సవిపాకన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… రూపావచరం కుసలం…పే॰… అరూపావచరం కుసలం సవిపాకన్తి? ఆమన్తా. లోకుత్తరం కుసలం సవిపాకన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

లోకుత్తరం కుసలం అవిపాకన్తి? ఆమన్తా. కామావచరం కుసలం అవిపాకన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… లోకుత్తరం కుసలం అవిపాకన్తి? ఆమన్తా . రూపావచరం…పే॰… అరూపావచరం కుసలం అవిపాకన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౫౦౦. కామావచరం కుసలం సవిపాకం ఆచయగామీతి? ఆమన్తా. లోకుత్తరం కుసలం సవిపాకం ఆచయగామీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… రూపావచరం…పే॰… అరూపావచరం కుసలం సవిపాకం ఆచయగామీతి? ఆమన్తా. లోకుత్తరం కుసలం సవిపాకం ఆచయగామీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

లోకుత్తరం కుసలం సవిపాకం అపచయగామీతి? ఆమన్తా. కామావచరం కుసలం సవిపాకం అపచయగామీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰…. లోకుత్తరం కుసలం సవిపాకం అపచయగామీతి? ఆమన్తా. రూపావచరం…పే॰… అరూపావచరం కుసలం సవిపాకం అపచయగామీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అరియధమ్మవిపాకకథా నిట్ఠితా.

౭. సత్తమవగ్గో

(౭౨) ౧౦. విపాకో విపాకధమ్మధమ్మోతికథా

౭౧౧. విపాకో విపాకధమ్మధమ్మోతి? ఆమన్తా. తస్స విపాకో విపాకధమ్మధమ్మోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… తస్స విపాకో విపాకధమ్మధమ్మోతి? ఆమన్తా. తస్స తస్సేవ నత్థి దుక్ఖస్స అన్తకిరియా నత్థి వట్టుపచ్ఛేదో నత్థి అనుపాదాపరినిబ్బానన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰…

విపాకో విపాకధమ్మధమ్మోతి? ఆమన్తా. విపాకోతి వా విపాకధమ్మధమ్మోతి వా విపాకధమ్మధమ్మోతి వా విపాకోతి వా ఏసేసే ఏకట్ఠే సమే సమభాగే తజ్జాతేతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰…

విపాకో విపాకధమ్మధమ్మోతి? ఆమన్తా. విపాకో చ విపాకధమ్మధమ్మో చ విపాకధమ్మధమ్మో చ విపాకో చ సహగతా సహజాతా సంసట్ఠా సమ్పయుత్తా ఏకుప్పాదా ఏకనిరోధా ఏకవత్థుకా ఏకారమ్మణాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰…

విపాకో విపాకధమ్మధమ్మోతి? ఆమన్తా. తఞ్ఞేవ అకుసలం నో అకుసలస్స విపాకో, తఞ్ఞేవ కుసలం నో కుసలస్స విపాకోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰…

విపాకో విపాకధమ్మధమ్మోతి? ఆమన్తా. యేనేవ చిత్తేన పాణం హనతి తేనేవ చిత్తేన నిరయే పచ్చతి, యేనేవ చిత్తేన దానం దేతి తేనేవ చిత్తేన సగ్గే మోదతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰…

౭౧౨. న వత్తబ్బం – "విపాకో విపాకధమ్మధమ్మో"తి? ఆమన్తా. నను విపాకా చత్తారో ఖన్ధా అరూపినో అఞ్ఞమఞ్ఞపచ్చయాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి విపాకా చత్తారో ఖన్ధా అరూపినో అఞ్ఞమఞ్ఞపచ్చయా, తేన వత రే వత్తబ్బే – "విపాకో విపాకధమ్మధమ్మో"తి.

విపాకో విపాకధమ్మధమ్మోతికథా నిట్ఠితా.

సత్తమవగ్గో.

తస్సుద్దానం –

సఙ్గహో , సమ్పయుత్తో, చేతసికో ధమ్మో, చేతసికం దానం, పరిభోగమయం పుఞ్ఞం వడ్ఢతి, ఇతో దిన్నేన తత్థ యాపేన్తి, పథవీ కమ్మవిపాకో, జరామరణం విపాకో, నత్థి అరియధమ్మవిపాకో, విపాకో విపాకధమ్మధమ్మోతి.

೮. ಅಟ್ಠಮವಗ್ಗೋ

(೭೩) ೧. ಛಗತಿಕಥಾ

೨೦೩. ಛ ಗತಿಯೋತಿ? ಆಮನ್ತಾ. ನನು ಪಞ್ಚ ಗತಿಯೋ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ – ನಿರಯೋ, ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿ, ಪೇತ್ತಿವಿಸಯೋ, ಮನುಸ್ಸಾ, ದೇವಾತಿ [ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೧೫೩]? ಆಮನ್ತಾ. ಹಞ್ಚಿ ಪಞ್ಚ ಗತಿಯೋ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ – ನಿರಯೋ, ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿ, ಪೇತ್ತಿವಿಸಯೋ, ಮನುಸ್ಸಾ, ದೇವಾ; ನೋ ಚ ವತ ರೇ ವತ್ತಬ್ಬೇ – ‘‘ಛ ಗತಿಯೋ’’ತಿ.

ಛ ಗತಿಯೋತಿ? ಆಮನ್ತಾ. ನನು ಕಾಲಕಞ್ಚಿಕಾ [ಕಾಲಕಞ್ಜಿಕಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಕಾಳಕಞ್ಜಕಾ (ಪೀ॰)] ಸುರಾ ಪೇತಾನಂ ಸಮಾನವಣ್ಣಾ ಸಮಾನಭೋಗಾ ಸಮಾನಾಹಾರಾ ಸಮಾನಾಯುಕಾ ಪೇತೇಹಿ ಸಹ ಆವಾಹವಿವಾಹಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀತಿ? ಆಮನ್ತಾ. ಹಞ್ಚಿ ಕಾಲಕಞ್ಚಿಕಾ ಅಸುರಾ ಪೇತಾನಂ ಸಮಾನವಣ್ಣಾ ಸಮಾನಭೋಗಾ ಸಮಾನಾಹಾರಾ ಸಮಾನಾಯುಕಾ ಪೇತೇಹಿ ಸಹ ಆವಾಹವಿವಾಹಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ನೋ ಚ ವತ ರೇ ವತ್ತಬ್ಬೇ – ‘‘ಛ ಗತಿಯೋ’’ತಿ.

ಛ ಗತಿಯೋತಿ? ಆಮನ್ತಾ. ನನು ವೇಪಚಿತ್ತಿಪರಿಸಾ ದೇವಾನಂ ಸಮಾನವಣ್ಣಾ ಸಮಾನಭೋಗಾ ಸಮಾನಾಹಾರಾ ಸಮಾನಾಯುಕಾ ದೇವೇಹಿ ಸಹ ಆವಾಹವಿವಾಹಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀತಿ? ಆಮನ್ತಾ. ಹಞ್ಚಿ ವೇಪಚಿತ್ತಿಪರಿಸಾ ದೇವಾನಂ ಸಮಾನವಣ್ಣಾ ಸಮಾನಭೋಗಾ ಸಮಾನಾಹಾರಾ ಸಮಾನಾಯುಕಾ ದೇವೇಹಿ ಸಹ ಆವಾಹವಿವಾಹಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ನೋ ಚ ವತ ರೇ ವತ್ತಬ್ಬೇ – ‘‘ಛ ಗತಿಯೋ’’ತಿ.

ಛ ಗತಿಯೋತಿ? ಆಮನ್ತಾ. ನನು ವೇಪಚಿತ್ತಿಪರಿಸಾ ಪುಬ್ಬದೇವಾತಿ? ಆಮನ್ತಾ. ಹಞ್ಚಿ ವೇಪಚಿತ್ತಿಪರಿಸಾ ಪುಬ್ಬದೇವಾ, ನೋ ಚ ವತ ರೇ ವತ್ತಬ್ಬೇ – ‘‘ಛ ಗತಿಯೋ’’ತಿ.

೨೦೪. ನ ವತ್ತಬ್ಬಂ – ‘‘ಛ ಗತಿಯೋ’’ತಿ? ಆಮನ್ತಾ. ನನು ಅತ್ಥಿ ಅಸುರಕಾಯೋತಿ, ಆಮನ್ತಾ. ಹಞ್ಚಿ ಅತ್ಥಿ ಅಸುರಕಾಯೋ, ತೇನ ವತ ರೇ ವತ್ತಬ್ಬೇ – ‘‘ಛ ಗತಿಯೋ’’ತಿ.

ಛಗತಿಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ.

೮. ಅಟ್ಠಮವಗ್ಗೋ

(೭೪) ೨. ಅನ್ತರಾಭವಕಥಾ

೨೦೫. ಅತ್ಥಿ ಅನ್ತರಾಭವೋತಿ? ಆಮನ್ತಾ. ಕಾಮಭವೋತಿ? ನ ಹೇವಂ ವತ್ತಬ್ಬೇ…ಪೇ॰… ಅತ್ಥಿ ಅನ್ತರಾಭವೋತಿ? ಆಮನ್ತಾ. ರೂಪಭವೋತಿ ? ನ ಹೇವಂ ವತ್ತಬ್ಬೇ…ಪೇ॰… ಅತ್ಥಿ ಅನ್ತರಾಭವೋತಿ? ಆಮನ್ತಾ. ಅರೂಪಭವೋತಿ? ನ ಹೇವಂ ವತ್ತಬ್ಬೇ…ಪೇ॰… ಅತ್ಥಿ ಅನ್ತರಾಭವೋತಿ? ಆಮನ್ತಾ. ಕಾಮಭವಸ್ಸ ಚ ರೂಪಭವಸ್ಸ ಚ ಅನ್ತರೇ ಅತ್ಥಿ ಅನ್ತರಾಭವೋತಿ? ನ ಹೇವಂ ವತ್ತಬ್ಬೇ…ಪೇ॰… ಅತ್ಥಿ ಅನ್ತರಾಭವೋತಿ? ಆಮನ್ತಾ. ರೂಪಭವಸ್ಸ ಚ ಅರೂಪಭವಸ್ಸ ಚ ಅನ್ತರೇ ಅತ್ಥಿ ಅನ್ತರಾಭವೋತಿ? ನ ಹೇವಂ ವತ್ತಬ್ಬೇ…ಪೇ॰….

ಕಾಮಭವಸ್ಸ ಚ ರೂಪಭವಸ್ಸ ಚ ಅನ್ತರೇ ನತ್ಥಿ ಅನ್ತರಾಭವೋತಿ? ಆಮನ್ತಾ. ಹಞ್ಚಿ ಕಾಮಭವಸ್ಸ ಚ ರೂಪಭವಸ್ಸ ಚ ಅನ್ತರೇ ನತ್ಥಿ ಅನ್ತರಾಭವೋ, ನೋ ಚ ವತ ರೇ ವತ್ತಬ್ಬೇ – ‘‘ಅತ್ಥಿ ಅನ್ತರಾಭವೋ’’ತಿ. ರೂಪಭವಸ್ಸ ಚ ಅರೂಪಭವಸ್ಸ ಚ ಅನ್ತರೇ ನತ್ಥಿ ಅನ್ತರಾಭವೋತಿ?

ఆమన్తా . హఞ్చి రూపభవస్స చ అరూపభవస్స చ అన్తరే నత్థి అన్తరాభవో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అత్థి అన్తరాభవో"తి.

౨౧౦౬. అత్థి అన్తరాభవోతి? ఆమన్తా. పఞ్చమీ సా యోని, ఛట్ఠమీ సా గతి, అట్ఠమీ సా విఞ్ఞాణట్ఠితి, దసమో సో సత్తావాసోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అత్థి అన్తరాభవోతి? ఆమన్తా. అన్తరాభవో భవో గతి సత్తావాసో సంసారో యోని విఞ్ఞాణట్ఠితి అత్తభావపటిలాభోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అత్థి అన్తరాభవూపగం కమ్మన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అత్థి అన్తరాభవూపగా సత్తాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అన్తరాభవే సత్తా జాయన్తి జీయన్తి మీయన్తి చవన్తి ఉపపజ్జన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అన్తరాభవే అత్థి రూపం వేదనా సఞ్ఞా సఙ్ఖారా విఞ్ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అన్తరాభవో పఞ్చవోకారభవోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౨౧౦౭. అత్థి కామభవో, కామభవో భవో గతి సత్తావాసో సంసారో యోని విఞ్ఞాణట్ఠితి అత్తభావపటిలాభోతి? ఆమన్తా. అత్థి అన్తరాభవో, అన్తరాభవో భవో గతి సత్తావాసో సంసారో యోని విఞ్ఞాణట్ఠితి అత్తభావపటిలాభోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అత్థి కామభవూపగం కమ్మన్తి? ఆమన్తా. అత్థి అన్తరాభవూపగం కమ్మన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అత్థి కామభవూపగా సత్తాతి? ఆమన్తా. అత్థి అన్తరాభవూపగా సత్తాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... కామభవే సత్తా జాయన్తి జీయన్తి మీయన్తి చవన్తి ఉపపజ్జన్తీతి? ఆమన్తా. అన్తరాభవే సత్తా జాయన్తి జీయన్తి మీయన్తి చవన్తి ఉపపజ్జన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... కామభవే అత్థి రూపం వేదనా సఞ్ఞా సఙ్ఖారా విఞ్ఞాణన్తి? ఆమన్తా. అన్తరాభవే అత్థి రూపం వేదనా సఞ్ఞా సఙ్ఖారా విఞ్ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... కామభవో పఞ్చవోకారభవోతి? ఆమన్తా. అన్తరాభవో పఞ్చవోకారభవోతి? న హేవం వత్తబ్బే... పే....

అత్థి రూపభవో, రూపభవో భవో గతి సత్తావాసో సంసారో యోని విఞ్ఞాణట్ఠితి అత్తభావపటిలాభోతి? ఆమన్తా. అత్థి అన్తరాభవో, అన్తరాభవో భవో గతి సత్తావాసో సంసారో యోని విఞ్ఞాణట్ఠితి అత్తభావపటిలాభోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అత్థి రూపభవూపగం కమ్మన్తి? ఆమన్తా. అత్థి అన్తరాభవూపగం కమ్మన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అత్థి రూపభవూపగా సత్తాతి? ఆమన్తా. అత్థి అన్తరాభవూపగా సత్తాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... రూపభవే సత్తా జాయన్తి జీయన్తి మీయన్తి చవన్తి ఉపపజ్జన్తీతి? ఆమన్తా. అన్తరాభవే సత్తా జాయన్తి జీయన్తి మీయన్తి చవన్తి ఉపపజ్జన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... రూపభవే అత్థి రూపం వేదనా సఞ్ఞా సఙ్ఖారా విఞ్ఞాణన్తి? ఆమన్తా. అన్తరాభవే అత్థి రూపం వేదనా సఞ్ఞా సఙ్ఖారా విఞ్ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... రూపభవో పఞ్చవోకారభవోతి? ఆమన్తా. అన్తరాభవో పఞ్చవోకారభవోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

అత్థి అరూపభవో, అరూపభవో భవో గతి సత్తావాసో సంసారో యోని విఞ్ఞాణట్ఠితి అత్తభావపటిలాభోతి? ఆమన్తా. అత్థి అన్తరాభవో, అన్తరాభవో భవో గతి సత్తావాసో సంసారో యోని విఞ్ఞాణట్ఠితి అత్తభావపటిలాభోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అత్థి అరూపభవూపగం కమ్మన్తి? ఆమన్తా. అత్థి అన్తరాభవూపగం కమ్మన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అత్థి అరూపభవూపగా సత్తాతి? ఆమన్తా. అత్థి అన్తరాభవూపగా సత్తాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అరూపభవే సత్తా జాయన్తి జీయన్తి మీయన్తి చవన్తి ఉపపజ్జన్తీతి? ఆమన్తా. అన్తరాభవే సత్తా జాయన్తి జీయన్తి మీయన్తి చవన్తి ఉపపజ్జన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అరూపభవే అత్థి వేదనా సఞ్ఞా సఙ్ఖారా విఞ్ఞాణన్తి? ఆమన్తా. అన్తరాభవే అత్థి వేదనా సఞ్ఞా సఙ్ఖారా విఞ్ఞాణన్తి?

న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అరూపభవో చతువోకారభవోతి? ఆమన్తా. అన్తరాభవో చతువోకారభవోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౨౧౦౮. అత్థి అన్తరాభవోతి? ఆమన్తా. సబ్బేసఞ్ఞేవ సత్తానం అత్థి అన్తరాభవోతి? న హేవం వత్తబ్బే …పే॰… సబ్బేసఞ్ఞేవ సత్తానం నత్థి అన్తరాభవోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి సబ్బేసఞ్ఞేవ సత్తానం నత్థి అన్తరాభవో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అత్థి అన్తరాభవో”తి.

అత్థి అన్తరాభవోతి? ఆమన్తా. ఆనన్తరియస్స పుగ్గలస్స అత్థి అన్తరాభవోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… ఆనన్తరియస్స పుగ్గలస్స నత్థి అన్తరాభవోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి ఆనన్తరియస్స పుగ్గలస్స నత్థి అన్తరాభవో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అత్థి అన్తరాభవో”తి.

న ఆనన్తరియస్స పుగ్గలస్స అత్థి అన్తరాభవోతి? ఆమన్తా. ఆనన్తరియస్స పుగ్గలస్స అత్థి అన్తరాభవోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… ఆనన్తరియస్స పుగ్గలస్స నత్థి అన్తరాభవోతి? ఆమన్తా. న ఆనన్తరియస్స పుగ్గలస్స నత్థి అన్తరాభవోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… నిరయూపగస్స పుగ్గలస్స…పే॰… అసఞ్ఞసత్తూపగస్స పుగ్గలస్స …పే॰… అరూపూపగస్స పుగ్గలస్స అత్థి అన్తరాభవోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అరూపూపగస్స పుగ్గలస్స నత్థి అన్తరాభవోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరూపూపగస్స పుగ్గలస్స నత్థి అన్తరాభవో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అత్థి అన్తరాభవో”తి.

న అరూపూపగస్స పుగ్గలస్స అత్థి అన్తరాభవోతి? ఆమన్తా. అరూపూపగస్స పుగ్గలస్స అత్థి అన్తరాభవోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అరూపూపగస్స పుగ్గలస్స నత్థి అన్తరాభవోతి? ఆమన్తా. న అరూపూపగస్స పుగ్గలస్స నత్థి అన్తరాభవోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౨౧౦౯. న వత్తబ్బం అత్థి అన్తరాభవోతి? ఆమన్తా. నను అన్తరాపరినిబ్బాయీ పుగ్గలో అత్థీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అన్తరాపరినిబ్బాయీ పుగ్గలో అత్థి, తేన వత రే [నో చ వత రే (సీ॰ క॰), నో వత రే (స్యా॰)] వత్తబ్బే – “అత్థి అన్తరాభవో”తి.

అన్తరాపరినిబ్బాయీ పుగ్గలో అత్థీతి కత్వా అత్థి అన్తరాభవోతి? ఆమన్తా. ఉపహచ్చపరినిబ్బాయీ పుగ్గలో అత్థీతి కత్వా అత్థి ఉపహచ్చభవోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అన్తరాపరినిబ్బాయీ పుగ్గలో అత్థీతి కత్వా అత్థి అన్తరాభవోతి? ఆమన్తా. అసఙ్ఖారపరినిబ్బాయీ పుగ్గలో…పే॰… ససఙ్ఖారపరినిబ్బాయీ పుగ్గలో అత్థీతి కత్వా అత్థి ససఙ్ఖారభవోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అన్తరాభవకథా నిట్ఠితా.

౮. అట్ఠమవగ్గో

(౭౨) ౩. కామగుణకథా

౨౹౧౦. పఞ్చేవ కామగుణా కామధాతూతి? ఆమన్తా. నను అత్థి తప్పటిసఞ్ఞుత్తో ఛన్దోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అత్థి తప్పటిసఞ్ఞుత్తో ఛన్దో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "పఞ్చేవ కామగుణా కామధాతూ"తి. నను అత్థి తప్పటిసఞ్ఞుత్తో రాగో తప్పటిసఞ్ఞుత్తో ఛన్దో తప్పటిసఞ్ఞుత్తో ఛన్దరాగో తప్పటిసఞ్ఞుత్తో సఙ్కప్పో తప్పటిసఞ్ఞుత్తో రాగో తప్పటిసఞ్ఞుత్తో సఙ్కప్పరాగో తప్పటిసఞ్ఞుత్తా పీతి తప్పటిసఞ్ఞుత్తం సోమనస్సం తప్పటిసఞ్ఞుత్తం పీతిసోమనస్సన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి అత్థి తప్పటిసఞ్ఞుత్తం పీతిసోమనస్సం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "పఞ్చేవ కామగుణా కామధాతూ"తి.

పఞ్చేవ కామగుణా కామధాతూతి? ఆమన్తా. మనుస్సానం చక్ఖు న కామధాతూతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… మనుస్సానం సోతం…పే॰… మనుస్సానం ఘానం…పే॰… మనుస్సానం జివ్హా…పే॰… మనుస్సానం కాయో…పే॰… మనుస్సానం మనో న కామధాతూతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

మనుస్సానం మనో న కామధాతూతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా –

"పఞ్చ కామగుణా లోకే, మనోఛట్ఠా పవేదితా;

ఏత్థ ఛన్దం విరాజేత్వా, ఏవం దుక్ఖా పముచ్చతీ"తి [సు॰ ని॰ ౧౭౩; సం॰ ని॰ ౧.౩౦].

అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – "మనుస్సానం మనో న కామధాతూ"తి.

౨౹౧౧. పఞ్చేవ కామగుణా కామధాతూతి? ఆమన్తా. కామగుణా భవో గతి సత్తావాసో సంసారో యోని విఞ్ఞాణట్ఠితి అత్తభావపటిలాభోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అత్థి కామగుణూపగం కమ్మన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అత్థి కామగుణూపగా సత్తాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… కామగుణే సత్తా జాయన్తి జీయన్తి మీయన్తి చవన్తి ఉపపజ్జన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… కామగుణే అత్థి రూపం వేదనా సఞ్ఞా సఙ్ఖారా విఞ్ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… కామగుణా పఞ్చవోకారభవోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… కామగుణే సమ్మాసమ్బుద్ధా ఉప్పజ్జన్తి, పచ్చేకసమ్బుద్ధా ఉప్పజ్జన్తి, సావకయుగం ఉప్పజ్జతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

కామధాతు భవో గతి సత్తావాసో సంసారో యోని విఞ్ఞాణట్ఠితి అత్తభావపటిలాభోతి? ఆమన్తా. కామగుణా భవో గతి సత్తావాసో సంసారో యోని విఞ్ఞాణట్ఠితి అత్తభావపటిలాభోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అత్థి కామధాతూపగం కమ్మన్తి? ఆమన్తా. అత్థి కామగుణూపగం కమ్మన్తి ? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అత్థి కామధాతూపగా సత్తాతి? ఆమన్తా. అత్థి కామగుణూపగా సత్తాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

కామధాతుయా సత్తా జాయన్తి జీయన్తి మీయన్తి చవన్తి ఉపపజ్జన్తీతి? ఆమన్తా. కామగుణే సత్తా జాయన్తి జీయన్తి మీయన్తి చవన్తి ఉపపజ్జన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే …పే॰… కామధాతుయా అత్థి రూపం వేదనా సఞ్ఞా సఙ్ఖారా విఞ్ఞాణన్తి? ఆమన్తా. కామగుణే అత్థి రూపం వేదనా సఞ్ఞా సఙ్ఖారా విఞ్ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… కామధాతు పఞ్చవోకారభవోతి? ఆమన్తా. కామగుణా పఞ్చవోకారభవోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… కామధాతుయా సమ్మాసమ్బుద్ధా ఉప్పజ్జన్తి,

పచ్చేకసబుద్ధా ఉప్పజ్జన్తి, సావకయుగం ఉప్పజ్జతీతి? ఆమన్తా. కామగుణే సమ్మాసమ్బుద్ధా ఉప్పజ్జన్తి, పచ్చేకసమ్బుద్ధా ఉప్పజ్జన్తి, సావకయుగం ఉప్పజ్జతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

౫౧౨. న వత్తబ్బం – "పఞ్చేవ కామగుణా కామధాతూ"తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "పఞ్చిమే, భిక్ఖవే, కామగుణా! కతమే పఞ్చ? చక్ఖువిఞ్ఞేయ్యా రూపా ఇట్ఠా కన్తా మనాపా పియరూపా కామూపసంహితా రజనీయా, సోతవిఞ్ఞేయ్యా సద్దా...పే॰.... ఘానవిఞ్ఞేయ్యా గన్ధా...పే॰.... జివ్హావిఞ్ఞేయ్యా రసా...పే॰.... కాయవిఞ్ఞేయ్యా ఫోట్ఠబ్బా ఇట్ఠా కన్తా మనాపా పియరూపా కామూపసంహితా రజనీయా – ఇమే ఖో, భిక్ఖవే, పఞ్చ కామగుణా"తి. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి పఞ్చేవ కామగుణా కామధాతూతి.

కామగుణకథా నిట్ఠితా.

౮. అట్ఠమవగ్గో

(౭౬) ౪. కామకథా

౫౧౩. పఞ్చేవాయతనా కామాతి? ఆమన్తా. నను అత్థి తప్పటిసంయుత్తో ఛన్దోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అత్థి తప్పటిసంయుత్తో ఛన్దో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "పఞ్చేవాయతనా కామా"తి. నను అత్థి తప్పటిసంయుత్తో రాగో తప్పటిసంయుత్తో ఛన్దో తప్పటిసంయుత్తో ఛన్దరాగో తప్పటిసంయుత్తో సఙ్కప్పో తప్పటిసంయుత్తో రాగో తప్పటిసంయుత్తో సఙ్కప్పరాగో తప్పటిసంయుత్తా పీతి తప్పటిసంయుత్తం సోమనస్సం తప్పటిసంయుత్తం పీతిసోమనస్సన్తి? ఆమన్తా . హఞ్చి అత్థి తప్పటిసంయుత్తం పీతిసోమనస్సం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "పఞ్చేవాయతనా కామా"తి.

౫౧౪. న వత్తబ్బం – "పఞ్చేవాయతనా కామా"తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "పఞ్చిమే, భిక్ఖవే, కామగుణా! కతమే పఞ్చ? చక్ఖువిఞ్ఞేయ్యా రూపా...పే॰.... కాయవిఞ్ఞేయ్యా ఫోట్ఠబ్బా ఇట్ఠా కన్తా మనాపా పియరూపా కామూపసంహితా రజనీయా – ఇమే ఖో, భిక్ఖవే, పఞ్చ కామగుణా"తి. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి పఞ్చేవాయతనా కామాతి.

పఞ్చేవాయతనా కామాతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "పఞ్చిమే, భిక్ఖవే, కామగుణా! కతమే పఞ్చ? చక్ఖువిఞ్ఞేయ్యా రూపా...పే॰.... కాయవిఞ్ఞేయ్యా ఫోట్ఠబ్బా ఇట్ఠా కన్తా మనాపా పియరూపా కామూపసంహితా రజనీయా – ఇమే ఖో, భిక్ఖవే, పఞ్చ కామగుణా . అపి చ, భిక్ఖవే, నేతే కామా కామగుణా నామేతే అరియస్స వినయే వుచ్చ"న్తి –

"సఙ్కప్పరాగో పురిసస్స కామో,
న తే కామా యాని చిత్రాని లోకే;
సఙ్కప్పరాగో పురిసస్స కామో,
తిట్ఠన్తి చిత్రాని తథేవ లోకే;
అథేత్థ ధీరా వినయన్తి ఛన్ద"న్తి [అ॰ ని॰ ౬.౬౩ నిబ్బేధికసుత్తే].

అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – "పఞ్చేవాయతనా కామా"తి.

కామకథా నిట్ఠితా.

౮. అట్ఠమవగ్గో

(౭౭) ౫. రూపధాతుకథా

౫౧౫. రూపినో ధమ్మా రూపధాతూతి? ఆమన్తా. రూపం భవో గతి సత్తావాసో సంసారో యోని విఞ్ఞాణట్ఠితి అత్తభావపటిలాభోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే… అత్థి రూపూపగం కమ్మన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే… అత్థి రూపూపగా సత్తాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే… రూపే సత్తా జాయన్తి జీయన్తి మీయన్తి చవన్తి ఉపపజ్జన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే… రూపే అత్థి రూపం వేదనా సఞ్ఞా సఙ్ఖారా విఞ్ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే… రూపం పఞ్చవోకారభవోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

రూపధాతు భవో గతి…పే… అత్తభావపటిలాభోతి? ఆమన్తా. రూపం భవో గతి…పే… అత్తభావపటిలాభోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే… అత్థి రూపధాతూపగం కమ్మన్తి? ఆమన్తా. అత్థి రూపూపగం కమ్మన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే… అత్థి రూపధాతూపగా సత్తాతి? ఆమన్తా. అత్థి రూపూపగా సత్తాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

రూపధాతుయా సత్తా జాయన్తి జీయన్తి మీయన్తి చవన్తి ఉపపజ్జన్తీతి? ఆమన్తా. రూపే సత్తా జాయన్తి జీయన్తి మీయన్తి చవన్తి ఉపపజ్జన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే… రూపధాతుయా అత్థి రూపం వేదనా సఞ్ఞా సఙ్ఖారా విఞ్ఞాణన్తి? ఆమన్తా. రూపే అత్థి రూపం వేదనా సఞ్ఞా సఙ్ఖారా విఞ్ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే… రూపధాతు పఞ్చవోకారభవోతి? ఆమన్తా. రూపం పఞ్చవోకారభవోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

౫౧౬. రూపినో ధమ్మా రూపధాతు, కామధాతుయా అత్థి రూపన్తి? ఆమన్తా. సావ కామధాతు, సా రూపధాతూతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే… సావ కామధాతు, సా రూపధాతూతి? ఆమన్తా. కామభవేన సమన్నాగతో పుగ్గలో ద్వీహి భవేహి సమన్నాగతో హోతి – కామభవేన చ రూపభవేన చాతి? న హేవం వత్తబ్బే.

రూపధాతుకథా నిట్ఠితా.

౮. అట్ఠమవగ్గో

(౭౮) ౬. అరూపధాతుకథా

౫౧౭. అరూపినో ధమ్మా అరూపధాతూతి? ఆమన్తా. వేదనా భవో గతి సత్తావాసో సంసారో యోని విఞ్ఞాణట్ఠితి అత్తభావపటిలాభోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే… అత్థి వేదనూపగం కమ్మన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే… అత్థి వేదనూపగా సత్తాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే… వేదనాయ సత్తా జాయన్తి జీయన్తి మీయన్తి చవన్తి ఉపపజ్జన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే…

పే॰… వేదనాయ అత్థి వేదనా సఞ్ఞా సఙ్ఖారా విఞ్ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… వేదనా చతువోకారభవోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అరూపధాతు భవో గతి…పే॰… అత్తభావపటిలాభోతి? ఆమన్తా. వేదనా భవో గతి…పే॰… అత్తభావపటిలాభోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అత్థి అరూపధాతూపగం కమ్మన్తి? ఆమన్తా. అత్థి వేదనూపగం కమ్మన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అత్థి అరూపధాతూపగా సత్తాతి? ఆమన్తా. అత్థి వేదనూపగా సత్తాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అరూపధాతుయా సత్తా జాయన్తి జీయన్తి మీయన్తి చవన్తి ఉపపజ్జన్తీతి? ఆమన్తా. వేదనాయ సత్తా జాయన్తి జీయన్తి మీయన్తి చవన్తి ఉపపజ్జన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అరూపధాతుయా అత్థి వేదనా సఞ్ఞా సఙ్ఖారా విఞ్ఞాణన్తి? ఆమన్తా. వేదనాయ అత్థి వేదనా సఞ్ఞా సఙ్ఖారా విఞ్ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అరూపధాతు చతువోకారభవోతి? ఆమన్తా. వేదనా చతువోకారభవోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౨౧౦. అరూపినో ధమ్మా అరూపధాతు, కామధాతుయా అత్థి వేదనా సఞ్ఞా సఙ్ఖారా విఞ్ఞాణన్తి? ఆమన్తా. సావ కామధాతు, సా అరూపధాతూతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… సావ కామధాతు, సా అరూపధాతూతి? ఆమన్తా. కామభవేన సమన్నాగతో పుగ్గలో ద్వీహి భవేహి సమన్నాగతో హోతి – కామభవేన చ అరూపభవేన చాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

రూపినో ధమ్మా రూపధాతు, అరూపినో ధమ్మా అరూపధాతు, కామధాతుయా అత్థి రూపం వేదనా సఞ్ఞా సఙ్ఖారా విఞ్ఞాణన్తి? ఆమన్తా . సావ కామధాతు, సా రూపధాతు, సా అరూపధాతూతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… సావ కామధాతు, సా రూపధాతు, సా అరూపధాతూతి? ఆమన్తా. కామభవేన సమన్నాగతో పుగ్గలో తీహి భవేహి సమన్నాగతో హోతి – కామభవేన చ రూపభవేన చ అరూపభవేన చాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అరూపధాతుకథా నిట్ఠితా.

౮. అట్ఠమవగ్గో

(౭౯) ౭. రూపధాతుయాఆయతనకథా

౨౧౯. అత్థి సళాయతనికో అత్తభావో రూపధాతుయాతి? ఆమన్తా. అత్థి తత్థ ఘానాయతనన్తి? ఆమన్తా. అత్థి తత్థ గన్ధాయతనన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అత్థి తత్థ జివ్హాయతనన్తి? ఆమన్తా . అత్థి తత్థ రసాయతనన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అత్థి తత్థ కాయాయతనన్తి? ఆమన్తా. అత్థి తత్థ ఫోట్ఠబ్బాయతనన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

నత్థి తత్థ గన్ధాయతనన్తి? ఆమన్తా. నత్థి తత్థ ఘానాయతనన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… నత్థి తత్థ రసాయతనన్తి? ఆమన్తా. నత్థి తత్థ జివ్హాయతనన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… నత్థి తత్థ ఫోట్ఠబ్బాయతనన్తి? ఆమన్తా . నత్థి తత్థ కాయాయతనన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౨.౨౦. అత్థి తత్థ చక్ఖాయతనం, అత్థి రూపాయతనన్తి? ఆమన్తా. అత్థి తత్థ ఘానాయతనం, అత్థి గన్ధాయతనన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అత్థి తత్థ చక్ఖాయతనం, అత్థి రూపాయతనన్తి? ఆమన్తా. అత్థి తత్థ జివ్హాయతనం, అత్థి రసాయతనం…పే॰… అత్థి తత్థ కాయాయతనం, అత్థి ఫోట్ఠబ్బాయతనన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అత్థి తత్థ సోతాయతనం, అత్థి సద్దాయతనం…పే॰… అత్థి తత్థ మనాయతనం, అత్థి ధమ్మాయతనన్తి? ఆమన్తా. అత్థి తత్థ ఘానాయతనం, అత్థి గన్ధాయతనన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అత్థి తత్థ మనాయతనం, అత్థి ధమ్మాయతనన్తి? ఆమన్తా. అత్థి తత్థ జివ్హాయతనం, అత్థి రసాయతనన్తి…పే॰… అత్థి తత్థ కాయాయతనం, అత్థి ఫోట్ఠబ్బాయతనన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అత్థి తత్థ ఘానాయతనం, నత్థి గన్ధాయతనన్తి? ఆమన్తా . అత్థి తత్థ చక్ఖాయతనం, నత్థి రూపాయతనన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అత్థి తత్థ ఘానాయతనం, నత్థి గన్ధాయతనన్తి? ఆమన్తా. అత్థి తత్థ సోతాయతనం, నత్థి సద్దాయతనం… పే॰… అత్థి తత్థ మనాయతనం, నత్థి ధమ్మాయతనన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అత్థి తత్థ జివ్హాయతనం, నత్థి రసాయతనం…పే॰… అత్థి తత్థ కాయాయతనం, నత్థి ఫోట్ఠబ్బాయతనన్తి? ఆమన్తా. అత్థి తత్థ చక్ఖాయతనం, నత్థి రూపాయతనన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అత్థి తత్థ కాయాయతనం, నత్థి ఫోట్ఠబ్బాయతనన్తి? ఆమన్తా. అత్థి తత్థ సోతాయతనం, నత్థి సద్దాయతనం …పే॰… అత్థి తత్థ మనాయతనం, నత్థి ధమ్మాయతనన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౨.౨౧. అత్థి తత్థ చక్ఖాయతనం అత్థి రూపాయతనం, తేన చక్ఖునా తం రూపం పస్సతీతి? ఆమన్తా. అత్థి తత్థ ఘానాయతనం అత్థి గన్ధాయతనం, తేన ఘానేన తం గన్ధం ఘాయతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అత్థి తత్థ చక్ఖాయతనం అత్థి రూపాయతనం, తేన చక్ఖునా తం రూపం పస్సతీతి? ఆమన్తా. అత్థి తత్థ జివ్హాయతనం అత్థి రసాయతనం, తాయ జివ్హాయ తం రసం సాయతి…పే॰… అత్థి తత్థ కాయాయతనం అత్థి ఫోట్ఠబ్బాయతనం, తేన కాయేన తం ఫోట్ఠబ్బం ఫుసతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అత్థి తత్థ సోతాయతనం అత్థి సద్దాయతనం…పే॰… అత్థి తత్థ మనాయతనం అత్థి ధమ్మాయతనం, తేన మనేన తం ధమ్మం విజానాతీతి? ఆమన్తా. అత్థి తత్థ ఘానాయతనం అత్థి గన్ధాయతనం, తేన ఘానేన తం గన్ధం ఘాయతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అత్థి తత్థ మనాయతనం అత్థి ధమ్మాయతనం, తేన మనేన తం ధమ్మం విజానాతీతి? ఆమన్తా. అత్థి తత్థ జివ్హాయతనం అత్థి రసాయతనం…పే॰… అత్థి తత్థ కాయాయతనం అత్థి ఫోట్ఠబ్బాయతనం, తేన కాయేన తం ఫోట్ఠబ్బం ఫుసతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అత్థి తత్థ ఘానాయతనం అత్థి గన్ధాయతనం, న చ తేన ఘానేన తం గన్ధం ఘాయతీతి? ఆమన్తా. అత్థి తత్థ చక్ఖాయతనం అత్థి రూపాయతనం, న చ తేన చక్ఖునా తం రూపం పస్సతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అత్థి తత్థ ఘానాయతనం అత్థి గన్ధాయతనం, న చ తేన ఘానేన తం గన్ధం ఘాయతీతి? ఆమన్తా. అత్థి తత్థ సోతాయతనం అత్థి సద్దాయతనం…పే॰… అత్థి తత్థ మనాయతనం అత్థి ధమ్మాయతనం, న చ తేన మనేన తం ధమ్మం విజానాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అత్థి తత్థ జివ్హాయతనం అత్థి రసాయతనం…పే॰… అత్థి తత్థ కాయాయతనం అత్థి ఫోట్ఠబ్బాయతనం, న చ తేన కాయేన తం ఫోట్ఠబ్బం ఫుసతీతి? ఆమన్తా. అత్థి తత్థ సోతాయతనం అత్థి సద్దాయతనం…పే॰… అత్థి తత్థ మనాయతనం అత్థి ధమ్మాయతనం, న చ తేన మనేన తం ధమ్మం విజానాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౫౨౨. అత్థి తత్థ ఘానాయతనం అత్థి గన్ధాయతనం, తేన ఘానేన తం గన్ధం ఘాయతీతి? ఆమన్తా. అత్థి తత్థ మూలగన్ధో సారగన్ధో తచగన్ధో పత్తగన్ధో పుప్ఫగన్ధో ఫలగన్ధో ఆమగన్ధో విస్సగన్ధో సుగన్ధో దుగ్గన్ధోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అత్థి తత్థ జివ్హాయతనం అత్థి రసాయతనం, తాయ జివ్హాయ తం రసం సాయతీతి? ఆమన్తా. అత్థి తత్థ మూలరసో ఖన్ధరసో తచరసో పత్తరసో పుప్ఫరసో ఫలరసో అమ్బిలం మధురం తిత్తకం కటుకం లోణియం ఖారియం లమ్బిలం కసావో సాదు అసాదూతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అత్థి తత్థ కాయాయతనం అత్థి ఫోట్ఠబ్బాయతనం, తేన కాయేన తం ఫోట్ఠబ్బం ఫుసతీతి? ఆమన్తా. అత్థి తత్థ కక్ఖళం ముదుకం సణ్హం ఫరుసం సుఖసమ్ఫస్సం దుక్ఖసమ్ఫస్సం గరుకం లహుకన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౫౨౩. న వత్తబ్బం – “సళాయతనికో అత్తభావో రూపధాతుయా”తి? ఆమన్తా. నను అత్థి తత్థ ఘాననిమిత్తం జివ్హానిమిత్తం కాయనిమిత్తన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి అత్థి తత్థ ఘాననిమిత్తం జివ్హానిమిత్తం కాయనిమిత్తం, తేన వత రే వత్తబ్బే – “సళాయతనికో అత్తభావో రూపధాతుయా”తి.

రూపధాతుయా ఆయతనకథా నిట్ఠితా.

౮. అట్ఠమవగ్గో

(౮౦) ౮. అరూపే రూపకథా

౫౨౪. అత్థి రూపం అరూపేసూతి? ఆమన్తా. రూపభవో రూపగతి రూపసత్తావాసో రూపసంసారో రూపయోని రూపత్తభావపటిలాభోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… నను అరూపభవో అరూపగతి అరూపసత్తావాసో అరూపసంసారో అరూపయోని అరూపత్తభావపటిలాభోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరూపభవో…పే॰… అరూపత్తభావపటిలాభో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అత్థి రూపం అరూపేసూ”తి.

అత్థి రూపం అరూపేసూతి? ఆమన్తా. పఞ్చవోకారభవో గతి సత్తావాసో సంసారో యోని విఞ్ఞాణట్ఠితి అత్తభావపటిలాభోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… నను చతువోకారభవో…పే॰… అత్తభావపటిలాభోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి చతువోకారభవో గతి…పే॰… అత్తభావపటిలాభో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అత్థి రూపం అరూపేసూ”తి.

౫౨౫. అత్థి రూపం రూపధాతుయా, సో చ రూపభవో రూపగతి రూపసత్తావాసో రూపసంసారో రూపయోని రూపత్తభావపటిలాభోతి? ఆమన్తా. అత్థి రూపం అరూపేసు, సో చ రూపభవో రూపగతి…పే॰… రూపత్తభావపటిలాభోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అత్థి రూపం రూపధాతుయా, సో చ పఞ్చవోకారభవో గతి…పే॰… అత్తభావపటిలాభోతి? ఆమన్తా .

అత్థి రూపం అరూపేసు, నో చ పఞ్చవోకారభవో గతి...పే.... అత్తభావపటిలాభోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే..... అత్థి రూపం అరూపేసు, నో చ అరూపభవో అరూపగతి అరూపసత్తావాసో అరూపసంసారో అరూపయోని అరూపత్తభావపటిలాభోతి? ఆమన్తా. అత్థి రూపం రూపధాతుయా [అరూపధాతుయా (సబ్బత్థ)], నో చ అరూపభవో అరూపగతి...పే.... అరూపత్తభావపటిలాభోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అత్థి రూపం అరూపేసు, నో చ చతువోకారభవో గతి...పే.... అత్తభావపటిలాభోతి? ఆమన్తా. అత్థి రూపం రూపధాతుయా [అరూపధాతుయా (సబ్బత్థ)], నో చ చతువోకారభవో గతి...పే.... అత్తభావపటిలాభోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౫౨౬. అత్థి రూపం అరూపేసూతి? ఆమన్తా. నను రూపానం నిస్సరణం అరూపం [ఇతివు. ౭౨; అ. ని. ౫.౨౦౦; దీ. ని. ౩.౩౫౩] వుత్తం భగవతాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి రూపానం నిస్సరణం అరూపం [ఇతివు. ౭౨; అ. ని. ౫.౨౦౦; దీ. ని. ౩.౩౫౩] వుత్తం భగవతా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అత్థి రూపం అరూపేసూ"తి.

రూపానం నిస్సరణం అరూపం వుత్తం భగవతా, అత్థి రూపం అరూపేసూతి? ఆమన్తా . కామానం నిస్సరణం నేక్ఖమ్మం వుత్తం భగవతా, అత్థి నేక్ఖమ్మేసు కామా, అత్థి అనాసవేసు ఆసవా, అత్థి అపరియాపన్నేసు పరియాపన్నాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

అరూపే రూపకథా నిట్ఠితా.

౮. అట్ఠమవగ్గో

(౮౧) ౯. రూపం కమ్మన్తికథా

౫౨౭. కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం కాయకమ్మం రూపం కుసలన్తి? ఆమన్తా. సారమ్మణం, అత్థి తస్స ఆవట్టనా ఆభోగో సమన్నాహారో మనసికారో చేతనా పత్థనా పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... నను అనారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా ఆభోగో సమన్నాహారో మనసికారో చేతనా పత్థనా పణిధీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అనారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం కాయకమ్మం రూపం కుసల"న్తి.

కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితో ఫస్సో కుసలో సారమ్మణో, అత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? ఆమన్తా. కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం కాయకమ్మం రూపం కుసలం సారమ్మణం, అత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితా వేదనా...పే.... సఞ్ఞా... చేతనా... సద్ధా... వీరియం... సతి... సమాధి...పే.... పఞ్ఞా కుసలా సారమ్మణా, అత్థి తాయ ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? ఆమన్తా. కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం కాయకమ్మం రూపం కుసలం సారమ్మణం, అత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం కాయకమ్మం రూపం కుసలం అనారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? ఆమన్తా. కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితో ఫస్సో కుసలో అనారమ్మణో, నత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? న హేవం

వత్తబ్బే…పే…. కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం కాయకమ్మం రూపం కుసలం అనారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా…పే…. పణిధీతి? ఆమన్తా. కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితా వేదనా…పే…. సఞ్ఞా… చేతనా… సద్ధా… వీరియం… సతి… సమాధి… పే…. పఞ్ఞా కుసలా అనారమ్మణా, నత్థి తాయ ఆవట్టనా…పే…. పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

౨.౨౮. కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం కాయకమ్మం రూపం కుసలన్తి? ఆమన్తా. యం కిఞ్చి కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం రూపం సబ్బం తం కుసలన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం కాయకమ్మం రూపం కుసలన్తి? ఆమన్తా. కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం రూపాయతనం కుసలన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే…. కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం కాయకమ్మం రూపం కుసలన్తి? ఆమన్తా. కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం సద్దాయతనం…పే…. గన్ధాయతనం… రసాయతనం… ఫోట్ఠబ్బాయతనం…పే…. పథవీధాతు … ఆపోధాతు… తేజోధాతు…పే…. వాయోధాతు కుసలాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం రూపాయతనం అబ్యాకతన్తి? ఆమన్తా. కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం కాయకమ్మం రూపం అబ్యాకతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే…. కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం సద్దాయతనం…పే…. గన్ధాయతనం… రసాయతనం… ఫోట్ఠబ్బాయతనం…పే…. పథవీధాతు… ఆపోధాతు … తేజోధాతు …పే…. వాయోధాతు అబ్యాకతాతి? ఆమన్తా. కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం కాయకమ్మం రూపం అబ్యాకతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

౨.౨౯. కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం కాయకమ్మం రూపం అనారమ్మణం కుసలన్తి? ఆమన్తా. కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం రూపాయతనం అనారమ్మణం కుసలన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే…. కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం కాయకమ్మం రూపం అనారమ్మణం కుసలన్తి? ఆమన్తా. కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం సద్దాయతనం…పే…. గన్ధాయతనం… రసాయతనం… ఫోట్ఠబ్బాయతనం…పే…. పథవీధాతు… ఆపోధాతు… తేజోధాతు…పే…. వాయోధాతు అనారమ్మణా కుసలాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం రూపాయతనం అనారమ్మణం అబ్యాకతన్తి? ఆమన్తా. కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం కాయకమ్మం రూపం అనారమ్మణం అబ్యాకతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే…. కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం సద్దాయతనం… పే…. గన్ధాయతనం … రసాయతనం… ఫోట్ఠబ్బాయతనం…పే…. పథవీధాతు… ఆపోధాతు… తేజోధాతు…పే…. వాయోధాతు అనారమ్మణా అబ్యాకతాతి? ఆమన్తా. కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం కాయకమ్మం రూపం అనారమ్మణం అబ్యాకతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

౨.౩౦. కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం కాయకమ్మం రూపం ఫస్సవిప్పయుత్తం కుసలన్తి? ఆమన్తా. కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం రూపాయతనం ఫస్సవిప్పయుత్తం కుసలన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే…. కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం కాయకమ్మం రూపం ఫస్సవిప్పయుత్తం కుసలన్తి? ఆమన్తా. కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం సద్దాయతనం…పే….

గన్ధాయతనం... రసాయతనం... ఫోట్ఠబ్బాయతనం...పే॰... పథవీధాతు... ఆపోధాతు... తేజోధాతు...పే॰... వాయోధాతు ఫస్సవిప్పయుత్తా కుసలాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం రూపాయతనం ఫస్సవిప్పయుత్తం అబ్యాకతన్తి? ఆమన్తా. కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం కాయకమ్మం రూపం ఫస్సవిప్పయుత్తం అబ్యాకతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం సద్దాయతనం...పే॰... గన్ధాయతనం... రసాయతనం... ఫోట్ఠబ్బాయతనం...పే॰... పథవీధాతు... ఆపోధాతు... తేజోధాతు... పే॰... వాయోధాతు ఫస్సవిప్పయుత్తా అబ్యాకతాతి ? ఆమన్తా. కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం కాయకమ్మం రూపం ఫస్సవిప్పయుత్తం అబ్యాకతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

౨౩౧. కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం కాయకమ్మం రూపం అనారమ్మణం ఫస్సవిప్పయుత్తం కుసలన్తి? ఆమన్తా. కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం రూపాయతనం అనారమ్మణం ఫస్సవిప్పయుత్తం కుసలన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం కాయకమ్మం రూపం అనారమ్మణం ఫస్సవిప్పయుత్తం కుసలన్తి? ఆమన్తా. కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం సద్దాయతనం...పే॰... గన్ధాయతనం... రసాయతనం... ఫోట్ఠబ్బాయతనం...పే॰... పథవీధాతు... ఆపోధాతు... తేజోధాతు... పే॰... వాయోధాతు అనారమ్మణా ఫస్సవిప్పయుత్తా కుసలాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం రూపాయతనం అనారమ్మణం ఫస్సవిప్పయుత్తం అబ్యాకతన్తి? ఆమన్తా. కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం కాయకమ్మం రూపం అనారమ్మణం ఫస్సవిప్పయుత్తం అబ్యాకతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం సద్దాయతనం...పే॰... గన్ధాయతనం... రసాయతనం... ఫోట్ఠబ్బాయతనం...పే॰... పథవీధాతు... ఆపోధాతు... తేజోధాతు...పే॰... వాయోధాతు అనారమ్మణా ఫస్సవిప్పయుత్తా అబ్యాకతాతి? ఆమన్తా. కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం కాయకమ్మం రూపం అనారమ్మణం ఫస్సవిప్పయుత్తం అబ్యాకతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

౨౩౨. కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం వచీకమ్మం రూపం కుసలన్తి? ఆమన్తా. సారమ్మణం, అత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే॰... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... నను అనారమ్మణం , నత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే॰... పణిధీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అనారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే॰... పణిధి; నో చ వత రే వత్తబ్బే – "కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం వచీకమ్మం రూపం కుసల"న్తి.

కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితో ఫస్సో కుసలో సారమ్మణో, అత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే॰... పణిధీతి? ఆమన్తా. కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం వచీకమ్మం రూపం కుసలం సారమ్మణం, అత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే॰... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే... పే॰... కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితా వేదనా...పే॰... సఞ్ఞా... చేతనా... సద్ధా... వీరియం... సతి... సమాధి...పే॰... పఞ్ఞా కుసలా సారమ్మణా, అత్థి తాయ ఆవట్టనా...పే॰... పణిధీతి? ఆమన్తా. కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం వచీకమ్మం రూపం కుసలం సారమ్మణం, అత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే॰... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం వచీకమ్మం రూపం కుసలం అనారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? ఆమన్తా. కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితో ఫస్సో కుసలో అనారమ్మణో, నత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం వచీకమ్మం రూపం కుసలం అనారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? ఆమన్తా. కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితా వేదనా...పే.... సఞ్ఞా... చేతనా... సద్ధా... వీరియం... సతి... సమాధి... పే.... పఞ్ఞా కుసలా అనారమ్మణా, నత్థి తాయ ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం వచీకమ్మం రూపం కుసలన్తి? ఆమన్తా. యం కిఞ్చి కుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం రూపం సబ్బం తం కుసలన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... యథా కాయకమ్మం తథా వచీకమ్మన్తి.

౫౩౩. అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం కాయకమ్మం రూపం అకుసలన్తి? ఆమన్తా . సారమ్మణం, అత్థి తస్స ఆవట్టనా ఆభోగో సమన్నాహారో మనసికారో చేతనా పత్థనా పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... నను అనారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా ఆభోగో సమన్నాహారో మనసికారో చేతనా పత్థనా పణిధీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అనారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా ఆభోగో సమన్నాహారో మనసికారో చేతనా పత్థనా పణిధి; నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం కాయకమ్మం రూపం అకుసల"న్తి.

అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితో ఫస్సో అకుసలో సారమ్మణో, అత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? ఆమన్తా. అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం కాయకమ్మం రూపం అకుసలం సారమ్మణం, అత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితా వేదనా...పే.... సఞ్ఞా... చేతనా... రాగో... దోసో... మోహో... మానో... దిట్ఠి... విచికిచ్ఛా... థినం... ఉద్ధచ్చం... అహిరికం...పే.... అనోత్తప్పం అకుసలం సారమ్మణం, అత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? ఆమన్తా. అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం కాయకమ్మం రూపం అకుసలం సారమ్మణం, అత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం కాయకమ్మం రూపం అకుసలం అనారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? ఆమన్తా. అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితో ఫస్సో అకుసలో అనారమ్మణో, నత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం కాయకమ్మం రూపం అకుసలం అనారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? ఆమన్తా. అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితా వేదనా...పే.... సఞ్ఞా... చేతనా... రాగో... దోసో... మోహో... మానో... దిట్ఠి... విచికిచ్ఛా... థినం... ఉద్ధచ్చం... అహిరికం...పే.... అనోత్తప్పం అకుసలం అనారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా... పే.... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం కాయకమ్మం రూపం అకుసలన్తి? ఆమన్తా . యం కిఞ్చి అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం రూపం సబ్బం తం అకుసలన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౨౩౪. అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం వచీకమ్మం రూపం అకుసలన్తి? ఆమన్తా. సారమ్మణం, అత్థి తస్స ఆవట్టనా... పే.... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... నను అనారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అనారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధి; నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం వచీకమ్మం రూపం అకుసల"న్తి.

అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితో ఫస్సో అకుసలో సారమ్మణో, అత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? ఆమన్తా. అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం వచీకమ్మం రూపం అకుసలం సారమ్మణం, అత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే... పే.... అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితా వేదనా...పే.... సఞ్ఞా ... చేతనా... రాగో... దోసో... మోహో... మానో... దిట్ఠి... విచికిచ్ఛా... థినం... ఉద్ధచ్చం... అహిరికం...పే.... అనోత్తప్పం అకుసలం సారమ్మణం, అత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? ఆమన్తా. అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం వచీకమ్మం రూపం అకుసలం సారమ్మణం, అత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం వచీకమ్మం రూపం అకుసలం అనారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? ఆమన్తా. అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితో ఫస్సో అకుసలో అనారమ్మణో, నత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం వచీకమ్మం రూపం అకుసలం అనారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? ఆమన్తా. అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితా వేదనా...పే.... సఞ్ఞా... చేతనా... రాగో... దోసో... మోహో... మానో... దిట్ఠి... విచికిచ్ఛా... థినం... ఉద్ధచ్చం... అహిరికం...పే.... అనోత్తప్పం అకుసలం అనారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా... పే.... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం వచీకమ్మం రూపం అకుసలన్తి? ఆమన్తా. యం కిఞ్చి అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం రూపం సబ్బం తం అకుసలన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౨౩౫. అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం వచీకమ్మం రూపం అకుసలన్తి? ఆమన్తా. అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం రూపాయతనం అకుసలన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం వచీకమ్మం రూపం అకుసలన్తి? ఆమన్తా. అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం సద్దాయతనం...పే.... గన్ధాయతనం... రసాయతనం... ఫోట్ఠబ్బాయతనం...పే.... పథవీధాతు... ఆపోధాతు... తేజోధాతు...పే.... వాయోధాతు అసుచి అస్సు లోహితం సేదో అకుసలోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం రూపాయతనం అబ్యాకతన్తి? ఆమన్తా . అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం వచీకమ్మం రూపం అబ్యాకతన్తి ? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం సద్దాయతనం...పే.... గన్ధాయతనం... రసాయతనం... ఫోట్ఠబ్బాయతనం...పే.... పథవీధాతు... ఆపోధాతు... తేజోధాతు...పే.... వాయోధాతు అసుచి అస్సు

లోహితం సేదో అబ్యాకతోతి? ఆమన్తా. అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం వచీకమ్మం రూపం అబ్యాకతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే... పే.....

౨౩౬. అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం వచీకమ్మం రూపం అనారమ్మణం అకుసలన్తి? ఆమన్తా. అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం రూపాయతనం అనారమ్మణం అకుసలన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం వచీకమ్మం రూపం అనారమ్మణం అకుసలన్తి? ఆమన్తా. అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం సద్దాయతనం...పే.... గన్ధాయతనం...పే.... రసాయతనం...పే.... ఫోట్ఠబ్బాయతనం... పథవీధాతు... ఆపోధాతు... తేజోధాతు...పే.... వాయోధాతు అసుచి అస్సు లోహితం సేదో అనారమ్మణో అకుసలోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం రూపాయతనం అనారమ్మణం అబ్యాకతన్తి? ఆమన్తా. అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం వచీకమ్మం రూపం అనారమ్మణం అబ్యాకతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం సద్దాయతనం... పే.... గన్ధాయతనం... రసాయతనం... ఫోట్ఠబ్బాయతనం...పే.... పథవీధాతు... ఆపోధాతు... తేజోధాతు...పే.... వాయోధాతు అసుచి అస్సు లోహితం సేదో అనారమ్మణో అబ్యాకతోతి? ఆమన్తా. అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం వచీకమ్మం రూపం అనారమ్మణం అబ్యాకతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౨౩౭. అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం వచీకమ్మం రూపం ఫస్సవిప్పయుత్తం అకుసలన్తి? ఆమన్తా. అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం రూపాయతనం ఫస్సవిప్పయుత్తం అకుసలన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం వచీకమ్మం రూపం ఫస్సవిప్పయుత్తం అకుసలన్తి? ఆమన్తా. అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం సద్దాయతనం...పే.... గన్ధాయతనం... రసాయతనం... ఫోట్ఠబ్బాయతనం... పథవీధాతు... ఆపోధాతు... తేజోధాతు...పే.... వాయోధాతు అసుచి అస్సు లోహితం సేదో ఫస్సవిప్పయుత్తో అకుసలోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం రూపాయతనం ఫస్సవిప్పయుత్తం అబ్యాకతన్తి? ఆమన్తా. అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం వచీకమ్మం రూపం అనారమ్మణం ఫస్సవిప్పయుత్తం అబ్యాకతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం సద్దాయతనం...పే.... గన్ధాయతనం... రసాయతనం... ఫోట్ఠబ్బాయతనం... పథవీధాతు... ఆపోధాతు... తేజోధాతు...పే.... వాయోధాతు అసుచి అస్సు లోహితం సేదో అనారమ్మణో ఫస్సవిప్పయుత్తో అబ్యాకతోతి? ఆమన్తా. అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం వచీకమ్మం రూపం అనారమ్మణం ఫస్సవిప్పయుత్తం అబ్యాకతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం వచీకమ్మం రూపం అనారమ్మణం ఫస్సవిప్పయుత్తం అకుసలన్తి? ఆమన్తా. అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం రూపాయతనం అనారమ్మణం ఫస్సవిప్పయుత్తం అకుసలన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం వచీకమ్మం రూపం అనారమ్మణం ఫస్సవిప్పయుత్తం అకుసలన్తి? ఆమన్తా. అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం సద్దాయతనం...పే.... గన్ధాయతనం... రసాయతనం... ఫోట్ఠబ్బాయతనం... పథవీధాతు... ఆపోధాతు... తేజోధాతు...పే.... వాయోధాతు అసుచి అస్సు లోహితం సేదో అనారమ్మణో ఫస్సవిప్పయుత్తో అకుసలోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం రూపాయతనం అనారమ్మణం ఫస్సవిప్పయుత్తం అబ్యాకతన్తి? ఆమన్తా. అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం వచీకమ్మం రూపం అనారమ్మణం ఫస్సవిప్పయుత్తం అబ్యాకతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం సద్దాయతనం…పే॰… గన్ధాయతనం… రసాయతనం… ఫోట్ఠబ్బాయతనం… పథవీధాతు… ఆపోధాతు… తేజోధాతు…పే॰… వాయోధాతు అసుచి అస్సు లోహితం సేదో అనారమ్మణో ఫస్సవిప్పయుత్తో అబ్యాకతోతి? ఆమన్తా. అకుసలేన చిత్తేన సముట్ఠితం వచీకమ్మం రూపం అనారమ్మణం ఫస్సవిప్పయుత్తం అబ్యాకతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౫౩౮. న వత్తబ్బం – ''రూపం కుసలమ్పి అకుసలమ్పీ''తి? ఆమన్తా. నను కాయకమ్మం వచీకమ్మం కుసలమ్పి అకుసలమ్పీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి కాయకమ్మం వచీకమ్మం కుసలమ్పి అకుసలమ్పి, తేన వత రే వత్తబ్బే – ''రూపం కుసలమ్పి అకుసలమ్పీ''తి.

రూపం కుసలమ్పి అకుసలమ్పీతి? ఆమన్తా. చక్ఖాయతనం కుసలమ్పి అకుసలమ్పీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… రూపం కుసలమ్పి అకుసలమ్పీతి? ఆమన్తా. సోతాయతనం…పే॰… ఘానాయతనం… జివ్హాయతనం… కాయాయతనం… రూపాయతనం… సద్దాయతనం… గన్ధాయతనం… రసాయతనం … ఫోట్ఠబ్బాయతనం… పథవీధాతు… ఆపోధాతు… తేజోధాతు…పే॰… వాయోధాతు అసుచి అస్సు లోహితం సేదో కుసలోపి అకుసలోపీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

కాయో రూపం, కాయకమ్మం రూపన్తి? ఆమన్తా. మనో రూపం, మనోకమ్మం రూపన్తి? న హేవం వత్తబ్బే …పే॰… మనో అరూపం, మనోకమ్మం అరూపన్తి? ఆమన్తా. కాయో అరూపం, కాయకమ్మం అరూపన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

కాయో రూపన్తి, కాయకమ్మం రూపన్తి? ఆమన్తా. చక్ఖాయతనం రూపన్తి, చక్ఖువిఞ్ఞాణం రూపన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… కాయో రూపన్తి, కాయకమ్మం రూపన్తి? ఆమన్తా. సోతాయతనం రూపన్తి, సోతవిఞ్ఞాణం రూపన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… కాయో రూపన్తి, కాయకమ్మం రూపన్తి? ఆమన్తా. ఘానాయతనం రూపన్తి, ఘానవిఞ్ఞాణం రూపన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… కాయో రూపన్తి, కాయకమ్మం రూపన్తి? ఆమన్తా. జివ్హాయతనం రూపన్తి, జివ్హావిఞ్ఞాణం రూపన్తి ? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… కాయో రూపన్తి, కాయకమ్మం రూపన్తి? ఆమన్తా. కాయాయతనం రూపన్తి, కాయవిఞ్ఞాణం రూపన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౫౩౯. రూపం కమ్మన్తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – ''చేతనాహం, భిక్ఖవే, కమ్మం వదామి; చేతయిత్వా కమ్మం కరోతి కాయేన వాచాయ మనసా''తి [అ॰ ని॰ ౬.౬౩ నిబ్బేధికసుత్తే]! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – ''రూపం కమ్మ''న్తి.

రూపం కమ్మన్తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – ''కాయే వా, ఆనన్ద [హానన్ద (సం॰ ని॰ ౨.౨౫)], సతి కాయసఞ్చేతనాహేతు ఉప్పజ్జతి అజ్ఝత్తం సుఖదుక్ఖం; వాచాయ వా, ఆనన్ద [హానన్ద (సం॰ ని॰ ౨.౨౫)], సతి వచీసఞ్చేతనాహేతు ఉప్పజ్జతి అజ్ఝత్తం సుఖదుక్ఖం; మనే వా, ఆనన్ద [హానన్ద (సం॰ ని॰ ౨.౨౫)], సతి

మనోసఞ్చేతనాహేతు ఉప్పజ్జతి అజ్ఝత్తం సుఖదుక్ఖ”న్తి [సం॰ ని॰ ౨.౨౫; అ॰ ని॰ ४.౧౭౧]! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – “రూపం కమ్మ”న్తి.

రూపం కమ్మన్తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “తివిధా, భిక్ఖవే, కాయసఞ్చేతనా అకుసలం కాయకమ్మం దుక్ఖుద్రయం దుక్ఖవిపాకం; చతుబ్బిధా, భిక్ఖవే, వచీసఞ్చేతనా అకుసలం వచీకమ్మం దుక్ఖుద్రయం దుక్ఖవిపాకం; తివిధా, భిక్ఖవే, మనోసఞ్చేతనా అకుసలం మనోకమ్మం దుక్ఖుద్రయం దుక్ఖవిపాకం; తివిధా, భిక్ఖవే, కాయసఞ్చేతనా కుసలం కాయకమ్మం సుఖుద్రయం సుఖవిపాకం; చతుబ్బిధా, భిక్ఖవే, వచీసఞ్చేతనా కుసలం వచీకమ్మం సుఖుద్రయం సుఖవిపాకం; తివిధా , భిక్ఖవే, మనోసఞ్చేతనా కుసలం మనోకమ్మం సుఖుద్రయం సుఖవిపాక”న్తి [అ॰ ని॰ ౧౦.౨౧౭ థోకం పన విసదిసం]! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – “రూపం కమ్మ”న్తి.

రూపం కమ్మన్తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “సచాయం, ఆనన్ద, సమిద్ధి మోఘపురిసో పాటలిపుత్తస్స [పోతలిపుత్తస్స (మ॰ ని॰ ౩.౩౦౦)] పరిబ్బాజకస్స ఏవం పుట్ఠో ఏవం బ్యాకరేయ్య – ‘సఞ్చేతనియం , ఆవుసో పాటలిపుత్త, కమ్మం కత్వా కాయేన వాచాయ మనసా సుఖవేదనియం సుఖం సో వేదయతి; సఞ్చేతనియం, ఆవుసో పాటలిపుత్త, కమ్మం కత్వా కాయేన వాచాయ మనసా దుక్ఖవేదనియం దుక్ఖం సో వేదయతి; సఞ్చేతనియం, ఆవుసో పాటలిపుత్త, కమ్మం కత్వా కాయేన వాచాయ మనసా అదుక్ఖమసుఖవేదనియం అదుక్ఖమసుఖం సో వేదయతీ’తి, ఏవం బ్యాకరమానో ఖో, ఆనన్ద, సమిద్ధి మోఘపురిసో పాటలిపుత్తస్స పరిబ్బాజకస్స సమ్మా బ్యాకరమానో బ్యాకరేయ్యా”తి [మ॰ ని॰ ౩.౩౦౦]! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – “రూపం కమ్మ”న్తి.

రూపం కమ్మన్తికథా నిట్ఠితా.

౮. అట్ఠమవగ్గో

(౮౨) ౧౦. జీవితిన్ద్రియకథా

౫౪౦. నత్థి రూపజీవితిన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా. నత్థి రూపీనం ధమ్మానం ఆయు ఠితి యపనా యాపనా ఇరియనా వత్తనా పాలనాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అత్థి రూపీనం ధమ్మానం ఆయు ఠితి యపనా యాపనా ఇరియనా వత్తనా పాలనాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అత్థి రూపీనం ధమ్మానం ఆయు ఠితి యపనా యాపనా ఇరియనా వత్తనా పాలనా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “నత్థి రూపజీవితిన్ద్రియ”న్తి.

అత్థి అరూపీనం ధమ్మానం ఆయు ఠితి యపనా యాపనా ఇరియనా వత్తనా పాలనా, అత్థి అరూపజీవితిన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా. అత్థి రూపీనం ధమ్మానం ఆయు ఠితి యపనా యాపనా ఇరియనా వత్తనా పాలనా, అత్థి రూపజీవితిన్ద్రియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అత్థి రూపీనం ధమ్మానం ఆయు ఠితి యపనా యాపనా ఇరియనా వత్తనా పాలనా, నత్థి రూపజీవితిన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా . అత్థి అరూపీనం ధమ్మానం ఆయు ఠితి యపనా యాపనా ఇరియనా వత్తనా పాలనా, నత్థి అరూపజీవితిన్ద్రియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అరూపీనం ధమ్మానం ఆయు అరూపజీవితిన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా. రూపీనం ధమ్మానం ఆయు రూపజీవితిన్ద్రియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... రూపీనం ధమ్మానం ఆయు న వత్తబ్బం – "రూపజీవితిన్ద్రియ"న్తి? ఆమన్తా. అరూపీనం ధమ్మానం ఆయు న వత్తబ్బం – "అరూపజీవితిన్ద్రియ"న్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౨౪౧. రూపీనం ధమ్మానం ఆయు అరూపజీవితిన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా. అరూపీనం ధమ్మానం ఆయు రూపజీవితిన్ద్రియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

అరూపీనం ధమ్మానం ఆయు న వత్తబ్బం – "రూపజీవితిన్ద్రియ"న్తి? ఆమన్తా. రూపీనం ధమ్మానం ఆయు న వత్తబ్బం – "అరూపజీవితిన్ద్రియ"న్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

రూపీనఞ్చ అరూపీనఞ్చ ధమ్మానం ఆయు అరూపజీవితిన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా. రూపీనఞ్చ అరూపీనఞ్చ ధమ్మానం ఆయు రూపజీవితిన్ద్రియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

రూపీనఞ్చ అరూపీనఞ్చ ధమ్మానం ఆయు న వత్తబ్బం – "రూపజీవితిన్ద్రియ"న్తి? ఆమన్తా. రూపీనఞ్చ అరూపీనఞ్చ ధమ్మానం ఆయు న వత్తబ్బం – "అరూపజీవితిన్ద్రియ"న్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... నత్థి రూపజీవితిన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా. నిరోధం సమాపన్నస్స నత్థి జీవితిన్ద్రియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౨౪౨. నిరోధం సమాపన్నస్స అత్థి జీవితిన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి నిరోధం సమాపన్నస్స అత్థి జీవితిన్ద్రియం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "నత్థి రూపజీవితిన్ద్రియ"న్తి.

నిరోధం సమాపన్నస్స అత్థి జీవితిన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా. కతమక్ఖన్ధపరియాపన్నన్తి? సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నన్తి. నిరోధం సమాపన్నస్స అత్థి సఙ్ఖారక్ఖన్ధోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

నిరోధం సమాపన్నస్స అత్థి సఙ్ఖారక్ఖన్ధోతి? ఆమన్తా. నిరోధం సమాపన్నస్స అత్థి వేదనాక్ఖన్ధో...పే.... సఞ్ఞాక్ఖన్ధో...పే.... విఞ్ఞాణక్ఖన్ధోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

నిరోధం సమాపన్నస్స అత్థి వేదనాక్ఖన్ధో...పే.... సఞ్ఞాక్ఖన్ధో...పే.... విఞ్ఞాణక్ఖన్ధోతి? ఆమన్తా. న నిరోధం సమాపన్నోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౨౪౩. నత్థి రూపజీవితిన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా. అసఞ్ఞసత్తానం నత్థి జీవితిన్ద్రియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

అసఞ్ఞసత్తానం అత్థి జీవితిన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి అసఞ్ఞసత్తానం అత్థి జీవితిన్ద్రియం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "నత్థి రూపజీవితిన్ద్రియ"న్తి. అసఞ్ఞసత్తానం అత్థి జీవితిన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా. కతమక్ఖన్ధపరియాపన్నన్తి? సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నన్తి. అసఞ్ఞసత్తానం అత్థి సఙ్ఖారక్ఖన్ధోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

అసఞ్ఞసత్తానం అత్థి సఙ్ఖారక్ఖన్ధోతి? ఆమన్తా. అసఞ్ఞసత్తానం అత్థి వేదనాక్ఖన్ధో…పే॰… సఞ్ఞాక్ఖన్ధో…పే॰… విఞ్ఞాణక్ఖన్ధోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అసఞ్ఞసత్తానం అత్థి వేదనాక్ఖన్ధో…పే॰… సఞ్ఞాక్ఖన్ధో…పే॰… విఞ్ఞాణక్ఖన్ధోతి? ఆమన్తా. పఞ్చవోకారభవోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౨౪౪. ఉపపత్తేసియేన చిత్తేన సముట్ఠితం జీవితిన్ద్రియం ఉపపత్తేసియే చిత్తే భిజ్జమానే ఏకదేసం భిజ్జతీతి? ఆమన్తా. ఉపపత్తేసియేన చిత్తేన సముట్ఠితో ఫస్సో ఉపపత్తేసియే చిత్తే భిజ్జమానే ఏకదేసో భిజ్జతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

ఉపపత్తేసియేన చిత్తేన సముట్ఠితో ఫస్సో ఉపపత్తేసియే చిత్తే భిజ్జమానే అనవసేసో భిజ్జతీతి? ఆమన్తా. ఉపపత్తేసియేన చిత్తేన సముట్ఠితం జీవితిన్ద్రియం ఉపపత్తేసియే చిత్తే భిజ్జమానే అనవసేసం భిజ్జతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౨౪౫. ద్వే జీవితిన్ద్రియానీతి? ఆమన్తా. ద్వీహి జీవితేహి జీవతి, ద్వీహి మరణేహి మీయతీతి? ఆమన్తా [న హేవం వత్తబ్బే (స్యా॰ కం॰ పీ॰)].

జీవితిన్ద్రియకథా నిట్ఠితా.

౮. అట్ఠమవగ్గో

(౭౩) ౧౧. కమ్మహేతుకథా

౨౪౬. కమ్మహేతు అరహా అరహత్తా పరిహాయతీతి? ఆమన్తా. కమ్మహేతు సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలా పరిహాయతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… కమ్మహేతు అరహా అరహత్తా పరిహాయతీతి? ఆమన్తా. కమ్మహేతు సకదాగామీ…పే॰… అనాగామీ అనాగామిఫలా పరిహాయతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

కమ్మహేతు సోతాపన్నో సోతాపత్తిఫలా న పరిహాయతీతి? ఆమన్తా. కమ్మహేతు అరహా అరహత్తా న పరిహాయతీతి? న హేవం వత్తబ్బే …పే॰… కమ్మహేతు సకదాగామీ…పే॰… అనాగామీ అనాగామిఫలా న పరిహాయతీతి? ఆమన్తా. కమ్మహేతు అరహా అరహత్తా న పరిహాయతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

కమ్మహేతు అరహా అరహత్తా పరిహాయతీతి? ఆమన్తా. పాణాతిపాతకమ్మస్స హేతూతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అదిన్నాదానకమ్మస్స హేతు…పే॰… కామేసుమిచ్ఛాచారకమ్మస్స హేతు… ముసావాదకమ్మస్స హేతు… పిసుణవాచాకమ్మస్స హేతు… ఫరుసవాచాకమ్మస్స హేతు… సమ్ఫప్పలాపకమ్మస్స హేతు… మాతుఘాతకమ్మస్స [మాతుఘాతకకమ్మస్స (స్యా॰), మాతుఘాతికమ్మస్స (క॰) తథా పితుఘాతఅరహన్తఘాతకమ్మస్సాతిపదేసు] హేతు… పితుఘాతకమ్మస్స హేతు… అరహన్తఘాతకమ్మస్స హేతు… రుహిరుప్పాదకమ్మస్స హేతు…పే॰… సఙ్ఘభేదకమ్మస్స హేతూతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

కతమస్స కమ్మస్స హేతూతి? హన్ద హి అరహన్తానం అబ్భాచిక్ఖతీతి. అరహన్తానం అబ్భాచిక్ఖనకమ్మస్స హేతు అరహా అరహత్తా పరిహాయతీతి? ఆమన్తా. యే కేచి అరహన్తానం అబ్భాచిక్ఖన్తి, సబ్బే తే అరహత్తం సచ్ఛికరోన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

కమ్మహేతుకథా నిట్ఠితా.

అట్ఠమవగ్గో.

తస్సుద్దానం –

ఛ గతియో, అన్తరాభవో, పఞ్చేవ కామగుణా కామధాతు, పఞ్చేవ ఆయతనా కామా, రూపినో ధమ్మా రూపధాతు, అరూపినో ధమ్మా అరూపధాతు, సళాయతనికో అత్తభావో రూపధాతుయా, అత్థి రూపం అరూపేసు, రూపం కమ్మం, రూపం జీవితం, కమ్మహేతుకా పరిహాయతీతి.

౯. నవమవగ్గో

(౮౪) ౧. ఆనిసంసదస్సావీకథా

౫౪౭. ఆనిసంసదస్సావిస్స సంయోజనానం పహానన్తి? ఆమన్తా. నను సఙ్ఖారే అనిచ్చతో మనసికరోతో సంయోజనా పహీయన్తీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి సఙ్ఖారే అనిచ్చతో మనసికరోతో సంయోజనా పహీయన్తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "ఆనిసంసదస్సావిస్స సంయోజనానం పహాన"న్తి.

నను సఙ్ఖారే దుక్ఖతో…పే.… రోగతో… గణ్డతో… సల్లతో… అఘతో… ఆబాధతో… పరతో… పలోకతో… ఈతితో… ఉపద్దవతో… భయతో… ఉపసగ్గతో… చలతో… పభఙ్గుతో… అద్ధువతో… అతాణతో… అలేణతో… అసరణతో… అసరణీభూతతో… రిత్తతో… తుచ్ఛతో… సుఞ్ఞతో… అనత్తతో… ఆదీనవతో…పే.… విపరిణామధమ్మతో మనసికరోతో సంయోజనా పహీయన్తీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి సఙ్ఖారే విపరిణామధమ్మతో మనసికరోతో సంయోజనా పహీయన్తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "ఆనిసంసదస్సావిస్స సంయోజనానం పహాన"న్తి.

సఙ్ఖారే చ అనిచ్చతో మనసి కరోతి నిబ్బానే చ ఆనిసంసదస్సావీ హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… సఙ్ఖారే చ అనిచ్చతో మనసి కరోతి నిబ్బానే చ ఆనిసంసదస్సావీ హోతీతి? ఆమన్తా. ద్విన్నం ఫస్సానం…పే.… ద్విన్నం చిత్తానం సమోధానం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… సఙ్ఖారే చ దుక్ఖతో…పే.… విపరిణామధమ్మతో మనసి కరోతి నిబ్బానే చ ఆనిసంసదస్సావీ హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… సఙ్ఖారే చ విపరిణామధమ్మతో మనసి కరోతి నిబ్బానే చ ఆనిసంసదస్సావీ హోతీతి? ఆమన్తా . ద్విన్నం ఫస్సానం…పే.… ద్విన్నం చిత్తానం సమోధానం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.…

౫౪౮. న వత్తబ్బం – "ఆనిసంసదస్సావిస్స సంయోజనానం పహాన"న్తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "ఇధ, భిక్ఖవే, భిక్ఖు నిబ్బానే సుఖానుపస్సీ విహరతి సుఖసఞ్ఞీ సుఖపటిసంవేదీ, సతతం సమితం అబ్బోకిణ్ణం చేతసా అధిముచ్చమానో పఞ్ఞాయ పరియోగాహమానో"తి [అ॰ ని॰ ౭.౧౯]! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి ఆనిసంసదస్సావిస్స సంయోజనానం పహానన్తి.

ఆనిసంసదస్సావీకథా నిట్ఠితా.

౯. నవమవగ్గో

(౮౫) ౨. అమతారమ్మణకథా

౫౪౯. అమతారమ్మణం సంయోజనన్తి? ఆమన్తా. అమతం సంయోజనియం గన్థనియం ఓఘనియం యోగనియం నీవరణియం పరామట్ఠం ఉపాదానియం సంకిలేసియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… నను అమతం అసంయోజనియం

అగన్థనియం...పే.... అసంకిలేసియన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి అమతం అసంయోజనియం...పే.... అసంకిలేసియం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అమతారమ్మణం సంయోజన"న్తి.

అమతం ఆరబ్భ రాగో ఉప్పజ్జతీతి? ఆమన్తా. అమతం రాగట్ఠానియం రజనియం కమనియం మదనియం బన్ధనియం ముచ్ఛనియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... నను అమతం న రాగట్ఠానియం న రజనియం న కమనియం న మదనియం న బన్ధనియం న ముచ్ఛనియన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి అమతం న రాగట్ఠానియం న రజనియం న కమనియం న మదనియం న బన్ధనియం న ముచ్ఛనియం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అమతం ఆరబ్భ రాగో ఉప్పజ్జతీ"తి.

అమతం ఆరబ్భ దోసో ఉప్పజ్జతీతి? ఆమన్తా. అమతం దోసట్ఠానియం కోపట్ఠానియం పటిఘట్ఠానియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... నను అమతం న దోసట్ఠానియం న కోపట్ఠానియం న పటిఘట్ఠానియన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి అమతం న దోసట్ఠానియం న కోపట్ఠానియం న పటిఘట్ఠానియం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అమతం ఆరబ్భ దోసో ఉప్పజ్జతీ"తి.

అమతం ఆరబ్భ మోహో ఉప్పజ్జతీతి? ఆమన్తా. అమతం మోహట్ఠానియం అఞ్ఞాణకరణం అచక్ఖుకరణం పఞ్ఞానిరోధియం విఘాతపక్ఖియం అనిబ్బానసంవత్తనియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... నను అమతం న మోహట్ఠానియం న అఞ్ఞాణకరణం న అచక్ఖుకరణం పఞ్ఞాబుద్ధియం అవిఘాతపక్ఖియం నిబ్బానసంవత్తనియన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి అమతం న మోహట్ఠానియం న అఞ్ఞాణకరణం...పే.... నిబ్బానసంవత్తనియం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అమతం ఆరబ్భ మోహో ఉప్పజ్జతీ"తి.

౨౩౦. రూపం ఆరబ్భ సంయోజనా ఉప్పజ్జన్తి, రూపం సంయోజనియం గన్థనియం...పే.... సంకిలేసియన్తి? ఆమన్తా . అమతం ఆరబ్భ సంయోజనా ఉప్పజ్జన్తి, అమతం సంయోజనియం...పే.... సంకిలేసియన్తి ? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

రూపం ఆరబ్భ రాగో ఉప్పజ్జతి, రూపం రాగట్ఠానియం రజనియం కమనియం మదనియం బన్ధనియం ముచ్ఛనియన్తి? ఆమన్తా. అమతం ఆరబ్భ రాగో ఉప్పజ్జతి, అమతం రాగట్ఠానియం...పే.... ముచ్ఛనియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

రూపం ఆరబ్భ దోసో ఉప్పజ్జతి, రూపం దోసట్ఠానియం కోపట్ఠానియం పటిఘట్ఠానియన్తి? ఆమన్తా. అమతం ఆరబ్భ దోసో ఉప్పజ్జతి, అమతం దోసట్ఠానియం కోపట్ఠానియం పటిఘట్ఠానియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

రూపం ఆరబ్భ మోహో ఉప్పజ్జతి, రూపం మోహట్ఠానియం అఞ్ఞాణకరణం...పే.... అనిబ్బానసంవత్తనియన్తి? ఆమన్తా. అమతం ఆరబ్భ మోహో ఉప్పజ్జతి, అమతం మోహట్ఠానియం అఞ్ఞాణకరణం...పే.... అనిబ్బానసంవత్తనియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

అమతం ఆరబ్భ సంయోజనా ఉప్పజ్జన్తి, అమతం అసంయోజనియం అగన్థనియం అనోఘనియం అయోగనియం అనీవరణియం అపరామట్ఠం అనుపాదానియం అసంకిలేసియన్తి? ఆమన్తా. రూపం ఆరబ్భ సంయోజనా ఉప్పజ్జన్తి, రూపం అసంయోజనియం అగన్థనియం...పే.... అసంకిలేసియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

అమతం ఆరబ్భ రాగో ఉప్పజ్జతి, అమతం న రాగట్ఠానియం న రజనియం న కమనియం న మదనియం న బన్ధనియం న ముచ్ఛనియన్తి? ఆమన్తా . రూపం ఆరబ్భ రాగో ఉప్పజ్జతి, రూపం న రాగట్ఠానియం...పే॰... న ముచ్ఛనియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

అమతం ఆరబ్భ దోసో ఉప్పజ్జతి, అమతం న దోసట్ఠానియం న కోపట్ఠానియం న పటిఘట్ఠానియన్తి? ఆమన్తా. రూపం ఆరబ్భ దోసో ఉప్పజ్జతి, రూపం న దోసట్ఠానియం న కోపట్ఠానియం న పటిఘట్ఠానియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

అమతం ఆరబ్భ మోహో ఉప్పజ్జతి, అమతం న మోహట్ఠానియం న అఞ్ఞాణకరణం...పే॰... నిబ్బానసంవత్తనియన్తి? ఆమన్తా. రూపం ఆరబ్భ మోహో ఉప్పజ్జతి, రూపం న మోహట్ఠానియం న అఞ్ఞాణకరణం...పే॰... నిబ్బానసంవత్తనియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

౫౩౧. న వత్తబ్బం – “అమతారమ్మణం సంయోజన”న్తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “నిబ్బానం నిబ్బానతో సఞ్జానాతి, నిబ్బానం నిబ్బానతో సఞ్ఞత్వా నిబ్బానం మఞ్ఞతి, నిబ్బానస్మిం మఞ్ఞతి, నిబ్బానతో మఞ్ఞతి, నిబ్బానం మేతి మఞ్ఞతి, నిబ్బానం అభినన్దతీ”తి [మ॰ ని॰ ౧.౬]! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి అమతారమ్మణం సంయోజనన్తి.

అమతారమ్మణకథా నిట్ఠితా.

౯. నవమవగ్గో

(౮౬) ౩. రూపం సారమ్మణన్తికథా

౫౩౨. రూపం సారమ్మణన్తి? ఆమన్తా. అత్థి తస్స ఆవట్టనా ఆభోగో సమన్నాహారో మనసికారో చేతనా పత్థనా పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... నను నత్థి తస్స ఆవట్టనా ఆభోగో...పే॰... పణిధీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి నత్థి తస్స ఆవట్టనా ఆభోగో...పే॰... పణిధి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “రూపం సారమ్మణ”న్తి.

ఫస్సో సారమ్మణో, అత్థి తస్స ఆవట్టనా ఆభోగో...పే॰... పణిధీతి? ఆమన్తా . రూపం సారమ్మణం, అత్థి తస్స ఆవట్టనా ఆభోగో...పే॰... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

వేదనా...పే॰... సఞ్ఞా చేతనా చిత్తం సద్ధా వీరియం సతి సమాధి పఞ్ఞా రాగో దోసో మోహో మానో దిట్ఠి విచికిచ్ఛా థినం ఉద్ధచ్చం అహిరికం...పే॰... అనోత్తప్పం సారమ్మణం, అత్థి తస్స ఆవట్టనా ఆభోగో...పే॰... పణిధీతి? ఆమన్తా. రూపం సారమ్మణం, అత్థి తస్స ఆవట్టనా ఆభోగో...పే॰... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

రూపం సారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా ఆభోగో...పే॰... పణిధీతి? ఆమన్తా. ఫస్సో సారమ్మణో, నత్థి తస్స ఆవట్టనా ఆభోగో...పే॰... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

రూపం సారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా ఆభోగో…పే॰… పణిధీతి? ఆమన్తా. వేదనా…పే॰… అనోత్తప్పం సారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా ఆభోగో…పే॰… పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౫౫౩. న వత్తబ్బం – "రూపం సారమ్మణ"న్తి? ఆమన్తా. నను రూపం సప్పచ్చయన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి రూపం సప్పచ్చయం, తేన వత రే వత్తబ్బే – "రూపం సారమ్మణ"న్తి.

రూపం సారమ్మణన్తికథా నిట్ఠితా.

౯. నవమవగ్గో

(౮౭) ౪. అనుసయా అనారమ్మణకథా

౫౫౪. అనుసయా అనారమ్మణాతి? ఆమన్తా. రూపం నిబ్బానం చక్ఖాయతనం…పే॰… ఫోట్ఠబ్బాయతనన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

కామరాగానుసయో అనారమ్మణోతి? ఆమన్తా. కామరాగో కామరాగపరియుట్ఠానం కామరాగసంయోజనం కామోఘో కామయోగో కామచ్ఛన్దనీవరణం అనారమ్మణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… కామరాగో కామరాగపరియుట్ఠానం కామరాగసంయోజనం కామోఘో కామయోగో కామచ్ఛన్దనీవరణం సారమ్మణన్తి? ఆమన్తా. కామరాగానుసయో సారమ్మణోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

కామరాగానుసయో అనారమ్మణోతి? ఆమన్తా. కతమక్ఖన్ధపరియాపన్నోతి ? సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నోతి. సఙ్ఖారక్ఖన్ధో అనారమ్మణోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… సఙ్ఖారక్ఖన్ధో అనారమ్మణోతి? ఆమన్తా. వేదనాక్ఖన్ధో సఞ్ఞాక్ఖన్ధో విఞ్ఞాణక్ఖన్ధో అనారమ్మణోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

కామరాగానుసయో సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నో అనారమ్మణోతి? ఆమన్తా. కామరాగో సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నో అనారమ్మణోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… కామరాగో సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నో సారమ్మణోతి? ఆమన్తా. కామరాగానుసయో సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నో సారమ్మణోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

కామరాగానుసయో సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నో అనారమ్మణో, కామరాగో సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నో సారమ్మణోతి? ఆమన్తా. సఙ్ఖారక్ఖన్ధో ఏకదేసో సారమ్మణో ఏకదేసో అనారమ్మణోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… సఙ్ఖారక్ఖన్ధో ఏకదేసో సారమ్మణో ఏకదేసో అనారమ్మణోతి? ఆమన్తా. వేదనాక్ఖన్ధో సఞ్ఞాక్ఖన్ధో విఞ్ఞాణక్ఖన్ధో ఏకదేసో సారమ్మణో ఏకదేసో అనారమ్మణోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౫౫౫. పటిఘానుసయో మానానుసయో దిట్ఠానుసయో విచికిచ్ఛానుసయో భవరాగానుసయో అవిజ్జానుసయో అనారమ్మణోతి? ఆమన్తా. అవిజ్జా అవిజ్జోఘో అవిజ్జాయోగో అవిజ్జానుసయో అవిజ్జాపరియుట్ఠానం అవిజ్జాసంయోజనం

అవిజ్జానీవరణం అనారమ్మణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అవిజ్జా అవిజ్జోఘో...పే.... అవిజ్జానీవరణం సారమ్మణన్తి? ఆమన్తా. అవిజ్జానుసయో సారమ్మణోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

అవిజ్జానుసయో అనారమ్మణోతి? ఆమన్తా. కతమక్ఖన్ధపరియాపన్నోతి? సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నోతి. సఙ్ఖారక్ఖన్ధో అనారమ్మణోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సఙ్ఖారక్ఖన్ధో అనారమ్మణోతి? ఆమన్తా. వేదనాక్ఖన్ధో సఞ్ఞాక్ఖన్ధో విఞ్ఞాణక్ఖన్ధో అనారమ్మణోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

అవిజ్జానుసయో సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నో అనారమ్మణోతి? ఆమన్తా. అవిజ్జా సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నా అనారమ్మణాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అవిజ్జా సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నా సారమ్మణాతి? ఆమన్తా. అవిజ్జానుసయో సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నో సారమ్మణోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

అవిజ్జానుసయో సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నో అనారమ్మణో, అవిజ్జా సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నా సారమ్మణాతి? ఆమన్తా. సఙ్ఖారక్ఖన్ధో ఏకదేసో సారమ్మణో ఏకదేసో అనారమ్మణోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సఙ్ఖారక్ఖన్ధో ఏకదేసో సారమ్మణో ఏకదేసో అనారమ్మణోతి? ఆమన్తా. వేదనాక్ఖన్ధో సఞ్ఞాక్ఖన్ధో విఞ్ఞాణక్ఖన్ధో ఏకదేసో సారమ్మణో ఏకదేసో అనారమ్మణోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౫౫౬. న వత్తబ్బం – "అనుసయా అనారమ్మణా"తి? ఆమన్తా. పుథుజ్జనో కుసలాబ్యాకతే చిత్తే వత్తమానే సానుసయోతి వత్తబ్బోతి? ఆమన్తా. అత్థి తేసం అనుసయానం ఆరమ్మణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... తేన హి అనుసయా అనారమ్మణాతి. పుథుజ్జనో కుసలాబ్యాకతే చిత్తే వత్తమానే సరాగోతి వత్తబ్బోతి? ఆమన్తా. అత్థి తస్స రాగస్స ఆరమ్మణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... తేన హి రాగో అనారమ్మణోతి.

అనుసయా అనారమ్మణాతికథా నిట్ఠితా.

౯. నవమవగ్గో

(౮౮) ౫. ఞాణం అనారమ్మణన్తికథా

౫౫౭. ఞాణం అనారమ్మణన్తి? ఆమన్తా. రూపం నిబ్బానం చక్ఖాయతనం...పే.... ఫోట్ఠబ్బాయతనన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... ఞాణం అనారమ్మణన్తి? ఆమన్తా. పఞ్ఞా పఞ్ఞిన్ద్రియం పఞ్ఞాబలం సమ్మాదిట్ఠి ధమ్మవిచయసమ్బోజ్ఝఙ్గో అనారమ్మణోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... పఞ్ఞా పఞ్ఞిన్ద్రియం పఞ్ఞాబలం సమ్మాదిట్ఠి ధమ్మవిచయసమ్బోజ్ఝఙ్గో సారమ్మణోతి? ఆమన్తా. ఞాణం సారమ్మణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

ఞాణం అనారమ్మణన్తి? ఆమన్తా. కతమక్ఖన్ధపరియాపన్నన్తి? సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నన్తి. సఙ్ఖారక్ఖన్ధో అనారమ్మణోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సఙ్ఖారక్ఖన్ధో అనారమ్మణోతి ? ఆమన్తా. వేదనాక్ఖన్ధో సఞ్ఞాక్ఖన్ధో విఞ్ఞాణక్ఖన్ధో అనారమ్మణోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... ఞాణం సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నం అనారమ్మణన్తి? ఆమన్తా. పఞ్ఞా సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నా అనారమ్మణాతి?

న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… పఞ్ఞా సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నా సారమ్మణాతి? ఆమన్తా. ఞాణం సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నం సారమ్మణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

ఞాణం సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నం అనారమ్మణం, పఞ్ఞా సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నా సారమ్మణాతి? ఆమన్తా. సఙ్ఖారక్ఖన్ధో ఏకదేసో సారమ్మణో ఏకదేసో అనారమ్మణోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… సఙ్ఖారక్ఖన్ధో ఏకదేసో సారమ్మణో ఏకదేసో అనారమ్మణోతి? ఆమన్తా. వేదనాక్ఖన్ధో సఞ్ఞాక్ఖన్ధో విఞ్ఞాణక్ఖన్ధో ఏకదేసో సారమ్మణో ఏకదేసో అనారమ్మణోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౫౫౮. న వత్తబ్బం – “ఞాణం అనారమ్మణ”న్తి? ఆమన్తా. అరహా చక్ఖువిఞ్ఞాణసమఙ్గీ ఞాణీతి వత్తబ్బోతి? ఆమన్తా. అత్థి తస్స ఞాణస్స ఆరమ్మణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… తేన హి ఞాణం అనారమ్మణన్తి. అరహా చక్ఖువిఞ్ఞాణసమఙ్గీ పఞ్ఞవాతి వత్తబ్బోతి? ఆమన్తా. అత్థి తాయ పఞ్ఞాయ ఆరమ్మణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰…. తేన హి పఞ్ఞా అనారమ్మణాతి.

ఞాణం అనారమ్మణన్తికథా నిట్ఠితా.

౯. నవమవగ్గో

(౮౯) ౧. అతీతానాగతారమ్మణకథా

౫౫౯. అతీతారమ్మణం చిత్తం అనారమ్మణన్తి? ఆమన్తా. నను అతీతారమ్మణన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి అతీతారమ్మణం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అతీతారమ్మణం చిత్తం అనారమ్మణ”న్తి. అతీతారమ్మణం చిత్తం అనారమ్మణన్తి మిచ్ఛా. హఞ్చి వా పన అనారమ్మణం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అతీతారమ్మణ”న్తి. అనారమ్మణం అతీతారమ్మణన్తి మిచ్ఛా.

అతీతారమ్మణం చిత్తం అనారమ్మణన్తి? ఆమన్తా. నను అతీతం ఆరబ్భ అత్థి ఆవట్టనా…పే॰… పణిధీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అతీతం ఆరబ్భ అత్థి ఆవట్టనా…పే॰… పణిధి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అతీతారమ్మణం చిత్తం అనారమ్మణ”న్తి.

౫౬౦. అనాగతారమ్మణం చిత్తం అనారమ్మణన్తి? ఆమన్తా. నను అనాగతారమ్మణన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి అనాగతారమ్మణం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అనాగతారమ్మణం చిత్తం అనారమ్మణ”న్తి. అనాగతారమ్మణం చిత్తం అనారమ్మణన్తి మిచ్ఛా. హఞ్చి వా పన అనారమ్మణం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అనాగతారమ్మణ”న్తి. అనారమ్మణం అనాగతారమ్మణన్తి మిచ్ఛా.

అనాగతారమ్మణం చిత్తం అనారమ్మణన్తి? ఆమన్తా. నను అనాగతం ఆరబ్భ అత్థి ఆవట్టనా…పే॰… పణిధీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అనాగతం ఆరబ్భ అత్థి ఆవట్టనా…పే॰… పణిధి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అనాగతారమ్మణం చిత్తం అనారమ్మణ”న్తి.

పచ్చుప్పన్నం ఆరబ్భ అత్థి ఆవట్టనా…పే॰… పణిధి, పచ్చుప్పన్నారమ్మణం చిత్తం సారమ్మణన్తి? ఆమన్తా. అతీతం ఆరబ్భ అత్థి ఆవట్టనా…పే॰… పణిధి, అతీతారమ్మణం చిత్తం సారమ్మణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… పచ్చుప్పన్నం ఆరబ్భ

అత్థి ఆవట్టనా…పే॰… పణిధి, పచ్చుప్పన్నారమ్మణం చిత్తం సారమ్మణన్తి? ఆమన్తా. అనాగతం ఆరబ్భ అత్థి ఆవట్టనా… పే॰… పణిధి, అనాగతారమ్మణం చిత్తం సారమ్మణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అతీతం ఆరబ్భ అత్థి ఆవట్టనా…పే॰… పణిధి, అతీతారమ్మణం చిత్తం అనారమ్మణన్తి? ఆమన్తా. పచ్చుప్పన్నం ఆరబ్భ అత్థి ఆవట్టనా…పే॰… పణిధి, పచ్చుప్పన్నారమ్మణం చిత్తం అనారమ్మణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అనాగతం ఆరబ్భ అత్థి ఆవట్టనా…పే॰… పణిధి, అనాగతారమ్మణం చిత్తం అనారమ్మణన్తి? ఆమన్తా. పచ్చుప్పన్నం ఆరబ్భ అత్థి ఆవట్టనా…పే॰… పణిధి, పచ్చుప్పన్నారమ్మణం చిత్తం అనారమ్మణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౫౬౧. న వత్తబ్బం – ‘‘అతీతానాగతారమ్మణం చిత్తం అనారమ్మణ’’న్తి? ఆమన్తా. నను అతీతానాగతం నత్థీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అతీతానాగతం నత్థి, తేన వత రే వత్తబ్బే – ‘‘అతీతానాగతారమ్మణం చిత్తం అనారమ్మణ’’న్తి…పే॰….

అతీతానాగతారమ్మణకథా నిట్ఠితా.

౯. నవమవగ్గో

(౯౦) ౭. వితక్కానుపతితకథా

౫౬౨. సబ్బం చిత్తం వితక్కానుపతితన్తి? ఆమన్తా. సబ్బం చిత్తం విచారానుపతితం పీతానుపతితం సుఖానుపతితం దుక్ఖానుపతితం సోమనస్సానుపతితం దోమనస్సానుపతితం ఉపేక్ఖానుపతితం సద్ధానుపతితం వీరియానుపతితం సతానుపతితం సమాధానుపతితం పఞ్ఞానుపతితం రాగానుపతితం దోసానుపతితం…పే॰… అనోత్తప్పానుపతితన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

సబ్బం చిత్తం వితక్కానుపతితన్తి? ఆమన్తా. నను అత్థి అవితక్కో విచారమత్తో సమాధీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అత్థి అవితక్కో విచారమత్తో సమాధి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – ‘‘సబ్బం చిత్తం వితక్కానుపతిత’’న్తి .

సబ్బం చిత్తం వితక్కానుపతితన్తి? ఆమన్తా. నను అత్థి అవితక్కో అవిచారో సమాధీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అత్థి అవితక్కో అవిచారో సమాధి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – ‘‘సబ్బం చిత్తం వితక్కానుపతిత’’న్తి. సబ్బం చిత్తం వితక్కానుపతితన్తి? ఆమన్తా. నను తయో సమాధీ వుత్తా భగవతా – సవితక్కో సవిచారో సమాధి, అవితక్కో విచారమత్తో సమాధి, అవితక్కో అవిచారో సమాధీతి [దీ॰ ని॰ ౩.౩౦౫, ౩౫౩]? ఆమన్తా. హఞ్చి తయో సమాధీ వుత్తా భగవతా – సవితక్కో సవిచారో సమాధి, అవితక్కో విచారమత్తో సమాధి, అవితక్కో అవిచారో సమాధి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – ‘‘సబ్బం చిత్తం వితక్కానుపతిత’’న్తి.

వితక్కానుపతితకథా నిట్ఠితా.

౯. నవమవగ్గో

(౯౧) ౮. వితక్కవిప్ఫారసద్దకథా

౨౬౩. సబ్బసో వితక్కయతో విచారయతో వితక్కవిప్ఫారో సద్దోతి? ఆమన్తా. సబ్బసో ఫుసయతో ఫస్సవిప్ఫారో సద్దో, సబ్బసో వేదయతో వేదనావిప్ఫారో సద్దో, సబ్బసో సఞ్జానతో సఞ్ఞావిప్ఫారో సద్దో, సబ్బసో చేతయతో చేతనావిప్ఫారో సద్దో, సబ్బసో చిన్తయతో చిత్తవిప్ఫారో సద్దో, సబ్బసో సరతో సతివిప్ఫారో సద్దో, సబ్బసో పజానతో పఞ్ఞావిప్ఫారో సద్దోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

సబ్బసో వితక్కయతో విచారయతో వితక్కవిప్ఫారో సద్దోతి? ఆమన్తా. వితక్కవిప్ఫారో సద్దో సోతవిఞ్ఞేయ్యో సోతస్మిం పటిహఞ్ఞతి సోతస్స ఆపాథం ఆగచ్ఛతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰…. నను వితక్కవిప్ఫారో సద్దో న సోతవిఞ్ఞేయ్యో న సోతస్మిం పటిహఞ్ఞతి న సోతస్స ఆపాథం ఆగచ్ఛతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి వితక్కవిప్ఫారో సద్దో న సోతవిఞ్ఞేయ్యో న సోతస్మిం పటిహఞ్ఞతి న సోతస్స ఆపాథం ఆగచ్ఛతి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "సబ్బసో వితక్కయతో విచారయతో వితక్కవిప్ఫారో సద్దో"తి.

వితక్కవిప్ఫారసద్దకథా నిట్ఠితా.

౯. నవమవగ్గో

(౯౨) ౯. న యథాచిత్తస్స వాచాతికథా

౨౬౪. న యథాచిత్తస్స వాచాతి? ఆమన్తా. అఫస్సకస్స వాచా అవేదనకస్స వాచా అసఞ్ఞకస్స వాచా అచేతనకస్స వాచా అచిత్తకస్స వాచాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… నను సఫస్సకస్స వాచా సవేదనకస్స వాచా ససఞ్ఞకస్స వాచా సచేతనకస్స వాచా సచిత్తకస్స వాచాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి సఫస్సకస్స వాచా…పే॰… సచిత్తకస్స వాచా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "న యథాచిత్తస్స వాచా"తి.

న యథాచిత్తస్స వాచాతి? ఆమన్తా. అనావట్టేన్తస్స [అనావట్టన్తస్స (పీ॰), అనావజ్జన్తస్స (సీ॰ స్యా॰ క॰) కథా॰ ౪౮౪ పస్సితబ్బం] వాచా…పే॰… అనాభోగస్స వాచా…పే॰… అప్పణిదహన్తస్స వాచాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… నను ఆవట్టేన్తస్స వాచా ఆభోగస్స వాచా…పే॰… పణిదహన్తస్స వాచాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి ఆవట్టేన్తస్స వాచా ఆభోగస్స వాచా పణిదహన్తస్స వాచా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "న యథాచిత్తస్స వాచా"తి.

న యథాచిత్తస్స వాచాతి? ఆమన్తా. నను వాచా చిత్తసముట్ఠానా చిత్తేన సహజాతా చిత్తేన సహ ఏకుప్పాదాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి వాచా చిత్తసముట్ఠానా చిత్తేన సహజాతా చిత్తేన సహ ఏకుప్పాదా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "న యథాచిత్తస్స వాచా"తి.

న యథాచిత్తస్స వాచాతి? ఆమన్తా. న భణితుకామో భణతి, న కథేతుకామో కథేతి, న ఆలపితుకామో ఆలపతి, న వోహరితుకామో వోహరతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… నను భణితుకామో భణతి, కథేతుకామో కథేతి, ఆలపితుకామో ఆలపతి, వోహరితుకామో వోహరతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి భణితుకామో భణతి, కథేతుకామో కథేతి, ఆలపితుకామో ఆలపతి, వోహరితుకామో వోహరతి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "న యథాచిత్తస్స వాచా"తి.

౨౬౨. న వత్తబ్బం – “న యథాచిత్తస్స వాచా”తి? ఆమన్తా. నను అత్థి కోచి “అఞ్ఞం భణిస్సామీ”తి అఞ్ఞం భణతి, “అఞ్ఞం కథేస్సామీ”తి అఞ్ఞం కథేతి, “అఞ్ఞం ఆలపిస్సామీ”తి అఞ్ఞం ఆలపతి, “అఞ్ఞం వోహరిస్సామీ”తి అఞ్ఞం వోహరతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అత్థి కోచి “అఞ్ఞం భణిస్సామీ”తి అఞ్ఞం భణతి,...పే.... “అఞ్ఞం వోహరిస్సామీ”తి అఞ్ఞం వోహరతి, తేన వత రే వత్తబ్బే – “న యథాచిత్తస్స వాచా”తి.

న యథాచిత్తస్స వాచాతికథా నిట్ఠితా.

౯. నవమవగ్గో

(౯౩) ౧౦. న యథాచిత్తస్స కాయకమ్మన్తికథా

౨౬౬. న యథాచిత్తస్స కాయకమ్మన్తి? ఆమన్తా. అఫస్సకస్స కాయకమ్మం...పే.... అచిత్తకస్స కాయకమ్మన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... నను సఫస్సకస్స కాయకమ్మం...పే.... సచిత్తకస్స కాయకమ్మన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి సఫస్సకస్స కాయకమ్మం...పే.... సచిత్తకస్స కాయకమ్మం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “న యథాచిత్తస్స కాయకమ్మ”న్తి.

న యథాచిత్తస్స కాయకమ్మన్తి? ఆమన్తా. అనావట్టేన్తస్స కాయకమ్మం...పే.... అప్పణిదహన్తస్స కాయకమ్మన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... నను ఆవట్టేన్తస్స కాయకమ్మం...పే.... పణిదహన్తస్స కాయకమ్మన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి ఆవట్టేన్తస్స కాయకమ్మం...పే.... పణిదహన్తస్స కాయకమ్మం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “న యథాచిత్తస్స కాయకమ్మ”న్తి.

న యథాచిత్తస్స కాయకమ్మన్తి? ఆమన్తా. నను కాయకమ్మం చిత్తసముట్ఠానం చిత్తేన సహజాతం చిత్తేన సహ ఏకుప్పాదన్తి? ఆమన్తా . హఞ్చి కాయకమ్మం చిత్తసముట్ఠానం చిత్తేన సహజాతం చిత్తేన సహ ఏకుప్పాదం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “న యథాచిత్తస్స కాయకమ్మ”న్తి.

న యథాచిత్తస్స కాయకమ్మన్తి? ఆమన్తా. న అభిక్కమితుకామో అభిక్కమతి, న పటిక్కమితుకామో పటిక్కమతి, న ఆలోకేతుకామో ఆలోకేతి, న విలోకేతుకామో విలోకేతి, న సమిఞ్జితుకామో సమిఞ్జేతి, న పసారేతుకామో పసారేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే..... నను అభిక్కమితుకామో అభిక్కమతి, పటిక్కమితుకామో పటిక్కమతి, ఆలోకేతుకామో ఆలోకేతి, విలోకేతుకామో విలోకేతి, సమిఞ్జితుకామో సమిఞ్జేతి, పసారేతుకామో పసారేతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అభిక్కమితుకామో అభిక్కమతి...పే.... పసారేతుకామో పసారేతి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “న యథాచిత్తస్స కాయకమ్మ”న్తి.

౨౬౭. న వత్తబ్బం – “న యథాచిత్తస్స కాయకమ్మ”న్తి? ఆమన్తా. నను అత్థి కోచి “అఞ్ఞత్ర గచ్ఛిస్సామీ”తి అఞ్ఞత్ర గచ్ఛతి...పే.... “అఞ్ఞం పసారేస్సామీ”తి అఞ్ఞం పసారేతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అత్థి కోచి “అఞ్ఞత్ర గచ్ఛిస్సామీ”తి అఞ్ఞత్ర గచ్ఛతి...పే.... “అఞ్ఞం పసారేస్సామీ”తి అఞ్ఞం పసారేతి, తేన వత రే వత్తబ్బే – “న యథాచిత్తస్స కాయకమ్మ”న్తి.

న యథాచిత్తస్స కాయకమ్మన్తికథా నిట్ఠితా.

౯. నవమవగ్గో

(౯౪) ౧౧. అతీతానాగతసమన్నాగతకథా

౨౬౮. అతీతేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. నను అతీతం నిరుద్ధం విగతం విపరిణతం అత్థఙ్గతం అబ్భత్థఙ్గతన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి అతీతం నిరుద్ధం విగతం విపరిణతం అత్థఙ్గతం అబ్భత్థఙ్గతం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అతీతేన సమన్నాగతో"తి.

అనాగతేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. నను అనాగతం అజాతం అభూతం అసఞ్జాతం అనిబ్బత్తం అనభినిబ్బత్తం అపాతుభూతన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి అనాగతం అజాతం అభూతం అసఞ్జాతం అనిబ్బత్తం అనభినిబ్బత్తం అపాతుభూతం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అనాగతేన సమన్నాగతో"తి.

౨౬౯. అతీతేన రూపక్ఖన్ధేన సమన్నాగతో, అనాగతేన రూపక్ఖన్ధేన సమన్నాగతో, పచ్చుప్పన్నేన రూపక్ఖన్ధేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. తీహి రూపక్ఖన్ధేహి సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అతీతేహి పఞ్చహి ఖన్ధేహి సమన్నాగతో, అనాగతేహి పఞ్చహి ఖన్ధేహి సమన్నాగతో, పచ్చుప్పన్నేహి పఞ్చహి ఖన్ధేహి సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. పన్నరసహి ఖన్ధేహి సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అతీతేన చక్ఖాయతనేన సమన్నాగతో, అనాగతేన చక్ఖాయతనేన సమన్నాగతో, పచ్చుప్పన్నేన చక్ఖాయతనేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. తీహి చక్ఖాయతనేహి సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అతీతేహి ద్వాదసహి ఆయతనేహి సమన్నాగతో, అనాగతేహి ద్వాదసహి ఆయతనేహి సమన్నాగతో, పచ్చుప్పన్నేహి ద్వాదసహి ఆయతనేహి సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. ఛత్తింసాయతనేహి సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అతీతాయ చక్ఖుధాతుయా సమన్నాగతో, అనాగతాయ చక్ఖుధాతుయా సమన్నాగతో, పచ్చుప్పన్నాయ చక్ఖుధాతుయా సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా . తీహి చక్ఖుధాతూహి సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అతీతాహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సమన్నాగతో, అనాగతాహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సమన్నాగతో , పచ్చుప్పన్నాహి అట్ఠారసహి ధాతూహి సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. చతుపఞ్ఞాసధాతూహి సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అతీతేన చక్ఖున్ద్రియేన సమన్నాగతో, అనాగతేన చక్ఖున్ద్రియేన సమన్నాగతో, పచ్చుప్పన్నేన చక్ఖున్ద్రియేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. తీహి చక్ఖున్ద్రియేహి సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అతీతేహి బావీసతిన్ద్రియేహి సమన్నాగతో, అనాగతేహి బావీసతిన్ద్రియేహి సమన్నాగతో, పచ్చుప్పన్నేహి బావీసతిన్ద్రియేహి సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. ఛసట్ఠిన్ద్రియేహి సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౨౭౦. న వత్తబ్బం – "అతీతానాగతేహి సమన్నాగతో"తి? ఆమన్తా. నను అత్థి అట్ఠవిమోక్ఖఝాయీ చతున్నం ఝానానం నికామలాభీ నవన్నం అనుపుబ్బవిహారసమాపత్తీనం లాభీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అత్థి అట్ఠవిమోక్ఖఝాయీ చతున్నం ఝానానం నికామలాభీ నవన్నం అనుపుబ్బవిహారసమాపత్తీనం లాభీ, తేన వత రే వత్తబ్బే – "అతీతానాగతేహి సమన్నాగతో"తి.

అతీతానాగతసమన్నాగతకథా నిట్ఠితా.

నవమవగ్గో.

తస్సుద్దానం –

ఆనిసంసదస్సావిస్స సంయోజనానం పహానం, అమతారమ్మణం సంయోజనం, రూపం సారమ్మణం, అనుసయా అనారమ్మణా, ఏవమేవం ఞాణం, అతీతానాగతారమ్మణం చిత్తం, సబ్బం చిత్తం వితక్కానుపతితం, సబ్బసో వితక్కయతో విచారయతో వితక్కవిప్ఫారో సద్దో, న యథాచిత్తస్స వాచా, తథేవ కాయకమ్మం అతీతానాగతేహి సమన్నాగతోతి.

౧౦. దసమవగ్గో

(౯౩) ౧. నిరోధకథా

౨౬౧. ఉపపత్తేసియే పఞ్చక్ఖన్ధే అనిరుద్ధే కిరియా పఞ్చక్ఖన్ధా ఉప్పజ్జన్తీతి? ఆమన్తా. దసన్నం ఖన్ధానం సమోధానం హోతి, దస ఖన్ధా సమ్ముఖీభావం ఆగచ్ఛన్తీతి ? న హేవం వత్తబ్బే…పే… దసన్నం ఖన్ధానం సమోధానం హోతి, దస ఖన్ధా సమ్ముఖీభావం ఆగచ్ఛన్తీతి? ఆమన్తా. ద్విన్నం ఫస్సానం…పే… ద్విన్నం చిత్తానం సమోధానం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

ఉపపత్తేసియే పఞ్చక్ఖన్ధే అనిరుద్ధే కిరియా చత్తారో ఖన్ధా ఉప్పజ్జన్తీతి? ఆమన్తా. నవన్నం ఖన్ధానం సమోధానం హోతి, నవ ఖన్ధా సమ్ముఖీభావం ఆగచ్ఛన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే… నవన్నం ఖన్ధానం సమోధానం హోతి, నవ ఖన్ధా సమ్ముఖీభావం ఆగచ్ఛన్తీతి? ఆమన్తా. ద్విన్నం ఫస్సానం…పే… ద్విన్నం చిత్తానం సమోధానం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

ఉపపత్తేసియే పఞ్చక్ఖన్ధే అనిరుద్ధే కిరియాఞాణం ఉప్పజ్జతీతి? ఆమన్తా. ఛన్నం ఖన్ధానం సమోధానం హోతి, ఛ ఖన్ధా సమ్ముఖీభావం ఆగచ్ఛన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే… ఛన్నం ఖన్ధానం సమోధానం హోతి, ఛ ఖన్ధా సమ్ముఖీభావం ఆగచ్ఛన్తీతి? ఆమన్తా. ద్విన్నం ఫస్సానం…పే… ద్విన్నం చిత్తానం సమోధానం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

౨౬౨. ఉపపత్తేసియే పఞ్చక్ఖన్ధే నిరుద్ధే మగ్గో ఉప్పజ్జతీతి? ఆమన్తా. మతో మగ్గం భావేతి, కాలఙ్కతో మగ్గం భావేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

నిరోధకథా నిట్ఠితా.

౧౦. దసమవగ్గో

(౯౪) ౨. రూపం మగ్గోతికథా

౨౬౩. మగ్గసమఙ్గిస్స రూపం మగ్గోతి? ఆమన్తా. సారమ్మణం, అత్థి తస్స ఆవట్టనా ఆభోగో సమన్నాహారో మనసికారో చేతనా పత్థనా పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే… నను అనారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా…పే… పణిధీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అనారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా…పే… పణిధి; నో చ వత రే వత్తబ్బే – “మగ్గసమఙ్గిస్స రూపం మగ్గో”తి.

సమ్మావాచా మగ్గోతి? ఆమన్తా. సారమ్మణా, అత్థి తాయ ఆవట్టనా…పే… పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే… నను అనారమ్మణా, నత్థి తాయ ఆవట్టనా…పే… పణిధీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అనారమ్మణా, నత్థి తాయ ఆవట్టనా…పే… పణిధి; నో చ వత రే వత్తబ్బే – “సమ్మావాచా మగ్గో”తి.

సమ్మాకమ్మన్తో ...పే.... సమ్మాఆజీవో మగ్గోతి? ఆమన్తా. సారమ్మణో, అత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... నను అనారమ్మణో, నత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? ఆమన్తా . హఞ్చి అనారమ్మణో, నత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధి; నో చ వత రే వత్తబ్బే – "సమ్మాఆజీవో మగ్గో"తి.

౫౭౪. సమ్మాదిట్ఠి మగ్గో, సా చ సారమ్మణా, అత్థి తాయ ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? ఆమన్తా. సమ్మావాచా మగ్గో, సా చ సారమ్మణా, అత్థి తాయ ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే ...పే.... సమ్మాదిట్ఠి మగ్గో, సా చ సారమ్మణా, అత్థి తాయ ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? ఆమన్తా. సమ్మాకమ్మన్తో...పే.... సమ్మాఆజీవో మగ్గో, నో చ సారమ్మణో, అత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సమ్మాసఙ్కప్పో...పే.... సమ్మావాయామో...పే.... సమ్మాసతి... పే....

సమ్మాసమాధి మగ్గో, నో చ సారమ్మణో, అత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? ఆమన్తా. సమ్మావాచా మగ్గో, సా చ సారమ్మణా, అత్థి తాయ ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సమ్మాసమాధి మగ్గో, నో చ సారమ్మణో, అత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? ఆమన్తా. సమ్మాకమ్మన్తో...పే.... సమ్మాఆజీవో మగ్గో, నో చ సారమ్మణో, అత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

సమ్మావాచా మగ్గో, సా చ అనారమ్మణా, నత్థి తాయ ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? ఆమన్తా. సమ్మాదిట్ఠి మగ్గో, సా చ అనారమ్మణా, నత్థి తాయ ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సమ్మావాచా మగ్గో, సా చ అనారమ్మణా, నత్థి తాయ ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? ఆమన్తా. సమ్మాసఙ్కప్పో...పే.... సమ్మావాయామో... సమ్మాసతి ... సమ్మాసమాధి మగ్గో, నో చ అనారమ్మణో, నత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

సమ్మాకమ్మన్తో ...పే.... సమ్మాఆజీవో మగ్గో, నో చ అనారమ్మణో, నత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? ఆమన్తా. సమ్మాదిట్ఠి... సమ్మాసఙ్కప్పో... సమ్మావాయామో... సమ్మాసతి...పే.... సమ్మాసమాధి మగ్గో, నో చ అనారమ్మణో, నత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౫౭౫. న వత్తబ్బం – "మగ్గసమఙ్గిస్స రూపం మగ్గో"తి? ఆమన్తా. నను సమ్మావాచా సమ్మాకమ్మన్తో సమ్మాఆజీవో మగ్గోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి సమ్మావాచా సమ్మాకమ్మన్తో సమ్మాఆజీవో మగ్గో, తేన వత రే వత్తబ్బే – "మగ్గసమఙ్గిస్స రూపం మగ్గో"తి.

రూపం మగ్గోతికథా నిట్ఠితా.

౧౦. దసమవగ్గో

(౯౭) ౩. పఞ్చవిఞ్ఞాణసమఙ్గిస్స మగ్గకథా

౨౭౬. పఞ్చవిఞ్ఞాణసమఙ్గిస్స అత్థి మగ్గభావనాతి? ఆమన్తా. నను పఞ్చవిఞ్ఞాణా ఉప్పన్నవత్థుకా ఉప్పన్నారమ్మణాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి పఞ్చవిఞ్ఞాణా ఉప్పన్నవత్థుకా ఉప్పన్నారమ్మణా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "పఞ్చవిఞ్ఞాణసమఙ్గిస్స అత్థి మగ్గభావనా"తి.

నను పఞ్చవిఞ్ఞాణా పురేజాతవత్థుకా పురేజాతారమ్మణా అజ్ఝత్తికవత్థుకా బాహిరారమ్మణా అసమ్భిన్నవత్థుకా అసమ్భిన్నారమ్మణా నానావత్థుకా నానారమ్మణా న అఞ్ఞమఞ్ఞస్స గోచరవిసయం పచ్చనుభోన్తి, న అసమన్నాహారా ఉప్పజ్జన్తి, న అమనసికారా ఉప్పజ్జన్తి, న అబ్బోకిణ్ణా ఉప్పజ్జన్తి, న అపుబ్బం అచరిమం ఉప్పజ్జన్తి, న అఞ్ఞమఞ్ఞస్స సమనన్తరా ఉప్పజ్జన్తి, నను పఞ్చవిఞ్ఞాణా అనాభోగాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి పఞ్చవిఞ్ఞాణా అనాభోగా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "పఞ్చవిఞ్ఞాణసమఙ్గిస్స అత్థి మగ్గభావనా"తి.

౨౭౭. చక్ఖువిఞ్ఞాణసమఙ్గిస్స అత్థి మగ్గభావనాతి? ఆమన్తా. చక్ఖువిఞ్ఞాణం సుఞ్ఞతం ఆరబ్భ ఉప్పజ్జతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… చక్ఖువిఞ్ఞాణం సుఞ్ఞతం ఆరబ్భ ఉప్పజ్జతీతి? ఆమన్తా. చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ సుఞ్ఞతఞ్చ ఉప్పజ్జతి చక్ఖువిఞ్ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ సుఞ్ఞతఞ్చ ఉప్పజ్జతి చక్ఖువిఞ్ఞాణన్తి? ఆమన్తా. "చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ సుఞ్ఞతఞ్చ ఉప్పజ్జతి చక్ఖువిఞ్ఞాణ"న్తి – అత్థేవ సుత్తన్తోతి? నత్థి. "చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ రూపే చ ఉప్పజ్జతి చక్ఖువిఞ్ఞాణ"న్తి – అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి "చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ రూపే చ ఉప్పజ్జతి చక్ఖువిఞ్ఞాణ"న్తి – అత్థేవ సుత్తన్తో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ సుఞ్ఞతఞ్చ ఉప్పజ్జతి చక్ఖువిఞ్ఞాణ"న్తి.

౨౭౮. చక్ఖువిఞ్ఞాణసమఙ్గిస్స అత్థి మగ్గభావనాతి? ఆమన్తా. చక్ఖువిఞ్ఞాణం అతీతానాగతం ఆరబ్భ ఉప్పజ్జతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… చక్ఖువిఞ్ఞాణసమఙ్గిస్స అత్థి మగ్గభావనాతి? ఆమన్తా. చక్ఖువిఞ్ఞాణం ఫస్సం ఆరబ్భ…పే॰… వేదనం ఆరబ్భ… సఞ్ఞం ఆరబ్భ … చేతనం ఆరబ్భ… చిత్తం ఆరబ్భ… చక్ఖుం ఆరబ్భ… కాయం ఆరబ్భ…పే॰… సద్దం ఆరబ్భ… పే॰… ఫోట్ఠబ్బం ఆరబ్భ ఉప్పజ్జతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

మనోవిఞ్ఞాణసమఙ్గిస్స అత్థి మగ్గభావనా, మనోవిఞ్ఞాణం సుఞ్ఞతం ఆరబ్భ ఉప్పజ్జతీతి? ఆమన్తా. చక్ఖువిఞ్ఞాణసమఙ్గిస్స అత్థి మగ్గభావనా, చక్ఖువిఞ్ఞాణం సుఞ్ఞతం ఆరబ్భ ఉప్పజ్జతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… మనోవిఞ్ఞాణసమఙ్గిస్స అత్థి మగ్గభావనా, మనోవిఞ్ఞాణం అతీతానాగతం ఆరబ్భ ఉప్పజ్జతీతి? ఆమన్తా. చక్ఖువిఞ్ఞాణసమఙ్గిస్స అత్థి మగ్గభావనా, చక్ఖువిఞ్ఞాణం అతీతానాగతం ఆరబ్భ ఉప్పజ్జతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… మనోవిఞ్ఞాణసమఙ్గిస్స అత్థి మగ్గభావనా, మనోవిఞ్ఞాణం ఫస్సం ఆరబ్భ… వేదనం ఆరబ్భ…పే॰… ఫోట్ఠబ్బం ఆరబ్భ ఉప్పజ్జతీతి? ఆమన్తా. చక్ఖువిఞ్ఞాణసమఙ్గిస్స అత్థి మగ్గభావనా, చక్ఖువిఞ్ఞాణం ఫస్సం ఆరబ్భ… వేదనం ఆరబ్భ…పే॰… ఫోట్ఠబ్బం ఆరబ్భ ఉప్పజ్జతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౨౭౯. న వత్తబ్బం – "పఞ్చవిఞ్ఞాణసమఙ్గిస్స అత్థి మగ్గభావనా"తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "ఇధ, భిక్ఖవే, భిక్ఖు చక్ఖునా రూపం దిస్వా న నిమిత్తగ్గాహీ హోతి నానుబ్యఞ్జనగ్గాహీ…పే॰… సోతేన సద్దం సుత్వా…పే॰… ఘానేన గన్ధం ఘాయిత్వా…పే॰… జివ్హాయ రసం సాయిత్వా…పే॰… కాయేన ఫోట్ఠబ్బం ఫుసిత్వా న నిమిత్తగ్గాహీ హోతి

నానుబ్యఞ్జనగ్గాహీ”తి! [మ॰ ని॰ ౧.౩౪౯; అ॰ ని॰ ४.౩౭] అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా . తేన హి పఞ్చవిఞ్ఞాణసమఙ్గిస్స అత్థి మగ్గభావనాతి.

పఞ్చవిఞ్ఞాణసమఙ్గిస్స మగ్గకథా నిట్ఠితా.

౧౦. దసమవగ్గో

(౯౮) ४. పఞ్చవిఞ్ఞాణా కుసలాపి అకుసలాపీతికథా

౫౮౦. పఞ్చవిఞ్ఞాణా కుసలాపి అకుసలాపీతి? ఆమన్తా. నను పఞ్చవిఞ్ఞాణా ఉప్పన్నవత్థుకా ఉప్పన్నారమ్మణాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి పఞ్చవిఞ్ఞాణా ఉప్పన్నవత్థుకా ఉప్పన్నారమ్మణా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “పఞ్చవిఞ్ఞాణా కుసలాపి అకుసలాపీ”తి. నను పఞ్చవిఞ్ఞాణా పురేజాతవత్థుకా పురేజాతారమ్మణా అజ్ఝత్తికవత్థుకా బాహిరారమ్మణా అసమ్భిన్నవత్థుకా అసమ్భిన్నారమ్మణా నానావత్థుకా నానారమ్మణా న అఞ్ఞమఞ్ఞస్స గోచరవిసయం పచ్చనుభోన్తి, న అసమన్నాహారా ఉప్పజ్జన్తి, న అమనసికారా ఉప్పజ్జన్తి, న అబ్బోకిణ్ణా ఉప్పజ్జన్తి, న అపుబ్బం అచరిమం ఉప్పజ్జన్తి, న అఞ్ఞమఞ్ఞస్స సమనన్తరా ఉప్పజ్జన్తి, నను పఞ్చవిఞ్ఞాణా అనాభోగాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి పఞ్చవిఞ్ఞాణా అనాభోగా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “పఞ్చవిఞ్ఞాణా కుసలాపి అకుసలాపీ”తి.

౫౮౧. చక్ఖువిఞ్ఞాణం కుసలన్తి? ఆమన్తా. చక్ఖువిఞ్ఞాణం సుఞ్ఞతం ఆరబ్భ ఉప్పజ్జతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… చక్ఖువిఞ్ఞాణం సుఞ్ఞతం ఆరబ్భ ఉప్పజ్జతీతి? ఆమన్తా. చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ సుఞ్ఞతఞ్చ ఉప్పజ్జతి చక్ఖువిఞ్ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే. చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ సుఞ్ఞతఞ్చ ఉప్పజ్జతి చక్ఖువిఞ్ఞాణన్తి? ఆమన్తా. చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ సుఞ్ఞతఞ్చ ఉప్పజ్జతి చక్ఖువిఞ్ఞాణ”న్తి – అత్థేవ సుత్తన్తోతి? నత్థి. “చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ రూపే చ ఉప్పజ్జతి చక్ఖువిఞ్ఞాణ”న్తి – అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా . హఞ్చి “చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ రూపే చ ఉప్పజ్జతి చక్ఖువిఞ్ఞాణ”న్తి – అత్థేవ సుత్తన్తో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ సుఞ్ఞతఞ్చ ఉప్పజ్జతి చక్ఖువిఞ్ఞాణ”న్తి.

౫౮౨. చక్ఖువిఞ్ఞాణం కుసలమ్పి అకుసలమ్పీతి? ఆమన్తా. చక్ఖువిఞ్ఞాణం అతీతానాగతం ఆరబ్భ ఉప్పజ్జతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… చక్ఖువిఞ్ఞాణం కుసలమ్పి అకుసలమ్పీతి? ఆమన్తా. చక్ఖువిఞ్ఞాణం ఫస్సం ఆరబ్భ…పే॰… చిత్తం ఆరబ్భ… చక్ఖుం ఆరబ్భ…పే॰… కాయం ఆరబ్భ… సద్దం ఆరబ్భ…పే॰… ఫోట్ఠబ్బం ఆరబ్భ ఉప్పజ్జతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰…

మనోవిఞ్ఞాణం కుసలమ్పి అకుసలమ్పి, మనోవిఞ్ఞాణం సుఞ్ఞతం ఆరబ్భ ఉప్పజ్జతీతి? ఆమన్తా. చక్ఖువిఞ్ఞాణం కుసలమ్పి అకుసలమ్పి, చక్ఖువిఞ్ఞాణం సుఞ్ఞతం ఆరబ్భ ఉప్పజ్జతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… మనోవిఞ్ఞాణం కుసలమ్పి అకుసలమ్పి, మనోవిఞ్ఞాణం అతీతానాగతం ఆరబ్భ ఉప్పజ్జతీతి? ఆమన్తా. చక్ఖువిఞ్ఞాణం కుసలమ్పి అకుసలమ్పి, చక్ఖువిఞ్ఞాణం అతీతానాగతం ఆరబ్భ ఉప్పజ్జతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… మనోవిఞ్ఞాణం కుసలమ్పి అకుసలమ్పి, మనోవిఞ్ఞాణం ఫస్సం ఆరబ్భ…పే॰… చిత్తం ఆరబ్భ…పే॰… కాయం ఆరబ్భ … సద్దం ఆరబ్భ …పే॰… ఫోట్ఠబ్బం ఆరబ్భ

ఉప్పజ్జతీతి? ఆమన్తా. చక్ఖువిఞ్ఞాణం కుసలమ్పి అకుసలమ్పి, చక్ఖువిఞ్ఞాణం ఫస్సం ఆరబ్భ...పే.... ఫోట్ఠబ్బం ఆరబ్భ ఉప్పజ్జతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౨౮౩. న వత్తబ్బం – "పఞ్చవిఞ్ఞాణా కుసలాపి అకుసలాపీ"తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "ఇధ, భిక్ఖవే, భిక్ఖు చక్ఖునా రూపం దిస్వా నిమిత్తగ్గాహీ హోతి...పే.... న నిమిత్తగ్గాహీ హోతి...పే.... సోతేన సద్దం సుత్వా...పే.... కాయేన ఫోట్ఠబ్బం ఫుసిత్వా నిమిత్తగ్గాహీ హోతి...పే.... న నిమిత్తగ్గాహీ హోతీ"తి! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి పఞ్చవిఞ్ఞాణా కుసలాపి అకుసలాపీతి.

పఞ్చవిఞ్ఞాణా కుసలాపి అకుసలాపీతికథా నిట్ఠితా.

౧౦. దసమవగ్గో

(౯౯) ౨. సాభోగాతికథా

౨౮౪. పఞ్చవిఞ్ఞాణా సాభోగాతి? ఆమన్తా. నను పఞ్చవిఞ్ఞాణా ఉప్పన్నవత్థుకా ఉప్పన్నారమ్మణాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి పఞ్చవిఞ్ఞాణా ఉప్పన్నవత్థుకా ఉప్పన్నారమ్మణా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "పఞ్చవిఞ్ఞాణా సాభోగా"తి. నను పఞ్చవిఞ్ఞాణా పురేజాతవత్థుకా పురేజాతారమ్మణా అజ్ఝత్తికవత్థుకా బాహిరారమ్మణా అసమ్భిన్నవత్థుకా అసమ్భిన్నారమ్మణా నానావత్థుకా నానారమ్మణా న అఞ్ఞమఞ్ఞస్స గోచరవిసయం పచ్చనుభోన్తి, న అసమన్నాహారా ఉప్పజ్జన్తి, న అమనసికారా ఉప్పజ్జన్తి, న అబ్బోకిణ్ణా ఉప్పజ్జన్తి, న అపుబ్బం అచరిమం ఉప్పజ్జన్తి, నను పఞ్చవిఞ్ఞాణా న అఞ్ఞమఞ్ఞస్స సమనన్తరా ఉప్పజ్జన్తీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి పఞ్చవిఞ్ఞాణా న అఞ్ఞమఞ్ఞస్స సమనన్తరా ఉప్పజ్జన్తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "పఞ్చవిఞ్ఞాణా సాభోగా"తి.

౨౮౫. చక్ఖువిఞ్ఞాణం సాభోగన్తి? ఆమన్తా. చక్ఖువిఞ్ఞాణం సుఞ్ఞతం ఆరబ్భ ఉప్పజ్జతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... చక్ఖువిఞ్ఞాణం సుఞ్ఞతం ఆరబ్భ ఉప్పజ్జతీతి? ఆమన్తా. చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ సుఞ్ఞతఞ్చ ఉప్పజ్జతి చక్ఖువిఞ్ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ సుఞ్ఞతఞ్చ ఉప్పజ్జతి చక్ఖువిఞ్ఞాణన్తి? ఆమన్తా. "చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ సుఞ్ఞతఞ్చ ఉప్పజ్జతి చక్ఖువిఞ్ఞాణ"న్తి – అత్థేవ సుత్తన్తోతి? నత్థి...పే.... "చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ రూపే చ ఉప్పజ్జతి చక్ఖువిఞ్ఞాణ"న్తి – అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి "చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ రూపే చ ఉప్పజ్జతి చక్ఖువిఞ్ఞాణ"న్తి – అత్థేవ సుత్తన్తో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ సుఞ్ఞతఞ్చ ఉప్పజ్జతి చక్ఖువిఞ్ఞాణ"న్తి.

చక్ఖువిఞ్ఞాణం సాభోగన్తి? ఆమన్తా. చక్ఖువిఞ్ఞాణం అతీతానాగతం ఆరబ్భ ఉప్పజ్జతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... చక్ఖువిఞ్ఞాణం సాభోగన్తి? ఆమన్తా. చక్ఖువిఞ్ఞాణం ఫస్సం ఆరబ్భ...పే.... ఫోట్ఠబ్బం ఆరబ్భ ఉప్పజ్జతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... మనోవిఞ్ఞాణం సాభోగం, మనోవిఞ్ఞాణం సుఞ్ఞతం ఆరబ్భ ఉప్పజ్జతీతి? ఆమన్తా. చక్ఖువిఞ్ఞాణం సాభోగం, చక్ఖువిఞ్ఞాణం సుఞ్ఞతం ఆరబ్భ ఉప్పజ్జతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... మనోవిఞ్ఞాణం సాభోగం, మనోవిఞ్ఞాణం అతీతానాగతం ఆరబ్భ ఉప్పజ్జతీతి? ఆమన్తా. చక్ఖువిఞ్ఞాణం సాభోగం, చక్ఖువిఞ్ఞాణం అతీతానాగతం ఆరబ్భ ఉప్పజ్జతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

మనోవిఞ్ఞాణం సాభోగం, మనోవిఞ్ఞాణం ఫస్సం ఆరబ్భ…పే॰… ఫోట్ఠబ్బం ఆరబ్భ ఉప్పజ్జతీతి? ఆమన్తా. చక్ఖువిఞ్ఞాణం సాభోగం, చక్ఖువిఞ్ఞాణం ఫస్సం ఆరబ్భ…పే॰… ఫోట్ఠబ్బం ఆరబ్భ ఉప్పజ్జతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౫౮౬. న వత్తబ్బం – ‘‘పఞ్చవిఞ్ఞాణా సాభోగా’’తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – ‘‘ఇధ, భిక్ఖవే, భిక్ఖు చక్ఖునా రూపం దిస్వా నిమిత్తగ్గాహీ హోతి…పే॰… న నిమిత్తగ్గాహీ హోతి…పే॰… కాయేన ఫోట్ఠబ్బం ఫుసిత్వా నిమిత్తగ్గాహీ హోతి…పే॰… న నిమిత్తగ్గాహీ హోతీ’’తి! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి పఞ్చవిఞ్ఞాణా సాభోగాతి…పే॰….

సాభోగాతికథా నిట్ఠితా.

౧౦. దసమవగ్గో

(౧౦౦) ౬. ద్వీహిసీలేహికథా

౫౮౭. మగ్గసమఙ్గీ ద్వీహి సీలేహి సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. మగ్గసమఙ్గీ ద్వీహి ఫస్సేహి ద్వీహి వేదనాహి ద్వీహి సఞ్ఞాహి ద్వీహి చేతనాహి ద్వీహి చిత్తేహి ద్వీహి సద్ధాహి ద్వీహి వీరియేహి ద్వీహి సతీహి ద్వీహి సమాధీహి ద్వీహి పఞ్ఞాహి సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

మగ్గసమఙ్గీ లోకియేన సీలేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. మగ్గసమఙ్గీ లోకియేన ఫస్సేన లోకియాయ వేదనాయ లోకియాయ సఞ్ఞాయ లోకియాయ చేతనాయ లోకియేన చిత్తేన లోకియాయ సద్ధాయ లోకియేన వీరియేన లోకియాయ సతియా లోకియేన సమాధినా లోకియాయ పఞ్ఞాయ సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

మగ్గసమఙ్గీ లోకియేన చ లోకుత్తరేన చ సీలేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. మగ్గసమఙ్గీ లోకియేన చ లోకుత్తరేన చ ఫస్సేన సమన్నాగతో…పే॰… లోకియాయ చ లోకుత్తరాయ చ పఞ్ఞాయ సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… మగ్గసమఙ్గీ లోకియేన సీలేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. మగ్గసమఙ్గీ పుథుజ్జనోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౫౮౮. మగ్గసమఙ్గీ లోకియాయ సమ్మావాచాయ సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. మగ్గసమఙ్గీ లోకియాయ సమ్మాదిట్ఠియా సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… మగ్గసమఙ్గీ లోకియాయ సమ్మావాచాయ సమన్నాగతోతి ? ఆమన్తా. మగ్గసమఙ్గీ లోకియేన సమ్మాసఙ్కప్పేన…పే॰… లోకియేన సమ్మావాయామేన…పే॰… లోకియాయ సమ్మాసతియా…పే॰… లోకియేన సమ్మాసమాధినా సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… మగ్గసమఙ్గీ లోకియేన సమ్మాకమ్మన్తేన…పే॰… లోకియేన సమ్మాఆజీవేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. మగ్గసమఙ్గీ లోకియాయ సమ్మాదిట్ఠియా…పే॰… లోకియేన సమ్మాసమాధినా సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

మగ్గసమఙ్గీ లోకియాయ చ లోకుత్తరాయ చ సమ్మావాచాయ సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. మగ్గసమఙ్గీ లోకియాయ చ లోకుత్తరాయ చ సమ్మాదిట్ఠియా సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… మగ్గసమఙ్గీ లోకియాయ చ లోకుత్తరాయ చ సమ్మావాచాయ సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. మగ్గసమఙ్గీ లోకియేన చ లోకుత్తరేన చ సమ్మాసఙ్కప్పేన…పే॰… లోకియేన చ

లోకుత్తరేన చ సమ్మావాయామేన ...పే.... లోకియాయ చ లోకుత్తరాయ చ సమ్మాసతియా...పే.... లోకియేన చ లోకుత్తరేన చ సమ్మాసమాధినా సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

మగ్గసమఙ్గీ లోకియేన చ లోకుత్తరేన చ సమ్మాకమ్మన్తేన...పే.... సమ్మాఆజీవేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా. మగ్గసమఙ్గీ లోకియాయ చ లోకుత్తరాయ చ సమ్మాదిట్ఠియా సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... మగ్గసమఙ్గీ లోకియేన చ లోకుత్తరేన చ సమ్మాఆజీవేన సమన్నాగతోతి? ఆమన్తా . మగ్గసమఙ్గీ లోకియేన చ లోకుత్తరేన చ సమ్మాసఙ్కప్పేన...పే.... లోకియేన చ లోకుత్తరేన చ సమ్మాసమాధినా సమన్నాగతోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౨౫౯. న వత్తబ్బం – “మగ్గసమఙ్గీ ద్వీహి సీలేహి సమన్నాగతో”తి? ఆమన్తా. లోకియే సీలే నిరుద్ధే మగ్గో ఉప్పజ్జతీతి? ఆమన్తా. దుస్సీలో ఖణ్డసీలో ఛిన్నసీలో మగ్గం భావేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే ...పే.... తేన హి మగ్గసమఙ్గీ ద్వీహి సీలేహి సమన్నాగతోతి.

ద్వీహిసీలేహికథా నిట్ఠితా.

౧౦. దసమవగ్గో

(౧౦౧) ౭. సీలం అచేతసికన్తికథా

౨౬౦. సీలం అచేతసికన్తి? ఆమన్తా. రూపం...పే.... నిబ్బానం...పే.... చక్ఖాయతనం ...పే.... కాయాయతనం... రూపాయతనం...పే.... ఫోట్ఠబ్బాయతనన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సీలం అచేతసికన్తి? ఆమన్తా. ఫస్సో అచేతసికోతి? న హేవం వత్తబ్బే ...పే.... సీలం అచేతసికన్తి? ఆమన్తా. వేదనా...పే.... సఞ్ఞా...పే.... చేతనా...పే.... సద్ధా...పే.... వీరియం...పే.... సతి...పే.... సమాధి...పే.... పఞ్ఞా అచేతసికాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

ఫస్సో చేతసికోతి? ఆమన్తా. సీలం చేతసికన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... వేదనా...పే.... సఞ్ఞా...పే.... చేతనా...పే.... సద్ధా...పే.... వీరియం...పే.... సతి...పే.... సమాధి...పే.... పఞ్ఞా చేతసికాతి? ఆమన్తా. సీలం చేతసికన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౨౬౧. సీలం అచేతసికన్తి? ఆమన్తా. అనిట్ఠఫలన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... నను ఇట్ఠఫలన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి ఇట్ఠఫలం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “సీలం అచేతసిక”న్తి.

సద్ధా ఇట్ఠఫలా, సద్ధా చేతసికాతి? ఆమన్తా. సీలం ఇట్ఠఫలం, సీలం చేతసికన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... వీరియం...పే.... సతి...పే.... సమాధి...పే.... పఞ్ఞా ఇట్ఠఫలా, పఞ్ఞా చేతసికాతి? ఆమన్తా. సీలం ఇట్ఠఫలం, సీలం చేతసికన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

సీలం ఇట్ఠఫలం, సీలం అచేతసికన్తి? ఆమన్తా . సద్ధా ఇట్ఠఫలా, సద్ధా అచేతసికాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… సీలం ఇట్ఠఫలం, సీలం అచేతసికన్తి? ఆమన్తా. వీరియం…పే॰… సతి…పే॰… సమాధి…పే॰… పఞ్ఞా ఇట్ఠఫలా, పఞ్ఞా అచేతసికాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౫౯౨. సీలం అచేతసికన్తి? ఆమన్తా. అఫలం అవిపాకన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… నను సఫలం సవిపాకన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి సఫలం సవిపాకం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “సీలం అచేతసిక”న్తి…పే॰….

చక్ఖాయతనం అచేతసికం అవిపాకన్తి? ఆమన్తా. సీలం అచేతసికం అవిపాకన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… సోతాయతనం…పే॰… కాయాయతనం …పే॰… రూపాయతనం…పే॰… ఫోట్ఠబ్బాయతనం అచేతసికం అవిపాకన్తి? ఆమన్తా. సీలం అచేతసికం అవిపాకన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

సీలం అచేతసికం సవిపాకన్తి? ఆమన్తా. చక్ఖాయతనం అచేతసికం సవిపాకన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… సీలం అచేతసికం సవిపాకన్తి? ఆమన్తా. సోతాయతనం…పే॰… కాయాయతనం… రూపాయతనం…పే॰… ఫోట్ఠబ్బాయతనం అచేతసికం సవిపాకన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౫౯౩. సమ్మావాచా అచేతసికాతి? ఆమన్తా. సమ్మాదిట్ఠి అచేతసికాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… సమ్మావాచా అచేతసికాతి? ఆమన్తా. సమ్మాసఙ్కప్పో…పే॰… సమ్మావాయామో…పే॰… సమ్మాసతి…పే॰… సమ్మాసమాధి అచేతసికోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… సమ్మాకమ్మన్తో…పే॰… సమ్మాఆజీవో అచేతసికోతి? ఆమన్తా. సమ్మాదిట్ఠి అచేతసికాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… సమ్మాఆజీవో అచేతసికోతి? ఆమన్తా. సమ్మాసఙ్కప్పో… సమ్మావాయామో… సమ్మాసతి… సమ్మాసమాధి అచేతసికోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

సమ్మాదిట్ఠి చేతసికాతి? ఆమన్తా. సమ్మావాచా చేతసికాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… సమ్మాదిట్ఠి చేతసికాతి? ఆమన్తా. సమ్మాకమ్మన్తో…పే॰… సమ్మాఆజీవో చేతసికోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… సమ్మాసఙ్కప్పో…పే॰… సమ్మావాయామో…పే॰… సమ్మాసతి…పే॰… సమ్మాసమాధి చేతసికోతి? ఆమన్తా. సమ్మావాచా చేతసికాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… సమ్మాసమాధి చేతసికోతి? ఆమన్తా. సమ్మాకమ్మన్తో…పే॰… సమ్మాఆజీవో చేతసికోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౫౯౪. న వత్తబ్బం – “సీలం అచేతసిక”న్తి? ఆమన్తా. సీలే ఉప్పజ్జిత్వా నిరుద్ధే దుస్సీలో హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే. తేన హి సీలం అచేతసికన్తి.

సీలం అచేతసికన్తికథా నిట్ఠితా.

౧౦. దసమవగ్గో

(౧౦౨) ౮. సీలం న చిత్తానుపరివత్తీతికథా

౫౯౫. సీలం న చిత్తానుపరివత్తీతి? ఆమన్తా. రూపం... నిబ్బానం... చక్ఖాయతనం...పే.... ఫోట్ఠబ్బాయతనన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సీలం న చిత్తానుపరివత్తీతి? ఆమన్తా. ఫస్సో న చిత్తానుపరివత్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సీలం న చిత్తానుపరివత్తీతి? ఆమన్తా. వేదనా...పే.... సఞ్ఞా... చేతనా... సద్ధా... వీరియం... సతి... సమాధి...పే.... పఞ్ఞా న చిత్తానుపరివత్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

ఫస్సో చిత్తానుపరివత్తీతి? ఆమన్తా. సీలం చిత్తానుపరివత్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... వేదనా...పే.... సఞ్ఞా... చేతనా ... సద్ధా... వీరియం... సతి... సమాధి...పే.... పఞ్ఞా చిత్తానుపరివత్తీతి? ఆమన్తా. సీలం చిత్తానుపరివత్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౫౯౬. సమ్మావాచా న చిత్తానుపరివత్తీతి? ఆమన్తా. సమ్మాదిట్ఠి న చిత్తానుపరివత్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సమ్మావాచా న చిత్తానుపరివత్తీతి? ఆమన్తా. సమ్మాసఙ్కప్పో... సమ్మావాయామో... సమ్మాసతి...పే.... సమ్మాసమాధి న చిత్తానుపరివత్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

సమ్మాకమ్మన్తో...పే.... సమ్మాఆజీవో న చిత్తానుపరివత్తీతి? ఆమన్తా . సమ్మాదిట్ఠి న చిత్తానుపరివత్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సమ్మాఆజీవో న చిత్తానుపరివత్తీతి ? ఆమన్తా. సమ్మాసఙ్కప్పో... సమ్మావాయామో... సమ్మాసతి...పే.... సమ్మాసమాధి న చిత్తానుపరివత్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

సమ్మాదిట్ఠి చిత్తానుపరివత్తీతి? ఆమన్తా. సమ్మావాచా చిత్తానుపరివత్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సమ్మాదిట్ఠి చిత్తానుపరివత్తీతి? ఆమన్తా. సమ్మాకమ్మన్తో...పే.... సమ్మాఆజీవో చిత్తానుపరివత్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

సమ్మాసఙ్కప్పో ... సమ్మావాయామో... సమ్మాసతి...పే.... సమ్మాసమాధి చిత్తానుపరివత్తీతి? ఆమన్తా. సమ్మావాచా చిత్తానుపరివత్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సమ్మాసమాధి చిత్తానుపరివత్తీతి? ఆమన్తా. సమ్మాకమ్మన్తో...పే.... సమ్మాఆజీవో చిత్తానుపరివత్తీతి ? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౫౯౭. న వత్తబ్బం – "సీలం న చిత్తానుపరివత్తీ"తి? ఆమన్తా. సీలే ఉప్పజ్జిత్వా నిరుద్ధే దుస్సీలో హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే. తేన హి సీలం న చిత్తానుపరివత్తీతి.

సీలం న చిత్తానుపరివత్తీతికథా నిట్ఠితా.

౧౦. దసమవగ్గో

(౧౦౩) ౯. సమాదానహేతుకథా

౫౯౮. సమాదానహేతుకం సీలం వడ్ఢతీతి? ఆమన్తా. సమాదానహేతుకో ఫస్సో వడ్ఢతి, వేదనా వడ్ఢతి, సఞ్ఞా వడ్ఢతి, చేతనా వడ్ఢతి, చిత్తం వడ్ఢతి, సద్ధా వడ్ఢతి, వీరియం వడ్ఢతి, సతి వడ్ఢతి, సమాధి వడ్ఢతి, పఞ్ఞా వడ్ఢతీతి? న హేవం వత్తబ్బే… పే….

సమాదానహేతుకం సీలం వడ్ఢతీతి? ఆమన్తా. లతా వియ వడ్ఢతి, మాలువా వియ వడ్ఢతి, రుక్ఖో వియ వడ్ఢతి, తిణం వియ వడ్ఢతి, ముఞ్జపుఞ్జో వియ వడ్ఢతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

౫౯౯. సమాదానహేతుకం సీలం వడ్ఢతీతి? ఆమన్తా. సీలం సమాదియిత్వా కామవితక్కం వితక్కేన్తస్స బ్యాపాదవితక్కం వితక్కేన్తస్స విహింసావితక్కం వితక్కేన్తస్స సీలం వడ్ఢతీతి? ఆమన్తా. ద్విన్నం ఫస్సానం…పే…. ద్విన్నం చిత్తానం సమోధానం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే…. ద్విన్నం ఫస్సానం…పే…. ద్విన్నం చిత్తానం సమోధానం హోతీతి ? ఆమన్తా. కుసలాకుసలా సావజ్జానవజ్జా హీనపణీతా కణ్హసుక్కసప్పటిభాగా ధమ్మా సమ్ముఖీభావం ఆగచ్ఛన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

కుసలాకుసలా సావజ్జానవజ్జా హీనపణీతా కణ్హసుక్కసప్పటిభాగా ధమ్మా సమ్ముఖీభావం ఆగచ్ఛన్తీతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “చత్తారిమాని, భిక్ఖవే, సువిదూరవిదూరాని! కతమాని చత్తారి? నభఞ్చ, భిక్ఖవే, పథవీ చ – ఇదం పఠమం సువిదూరవిదూరం…పే…. తస్మా సతం ధమ్మో అసబ్భి ఆరకా”తి. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా . తేన హి న వత్తబ్బం – “కుసలాకుసలా సావజ్జానవజ్జా హీనపణీతా కణ్హసుక్కసప్పటిభాగా ధమ్మా సమ్ముఖీభావం ఆగచ్ఛన్తీ”తి.

౬౦౦. న వత్తబ్బం – “సమాదానహేతుకం సీలం వడ్ఢతీ”తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “ఆరామరోపా వనరోపా…పే…. ధమ్మట్ఠా సీలసమ్పన్నా తే జనా సగ్గగామినో”తి. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి సమాదానహేతుకం సీలం వడ్ఢతీతి.

సమాదానహేతుకథా నిట్ఠితా.

౧౦. దసమవగ్గో

(౧౦౪) ౧౦. విఞ్ఞత్తి సీలన్తికథా

౬౦౧. విఞ్ఞత్తి సీలన్తి? ఆమన్తా. పాణాతిపాతా వేరమణీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే…. అదిన్నాదానా వేరమణీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే…. కామేసుమిచ్ఛాచారా వేరమణీతి? న హేవం వత్తబ్బే …పే…. ముసావాదా వేరమణీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే…. సురామేరయమజ్జపమాదట్ఠానా వేరమణీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

అభివాదనం సీలం, పచ్చుట్ఠానం సీలం, అఞ్జలికమ్మం సీలం, సామీచికమ్మం సీలం, ఆసనాభిహారో సీలం, సేయ్యాభిహారో సీలం, పాదోదకాభిహారో సీలం, పాదకథలికాభిహారో సీలం, న్హానే పిట్ఠిపరికమ్మం సీలన్తి? ఆమన్తా . పాణాతిపాతా వేరమణీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే…. సురామేరయమజ్జపమాదట్ఠానా వేరమణీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

౬౦౨. న వత్తబ్బం – “విఞ్ఞత్తి సీల”న్తి? ఆమన్తా. దుస్సిల్యన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... తేన హి విఞ్ఞత్తి సీలన్తి.

విఞ్ఞత్తి సీలన్తికథా నిట్ఠితా.

౧౦. దసమవగ్గో

(౧౦౫) ౧౧. అవిఞ్ఞత్తి దుస్సిల్యన్తికథా

౬౦౩. అవిఞ్ఞత్తి దుస్సిల్యన్తి? ఆమన్తా. పాణాతిపాతోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అదిన్నాదానన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... కామేసుమిచ్ఛాచారోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... ముసావాదోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సురామేరయమజ్జపమాదట్ఠానన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

పాపకమ్మం సమాదియిత్వా దానం దదన్తస్స పుఞ్ఞఞ్చ అపుఞ్ఞఞ్చ ఉభో వడ్ఢన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... పుఞ్ఞఞ్చ అపుఞ్ఞఞ్చ ఉభో వడ్ఢన్తీతి? ఆమన్తా . ద్విన్నం ఫస్సానం...పే.... ద్విన్నం చిత్తానం సమోధానం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... ద్విన్నం ఫస్సానం...పే.... ద్విన్నం చిత్తానం సమోధానం హోతీతి? ఆమన్తా. కుసలాకుసలా సావజ్జానవజ్జా హీనపణీతా కణ్హసుక్కసప్పటిభాగా ధమ్మా సమ్ముఖీభావం ఆగచ్ఛన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

కుసలాకుసలా సావజ్జానవజ్జా హీనపణీతా కణ్హసుక్కసప్పటిభాగా ధమ్మా సమ్ముఖీభావం ఆగచ్ఛన్తీతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “చత్తారిమాని, భిక్ఖవే, సువిదూరవిదూరాని ! కతమాని చత్తారి? నభఞ్చ, భిక్ఖవే, పథవీ చ – ఇదం పఠమం సువిదూరవిదూరం...పే.... తస్మా సతం ధమ్మో అసబ్భి ఆరకా”తి. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – “కుసలాకుసలా సావజ్జానవజ్జా హీనపణీతా కణ్హసుక్కసప్పటిభాగా ధమ్మా సమ్ముఖీభావం ఆగచ్ఛన్తీ”తి.

౬౦౪. న వత్తబ్బం – “అవిఞ్ఞత్తి దుస్సిల్య”న్తి? ఆమన్తా. నను పాపకమ్మం సమాదిన్నో ఆసీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి పాపకమ్మం సమాదిన్నో ఆసి, తేన వత రే వత్తబ్బే – “అవిఞ్ఞత్తి దుస్సిల్య”న్తి.

అవిఞ్ఞత్తి దుస్సిల్యన్తికథా నిట్ఠితా.

దసమవగ్గో.

తస్సుద్దానం –

ఉపపత్తేసియే పఞ్చక్ఖన్ధే అనిరుద్ధే కిరియా పఞ్చక్ఖన్ధా ఉప్పజ్జన్తి, మగ్గసమఙ్గిస్స రూపం మగ్గో, పఞ్చవిఞ్ఞాణసమఙ్గిస్స అత్థి మగ్గభావనా, పఞ్చవిఞ్ఞాణా కుసలాపి అకుసలాపి, పఞ్చవిఞ్ఞాణా సాభోగా, మగ్గసమఙ్గీ ద్వీహి సీలేహి సమన్నాగతో, సీలం అచేతసికం, సీలం న చిత్తానుపరివత్తి, సమాదానహేతుకం సీలం వడ్ఢతీతి, విఞ్ఞత్తిసీలం అవిఞ్ఞత్తి దుస్సిల్యన్తి.

దుతియో పణ్ణాసకో.

తస్సుద్దానం –

నియామసఙ్గహాగతానిసంసతా చ నిరోధోతి [నియామ సఙ్గహాగతానిసంసతా అత్థి పఞ్చవోకారభవే నిరోధో మగ్గసమఙ్గిస్స పఞ్చవోకారభవేతి (సీ॰ స్యా॰ క॰), నియామ సఙ్గహా గతానిసంసతా అత్థి పఞ్చవోకారభవే మగ్గసమఙ్గిస్స నో పఞ్చవోకారభవే (పీ॰)].

౧౧. ఏకాదసమవగ్గో

(౧౦౬-౧౦౮) ౧-౩. తిస్సోపి అనుసయకథా

౬౦౫. అనుసయా అబ్యాకతాతి? ఆమన్తా. విపాకాబ్యాకతా కిరియాబ్యాకతా రూపం నిబ్బానం చక్ఖాయతనం…పే॰… ఫోట్ఠబ్బాయతనన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰…

కామరాగానుసయో అబ్యాకతోతి? ఆమన్తా. కామరాగో కామరాగపరియుట్ఠానం కామరాగసంయోజనం కామోఘో కామయోగో కామచ్ఛన్దనీవరణం అబ్యాకతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… కామరాగో కామరాగపరియుట్ఠానం…పే॰… కామచ్ఛన్దనీవరణం అకుసలన్తి? ఆమన్తా. కామరాగానుసయో అకుసలోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰…

పటిఘానుసయో అబ్యాకతోతి? ఆమన్తా. పటిఘం పటిఘపరియుట్ఠానం పటిఘసంయోజనం అబ్యాకతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… పటిఘం పటిఘపరియుట్ఠానం పటిఘసంయోజనం అకుసలన్తి? ఆమన్తా. పటిఘానుసయో అకుసలోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰…

మానానుసయో అబ్యాకతోతి? ఆమన్తా. మానో మానపరియుట్ఠానం మానసంయోజనం అబ్యాకతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే …పే॰… మానో మానపరియుట్ఠానం మానసంయోజనం అకుసలన్తి? ఆమన్తా. మానానుసయో అకుసలోతి? న హేవం వత్తబ్బే …పే॰…

దిట్ఠానుసయో అబ్యాకతోతి? ఆమన్తా. దిట్ఠి దిట్ఠోఘో దిట్ఠియోగో దిట్ఠిపరియుట్ఠానం దిట్ఠిసంయోజనం అబ్యాకతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… దిట్ఠి దిట్ఠోఘో దిట్ఠియోగో దిట్ఠిపరియుట్ఠానం దిట్ఠిసంయోజనం అకుసలన్తి? ఆమన్తా. దిట్ఠానుసయో అకుసలోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰…

విచికిచ్ఛానుసయో అబ్యాకతోతి? ఆమన్తా. విచికిచ్ఛా విచికిచ్ఛాపరియుట్ఠానం విచికిచ్ఛాసంయోజనం విచికిచ్ఛానీవరణం అబ్యాకతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… విచికిచ్ఛా విచికిచ్ఛాపరియుట్ఠానం విచికిచ్ఛాసంయోజనం విచికిచ్ఛానీవరణం అకుసలన్తి? ఆమన్తా. విచికిచ్ఛానుసయో అకుసలోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰…

భవరాగానుసయో అబ్యాకతోతి? ఆమన్తా. భవరాగో భవరాగపరియుట్ఠానం భవరాగసంయోజనం అబ్యాకతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… భవరాగో భవరాగపరియుట్ఠానం భవరాగసంయోజనం అకుసలన్తి? ఆమన్తా. భవరాగానుసయో అకుసలోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰…

అవిజ్జానుసయో అబ్యాకతోతి? ఆమన్తా. అవిజ్జా అవిజ్జోఘో అవిజ్జాయోగో అవిజ్జాపరియుట్ఠానం అవిజ్జాసంయోజనం అవిజ్జానీవరణం అబ్యాకతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అవిజ్జా అవిజ్జోఘో అవిజ్జాయోగో అవిజ్జాపరియుట్ఠానం అవిజ్జాసంయోజనం అవిజ్జానీవరణం అకుసలన్తి? ఆమన్తా. అవిజ్జానుసయో అకుసలోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰…

౬౦౬. న వత్తబ్బం – “అనుసయా అబ్యాకతా”తి? ఆమన్తా. పుథుజ్జనో కుసలాబ్యాకతే చిత్తే వత్తమానే “సానుసయో”తి వత్తబ్బోతి? ఆమన్తా. కుసలాకుసలా ధమ్మా సమ్ముఖీభావం ఆగచ్ఛన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... తేన హి అనుసయా అబ్యాకతాతి. పుథుజ్జనో కుసలాబ్యాకతే చిత్తే వత్తమానే “సరాగో”తి వత్తబ్బోతి? ఆమన్తా. కుసలాకుసలా ధమ్మా సమ్ముఖీభావం ఆగచ్ఛన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... తేన హి రాగో అబ్యాకతోతి.

౬౦౭. అనుసయా అహేతుకాతి? ఆమన్తా. రూపం నిబ్బానం చక్ఖాయతనం...పే.... ఫోట్ఠబ్బాయతనన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

కామరాగానుసయో అహేతుకోతి? ఆమన్తా. కామరాగో కామరాగపరియుట్ఠానం కామరాగసంయోజనం కామచ్ఛన్దనీవరణం అహేతుకన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... కామరాగో కామరాగపరియుట్ఠానం...పే.... కామచ్ఛన్దనీవరణం సహేతుకన్తి? ఆమన్తా. కామరాగానుసయో సహేతుకోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... పటిఘానుసయో...పే.... మానానుసయో... దిట్ఠానుసయో... విచికిచ్ఛానుసయో... భవరాగానుసయో... అవిజ్జానుసయో అహేతుకోతి? ఆమన్తా. అవిజ్జా అవిజ్జోఘో అవిజ్జాయోగో అవిజ్జాపరియుట్ఠానం అవిజ్జాసంయోజనం అవిజ్జానీవరణం అహేతుకన్తి ? న హేవం వత్తబ్బే ...పే.... అవిజ్జా అవిజ్జోఘో...పే.... అవిజ్జానీవరణం సహేతుకన్తి? ఆమన్తా. అవిజ్జానుసయో సహేతుకోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౬౦౮. న వత్తబ్బం – “అనుసయా అహేతుకా”తి? ఆమన్తా. పుథుజ్జనో కుసలాబ్యాకతే చిత్తే వత్తమానే “సానుసయో”తి వత్తబ్బోతి? ఆమన్తా. అనుసయా తేన హేతునా సహేతుకాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... తేన హి అనుసయా అహేతుకాతి. పుథుజ్జనో కుసలాబ్యాకతే చిత్తే వత్తమానే “సరాగో”తి వత్తబ్బోతి? ఆమన్తా. రాగో తేన హేతునా సహేతుకోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... తేన హి రాగో అహేతుకోతి.

౬౦౯. అనుసయా చిత్తవిప్పయుత్తాతి? ఆమన్తా. రూపం నిబ్బానం చక్ఖాయతనం...పే.... ఫోట్ఠబ్బాయతనన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

కామరాగానుసయో చిత్తవిప్పయుత్తోతి? ఆమన్తా. కామరాగో కామరాగపరియుట్ఠానం కామరాగసంయోజనం కామోఘో కామయోగో కామచ్ఛన్దనీవరణం చిత్తవిప్పయుత్తన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... కామరాగో కామరాగపరియుట్ఠానం...పే.... కామచ్ఛన్దనీవరణం చిత్తసమ్పయుత్తన్తి? ఆమన్తా. కామరాగానుసయో చిత్తసమ్పయుత్తోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౬౧౦. కామరాగానుసయో చిత్తవిప్పయుత్తోతి? ఆమన్తా. కతమక్ఖన్ధపరియాపన్నోతి? సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నోతి. సఙ్ఖారక్ఖన్ధో చిత్తవిప్పయుత్తోతి? న హేవం వత్తబ్బే. సఙ్ఖారక్ఖన్ధో చిత్తవిప్పయుత్తోతి? ఆమన్తా. వేదనాక్ఖన్ధో సఞ్ఞాక్ఖన్ధో చిత్తవిప్పయుత్తోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

కామరాగానుసయో సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నో చిత్తవిప్పయుత్తోతి? ఆమన్తా. కామరాగో సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నో చిత్తవిప్పయుత్తోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే… కామరాగో సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నో చిత్తసమ్పయుత్తోతి? ఆమన్తా. కామరాగానుసయో సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నో చిత్తసమ్పయుత్తోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

కామరాగానుసయో సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నో చిత్తవిప్పయుత్తో, కామరాగో సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నో చిత్తసమ్పయుత్తోతి? ఆమన్తా. సఙ్ఖారక్ఖన్ధో ఏకదేసో చిత్తసమ్పయుత్తో ఏకదేసో చిత్తవిప్పయుత్తోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

సఙ్ఖారక్ఖన్ధో ఏకదేసో చిత్తసమ్పయుత్తో ఏకదేసో చిత్తవిప్పయుత్తోతి? ఆమన్తా. వేదనాక్ఖన్ధో సఞ్ఞాక్ఖన్ధో ఏకదేసో చిత్తసమ్పయుత్తో ఏకదేసో చిత్తవిప్పయుత్తోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

౬౧౧. పటిఘానుసయో మానానుసయో దిట్ఠానుసయో విచికిచ్ఛానుసయో భవరాగానుసయో అవిజ్జానుసయో చిత్తవిప్పయుత్తోతి? ఆమన్తా. అవిజ్జా అవిజ్జోఘో అవిజ్జాయోగో అవిజ్జానీవరణం చిత్తవిప్పయుత్తన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే… అవిజ్జా అవిజ్జోఘో అవిజ్జాయోగో అవిజ్జానీవరణం చిత్తసమ్పయుత్తన్తి? ఆమన్తా. అవిజ్జానుసయో చిత్తసమ్పయుత్తోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

౬౧౨. అవిజ్జానుసయో చిత్తవిప్పయుత్తోతి? ఆమన్తా. కతమక్ఖన్ధపరియాపన్నోతి? సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నోతి. సఙ్ఖారక్ఖన్ధో చిత్తవిప్పయుత్తోతి? న హేవం వత్తబ్బే . సఙ్ఖారక్ఖన్ధో చిత్తవిప్పయుత్తోతి? ఆమన్తా. వేదనాక్ఖన్ధో సఞ్ఞాక్ఖన్ధో చిత్తవిప్పయుత్తోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

అవిజ్జానుసయో సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నో చిత్తవిప్పయుత్తోతి? ఆమన్తా. అవిజ్జా సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నా చిత్తవిప్పయుత్తాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే… అవిజ్జా సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నా చిత్తసమ్పయుత్తాతి? ఆమన్తా. అవిజ్జానుసయో సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నో చిత్తసమ్పయుత్తోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

అవిజ్జానుసయో సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నో చిత్తవిప్పయుత్తో, అవిజ్జాసఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నా చిత్తసమ్పయుత్తాతి? ఆమన్తా. సఙ్ఖారక్ఖన్ధో ఏకదేసో చిత్తసమ్పయుత్తో ఏకదేసో చిత్తవిప్పయుత్తోతి? న హేవం వత్తబ్బే.

సఙ్ఖారక్ఖన్ధో ఏకదేసో చిత్తసమ్పయుత్తో ఏకదేసో చిత్తవిప్పయుత్తోతి? ఆమన్తా. వేదనాక్ఖన్ధో సఞ్ఞాక్ఖన్ధో ఏకదేసో చిత్తసమ్పయుత్తో ఏకదేసో చిత్తవిప్పయుత్తోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

౬౧౩. న వత్తబ్బం – "అనుసయా చిత్తవిప్పయుత్తా"తి? ఆమన్తా. పుథుజ్జనో కుసలాబ్యాకతే చిత్తే వత్తమానే "సానుసయో"తి వత్తబ్బోతి? ఆమన్తా. అనుసయా తేన చిత్తేన సమ్పయుత్తాతి? న హేవం వత్తబ్బే. తేన హి అనుసయా చిత్తవిప్పయుత్తాతి. పుథుజ్జనో కుసలాబ్యాకతే చిత్తే వత్తమానే "సరాగో"తి వత్తబ్బోతి? ఆమన్తా. రాగో తేన చిత్తేన సమ్పయుత్తోతి? న హేవం వత్తబ్బే. తేన హి రాగో చిత్తవిప్పయుత్తోతి.

తిస్సోపి అనుసయకథా నిట్ఠితా.

౧౧. ఏకాదసమవగ్గో

(౧౦౯) ౪. ఞాణకథా

౬౧౪. అఞ్ఞాణే విగతే ఞాణవిప్పయుత్తే చిత్తే వత్తమానే న వత్తబ్బం – “ఞాణీ”తి? ఆమన్తా. రాగే విగతే న వత్తబ్బం – “వీతరాగో”తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అఞ్ఞాణే విగతే ఞాణవిప్పయుత్తే చిత్తే వత్తమానే న వత్తబ్బం – “ఞాణీ”తి? ఆమన్తా. దోసే విగతే… మోహే విగతే… కిలేసే విగతే న వత్తబ్బం – “నిక్కిలేసో”తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

రాగే విగతే వత్తబ్బం – “వీతరాగో”తి? ఆమన్తా. అఞ్ఞాణే విగతే ఞాణవిప్పయుత్తే చిత్తే వత్తమానే వత్తబ్బం – “ఞాణీ”తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… దోసే విగతే… మోహే విగతే… కిలేసే విగతే వత్తబ్బం – “నిక్కిలేసో”తి? ఆమన్తా. అఞ్ఞాణే విగతే ఞాణవిప్పయుత్తే చిత్తే వత్తమానే వత్తబ్బం – “ఞాణీ”తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౬౧౫. అఞ్ఞాణే విగతే ఞాణవిప్పయుత్తే చిత్తే వత్తమానే వత్తబ్బం – “ఞాణీ”తి? ఆమన్తా . అతీతేన ఞాణేన ఞాణీ నిరుద్ధేన విగతేన పటిపస్సద్ధేన ఞాణేన ఞాణీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

ఞాణకథా నిట్ఠితా.

౧౧. ఏకాదసమవగ్గో

(౧౧౦) ౫. ఞాణం చిత్తవిప్పయుత్తన్తికథా

౬౧౬. ఞాణం చిత్తవిప్పయుత్తన్తి? ఆమన్తా. రూపం నిబ్బానం చక్ఖాయతనం…పే॰… ఫోట్ఠబ్బాయతనన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… ఞాణం చిత్తవిప్పయుత్తన్తి? ఆమన్తా. పఞ్ఞా పఞ్ఞిన్ద్రియం పఞ్ఞాబలం సమ్మాదిట్ఠి ధమ్మవిచయసమ్బోజ్ఝఙ్గో చిత్తవిప్పయుత్తోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… పఞ్ఞా పఞ్ఞిన్ద్రియం పఞ్ఞాబలం సమ్మాదిట్ఠి ధమ్మవిచయసమ్బోజ్ఝఙ్గో చిత్తసమ్పయుత్తోతి? ఆమన్తా. ఞాణం చిత్తసమ్పయుత్తన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

ఞాణం చిత్తవిప్పయుత్తన్తి? ఆమన్తా. కతమక్ఖన్ధపరియాపన్నన్తి ? సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నన్తి. సఙ్ఖారక్ఖన్ధో చిత్తవిప్పయుత్తోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… సఙ్ఖారక్ఖన్ధో చిత్తవిప్పయుత్తోతి? ఆమన్తా. వేదనాక్ఖన్ధో సఞ్ఞాక్ఖన్ధో చిత్తవిప్పయుత్తోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… ఞాణం సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నం చిత్తవిప్పయుత్తన్తి? ఆమన్తా. పఞ్ఞా సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నా చిత్తవిప్పయుత్తాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… పఞ్ఞా సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నా చిత్తసమ్పయుత్తాతి? ఆమన్తా. ఞాణం సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నం చిత్తసమ్పయుత్తన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… ఞాణం సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నం చిత్తవిప్పయుత్తం, పఞ్ఞా సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నా చిత్తసమ్పయుత్తాతి? ఆమన్తా. సఙ్ఖారక్ఖన్ధో ఏకదేసో చిత్తసమ్పయుత్తో ఏకదేసో చిత్తవిప్పయుత్తోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… సఙ్ఖారక్ఖన్ధో ఏకదేసో చిత్తసమ్పయుత్తో ఏకదేసో చిత్తవిప్పయుత్తోతి? ఆమన్తా. వేదనాక్ఖన్ధో సఞ్ఞాక్ఖన్ధో ఏకదేసో చిత్తసమ్పయుత్తో ఏకదేసో చిత్తవిప్పయుత్తోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౬౧౭. న వత్తబ్బం – “ఞాణం చిత్తవిప్పయుత్త”న్తి? ఆమన్తా. అరహా చక్ఖువిఞ్ఞాణసమఙ్గీ “ఞాణీ”తి వత్తబ్బోతి? ఆమన్తా. ఞాణం తేన చిత్తేన సమ్పయుత్తన్తి? న హేవం వత్తబ్బే. తేన హి ఞాణం చిత్తవిప్పయుత్తన్తి.

అరహా చక్ఖువిఞ్ఞాణసమఙ్గీ “పఞ్ఞవా”తి వత్తబ్బోతి [సకవాదీపుచ్ఛా వియ దిస్సతి]? ఆమన్తా. పఞ్ఞా తేన చిత్తేన సమ్పయుత్తాతి? న హేవం వత్తబ్బే. తేన హి పఞ్ఞా చిత్తవిప్పయుత్తాతి.

ఞాణం చిత్తవిప్పయుత్తన్తికథా నిట్ఠితా.

౧౧. ఏకాదసమవగ్గో

(౧౧౧) ౬. ఇదం దుక్ఖన్తికథా

౬౧౮. “ఇదం దుక్ఖ”న్తి వాచం భాసతో “ఇదం దుక్ఖ”న్తి ఞాణం పవత్తతీతి? ఆమన్తా. “అయం దుక్ఖసముదయో”తి వాచం భాసతో “అయం దుక్ఖసముదయో”తి ఞాణం పవత్తతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… “ఇదం దుక్ఖ”న్తి వాచం భాసతో “ఇదం దుక్ఖ”న్తి ఞాణం పవత్తతీతి? ఆమన్తా. “అయం దుక్ఖనిరోధో”తి వాచం భాసతో “అయం దుక్ఖనిరోధో”తి ఞాణం పవత్తతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… “ఇదం దుక్ఖ”న్తి వాచం భాసతో “ఇదం దుక్ఖ”న్తి ఞాణం పవత్తతీతి? ఆమన్తా. “అయం మగ్గో”తి వాచం భాసతో “అయం మగ్గో”తి ఞాణం పవత్తతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

“అయం సముదయో”తి వాచం భాసతో న చ “అయం సముదయో”తి ఞాణం పవత్తతీతి? ఆమన్తా. “ఇదం దుక్ఖ”న్తి వాచం భాసతో న చ “ఇదం దుక్ఖ”న్తి ఞాణం పవత్తతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… “అయం నిరోధో”తి… “అయం మగ్గో”తి వాచం భాసతో న చ “అయం మగ్గో”తి ఞాణం పవత్తతీతి? ఆమన్తా. “ఇదం దుక్ఖ”న్తి వాచం భాసతో న చ “ఇదం దుక్ఖ”న్తి ఞాణం పవత్తతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౬౧౯. “ఇదం దుక్ఖ”న్తి వాచం భాసతో “ఇదం దుక్ఖ”న్తి ఞాణం పవత్తతీతి? ఆమన్తా. “రూపం అనిచ్చ”న్తి వాచం భాసతో “రూపం అనిచ్చ”న్తి ఞాణం పవత్తతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… “ఇదం దుక్ఖ”న్తి వాచం భాసతో “ఇదం దుక్ఖ”న్తి ఞాణం పవత్తతీతి? ఆమన్తా. వేదనా… సఞ్ఞా… సఙ్ఖారా… “విఞ్ఞాణం అనిచ్చ”న్తి వాచం భాసతో “విఞ్ఞాణం అనిచ్చ”న్తి ఞాణం పవత్తతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

“ఇదం దుక్ఖ”న్తి వాచం భాసతో “ఇదం దుక్ఖ”న్తి ఞాణం పవత్తతీతి? ఆమన్తా. “రూపం అనత్తా”తి వాచం భాసతో “రూపం అనత్తా”తి ఞాణం పవత్తతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… “ఇదం దుక్ఖ”న్తి వాచం భాసతో “ఇదం దుక్ఖ”న్తి ఞాణం పవత్తతీతి? ఆమన్తా. వేదనా … సఞ్ఞా… సఙ్ఖారా… “విఞ్ఞాణం అనత్తా”తి వాచం భాసతో “విఞ్ఞాణం అనత్తా”తి ఞాణం పవత్తతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

“రూపం అనిచ్చ”న్తి వాచం భాసతో న చ “రూపం అనిచ్చ”న్తి ఞాణం పవత్తతీతి? ఆమన్తా. “ఇదం దుక్ఖ”న్తి వాచం భాసతో న చ “ఇదం దుక్ఖ”న్తి ఞాణం పవత్తతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… వేదనా… సఞ్ఞా… సఙ్ఖారా… “విఞ్ఞాణం

అనిచ్చ”న్తి వాచం భాసతో న చ “విఞ్ఞాణం అనిచ్చ”న్తి ఞాణం పవత్తతీతి? ఆమన్తా. “ఇదం దుక్ఖ”న్తి వాచం భాసతో న చ “ఇదం దుక్ఖ”న్తి ఞాణం పవత్తతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

“రూపం అనత్తా”తి వాచం భాసతో న చ “రూపం అనత్తా”తి ఞాణం పవత్తతీతి? ఆమన్తా. “ఇదం దుక్ఖ”న్తి వాచం భాసతో న చ “ఇదం దుక్ఖ”న్తి ఞాణం పవత్తతీతి? న హేవం వత్తబ్బే …పే॰… వేదనా… సఞ్ఞా… సఙ్ఖారా… “విఞ్ఞాణం అనత్తా”తి వాచం భాసతో న చ “విఞ్ఞాణం అనత్తా”తి ఞాణం పవత్తతీతి? ఆమన్తా. “ఇదం దుక్ఖ”న్తి వాచం భాసతో న చ “దుక్ఖ”న్తి ఞాణం పవత్తతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౬౨౦. “ఇదం దుక్ఖ”న్తి వాచం భాసతో “ఇదం దుక్ఖ”న్తి ఞాణం పవత్తతీతి? ఆమన్తా. “ఇ”తి [ఈతి (స్యా॰ పీ॰)] చ “ద”న్తి చ “దు”తి [దూతి (స్యా॰ పీ॰)] చ “ఖ”న్తి చ ఞాణం పవత్తతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

ఇదం దుక్ఖన్తికథా నిట్ఠితా.

౧౧. ఏకాదసమవగ్గో

(౧౧౨) ౭. ఇద్ధిబలకథా

౬౨౧. ఇద్ధిబలేన సమన్నాగతో కప్పం తిట్ఠేయ్యాతి? ఆమన్తా. ఇద్ధిమయికో సో ఆయు, ఇద్ధిమయికా సా గతి, ఇద్ధిమయికో సో అత్తభావప్పటిలాభోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

ఇద్ధిబలేన సమన్నాగతో కప్పం తిట్ఠేయ్యాతి? ఆమన్తా. అతీతం కప్పం తిట్ఠేయ్య, అనాగతం కప్పం తిట్ఠేయ్యాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… ఇద్ధిబలేన సమన్నాగతో కప్పం తిట్ఠేయ్యాతి? ఆమన్తా. ద్వే కప్పే తిట్ఠేయ్య, తయో కప్పే తిట్ఠేయ్య, చత్తారో కప్పే తిట్ఠేయ్యాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… ఇద్ధిబలేన సమన్నాగతో కప్పం తిట్ఠేయ్యాతి? ఆమన్తా. సతి జీవితే జీవితావసేసే తిట్ఠేయ్య, అసతి జీవితే జీవితావసేసే తిట్ఠేయ్యాతి? సతి జీవితే జీవితావసేసే తిట్ఠేయ్యాతి. హఞ్చి సతి జీవితే జీవితావసేసే తిట్ఠేయ్య, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “ఇద్ధిబలేన సమన్నాగతో కప్పం తిట్ఠేయ్యా”తి. అసతి జీవితే జీవితావసేసే తిట్ఠేయ్యాతి, మతో తిట్ఠేయ్య, కాలఙ్కతో తిట్ఠేయ్యాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౬౨౨. ఇద్ధిబలేన సమన్నాగతో కప్పం తిట్ఠేయ్యాతి? ఆమన్తా. ఉప్పన్నో ఫస్సో మా నిరుజ్ఝీతి లబ్భా ఇద్ధియా పగ్గహేతున్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… ఉప్పన్నా వేదనా…పే॰… ఉప్పన్నా సఞ్ఞా …పే॰… ఉప్పన్నా చేతనా…పే॰… ఉప్పన్నం చిత్తం… ఉప్పన్నా సద్ధా… ఉప్పన్నం వీరియం… ఉప్పన్నా సతి… ఉప్పన్నో సమాధి …పే॰… ఉప్పన్నా పఞ్ఞా మా నిరుజ్ఝీతి లబ్భా ఇద్ధియా పగ్గహేతున్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

ఇద్ధిబలేన సమన్నాగతో కప్పం తిట్ఠేయ్యాతి? ఆమన్తా. రూపం నిచ్చం హోతూతి లబ్భా ఇద్ధియా పగ్గహేతున్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… వేదనా…పే॰… సఞ్ఞా… సఙ్ఖారా… విఞ్ఞాణం నిచ్చం హోతూతి లబ్భా ఇద్ధియా పగ్గహేతున్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

ఇద్ధిబలేన సమన్నాగతో కప్పం తిట్ఠేయ్యాతి? ఆమన్తా. జాతిధమ్మా సత్తా మా జాయింసూతి లబ్భా ఇద్ధియా పగ్గహేతున్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... జరాధమ్మా సత్తా మా జీరింసూతి...పే.... బ్యాధిధమ్మా సత్తా మా బ్యాధియింసూతి...పే.... మరణధమ్మా సత్తా మా మీయింసూతి లబ్భా ఇద్ధియా పగ్గహేతున్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౬౨౩. న వత్తబ్బం – "ఇద్ధిబలేన సమన్నాగతో కప్పం తిట్ఠేయ్యా"తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "యస్స కస్సచి, ఆనన్ద, చత్తారో ఇద్ధిపాదా భావితా బహులీకతా యానీకతా వత్థుకతా అనుట్ఠితా పరిచితా సుసమారద్ధా, సో ఆకఙ్ఖమానో కప్పం వా తిట్ఠేయ్య కప్పావసేసం వా"తి [దీ॰ ని॰ ౨.౧౬౬; సం॰ ని॰ ౫.౮౨౨; ఉదా॰ ౫౧]! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి ఇద్ధిబలేన సమన్నాగతో కప్పం తిట్ఠేయ్యాతి.

౬౨౪. ఇద్ధిబలేన సమన్నాగతో కప్పం తిట్ఠేయ్యాతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "చతున్నం, భిక్ఖవే, ధమ్మానం నత్థి కోచి పాటిభోగో సమణో వా బ్రాహ్మణో వా దేవో వా మారో వా బ్రహ్మా వా కోచి వా లోకస్మిం! కతమేసం చతున్నం? జరాధమ్మో "మా జీరీ"తి నత్థి కోచి పాటిభోగో సమణో వా బ్రాహ్మణో వా దేవో వా మారో వా బ్రహ్మా వా కోచి వా లోకస్మిం. బ్యాధిధమ్మో "మా బ్యాధియీ"తి...పే.... మరణధమ్మో "మా మీయీ"తి...పే.... యాని ఖో పన తాని పుబ్బే కతాని పాపకాని కమ్మాని సంకిలేసికాని పోనోబ్భవికాని [పోనోభవికాని (సీ॰ పీ॰)] సదరాని [నిస్సారాని (సీ॰ పీ॰ క॰), దుక్ఖుద్రయాని (స్యా॰)] దుక్ఖవిపాకాని ఆయతిం జాతిజరామరణియాని తేసం విపాకో "మా నిబ్బత్తీ"తి నత్థి కోచి పాటిభోగో సమణో వా బ్రాహ్మణో వా దేవో వా మారో వా బ్రహ్మా వా కోచి వా లోకస్మిం. ఇమేసం ఖో, భిక్ఖవే, చతున్నం ధమ్మానం నత్థి కోచి పాటిభోగో సమణో వా బ్రాహ్మణో వా దేవో వా మారో వా బ్రహ్మా వా కోచి వా లోకస్మి"న్తి [అ॰ ని॰ ౪.౧౮౨]. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – "ఇద్ధిబలేన సమన్నాగతో కప్పం తిట్ఠేయ్యా"తి.

ఇద్ధిబలకథా నిట్ఠితా.

౧౧. ఏకాదసమవగ్గో

(౧౧౩) ౮. సమాధికథా

౬౨౫. చిత్తసన్తతి సమాధీతి? ఆమన్తా. అతీతా చిత్తసన్తతి సమాధీతి? న హేవం వత్తబ్బే ...పే.... చిత్తసన్తతి సమాధీతి? ఆమన్తా. అనాగతా చిత్తసన్తతి సమాధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... చిత్తసన్తతి సమాధీతి? ఆమన్తా. నను అతీతం నిరుద్ధం అనాగతం అజాతన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి అతీతం నిరుద్ధం అనాగతం అజాతం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "చిత్తసన్తతి సమాధీ"తి.

౬౨౬. ఏకచిత్తక్ఖణికో సమాధీతి? ఆమన్తా. చక్ఖువిఞ్ఞాణసమఙ్గీ సమాపన్నోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సోతవిఞ్ఞాణసమఙ్గీ...పే.... ఘానవిఞ్ఞాణసమఙ్గీ... జివ్హావిఞ్ఞాణసమఙ్గీ... కాయవిఞ్ఞాణసమఙ్గీ...పే.... అకుసలచిత్తసమఙ్గీ ...పే.... రాగసహగతచిత్తసమఙ్గీ...పే.... దోససహగతచిత్తసమఙ్గీ...పే.... మోహసహగతచిత్తసమఙ్గీ...పే.... అనోత్తప్పసహగతచిత్తసమఙ్గీ సమాపన్నోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

చిత్తసన్తతి సమాధీతి? ఆమన్తా. అకుసలచిత్తసన్తతి సమాధీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే… రాగసహగతా…పే… దోససహగతా…పే… మోహసహగతా…పే… అనోత్తప్పసహగతా చిత్తసన్తతి సమాధీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

న వత్తబ్బం – “చిత్తసన్తతి సమాధీ”తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “అహం ఖో, ఆవుసో నిగణ్ఠా, పహోమి అనిఞ్జమానో కాయేన, అభాసమానో వాచం, సత్త రత్తిన్దివాని [రత్తిదివాని (క.)] ఏకన్తసుఖం పటిసంవేదీ విహరితు”న్తి [మ. ని. ౧.౧౮౦]! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి చిత్తసన్తతి సమాధీతి.

సమాధికథా నిట్ఠితా.

౧౧. ఏకాదసమవగ్గో

(౧౧౪) ౯. ధమ్మట్ఠితతాకథా

౬౨౭. ధమ్మట్ఠితతా పరినిప్ఫన్నాతి? ఆమన్తా. తాయ ఠితతా పరినిప్ఫన్నాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే… తాయ ఠితతా పరినిప్ఫన్నాతి? ఆమన్తా. తాయ తాయేవ నత్థి దుక్ఖస్సన్తకిరియా , నత్థి వట్టుపచ్ఛేదో, నత్థి అనుపాదాపరినిబ్బానన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

రూపస్స ఠితతా పరినిప్ఫన్నాతి? ఆమన్తా. తాయ ఠితతా పరినిప్ఫన్నాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే… తాయ ఠితతా పరినిప్ఫన్నాతి? ఆమన్తా. తాయ తాయేవ నత్థి దుక్ఖస్సన్తకిరియా, నత్థి వట్టుపచ్ఛేదో, నత్థి అనుపాదాపరినిబ్బానన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

వేదనాయ ఠితతా…పే… సఞ్ఞాయ ఠితతా…పే… సఙ్ఖారానం ఠితతా…పే… విఞ్ఞాణస్స ఠితతా పరినిప్ఫన్నాతి? ఆమన్తా. తాయ ఠితతా పరినిప్ఫన్నాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే… తాయ ఠితతా పరినిప్ఫన్నాతి? ఆమన్తా. తాయ తాయేవ నత్థి దుక్ఖస్సన్తకిరియా, నత్థి వట్టుపచ్ఛేదో, నత్థి అనుపాదాపరినిబ్బానన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

ధమ్మట్ఠితతాకథా నిట్ఠితా.

౧౧. ఏకాదసమవగ్గో

(౧౧౫) ౧౦. అనిచ్చతాకథా

౬౨౮. అనిచ్చతా పరినిప్ఫన్నాతి? ఆమన్తా. తాయ అనిచ్చతాయ అనిచ్చతా పరినిప్ఫన్నాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే… తాయ అనిచ్చతాయ అనిచ్చతా పరినిప్ఫన్నాతి? ఆమన్తా. తాయ తాయేవ నత్థి దుక్ఖస్సన్తకిరియా, నత్థి వట్టుపచ్ఛేదో, నత్థి అనుపాదాపరినిబ్బానన్తి? న హేవం వత్తబ్బే.

జరా పరినిప్ఫన్నాతి? ఆమన్తా. తాయ జరాయ జరా పరినిప్ఫన్నాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... తాయ జరాయ జరా పరినిప్ఫన్నాతి? ఆమన్తా. తాయ తాయేవ నత్థి దుక్ఖస్సన్తకిరియా , నత్థి వట్టుపచ్ఛేదో, నత్థి అనుపాదాపరినిబ్బానన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

మరణం పరినిప్ఫన్నన్తి? ఆమన్తా. తస్స మరణస్స మరణం పరినిప్ఫన్నన్తి? న హేవం వత్తబ్బే. తస్స మరణస్స మరణం పరినిప్ఫన్నన్తి? ఆమన్తా. తస్స తస్సేవ నత్థి దుక్ఖస్సన్తకిరియా, నత్థి వట్టుపచ్ఛేదో, నత్థి అనుపాదాపరినిబ్బానన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౬౨౯. రూపం పరినిప్ఫన్నం, రూపస్స అనిచ్చతా అత్థీతి? ఆమన్తా. అనిచ్చతా పరినిప్ఫన్నా, అనిచ్చతాయ అనిచ్చతా అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... రూపం పరినిప్ఫన్నం, రూపస్స జరా అత్థీతి? ఆమన్తా. జరా పరినిప్ఫన్నా, జరాయ జరా అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

రూపం పరినిప్ఫన్నం, రూపస్స భేదో అత్థి, అన్తరధానం అత్థీతి? ఆమన్తా. మరణం పరినిప్ఫన్నం, మరణస్స భేదో అత్థి, అన్తరధానం అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

వేదనా ...పే.... సఞ్ఞా... సఙ్ఖారా...పే.... విఞ్ఞాణం పరినిప్ఫన్నం, విఞ్ఞాణస్స అనిచ్చతా అత్థీతి? ఆమన్తా. అనిచ్చతా పరినిప్ఫన్నా, అనిచ్చతాయ అనిచ్చతా అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే ...పే.... విఞ్ఞాణం పరినిప్ఫన్నం, విఞ్ఞాణస్స జరా అత్థీతి? ఆమన్తా. జరా పరినిప్ఫన్నా, జరాయ జరా అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

విఞ్ఞాణం పరినిప్ఫన్నం, విఞ్ఞాణస్స భేదో అత్థి, అన్తరధానం అత్థీతి? ఆమన్తా. మరణం పరినిప్ఫన్నం, మరణస్స భేదో అత్థి, అన్తరధానం అత్థీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

అనిచ్చతాకథా నిట్ఠితా.

ఏకాదసమవగ్గో.

తస్సుద్దానం –

అనుసయా అబ్యాకతా, అహేతుకా, చిత్తవిప్పయుత్తా, అఞ్ఞాణే విగతే ఞాణీ, ఞాణం చిత్తవిప్పయుత్తం, యత్థ సద్దే [యత్థ సద్దో (సీ.), యథాసద్దం (?)] ఞాణం పవత్తతి, ఇద్ధిబలేన సమన్నాగతో కప్పం తిట్ఠేయ్య, చిత్తసన్తతి సమాధి, ధమ్మట్ఠితతా, అనిచ్చతాతి.

౧౨. ద్వాదసమవగ్గో

(౧౧౬) ౧. సంవరో కమ్మన్తికథా

౬౩౦. సంవరో కమ్మన్తి? ఆమన్తా. చక్ఖున్ద్రియసంవరో చక్ఖుకమ్మన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సోతిన్ద్రియసంవరో...పే.... ఘానిన్ద్రియసంవరో...పే.... జివ్హిన్ద్రియసంవరో...పే.... కాయిన్ద్రియసంవరో కాయకమ్మన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

కాయిన్ద్రియసంవరో కాయకమ్మన్తి? ఆమన్తా. చక్ఖున్ద్రియసంవరో చక్ఖుకమ్మన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... కాయిన్ద్రియసంవరో కాయకమ్మన్తి? ఆమన్తా. సోతిన్ద్రియసంవరో...పే.... ఘానిన్ద్రియసంవరో...పే.... జివ్హిన్ద్రియసంవరో జివ్హాకమ్మన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... మనిన్ద్రియసంవరో మనోకమ్మన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

మనిన్ద్రియసంవరో మనోకమ్మన్తి? ఆమన్తా. చక్ఖున్ద్రియసంవరో చక్ఖుకమ్మన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... మనిన్ద్రియసంవరో మనోకమ్మన్తి? ఆమన్తా. సోతిన్ద్రియసంవరో ...పే.... ఘానిన్ద్రియసంవరో... జివ్హిన్ద్రియసంవరో...పే.... కాయిన్ద్రియసంవరో కాయకమ్మన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౬౩౧. అసంవరో కమ్మన్తి? ఆమన్తా. చక్ఖున్ద్రియఅసంవరో చక్ఖుకమ్మన్తి ? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సోతిన్ద్రియఅసంవరో...పే.... ఘానిన్ద్రియఅసంవరో...పే.... జివ్హిన్ద్రియఅసంవరో... కాయిన్ద్రియఅసంవరో కాయకమ్మన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

కాయిన్ద్రియఅసంవరో కాయకమ్మన్తి? ఆమన్తా. చక్ఖున్ద్రియఅసంవరో చక్ఖుకమ్మన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... కాయిన్ద్రియఅసంవరో కాయకమ్మన్తి? ఆమన్తా. సోతిన్ద్రియఅసంవరో...పే.... ఘానిన్ద్రియఅసంవరో...పే.... జివ్హిన్ద్రియఅసంవరో జివ్హాకమ్మన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... మనిన్ద్రియఅసంవరో మనోకమ్మన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

మనిన్ద్రియఅసంవరో మనోకమ్మన్తి? ఆమన్తా. చక్ఖున్ద్రియఅసంవరో చక్ఖుకమ్మన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... మనిన్ద్రియఅసంవరో మనోకమ్మన్తి? ఆమన్తా. సోతిన్ద్రియఅసంవరో...పే.... ఘానిన్ద్రియఅసంవరో...పే.... జివ్హిన్ద్రియఅసంవరో...పే.... కాయిన్ద్రియఅసంవరో కాయకమ్మన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౬౩౨. న వత్తబ్బం – "సంవరోపి అసంవరోపి కమ్మ"న్తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "ఇధ, భిక్ఖవే, భిక్ఖు చక్ఖునా రూపం దిస్వా నిమిత్తగ్గాహీ హోతి...పే.... న నిమిత్తగ్గాహీ హోతి, సోతేన సద్దం సుత్వా...పే.... మనసా ధమ్మం విఞ్ఞాయ నిమిత్తగ్గాహీ హోతి...పే.... న నిమిత్తగ్గాహీ హోతీ"తి! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి సంవరోపి అసంవరోపి కమ్మన్తి.

సంవరో కమ్మన్తికథా నిట్ఠితా.

౧౨. ద్వాదసమవగ్గో

(౧౧౭) ૭. కమ్మకథా

౬౩౩. సబ్బం కమ్మం సవిపాకన్తి? ఆమన్తా. సబ్బా చేతనా సవిపాకాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే… సబ్బా చేతనా సవిపాకాతి? ఆమన్తా. విపాకాబ్యాకతా చేతనా సవిపాకాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే… సబ్బా చేతనా సవిపాకాతి ? ఆమన్తా. కిరియాబ్యాకతా చేతనా సవిపాకాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

సబ్బా చేతనా సవిపాకాతి? ఆమన్తా. కామావచరా విపాకాబ్యాకతా చేతనా సవిపాకాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే… సబ్బా చేతనా సవిపాకాతి? ఆమన్తా. రూపావచరా అరూపావచరా అపరియాపన్నా విపాకాబ్యాకతా చేతనా సవిపాకాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

సబ్బా చేతనా సవిపాకాతి? ఆమన్తా. కామావచరా కిరియాబ్యాకతా చేతనా సవిపాకాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే… సబ్బా చేతనా సవిపాకాతి? ఆమన్తా. రూపావచరా అరూపావచరా కిరియాబ్యాకతా చేతనా సవిపాకాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

౬౩౪. విపాకాబ్యాకతా చేతనా అవిపాకాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి విపాకాబ్యాకతా చేతనా అవిపాకా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "సబ్బా చేతనా సవిపాకా"తి.

కిరియాబ్యాకతా చేతనా అవిపాకాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి కిరియాబ్యాకతా చేతనా అవిపాకా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "సబ్బా చేతనా సవిపాకా"తి.

కామావచరా రూపావచరా అరూపావచరా అపరియాపన్నా విపాకాబ్యాకతా చేతనా అవిపాకాతి? ఆమన్తా . హఞ్చి అపరియాపన్నా విపాకాబ్యాకతా చేతనా అవిపాకా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "సబ్బా చేతనా సవిపాకా"తి.

కామావచరా రూపావచరా అరూపావచరా కిరియాబ్యాకతా చేతనా అవిపాకాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరూపావచరా కిరియాబ్యాకతా చేతనా అవిపాకా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "సబ్బా చేతనా సవిపాకా"తి.

౬౩౫. న వత్తబ్బం – "సబ్బం కమ్మం సవిపాక"న్తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "నాహం, భిక్ఖవే, సఞ్చేతనికానం కమ్మానం కతానం ఉపచితానం అప్పటిసంవిదిత్వా బ్యన్తిభావం వదామి, తఞ్చ ఖో దిట్ఠేవ ధమ్మే ఉపపజ్జే [ఉపపజ్జం (అ॰ ని॰ ౧౦.౧౭)] వా అపరే వా పరియాయే"తి [అ॰ ని॰ ౧౦.౨౧౭]! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి సబ్బం కమ్మం సవిపాకన్తి.

కమ్మకథా నిట్ఠితా.

౧౨. ద్వాదసమవగ్గో

(౧౧౮) ౩. సద్దో విపాకోతికథా

౬౩౬. సద్దో విపాకోతి? ఆమన్తా. సుఖవేదనియో దుక్ఖవేదనియో అదుక్ఖమసుఖవేదనియో, సుఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తో, దుక్ఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తో , అదుక్ఖమసుఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తో, ఫస్సేన సమ్పయుత్తో, వేదనాయ సమ్పయుత్తో, సఞ్ఞాయ సమ్పయుత్తో, చేతనాయ సమ్పయుత్తో, చిత్తేన సమ్పయుత్తో, సారమ్మణో; అత్థి తస్స ఆవట్టనా ఆభోగో సమన్నాహారో మనసికారో చేతనా పత్థనా పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... నను న సుఖవేదనియో న దుక్ఖవేదనియో...పే.... అనారమ్మణో, నత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి న సుఖవేదనియో...పే.... అనారమ్మణో, నత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “సద్దో విపాకో”తి.

ఫస్సో విపాకో, ఫస్సో సుఖవేదనియో...పే.... సారమ్మణో, అత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? ఆమన్తా. సద్దో విపాకో, సద్దో సుఖవేదనియో...పే.... సారమ్మణో, అత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

సద్దో విపాకో, సద్దో న సుఖవేదనియో...పే.... అనారమ్మణో, నత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? ఆమన్తా. ఫస్సో విపాకో, ఫస్సో న సుఖవేదనియో, న దుక్ఖవేదనియో...పే.... అనారమ్మణో, నత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౬౩౭. న వత్తబ్బం – “సద్దో విపాకో”తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “సో తస్స కమ్మస్స కతత్తా ఉపచితత్తా ఉస్సన్నత్తా విపులత్తా బ్రహ్మస్సరో హోతి కరవికభాణీ”తి [దీఘనికాయే]! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా . తేన హి సద్దో విపాకోతి.

సద్దో విపాకోతికథా నిట్ఠితా.

౧౨. ద్వాదసమవగ్గో

(౧౧౯) ౪. సళాయతనకథా

౬౩౮. చక్ఖాయతనం విపాకోతి? ఆమన్తా. సుఖవేదనియం దుక్ఖవేదనియం...పే.... సారమ్మణం, అత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... నను న సుఖవేదనియం...పే.... అనారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి న సుఖవేదనియం...పే.... అనారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “చక్ఖాయతనం విపాకో”తి...పే....

ఫస్సో విపాకో, ఫస్సో సుఖవేదనియో...పే.... సారమ్మణో, అత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? ఆమన్తా. చక్ఖాయతనం విపాకో, చక్ఖాయతనం సుఖవేదనియం...పే.... సారమ్మణం, అత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

చక్ఖాయతనం విపాకో, చక్ఖాయతనం న సుఖవేదనియం...పే.... అనారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? ఆమన్తా. ఫస్సో విపాకో, ఫస్సో న సుఖవేదనియో...పే.... అనారమ్మణో, నత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? న హేవం

వత్తబ్బే…పే॰….

౬౩౯. సోతాయతనం…పే॰… ఘానాయతనం…పే॰… జివ్హాయతనం…పే॰… కాయాయతనం విపాకోతి? ఆమన్తా. సుఖవేదనియం…పే॰… సారమ్మణం, అత్థి తస్స ఆవట్టనా…పే॰… పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే …పే॰… నను న సుఖవేదనియం…పే॰… అనారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా…పే॰… పణిధీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి న సుఖవేదనియం…పే॰… అనారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా…పే॰… పణిధి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “కాయాయతనం విపాకో”తి.

ఫస్సో విపాకో, ఫస్సో సుఖవేదనియో…పే॰… సారమ్మణో, అత్థి తస్స ఆవట్టనా…పే॰… పణిధీతి? ఆమన్తా. కాయాయతనం విపాకో, కాయాయతనం సుఖవేదనియం…పే॰… సారమ్మణం, అత్థి తస్స ఆవట్టనా…పే॰… పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే …పే॰… కాయాయతనం విపాకో, కాయాయతనం న సుఖవేదనియం…పే॰… అనారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా…పే॰… పణిధీతి? ఆమన్తా . ఫస్సో విపాకో, ఫస్సో న సుఖవేదనియో…పే॰… అనారమ్మణో, నత్థి తస్స ఆవట్టనా…పే॰… పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౬౪౦. న వత్తబ్బం – “సళాయతనం విపాకో”తి? ఆమన్తా. నను సళాయతనం కమ్మస్స కతత్తా ఉప్పన్నన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి సళాయతనం కమ్మస్స కతత్తా ఉప్పన్నం, తేన వత రే వత్తబ్బే – “సళాయతనం విపాకో”తి.

సళాయతనకథా నిట్ఠితా.

౧౨. ద్వాదసమవగ్గో

(౧౨౦) ౫. సత్తక్ఖత్తుపరమకథా

౬౪౧. సత్తక్ఖత్తుపరమో పుగ్గలో సత్తక్ఖత్తుపరమతానియతోతి? ఆమన్తా. మాతా జీవితా వోరోపితా… పితా జీవితా వోరోపితో… అరహా జీవితా వోరోపితో… దుట్ఠేన చిత్తేన తథాగతస్స లోహితం ఉప్పాదితం… సఙ్ఘో భిన్నోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

సత్తక్ఖత్తుపరమో పుగ్గలో సత్తక్ఖత్తుపరమతానియతోతి? ఆమన్తా. అభబ్బో అన్తరా ధమ్మం అభిసమేతున్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰…. అభబ్బో అన్తరా ధమ్మం అభిసమేతున్తి? ఆమన్తా. మాతా జీవితా వోరోపితా… పితా జీవితా వోరోపితో… అరహా జీవితా వోరోపితో… దుట్ఠేన చిత్తేన తథాగతస్స లోహితం ఉప్పాదితం… సఙ్ఘో భిన్నోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౬౪౨. సత్తక్ఖత్తుపరమో పుగ్గలో సత్తక్ఖత్తుపరమతానియతోతి? ఆమన్తా. అత్థి సో నియమో యేన నియమేన సత్తక్ఖత్తుపరమో పుగ్గలో సత్తక్ఖత్తుపరమతానియతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰…. అత్థి తే సతిపట్ఠానా…పే॰… సమ్మప్పధానా… ఇద్ధిపాదా… ఇన్ద్రియా… బలా… బోజ్ఝఙ్గా యేహి బోజ్ఝఙ్గేహి సత్తక్ఖత్తుపరమో పుగ్గలో సత్తక్ఖత్తుపరమతానియతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౬౪౩. నత్థి సో నియమో యేన నియమేన సత్తక్ఖత్తుపరమో పుగ్గలో సత్తక్ఖత్తుపరమతానియతోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి నత్థి సో నియమో యేన నియమేన సత్తక్ఖత్తుపరమో పుగ్గలో సత్తక్ఖత్తుపరమతానియతో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “సత్తక్ఖత్తుపరమో పుగ్గలో సత్తక్ఖత్తుపరమతానియతో”తి.

నత్థి తే సతిపట్ఠానా... బోజ్ఝఙ్గా యేహి బోజ్ఝఙ్గేహి సత్తక్ఖత్తుపరమో పుగ్గలో సత్తక్ఖత్తుపరమతానియతోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి నత్థి తే బోజ్ఝఙ్గా యేహి బోజ్ఝఙ్గేహి సత్తక్ఖత్తుపరమో పుగ్గలో సత్తక్ఖత్తుపరమతానియతో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “సత్తక్ఖత్తుపరమో పుగ్గలో సత్తక్ఖత్తుపరమతానియతో”తి.

౬౪౪. సత్తక్ఖత్తుపరమో పుగ్గలో సత్తక్ఖత్తుపరమతానియతోతి? ఆమన్తా. సకదాగామినియమేనాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అనాగామినియమేనాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అరహత్తనియమేనాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

కతమేన నియమేనాతి? సోతాపత్తినియమేనాతి. సత్తక్ఖత్తుపరమో పుగ్గలో సత్తక్ఖత్తుపరమతానియతోతి? ఆమన్తా. యే కేచి సోతాపత్తినియామం ఓక్కమన్తి, సబ్బే తే సత్తక్ఖత్తుపరమతానియతాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౬౪౫. న వత్తబ్బం – “సత్తక్ఖత్తుపరమో పుగ్గలో సత్తక్ఖత్తుపరమతానియతో”తి? ఆమన్తా . నను సో సత్తక్ఖత్తుపరమోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి సో సత్తక్ఖత్తుపరమో, తేన వత రే వత్తబ్బే – “సత్తక్ఖత్తుపరమో పుగ్గలో సత్తక్ఖత్తుపరమతానియతో”తి.

సత్తక్ఖత్తుపరమకథా నిట్ఠితా.

౧౨. ద్వాదసమవగ్గో

(౧౨౧) ౬. కోలఙ్కోలకథా

౬౪౬. న వత్తబ్బం – “కోలఙ్కోలో పుగ్గలో కోలఙ్కోలతానియతో”తి? ఆమన్తా. నను సో కోలఙ్కోలోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి సో కోలఙ్కోలో, తేన వత రే వత్తబ్బే – “కోలఙ్కోలో పుగ్గలో కోలఙ్కోలతానియతో”తి.

కోలఙ్కోలకథా నిట్ఠితా.

౧౨. ద్వాదసమవగ్గో

(౧౨౨) ౭. ఏకబీజీకథా

౬౪౭. న వత్తబ్బం – “ఏకబీజీ పుగ్గలో ఏకబీజితానియతో”తి? ఆమన్తా. నను సో ఏకబీజీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి సో ఏకబీజీ, తేన వత రే వత్తబ్బే – “ఏకబీజీ పుగ్గలో ఏకబీజితానియతో”తి.

ఏకబీజీకథా నిట్ఠితా.

౧౨. ద్వాదసమవగ్గో

(౧౨౩) ౮. జీవితా వోరోపనకథా

౬౪౮. దిట్ఠిసమ్పన్నో పుగ్గలో సఞ్చిచ్చ పాణం జీవితా వోరోపేయ్యాతి? ఆమన్తా. దిట్ఠిసమ్పన్నో పుగ్గలో సఞ్చిచ్చ మాతరం జీవితా వోరోపేయ్య...పే.... పితరం జీవితా వోరోపేయ్య ...పే.... అరహన్తం జీవితా వోరోపేయ్య...పే.... దుట్ఠేన చిత్తేన తథాగతస్స లోహితం ఉప్పాదేయ్య...పే.... సఙ్ఘం భిన్దేయ్యాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

దిట్ఠిసమ్పన్నో పుగ్గలో సఞ్చిచ్చ పాణం జీవితా వోరోపేయ్యాతి? ఆమన్తా. దిట్ఠిసమ్పన్నో పుగ్గలో సత్థరి అగారవోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... ధమ్మే...పే.... సఙ్ఘే...పే.... సిక్ఖాయ అగారవోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

నను దిట్ఠిసమ్పన్నో పుగ్గలో సత్థరి సగారవోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి దిట్ఠిసమ్పన్నో పుగ్గలో సత్థరి సగారవో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "దిట్ఠిసమ్పన్నో పుగ్గలో సఞ్చిచ్చ పాణం జీవితా వోరోపేయ్యా"తి. నను దిట్ఠిసమ్పన్నో పుగ్గలో ధమ్మే...పే.... సఙ్ఘే...పే.... సిక్ఖాయ సగారవోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి దిట్ఠిసమ్పన్నో పుగ్గలో సిక్ఖాయ సగారవో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "దిట్ఠిసమ్పన్నో పుగ్గలో సఞ్చిచ్చ పాణం జీవితా వోరోపేయ్యా"తి.

౬౪౯. దిట్ఠిసమ్పన్నో పుగ్గలో సత్థరి అగారవోతి? ఆమన్తా. దిట్ఠిసమ్పన్నో పుగ్గలో బుద్ధథూపే ఓహదేయ్య ఓముత్తేయ్య నిట్ఠుభేయ్య బుద్ధథూపే అపబ్యామతో [అసబ్యాకతో (సీ. క.)] కరేయ్యాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

దిట్ఠిసమ్పన్నో పుగ్గలో సఞ్చిచ్చ పాణం జీవితా వోరోపేయ్యాతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "సేయ్యథాపి, భిక్ఖవే, మహాసముద్దో ఠితధమ్మో వేలం నాతివత్తతి; ఏవమేవ ఖో, భిక్ఖవే, యం మయా సావకానం సిక్ఖాపదం పఞ్ఞత్తం తం మమ సావకా జీవితహేతుపి నాతిక్కమన్తీ"తి [చూళవ. ౩౮౫; అ. ని. ౮.౨౦; ఉదా. ౪౫]! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా . తేన హి న వత్తబ్బం – "దిట్ఠిసమ్పన్నో పుగ్గలో సఞ్చిచ్చ పాణం జీవితా వోరోపేయ్యా"తి.

జీవితా వోరోపనకథా నిట్ఠితా.

౧౨. ద్వాదసమవగ్గో

(౧౨౪) ౯. దుగ్గతికథా

౬౫౦. దిట్ఠిసమ్పన్నస్స పుగ్గలస్స పహీనా దుగ్గతీతి? ఆమన్తా. దిట్ఠిసమ్పన్నో పుగ్గలో ఆపాయికే రూపే రజ్జేయ్యాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి దిట్ఠిసమ్పన్నో పుగ్గలో ఆపాయికే రూపే రజ్జేయ్య, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "దిట్ఠిసమ్పన్నస్స పుగ్గలస్స పహీనా దుగ్గతీ"తి.

దిట్ఠిసమ్పన్నస్స పుగ్గలస్స పహీనా దుగ్గతీతి? ఆమన్తా. దిట్ఠిసమ్పన్నో పుగ్గలో ఆపాయికే సద్దే...పే.... గన్ధే... రసే... ఫోట్ఠబ్బే...పే.... అమనుస్సిత్థియా తిరచ్ఛానగతిత్థియా నాగకఞ్ఞాయ మేథునం ధమ్మం పటిసేవేయ్య, అజేళకం పటిగ్గణ్హేయ్య, కుక్కుటసూకరం పటిగ్గణ్హేయ్య, హత్థిగవస్సవళవం పటిగ్గణ్హేయ్య... తిత్తిరవట్టకమోరకపిఞ్జరం [... కపిఞ్జలం (స్యా. కం. పీ.)]

పటిగ్గణ్హేయ్యాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి దిట్ఠిసమ్పన్నో పుగ్గలో తిత్తిరవట్టకమోరకపిఞ్జరం పటిగ్గణ్హేయ్య, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "దిట్ఠిసమ్పన్నస్స పుగ్గలస్స పహీనా దుగ్గతీ"తి.

౬౩౧. దిట్ఠిసమ్పన్నస్స పుగ్గలస్స పహీనా దుగ్గతి, దిట్ఠిసమ్పన్నో పుగ్గలో ఆపాయికే రూపే రజ్జేయ్యాతి? ఆమన్తా. అరహతో పహీనా దుగ్గతి, అరహా ఆపాయికే రూపే రజ్జేయ్యాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... దిట్ఠిసమ్పన్నస్స పుగ్గలస్స పహీనా దుగ్గతి, దిట్ఠిసమ్పన్నో పుగ్గలో ఆపాయికే సద్దే... గన్ధే... రసే... ఫోట్ఠబ్బే...పే.... తిత్తిరవట్టకమోరకపిఞ్జరం పటిగ్గణ్హేయ్యాతి? ఆమన్తా . అరహతో పహీనా దుగ్గతి, అరహా తిత్తిరవట్టకమోరకపిఞ్జరం పటిగ్గణ్హేయ్యాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

అరహతో పహీనా దుగ్గతి, న చ అరహా ఆపాయికే రూపే రజ్జేయ్యాతి? ఆమన్తా. దిట్ఠిసమ్పన్నస్స పుగ్గలస్స పహీనా దుగ్గతి, న చ దిట్ఠిసమ్పన్నో పుగ్గలో ఆపాయికే రూపే రజ్జేయ్యాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అరహతో పహీనా దుగ్గతి, న చ అరహా ఆపాయికే సద్దే...పే.... గన్ధే...పే.... రసే...పే.... ఫోట్ఠబ్బే...పే.... అమనుస్సిత్థియా తిరచ్ఛానగతిత్థియా నాగకఞ్ఞాయ మేథునం ధమ్మం పటిసేవేయ్య, అజేళకం పటిగ్గణ్హేయ్య, కుక్కుటసూకరం పటిగ్గణ్హేయ్య, హత్థిగవస్సవళవం పటిగ్గణ్హేయ్య... పే.... తిత్తిరవట్టకమోరకపిఞ్జరం పటిగ్గణ్హేయ్యాతి? ఆమన్తా . దిట్ఠిసమ్పన్నస్స పుగ్గలస్స పహీనా దుగ్గతి, న చ దిట్ఠిసమ్పన్నో పుగ్గలో తిత్తిరవట్టకమోరకపిఞ్జరం పటిగ్గణ్హేయ్యాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౬౩౨. [అట్ఠకథానులోమం పరవాదీపుచ్ఛాలక్ఖణం. తథాపాయం పుచ్ఛా సకవాదిస్స, పురిమాయో చ ఇమిస్సం దుగ్గతికథాయం పరవాదిస్సాతి గహేతబ్బా వియ దిస్సన్తి] న వత్తబ్బం – "దిట్ఠిసమ్పన్నస్స పుగ్గలస్స పహీనా దుగ్గతీ"తి? ఆమన్తా. దిట్ఠిసమ్పన్నో పుగ్గలో నిరయం ఉపపజ్జేయ్య...పే.... తిరచ్ఛానయోనిం ఉపపజ్జేయ్య... పేత్తివిసయం ఉపపజ్జేయ్యాతి? న హేవం వత్తబ్బే. తేన హి దిట్ఠిసమ్పన్నస్స పుగ్గలస్స పహీనా దుగ్గతీతి.

దుగ్గతికథా నిట్ఠితా.

౧౨. ద్వాదసమవగ్గో

(౧౨౫) ౧౦. సత్తమభవికకథా

౬౩౩. న వత్తబ్బం "సత్తమభవికస్స పుగ్గలస్స పహీనా దుగ్గతీ"తి? ఆమన్తా. సత్తమభవికో పుగ్గలో నిరయం ఉపపజ్జేయ్య, తిరచ్ఛానయోనిం ఉపపజ్జేయ్య, పేత్తివిసయం ఉపపజ్జేయ్యాతి? న హేవం వత్తబ్బే. తేన హి సత్తమభవికస్స పుగ్గలస్స పహీనా దుగ్గతీతి.

సత్తమభవికకథా నిట్ఠితా.

ద్వాదసమవగ్గో.

తస్సుద్దానం –

సంవరో కమ్మం తథేవ అసంవరో, సబ్బకమ్మం సవిపాకం, సద్ధో విపాకో, సళాయతనం విపాకో, సత్తక్ఖత్తుపరమో పుగ్గలో సత్తక్ఖత్తుపరమతానియతో, కోలఙ్కోలపుగ్గలో కోలఙ్కోలతానియతో, ఏకబీజీ పుగ్గలో ఏకబీజితానియతో, దిట్ఠిసమ్పన్నో పుగ్గలో సఞ్చిచ్చ పాణం జీవితా వోరోపేయ్య, దిట్ఠిసమ్పన్నస్స పుగ్గలస్స పహీనా దుగ్గతి, తథేవ సత్తమభవికస్సాతి.

౧౩. తేరసమవగ్గో

(౧౨౬) ౧. కప్పట్ఠకథా

౬౭౪. కప్పట్ఠో కప్పం తిట్ఠేయ్యాతి? ఆమన్తా. కప్పో చ సణ్ఠాతి బుద్ధో చ లోకే ఉప్పజ్జతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰…. కప్పట్ఠో కప్పం తిట్ఠేయ్యాతి? ఆమన్తా. కప్పో చ సణ్ఠాతి సఙ్ఘో చ భిజ్జతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… కప్పట్ఠో కప్పం తిట్ఠేయ్యాతి? ఆమన్తా. కప్పో చ సణ్ఠాతి కప్పట్ఠో చ కప్పట్ఠియం కమ్మం కరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… కప్పట్ఠో కప్పం తిట్ఠేయ్యాతి? ఆమన్తా. కప్పో చ సణ్ఠాతి కప్పట్ఠో చ పుగ్గలో కాలం కరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౬౭౫. కప్పట్ఠో కప్పం తిట్ఠేయ్యాతి? ఆమన్తా. అతీతం కప్పం తిట్ఠేయ్య, అనాగతం కప్పం తిట్ఠేయ్యాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… కప్పట్ఠో కప్పం తిట్ఠేయ్యాతి? ఆమన్తా. ద్వే కప్పే తిట్ఠేయ్య… తయో కప్పే తిట్ఠేయ్య… చత్తారో కప్పే తిట్ఠేయ్యాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౬౭౬. కప్పట్ఠో కప్పం తిట్ఠేయ్యాతి? ఆమన్తా. కప్పట్ఠో కప్పే డయ్హన్తే కత్థ గచ్ఛతీతి? అఞ్ఞం లోకధాతుం గచ్ఛతీతి. మతో గచ్ఛతి, వేహాసం గచ్ఛతీతి? మతో గచ్ఛతీతి. కప్పట్ఠియం కమ్మం అపరాపరియవేపక్కన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… [వేహాసం గచ్ఛతీతి (?) అయం హి పరవాదిస్స పటిఞ్ఞాయేవ, కథా॰ ౬౨౧-౬౨౩ నవమపన్తియం వియ] వేహాసం గచ్ఛతీతి? ఆమన్తా [వేహాసం గచ్ఛతీతి (?) అయం హి పరవాదిస్స పటిఞ్ఞాయేవ, కథా॰ ౬౨౧-౬౨౩ నవమపన్తియం వియ]. కప్పట్ఠో ఇద్ధిమాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… కప్పట్ఠో ఇద్ధిమాతి? ఆమన్తా. కప్పట్ఠేన ఛన్దిద్ధిపాదో భావితో వీరియిద్ధిపాదో భావితో చిత్తిద్ధిపాదో భావితో వీమంసిద్ధిపాదో భావితోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౬౭౭. న వత్తబ్బం – ''కప్పట్ఠో కప్పం తిట్ఠేయ్యా''తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా –

''ఆపాయికో నేరయికో, కప్పట్ఠో సఙ్ఘభేదకో;
వగ్గరతో అధమ్మట్ఠో, యోగక్ఖేమా పధంసతి;
సఙ్ఘం సమగ్గం భేత్వాన [భిన్దిత్వా (సీ॰ క॰)], కప్పం నిరయమ్హి పచ్చతీ''తి [చూళవ॰ ౩౫౪; అ॰ ని॰ ౧౦.౩౯; ఇతివు॰ ౧౮].

అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి కప్పట్ఠో కప్పం తిట్ఠేయ్యాతి.

కప్పట్ఠకథా నిట్ఠితా.

౧౩. తేరసమవగ్గో

(౧౨౭) ౨. కుసలపటిలాభకథా

౬౫౮. కప్పట్ఠో కుసలం చిత్తం న పటిలభేయ్యాతి? ఆమన్తా. కప్పట్ఠో దానం దదేయ్యాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి కప్పట్ఠో దానం దదేయ్య, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "కప్పట్ఠో కుసలం చిత్తం న పటిలభేయ్యా"తి.

కప్పట్ఠో కుసలం చిత్తం న పటిలభేయ్యాతి? ఆమన్తా. కప్పట్ఠో చీవరం దదేయ్య...పే.... పిణ్డపాతం దదేయ్య...పే.... సేనాసనం దదేయ్య...పే.... గిలానపచ్చయభేసజ్జపరిక్ఖారం దదేయ్య ... ఖాదనీయం దదేయ్య... భోజనీయం దదేయ్య... పానీయం దదేయ్య... చేతియం వన్దేయ్య... చేతియే మాలం ఆరోపేయ్య... గన్ధం ఆరోపేయ్య... విలేపనం ఆరోపేయ్య...పే.... చేతియం అభిదక్ఖిణం [పదక్ఖిణం (పీ.)] కరేయ్యాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి కప్పట్ఠో చేతియం అభిదక్ఖిణం కరేయ్య, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "కప్పట్ఠో కుసలం చిత్తం న పటిలభేయ్యా"తి...పే....

౬౫౯. కప్పట్ఠో కుసలం చిత్తం పటిలభేయ్యాతి? ఆమన్తా. తతో వుట్ఠానం కుసలం చిత్తం పటిలభేయ్యాతి? ఆమన్తా. రూపావచరం...పే.... అరూపావచరం...పే.... లోకుత్తరం కుసలం చిత్తం పటిలభేయ్యాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

కుసలపటిలాభకథా నిట్ఠితా.

౧౩. తేరసమవగ్గో

(౧౨౮) ౩. అనన్తరాపయుత్తకథా

౬౬౦. అనన్తరాపయుత్తో పుగ్గలో సమ్మత్తనియామం ఓక్కమేయ్యాతి? ఆమన్తా. మిచ్ఛత్తనియామఞ్చ సమ్మత్తనియామఞ్చ ఉభో ఓక్కమేయ్యాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అనన్తరాపయుత్తో పుగ్గలో సమ్మత్తనియామం ఓక్కమేయ్యాతి? ఆమన్తా. నను తం కమ్మం పయుత్తం కుక్కుచ్చం ఉప్పాదితం విప్పటిసారియం జనితన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి తం కమ్మం పయుత్తం కుక్కుచ్చం ఉప్పాదితం విప్పటిసారియం జనితం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అనన్తరాపయుత్తో పుగ్గలో సమ్మత్తనియామం ఓక్కమేయ్యా"తి.

౬౬౧. అనన్తరాపయుత్తో పుగ్గలో అభబ్బో సమ్మత్తనియామం ఓక్కమితున్తి? ఆమన్తా. మాతా జీవితా వోరోపితా... పితా జీవితా వోరోపితో... అరహా జీవితా వోరోపితో... దుట్ఠేన చిత్తేన తథాగతస్స లోహితం ఉప్పాదితం... సఙ్ఘో భిన్నోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

అనన్తరాపయుత్తో పుగ్గలో తం కమ్మం పటిసంహరిత్వా కుక్కుచ్చం పటివినోదేత్వా విప్పటిసారియం పటివినేత్వా [పటివినోదేత్వా (సీ. పీ. క.)] అభబ్బో సమ్మత్తనియామం ఓక్కమితున్తి? ఆమన్తా. మాతా జీవితా వోరోపితా... పితా జీవితా వోరోపితో...పే.... సఙ్ఘో భిన్నోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

అనన్తరాపయుత్తో పుగ్గలో తం కమ్మం పటిసంహరిత్వా కుక్కుచ్చం పటివినోదేత్వా విప్పటిసారియం పటివినేత్వా అభబ్బో సమ్మత్తనియామం ఓక్కమితున్తి? ఆమన్తా. నను తం కమ్మం పటిసంహటం కుక్కుచ్చం పటివినోదితం విప్పటిసారియం పటివినీతన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి తం కమ్మం పటిసంహటం కుక్కుచ్చం పటివినోదితం విప్పటిసారియం

పటివినీతం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అనన్తరాపయుత్తో పుగ్గలో తం కమ్మం పటిసంహరిత్వా కుక్కుచ్చం పటివినోదేత్వా విప్పటిసారియం పటివినేత్వా అభబ్బో సమ్మత్తనియామం ఓక్కమితు”న్తి.

౬౬౨. అనన్తరాపయుత్తో పుగ్గలో సమ్మత్తనియామం ఓక్కమేయ్యాతి? ఆమన్తా. నను తం కమ్మం పయుత్తో ఆసీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి తం కమ్మం పయుత్తో ఆసి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అనన్తరాపయుత్తో పుగ్గలో సమ్మత్తనియామం ఓక్కమేయ్యా”తి.

అనన్తరాపయుత్తకథా నిట్ఠితా.

౧౩. తేరసమవగ్గో

(౧౨౯) ౪. నియతస్స నియామకథా

౬౬౩. నియతో నియామం ఓక్కమతీతి? ఆమన్తా. మిచ్ఛత్తనియతో సమ్మత్తనియామం ఓక్కమతి, సమ్మత్తనియతో మిచ్ఛత్తనియామం ఓక్కమతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

నియతో నియామం ఓక్కమతీతి? ఆమన్తా. పుబ్బే మగ్గం భావేత్వా పచ్ఛా నియామం ఓక్కమతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే…. పుబ్బే సోతాపత్తిమగ్గం భావేత్వా పచ్ఛా సోతాపత్తినియామం ఓక్కమతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే…. పుబ్బే సకదాగామి…పే…. అనాగామి…పే…. అరహత్తమగ్గం భావేత్వా పచ్ఛా అరహత్తనియామం ఓక్కమతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

పుబ్బే సతిపట్ఠానం…పే…. సమ్మప్పధానం… ఇద్ధిపాదం… ఇన్ద్రియం… బలం… బోజ్ఝఙ్గం భావేత్వా పచ్ఛా నియామం ఓక్కమతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

౬౬౪. న వత్తబ్బం – “నియతో నియామం ఓక్కమతీ”తి? ఆమన్తా. భబ్బో బోధిసత్తో తాయ జాతియా ధమ్మం నాభిసమేతున్తి? న హేవం వత్తబ్బే. తేన హి నియతో నియామం ఓక్కమతీతి.

నియతస్స నియామకథా నిట్ఠితా.

౧౩. తేరసమవగ్గో

(౧౩౦) ౫. నివుతకథా

౬౬౫. నివుతో నీవరణం జహతీతి? ఆమన్తా. రత్తో రాగం జహతి, దుట్ఠో దోసం జహతి, మూళ్హో మోహం జహతి, కిలిట్ఠో కిలేసే జహతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే…. రాగేన రాగం జహతి, దోసేన దోసం జహతి, మోహేన మోహం జహతి, కిలేసేహి కిలేసే జహతీతి ? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

రాగో చిత్తసమ్పయుత్తో, మగ్గో చిత్తసమ్పయుత్తోతి? ఆమన్తా. ద్విన్నం ఫస్సానం…పే॰… ద్విన్నం చిత్తానం సమోధానం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… రాగో అకుసలో, మగ్గో కుసలోతి? ఆమన్తా. కుసలాకుసలా సావజ్జానవజ్జా హీనపణీతా కణ్హసుక్కసప్పటిభాగా ధమ్మా సమ్ముఖీభావం ఆగచ్ఛన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౬౬౬. కుసలాకుసలా సావజ్జానవజ్జా హీనపణీతా కణ్హసుక్కసప్పటిభాగా ధమ్మా సమ్ముఖీభావం ఆగచ్ఛన్తీతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “చత్తారిమాని, భిక్ఖవే, సువిదూరవిదూరాని! కతమాని చత్తారి? నభఞ్చ, భిక్ఖవే, పథవీ చ – ఇదం పఠమం సువిదూరవిదూరం…పే॰… తస్మా సతం ధమ్మో అసబ్భి ఆరకా”తి. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – “కుసలాకుసలా…పే॰… సమ్ముఖీభావం ఆగచ్ఛన్తీ”తి.

నివుతో నీవరణం జహతీతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “సో ఏవం సమాహితే చిత్తే పరిసుద్ధే పరియోదాతే అనఙ్గణే విగతూపక్కిలేసే ముదుభూతే కమ్మనియే ఠితే ఆనేఞ్జప్పత్తే ఆసవానం ఖయఞాణాయ చిత్తం అభినిన్నామేతీ”తి! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – “నివుతో నీవరణం జహతీ”తి…పే॰….

౬౬౭. న వత్తబ్బం – “నివుతో నీవరణం జహతీ”తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “తస్స ఏవం జానతో ఏవం పస్సతో కామాసవాపి చిత్తం విముచ్చతి…పే॰… అవిజ్జాసవాపి చిత్తం విముచ్చతీ”తి! అత్థేవ సుత్తన్తోతి ? ఆమన్తా. తేన హి నివుతో నీవరణం జహతీతి.

నివుతకథా నిట్ఠితా.

౧౩. తేరసమవగ్గో

(౧౩౧) ౬. సమ్ముఖీభూతకథా

౬౬౮. సమ్ముఖీభూతో సంయోజనం జహతీతి? ఆమన్తా. రత్తో రాగం జహతి, దుట్ఠో దోసం జహతి, మూళ్హో మోహం జహతి, కిలిట్ఠో కిలేసే జహతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… రాగేన రాగం జహతి, దోసేన దోసం జహతి, మోహేన మోహం జహతి, కిలేసేహి కిలేసే జహతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

రాగో చిత్తసమ్పయుత్తో, మగ్గో చిత్తసమ్పయుత్తోతి? ఆమన్తా. ద్విన్నం ఫస్సానం…పే॰… ద్విన్నం చిత్తానం సమోధానం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… రాగో అకుసలో, మగ్గో కుసలోతి? ఆమన్తా. కుసలాకుసలా సావజ్జానవజ్జా హీనపణీతా కణ్హసుక్కసప్పటిభాగా ధమ్మా సమ్ముఖీభావం ఆగచ్ఛన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౬౬౯. కుసలాకుసలా…పే॰… సమ్ముఖీభావం ఆగచ్ఛన్తీతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “చత్తారిమాని, భిక్ఖవే, సువిదూరవిదూరాని! కతమాని చత్తారి? నభఞ్చ, భిక్ఖవే, పథవీ చ – ఇదం పఠమం సువిదూరవిదూరం…పే॰… తస్మా సతం ధమ్మో అసబ్భి ఆరకా”తి. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – “కుసలాకుసలా…పే॰… సమ్ముఖీభావం ఆగచ్ఛన్తీ”తి.

సమ్ముఖీభూతో సంయోజనం జహతీతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “సో ఏవం సమాహితే చిత్తే...పే.... ఆసవానం ఖయఞాణాయ చిత్తం అభినిన్నామేతీ”తి! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – “సమ్ముఖీభూతో సంయోజనం జహతీ”తి.

౬౨౦. న వత్తబ్బం – “సమ్ముఖీభూతో సంయోజనం జహతీ”తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “తస్స ఏవం జానతో ఏవం పస్సతో కామాసవాపి చిత్తం విముచ్చతి...పే.... అవిజ్జాసవాపి చిత్తం విముచ్చతీ”తి! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి సమ్ముఖీభూతో సంయోజనం జహతీతి.

సమ్ముఖీభూతకథా నిట్ఠితా.

౧౩. తేరసమవగ్గో

(౧౩౨) ౭. సమాపన్నో అస్సాదేతికథా

౬౨౧. సమాపన్నో అస్సాదేతి, ఝాననికన్తి ఝానారమ్మణాతి? ఆమన్తా. తం ఝానం తస్స ఝానస్స ఆరమ్మణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... తం ఝానం తస్స ఝానస్స ఆరమ్మణన్తి? ఆమన్తా. తేన ఫస్సేన తం ఫస్సం ఫుసతి, తాయ వేదనాయ తం వేదనం వేదేతి, తాయ సఞ్ఞాయ తం సఞ్ఞం సఞ్జానాతి, తాయ చేతనాయ తం చేతనం చేతేతి, తేన చిత్తేన తం చిత్తం చిన్తేతి, తేన వితక్కేన తం వితక్కం వితక్కేతి, తేన విచారేన తం విచారం విచారేతి , తాయ పీతియా తం పీతి పియాయతి, తాయ సతియా తం సతిం సరతి, తాయ పఞ్ఞాయ తం పఞ్ఞం పజానాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

ఝాననికన్తి చిత్తసమ్పయుత్తా, ఝానం చిత్తసమ్పయుత్తన్తి? ఆమన్తా. ద్విన్నం ఫస్సానం...పే.... ద్విన్నం చిత్తానం సమోధానం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

ఝాననికన్తి అకుసలం, ఝానం కుసలన్తి? ఆమన్తా. కుసలాకుసలా సావజ్జానవజ్జా హీనపణీతా కణ్హసుక్కసప్పటిభాగా ధమ్మా సమ్ముఖీభావం ఆగచ్ఛన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౬౨౨. కుసలాకుసలా సావజ్జానవజ్జా హీనపణీతా కణ్హసుక్కసప్పటిభాగా ధమ్మా సమ్ముఖీభావం ఆగచ్ఛన్తీతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “చత్తారిమాని, భిక్ఖవే, సువిదూరవిదూరాని! కతమాని చత్తారి? నభఞ్చ, భిక్ఖవే, పథవీ చ – ఇదం పఠమం సువిదూరవిదూరం...పే.... తస్మా సతం ధమ్మో అసబ్భి ఆరకా”తి. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – “కుసలాకుసలా సావజ్జానవజ్జా హీనపణీతా కణ్హసుక్కసప్పటిభాగా ధమ్మా సమ్ముఖీభావం ఆగచ్ఛన్తీ”తి.

౬౨౩. న వత్తబ్బం – “సమాపన్నో అస్సాదేతి, ఝాననికన్తి ఝానారమ్మణా”తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “ఇధ, భిక్ఖవే, భిక్ఖు వివిచ్చేవ కామేహి వివిచ్చ అకుసలేహి ధమ్మేహి పఠమం ఝానం ఉపసమ్పజ్జ విహరతి, సో తం అస్సాదేతి తం నికామేతి తేన చ విత్తిం ఆపజ్జతి; వితక్కవిచారానం వూపసమా...పే.... దుతియం ఝానం...పే.... తతియం

ఝానం...పే.... చతుత్థం ఝానం ఉపసమ్పజ్జ విహరతి , సో తం అస్సాదేతి తం నికామేతి తేన చ విత్తిం ఆపజ్జతీ"తి [అం. ని. ౪.౧౨౩]! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి సమాపన్నో అస్సాదేతి, ఝాననికన్తి ఝానారమ్మణాతి.

సమాపన్నో అస్సాదేతికథా నిట్ఠితా.

౧౩. తేరసమవగ్గో

(౧౩౩) ౮. అసాతరాగకథా

౬౨౪. అత్థి అసాతరాగోతి? ఆమన్తా. దుక్ఖాభినన్దినో సత్తా, అత్థి కేచి దుక్ఖం పత్థేన్తి పిహేన్తి ఏసన్తి గవేసన్తి పరియేసన్తి, దుక్ఖం అజ్ఝోసాయ తిట్ఠన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... నను సుఖాభినన్దినో సత్తా, అత్థి కేచి సుఖం పత్థేన్తి పిహేన్తి ఏసన్తి గవేసన్తి పరియేసన్తి, సుఖం అజ్ఝోసాయ తిట్ఠన్తీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి సుఖాభినన్దినో సత్తా, అత్థి కేచి సుఖం పత్థేన్తి పిహేన్తి ఏసన్తి గవేసన్తి పరియేసన్తి, సుఖం అజ్ఝోసాయ తిట్ఠన్తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అత్థి అసాతరాగో"తి.

అత్థి అసాతరాగోతి? ఆమన్తా. దుక్ఖాయ వేదనాయ రాగానుసయో అనుసేతి, సుఖాయ వేదనాయ పటిఘానుసయో అనుసేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... నను సుఖాయ వేదనాయ రాగానుసయో అనుసేతి, దుక్ఖాయ వేదనాయ పటిఘానుసయో అనుసేతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి సుఖాయ వేదనాయ రాగానుసయో అనుసేతి, దుక్ఖాయ వేదనాయ పటిఘానుసయో అనుసేతి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అత్థి అసాతరాగో"తి.

౬౨౫. న వత్తబ్బం – "అత్థి అసాతరాగో"తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "సో ఏవం అనురోధవిరోధం సమాపన్నో యం కిఞ్చి వేదనం వేదయతి సుఖం వా దుక్ఖం వా అదుక్ఖమసుఖం వా, సో తం వేదనం అభినన్దతి అభివదతి అజ్ఝోసాయ తిట్ఠతీ"తి [మ. ని. ౩.౪౦౯ మహాతణ్హాసఙ్ఖయే]! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి అత్థి అసాతరాగోతి.

అసాతరాగకథా నిట్ఠితా.

౧౩. తేరసమవగ్గో

(౧౩౪) ౯. ధమ్మతణ్హా అబ్యాకతాతికథా

౬౨౬. ధమ్మతణ్హా అబ్యాకతాతి? ఆమన్తా. విపాకాబ్యాకతా కిరియాబ్యాకతా రూపం నిబ్బానం చక్ఖాయతనం...పే.... ఫోట్ఠబ్బాయతనన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

ధమ్మతణ్హా అబ్యాకతాతి? ఆమన్తా. రూపతణ్హా అబ్యాకతాతి? న హేవం వత్తబ్బే ...పే.... ధమ్మతణ్హా అబ్యాకతాతి? ఆమన్తా. సద్దతణ్హా...పే.... గన్ధతణ్హా...పే.... రసతణ్హా...పే.... ఫోట్ఠబ్బతణ్హా అబ్యాకతాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

రూపతణ్హా అకుసలాతి? ఆమన్తా. ధమ్మతణ్హా అకుసలాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సద్దతణ్హా...పే.... ఫోట్ఠబ్బతణ్హా అకుసలాతి? ఆమన్తా. ధమ్మతణ్హా అకుసలాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౬౭౭. ధమ్మతణ్హా అబ్యాకతాతి? ఆమన్తా. నను తణ్హా అకుసలా వుత్తా భగవతాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి తణ్హా అకుసలా వుత్తా భగవతా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “ధమ్మతణ్హా అబ్యాకతా”తి.

ధమ్మతణ్హా అబ్యాకతాతి? ఆమన్తా. నను లోభో అకుసలో వుత్తో భగవతా, ధమ్మతణ్హా లోభోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి లోభో అకుసలో వుత్తో భగవతా, ధమ్మతణ్హా లోభో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “ధమ్మతణ్హా అబ్యాకతా”తి.

౬౭౮. ధమ్మతణ్హా లోభో అబ్యాకతోతి? ఆమన్తా . రూపతణ్హా లోభో అబ్యాకతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… ధమ్మతణ్హా లోభో అబ్యాకతోతి? ఆమన్తా. సద్దతణ్హా…పే.… ఫోట్ఠబ్బతణ్హా లోభో అబ్యాకతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.….

రూపతణ్హా లోభో అకుసలోతి? ఆమన్తా. ధమ్మతణ్హా లోభో అకుసలోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… సద్దతణ్హా…పే.… ఫోట్ఠబ్బతణ్హా లోభో అకుసలోతి? ఆమన్తా. ధమ్మతణ్హా లోభో అకుసలోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.….

౬౭౯. ధమ్మతణ్హా అబ్యాకతాతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “యాయం తణ్హా పోనోబ్భవికా నన్దీరాగసహగతా తత్రతత్రాభినన్దినీ, సేయ్యథిదం – కామతణ్హా, భవతణ్హా, విభవతణ్హా”తి [మహావ. ౧౪; దీ. ని. ౨.౪౦౦]! అత్థేవ సుత్తన్తోతి ? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – “ధమ్మతణ్హా అబ్యాకతా”తి.

౬౮౦. న వత్తబ్బం – “ధమ్మతణ్హా అబ్యాకతా”తి? ఆమన్తా. నను సా ధమ్మతణ్హాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి సా ధమ్మతణ్హా, తేన వత రే వత్తబ్బే – “ధమ్మతణ్హా అబ్యాకతా”తి.

ధమ్మతణ్హా అబ్యాకతాతికథా నిట్ఠితా.

౧౩. తేరసమవగ్గో

(౧౩౨) ౧౦. ధమ్మతణ్హా న దుక్ఖసముదయోతికథా

౬౮౧. ధమ్మతణ్హా న దుక్ఖసముదయోతి? ఆమన్తా. రూపతణ్హా న దుక్ఖసముదయోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… ధమ్మతణ్హా న దుక్ఖసముదయోతి? ఆమన్తా. సద్దతణ్హా…పే.… గన్ధతణ్హా…పే.… రసతణ్హా…పే.… ఫోట్ఠబ్బతణ్హా న దుక్ఖసముదయోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.….

రూపతణ్హా దుక్ఖసముదయోతి? ఆమన్తా. ధమ్మతణ్హా దుక్ఖసముదయోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… సద్దతణ్హా…పే.… గన్ధతణ్హా…పే.… రసతణ్హా…పే.… ఫోట్ఠబ్బతణ్హా దుక్ఖసముదయోతి? ఆమన్తా. ధమ్మతణ్హా దుక్ఖసముదయోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.….

౬౮౨. ధమ్మతణ్హా న దుక్ఖసముదయోతి? ఆమన్తా. నను తణ్హా దుక్ఖసముదయో వుత్తో భగవతాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి తణ్హా దుక్ఖసముదయో వుత్తో భగవతా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “ధమ్మతణ్హా న దుక్ఖసముదయో”తి. ధమ్మతణ్హా న

దుక్ఖసముదయోతి? ఆమన్తా. నను లోభో దుక్ఖసముదయో వుత్తో భగవతా, ధమ్మతణ్హా లోభోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి లోభో దుక్ఖసముదయో వుత్తో భగవతా, ధమ్మతణ్హా లోభో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "ధమ్మతణ్హా న దుక్ఖసముదయో"తి.

౬౮౩. ధమ్మతణ్హా లోభో, న దుక్ఖసముదయోతి? ఆమన్తా. రూపతణ్హా లోభో, న దుక్ఖసముదయోతి ? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... ధమ్మతణ్హా లోభో, న దుక్ఖసముదయోతి? ఆమన్తా. సద్దతణ్హా...పే.... గన్ధతణ్హా...పే.... రసతణ్హా...పే.... ఫోట్ఠబ్బతణ్హా లోభో, న దుక్ఖసముదయోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

రూపతణ్హా లోభో దుక్ఖసముదయోతి? ఆమన్తా. ధమ్మతణ్హా లోభో దుక్ఖసముదయోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సద్దతణ్హా...పే.... ఫోట్ఠబ్బతణ్హా లోభో దుక్ఖసముదయోతి? ఆమన్తా. ధమ్మతణ్హా లోభో దుక్ఖసముదయోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౬౮౪. ధమ్మతణ్హా న దుక్ఖసముదయోతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "యాయం తణ్హా పోనోబ్భవికా నన్దీరాగసహగతా తత్రతత్రాభినన్దినీ, సేయ్యథిదం – కామతణ్హా, భవతణ్హా, విభవతణ్హా"తి! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – "ధమ్మతణ్హా న దుక్ఖసముదయో"తి.

౬౮౫. న వత్తబ్బం – "ధమ్మతణ్హా న దుక్ఖసముదయో"తి? ఆమన్తా. నను సా ధమ్మతణ్హాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి సా ధమ్మతణ్హా, తేన వత రే వత్తబ్బే – "ధమ్మతణ్హా న దుక్ఖసముదయో"తి.

ధమ్మతణ్హా న దుక్ఖసముదయోతికథా నిట్ఠితా.

తేరసమవగ్గో.

తస్సుద్దానం –

కప్పట్ఠో కప్పం తిట్ఠేయ్య, కప్పట్ఠో కుసలం చిత్తం న పటిలభేయ్య, అనన్తరాపయుత్తో పుగ్గలో సమ్మత్తనియామం ఓక్కమేయ్య, నియతో నియామం ఓక్కమతి, నివుతో నీవరణం జహతి, సమ్ముఖీభూతో సంయోజనం జహతి, ఝాననికన్తి, అసాతరాగో, ధమ్మతణ్హా అబ్యాకతా, ధమ్మతణ్హా న దుక్ఖసముదయోతి.

౧౪. చుద్దసమవగ్గో

(౧౩౬) ౧. కుసలాకుసలపటిసన్దహనకథా

౬౮౬. అకుసలమూలం పటిసన్దహతి కుసలమూలన్తి? ఆమన్తా. యా అకుసలస్స ఉప్పాదాయ ఆవట్టనా…పే॰… పణిధి, సావ కుసలస్స ఉప్పాదాయ ఆవట్టనా…పే॰… పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అకుసలమూలం పటిసన్దహతి కుసలమూలం, న వత్తబ్బం – “యా అకుసలస్స ఉప్పాదాయ ఆవట్టనా…పే॰… పణిధి, సావ కుసలస్స ఉప్పాదాయ ఆవట్టనా…పే॰… పణిధీ”తి? ఆమన్తా. కుసలం అనావట్టేన్తస్స [అనావట్టన్తస్స (సీ॰ పీ॰ క॰), అనావజ్జన్తస్స (స్యా॰ కం॰)] ఉప్పజ్జతి …పే॰… అప్పణిదహన్తస్స ఉప్పజ్జతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… నను కుసలం ఆవట్టేన్తస్స ఉప్పజ్జతి…పే॰… పణిదహన్తస్స ఉప్పజ్జతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి కుసలం ఆవట్టేన్తస్స ఉప్పజ్జతి…పే॰… పణిదహన్తస్స ఉప్పజ్జతి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అకుసలమూలం పటిసన్దహతి కుసలమూల”న్తి.

౬౮౭. అకుసలమూలం పటిసన్దహతి కుసలమూలన్తి? ఆమన్తా. అకుసలమూలం అయోనిసో మనసికరోతో ఉప్పజ్జతీతి? ఆమన్తా. కుసలం అయోనిసో మనసికరోతో ఉప్పజ్జతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… నను కుసలం యోనిసో మనసికరోతో ఉప్పజ్జతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి కుసలం యోనిసో మనసికరోతో ఉప్పజ్జతి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అకుసలమూలం పటిసన్దహతి కుసలమూల”న్తి.

అకుసలమూలం పటిసన్దహతి కుసలమూలన్తి? ఆమన్తా. కామసఞ్ఞాయ అనన్తరా నేక్ఖమ్మసఞ్ఞా ఉప్పజ్జతి, బ్యాపాదసఞ్ఞాయ అనన్తరా అబ్యాపాదసఞ్ఞా ఉప్పజ్జతి, విహింసాసఞ్ఞాయ అనన్తరా అవిహింసాసఞ్ఞా ఉప్పజ్జతి, బ్యాపాదస్స అనన్తరా మేత్తా ఉప్పజ్జతి, విహింసాయ అనన్తరా కరుణా ఉప్పజ్జతి, అరతియా అనన్తరా ముదితా ఉప్పజ్జతి, పటిఘస్స అనన్తరా ఉపేక్ఖా ఉప్పజ్జతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౬౮౮. కుసలమూలం పటిసన్దహతి అకుసలమూలన్తి? ఆమన్తా. యా కుసలస్స ఉప్పాదాయ ఆవట్టనా…పే॰… పణిధి, సావ అకుసలస్స ఉప్పాదాయ ఆవట్టనా…పే॰… పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

కుసలమూలం పటిసన్దహతి అకుసలమూలం, న వత్తబ్బం – “యా కుసలస్స ఉప్పాదాయ ఆవట్టనా…పే॰… పణిధి, సావ అకుసలస్స ఉప్పాదాయ ఆవట్టనా…పే॰… పణిధీ”తి? ఆమన్తా. అకుసలం అనావట్టేన్తస్స ఉప్పజ్జతి…పే॰… అప్పణిదహన్తస్స ఉప్పజ్జతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… నను అకుసలం ఆవట్టేన్తస్స ఉప్పజ్జతి…పే॰… పణిదహన్తస్స ఉప్పజ్జతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అకుసలం ఆవట్టేన్తస్స ఉప్పజ్జతి…పే॰… పణిదహన్తస్స ఉప్పజ్జతి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “కుసలమూలం పటిసన్దహతి అకుసలమూల”న్తి.

౬౮౯. కుసలమూలం పటిసన్దహతి అకుసలమూలన్తి? ఆమన్తా. కుసలం యోనిసో మనసికరోతో ఉప్పజ్జతీతి? ఆమన్తా. అకుసలం యోనిసో మనసికరోతో ఉప్పజ్జతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… నను అకుసలం అయోనిసో

మనసికరోతో ఉప్పజ్జతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అకుసలం అయోనిసో మనసికరోతో ఉప్పజ్జతి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “కుసలమూలం పటిసన్దహతి అకుసలమూల”న్తి.

కుసలమూలం పటిసన్దహతి అకుసలమూలన్తి? ఆమన్తా. నేక్ఖమ్మసఞ్ఞాయ అనన్తరా కామసఞ్ఞా ఉప్పజ్జతి, అబ్యాపాదసఞ్ఞాయ అనన్తరా బ్యాపాదసఞ్ఞా ఉప్పజ్జతి, అవిహింసాసఞ్ఞాయ అనన్తరా విహింసాసఞ్ఞా ఉప్పజ్జతి, మేత్తాయ అనన్తరా బ్యాపాదో ఉప్పజ్జతి, కరుణాయ అనన్తరా విహింసా ఉప్పజ్జతి, ముదితాయ అనన్తరా అరతి ఉప్పజ్జతి, ఉపేక్ఖాయ అనన్తరా పటిఘం ఉప్పజ్జతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.…

౬౯౦. న వత్తబ్బం – “అకుసలమూలం పటిసన్దహతి కుసలమూలం, కుసలమూలం పటిసన్దహతి అకుసలమూల”న్తి? ఆమన్తా. నను యస్మింయేవ వత్థుస్మిం రజ్జతి తస్మిఞ్ఞేవ వత్థుస్మిం విరజ్జతి, యస్మింయేవ వత్థుస్మిం విరజ్జతి తస్మిఞ్ఞేవ వత్థుస్మిం రజ్జతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి యస్మిఞ్ఞేవ వత్థుస్మిం రజ్జతి తస్మిఞ్ఞేవ వత్థుస్మిం విరజ్జతి, యస్మిఞ్ఞేవ వత్థుస్మిం విరజ్జతి తస్మిఞ్ఞేవ వత్థుస్మిం రజ్జతి, తేన వత రే వత్తబ్బే – “అకుసలమూలం పటిసన్దహతి కుసలమూలం, కుసలమూలం పటిసన్దహతి అకుసలమూల”న్తి.

కుసలాకుసలపటిసన్దహనకథా నిట్ఠితా.

౧౪. చుద్దసమవగ్గో

(౧౩౭) ౨. సళాయతనుప్పత్తికథా

౬౯౧. సళాయతనం అపుబ్బం అచరిమం మాతుకుచ్ఛిస్మిం సణ్ఠాతీతి? ఆమన్తా. సబ్బఙ్గపచ్చఙ్గీ అహీనిన్ద్రియో మాతుకుచ్ఛిస్మిం ఓక్కమతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.…

ఉపపత్తేసియేన చిత్తేన చక్ఖాయతనం సణ్ఠాతీతి? ఆమన్తా. ఉపపత్తేసియేన చిత్తేన హత్థా సణ్ఠన్తి, పాదా సణ్ఠన్తి, సీసం సణ్ఠాతి, కణ్ణో సణ్ఠాతి, నాసికా సణ్ఠాతి, ముఖం సణ్ఠాతి, దన్తా సణ్ఠన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.…

ఉపపత్తేసియేన చిత్తేన సోతాయతనం…పే.… ఘానాయతనం…పే.… జివ్హాయతనం సణ్ఠాతీతి? ఆమన్తా. ఉపపత్తేసియేన చిత్తేన హత్థా సణ్ఠన్తి, పాదా సణ్ఠన్తి, సీసం సణ్ఠాతి, కణ్ణో సణ్ఠాతి, నాసికా సణ్ఠాతి, ముఖం సణ్ఠాతి, దన్తా సణ్ఠన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.…

౬౯౨. మాతుకుచ్ఛిగతస్స పచ్ఛా చక్ఖాయతనం ఉప్పజ్జతీతి? ఆమన్తా. మాతుకుచ్ఛిస్మిం చక్ఖుపటిలాభాయ కమ్మం కరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… మాతుకుచ్ఛిగతస్స పచ్ఛా సోతాయతనం…పే.… ఘానాయతనం…పే.… జివ్హాయతనం ఉప్పజ్జతీతి? ఆమన్తా. మాతుకుచ్ఛిస్మిం జివ్హాపటిలాభాయ కమ్మం కరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.…

మాతుకుచ్ఛిగతస్స పచ్ఛా కేసా లోమా నఖా దన్తా అట్ఠీ ఉప్పజ్జన్తీతి? ఆమన్తా. మాతుకుచ్ఛిస్మిం అట్ఠిపటిలాభాయ కమ్మం కరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.…

న వత్తబ్బం – ‘‘మాతుకుచ్ఛిగతస్స పచ్ఛా కేసా లోమా నఖా దన్తా అట్ఠీ ఉప్పజ్జన్తీ’’తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా –

‘‘పఠమం కలలం హోతి, కలలా హోతి అబ్బుదం;

అబ్బుదా జాయతే పేసి [పేసీ (స్యా. కం. పీ.)], పేసి నిబ్బత్తతే [నిబ్బత్తతీ (సీ. స్యా., సం. ని. ౧.౨౩౫), నిబ్బత్తతి (పీ. క.)] ఘనో;

ఘనా పసాఖా జాయన్తి, కేసా లోమా నఖాపి చ.

‘‘యఞ్చస్స భుఞ్జతి మాతా, అన్నం పానఞ్చ భోజనం;

తేన సో తత్థ యాపేతి, మాతుకుచ్ఛిగతో నరో’’తి [సం. ని. ౧.౨౩౫].

అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి మాతుకుచ్ఛిగతస్స పచ్ఛా కేసా లోమా నఖా దన్తా అట్ఠీ ఉప్పజ్జన్తీతి.

సళాయతనుప్పత్తికథా నిట్ఠితా.

౧౪. చుద్దసమవగ్గో

(౧౩౮) ౩. అనన్తరపచ్చయకథా

౬౬౩. చక్ఖువిఞ్ఞాణస్స అనన్తరా సోతవిఞ్ఞాణం ఉప్పజ్జతీతి? ఆమన్తా. యా చక్ఖువిఞ్ఞాణస్స ఉప్పాదాయ ఆవట్టనా... పే.... పణిధి, సావ సోతవిఞ్ఞాణస్స ఉప్పాదాయ ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

చక్ఖువిఞ్ఞాణస్స అనన్తరా సోతవిఞ్ఞాణం ఉప్పజ్జతి, న వత్తబ్బం – ‘‘యా చక్ఖువిఞ్ఞాణస్స ఉప్పాదాయ ఆవట్టనా...పే.... పణిధి, సావ సోతవిఞ్ఞాణస్స ఉప్పాదాయ ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? ఆమన్తా. సోతవిఞ్ఞాణం అనావట్టేన్తస్స ఉప్పజ్జతి... పే.... అప్పణిదహన్తస్స ఉప్పజ్జతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... నను సోతవిఞ్ఞాణం ఆవట్టేన్తస్స ఉప్పజ్జతి...పే.... పణిదహన్తస్స ఉప్పజ్జతీతి, ఆమన్తా. హఞ్చి సోతవిఞ్ఞాణం ఆవట్టేన్తస్స ఉప్పజ్జతి...పే.... పణిదహన్తస్స ఉప్పజ్జతి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – ‘‘చక్ఖువిఞ్ఞాణస్స అనన్తరా సోతవిఞ్ఞాణం ఉప్పజ్జతీ’’తి.

౬౬౪. చక్ఖువిఞ్ఞాణస్స అనన్తరా సోతవిఞ్ఞాణం ఉప్పజ్జతీతి? ఆమన్తా. చక్ఖువిఞ్ఞాణం రూపనిమిత్తం మనసికరోతో ఉప్పజ్జతీతి ? ఆమన్తా. సోతవిఞ్ఞాణం రూపనిమిత్తం మనసికరోతో ఉప్పజ్జతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

చక్ఖువిఞ్ఞాణం రూపారమ్మణఞ్ఞేవ న అఞ్ఞారమ్మణన్తి? ఆమన్తా. సోతవిఞ్ఞాణం రూపారమ్మణఞ్ఞేవ న అఞ్ఞారమ్మణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ రూపే చ ఉప్పజ్జతి చక్ఖువిఞ్ఞాణన్తి? ఆమన్తా. చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ రూపే చ ఉప్పజ్జతి సోతవిఞ్ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ రూపే చ ఉప్పజ్జతి సోతవిఞ్ఞాణన్తి? ఆమన్తా. “చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ రూపే చ ఉప్పజ్జతి సోతవిఞ్ఞాణ”న్తి – అత్థేవ సుత్తన్తోతి? నత్థి. “చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ రూపే చ ఉప్పజ్జతి చక్ఖువిఞ్ఞాణ”న్తి – అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి “చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ రూపే చ ఉప్పజ్జతి చక్ఖువిఞ్ఞాణ”న్తి – అత్థేవ సుత్తన్తో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “చక్ఖుఞ్చ పటిచ్చ రూపే చ ఉప్పజ్జతి సోతవిఞ్ఞాణ”న్తి.

చక్ఖువిఞ్ఞాణస్స అనన్తరా సోతవిఞ్ఞాణం ఉప్పజ్జతీతి? ఆమన్తా. తఞ్ఞేవ చక్ఖువిఞ్ఞాణం తం సోతవిఞ్ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౬౯౫. సోతవిఞ్ఞాణస్స అనన్తరా ఘానవిఞ్ఞాణం ఉప్పజ్జతి…పే॰… ఘానవిఞ్ఞాణస్స అనన్తరా జివ్హావిఞ్ఞాణం ఉప్పజ్జతి…పే॰… జివ్హావిఞ్ఞాణస్స అనన్తరా కాయవిఞ్ఞాణం ఉప్పజ్జతీతి? ఆమన్తా. యా జివ్హావిఞ్ఞాణస్స ఉప్పాదాయ ఆవట్టనా…పే॰… పణిధి, సావ కాయవిఞ్ఞాణస్స ఉప్పాదాయ ఆవట్టనా…పే॰… పణిధీతి ? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… జివ్హావిఞ్ఞాణస్స అనన్తరా కాయవిఞ్ఞాణం ఉప్పజ్జతి, న వత్తబ్బం – “యా జివ్హావిఞ్ఞాణస్స ఉప్పాదాయ ఆవట్టనా…పే॰… పణిధి, సావ కాయవిఞ్ఞాణస్స ఉప్పాదాయ ఆవట్టనా…పే॰… పణిధీ”తి? ఆమన్తా. కాయవిఞ్ఞాణం అనావట్టేన్తస్స ఉప్పజ్జతి…పే॰… అప్పణిదహన్తస్స ఉప్పజ్జతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… నను కాయవిఞ్ఞాణం ఆవట్టేన్తస్స ఉప్పజ్జతి…పే॰… పణిదహన్తస్స ఉప్పజ్జతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి కాయవిఞ్ఞాణం ఆవట్టేన్తస్స ఉప్పజ్జతి…పే॰… పణిదహన్తస్స ఉప్పజ్జతి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “జివ్హావిఞ్ఞాణస్స అనన్తరా కాయవిఞ్ఞాణం ఉప్పజ్జతీ”తి.

౬౯౬. జివ్హావిఞ్ఞాణస్స అనన్తరా కాయవిఞ్ఞాణం ఉప్పజ్జతీతి? ఆమన్తా. జివ్హావిఞ్ఞాణం రసనిమిత్తం మనసికరోతో ఉప్పజ్జతీతి? ఆమన్తా. కాయవిఞ్ఞాణం రసనిమిత్తం మనసికరోతో ఉప్పజ్జతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

జివ్హావిఞ్ఞాణం రసారమ్మణఞ్ఞేవ న అఞ్ఞారమ్మణన్తి? ఆమన్తా. కాయవిఞ్ఞాణం రసారమ్మణఞ్ఞేవ న అఞ్ఞారమ్మణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

జివ్హఞ్చ పటిచ్చ రసే చ ఉప్పజ్జతి జివ్హావిఞ్ఞాణన్తి? ఆమన్తా. జివ్హఞ్చ పటిచ్చ రసే చ ఉప్పజ్జతి కాయవిఞ్ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

జివ్హఞ్చ పటిచ్చ రసే చ ఉప్పజ్జతి కాయవిఞ్ఞాణన్తి? ఆమన్తా. “జివ్హఞ్చ పటిచ్చ రసే చ ఉప్పజ్జతి కాయవిఞ్ఞాణ”న్తి – అత్థేవ సుత్తన్తోతి? నత్థి. “జివ్హఞ్చ పటిచ్చ రసే చ ఉప్పజ్జతి జివ్హావిఞ్ఞాణ”న్తి – అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి “జివ్హఞ్చ పటిచ్చ రసే చ ఉప్పజ్జతి జివ్హావిఞ్ఞాణ”న్తి – అత్థేవ సుత్తన్తోతి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “జివ్హఞ్చ పటిచ్చ రసే చ ఉప్పజ్జతి కాయవిఞ్ఞాణ”న్తి.

జివ్హావిఞ్ఞాణస్స అనన్తరా కాయవిఞ్ఞాణం ఉప్పజ్జతీతి? ఆమన్తా. తఞ్ఞేవ జివ్హావిఞ్ఞాణం తం కాయవిఞ్ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౬౯౭. న వత్తబ్బం – “పఞ్చవిఞ్ఞాణా అఞ్ఞమఞ్ఞస్స సమనన్తరా ఉప్పజ్జన్తీ”తి? ఆమన్తా. నను అత్థి కోచి నచ్చతి గాయతి వాదేతి, రూపఞ్చ పస్సతి, సద్దఞ్చ సుణాతి, గన్ధఞ్చ ఘాయతి, రసఞ్చ సాయతి, ఫోట్ఠబ్బఞ్చ ఫుసతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అత్థి కోచి నచ్చతి గాయతి వాదేతి, రూపఞ్చ పస్సతి, సద్దఞ్చ సుణాతి, గన్ధఞ్చ ఘాయతి, రసఞ్చ సాయతి, ఫోట్ఠబ్బఞ్చ ఫుసతి, తేన వత రే వత్తబ్బే – “పఞ్చవిఞ్ఞాణా అఞ్ఞమఞ్ఞస్స సమనన్తరా ఉప్పజ్జన్తీ”తి.

అనన్తరపచ్చయకథా నిట్ఠితా.

౧౪. చుద్దసమవగ్గో

(౧౩౯) ౪. అరియరూపకథా

౬౯౮. అరియరూపం మహాభూతానం ఉపాదాయాతి? ఆమన్తా. అరియరూపం కుసలన్తి? ఆమన్తా. మహాభూతా కుసలాతి? న హేవం వత్తబ్బే ...పే.... మహాభూతా అబ్యాకతాతి? ఆమన్తా. అరియరూపం అబ్యాకతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే... పే.... అరియరూపం మహాభూతానం ఉపాదాయాతి? ఆమన్తా. అరియరూపం అనాసవం అసంయోజనియం అగన్థనియం అనోఘనియం అయోగనియం అనీవరణియం అపరామట్ఠం అనుపాదానియం అసంకిలేసియన్తి? ఆమన్తా. మహాభూతా అనాసవా...పే.... అసంకిలేసియాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... మహాభూతా సాసవా సంయోజనియా...పే.... సంకిలేసియాతి? ఆమన్తా. అరియరూపం సాసవం సంయోజనియం...పే.... సంకిలేసియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౬౯౯. న వత్తబ్బం – “అరియరూపం మహాభూతానం ఉపాదాయా”తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “యం కిఞ్చి, భిక్ఖవే, రూపం చత్తారి మహాభూతాని చతున్నఞ్చ మహాభూతానం ఉపాదాయరూప”న్తి [మ॰ ని॰ ౧.౩౪౭; అ॰ ని॰ ౧౧.౧౭]! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి అరియరూపం మహాభూతానం ఉపాదాయాతి.

అరియరూపకథా నిట్ఠితా.

౧౪. చుద్దసమవగ్గో

(౧౪౦) ౫. అఞ్ఞో అనుసయోతికథా

౭౦౦. అఞ్ఞో కామరాగానుసయో అఞ్ఞం కామరాగపరియుట్ఠానన్తి? ఆమన్తా. అఞ్ఞో కామరాగో అఞ్ఞం కామరాగపరియుట్ఠానన్తి ? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... స్వేవ కామరాగో తం కామరాగపరియుట్ఠానన్తి? ఆమన్తా. స్వేవ కామరాగానుసయో తం కామరాగపరియుట్ఠానన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

అఞ్ఞో పటిఘానుసయో అఞ్ఞం పటిఘపరియుట్ఠానన్తి? ఆమన్తా. అఞ్ఞం పటిఘం అఞ్ఞం పటిఘపరియుట్ఠానన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... తఞ్ఞేవ పటిఘం తం పటిఘపరియుట్ఠానన్తి? ఆమన్తా. స్వేవ పటిఘానుసయో తం పటిఘపరియుట్ఠానన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

అఞ్ఞో మానానుసయో అఞ్ఞం మానపరియుట్ఠానన్తి? ఆమన్తా. అఞ్ఞో మానో అఞ్ఞం మానపరియుట్ఠానన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే… స్వేవ మానో తం మానపరియుట్ఠానన్తి? ఆమన్తా. స్వేవ మానానుసయో తం మానపరియుట్ఠానన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

అఞ్ఞో దిట్ఠానుసయో అఞ్ఞం దిట్ఠిపరియుట్ఠానన్తి? ఆమన్తా. అఞ్ఞా దిట్ఠి అఞ్ఞం దిట్ఠిపరియుట్ఠానన్తి? న హేవం వత్తబ్బే… పే… సావ దిట్ఠి తం దిట్ఠిపరియుట్ఠానన్తి? ఆమన్తా. స్వేవ దిట్ఠానుసయో తం దిట్ఠిపరియుట్ఠానన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

అఞ్ఞో విచికిచ్ఛానుసయో అఞ్ఞం విచికిచ్ఛాపరియుట్ఠానన్తి? ఆమన్తా. అఞ్ఞా విచికిచ్ఛా అఞ్ఞం విచికిచ్ఛాపరియుట్ఠానన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే… సావ విచికిచ్ఛా తం విచికిచ్ఛాపరియుట్ఠానన్తి? ఆమన్తా. స్వేవ విచికిచ్ఛానుసయో తం విచికిచ్ఛాపరియుట్ఠానన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

అఞ్ఞో భవరాగానుసయో అఞ్ఞం భవరాగపరియుట్ఠానన్తి? ఆమన్తా. అఞ్ఞో భవరాగో అఞ్ఞం భవరాగపరియుట్ఠానన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే… స్వేవ భవరాగో తం భవరాగపరియుట్ఠానన్తి? ఆమన్తా. స్వేవ భవరాగానుసయో తం భవరాగపరియుట్ఠానన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

అఞ్ఞో అవిజ్జానుసయో అఞ్ఞం అవిజ్జాపరియుట్ఠానన్తి? ఆమన్తా. అఞ్ఞా అవిజ్జా అఞ్ఞం అవిజ్జాపరియుట్ఠానన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే… సావ అవిజ్జా తం అవిజ్జాపరియుట్ఠానన్తి? ఆమన్తా. స్వేవ అవిజ్జానుసయో తం అవిజ్జాపరియుట్ఠానన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

౭౦౧. న వత్తబ్బం – “అఞ్ఞో అనుసయో అఞ్ఞం పరియుట్ఠాన”న్తి? ఆమన్తా . పుథుజ్జనో కుసలాబ్యాకతే చిత్తే వత్తమానే “సానుసయో”తి వత్తబ్బోతి? ఆమన్తా. “పరియుట్ఠితో”తి వత్తబ్బోతి? న హేవం వత్తబ్బే. తేన హి అఞ్ఞో అనుసయో అఞ్ఞం పరియుట్ఠానన్తి. పుథుజ్జనో కుసలాబ్యాకతే చిత్తే వత్తమానే “సరాగో”తి వత్తబ్బోతి? ఆమన్తా. “పరియుట్ఠితో”తి వత్తబ్బోతి? న హేవం వత్తబ్బే. తేన హి అఞ్ఞో రాగో అఞ్ఞం పరియుట్ఠానన్తి.

అఞ్ఞో అనుసయోతికథా నిట్ఠితా.

౧౪. చుద్దసమవగ్గో

(౧౪౧) ౬. పరియుట్ఠానం చిత్తవిప్పయుత్తన్తికథా

౭౦౨. పరియుట్ఠానం చిత్తవిప్పయుత్తన్తి? ఆమన్తా. రూపం నిబ్బానం చక్ఖాయతనం…పే… ఫోట్ఠబ్బాయతనన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే… పరియుట్ఠానం చిత్తవిప్పయుత్తన్తి? ఆమన్తా. నత్థి సరాగం చిత్తం సదోసం చిత్తం సమోహం చిత్తం… పే… అకుసలం చిత్తం సంకిలిట్ఠం చిత్తన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే… నను అత్థి సరాగం చిత్తం సదోసం చిత్తం సమోహం చిత్తం…పే… అకుసలం చిత్తం సంకిలిట్ఠం చిత్తన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి అత్థి సరాగం చిత్తం సదోసం చిత్తం సమోహం చిత్తం… పే… అకుసలం చిత్తం సంకిలిట్ఠం చిత్తం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “పరియుట్ఠానం చిత్తవిప్పయుత్త”న్తి.

పరియుట్ఠానం చిత్తవిప్పయుత్తన్తికథా నిట్ఠితా.

౧౪. చుద్దసమవగ్గో

(౧౪౨) ౭. పరియాపన్నకథా

౨౦౩. రూపరాగో రూపధాతుం అనుసేతి, రూపధాతుపరియాపన్నోతి? ఆమన్తా. సమాపత్తేసియో ఉపపత్తేసియో దిట్ఠధమ్మసుఖవిహారో, సమాపత్తేసియేన చిత్తేన ఉపపత్తేసియేన చిత్తేన దిట్ఠధమ్మసుఖవిహారేన చిత్తేన సహగతో సహజాతో సంసట్ఠో సమ్పయుత్తో ఏకుప్పాదో ఏకనిరోధో ఏకవత్థుకో ఏకారమ్మణోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… నను న సమాపత్తేసియో న ఉపపత్తేసియో న దిట్ఠధమ్మసుఖవిహారో, న సమాపత్తేసియేన చిత్తేన న ఉపపత్తేసియేన చిత్తేన న దిట్ఠధమ్మసుఖవిహారేన చిత్తేన సహగతో సహజాతో సంసట్ఠో సమ్పయుత్తో ఏకుప్పాదో ఏకనిరోధో ఏకవత్థుకో ఏకారమ్మణోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి న సమాపత్తేసియో న ఉపపత్తేసియో న దిట్ఠధమ్మసుఖవిహారో…పే.… ఏకారమ్మణో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “రూపరాగో రూపధాతుం అనుసేతి, రూపధాతుపరియాపన్నో”తి…పే.….

రూపరాగో రూపధాతుం అనుసేతి, రూపధాతుపరియాపన్నోతి? ఆమన్తా. సద్దరాగో సద్దధాతుం అనుసేతి, సద్దధాతుపరియాపన్నోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… రూపరాగో రూపధాతుం అనుసేతి, రూపధాతుపరియాపన్నోతి? ఆమన్తా. గన్ధరాగో…పే.… రసరాగో…పే.… ఫోట్ఠబ్బరాగో ఫోట్ఠబ్బధాతుం అనుసేతి, ఫోట్ఠబ్బధాతుపరియాపన్నోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.….

సద్దరాగో సద్దధాతుం అనుసేతి, న వత్తబ్బం – “సద్దధాతుపరియాపన్నో”తి? ఆమన్తా. రూపరాగో రూపధాతుం అనుసేతి, న వత్తబ్బం – “రూపధాతుపరియాపన్నో”తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… గన్ధరాగో…పే.… రసరాగో…పే.… ఫోట్ఠబ్బరాగో ఫోట్ఠబ్బధాతుం అనుసేతి, న వత్తబ్బం – “ఫోట్ఠబ్బధాతుపరియాపన్నో”తి? ఆమన్తా. రూపరాగో రూపధాతుం అనుసేతి, న వత్తబ్బం – “రూపధాతుపరియాపన్నో”తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.….

౨౦౪. అరూపరాగో అరూపధాతుం అనుసేతి, అరూపధాతుపరియాపన్నోతి? ఆమన్తా . సమాపత్తేసియో ఉపపత్తేసియో దిట్ఠధమ్మసుఖవిహారో, సమాపత్తేసియేన చిత్తేన ఉపపత్తేసియేన చిత్తేన దిట్ఠధమ్మసుఖవిహారేన చిత్తేన సహగతో సహజాతో సంసట్ఠో సమ్పయుత్తో ఏకుప్పాదో ఏకనిరోధో ఏకవత్థుకో ఏకారమ్మణోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.…. నను న సమాపత్తేసియో న ఉపపత్తేసియో న దిట్ఠధమ్మసుఖవిహారో, న సమాపత్తేసియేన చిత్తేన…పే.… ఏకారమ్మణోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి న సమాపత్తేసియో న ఉపపత్తేసియో…పే.… ఏకారమ్మణో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అరూపరాగో అరూపధాతుం అనుసేతి, అరూపధాతుపరియాపన్నో”తి.

అరూపరాగో అరూపధాతుం అనుసేతి, అరూపధాతుపరియాపన్నోతి? ఆమన్తా. సద్దరాగో సద్దధాతుం అనుసేతి, సద్దధాతుపరియాపన్నోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… అరూపరాగో అరూపధాతుం అనుసేతి, అరూపధాతుపరియాపన్నోతి?

ఆమన్తా. గన్ధరాగో...పే.... రసరాగో...పే.... ఫోట్ఠబ్బరాగో ఫోట్ఠబ్బధాతుం అనుసేతి, ఫోట్ఠబ్బధాతుపరియాపన్నోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

సద్దరాగో సద్దధాతుం అనుసేతి, న వత్తబ్బం – "సద్దధాతుపరియాపన్నో"తి? ఆమన్తా . అరూపరాగో అరూపధాతుం అనుసేతి, న వత్తబ్బం – "అరూపధాతుపరియాపన్నో"తి, న హేవం వత్తబ్బే...పే.... గన్ధరాగో...పే.... రసరాగో...పే.... ఫోట్ఠబ్బరాగో ఫోట్ఠబ్బధాతుం అనుసేతి, న వత్తబ్బం – "ఫోట్ఠబ్బధాతుపరియాపన్నో"తి? ఆమన్తా. అరూపరాగో అరూపధాతుం అనుసేతి, న వత్తబ్బం – "అరూపధాతుపరియాపన్నో"తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౭౦౫. న వత్తబ్బం – "రూపరాగో రూపధాతుం అనుసేతి రూపధాతుపరియాపన్నో, అరూపరాగో అరూపధాతుం అనుసేతి అరూపధాతుపరియాపన్నో"తి? ఆమన్తా. నను కామరాగో కామధాతుం అనుసేతి, కామధాతుపరియాపన్నోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి కామరాగో కామధాతుం అనుసేతి కామధాతుపరియాపన్నో , తేన వత రే వత్తబ్బే – "రూపరాగో రూపధాతుం అనుసేతి రూపధాతుపరియాపన్నో, అరూపరాగో అరూపధాతుం అనుసేతి అరూపధాతుపరియాపన్నో"తి.

పరియాపన్నకథా నిట్ఠితా.

౧౪. చుద్దసమవగ్గో

(౧౪౩) ౮. అబ్యాకతకథా

౭౦౬. దిట్ఠిగతం అబ్యాకతన్తి? ఆమన్తా. విపాకాబ్యాకతం కిరియాబ్యాకతం రూపం నిబ్బానం చక్ఖాయతనం...పే.... ఫోట్ఠబ్బాయతనన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... దిట్ఠిగతం అబ్యాకతన్తి? ఆమన్తా. దిట్ఠిగతసమ్పయుత్తో ఫస్సో అబ్యాకతోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... దిట్ఠిగతం అబ్యాకతన్తి? ఆమన్తా. దిట్ఠిగతసమ్పయుత్తా వేదనా...పే.... సఞ్ఞా...పే.... చేతనా...పే.... చిత్తం అబ్యాకతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

దిట్ఠిగతసమ్పయుత్తో ఫస్సో అకుసలోతి? ఆమన్తా. దిట్ఠిగతం అకుసలన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... దిట్ఠిగతసమ్పయుత్తా వేదనా సఞ్ఞా చేతనా చిత్తం అకుసలన్తి? ఆమన్తా. దిట్ఠిగతం అకుసలన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౭౦౭. దిట్ఠిగతం అబ్యాకతన్తి? ఆమన్తా. అఫలం అవిపాకన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... నను సఫలం సవిపాకన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి సఫలం సవిపాకం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "దిట్ఠిగతం అబ్యాకత"న్తి.

దిట్ఠిగతం అబ్యాకతన్తి? ఆమన్తా. నను మిచ్ఛాదిట్ఠిపరమాని వజ్జాని [అఙ్గుత్తరనికాయే] వుత్తాని భగవతాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి మిచ్ఛాదిట్ఠిపరమాని వజ్జాని వుత్తాని భగవతా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "దిట్ఠిగతం అబ్యాకత"న్తి.

దిట్ఠిగతం అబ్యాకతన్తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "మిచ్ఛాదిట్ఠి ఖో, వచ్ఛ, అకుసలా [అకుసలం (మ॰ ని॰ ౨.౧౯౪)], సమ్మాదిట్ఠి కుసలా" [కుసలం (మ॰ ని॰ ౨.౧౦౪)] తి [మ॰ ని॰ ౨.౧౯౪]! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి

న వత్తబ్బం – “దిట్ఠిగతం అబ్యాకత”న్తి.

దిట్ఠిగతం అబ్యాకతన్తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “మిచ్ఛాదిట్ఠిస్స ఖో అహం, పుణ్ణ, ద్విన్నం గతీనం అఞ్ఞతరం గతిం వదామి – నిరయం వా తిరచ్ఛానయోనిం వా”తి [మ॰ ని॰ ౨.౭౯]! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – “దిట్ఠిగతం అబ్యాకత”న్తి.

౭౦౮. న వత్తబ్బం – “దిట్ఠిగతం అబ్యాకత”న్తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “‘సస్సతో లోకో’తి ఖో, వచ్ఛ, అబ్యాకతమేతం, ‘అసస్సతో లోకో’తి ఖో, వచ్ఛ, అబ్యాకతమేతం, ‘అన్తవా లోకో’తి ఖో, వచ్ఛ, అబ్యాకతమేతం, ‘అనన్తవా లోకో’తి ఖో, వచ్ఛ...పే॰... ‘తం జీవం తం సరీర’న్తి ఖో, వచ్ఛ...పే॰... ‘అఞ్ఞం జీవం అఞ్ఞం సరీర’న్తి ఖో , వచ్ఛ...పే॰... ‘హోతి తథాగతో పరం మరణా’తి ఖో, వచ్ఛ...పే॰... ‘న హోతి తథాగతో పరం మరణా’తి ఖో, వచ్ఛ...పే॰... ‘హోతి చ న చ హోతి తథాగతో పరం మరణా’తి ఖో, వచ్ఛ...పే॰... ‘నేవ హోతి న న హోతి తథాగతో పరం మరణా’తి ఖో, వచ్ఛ, అబ్యాకతమేత”న్తి [సం॰ ని॰ ౪.౪౧౬, థోకం పన విసదిసం]! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి దిట్ఠిగతం అబ్యాకతన్తి.

దిట్ఠిగతం అబ్యాకతన్తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “మిచ్ఛాదిట్ఠికస్స, భిక్ఖవే, పురిసపుగ్గలస్స యఞ్చేవ కాయకమ్మం యథాదిట్ఠిసమత్తం సమాదిన్నం, యఞ్చ వచీకమ్మం...పే॰... యఞ్చ మనోకమ్మం, యా చ చేతనా, యా చ పత్థనా, యో చ పణిధి, యే చ సఙ్ఖారా, సబ్బే తే ధమ్మా అనిట్ఠాయ అకన్తాయ అమనాపాయ అహితాయ దుక్ఖాయ సంవత్తన్తీ”తి [అ॰ ని॰ ౧.౩౦౬]! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – “దిట్ఠిగతం అబ్యాకత”న్తి.

అబ్యాకతకథా నిట్ఠితా.

౧౪. చుద్దసమవగ్గో

(౧౪౪) ౯. అపరియాపన్నకథా

౭౦౯. దిట్ఠిగతం అపరియాపన్నన్తి? ఆమన్తా. మగ్గో ఫలం నిబ్బానం, సోతాపత్తిమగ్గో సోతాపత్తిఫలం, సకదాగామిమగ్గో సకదాగామిఫలం, అనాగామిమగ్గో అనాగామిఫలం, అరహత్తమగ్గో అరహత్తఫలం, సతిపట్ఠానం సమ్మప్పధానం ఇద్ధిపాదో ఇన్ద్రియం బలం బోజ్ఝఙ్గోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

౭౧౦. న వత్తబ్బం – “దిట్ఠిగతం అపరియాపన్న”న్తి? ఆమన్తా. పుథుజ్జనో “కామేసు వీతరాగో”తి వత్తబ్బోతి? ఆమన్తా. “విగతదిట్ఠియో”తి వత్తబ్బోతి? న హేవం వత్తబ్బే. తేన హి దిట్ఠిగతం అపరియాపన్నన్తి.

అపరియాపన్నకథా నిట్ఠితా.

చుద్దసమవగ్గో.

తస్సుద్దానం –

అకుసలమూలం పటిసన్ధహతి కుసలమూలం, కుసలమూలం పటిసన్ధహతి అకుసలమూలం, సళాయతనం ఛవిఞ్ఞాణకాయా, అరియరూపం మహాభూతానం ఉపాదాయ, స్వేవ అనుసయో తం పరియుట్ఠానం, పరియుట్ఠానం చిత్తవిప్పయుత్తం, యథాధాతు తఞ్ఞేవ అనుసేతి, దిట్ఠిగతం అబ్యాకతం, దిట్ఠిగతం అపరియాపన్నన్తి.

౧౫. పన్నరసమవగ్గో

(౧౪౫) ౧. పచ్చయతాకథా

౭౧౧. పచ్చయతా వవత్థితాతి? ఆమన్తా. నను వీమంసా హేతు, నో చ అధిపతీతి? ఆమన్తా . హఞ్చి వీమంసా హేతు, నో చ అధిపతి, తేన వత రే వత్తబ్బే – “హేతుపచ్చయేన పచ్చయో, అధిపతిపచ్చయేన పచ్చయో”తి.

నను ఛన్దాధిపతి సహజాతానం ధమ్మానం అధిపతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి ఛన్దాధిపతి సహజాతానం ధమ్మానం అధిపతి, తేన వత రే వత్తబ్బే – “అధిపతిపచ్చయేన పచ్చయో, సహజాతపచ్చయేన పచ్చయో”తి.

౭౧౨. నను వీరియాధిపతి సహజాతానం ధమ్మానం అధిపతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి వీరియాధిపతి సహజాతానం ధమ్మానం అధిపతి, తేన వత రే వత్తబ్బే – “అధిపతిపచ్చయేన పచ్చయో, సహజాతపచ్చయేన పచ్చయో”తి.

నను వీరియాధిపతి సహజాతానం ధమ్మానం అధిపతి, తఞ్చ ఇన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి వీరియాధిపతి సహజాతానం ధమ్మానం అధిపతి, తఞ్చ ఇన్ద్రియం, తేన వత రే వత్తబ్బే – “అధిపతిపచ్చయేన పచ్చయో, ఇన్ద్రియపచ్చయేన పచ్చయో”తి.

నను వీరియాధిపతి సహజాతానం ధమ్మానం అధిపతి, తఞ్చ మగ్గఙ్గన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి వీరియాధిపతి సహజాతానం ధమ్మానం అధిపతి, తఞ్చ మగ్గఙ్గం, తేన వత రే వత్తబ్బే – “అధిపతిపచ్చయేన పచ్చయో, మగ్గపచ్చయేన పచ్చయో”తి.

౭౧౩. నను చిత్తాధిపతి సహజాతానం ధమ్మానం అధిపతీతి? ఆమన్తా . హఞ్చి చిత్తాధిపతి సహజాతానం ధమ్మానం అధిపతి, తేన వత రే వత్తబ్బే – “అధిపతిపచ్చయేన పచ్చయో, సహజాతపచ్చయేన పచ్చయో”తి.

నను చిత్తాధిపతి సహజాతానం ధమ్మానం అధిపతి, నో చ ఆహారోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి చిత్తాధిపతి సహజాతానం ధమ్మానం అధిపతి, నో చ ఆహారో, తేన వత రే వత్తబ్బే – “అధిపతిపచ్చయేన పచ్చయో, ఆహారపచ్చయేన పచ్చయో”తి.

నను చిత్తాధిపతి సహజాతానం ధమ్మానం అధిపతి, తఞ్చ ఇన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి చిత్తాధిపతి సహజాతానం ధమ్మానం అధిపతి, తఞ్చ ఇన్ద్రియం, తేన వత రే వత్తబ్బే – “అధిపతిపచ్చయేన పచ్చయో, ఇన్ద్రియపచ్చయేన పచ్చయో”తి.

౭౧౪. నను వీమంసాధిపతి సహజాతానం ధమ్మానం అధిపతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి వీమంసాధిపతి సహజాతానం ధమ్మానం అధిపతి, తేన వత రే వత్తబ్బే – “అధిపతిపచ్చయేన పచ్చయో, సహజాతపచ్చయేన పచ్చయో”తి.

నను వీమంసాధిపతి సహజాతానం ధమ్మానం అధిపతి, తఞ్చ ఇన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి వీమంసాధిపతి సహజాతానం ధమ్మానం అధిపతి, తఞ్చ ఇన్ద్రియం, తేన వత రే వత్తబ్బే – “అధిపతిపచ్చయేన పచ్చయో, ఇన్ద్రియపచ్చయేన పచ్చయో”తి.

నను వీమంసాధిపతి సహజాతానం ధమ్మానం అధిపతి, తఞ్చ మగ్గఙ్గన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి వీమంసాధిపతి సహజాతానం ధమ్మానం అధిపతి , తఞ్చ మగ్గఙ్గం, తేన వత రే వత్తబ్బే – "అధిపతిపచ్చయేన పచ్చయో, మగ్గపచ్చయేన పచ్చయో"తి.

౭౧౫. నను అరియం ధమ్మం గరుం కత్వా ఉప్పజ్జతి పచ్చవేక్ఖణా, తఞ్చారమ్మణన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరియం ధమ్మం గరుం కత్వా ఉప్పజ్జతి పచ్చవేక్ఖణా, తఞ్చారమ్మణం, తేన వత రే వత్తబ్బే – "అధిపతిపచ్చయేన పచ్చయో, ఆరమ్మణపచ్చయేన పచ్చయో"తి.

౭౧౬. నను పురిమా పురిమా కుసలా ధమ్మా పచ్ఛిమానం పచ్ఛిమానం కుసలానం ధమ్మానం అనన్తరపచ్చయేన పచ్చయో, సా చ ఆసేవనాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి పురిమా పురిమా కుసలా ధమ్మా పచ్ఛిమానం పచ్ఛిమానం కుసలానం ధమ్మానం అనన్తరపచ్చయేన పచ్చయో, సా చ ఆసేవనా, తేన వత రే వత్తబ్బే – "అనన్తరపచ్చయేన పచ్చయో, ఆసేవనపచ్చయేన పచ్చయో"తి.

నను పురిమా పురిమా అకుసలా ధమ్మా పచ్ఛిమానం పచ్ఛిమానం అకుసలానం ధమ్మానం అనన్తరపచ్చయేన పచ్చయో, సా చ ఆసేవనాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి పురిమా పురిమా అకుసలా ధమ్మా పచ్ఛిమానం పచ్ఛిమానం అకుసలానం ధమ్మానం అనన్తరపచ్చయేన పచ్చయో, సా చ ఆసేవనా, తేన వత రే వత్తబ్బే – "అనన్తరపచ్చయేన పచ్చయో, ఆసేవనపచ్చయేన పచ్చయో"తి.

నను పురిమా పురిమా కిరియాబ్యాకతా ధమ్మా పచ్ఛిమానం పచ్ఛిమానం కిరియాబ్యాకతానం ధమ్మానం అనన్తరపచ్చయేన పచ్చయో, సా చ ఆసేవనాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి పురిమా పురిమా కిరియాబ్యాకతా ధమ్మా పచ్ఛిమానం పచ్ఛిమానం కిరియాబ్యాకతానం ధమ్మానం అనన్తరపచ్చయేన పచ్చయో, సా చ ఆసేవనా, తేన వత రే వత్తబ్బే – "అనన్తరపచ్చయేన పచ్చయో, ఆసేవనపచ్చయేన పచ్చయో"తి.

౭౧౭. న వత్తబ్బం – "పచ్చయతా వవత్థితా"తి? ఆమన్తా. హేతుపచ్చయేన పచ్చయో హోతి, ఆరమ్మణపచ్చయేన పచ్చయో హోతి, అనన్తరపచ్చయేన పచ్చయో హోతి, సమనన్తరపచ్చయేన పచ్చయో హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే. తేన హి పచ్చయతా వవత్థితాతి.

పచ్చయతాకథా నిట్ఠితా.

౧౫. పన్నరసమవగ్గో

(౧౪౬) ౨. అఞ్ఞమఞ్ఞపచ్చయకథా

౭౧౮. అవిజ్జాపచ్చయావ సఙ్ఖారా, న వత్తబ్బం – "సఙ్ఖారపచ్చయాపి అవిజ్జా"తి? ఆమన్తా. నను అవిజ్జా సఙ్ఖారేన సహజాతాతి? ఆమన్తా . హఞ్చి అవిజ్జా సఙ్ఖారేన సహజాతా, తేన వత రే వత్తబ్బే – "అవిజ్జాపచ్చయాపి సఙ్ఖారా, సఙ్ఖారపచ్చయాపి అవిజ్జా"తి.

తణ్హాపచ్చయావ ఉపాదానం, న వత్తబ్బం – “ఉపాదానపచ్చయాపి తణ్హా”తి? ఆమన్తా. నను తణ్హా ఉపాదానేన సహజాతాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి తణ్హా ఉపాదానేన సహజాతా, తేన వత రే వత్తబ్బే – “తణ్హాపచ్చయాపి ఉపాదానం, ఉపాదానపచ్చయాపి తణ్హా”తి.

౭౧౯. “జరామరణపచ్చయా , భిక్ఖవే, జాతి, జాతిపచ్చయా భవో”తి – అత్థేవ సుత్తన్తోతి ? నత్థి. తేన హి అవిజ్జాపచ్చయావ సఙ్ఖారా, న వత్తబ్బం – “సఙ్ఖారపచ్చయాపి అవిజ్జా”తి. తణ్హాపచ్చయావ ఉపాదానం, న వత్తబ్బం – “ఉపాదానపచ్చయాపి తణ్హా”తి.

“విఞ్ఞాణపచ్చయా, భిక్ఖవే, నామరూపం, నామరూపపచ్చయాపి విఞ్ఞాణ”న్తి [దీ॰ ని॰ ౨.౫౮, థోకం పన విసదిసం] – అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి అవిజ్జాపచ్చయాపి సఙ్ఖారా, సఙ్ఖారపచ్చయాపి అవిజ్జా; తణ్హాపచ్చయాపి ఉపాదానం, ఉపాదానపచ్చయాపి తణ్హాతి.

అఞ్ఞమఞ్ఞపచ్చయకథా నిట్ఠితా.

౧౫. పన్నరసమవగ్గో

(౧౪౭) ౩. అద్ధాకథా

౭౨౦. అద్ధా పరినిప్ఫన్నోతి? ఆమన్తా. రూపన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… వేదనా…పే॰… సఞ్ఞా…పే॰… సఙ్ఖారా…పే॰… విఞ్ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అతీతో అద్ధా పరినిప్ఫన్నోతి? ఆమన్తా. రూపన్తి ? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… వేదనా…పే॰… సఞ్ఞా…పే॰… సఙ్ఖారా…పే॰… విఞ్ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అనాగతో అద్ధా పరినిప్ఫన్నోతి? ఆమన్తా. రూపన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… వేదనా…పే॰… సఞ్ఞా…పే॰… సఙ్ఖారా…పే॰… విఞ్ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… పచ్చుప్పన్నో అద్ధా పరినిప్ఫన్నోతి? ఆమన్తా. రూపన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… వేదనా…పే॰… సఞ్ఞా…పే॰… సఙ్ఖారా…పే॰… విఞ్ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అతీతం రూపం వేదనా సఞ్ఞా సఙ్ఖారా విఞ్ఞాణం అతీతో అద్ధాతి? ఆమన్తా. అతీతా పఞ్చద్ధాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అనాగతం రూపం వేదనా సఞ్ఞా సఙ్ఖారా విఞ్ఞాణం అనాగతో అద్ధాతి? ఆమన్తా. అనాగతా పఞ్చద్ధాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… పచ్చుప్పన్నం రూపం వేదనా సఞ్ఞా సఙ్ఖారా విఞ్ఞాణం పచ్చుప్పన్నో అద్ధాతి? ఆమన్తా. పచ్చుప్పన్నా పఞ్చద్ధాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అతీతా పఞ్చక్ఖన్ధా అతీతో అద్ధా, అనాగతా పఞ్చక్ఖన్ధా అనాగతో అద్ధా, పచ్చుప్పన్నా పఞ్చక్ఖన్ధా పచ్చుప్పన్నో అద్ధాతి? ఆమన్తా. పన్నరసద్ధాతి ? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అతీతాని ద్వాదసాయతనాని అతీతో అద్ధా, అనాగతాని ద్వాదసాయతనాని అనాగతో అద్ధా, పచ్చుప్పన్నాని ద్వాదసాయతనాని పచ్చుప్పన్నో అద్ధాతి? ఆమన్తా. ఛత్తింస అద్ధాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అతీతా అట్ఠారస ధాతుయో అతీతో అద్ధా, అనాగతా అట్ఠారస ధాతుయో అనాగతో అద్ధా, పచ్చుప్పన్నా అట్ఠారస ధాతుయో పచ్చుప్పన్నో అద్ధాతి? ఆమన్తా. చతుపఞ్ఞాస అద్ధాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

అతీతాని బావీసతిన్ద్రియాని అతీతో అద్ధా, అనాగతాని బావీసతిన్ద్రియాని అనాగతో అద్ధా, పచ్చుప్పన్నాని బావీసతిన్ద్రియాని పచ్చుప్పన్నో అద్ధాతి? ఆమన్తా. ఛసట్ఠి అద్ధాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౭౨౧. న వత్తబ్బం – "అద్ధా పరినిప్ఫన్నో"తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "తీణిమాని, భిక్ఖవే, కథావత్థూని! కతమాని తీణి? అతీతం వా, భిక్ఖవే, అద్ధానం ఆరబ్భ కథం కథేయ్య – 'ఏవం అహోసి అతీతమద్ధాన'న్తి; అనాగతం వా, భిక్ఖవే, అద్ధానం ఆరబ్భ కథం కథేయ్య – 'ఏవం భవిస్సతి అనాగతమద్ధాన'న్తి; ఏతరహి వా, భిక్ఖవే, పచ్చుప్పన్నం అద్ధానం ఆరబ్భ కథం కథేయ్య – 'ఏవం హోతి ఏతరహి పచ్చుప్పన్న'న్తి. ఇమాని ఖో, భిక్ఖవే, తీణి కథావత్థూనీ"తి [అ॰ ని॰ ౩.౬౮; దీ॰ ని॰ ౩.౩౦౫]. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి అద్ధా పరినిప్ఫన్నోతి.

అద్ధాకథా నిట్ఠితా.

౧౫. పన్నరసమవగ్గో

(౧౪౮) ౪. ఖణలయముహుత్తకథా

౭౨౨. ఖణో పరినిప్ఫన్నో, లయో పరినిప్ఫన్నో, ముహుత్తం పరినిప్ఫన్నన్తి? ఆమన్తా. రూపన్తి? న హేవం వత్తబ్బే... పే.... వేదనా... సఞ్ఞా... సఙ్ఖారా... విఞ్ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౭౨౩. న వత్తబ్బం – "ముహుత్తం పరినిప్ఫన్న"న్తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "తీణిమాని, భిక్ఖవే, కథావత్థూని! కతమాని తీణి? అతీతం వా, భిక్ఖవే, అద్ధానం ఆరబ్భ కథం కథేయ్య – 'ఏవం అహోసి అతీతమద్ధాన'న్తి; అనాగతం వా, భిక్ఖవే, అద్ధానం ఆరబ్భ కథం కథేయ్య – 'ఏవం భవిస్సతి అనాగతమద్ధాన'న్తి; ఏతరహి వా, భిక్ఖవే, పచ్చుప్పన్నం అద్ధానం ఆరబ్భ కథం కథేయ్య – 'ఏవం హోతి ఏతరహి పచ్చుప్పన్న'న్తి. ఇమాని ఖో, భిక్ఖవే, తీణి కథావత్థూనీ"తి. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి ముహుత్తం పరినిప్ఫన్నన్తి.

ఖణలయముహుత్తకథా నిట్ఠితా.

౧౫. పన్నరసమవగ్గో

(౧౪౯) ౫. ఆసవకథా

౭౨౪. చత్తారో ఆసవా అనాసవాతి? ఆమన్తా. మగ్గో ఫలం నిబ్బానం, సోతాపత్తిమగ్గో సోతాపత్తిఫలం...పే.... బోజ్ఝఙ్గోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౭౨౫. న వత్తబ్బం – “చత్తారో ఆసవా అనాసవాతి? ఆమన్తా. అత్థఞ్ఞేవ ఆసవా యేహి ఆసవేహి తే ఆసవా సాసవా హోన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే. తేన హి చత్తారో ఆసవా అనాసవాతి.

ఆసవకథా నిట్ఠితా.

౧౫. పన్నరసమవగ్గో

(౧౫౦) ౬. జరామరణకథా

౭౨౬. లోకుత్తరానం ధమ్మానం జరామరణం లోకుత్తరన్తి? ఆమన్తా. మగ్గో ఫలం నిబ్బానం, సోతాపత్తిమగ్గో సోతాపత్తిఫలం...పే.... బోజ్ఝఙ్గోతి ? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సోతాపత్తిమగ్గస్స జరామరణం సోతాపత్తిమగ్గోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సోతాపత్తిమగ్గస్స జరామరణం సోతాపత్తిమగ్గోతి? ఆమన్తా. సోతాపత్తిఫలస్స జరామరణం సోతాపత్తిఫలన్తి? న హేవం వత్తబ్బే ...పే.... సకదాగామిమగ్గస్స...పే.... సకదాగామిఫలస్స...పే.... అనాగామిమగ్గస్స...పే.... అనాగామిఫలస్స...పే.... అరహత్తమగ్గస్స జరామరణం అరహత్తమగ్గోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అరహత్తమగ్గస్స జరామరణం అరహత్తమగ్గోతి? ఆమన్తా. అరహత్తఫలస్స జరామరణం అరహత్తఫలన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సతిపట్ఠానానం... సమ్మప్పధానానం... ఇద్ధిపాదానం... ఇన్ద్రియానం... బలానం... బోజ్ఝఙ్గానం జరామరణం బోజ్ఝఙ్గోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౭౨౭. న వత్తబ్బం – “లోకుత్తరానం ధమ్మానం జరామరణం లోకుత్తరన్తి? ఆమన్తా. లోకియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే. తేన హి లోకుత్తరన్తి.

జరామరణకథా నిట్ఠితా.

౧౫. పన్నరసమవగ్గో

(౧౫౧) ౭. సఞ్ఞావేదయితకథా

౭౨౮. సఞ్ఞావేదయితనిరోధసమాపత్తి లోకుత్తరాతి? ఆమన్తా. మగ్గో ఫలం నిబ్బానం, సోతాపత్తిమగ్గో సోతాపత్తిఫలం... పే.... బోజ్ఝఙ్గోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౭౨౯. న వత్తబ్బం – “సఞ్ఞావేదయితనిరోధసమాపత్తి లోకుత్తరాతి? ఆమన్తా. లోకియాతి? న హేవం వత్తబ్బే. తేన హి లోకుత్తరాతి.

సఞ్ఞావేదయితకథా నిట్ఠితా.

౧౫. పన్నరసమవగ్గో

(౧౫.౨) ౮. దుతియసఞ్ఞావేదయితకథా

౬౩౦. సఞ్ఞావేదయితనిరోధసమాపత్తి లోకియాతి? ఆమన్తా. రూపన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… వేదనా… సఞ్ఞా… సఙ్ఖారా… విఞ్ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… కామావచరాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… రూపావచరాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అరూపావచరాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౬౩౧. న వత్తబ్బం – "సఞ్ఞావేదయితనిరోధసమాపత్తి లోకియాతి? ఆమన్తా. లోకుత్తరాతి? న హేవం వత్తబ్బే. తేన హి లోకియాతి.

దుతియసఞ్ఞావేదయితకథా నిట్ఠితా.

౧౫. పన్నరసమవగ్గో

(౧౫.౩) ౯. తతియసఞ్ఞావేదయితకథా

౬౩౨. సఞ్ఞావేదయితనిరోధం సమాపన్నో కాలం కరేయ్యాతి? ఆమన్తా. అత్థి సఞ్ఞావేదయితనిరోధం సమాపన్నస్స మారణన్తియో ఫస్సో, మారణన్తియా వేదనా, మారణన్తియా సఞ్ఞా, మారణన్తియా చేతనా , మారణన్తియం చిత్తన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… నత్థి సఞ్ఞావేదయితనిరోధం సమాపన్నస్స మారణన్తియో ఫస్సో, మారణన్తియా వేదనా, మారణన్తియా సఞ్ఞా, మారణన్తియా చేతనా, మారణన్తియం చిత్తన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి నత్థి సఞ్ఞావేదయితనిరోధం సమాపన్నస్స మారణన్తియో ఫస్సో, మారణన్తియా వేదనా, మారణన్తియా సఞ్ఞా, మారణన్తియా చేతనా, మారణన్తియం చిత్తం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "సఞ్ఞావేదయితనిరోధం సమాపన్నో కాలం కరేయ్యా"తి.

సఞ్ఞావేదయితనిరోధం సమాపన్నో కాలం కరేయ్యాతి? ఆమన్తా. అత్థి సఞ్ఞావేదయితనిరోధం సమాపన్నస్స ఫస్సో వేదనా సఞ్ఞా చేతనా చిత్తన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… నత్థి సఞ్ఞావేదయితనిరోధం సమాపన్నస్స ఫస్సో వేదనా సఞ్ఞా చేతనా చిత్తన్తి? ఆమన్తా. అఫస్సకస్స కాలం కిరియా, అవేదనకస్స కాలం కిరియా…పే॰… అచిత్తకస్స కాలం కిరియాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… నను సఫస్సకస్స కాలం కిరియా…పే॰… సచిత్తకస్స కాలం కిరియాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి సఫస్సకస్స కాలం కిరియా…పే॰… సచిత్తకస్స కాలం కిరియా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "సఞ్ఞావేదయితనిరోధం సమాపన్నో కాలం కరేయ్యా"తి.

సఞ్ఞావేదయితనిరోధం సమాపన్నో కాలం కరేయ్యాతి? ఆమన్తా. సఞ్ఞావేదయితనిరోధం సమాపన్నస్స కాయే విసం కమేయ్య, సత్థం కమేయ్య, అగ్గి కమేయ్యాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… సఞ్ఞావేదయితనిరోధం సమాపన్నస్స కాయే విసం న కమేయ్య, సత్థం న కమేయ్య, అగ్గి న కమేయ్యాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి సఞ్ఞావేదయితనిరోధం సమాపన్నస్స కాయే విసం న కమేయ్య, సత్థం న కమేయ్య, అగ్గి న కమేయ్య, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "సఞ్ఞావేదయితనిరోధం సమాపన్నో కాలం కరేయ్యా"తి.

సఞ్ఞావేదయితనిరోధం సమాపన్నో కాలం కరేయ్యాతి? ఆమన్తా. సఞ్ఞావేదయితనిరోధం సమాపన్నస్స కాయే విసం కమేయ్య, సత్థం కమేయ్య, అగ్గి కమేయ్యాతి? ఆమన్తా. న నిరోధం సమాపన్నోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౭౩౩. సఞ్ఞావేదయితనిరోధం సమాపన్నో న కాలం కరేయ్యాతి? ఆమన్తా. అత్థి సో నియామో యేన నియామేన నియతో సఞ్ఞావేదయితనిరోధం సమాపన్నో న కాలం కరేయ్యాతి? నత్థి. హఞ్చి నత్థి సో నియామో యేన నియామేన నియతో సఞ్ఞావేదయితనిరోధం సమాపన్నో న కాలం కరేయ్య, నో చ వత రే వత్తబ్బే – ‘‘సఞ్ఞావేదయితనిరోధం సమాపన్నో న కాలం కరేయ్యాతి.

౭౩౪. చక్ఖువిఞ్ఞాణసమఙ్గీ న కాలం కరేయ్యాతి? ఆమన్తా. అత్థి సో నియామో యేన నియామేన నియతో చక్ఖువిఞ్ఞాణసమఙ్గీ న కాలం కరేయ్యాతి? నత్థి. హఞ్చి నత్థి సో నియామో యేన నియామేన నియతో చక్ఖువిఞ్ఞాణసమఙ్గీ న కాలం కరేయ్య, నో చ వత రే వత్తబ్బే – ‘‘చక్ఖువిఞ్ఞాణసమఙ్గీ న కాలం కరేయ్యా’’తి.

తతియసఞ్ఞావేదయితకథా నిట్ఠితా.

౧౫. పన్నరసమవగ్గో

(౧౫౪) ౧౦. అసఞ్ఞసత్తుపికకథా

౭౩౫. సఞ్ఞావేదయితనిరోధసమాపత్తి అసఞ్ఞసత్తుపికాతి? ఆమన్తా. అత్థి సఞ్ఞావేదయితనిరోధం సమాపన్నస్స అలోభో కుసలమూలం , అదోసో కుసలమూలం, అమోహో కుసలమూలం, సద్ధా వీరియం సతి సమాధి పఞ్ఞాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… నత్థి సఞ్ఞావేదయితనిరోధం సమాపన్నస్స అలోభో కుసలమూలం , అదోసో కుసలమూలం…పే॰… పఞ్ఞాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి నత్థి సఞ్ఞావేదయితనిరోధం సమాపన్నస్స అలోభో కుసలమూలం, అదోసో కుసలమూలం, అమోహో కుసలమూలం, సద్ధా వీరియం సతి సమాధి పఞ్ఞా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – ‘‘సఞ్ఞావేదయితనిరోధసమాపత్తి అసఞ్ఞసత్తుపికా’’తి.

సఞ్ఞావేదయితనిరోధసమాపత్తి అసఞ్ఞసత్తుపికాతి? ఆమన్తా. అత్థి సఞ్ఞావేదయితనిరోధం సమాపన్నస్స ఫస్సో వేదనా సఞ్ఞా చేతనా చిత్తన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… నత్థి సఞ్ఞావేదయితనిరోధం సమాపన్నస్స ఫస్సో వేదనా సఞ్ఞా చేతనా చిత్తన్తి? ఆమన్తా. అఫస్సకస్స మగ్గభావనా…పే॰… అచిత్తకస్స మగ్గభావనాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… నను సఫస్సకస్స మగ్గభావనా…పే॰… సచిత్తకస్స మగ్గభావనాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి సఫస్సకస్స మగ్గభావనా…పే॰… సచిత్తకస్స మగ్గభావనా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – ‘‘సఞ్ఞావేదయితనిరోధసమాపత్తి అసఞ్ఞసత్తుపికా’’తి.

సఞ్ఞావేదయితనిరోధసమాపత్తి అసఞ్ఞసత్తుపికాతి? ఆమన్తా. యే కేచి సఞ్ఞావేదయితనిరోధం సమాపజ్జన్తి, సబ్బే తే అసఞ్ఞసత్తుపికాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౭౩౬. న వత్తబ్బం – ‘‘సఞ్ఞావేదయితనిరోధసమాపత్తి అసఞ్ఞసత్తుపికా’’తి? ఆమన్తా. నను ఇధాపి అసఞ్ఞీ తత్రాపి అసఞ్ఞీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి ఇధాపి అసఞ్ఞీ తత్రాపి అసఞ్ఞీ, తేన వత రే వత్తబ్బే – ‘‘సఞ్ఞావేదయితనిరోధసమాపత్తి

అసఞ్ఞసత్తుపికా”తి.

అసఞ్ఞసత్తుపికకథా నిట్ఠితా.

౧౫. పన్నరసమవగ్గో

(౧౫౫) ౧౧. కమ్మూపచయకథా

౭౩౭. అఞ్ఞం కమ్మం అఞ్ఞో కమ్మూపచయోతి? ఆమన్తా. అఞ్ఞో ఫస్సో, అఞ్ఞో ఫస్సూపచయో; అఞ్ఞా వేదనా, అఞ్ఞో వేదనూపచయో; అఞ్ఞా సఞ్ఞా, అఞ్ఞో సఞ్ఞూపచయో; అఞ్ఞా చేతనా, అఞ్ఞో చేతనూపచయో; అఞ్ఞం చిత్తం, అఞ్ఞో చిత్తూపచయో; అఞ్ఞా సద్ధా, అఞ్ఞో సద్ధూపచయో; అఞ్ఞం వీరియం, అఞ్ఞో వీరియూపచయో; అఞ్ఞా సతి, అఞ్ఞో సతూపచయో ; అఞ్ఞో సమాధి, అఞ్ఞో సమాధూపచయో; అఞ్ఞా పఞ్ఞా, అఞ్ఞో పఞ్ఞూపచయో; అఞ్ఞో రాగో, అఞ్ఞో రాగూపచయో…పే॰… అఞ్ఞం అనోత్తప్పం, అఞ్ఞో అనోత్తప్పూపచయోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౭౩౮. అఞ్ఞం కమ్మం, అఞ్ఞో కమ్మూపచయోతి? ఆమన్తా. కమ్మూపచయో కమ్మేన సహజాతోతి? న హేవం వత్తబ్బే… పే॰….

కమ్మూపచయో కమ్మేన సహజాతోతి, ఆమన్తా. కుసలేన కమ్మేన సహజాతో కమ్మూపచయో కుసలోతి, న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

కుసలేన కమ్మేన సహజాతో కమ్మూపచయో కుసలోతి? ఆమన్తా. సుఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తేన కమ్మేన సహజాతో కమ్మూపచయో సుఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… దుక్ఖాయ వేదనాయ…పే॰… అదుక్ఖమసుఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తేన కమ్మేన సహజాతో కమ్మూపచయో అదుక్ఖమసుఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౭౩౯. కమ్మూపచయో కమ్మేన సహజాతోతి? ఆమన్తా. అకుసలేన కమ్మేన సహజాతో కమ్మూపచయో అకుసలోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అకుసలేన కమ్మేన సహజాతో కమ్మూపచయో అకుసలోతి? ఆమన్తా. సుఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తేన కమ్మేన సహజాతో కమ్మూపచయో సుఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… దుక్ఖాయ వేదనాయ…పే॰… అదుక్ఖమసుఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తేన కమ్మేన సహజాతో కమ్మూపచయో అదుక్ఖమసుఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౭౪౦. కమ్మం చిత్తేన సహజాతం, కమ్మం సారమ్మణన్తి? ఆమన్తా. కమ్మూపచయో చిత్తేన సహజాతో, కమ్మూపచయో సారమ్మణోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… కమ్మూపచయో చిత్తేన సహజాతో , కమ్మూపచయో అనారమ్మణోతి ? ఆమన్తా. కమ్మం చిత్తేన సహజాతం, కమ్మం అనారమ్మణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

కమ్మం చిత్తేన సహజాతం, చిత్తం భిజ్జమానం కమ్మం భిజ్జతీతి? ఆమన్తా. కమ్మూపచయో చిత్తేన సహజాతో, చిత్తం భిజ్జమానం కమ్మూపచయో భిజ్జతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

కమ్మూపచయో చిత్తేన సహజాతో, చిత్తం భిజ్జమానం కమ్మూపచయో న భిజ్జతీతి? ఆమన్తా. కమ్మం చిత్తేన సహజాతం, చిత్తం భిజ్జమానం కమ్మం న భిజ్జతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౭౪౧. కమ్మమ్హి కమ్మూపచయోతి? ఆమన్తా. తఞ్ఞేవ కమ్మం సో కమ్మూపచయోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

కమ్మమ్హి కమ్మూపచయో, కమ్మూపచయతో విపాకో నిబ్బత్తతీతి? ఆమన్తా. తఞ్ఞేవ కమ్మం, సో కమ్మూపచయో, సో కమ్మవిపాకోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

కమ్మమ్హి కమ్మూపచయో, కమ్మూపచయతో విపాకో నిబ్బత్తతి, విపాకో సారమ్మణోతి? ఆమన్తా. కమ్మూపచయో సారమ్మణోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… కమ్మూపచయో అనారమ్మణోతి? ఆమన్తా. విపాకో అనారమ్మణోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౭౪౨. అఞ్ఞం కమ్మం అఞ్ఞో కమ్మూపచయోతి, ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – ‘‘ఇధ, పుణ్ణ, ఏకచ్చో సబ్యాబజ్ఝమ్పి అబ్యాబజ్ఝమ్పి [సబ్యాపజ్ఝమ్పి అబ్యాపజ్ఝమ్పి (క॰) మ॰ ని॰ ౨.౮౧ పస్సితబ్బం] కాయసఙ్ఖారం అభిసఙ్ఖరోతి, సబ్యాబజ్ఝమ్పి అబ్యాబజ్ఝమ్పి వచీసఙ్ఖారం…పే॰… మనోసఙ్ఖారం అభిసఙ్ఖరోతి, సో సబ్యాబజ్ఝమ్పి అబ్యాబజ్ఝమ్పి కాయసఙ్ఖారం అభిసఙ్ఖరిత్వా, సబ్యాబజ్ఝమ్పి అబ్యాబజ్ఝమ్పి వచీసఙ్ఖారం…పే॰… మనోసఙ్ఖారం అభిసఙ్ఖరిత్వా సబ్యాబజ్ఝమ్పి అబ్యాబజ్ఝమ్పి లోకం ఉపపజ్జతి. తమేనం సబ్యాబజ్ఝమ్పి అబ్యాబజ్ఝమ్పి లోకం ఉపపన్నం సమానం సబ్యాబజ్ఝాపి అబ్యాబజ్ఝాపి ఫస్సా ఫుసన్తి. సో సబ్యాబజ్ఝేహిపి అబ్యాబజ్ఝేహిపి ఫస్సేహి ఫుట్ఠో సమానో సబ్యాబజ్ఝమ్పి అబ్యాబజ్ఝమ్పి వేదనం వేదేతి వోకిణ్ణసుఖదుక్ఖం, సేయ్యథాపి మనుస్సా ఏకచ్చే చ దేవా ఏకచ్చే చ వినిపాతికా. ఇతి ఖో, పుణ్ణ, భూతా భూతస్స ఉపపత్తి హోతి, యం కరోతి తేన ఉపపజ్జతి, ఉపపన్నమేతం ఫస్సా ఫుసన్తి. ఏవమ్పాహం, పుణ్ణ, ‘కమ్మదాయాదా సత్తా’తి వదామీ’’తి [మ॰ ని॰ ౨.౮౧]. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – ‘‘అఞ్ఞం కమ్మం, అఞ్ఞో కమ్మూపచయో’’తి.

కమ్మూపచయకథా నిట్ఠితా.

పన్నరసమవగ్గో.

తస్సుద్దానం –

పచ్చయతా వవత్థితా, పటిచ్చసముప్పాదో, అద్ధా, ఖణో లయో ముహుత్తం, చత్తారో ఆసవా అనాసవా, లోకుత్తరానం ధమ్మానం జరామరణం లోకుత్తరా, సఞ్ఞావేదయితనిరోధసమాపత్తి లోకుత్తరా, సఞ్ఞావేదయితనిరోధసమాపత్తి లోకియా, సఞ్ఞావేదయితనిరోధం సమాపన్నో కాలం కరేయ్య, స్వేవ మగ్గో అసఞ్ఞసత్తుపపత్తియా , అఞ్ఞం కమ్మం అఞ్ఞో కమ్మూపచయోతి.

తతియో పణ్ణాసకో.

తస్సుద్దానం –

అనుసయా, సంవరో, కప్పో, మూలఞ్చ వవత్థితాతి.

౧౬. సోళసమవగ్గో

(౧౫౬) ౧. నిగ్గహకథా

౭౪౩. పరో పరస్స చిత్తం నిగ్గణ్హాతీతి? ఆమన్తా. పరో పరస్స చిత్తం “మా రజ్జి”, “మా దుస్సి”, “మా ముయ్హి”, “మా కిలిస్సీ”తి నిగ్గణ్హాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… పరో పరస్స చిత్తం నిగ్గణ్హాతీతి? ఆమన్తా. పరో పరస్స ఉప్పన్నో ఫస్సో “మా నిరుజ్ఝీ”తి నిగ్గణ్హాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… పరో పరస్స ఉప్పన్నా వేదనా…పే॰… ఉప్పన్నా సఞ్ఞా… ఉప్పన్నా చేతనా… ఉప్పన్నం చిత్తం… ఉప్పన్నా సద్ధా… ఉప్పన్నం వీరియం … ఉప్పన్నా సతి… ఉప్పన్నో సమాధి…పే॰… ఉప్పన్నా పఞ్ఞా “మా నిరుజ్ఝీ”తి నిగ్గణ్హాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

పరో పరస్స చిత్తం నిగ్గణ్హాతీతి? ఆమన్తా. పరో పరస్స అత్థాయ రాగం పజహతి… దోసం పజహతి…పే॰… అనోత్తప్పం పజహతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

పరో పరస్స చిత్తం నిగ్గణ్హాతీతి? ఆమన్తా. పరో పరస్స అత్థాయ మగ్గం భావేతి… సతిపట్ఠానం భావేతి…పే॰… బోజ్ఝఙ్గం భావేతీతి ? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

పరో పరస్స చిత్తం నిగ్గణ్హాతీతి? ఆమన్తా. పరో పరస్స అత్థాయ దుక్ఖం పరిజానాతి, సముదయం పజహతి, నిరోధం సచ్ఛికరోతి, మగ్గం భావేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

పరో పరస్స చిత్తం నిగ్గణ్హాతీతి? ఆమన్తా. అఞ్ఞో అఞ్ఞస్స కారకో, పరఙ్కతం సుఖం దుక్ఖం అఞ్ఞో కరోతి అఞ్ఞో పటిసంవేదేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

పరో పరస్స చిత్తం నిగ్గణ్హాతీతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా –

“అత్తనావ కతం పాపం, అత్తనా సంకిలిస్సతి;
అత్తనా అకతం పాపం, అత్తనావ విసుజ్ఝతి;
సుద్ధి అసుద్ధి పచ్చత్తం, నాఞ్ఞో అఞ్ఞం విసోధయే”తి [ధ॰ ప॰ ౧౬౫].

అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – “పరో పరస్స చిత్తం నిగ్గణ్హాతీ”తి.

౭౪౪. న వత్తబ్బం – “పరో పరస్స చిత్తం నిగ్గణ్హాతీ”తి? ఆమన్తా. నను అత్థి బలప్పత్తా, అత్థి వసీభూతాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అత్థి బలప్పత్తా, అత్థి వసీభూతా, తేన వత రే వత్తబ్బే – “పరో పరస్స చిత్తం నిగ్గణ్హాతీ”తి.

నిగ్గహకథా నిట్ఠితా.

౧౬. సోళసమవగ్గో

(౧౩౭) ౨. పగ్గహకథా

౭౯౩. పరో పరస్స చిత్తం పగ్గణ్హాతీతి? ఆమన్తా. పరో పరస్స చిత్తం "మా రజ్జి,""మా దుస్సి,""మా ముయ్హి,""మా కిలిస్సీ"తి పగ్గణ్హాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... పరో పరస్స చిత్తం పగ్గణ్హాతీతి? ఆమన్తా. పరో పరస్స అలోభం కుసలమూలం జనేతి... అదోసం కుసలమూలం జనేతి... అమోహం కుసలమూలం జనేతి... సద్ధం జనేతి... వీరియం జనేతి... సతిం జనేతి... సమాధిం జనేతి... పఞ్ఞం జనేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... పరో పరస్స చిత్తం పగ్గణ్హాతీతి? ఆమన్తా. పరో పరస్స ఉప్పన్నో ఫస్సో "మా నిరుజ్ఝీ"తి పగ్గణ్హాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... పరో పరస్స ఉప్పన్నా వేదనా...పే.... ఉప్పన్నా పఞ్ఞా "మా నిరుజ్ఝీ"తి పగ్గణ్హాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

పరో పరస్స చిత్తం పగ్గణ్హాతీతి? ఆమన్తా. పరో పరస్స అత్థాయ రాగం పజహతి... దోసం పజహతి... మోహం పజహతి...పే.... అనోత్తప్పం పజహతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

పరో పరస్స చిత్తం పగ్గణ్హాతీతి? ఆమన్తా. పరో పరస్స అత్థాయ మగ్గం భావేతి... సతిపట్ఠానం భావేతి...పే.... బోజ్ఝఙ్గం భావేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

పరో పరస్స చిత్తం పగ్గణ్హాతీతి? ఆమన్తా. పరో పరస్స అత్థాయ దుక్ఖం పరిజానాతి...పే.... మగ్గం భావేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

పరో పరస్స చిత్తం పగ్గణ్హాతీతి? ఆమన్తా. అఞ్ఞో అఞ్ఞస్స కారకో, పరఙ్కతం సుఖం దుక్ఖం అఞ్ఞో కరోతి అఞ్ఞో పటిసంవేదేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

పరో పరస్స చిత్తం పగ్గణ్హాతీతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "అత్తనావ కతం పాపం...పే.... నాఞ్ఞో అఞ్ఞం విసోధయే"తి. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – "పరో పరస్స చిత్తం పగ్గణ్హాతీ"తి.

౭౯౬. న వత్తబ్బం – "పరో పరస్స చిత్తం పగ్గణ్హాతీ"తి? ఆమన్తా. నను అత్థి బలప్పత్తా, అత్థి వసీభూతాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అత్థి బలప్పత్తా, అత్థి వసీభూతా, తేన వత రే వత్తబ్బే – "పరో పరస్స చిత్తం పగ్గణ్హాతీ"తి.

పగ్గహకథా నిట్ఠితా.

౧౬. సోళసమవగ్గో

(౧౩౮) ౩. సుఖానుప్పదానకథా

౭౯౭. పరో పరస్స సుఖం అనుప్పదేతీతి? ఆమన్తా. పరో పరస్స దుక్ఖం అనుప్పదేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... పరో పరస్స దుక్ఖం న అనుప్పదేతీతి? ఆమన్తా. పరో పరస్స సుఖం న అనుప్పదేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... పరో పరస్స సుఖం అనుప్పదేతీతి? ఆమన్తా. పరో పరస్స అత్తనో సుఖం అనుప్పదేతి, అఞ్ఞేసం సుఖం అనుప్పదేతి, తస్స సుఖం

అనుప్పదేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… పరో పరస్స సేవత్తనో, న అఞ్ఞోసం, న తస్స సుఖం అనుప్పదేతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి పరో పరస్స సేవత్తనో, న అఞ్ఞోసం, న తస్స సుఖం అనుప్పదేతి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "పరో పరస్స సుఖం అనుప్పదేతీ"తి.

పరో పరస్స సుఖం అనుప్పదేతీతి? ఆమన్తా. అఞ్ఞో అఞ్ఞస్స కారకో, పరఙ్కతం సుఖం దుక్ఖం అఞ్ఞో కరోతి అఞ్ఞో పటిసంవేదేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.…

౭౪౮. న వత్తబ్బం – "పరో పరస్స సుఖం అనుప్పదేతీ"తి? ఆమన్తా. నను ఆయస్మా ఉదాయీ ఏతదవోచ – "బహూనం వత నో భగవా దుక్ఖధమ్మానం అపహత్తా, బహూనం వత నో భగవా సుఖధమ్మానం ఉపహత్తా, బహూనం వత నో భగవా అకుసలానం ధమ్మానం అపహత్తా, బహూనం వత నో భగవా కుసలానం ధమ్మానం ఉపహత్తా"తి [మ॰ ని॰ ౨.౧౪౮ లటుకికోపమే]! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి పరో పరస్స సుఖం అనుప్పదేతీతి.

సుఖానుప్పదానకథా నిట్ఠితా.

౧౬. సోళసమవగ్గో

(౧౫౯) ౪. అధిగయ్హమనసికారకథా

౭౪౯. అధిగయ్హ మనసి కరోతీతి? ఆమన్తా. తేన చిత్తేన తం చిత్తం పజానాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… తేన చిత్తేన తం చిత్తం పజానాతీతి? ఆమన్తా . తేన చిత్తేన తం చిత్తం "చిత్త"న్తి పజానాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… తేన చిత్తేన తం చిత్తం "చిత్త"న్తి పజానాతీతి? ఆమన్తా. తం చిత్తం తస్స చిత్తస్స ఆరమ్మణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.…

తం చిత్తం తస్స చిత్తస్స ఆరమ్మణన్తి? ఆమన్తా. తేన ఫస్సేన తం ఫస్సం ఫుసతి, తాయ వేదనాయ…పే.… తాయ సఞ్ఞాయ… తాయ చేతనాయ… తేన చిత్తేన… తేన వితక్కేన… తేన విచారేన… తాయ పీతియా… తాయ సతియా… తాయ పఞ్ఞాయ తం పఞ్ఞం పజానాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.…

౭౫౦. అతీతం "అతీత"న్తి మనసికరోన్తో, అనాగతం "అనాగత"న్తి మనసి కరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… అతీతం "అతీత"న్తి మనసికరోన్తో, అనాగతం "అనాగత"న్తి మనసి కరోతీతి? ఆమన్తా. ద్విన్నం ఫస్సానం…పే.… ద్విన్నం చిత్తానం సమోధానం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.…

అతీతం "అతీత"న్తి మనసికరోన్తో, పచ్చుప్పన్నం "పచ్చుప్పన్న"న్తి మనసి కరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… అతీతం "అతీత"న్తి మనసికరోన్తో, పచ్చుప్పన్నం "పచ్చుప్పన్న"న్తి మనసి కరోతీతి? ఆమన్తా. ద్విన్నం ఫస్సానం…పే.… ద్విన్నం చిత్తానం సమోధానం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.…

అతీతం “అతీత”న్తి మనసికరోన్తో, అనాగతం “అనాగత”న్తి మనసి కరోతి, పచ్చుప్పన్నం “పచ్చుప్పన్న”న్తి మనసి కరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అతీతం “అతీత”న్తి మనసికరోన్తో, అనాగతం “అనాగత”న్తి మనసి కరోతి, పచ్చుప్పన్నం “పచ్చుప్పన్న”న్తి మనసి కరోతీతి? ఆమన్తా. తిణ్ణం ఫస్సానం...పే.... తిణ్ణం చిత్తానం సమోధానం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౭౩౧. అనాగతం “అనాగత”న్తి మనసికరోన్తో, అతీతం “అతీత”న్తి మనసి కరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అనాగతం “అనాగత”న్తి మనసికరోన్తో, అతీతం “అతీత”న్తి మనసి కరోతీతి? ఆమన్తా. ద్విన్నం ఫస్సానం...పే.... ద్విన్నం చిత్తానం సమోధానం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

అనాగతం “అనాగత”న్తి మనసికరోన్తో, పచ్చుప్పన్నం “పచ్చుప్పన్న”న్తి మనసి కరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అనాగతం “అనాగత”న్తి మనసికరోన్తో, పచ్చుప్పన్నం “పచ్చుప్పన్న”న్తి మనసి కరోతీతి? ఆమన్తా. ద్విన్నం ఫస్సానం...పే.... ద్విన్నం చిత్తానం సమోధానం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

అనాగతం “అనాగత”న్తి మనసికరోన్తో, అతీతం “అతీత”న్తి మనసి కరోతి, పచ్చుప్పన్నం “పచ్చుప్పన్న”న్తి మనసి కరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అనాగతం “అనాగత”న్తి మనసికరోన్తో, అతీతం “అతీత”న్తి మనసి కరోతి, పచ్చుప్పన్నం “పచ్చుప్పన్న”న్తి మనసి కరోతీతి? ఆమన్తా. తిణ్ణం ఫస్సానం...పే.... తిణ్ణం చిత్తానం సమోధానం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౭౩౨. పచ్చుప్పన్నం “పచ్చుప్పన్న”న్తి మనసికరోన్తో , అతీతం “అతీత”న్తి మనసి కరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... పచ్చుప్పన్నం “పచ్చుప్పన్న”న్తి మనసికరోన్తో, అతీతం “అతీత”న్తి మనసి కరోతీతి? ఆమన్తా. ద్విన్నం ఫస్సానం...పే.... ద్విన్నం చిత్తానం సమోధానం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

పచ్చుప్పన్నం “పచ్చుప్పన్న”న్తి మనసికరోన్తో, అనాగతం “అనాగత”న్తి మనసి కరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... పచ్చుప్పన్నం “పచ్చుప్పన్న”న్తి మనసికరోన్తో, అనాగతం “అనాగత”న్తి మనసి కరోతీతి? ఆమన్తా. ద్విన్నం ఫస్సానం...పే.... ద్విన్నం చిత్తానం సమోధానం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

పచ్చుప్పన్నం “పచ్చుప్పన్న”న్తి మనసికరోన్తో, అతీతం “అతీత”న్తి మనసి కరోతి, అనాగతం “అనాగత”న్తి మనసి కరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... పచ్చుప్పన్నం “పచ్చుప్పన్న”న్తి మనసికరోన్తో, అతీతం “అతీత”న్తి మనసి కరోతి, అనాగతం “అనాగత”న్తి మనసి కరోతీతి? ఆమన్తా. తిణ్ణం ఫస్సానం...పే.... తిణ్ణం చిత్తానం సమోధానం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౭౩౩. న వత్తబ్బం – “అధిగయ్హ మనసి కరోతీ”తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా –

“సబ్బే సఙ్ఖారా అనిచ్చాతి, యదా పఞ్ఞాయ పస్సతి;

అథ నిబ్బిన్దతి దుక్ఖే, ఏస మగ్గో విసుద్ధియా.

“సబ్బే సఙ్ఖారా దుక్ఖాతి, యదా పఞ్ఞాయ పస్సతి;
అథ నిబ్బిన్దతి దుక్ఖే, ఏస మగ్గో విసుద్ధియా.

“సబ్బే ధమ్మా అనత్తాతి, యదా పఞ్ఞాయ పస్సతి;
అథ నిబ్బిన్దతి దుక్ఖే, ఏస మగ్గో విసుద్ధియా”తి [ధ॰ ప॰ ౨౭౭-౨౭౯].

అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి అధిగయ్హ మనసి కరోతీతి.

అధిగయ్హమనసికారకథా నిట్ఠితా.

౧౬. సోళసమవగ్గో

(౧౬౦) ౫. రూపం హేతూతికథా

౭౫౪. రూపం హేతూతి? ఆమన్తా. అలోభో హేతూతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అదోసో హేతు…పే॰… అమోహో హేతు… లోభో హేతు… దోసో హేతు… మోహో హేతూతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

రూపం హేతూతి? ఆమన్తా. సారమ్మణం, అత్థి తస్స ఆవట్టనా…పే॰… పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… నను అనారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా…పే॰… పణిధీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అనారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా…పే॰… పణిధి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “రూపం హేతూ”తి.

౭౫౫. అలోభో హేతు సారమ్మణో, అత్థి తస్స ఆవట్టనా…పే॰… పణిధీతి? ఆమన్తా. రూపం హేతు సారమ్మణం, అత్థి తస్స ఆవట్టనా…పే॰… పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అదోసో హేతు… అమోహో హేతు… లోభో హేతు… దోసో హేతు… మోహో హేతు సారమ్మణో, అత్థి తస్స ఆవట్టనా…పే॰… పణిధీతి? ఆమన్తా. రూపం హేతు సారమ్మణం, అత్థి తస్స ఆవట్టనా…పే॰… పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

రూపం హేతు అనారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా…పే॰… పణిధీతి? ఆమన్తా. అలోభో హేతు అనారమ్మణో, నత్థి తస్స ఆవట్టనా…పే॰… పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… రూపం హేతు అనారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా…పే॰… పణిధీతి? ఆమన్తా . అదోసో హేతు… అమోహో హేతు… లోభో హేతు… దోసో హేతు… మోహో హేతు అనారమ్మణో, నత్థి తస్స ఆవట్టనా…పే॰… పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౭౫౬. న వత్తబ్బం – “రూపం హేతూ”తి? ఆమన్తా. నను మహాభూతా ఉపాదాయరూపానం [ఉపాదారూపానం (సీ॰ పీ॰ క॰)] ఉపాదాయహేతూతి? ఆమన్తా. హఞ్చి మహాభూతా ఉపాదాయరూపానం ఉపాదాయహేతు, తేన వత రే వత్తబ్బే – “రూపం హేతూ”తి.

రూపం హేతూతికథా నిట్ఠితా.

౧౬. సోళసమవగ్గో

(౧౬౧) ౬. రూపం సహేతుకన్తికథా

౭౭౭. రూపం సహేతుకన్తి? ఆమన్తా. అలోభహేతునాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అదోసహేతునాతి …పే॰… అమోహహేతునాతి…పే॰… లోభహేతునా…పే॰… దోసహేతునా…పే॰… మోహహేతునాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

రూపం సహేతుకన్తి? ఆమన్తా. సారమ్మణం, అత్థి తస్స ఆవట్టనా…పే॰… పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… నను అనారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా…పే॰… పణిధీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అనారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా…పే॰… పణిధి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "రూపం సహేతుక"న్తి.

౭౭౮. అలోభో సహేతుకో సారమ్మణో, అత్థి తస్స ఆవట్టనా…పే॰… పణిధీతి? ఆమన్తా. రూపం సహేతుకం సారమ్మణం, అత్థి తస్స ఆవట్టనా…పే॰… పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అదోసో సహేతుకో…పే॰… అమోహో… సద్ధా… వీరియం… సతి… సమాధి… పఞ్ఞా… లోభో… దోసో… మోహో… మానో… దిట్ఠి… విచికిచ్ఛా… థినం… ఉద్ధచ్చం… అహిరికం… అనోత్తప్పం సహేతుకం సారమ్మణం, అత్థి తస్స ఆవట్టనా…పే॰… పణిధీతి? ఆమన్తా. రూపం సహేతుకం సారమ్మణం, అత్థి తస్స ఆవట్టనా…పే॰… పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

రూపం సహేతుకం అనారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా…పే॰… పణిధీతి? ఆమన్తా. అలోభో సహేతుకో అనారమ్మణో, నత్థి తస్స ఆవట్టనా…పే॰… పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… రూపం సహేతుకం అనారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా…పే॰… పణిధీతి? ఆమన్తా. అదోసో సహేతుకో…పే॰… అనోత్తప్పం సహేతుకం అనారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా…పే॰… పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౭౭౯. న వత్తబ్బం – "రూపం సహేతుక"న్తి? ఆమన్తా. నను రూపం సప్పచ్చయన్తి ? ఆమన్తా. హఞ్చి రూపం సప్పచ్చయం, తేన వత రే వత్తబ్బే – "రూపం సహేతుక"న్తి.

రూపం సహేతుకన్తికథా నిట్ఠితా.

౧౬. సోళసమవగ్గో

(౧౬౨) ౭. రూపం కుసలాకుసలన్తికథా

౭౮౦. రూపం కుసలన్తి? ఆమన్తా. సారమ్మణం, అత్థి తస్స ఆవట్టనా…పే॰… పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… నను అనారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా…పే॰… పణిధీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అనారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా…పే॰… పణిధి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "రూపం కుసల"న్తి.

౭౬౧. అలోభో కుసలో సారమ్మణో, అత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? ఆమన్తా. రూపం కుసలం సారమ్మణం, అత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

అదోసో కుసలో...పే.... అమోహో కుసలో...పే.... సద్ధా... వీరియం... సతి... సమాధి...పే.... పఞ్ఞా కుసలా సారమ్మణా, అత్థి తాయ ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? ఆమన్తా. రూపం కుసలం సారమ్మణం, అత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

రూపం కుసలం అనారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? ఆమన్తా. అలోభో కుసలో అనారమ్మణో, నత్థి తస్స ఆవట్టనా ...పే.... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

రూపం కుసలం అనారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? ఆమన్తా. అదోసో కుసలో...పే.... పఞ్ఞా కుసలా అనారమ్మణా, నత్థి తాయ ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౭౬౨. రూపం అకుసలన్తి? ఆమన్తా. సారమ్మణం, అత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... నను అనారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి ? ఆమన్తా. హఞ్చి అనారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "రూపం అకుసల"న్తి...పే.....

౭౬౩. లోభో అకుసలో సారమ్మణో, అత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? ఆమన్తా . రూపం అకుసలం సారమ్మణం, అత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... దోసో... మోహో... మానో...పే.... అనోత్తప్పం అకుసలం సారమ్మణం, అత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి ? ఆమన్తా. రూపం అకుసలం సారమ్మణం, అత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

రూపం అకుసలం అనారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? ఆమన్తా. లోభో అకుసలో అనారమ్మణో, నత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... రూపం అకుసలం అనారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? ఆమన్తా. దోసో... మోహో...పే.... అనోత్తప్పం అకుసలం అనారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౭౬౪. న వత్తబ్బం – "రూపం కుసలమ్పి అకుసలమ్పీ"తి? ఆమన్తా. నను కాయకమ్మం వచీకమ్మం కుసలమ్పి అకుసలమ్పీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి కాయకమ్మం వచీకమ్మం కుసలమ్పి అకుసలమ్పి, తేన వత రే వత్తబ్బే – "రూపం కుసలమ్పి అకుసలమ్పీ"తి.

రూపం కుసలాకుసలన్తికథా నిట్ఠితా.

౧౬. సోళసమవగ్గో

(౧౬౩) ౮. రూపం విపాకోతికథా

౭౬౫. రూపం విపాకోతి? ఆమన్తా. రూపం సుఖవేదనియం దుక్ఖవేదనియం అదుక్ఖమసుఖవేదనియం , సుఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తం, దుక్ఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తం, అదుక్ఖమసుఖాయ వేదనాయ సమ్పయుత్తం, ఫస్సేన సమ్పయుత్తం...పే.... చిత్తేన సమ్పయుత్తం, సారమ్మణం, అత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... నను న సుఖవేదనియం న దుక్ఖవేదనియం...పే.... అనారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి న సుఖవేదనియం న దుక్ఖవేదనియం...పే.... అనారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "రూపం విపాకో"తి.

౭౬౬. ఫస్సో విపాకో, ఫస్సో సుఖవేదనియో దుక్ఖవేదనియో...పే.... సారమ్మణో , అత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? ఆమన్తా. రూపం విపాకో, రూపం సుఖవేదనియం దుక్ఖవేదనియం...పే.... సారమ్మణం, అత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

రూపం విపాకో , రూపం న సుఖవేదనియం న దుక్ఖవేదనియం...పే.... అనారమ్మణం, నత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? ఆమన్తా. ఫస్సో విపాకో, ఫస్సో న సుఖవేదనియో న దుక్ఖవేదనియో...పే.... అనారమ్మణో, నత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౭౬౭. న వత్తబ్బం – "రూపం విపాకో"తి? ఆమన్తా. నను కమ్మస్స కతత్తా ఉప్పన్నా చిత్తచేతసికా ధమ్మా విపాకోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి కమ్మస్స కతత్తా ఉప్పన్నా చిత్తచేతసికా ధమ్మా విపాకో, తేన వత రే వత్తబ్బే – "కమ్మస్స కతత్తా ఉప్పన్నం రూపం విపాకో"తి.

రూపం విపాకోతికథా నిట్ఠితా.

౧౬. సోళసమవగ్గో

(౧౬౪) ౯. రూపం రూపావచరారూపావచరన్తికథా

౭౬౮. అత్థి రూపం రూపావచరన్తి? ఆమన్తా. సమాపత్తేసియం ఉపపత్తేసియం దిట్ఠధమ్మసుఖవిహారం, సమాపత్తేసియేన చిత్తేన ఉపపత్తేసియేన చిత్తేన దిట్ఠధమ్మసుఖవిహారేన చిత్తేన సహగతం సహజాతం సంసట్ఠం సమ్పయుత్తం ఏకుప్పాదం ఏకనిరోధం ఏకవత్థుకం ఏకారమ్మణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... నను న సమాపత్తేసియం న ఉపపత్తేసియం న దిట్ఠధమ్మసుఖవిహారం, న సమాపత్తేసియేన చిత్తేన న ఉపపత్తేసియేన చిత్తేన న దిట్ఠధమ్మసుఖవిహారేన చిత్తేన సహగతం సహజాతం సంసట్ఠం సమ్పయుత్తం ఏకుప్పాదం ఏకనిరోధం ఏకవత్థుకం ఏకారమ్మణన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి న సమాపత్తేసియం న ఉపపత్తేసియం న దిట్ఠధమ్మసుఖవిహారం, న సమాపత్తేసియేన చిత్తేన...పే.... ఏకారమ్మణం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అత్థి రూపం రూపావచర"న్తి.

౨౬౯. అత్థి రూపం అరూపావచరన్తి? ఆమన్తా. సమాపత్తేసియం ఉపపత్తేసియం దిట్ఠధమ్మసుఖవిహారం, సమాపత్తేసియేన చిత్తేన ఉపపత్తేసియేన చిత్తేన దిట్ఠధమ్మసుఖవిహారేన చిత్తేన సహగతం సహజాతం సంసట్ఠం సమ్పయుత్తం ఏకుప్పాదం ఏకనిరోధం ఏకవత్థుకం ఏకారమ్మణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే… నను న సమాపత్తేసియం న ఉపపత్తేసియం న దిట్ఠధమ్మసుఖవిహారం, న సమాపత్తేసియేన చిత్తేన …పే… ఏకారమ్మణన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి న సమాపత్తేసియం న ఉపపత్తేసియం…పే… ఏకవత్థుకం ఏకారమ్మణం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అత్థి రూపం అరూపావచర"న్తి.

౨౭౦. న వత్తబ్బం – "అత్థి రూపం రూపావచరం, అత్థి రూపం అరూపావచర"న్తి? ఆమన్తా. నను కామావచరకమ్మస్స కతత్తా రూపం కామావచరన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి కామావచరకమ్మస్స కతత్తా రూపం కామావచరం , తేన వత రే వత్తబ్బే – "రూపావచరకమ్మస్స కతత్తా రూపం రూపావచరం, అరూపావచరకమ్మస్స కతత్తా రూపం అరూపావచర"న్తి.

రూపం రూపావచరారూపావచరన్తికథా నిట్ఠితా.

౧౬. సోళసమవగ్గో

(౧౬౨) ౧౦. రూపారూపధాతుపరియాపన్నకథా

౨౭౧. రూపరాగో రూపధాతుపరియాపన్నోతి? ఆమన్తా. సమాపత్తేసియో ఉపపత్తేసియో దిట్ఠధమ్మసుఖవిహారో, సమాపత్తేసియేన చిత్తేన ఉపపత్తేసియేన చిత్తేన దిట్ఠధమ్మసుఖవిహారేన చిత్తేన సహగతో సహజాతో సంసట్ఠో సమ్పయుత్తో ఏకుప్పాదో ఏకనిరోధో ఏకవత్థుకో ఏకారమ్మణోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే… నను న సమాపత్తేసియో న ఉపపత్తేసియో న దిట్ఠధమ్మసుఖవిహారో, న సమాపత్తేసియేన చిత్తేన…పే… ఏకవత్థుకో ఏకారమ్మణోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి న సమాపత్తేసియో న ఉపపత్తేసియో న దిట్ఠధమ్మసుఖవిహారో, న సమాపత్తేసియేన చిత్తేన…పే… ఏకవత్థుకో ఏకారమ్మణో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "రూపరాగో రూపధాతుపరియాపన్నో"తి.

౨౭౨. రూపరాగో రూపధాతుపరియాపన్నోతి? ఆమన్తా. సద్దరాగో సద్దధాతుపరియాపన్నోతి? న హేవం వత్తబ్బే … పే… రూపరాగో రూపధాతుపరియాపన్నోతి? ఆమన్తా. గన్ధరాగో…పే… రసరాగో…పే… ఫోట్ఠబ్బరాగో ఫోట్ఠబ్బధాతుపరియాపన్నోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

సద్దరాగో న వత్తబ్బం – "సద్దధాతుపరియాపన్నో"తి? ఆమన్తా. రూపరాగో న వత్తబ్బం – "రూపధాతుపరియాపన్నో"తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే… గన్ధరాగో…పే… రసరాగో…పే… ఫోట్ఠబ్బరాగో న వత్తబ్బం – "ఫోట్ఠబ్బధాతుపరియాపన్నో"తి? ఆమన్తా . రూపరాగో న వత్తబ్బం – "రూపధాతుపరియాపన్నో"తి? న హేవం వత్తబ్బే… పే….

౨౭౩. అరూపరాగో అరూపధాతుపరియాపన్నోతి? ఆమన్తా. అరూపరాగో న వత్తబ్బం – "అరూపధాతుపరియాపన్నో"తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే… అరూపరాగో అరూపధాతుపరియాపన్నోతి? ఆమన్తా.

సమాపత్తేసియో ఉపపత్తేసియో దిట్ఠధమ్మసుఖవిహారో, సమాపత్తేసియేన చిత్తేన ఉపపత్తేసియేన చిత్తేన దిట్ఠధమ్మసుఖవిహారేన చిత్తేన సహగతో సహజాతో సంసట్ఠో సమ్పయుత్తో ఏకుప్పాదో ఏకనిరోధో ఏకవత్థుకో ఏకారమ్మణోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... నను న సమాపత్తేసియో న ఉపపత్తేసియో న దిట్ఠధమ్మసుఖవిహారో, న సమాపత్తేసియేన చిత్తేన...పే.... ఏకవత్థుకో ఏకారమ్మణోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి న సమాపత్తేసియో న ఉపపత్తేసియో న దిట్ఠధమ్మసుఖవిహారో, న సమాపత్తేసియేన చిత్తేన న ఉపపత్తేసియేన చిత్తేన న దిట్ఠధమ్మసుఖవిహారేన చిత్తేన సహగతో సహజాతో సంసట్ఠో సమ్పయుత్తో ఏకుప్పాదో ఏకనిరోధో ఏకవత్థుకో ఏకారమ్మణో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అరూపరాగో అరూపధాతుపరియాపన్నో"తి.

౭౭౪. అరూపరాగో అరూపధాతుపరియాపన్నోతి? ఆమన్తా. సద్దరాగో సద్దధాతుపరియాపన్నోతి ? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అరూపరాగో అరూపధాతుపరియాపన్నోతి? ఆమన్తా. గన్ధరాగో...పే.... రసరాగో...పే.... ఫోట్ఠబ్బరాగో ఫోట్ఠబ్బధాతుపరియాపన్నోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

సద్దరాగో న వత్తబ్బం – "సద్దధాతుపరియాపన్నో"తి? ఆమన్తా. అరూపరాగో న వత్తబ్బం – "అరూపధాతుపరియాపన్నో"తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... గన్ధరాగో...పే.... రసరాగో...పే.... ఫోట్ఠబ్బరాగో న వత్తబ్బం – "ఫోట్ఠబ్బధాతుపరియాపన్నో"తి? ఆమన్తా. అరూపరాగో న వత్తబ్బం – "అరూపధాతుపరియాపన్నో"తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౭౭౫. న వత్తబ్బం – "రూపరాగో రూపధాతుపరియాపన్నో, అరూపరాగో అరూపధాతుపరియాపన్నో"తి? ఆమన్తా. నను కామరాగో కామధాతుపరియాపన్నోతి ? ఆమన్తా. హఞ్చి కామరాగో కామధాతుపరియాపన్నో, తేన వత రే వత్తబ్బే – "రూపరాగో రూపధాతుపరియాపన్నో, అరూపరాగో అరూపధాతుపరియాపన్నో"తి.

రూపరాగో రూపధాతుపరియాపన్నో అరూపరాగో అరూపధాతుపరియాపన్నోతికథా నిట్ఠితా.

రూపారూపధాతుపరియాపన్నకథా నిట్ఠితా.

సోళసమవగ్గో.

తస్సుద్దానం –

చిత్తనిగ్గహో, చిత్తపగ్గహో, సుఖానుప్పదానం, అధిగయ్హ మనసికారో, రూపం హేతు, రూపం సహేతుకం, రూపం కుసలమ్పి అకుసలమ్పి, రూపం విపాకో, అత్థి రూపం రూపావచరం అత్థి రూపం అరూపావచరం, సబ్బే కిలేసా కామధాతుపరియాపన్నాతి.

౧౭. సత్తరసమవగ్గో

(౧౬౬) ౧. అరహతో పుఞ్ఞూపచయకథా

౭౭౬. అత్థి అరహతో పుఞ్ఞూపచయోతి? ఆమన్తా. అత్థి అరహతో అపుఞ్ఞూపచయోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… నత్థి అరహతో అపుఞ్ఞూపచయోతి? ఆమన్తా. నత్థి అరహతో పుఞ్ఞూపచయోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౭౭౭. అత్థి అరహతో పుఞ్ఞూపచయోతి? ఆమన్తా. అరహా పుఞ్ఞాభిసఙ్ఖారం అభిసఙ్ఖరోతి, ఆనేఞ్జాభిసఙ్ఖారం అభిసఙ్ఖరోతి, గతిసంవత్తనియం కమ్మం కరోతి, భవసంవత్తనియం కమ్మం కరోతి, ఇస్సరియసంవత్తనియం కమ్మం కరోతి, అధిపచ్చసంవత్తనియం [ఆధిపచ్చసంవత్తనికం (?)] కమ్మం కరోతి, మహాభోగసంవత్తనియం కమ్మం కరోతి, మహాపరివారసంవత్తనియం కమ్మం కరోతి, దేవసోభగ్యసంవత్తనియం కమ్మం కరోతి, మనుస్ససోభగ్యసంవత్తనియం కమ్మం కరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౭౭౮. అత్థి అరహతో పుఞ్ఞూపచయోతి? ఆమన్తా. అరహా ఆచినాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అరహా అపచినాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే …పే॰… అరహా పజహాతీతి…పే॰… అరహా ఉపాదియతీతి…పే॰… అరహా విసినేతీతి…పే॰… అరహా ఉస్సినేతీతి…పే॰… అరహా విధూపేతీతి …పే॰… అరహా సన్ధూపేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… నను అరహా నేవాచినాతి న అపచినాతి అపచినిత్వా ఠితోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహా నేవాచినాతి నాపచినాతి అపచినిత్వా ఠితో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అత్థి అరహతో పుఞ్ఞూపచయో”తి.

నను అరహా నేవ పజహతి న ఉపాదియతి పజహిత్వా ఠితో, నేవ విసినేతి న ఉస్సినేతి విసినేత్వా ఠితో, నేవ విధూపేతి న సన్ధూపేతి విధూపేత్వా ఠితోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహా నేవ విధూపేతి న సన్ధూపేతి విధూపేత్వా ఠితో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అత్థి అరహతో పుఞ్ఞూపచయో”తి.

౭౭౯. నత్థి అరహతో పుఞ్ఞూపచయోతి? ఆమన్తా. అరహా దానం దదేయ్యాతి? ఆమన్తా . హఞ్చి అరహా దానం దదేయ్య, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “నత్థి అరహతో పుఞ్ఞూపచయో”తి.

అరహా చీవరం దదేయ్య…పే॰… పిణ్డపాతం దదేయ్య… సేనాసనం దదేయ్య… గిలానపచ్చయభేసజ్జపరిక్ఖారం దదేయ్య… ఖాదనీయం దదేయ్య… భోజనీయం దదేయ్య… పానీయం దదేయ్య… చేతియం వన్దేయ్య… చేతియే మాలం ఆరోపేయ్య… గన్ధం ఆరోపేయ్య… విలేపనం ఆరోపేయ్య…పే॰… చేతియం అభిదక్ఖిణం [పదక్ఖిణం (?)] కరేయ్యాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహా చేతియం అభిదక్ఖిణం కరేయ్య, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “నత్థి అరహతో పుఞ్ఞూపచయో”తి.

అత్థి అరహతో పుఞ్ఞూపచయోతికథా నిట్ఠితా.

౧౭. సత్తరసమవగ్గో

(౧౬౭) ౨. నత్థి అరహతో అకాలమచ్చూతికథా

౭౮౦. నత్థి అరహతో అకాలమచ్చూతి? ఆమన్తా. నత్థి అరహన్తఘాతకోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అత్థి అరహన్తఘాతకోతి? ఆమన్తా. అత్థి అరహతో అకాలమచ్చూతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... నత్థి అరహతో అకాలమచ్చూతి? ఆమన్తా. యో అరహన్తం జీవితా వోరోపేతి, సతి జీవితే జీవితావసేసే జీవితా వోరోపేతి, అసతి జీవితే జీవితావసేసే జీవితా వోరోపేతీతి? సతి జీవితే జీవితావసేసే జీవితా వోరోపేతీతి. హఞ్చి సతి జీవితే జీవితావసేసే జీవితా వోరోపేతి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "నత్థి అరహతో అకాలమచ్చూ"తి. అసతి జీవితే జీవితావసేసే జీవితా వోరోపేతీతి, నత్థి అరహన్తఘాతకోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౭౮౧. నత్థి అరహతో అకాలమచ్చూతి? ఆమన్తా. అరహతో కాయే విసం న కమేయ్య, సత్థం న కమేయ్య, అగ్గి న కమేయ్యాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... నను అరహతో కాయే విసం కమేయ్య , సత్థం కమేయ్య, అగ్గి కమేయ్యాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహతో కాయే విసం కమేయ్య, సత్థం కమేయ్య, అగ్గి కమేయ్య, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "నత్థి అరహతో అకాలమచ్చూ"తి.

అరహతో కాయే విసం న కమేయ్య, సత్థం న కమేయ్య, అగ్గి న కమేయ్యాతి? ఆమన్తా. నత్థి అరహన్తఘాతకోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౭౮౨. అత్థి అరహతో అకాలమచ్చూతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "నాహం, భిక్ఖవే, సఞ్చేతనికానం కమ్మానం కతానం ఉపచితానం అప్పటిసంవేదిత్వా బ్యన్తీభావం వదామి; తఞ్చ ఖో దిట్ఠేవ ధమ్మే ఉపపజ్జం వా అపరే వా పరియాయే"తి. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా . తేన హి నత్థి అరహతో అకాలమచ్చూతి.

నత్థి అరహతో అకాలమచ్చూతికథా నిట్ఠితా.

౧౭. సత్తరసమవగ్గో

(౧౬౮) ౩. సబ్బమిదం కమ్మతోతికథా

౭౮౩. సబ్బమిదం కమ్మతోతి? ఆమన్తా. కమ్మమ్పి కమ్మతోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సబ్బమిదం కమ్మతోతి? ఆమన్తా. సబ్బమిదం పుబ్బేకతహేతూతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సబ్బమిదం కమ్మతోతి? ఆమన్తా. సబ్బమిదం కమ్మవిపాకతోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౭౮౪. సబ్బమిదం కమ్మవిపాకతోతి? ఆమన్తా. కమ్మవిపాకేన పాణం హనేయ్యాతి? ఆమన్తా. పాణాతిపాతో సఫలోతి? ఆమన్తా. కమ్మవిపాకో సఫలోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... కమ్మవిపాకో అఫలోతి? ఆమన్తా. పాణాతిపాతో అఫలోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

కమ్మవిపాకేన అదిన్నం ఆదియేయ్య...పే.... ముసా భణేయ్య... పిసుణం భణేయ్య... ఫరుసం భణేయ్య... సమ్ఫం పలపేయ్య... సన్ధిం ఛిన్దేయ్య... నిల్లోపం హరేయ్య... ఏకాగారికం కరేయ్య... పరిపన్థే తిట్ఠేయ్య... పరదారం గచ్ఛేయ్య... గామఘాతకం కరేయ్య... నిగమఘాతకం కరేయ్య... కమ్మవిపాకేన దానం దదేయ్య... చీవరం దదేయ్య ... పిణ్డపాతం దదేయ్య... సేనాసనం దదేయ్య... గిలానపచ్చయభేసజ్జపరిక్ఖారం దదేయ్యాతి? ఆమన్తా. గిలానపచ్చయభేసజ్జపరిక్ఖారో సఫలోతి? ఆమన్తా. కమ్మవిపాకో సఫలోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... కమ్మవిపాకో అఫలోతి? ఆమన్తా. గిలానపచ్చయభేసజ్జపరిక్ఖారో అఫలోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౭౮౫. న వత్తబ్బం – ‘‘సబ్బమిదం కమ్మతో’’తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా –

> ‘‘కమ్మునా వత్తతీ [వత్తతి (పీ. క., మ. ని. ౨.౪౬౦), వత్తతే (?)] లోకో, కమ్మునా వత్తతీ [వత్తతి (పీ. క., మ. ని. ౨.౪౬౦), వత్తతే (?)] పజా;
>
> కమ్మనిబన్ధనా సత్తా, రథస్సాణీవ యాయతో [మ. ని. ౨.౪౬౦; సు. ని. ౬౬౯].

> ‘‘కమ్మేన కిత్తిం లభతే పసంసం,
> కమ్మేన జానిఞ్చ వధఞ్చ బన్ధం;
> తం కమ్మం నానాకరణం విదిత్వా,
> కస్మా వదే నత్థి కమ్మన్తి లోకే’’తి.

అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి ‘‘సబ్బమిదం కమ్మతో’’తి.

సబ్బమిదం కమ్మతోతికథా నిట్ఠితా.

౧౭. సత్తరసమవగ్గో

(౧౬౯) ౪. ఇన్ద్రియబద్ధకథా

౭౮౬. ఇన్ద్రియబద్ధఞ్ఞేవ దుక్ఖన్తి? ఆమన్తా. ఇన్ద్రియబద్ధఞ్ఞేవ అనిచ్చం సఙ్ఖతం పటిచ్చసముప్పన్నం ఖయధమ్మం వయధమ్మం విరాగధమ్మం నిరోధధమ్మం విపరిణామధమ్మన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... నను అనిన్ద్రియబద్ధం అనిచ్చం సఙ్ఖతం పటిచ్చసముప్పన్నం ఖయధమ్మం వయధమ్మం విరాగధమ్మం నిరోధధమ్మం విపరిణామధమ్మన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి అనిన్ద్రియబద్ధం అనిచ్చం సఙ్ఖతం పటిచ్చసముప్పన్నం ఖయధమ్మం వయధమ్మం విరాగధమ్మం నిరోధధమ్మం విపరిణామధమ్మం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – ‘‘ఇన్ద్రియబద్ధఞ్ఞేవ దుక్ఖ’’న్తి.

అనిన్ద్రియబద్ధం అనిచ్చం సఙ్ఖతం పటిచ్చసముప్పన్నం...పే.... విపరిణామధమ్మం, తఞ్చ న దుక్ఖన్తి? ఆమన్తా. ఇన్ద్రియబద్ధం అనిచ్చం సఙ్ఖతం...పే.... విపరిణామధమ్మం, తఞ్చ న దుక్ఖన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

ఇన్ద్రియబద్ధం అనిచ్చం సఙ్ఖతం...పే.... విపరిణామధమ్మం, తఞ్చ దుక్ఖన్తి [ఇదం-పుచ్ఛాద్వయేన పురిమపుచ్ఛాద్వయస్స పురతో భవితబ్బం]? ఆమన్తా. అనిన్ద్రియబద్ధం అనిచ్చం సఙ్ఖతం...పే.... విపరిణామధమ్మం, తఞ్చ దుక్ఖన్తి [ఇదం-పుచ్ఛాద్వయేన పురిమపుచ్ఛాద్వయస్స పురతో భవితబ్బం]? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౭౮౭. ఇన్ద్రియబద్ధఞ్ఞేవ దుక్ఖన్తి? ఆమన్తా. నను యదనిచ్చం తం దుక్ఖం [సం॰ ని॰ ౩.౧౫] వుత్తం భగవతా – “అనిన్ద్రియబద్ధం అనిచ్చ”న్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి యదనిచ్చం తం దుక్ఖం [సం॰ ని॰ ౩.౧౫] వుత్తం భగవతా – అనిన్ద్రియబద్ధం అనిచ్చం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “ఇన్ద్రియబద్ధఞ్ఞేవ దుక్ఖ”న్తి.

౭౮౮. న వత్తబ్బం – “ఇన్ద్రియబద్ధఞ్ఞేవ దుక్ఖ”న్తి? ఆమన్తా. యథా ఇన్ద్రియబద్ధస్స దుక్ఖస్స పరిఞ్ఞాయ భగవతి బ్రహ్మచరియం వుస్సతి, ఏవమేవం అనిన్ద్రియబద్ధస్స దుక్ఖస్స పరిఞ్ఞాయ భగవతి బ్రహ్మచరియం వుస్సతీతి ? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... యథా ఇన్ద్రియబద్ధం దుక్ఖం పరిఞ్ఞాతం న పున ఉప్పజ్జతి , ఏవమేవం అనిన్ద్రియబద్ధం దుక్ఖం పరిఞ్ఞాతం న పున ఉప్పజ్జతీతి? న హేవం వత్తబ్బే. తేన హి ఇన్ద్రియబద్ధఞ్ఞేవ దుక్ఖన్తి.

ఇన్ద్రియబద్ధకథా నిట్ఠితా.

౧౭. సత్తరసమవగ్గో

(౧౭౦) ౫. ఠపేత్వా అరియమగ్గన్తికథా

౭౮౯. ఠపేత్వా అరియమగ్గం అవసేసా సఙ్ఖారా దుక్ఖాతి? ఆమన్తా. దుక్ఖసముదయోపి దుక్ఖోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... దుక్ఖసముదయోపి దుక్ఖోతి? ఆమన్తా. తీణేవ అరియసచ్చానీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... తీణేవ అరియసచ్చానీతి? ఆమన్తా. నను చత్తారి అరియసచ్చాని వుత్తాని భగవతా – దుక్ఖం, దుక్ఖసముదయో, దుక్ఖనిరోధో, దుక్ఖనిరోధగామినీ పటిపదాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి చత్తారి అరియసచ్చాని వుత్తాని భగవతా – దుక్ఖం, దుక్ఖసముదయో, దుక్ఖనిరోధో, దుక్ఖనిరోధగామినీ పటిపదా; నో చ వత రే వత్తబ్బే – “తీణేవ అరియసచ్చానీ”తి.

దుక్ఖసముదయోపి దుక్ఖోతి? ఆమన్తా. కేనట్ఠేనాతి? అనిచ్చట్ఠేన. అరియమగ్గో అనిచ్చోతి? ఆమన్తా. అరియమగ్గో దుక్ఖోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

అరియమగ్గో అనిచ్చో, సో చ న దుక్ఖోతి? ఆమన్తా. దుక్ఖసముదయో అనిచ్చో, సో చ న దుక్ఖోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... దుక్ఖసముదయో అనిచ్చో, సో చ దుక్ఖోతి? ఆమన్తా. అరియమగ్గో అనిచ్చో, సో చ దుక్ఖోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౭౯౦. న వత్తబ్బం – “ఠపేత్వా అరియమగ్గం అవసేసా సఙ్ఖారా దుక్ఖా”తి? ఆమన్తా. నను సా దుక్ఖనిరోధగామినీ పటిపదాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి సా దుక్ఖనిరోధగామినీ పటిపదా, తేన వత రే వత్తబ్బే – “ఠపేత్వా అరియమగ్గం అవసేసా సఙ్ఖారా దుక్ఖా”తి.

ఠపేత్వా అరియమగ్గన్తికథా నిట్ఠితా.

౧౭. సత్తరసమవగ్గో

(౧౭౧) ౬. న వత్తబ్బం సఙ్ఘో దక్ఖిణం పటిగ్గణ్హాతికథా

౭౮౧. న వత్తబ్బం – "సఙ్ఘో దక్ఖిణం పటిగ్గణ్హాతీ"తి? ఆమన్తా. నను సఙ్ఘో ఆహునేయ్యో పాహునేయ్యో దక్ఖిణేయ్యో అఞ్జలికరణీయో అనుత్తరం పుఞ్ఞక్ఖేత్తం లోకస్సాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి సఙ్ఘో ఆహునేయ్యో పాహునేయ్యో దక్ఖిణేయ్యో అఞ్జలికరణీయో అనుత్తరం పుఞ్ఞక్ఖేత్తం లోకస్స, తేన వత రే వత్తబ్బే – "సఙ్ఘో దక్ఖిణం పటిగ్గణ్హాతీ"తి.

న వత్తబ్బం – "సఙ్ఘో దక్ఖిణం పటిగ్గణ్హాతీ"తి? ఆమన్తా. నను చత్తారో పురిసయుగా అట్ఠపురిసపుగ్గలా దక్ఖిణేయ్యా వుత్తా భగవతాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి చత్తారో పురిసయుగా అట్ఠ పురిసపుగ్గలా దక్ఖిణేయ్యా వుత్తా భగవతా, తేన వత రే వత్తబ్బే – "సఙ్ఘో దక్ఖిణం పటిగ్గణ్హాతీ"తి.

న వత్తబ్బం – "సఙ్ఘో దక్ఖిణం పటిగ్గణ్హాతీ"తి? ఆమన్తా. నను అత్థి కేచి సఙ్ఘస్స దానం దేన్తీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అత్థి కేచి సఙ్ఘస్స దానం దేన్తి, తేన వత రే వత్తబ్బే – "సఙ్ఘో దక్ఖిణం పటిగ్గణ్హాతీ"తి. నను అత్థి కేచి సఙ్ఘస్స చీవరం దేన్తి…పే… పిణ్డపాతం దేన్తి… సేనాసనం దేన్తి… గిలానపచ్చయభేసజ్జపరిక్ఖారం దేన్తి… ఖాదనీయం దేన్తి… భోజనీయం దేన్తి…పే… పానీయం దేన్తీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అత్థి కేచి సఙ్ఘస్స పానీయం దేన్తి, తేన వత రే వత్తబ్బే – "సఙ్ఘో దక్ఖిణం పటిగ్గణ్హాతీ"తి.

న వత్తబ్బం – "సఙ్ఘో దక్ఖిణం పటిగ్గణ్హాతీ"తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా –

"ఆహుతిం జాతవేదోవ, మహామేఘోవ మేదనీ;
సఙ్ఘో సమాధిసమ్పన్నో, పటిగ్గణ్హాతి దక్ఖిణ"న్తి.

అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి సఙ్ఘో దక్ఖిణం పటిగ్గణ్హాతీతి.

౭౮౨. సఙ్ఘో దక్ఖిణం పటిగ్గణ్హాతీతి? ఆమన్తా. మగ్గో పటిగ్గణ్హాతి, ఫలం పటిగ్గణ్హాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

న వత్తబ్బం సఙ్ఘో దక్ఖిణం పటిగ్గణ్హాతీతికథా నిట్ఠితా.

౧౭. సత్తరసమవగ్గో

(౧౭౨) ౭. న వత్తబ్బం సఙ్ఘో దక్ఖిణం విసోధేతీతికథా

౭౮౩. న వత్తబ్బం – "సఙ్ఘో దక్ఖిణం విసోధేతీ"తి? ఆమన్తా. నను సఙ్ఘో ఆహునేయ్యో పాహునేయ్యో దక్ఖిణేయ్యో అఞ్జలికరణీయో అనుత్తరం పుఞ్ఞక్ఖేత్తం లోకస్సాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి సఙ్ఘో ఆహునేయ్యో…పే… అనుత్తరం పుఞ్ఞక్ఖేత్తం లోకస్స, తేన వత రే వత్తబ్బే – "సఙ్ఘో దక్ఖిణం విసోధేతీ"తి.

న వత్తబ్బం – "సఙ్ఘో దక్ఖిణం విసోధేతీ"తి? ఆమన్తా. నను చత్తారో పురిసయుగా అట్ఠ పురిసపుగ్గలా దక్ఖిణేయ్యా వుత్తా భగవతాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి చత్తారో పురిసయుగా అట్ఠ పురిసపుగ్గలా దక్ఖిణేయ్యా వుత్తా భగవతా, తేన వత రే వత్తబ్బే –

“సఙ్ఘో దక్ఖిణం విసోధేతీ”తి.

న వత్తబ్బం – “సఙ్ఘో దక్ఖిణం విసోధేతీ”తి? ఆమన్తా. నను అత్థి కేచి సఙ్ఘస్స దానం దత్వా దక్ఖిణం ఆరాధేన్తీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అత్థి కేచి సఙ్ఘస్స దానం దత్వా దక్ఖిణం ఆరాధేన్తి, తేన వత రే వత్తబ్బే – “సఙ్ఘో దక్ఖిణం విసోధేతీ”తి.

నను అత్థి కేచి సఙ్ఘస్స చీవరం దత్వా…పే.… పిణ్డపాతం దత్వా…పే.… సేనాసనం దత్వా… గిలానపచ్చయభేసజ్జపరిక్ఖారం దత్వా… ఖాదనీయం దత్వా… భోజనీయం దత్వా…పే.… పానీయం దత్వా దక్ఖిణం ఆరాధేన్తీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అత్థి కేచి సఙ్ఘస్స పానీయం దత్వా దక్ఖిణం ఆరాధేన్తి, తేన వత రే వత్తబ్బే – “సఙ్ఘో దక్ఖిణం విసోధేతీ”తి.

౭౯౪. సఙ్ఘో దక్ఖిణం విసోధేతీతి? ఆమన్తా. మగ్గో విసోధేతి, ఫలం విసోధేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.….

న వత్తబ్బం సఙ్ఘో దక్ఖిణం విసోధేతీతికథా నిట్ఠితా.

౧౭. సత్తరసమవగ్గో

(౧౭౩) ౮. న వత్తబ్బం సఙ్ఘో భుఞ్జతీతికథా

౭౯౫. న వత్తబ్బం – “సఙ్ఘో భుఞ్జతి పివతి ఖాదతి సాయతీ”తి? ఆమన్తా. నను అత్థి కేచి సఙ్ఘభత్తాని కరోన్తి, ఉద్దేసభత్తాని కరోన్తి, యాగుపానాని కరోన్తీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అత్థి కేచి సఙ్ఘభత్తాని కరోన్తి, ఉద్దేసభత్తాని కరోన్తి, యాగుపానాని కరోన్తి, తేన వత రే వత్తబ్బే – “సఙ్ఘో భుఞ్జతి పివతి ఖాదతి సాయతీ”తి.

న వత్తబ్బం – “సఙ్ఘో భుఞ్జతి పివతి ఖాదతి సాయతీ”తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “గణభోజనం పరమ్పరభోజనం అతిరిత్తభోజనం అనతిరిత్తభోజన”న్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి వుత్తం భగవతా – “గణభోజనం పరమ్పరభోజనం అతిరిత్తభోజనం అనతిరిత్తభోజనం”, తేన వత రే వత్తబ్బే – “సఙ్ఘో భుఞ్జతి పివతి ఖాదతి సాయతీ”తి.

న వత్తబ్బం – “సఙ్ఘో భుఞ్జతి పివతి ఖాదతి సాయతీ”తి? ఆమన్తా. నను అట్ఠ పానాని వుత్తాని భగవతా – అమ్బపానం, జమ్బుపానం , చోచపానం, మోచపానం, మధుకపానం, [మధుపానం (సీ. స్యా. కం. పీ.) మహావ. ౩౦౦ పస్సితబ్బం] ముద్దికపానం, సాలుకపానం, ఫారుసకపానన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి అట్ఠ పానాని వుత్తాని భగవతా – అమ్బపానం, జమ్బుపానం, చోచపానం, మోచపానం, మధుకపానం, ముద్దికపానం , సాలుకపానం, ఫారుసకపానం, తేన వత రే వత్తబ్బే – “సఙ్ఘో భుఞ్జతి పివతి ఖాదతి సాయతీ”తి.

౭౯౬. సఙ్ఘో భుఞ్జతి పివతి ఖాదతి సాయతీతి? ఆమన్తా. మగ్గో భుఞ్జతి పివతి ఖాదతి సాయతి, ఫలం భుఞ్జతి పివతి ఖాదతి సాయతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.….

న వత్తబ్బం సఙ్ఘో భుఞ్జతీతికథా నిట్ఠితా.

(౧౭౪) ౬. న వత్తబ్బం సఙ్ఘస్సదిన్నం మహప్ఫలన్తికథా

౭౯౭. న వత్తబ్బం – “సఙ్ఘస్స దిన్నం మహప్ఫల”న్తి? ఆమన్తా. నను సఙ్ఘో ఆహునేయ్యో పాహునేయ్యో దక్ఖిణేయ్యో అఞ్జలికరణీయో అనుత్తరం పుఞ్ఞక్ఖేత్తం లోకస్సాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి సఙ్ఘో ఆహునేయ్యో…పే… అనుత్తరం పుఞ్ఞక్ఖేత్తం లోకస్స, తేన వత రే వత్తబ్బే – “సఙ్ఘస్స దిన్నం మహప్ఫల”న్తి.

న వత్తబ్బం – “సఙ్ఘస్స దిన్నం మహప్ఫల”న్తి? ఆమన్తా. నను చత్తారో పురిసయుగా అట్ఠ పురిసపుగ్గలా దక్ఖిణేయ్యా వుత్తా భగవతాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి చత్తారో పురిసయుగా అట్ఠ పురిసపుగ్గలా దక్ఖిణేయ్యా వుత్తా భగవతా, తేన వత రే వత్తబ్బే – “సఙ్ఘస్స దిన్నం మహప్ఫల”న్తి.

౭౯౮. న వత్తబ్బం – “సఙ్ఘస్స దిన్నం మహప్ఫల”న్తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “సఙ్ఘే, గోతమి, దేహి, సఙ్ఘే తే దిన్నే అహఞ్చేవ పూజితో భవిస్సామి సఙ్ఘో చా”తి [మ॰ ని॰ ౩.౩౭౬]. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి సఙ్ఘస్స దిన్నం మహప్ఫలన్తి.

న వత్తబ్బం – “సఙ్ఘస్స దిన్నం మహప్ఫల”న్తి? ఆమన్తా. నను సక్కో దేవానమిన్దో భగవన్తం ఏతదవోచ –

“యజమానానం మనుస్సానం, పుఞ్ఞపేక్ఖాన పాణినం;
కరోతం ఓపధికం పుఞ్ఞం, కత్థ దిన్నం మహప్ఫలన్తి.

“చత్తారో చ పటిపన్నా, చత్తారో చ ఫలే ఠితా;
ఏస సఙ్ఘో ఉజుభూతో, పఞ్ఞాసీలసమాహితో.

“యజమానానం మనుస్సానం, పుఞ్ఞపేక్ఖాన పాణినం;
కరోతం ఓపధికం పుఞ్ఞం, సఙ్ఘే దిన్నం మహప్ఫల”న్తి [సం॰ ని॰ ౧.౨౬౨; వి॰ వ॰ ౬౪౨, ౭౫౧].

“ఏసో హి సఙ్ఘో విపులో మహగ్గతో,
ఏసప్పమేయ్యో ఉదధీవ సాగరో;
ఏతే హి సేట్ఠా నరవీరసావకా [నరసీహసావకా (క॰)],
పభఙ్కరా ధమ్మముదీరయన్తి.

“తేసం సుదిన్నం సుహుతం సుయిట్ఠం,
యే సఙ్ఘముద్దిస్స దదన్తి దానం;
సా దక్ఖిణా సఙ్ఘగతా పతిట్ఠితా,
మహప్ఫలా లోకవిదూన వణ్ణితా.

“ఏతాదిసం యఞ్ఞమనుస్సరన్తా,

యే వేదజాతా విచరన్తి [విహరన్తి (సీ॰ క॰)] లోకే;

వినేయ్య మచ్ఛేరమలం సమూలం,

అనిన్దితా సగ్గముపేన్తి ఠాన”న్తి [వి॰ వ॰ ౬౪౩, ౭౩౪].

అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి సఙ్ఘస్స దిన్నం మహప్ఫలన్తి.

న వత్తబ్బం సఙ్ఘస్స దిన్నం మహప్ఫలన్తికథా నిట్ఠితా.

౧౭. సత్తరసమవగ్గో

(౧౭౫) ౧౦. న వత్తబ్బం బుద్ధస్సదిన్నం మహప్ఫలన్తికథా

౭౯౯. న వత్తబ్బం – “బుద్ధస్స దిన్నం మహప్ఫల”న్తి? ఆమన్తా. నను భగవా ద్విపదానం అగ్గో, ద్విపదానం సేట్ఠో, ద్విపదానం పమోక్ఖో, ద్విపదానం ఉత్తమో, ద్విపదానం పవరో అసమో అసమసమో అప్పటిసమో అప్పటిభాగో అప్పటిపుగ్గలోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి భగవా ద్విపదానం అగ్గో, ద్విపదానం సేట్ఠో, ద్విపదానం పమోక్ఖో, ద్విపదానం ఉత్తమో, ద్విపదానం పవరో అసమో అసమసమో అప్పటిసమో అప్పటిభాగో అప్పటిపుగ్గలో, తేన వత రే వత్తబ్బే – “బుద్ధస్స దిన్నం మహప్ఫల”న్తి.

న వత్తబ్బం – “బుద్ధస్స దిన్నం మహప్ఫల”న్తి? ఆమన్తా. అత్థి కోచి బుద్ధేన సమసమో – సీలేన సమాధినా పఞ్ఞాయాతి? నత్థి . హఞ్చి నత్థి కోచి బుద్ధేన సమసమో – సీలేన సమాధినా పఞ్ఞాయ, తేన వత రే వత్తబ్బే – “బుద్ధస్స దిన్నం మహప్ఫల”న్తి.

న వత్తబ్బం – “బుద్ధస్స దిన్నం మహప్ఫల”న్తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా –

“నయిమస్మిం వా లోకే పరస్మిం వా పన,

బుద్ధేన సేట్ఠో చ సమో చ విజ్జతి;

యమాహునేయ్యానం అగ్గతం గతో,

పుఞ్ఞత్థికానం విపులప్ఫలేసిన”న్తి [వి॰ వ॰ ౧౦౪౭].

అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి బుద్ధస్స దిన్నం మహప్ఫలన్తి.

న వత్తబ్బం బుద్ధస్స దిన్నం మహప్ఫలన్తికథా నిట్ఠితా.

౧౭. సత్తరసమవగ్గో

(౧౭౬) ౧౧. దక్ఖిణావిసుద్ధికథా

౮౦౦. దాయకతోవ దానం విసుజ్ఝతి, నో పటిగ్గాహకతోతి? ఆమన్తా. నను అత్థి కేచి పటిగ్గాహకా ఆహునేయ్యా పాహునేయ్యా దక్ఖిణేయ్యా అఞ్జలికరణీయా అనుత్తరం పుఞ్ఞక్ఖేత్తం లోకస్సాతి? ఆమన్తా . హఞ్చి అత్థి కేచి పటిగ్గాహకా ఆహునేయ్యా పాహునేయ్యా దక్ఖిణేయ్యా అఞ్జలికరణీయా అనుత్తరం పుఞ్ఞక్ఖేత్తం లోకస్స, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "దాయకతోవ దానం విసుజ్ఝతి, నో పటిగ్గాహకతో"తి.

దాయకతోవ దానం విసుజ్ఝతి, నో పటిగ్గాహకతోతి? ఆమన్తా . నను చత్తారో పురిసయుగా అట్ఠ పురిసపుగ్గలా దక్ఖిణేయ్యా వుత్తా భగవతాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి చత్తారో పురిసయుగా అట్ఠ పురిసపుగ్గలా దక్ఖిణేయ్యా వుత్తా భగవతా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "దాయకతోవ దానం విసుజ్ఝతి, నో పటిగ్గాహకతో"తి.

దాయకతోవ దానం విసుజ్ఝతి, నో పటిగ్గాహకతోతి? ఆమన్తా. నను అత్థి కేచి సోతాపన్నే దానం దత్వా దక్ఖిణం ఆరాధేన్తీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అత్థి కేచి సోతాపన్నే దానం దత్వా దక్ఖిణం ఆరాధేన్తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "దాయకతోవ దానం విసుజ్ఝతి, నో పటిగ్గాహకతో"తి.

నను అత్థి కేచి సకదాగామిస్స...పే.... అనాగామిస్స...పే.... అరహతో దానం దత్వా దక్ఖిణం ఆరాధేన్తీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అత్థి కేచి అరహతో దానం దత్వా దక్ఖిణం ఆరాధేన్తి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "దాయకతోవ దానం విసుజ్ఝతి, నో పటిగ్గాహకతో"తి.

౮౦౧. పటిగ్గాహకతో దానం విసుజ్ఝతీతి? ఆమన్తా. అఞ్ఞో అఞ్ఞస్స కారకో, పరకతం సుఖదుక్ఖం, అఞ్ఞో కరోతి అఞ్ఞో పటిసంవేదేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

దాయకతోవ దానం విసుజ్ఝతి, నో పటిగ్గాహకతోతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "చతస్సో ఖో ఇమా, ఆనన్ద, దక్ఖిణా విసుద్ధియో! కతమా చతస్సో? అత్థానన్ద, దక్ఖిణా దాయకతో విసుజ్ఝతి, నో పటిగ్గాహకతో; అత్థానన్ద, దక్ఖిణా పటిగ్గాహకతో విసుజ్ఝతి, నో దాయకతో ; అత్థానన్ద, దక్ఖిణా దాయకతో చేవ విసుజ్ఝతి పటిగ్గాహకతో చ; అత్థానన్ద, దక్ఖిణా నేవ దాయకతో విసుజ్ఝతి, నో పటిగ్గాహకతో. ఇమా ఖో, ఆనన్ద, చతస్సో దక్ఖిణా విసుద్ధియో"తి [మ॰ ని॰ ౩.౩౮౧]. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – "దాయకతోవ దానం విసుజ్ఝతి, నో పటిగ్గాహకతో"తి.

దక్ఖిణావిసుద్ధికథా నిట్ఠితా.

సత్తరసమవగ్గో.

తస్సుద్దానం –

అత్థి అరహతో పుఞ్ఞూపచయో, నత్థి అరహతో అకాలమచ్చు, సబ్బమిదం కమ్మతో, ఇన్ద్రియబద్ధఞ్ఞేవ దుక్ఖం, ఠపేత్వా అరియమగ్గం అవసేసా సఙ్ఖారా దుక్ఖా, సఙ్ఘో దక్ఖిణం పటిగ్గణ్హాతి, సఙ్ఘో దక్ఖిణం విసోధేతి, సఙ్ఘో భుఞ్జతి పివతి ఖాదతి సాయతి, సఙ్ఘస్స దిన్నం మహప్ఫలం, అత్థి దానం విసుద్ధియాతి [విసుజ్ఝతీతి (స్యా॰)].

౧౮. అట్ఠారసమవగ్గో

(౧౭౭) ౧. మనుస్సలోకకథా

౮౦౨. న వత్తబ్బం – “బుద్ధో భగవా మనుస్సలోకే అట్ఠాసీ”తి? ఆమన్తా. నను అత్థి బుద్ధవుత్థాని చేతియాని ఆరామవిహారగామనిగమనగరాని రట్ఠాని జనపదానీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అత్థి బుద్ధవుత్థాని చేతియాని ఆరామవిహారగామనిగమనగరాని రట్ఠాని జనపదాని, తేన వత రే వత్తబ్బే – “బుద్ధో భగవా మనుస్సలోకే అట్ఠాసీ”తి.

న వత్తబ్బం – “బుద్ధో భగవా మనుస్సలోకే అట్ఠాసీ”తి? ఆమన్తా. నను భగవా లుమ్బినియా జాతో, బోధియా మూలే అభిసమ్బుద్ధో, బారాణసియం భగవతా ధమ్మచక్కం పవత్తితం, చాపాలే చేతియే ఆయుసఙ్ఖారో ఓస్సట్ఠో, కుసినారాయం భగవా పరినిబ్బుతోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి భగవా లుమ్బినియా జాతో…పే.… కుసినారాయం భగవా పరినిబ్బుతో, తేన వత రే వత్తబ్బే – “బుద్ధో భగవా మనుస్సలోకే అట్ఠాసీ”తి.

న వత్తబ్బం – “బుద్ధో భగవా మనుస్సలోకే అట్ఠాసీ”తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “ఏకమిదాహం, భిక్ఖవే, సమయం ఉక్కట్ఠాయం విహరామి సుభగవనే సాలరాజమూలే”తి [దీ॰ ని॰ ౨.౬౧]; “ఏకమిదాహం, భిక్ఖవే, సమయం ఉరువేలాయం విహరామి అజపాలనిగ్రోధే పఠమాభిసమ్బుద్ధో”తి [అ॰ ని॰ ౪.౨౧]; “ఏకమిదాహం, భిక్ఖవే, సమయం రాజగహే విహరామి వేళువనే కళన్దకనివాపే”తి [దీ॰ ని॰ ౨.౧౮౦]; “ఏకమిదాహం, భిక్ఖవే, సమయం సావత్థియం విహరామి జేతవనే అనాథపిణ్డికస్స ఆరామే”తి ; “ఏకమిదాహం, భిక్ఖవే, సమయం వేసాలియం విహరామి మహావనే కూటాగారసాలాయ”న్తి [దీ॰ ని॰ ౩.౧౧]! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి బుద్ధో భగవా మనుస్సలోకే అట్ఠాసీతి.

౮౦౩. బుద్ధో భగవా మనుస్సలోకే అట్ఠాసీతి? ఆమన్తా. నను భగవా లోకే జాతో, లోకే సంవడ్ఢో, లోకం అభిభుయ్య విహరతి అనుపలిత్తో లోకేనాతి [అ॰ ని॰ ౪.౩౬]? ఆమన్తా. హఞ్చి భగవా లోకే జాతో, లోకే సంవడ్ఢో, లోకం అభిభుయ్య విహరతి అనుపలిత్తో లోకేన, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “బుద్ధో భగవా మనుస్సలోకే అట్ఠాసీ”తి.

మనుస్సలోకకథా నిట్ఠితా.

౧౮. అట్ఠారసమవగ్గో

(౧౭౮) ౨. ధమ్మదేసనాకథా

౮౦౪. న వత్తబ్బం – “బుద్ధేన భగవతా ధమ్మో దేసితో”తి? ఆమన్తా. కేన దేసితోతి? అభినిమ్మితేన దేసితోతి. అభినిమ్మితో జినో సత్థా సమ్మాసమ్బుద్ధో సబ్బఞ్ఞూ సబ్బదస్సావీ ధమ్మస్సామీ ధమ్మప్పటిసరణోతి? న హేవం వత్తబ్బే… పే॰….

న వత్తబ్బం – “బుద్ధేన భగవతా ధమ్మో దేసితో”తి? ఆమన్తా. కేన దేసితోతి? ఆయస్మతా ఆనన్దేన దేసితోతి. ఆయస్మా ఆనన్దో జినో సత్థా సమ్మాసమ్బుద్ధో సబ్బఞ్ఞూ సబ్బదస్సావీ ధమ్మస్సామీ ధమ్మప్పటిసరణోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

౮౦౫. న వత్తబ్బం – “బుద్ధేన భగవతా ధమ్మో దేసితో”తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “సంఖిత్తేనపి ఖో అహం, సారిపుత్త, ధమ్మం దేసేయ్యం; విత్థారేనపి ఖో అహం, సారిపుత్త, ధమ్మం దేసేయ్యం; సంఖిత్తవిత్థారేనపి ఖో అహం, సారిపుత్త, ధమ్మం దేసేయ్యం; అఞ్ఞాతారో చ దుల్లభా”తి [అ॰ ని॰ ౩.౩౩ సారిపుత్తసుత్తే]! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి బుద్ధేన భగవతా ధమ్మో దేసితోతి.

౮౦౬. న వత్తబ్బం – “బుద్ధేన భగవతా ధమ్మో దేసితో”తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “‘అభిఞ్ఞాయాహం, భిక్ఖవే, ధమ్మం దేసేమి, నో అనభిఞ్ఞాయ; సనిదానాహం, భిక్ఖవే, ధమ్మం దేసేమి, నో అనిదానం ; సప్పాటిహారియాహం, భిక్ఖవే, ధమ్మం దేసేమి, నో అప్పాటిహారియం; తస్స [యఞ్చస్స (సీ॰ పీ॰ క॰)] మయ్హం, భిక్ఖవే, అభిఞ్ఞాయ ధమ్మం దేసయతో నో అనభిఞ్ఞాయ, సనిదానం ధమ్మం దేసయతో నో అనిదానం, సప్పాటిహారియం ధమ్మం దేసయతో నో అప్పాటిహారియం కరణీయో ఓవాదో కరణీయా అనుసాసనీ; అలఞ్చ పన వో, భిక్ఖవే, తుట్ఠియా అలం అత్తమనతాయ అలం సోమనస్సాయ – సమ్మాసమ్బుద్ధో భగవా, స్వాక్ఖాతో ధమ్మో, సుప్పటిపన్నో సఙ్ఘో’తి. ఇమస్మిఞ్చ పన వేయ్యాకరణస్మిం భఞ్ఞమానే దససహస్సిలోకధాతు అకమ్పిత్థా”తి [అ॰ ని॰ ౩.౧౨౬]! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి బుద్ధేన భగవతా ధమ్మో దేసితోతి.

ధమ్మదేసనాకథా నిట్ఠితా.

౧౮. అట్ఠారసమవగ్గో

(౧౭౫) ౩. కరుణాకథా

౮౦౭. నత్థి బుద్ధస్స భగవతో కరుణాతి? ఆమన్తా. నత్థి బుద్ధస్స భగవతో మేత్తాతి ? న హేవం వత్తబ్బే…పే…. నత్థి బుద్ధస్స భగవతో కరుణాతి? ఆమన్తా. నత్థి బుద్ధస్స భగవతో ముదితా…పే…. ఉపేక్ఖాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

అత్థి బుద్ధస్స భగవతో మేత్తాతి? ఆమన్తా. అత్థి బుద్ధస్స భగవతో కరుణాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే…. అత్థి బుద్ధస్స భగవతో ముదితా…పే…. ఉపేక్ఖాతి? ఆమన్తా. అత్థి బుద్ధస్స భగవతో కరుణాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

నత్థి బుద్ధస్స భగవతో కరుణాతి? ఆమన్తా. భగవా అకారుణికోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే…. నను భగవా కారుణికో లోకహితో లోకానుకమ్పకో లోకత్థచరోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి భగవా కారుణికో లోకహితో లోకానుకమ్పకో లోకత్థచరో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “నత్థి బుద్ధస్స భగవతో కరుణా”తి…పే….

నత్థి బుద్ధస్స భగవతో కరుణాతి? ఆమన్తా. నను భగవా మహాకరుణాసమాపత్తిం సమాపజ్జీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి భగవా మహాకరుణాసమాపత్తిం సమాపజ్జి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “నత్థి బుద్ధస్స భగవతో కరుణా”తి.

౮౦౮. అత్థి బుద్ధస్స భగవతో కరుణాతి? ఆమన్తా. భగవా సరాగోతి? న హేవం వత్తబ్బే. తేన హి నత్థి బుద్ధస్స భగవతో కరుణాతి.

కరుణాకథా నిట్ఠితా.

౧౮. అట్ఠారసమవగ్గో

(౧౮౦) ౪. గన్ధజాతికథా

౮౦౯. బుద్ధస్స భగవతో ఉచ్చారపస్సావో అతివియ అఞ్ఞే గన్ధజాతే అధిగ్గణ్హాతీతి ? ఆమన్తా. భగవా గన్ధభోజీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... నను భగవా ఓదనకుమ్మాసం భుఞ్జతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి భగవా ఓదనకుమ్మాసం భుఞ్జతి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "బుద్ధస్స భగవతో ఉచ్చారపస్సావో అతివియ అఞ్ఞే గన్ధజాతే అధిగ్గణ్హాతీ"తి.

బుద్ధస్స భగవతో ఉచ్చారపస్సావో అతివియ అఞ్ఞే గన్ధజాతే అధిగ్గణ్హాతీతి? ఆమన్తా. అత్థి కేచి బుద్ధస్స భగవతో ఉచ్చారపస్సావం న్హాయన్తి విలిమ్పన్తి ఉచ్చాదేన్తి [ఉచ్చారేన్తి (సీ. పీ. క.)] పేళాయ పటిసామేన్తి కరణ్డాయ నిక్ఖిపన్తి ఆపణే పసారేన్తి, తేన చ గన్ధేన గన్ధకరణీయం కరోన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

గన్ధజాతికథా నిట్ఠితా.

౧౮. అట్ఠారసమవగ్గో

(౧౮౧) ౫. ఏకమగ్గకథా

౮౧౦. ఏకేన అరియమగ్గేన చత్తారి సామఞ్ఞఫలాని సచ్ఛికరోతీతి? ఆమన్తా. చతున్నం ఫస్సానం...పే.... చతున్నం సఞ్ఞానం సమోధానం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... ఏకేన అరియమగ్గేన చత్తారి సామఞ్ఞఫలాని సచ్ఛికరోతీతి? ఆమన్తా. సోతాపత్తిమగ్గేనాతి ? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సకదాగామి...పే.... అనాగామిమగ్గేనాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

కతమేన మగ్గేనాతి? అరహత్తమగ్గేనాతి. అరహత్తమగ్గేన సక్కాయదిట్ఠిం విచికిచ్ఛం సీలబ్బతపరామాసం జహాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అరహత్తమగ్గేన సక్కాయదిట్ఠిం విచికిచ్ఛం సీలబ్బతపరామాసం జహాతీతి? ఆమన్తా. నను తిణ్ణం సంయోజనానం పహానం సోతాపత్తిఫలం వుత్తం భగవతాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి తిణ్ణం సంయోజనానం పహానం సోతాపత్తిఫలం వుత్తం భగవతా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అరహత్తమగ్గేన సక్కాయదిట్ఠిం విచికిచ్ఛం సీలబ్బతపరామాసం జహాతీ"తి.

అరహత్తమగ్గేన ఓళారికం కామరాగం ఓళారికం బ్యాపాదం జహాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అరహత్తమగ్గేన ఓళారికం కామరాగం ఓళారికం బ్యాపాదం జహాతీతి? ఆమన్తా. నను కామరాగబ్యాపాదానం తనుభావం సకదాగామిఫలం

వుత్తం భగవతాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి కామరాగబ్యాపాదానం తనుభావం సకదాగామిఫలం వుత్తం భగవతా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అరహత్తమగ్గేన ఓళారికం కామరాగం ఓళారికం బ్యాపాదం జహతీ”తి.

అరహత్తమగ్గేన అణుసహగతం కామరాగం అణుసహగతం బ్యాపాదం జహతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే…. అరహత్తమగ్గేన అణుసహగతం కామరాగం అణుసహగతం బ్యాపాదం జహతీతి? ఆమన్తా . నను కామరాగబ్యాపాదానం అనవసేసప్పహానం అనాగామిఫలం వుత్తం భగవతాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి కామరాగబ్యాపాదానం అనవసేసప్పహానం అనాగామిఫలం వుత్తం భగవతా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అరహత్తమగ్గేన అణుసహగతం కామరాగం అణుసహగతం బ్యాపాదం జహతీ”తి.

౮౧౧. న వత్తబ్బం – “ఏకేన అరియమగ్గేన చత్తారి సామఞ్ఞఫలాని సచ్ఛికరోతీ”తి? ఆమన్తా. భగవతా సోతాపత్తిమగ్గో భావితోతి? ఆమన్తా . భగవా సోతాపన్నోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే…. భగవతా సకదాగామి…పే…. అనాగామిమగ్గో భావితోతి? ఆమన్తా. భగవా అనాగామీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

౮౧౨. భగవా ఏకేన అరియమగ్గేన చత్తారి సామఞ్ఞఫలాని సచ్ఛికరోతి, సావకా చతూహి అరియమగ్గేహి చత్తారి సామఞ్ఞఫలాని సచ్ఛికరోన్తీతి? ఆమన్తా. సావకా బుద్ధస్స భగవతో అదిట్ఠం దక్ఖన్తి అనధిగతం అధిగచ్ఛన్తి అసచ్ఛికతం సచ్ఛికరోన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

ఏకమగ్గకథా నిట్ఠితా.

౧౮. అట్ఠారసమవగ్గో

(౧౮౨) ౬. ఝానసఙ్కన్తికథా

౮౧౩. ఝానా ఝానం సఙ్కమతీతి? ఆమన్తా. పఠమా ఝానా తతియం ఝానం సఙ్కమతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే…. ఝానా ఝానం సఙ్కమతీతి? ఆమన్తా. దుతియా ఝానా చతుత్థం ఝానం సఙ్కమతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

పఠమా ఝానా దుతియం ఝానం సఙ్కమతీతి? ఆమన్తా. యా పఠమస్స ఝానస్స ఉప్పాదాయ ఆవట్టనా…పే…. పణిధి, సావ దుతియస్స ఝానస్స ఉప్పాదాయ ఆవట్టనా…పే…. పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

పఠమా ఝానా దుతియం ఝానం సఙ్కమతి, న వత్తబ్బం – “యా పఠమస్స ఝానస్స ఉప్పాదాయ ఆవట్టనా…పే…. పణిధి, సావ దుతియస్స ఝానస్స ఉప్పాదాయ ఆవట్టనా…పే…. పణిధీ”తి? ఆమన్తా. దుతియం ఝానం అనావట్టేన్తస్స ఉప్పజ్జతి…పే…. అప్పణిదహన్తస్స ఉప్పజ్జతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే…. నను దుతియం ఝానం ఆవట్టేన్తస్స ఉప్పజ్జతి…పే…. పణిదహన్తస్స ఉప్పజ్జతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి దుతియం ఝానం ఆవట్టేన్తస్స ఉప్పజ్జతి…పే…. పణిదహన్తస్స ఉప్పజ్జతి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “పఠమా ఝానా దుతియం ఝానం సఙ్కమతీ”తి…పే….

పఠమా ఝానా దుతియం ఝానం సఙ్కమతీతి? ఆమన్తా. పఠమం ఝానం కామే ఆదీనవతో మనసికరోతో ఉప్పజ్జతీతి? ఆమన్తా. దుతియం ఝానం కామే ఆదీనవతో మనసికరోతో ఉప్పజ్జతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.….

పఠమం ఝానం సవితక్కం సవిచారన్తి? ఆమన్తా . దుతియం ఝానం సవితక్కం సవిచారన్తి? న హేవం వత్తబ్బే… పే.… పఠమా ఝానా దుతియం ఝానం సఙ్కమతీతి? ఆమన్తా. తఞ్ఞేవ పఠమం ఝానం తం దుతియం ఝానన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.….

౮౧౪. దుతియా ఝానా తతియం ఝానం సఙ్కమతీతి? ఆమన్తా. యా దుతియస్స ఝానస్స ఉప్పాదాయ ఆవట్టనా…పే.… పణిధి, సావ తతియస్స ఝానస్స ఉప్పాదాయ ఆవట్టనా…పే.… పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.….

దుతియా ఝానా తతియం ఝానం సఙ్కమతి, న వత్తబ్బం – “యా దుతియస్స ఝానస్స ఉప్పాదాయ ఆవట్టనా… పే.… పణిధి, సావ తతియస్స ఝానస్స ఉప్పాదాయ ఆవట్టనా…పే.… పణిధీ”తి? ఆమన్తా . తతియం ఝానం అనావట్టేన్తస్స ఉప్పజ్జతి…పే.… అప్పణిదహన్తస్స ఉప్పజ్జతీతి? న హేవం వత్తబ్బే …పే.… నను తతియం ఝానం ఆవట్టేన్తస్స ఉప్పజ్జతి…పే.… పణిదహన్తస్స ఉప్పజ్జతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి తతియం ఝానం ఆవట్టేన్తస్స ఉప్పజ్జతి…పే.… పణిదహన్తస్స ఉప్పజ్జతి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “దుతియా ఝానా తతియం ఝానం సఙ్కమతీ”తి.

దుతియా ఝానా తతియం ఝానం సఙ్కమతీతి? ఆమన్తా. దుతియం ఝానం వితక్కవిచారే ఆదీనవతో మనసికరోతో ఉప్పజ్జతీతి? ఆమన్తా. తతియం ఝానం వితక్కవిచారే ఆదీనవతో మనసికరోతో ఉప్పజ్జతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.….

దుతియం ఝానం సప్పీతికన్తి? ఆమన్తా. తతియం ఝానం సప్పీతికన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… దుతియా ఝానా తతియం ఝానం సఙ్కమతీతి? ఆమన్తా. తఞ్ఞేవ దుతియం ఝానం తం తతియం ఝానన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.….

౮౧౫. తతియా ఝానా చతుత్థం ఝానం సఙ్కమతీతి? ఆమన్తా. యా తతియస్స ఝానస్స ఉప్పాదాయ ఆవట్టనా… పే.… పణిధి, సావ చతుత్థస్స ఝానస్స ఉప్పాదాయ ఆవట్టనా…పే.… పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.….

తతియా ఝానా చతుత్థం ఝానం సఙ్కమతి, న వత్తబ్బం – “యా తతియస్స ఝానస్స ఉప్పాదాయ ఆవట్టనా… పే.… పణిధి, సావ చతుత్థస్స ఝానస్స ఉప్పాదాయ ఆవట్టనా…పే.… పణిధీ”తి? ఆమన్తా. చతుత్థం ఝానం అనావట్టేన్తస్స ఉప్పజ్జతి…పే.… అప్పణిదహన్తస్స ఉప్పజ్జతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… నను చతుత్థం ఝానం ఆవట్టేన్తస్స ఉప్పజ్జతి… పే.… పణిదహన్తస్స ఉప్పజ్జతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి చతుత్థం ఝానం ఆవట్టేన్తస్స ఉప్పజ్జతి…పే.… పణిదహన్తస్స ఉప్పజ్జతి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “తతియా ఝానా చతుత్థం ఝానం సఙ్కమతీ”తి.

తతియా ఝానా చతుత్థం ఝానం సఙ్కమతీతి? ఆమన్తా. తతియం ఝానం పీతిం ఆదీనవతో మనసికరోతో ఉప్పజ్జతీతి? ఆమన్తా. చతుత్థం ఝానం పీతిం ఆదీనవతో మనసికరోతో ఉప్పజ్జతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.….

తతియం ఝానం సుఖసహగతన్తి? ఆమన్తా. చతుత్థం ఝానం సుఖసహగతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... తతియా ఝానా చతుత్థం ఝానం సఙ్కమతీతి? ఆమన్తా. తఞ్ఞేవ తతియం ఝానం తం చతుత్థం ఝానన్తి? న హేవం వత్తబ్బే... పే.....

౮౧౬. న వత్తబ్బం – "ఝానా ఝానం సఙ్కమతీ"తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "ఇధ, భిక్ఖవే, భిక్ఖు వివిచ్చేవ కామేహి...పే.... చతుత్థం ఝానం ఉపసమ్పజ్జ విహరతీ"తి [అ॰ ని॰ ౨.౧౩; ౪.౧౬౩]! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి ఝానా ఝానం సఙ్కమతీతి.

ఝానసఙ్కన్తికథా నిట్ఠితా.

౧౮. అట్ఠారసమవగ్గో

(౧౮౩) ౭. ఝానన్తరికకథా

౮౧౭. అత్థి ఝానన్తరికాతి? ఆమన్తా. అత్థి ఫస్సన్తరికా...పే.... అత్థి సఞ్ఞన్తరికాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

అత్థి ఝానన్తరికాతి? ఆమన్తా. దుతియస్స చ ఝానస్స తతియస్స చ ఝానస్స అన్తరే అత్థి ఝానన్తరికాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

అత్థి ఝానన్తరికాతి? ఆమన్తా. తతియస్స చ ఝానస్స చతుత్థస్స చ ఝానస్స అన్తరే అత్థి ఝానన్తరికాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

దుతియస్స చ ఝానస్స తతియస్స చ ఝానస్స అన్తరే నత్థి ఝానన్తరికాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి దుతియస్స చ ఝానస్స తతియస్స చ ఝానస్స అన్తరే నత్థి ఝానన్తరికా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అత్థి ఝానన్తరికా"తి.

తతియస్స చ ఝానస్స చతుత్థస్స చ ఝానస్స అన్తరే నత్థి ఝానన్తరికాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి తతియస్స చ ఝానస్స చతుత్థస్స చ ఝానస్స అన్తరే నత్థి ఝానన్తరికా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అత్థి ఝానన్తరికా"తి.

౮౧౮. పఠమస్స చ ఝానస్స దుతియస్స చ ఝానస్స అన్తరే అత్థి ఝానన్తరికాతి? ఆమన్తా. దుతియస్స చ ఝానస్స తతియస్స చ ఝానస్స అన్తరే అత్థి ఝానన్తరికాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

పఠమస్స చ ఝానస్స దుతియస్స చ ఝానస్స అన్తరే అత్థి ఝానన్తరికాతి? ఆమన్తా. తతియస్స చ ఝానస్స చతుత్థస్స చ ఝానస్స అన్తరే అత్థి ఝానన్తరికాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

దుతియస్స చ ఝానస్స తతియస్స చ ఝానస్స అన్తరే నత్థి ఝానన్తరికాతి? ఆమన్తా. పఠమస్స చ ఝానస్స దుతియస్స చ ఝానస్స అన్తరే నత్థి ఝానన్తరికాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

తతియస్స చ ఝానస్స చతుత్థస్స చ ఝానస్స అన్తరే నత్థి ఝానన్తరికాతి? ఆమన్తా. పఠమస్స చ ఝానస్స దుతియస్స చ ఝానస్స అన్తరే నత్థి ఝానన్తరికాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౮౧౯. అవితక్కో విచారమత్తో సమాధి ఝానన్తరికాతి? ఆమన్తా. సవితక్కో సవిచారో సమాధి ఝానన్తరికాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అవితక్కో విచారమత్తో సమాధి ఝానన్తరికాతి? ఆమన్తా. అవితక్కో అవిచారో సమాధి ఝానన్తరికాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

సవితక్కో సవిచారో సమాధి న ఝానన్తరికాతి? ఆమన్తా. అవితక్కో విచారమత్తో సమాధి న ఝానన్తరికాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

అవితక్కో అవిచారో సమాధి న ఝానన్తరికాతి? ఆమన్తా. అవితక్కో విచారమత్తో సమాధి న ఝానన్తరికాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౮౨౦. ద్విన్నం ఝానానం పటుప్పన్నానమన్తరే అవితక్కో విచారమత్తో సమాధీతి? ఆమన్తా. నను అవితక్కే విచారమత్తే సమాధిమ్హి వత్తమానే పఠమం ఝానం నిరుద్ధం దుతియం ఝానం పటుప్పన్నన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి అవితక్కే విచారమత్తే సమాధిమ్హి వత్తమానే పఠమం ఝానం నిరుద్ధం దుతియం ఝానం పటుప్పన్నం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "ద్విన్నం ఝానానం పటుప్పన్నానమన్తరే అవితక్కో విచారమత్తో సమాధి ఝానన్తరికాతి.

౮౨౧. అవితక్కో విచారమత్తో సమాధి న ఝానన్తరికాతి? ఆమన్తా. అవితక్కో విచారమత్తో సమాధి పఠమం ఝానం… పే॰… దుతియం ఝానం…పే॰… తతియం ఝానం…పే॰… చతుత్థం ఝానన్తి? న హేవం వత్తబ్బే. తేన హి అవితక్కో విచారమత్తో సమాధి ఝానన్తరికాతి.

౮౨౨. అవితక్కో విచారమత్తో సమాధి ఝానన్తరికాతి? ఆమన్తా. నను తయో సమాధీ వుత్తా భగవతా – సవితక్కో సవిచారో సమాధి, అవితక్కో విచారమత్తో సమాధి, అవితక్కో అవిచారో సమాధీతి [దీ॰ ని॰ ౩.౩౦౫, ౩౫౩]? ఆమన్తా. హఞ్చి తయో సమాధీ వుత్తా భగవతా – సవితక్కో…పే॰… అవిచారో సమాధి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అవితక్కో విచారమత్తో సమాధి ఝానన్తరికా"తి.

ఝానన్తరికకథా నిట్ఠితా.

౧౮. అట్ఠారసమవగ్గో

(౧౮౪) ౮. సద్దం సుణాతీతికథా

౮౨౩. సమాపన్నో సద్దం సుణాతీతి? ఆమన్తా. సమాపన్నో చక్ఖునా రూపం పస్సతి...పే.... సోతేన...పే.... ఘానేన...పే.... జివ్హాయ...పే.... కాయేన ఫోట్ఠబ్బం ఫుసతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

సమాపన్నో సద్దం సుణాతీతి? ఆమన్తా. సోతవిఞ్ఞాణసమఙ్గీ సమాపన్నోతి? న హేవం వత్తబ్బే. నను సమాధి మనోవిఞ్ఞాణసమఙ్గిస్సాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి సమాధి మనోవిఞ్ఞాణసమఙ్గిస్స, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "సమాపన్నో సద్దం సుణాతీ"తి.

సమాధి మనోవిఞ్ఞాణసమఙ్గిస్స, సోతవిఞ్ఞాణసమఙ్గీ సద్దం సుణాతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి సమాధి మనోవిఞ్ఞాణసమఙ్గిస్స, సోతవిఞ్ఞాణసమఙ్గీ సద్దం సుణాతి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "సమాపన్నో సద్దం సుణాతీ"తి . సమాధి మనోవిఞ్ఞాణసమఙ్గిస్స, సోతవిఞ్ఞాణసమఙ్గీ సద్దం సుణాతీతి? ఆమన్తా. ద్విన్నం ఫస్సానం...పే.... ద్విన్నం చిత్తానం సమోధానం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౮౨౪. న వత్తబ్బం – "సమాపన్నో సద్దం సుణాతీ"తి? ఆమన్తా. నను పఠమస్స ఝానస్స సద్దో కణ్టకో వుత్తో భగవతాతి? ఆమన్తా . హఞ్చి పఠమస్స ఝానస్స సద్దో కణ్టకో వుత్తో భగవతా, తేన వత రే వత్తబ్బే – "సమాపన్నో సద్దం సుణాతీ"తి.

౮౨౫. పఠమస్స ఝానస్స సద్దో కణ్టకో వుత్తో భగవతాతి, సమాపన్నో సద్దం సుణాతీతి? ఆమన్తా. దుతియస్స ఝానస్స వితక్కో విచారో కణ్టకో వుత్తో భగవతా, అత్థి తస్స వితక్కవిచారాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

పఠమస్స ఝానస్స సద్దో కణ్టకో వుత్తో భగవతాతి, సమాపన్నో సద్దం సుణాతీతి? ఆమన్తా. తతియస్స ఝానస్స పీతి కణ్టకో...పే.... చతుత్థస్స ఝానస్స అస్సాసపస్సాసో కణ్టకో ... ఆకాసానఞ్చాయతనం సమాపన్నస్స రూపసఞ్ఞా కణ్టకో... విఞ్ఞాణఞ్చాయతనం సమాపన్నస్స ఆకాసానఞ్చాయతనసఞ్ఞా కణ్టకో... ఆకిఞ్చఞ్ఞాయతనం సమాపన్నస్స విఞ్ఞాణఞ్చాయతనసఞ్ఞా కణ్టకో... నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాయతనం సమాపన్నస్స ఆకిఞ్చఞ్ఞాయతనసఞ్ఞా కణ్టకో... సఞ్ఞావేదయితనిరోధం సమాపన్నస్స సఞ్ఞా చ వేదనా చ కణ్టకో వుత్తో భగవతా, అత్థి తస్స సఞ్ఞా చ వేదనా చాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

సద్దం సుణాతీతికథా నిట్ఠితా.

౧౮. అట్ఠారసమవగ్గో

(౧౮౫) ౯. చక్ఖునా రూపం పస్సతీతికథా

౮౨౬. చక్ఖునా రూపం పస్సతీతి? ఆమన్తా. రూపేన రూపం పస్సతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... రూపేన రూపం పస్సతీతి? ఆమన్తా. రూపేన రూపం పటివిజానాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... రూపేన రూపం పటివిజానాతీతి? ఆమన్తా. రూపం మనోవిఞ్ఞాణన్తి ? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... చక్ఖునా రూపం పస్సతీతి? ఆమన్తా. అత్థి చక్ఖుస్స ఆవట్టనా...పే....

పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… నను నత్థి చక్ఖుస్స ఆవట్టనా…పే॰… పణిధీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి నత్థి చక్ఖుస్స ఆవట్టనా…పే॰… పణిధి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – ''చక్ఖునా రూపం పస్సతీ''తి.

సోతేన సద్దం సుణాతీతి…పే॰… ఘానేన గన్ధం ఘాయతీతి…పే॰… జివ్హాయ రసం సాయతీతి…పే॰… కాయేన ఫోట్ఠబ్బం ఫుసతీతి? ఆమన్తా. రూపేన రూపం ఫుసతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

రూపేన రూపం ఫుసతీతి? ఆమన్తా. రూపేన రూపం పటివిజానాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… రూపేన రూపం పటివిజానాతీతి? ఆమన్తా. రూపం మనోవిఞ్ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే …పే॰… కాయేన ఫోట్ఠబ్బం ఫుసతీతి? ఆమన్తా. అత్థి కాయస్స ఆవట్టనా…పే॰… పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… నను నత్థి కాయస్స ఆవట్టనా…పే॰… పణిధీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి నత్థి కాయస్స ఆవట్టనా…పే॰… పణిధి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – ''కాయేన ఫోట్ఠబ్బం ఫుసతీ''తి…పే॰….

౮౨౭. న వత్తబ్బం – ''చక్ఖునా రూపం పస్సతీ''తి…పే॰… ''కాయేన ఫోట్ఠబ్బం ఫుసతీ''తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – ''ఇధ, భిక్ఖవే, భిక్ఖు చక్ఖునా రూపం పస్సతి…పే॰… కాయేన ఫోట్ఠబ్బం ఫుసతీ''తి [మ॰ ని॰ ౧.౩౪౯; అ॰ ని॰ ౪.౩౭ (అట్ఠకథా పస్సితబ్బా)]! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి చక్ఖునా రూపం పస్సతి…పే॰… కాయేన ఫోట్ఠబ్బం ఫుసతీతి.

చక్ఖునా రూపం పస్సతీతికథా నిట్ఠితా.

అట్ఠారసమవగ్గో.

తస్సుద్దానం –

బుద్ధో భగవా మనుస్సలోకే అట్ఠాసి, బుద్ధేన భగవతా ధమ్మో దేసితో, నత్థి బుద్ధస్స భగవతో కరుణా, బుద్ధస్స భగవతో ఉచ్చారపస్సావో అతివియ అఞ్ఞే గన్ధజాతే అధిగ్గణ్హాతి, ఏకేన అరియమగ్గేన చత్తారి సామఞ్ఞఫలాని సచ్ఛికరోతి, ఝానా ఝానం సఙ్కమతి, అత్థి ఝానన్తరికా, సమాపన్నో సద్దం సుణాతి, చక్ఖునా రూపం పస్సతి కాయేన ఫోట్ఠబ్బం ఫుసతి.

౧౯. ఏకూనవీసతిమవగ్గో

(౧౮౬) ౧. కిలేసజహనకథా

౮౨౮. అతీతే కిలేసే జహతీతి? ఆమన్తా. నిరుద్ధం నిరోధేతి, విగతం విగమేతి, ఖీణం ఖేపేతి, అత్థఙ్గతం అత్థఙ్గమేతి, అబ్భత్థఙ్గతం అబ్భత్థఙ్గమేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే… అతీతే కిలేసే జహతీతి? ఆమన్తా. నను అతీతం నిరుద్ధన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి అతీతం నిరుద్ధం , నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అతీతే కిలేసే జహతీ”తి. అతీతే కిలేసే జహతీతి? ఆమన్తా. నను అతీతం నత్థీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అతీతం నత్థి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అతీతే కిలేసే జహతీ”తి.

౮౨౯. అనాగతే కిలేసే జహతీతి? ఆమన్తా. అజాతం అజనేతి, అసఞ్జాతం అసఞ్జనేతి, అనిబ్బత్తం అనిబ్బత్తేతి, అపాతుభూతం అపాతుభావేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే… అనాగతే కిలేసే జహతీతి? ఆమన్తా. నను అనాగతం అజాతన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి అనాగతం అజాతం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అనాగతే కిలేసే జహతీ”తి . అనాగతే కిలేసే జహతీతి? ఆమన్తా. నను అనాగతం నత్థీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అనాగతం నత్థి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అనాగతే కిలేసే జహతీ”తి.

౮౩౦. పచ్చుప్పన్నే కిలేసే జహతీతి? ఆమన్తా. రత్తో రాగం జహతి, దుట్ఠో దోసం జహతి, మూళ్హో మోహం జహతి, కిలిట్ఠో కిలేసే జహతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే… రాగేన రాగం జహతి, దోసేన దోసం జహతి, మోహేన మోహం జహతి, కిలేసేహి కిలేసే జహతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

రాగో చిత్తసమ్పయుత్తో, మగ్గో చిత్తసమ్పయుత్తోతి? ఆమన్తా. ద్విన్నం చిత్తానం సమోధానం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

రాగో అకుసలో, మగ్గో కుసలోతి? ఆమన్తా. కుసలాకుసలా సావజ్జానవజ్జా హీనపణీతా కణ్హసుక్కసప్పటిభాగా ధమ్మా సమ్ముఖీభావం ఆగచ్ఛన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే….

కుసలాకుసలా సావజ్జానవజ్జా హీనపణీతా కణ్హసుక్కసప్పటిభాగా ధమ్మా సమ్ముఖీభావం ఆగచ్ఛన్తీతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “చత్తారిమాని, భిక్ఖవే, సువిదూరవిదూరాని! కతమాని చత్తారి? నభఞ్చ, భిక్ఖవే, పథవీ చ – ఇదం పఠమం సువిదూరవిదూరం…పే… తస్మా సతం ధమ్మో అసబ్భి ఆరకా”తి. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – “కుసలాకుసలా…పే… సమ్ముఖీభావం ఆగచ్ఛన్తీ”తి.

౮౩౧. న వత్తబ్బం – “అతీతే కిలేసే జహతి, అనాగతే కిలేసే జహతి, పచ్చుప్పన్నే కిలేసే జహతీ”తి? ఆమన్తా. నత్థి కిలేసే జహతీతి ? న హేవం వత్తబ్బే…పే… తేన హి అతీతే కిలేసే జహతి, అనాగతే కిలేసే జహతి, పచ్చుప్పన్నే కిలేసే జహతీతి.

కిలేసజహనకథా నిట్ఠితా.

౧౯. ఏకూనవీసతిమవగ్గో

(౧౮౭) ౨. సుఞ్ఞతాకథా

౮౩౨. సుఞ్ఞతా సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నాతి? ఆమన్తా. అనిమిత్తం సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… సుఞ్ఞతా సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నాతి? ఆమన్తా. అప్పణిహితో సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అనిమిత్తం న వత్తబ్బం – "సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్న"న్తి? ఆమన్తా. సుఞ్ఞతా న వత్తబ్బా – "సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నా"తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అప్పణిహితో న వత్తబ్బో – "సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నో"తి? ఆమన్తా. సుఞ్ఞతా న వత్తబ్బా – "సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నా"తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

సుఞ్ఞతా సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నాతి? ఆమన్తా. సఙ్ఖారక్ఖన్ధో న అనిచ్చో న సఙ్ఖతో న పటిచ్చసముప్పన్నో న ఖయధమ్మో న వయధమ్మో న విరాగధమ్మో న నిరోధధమ్మో న విపరిణామధమ్మోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… నను సఙ్ఖారక్ఖన్ధో అనిచ్చో సఙ్ఖతో పటిచ్చసముప్పన్నో ఖయధమ్మో వయధమ్మో విరాగధమ్మో నిరోధధమ్మో విపరిణామధమ్మోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి సఙ్ఖారక్ఖన్ధో అనిచ్చో…పే॰… విపరిణామధమ్మో , నో చ వత రే వత్తబ్బే – "సుఞ్ఞతా సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నా"తి.

౮౩౩. రూపక్ఖన్ధస్స సుఞ్ఞతా సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నాతి? ఆమన్తా. సఙ్ఖారక్ఖన్ధస్స సుఞ్ఞతా రూపక్ఖన్ధపరియాపన్నాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… వేదనాక్ఖన్ధస్స…పే॰… సఞ్ఞాక్ఖన్ధస్స… విఞ్ఞాణక్ఖన్ధస్స సుఞ్ఞతా సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నాతి? ఆమన్తా. సఙ్ఖారక్ఖన్ధస్స సుఞ్ఞతా విఞ్ఞాణక్ఖన్ధపరియాపన్నాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

సఙ్ఖారక్ఖన్ధస్స సుఞ్ఞతా న వత్తబ్బా – "రూపక్ఖన్ధపరియాపన్నా"తి? ఆమన్తా. రూపక్ఖన్ధస్స సుఞ్ఞతా న వత్తబ్బా – "సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నా"తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… సఙ్ఖారక్ఖన్ధస్స సుఞ్ఞతా న వత్తబ్బా – "వేదనాక్ఖన్ధపరియాపన్నా… పే॰… సఞ్ఞాక్ఖన్ధపరియాపన్నా… విఞ్ఞాణక్ఖన్ధపరియాపన్నా"తి? ఆమన్తా. విఞ్ఞాణక్ఖన్ధస్స సుఞ్ఞతా న వత్తబ్బా – "సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నా"తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౮౩౪. న వత్తబ్బం – సుఞ్ఞతా సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నా"తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "సుఞ్ఞమిదం, భిక్ఖవే, సఙ్ఖారా అత్తేన వా అత్తనియేన వా"తి [మ॰ ని॰ ౩.౬౯ ఆనేఞ్జసప్పాయే]! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి సుఞ్ఞతా సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నాతి.

సుఞ్ఞతాకథా నిట్ఠితా.

౧౯. ఏకూనవీసతిమవగ్గో

(౧౮౮) ౩ సామఞ్ఞఫలకథా

౮౩౫. సామఞ్ఞఫలం అసఙ్ఖతన్తి? ఆమన్తా. నిబ్బానం తాణం లేణం సరణం పరాయణం అచ్చుతం అమతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సామఞ్ఞఫలం అసఙ్ఖతం, నిబ్బానం అసఙ్ఖతన్తి? ఆమన్తా. ద్వే అసఙ్ఖతానీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... ద్వే అసఙ్ఖతానీతి? ఆమన్తా. ద్వే తాణాని...పే.... అన్తరికా వాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౮౩౬. సామఞ్ఞఫలం అసఙ్ఖతన్తి? ఆమన్తా. సామఞ్ఞం అసఙ్ఖతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే ...పే.... సామఞ్ఞం సఙ్ఖతన్తి? ఆమన్తా. సామఞ్ఞఫలం సఙ్ఖతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

సోతాపత్తిఫలం అసఙ్ఖతన్తి? ఆమన్తా. సోతాపత్తిమగ్గో అసఙ్ఖతోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సోతాపత్తిమగ్గో సఙ్ఖతోతి? ఆమన్తా. సోతాపత్తిఫలం సఙ్ఖతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

సకదాగామిఫలం...పే.... అనాగామిఫలం...పే.... అరహత్తఫలం అసఙ్ఖతన్తి? ఆమన్తా. అరహత్తమగ్గో అసఙ్ఖతోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అరహత్తమగ్గో సఙ్ఖతోతి? ఆమన్తా. అరహత్తఫలం సఙ్ఖతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

సోతాపత్తిఫలం అసఙ్ఖతం, సకదాగామిఫలం...పే.... అనాగామిఫలం ...పే.... అరహత్తఫలం అసఙ్ఖతం, నిబ్బానం అసఙ్ఖతన్తి? ఆమన్తా. పఞ్చ అసఙ్ఖతానీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... పఞ్చ అసఙ్ఖతానీతి? ఆమన్తా. పఞ్చ తాణాని...పే.... అన్తరికా వాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

సామఞ్ఞఫలకథా నిట్ఠితా.

౧౯. ఏకూనవీసతిమవగ్గో

(౧౮౯) ౪. పత్తికథా

౮౩౭. పత్తి అసఙ్ఖతాతి? ఆమన్తా. నిబ్బానం తాణం లేణం సరణం పరాయణం అచ్చుతం అమతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... పత్తి అసఙ్ఖతా, నిబ్బానం అసఙ్ఖతన్తి? ఆమన్తా. ద్వే అసఙ్ఖతానీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... ద్వే అసఙ్ఖతానీతి? ఆమన్తా. ద్వే తాణాని...పే.... అన్తరికా వాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౮౩౮. చీవరస్స పత్తి అసఙ్ఖతాతి? ఆమన్తా. నిబ్బానం...పే.... అమతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... చీవరస్స పత్తి అసఙ్ఖతా, నిబ్బానం అసఙ్ఖతన్తి? ఆమన్తా. ద్వే అసఙ్ఖతానీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... ద్వే అసఙ్ఖతానీతి? ఆమన్తా. ద్వే తాణాని...పే.... అన్తరికా వాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... పిణ్డపాతస్స...పే.... సేనాసనస్స...పే.... గిలానపచ్చయభేసజ్జపరిక్ఖారస్స పత్తి అసఙ్ఖతాతి? ఆమన్తా. నిబ్బానం...పే.... అచ్చుతం అమతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే... పే.... గిలానపచ్చయభేసజ్జపరిక్ఖారస్స పత్తి అసఙ్ఖతా, నిబ్బానం అసఙ్ఖతన్తి? ఆమన్తా. ద్వే అసఙ్ఖతానీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... ద్వే అసఙ్ఖతానీతి? ఆమన్తా. ద్వే తాణాని...పే.... అన్తరికా వాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

చీవరస్స పత్తి అసఙ్ఖతా...పే.... పిణ్డపాతస్స...పే.... సేనాసనస్స...పే.... గిలానపచ్చయభేసజ్జపరిక్ఖారస్స పత్తి అసఙ్ఖతా, నిబ్బానం అసఙ్ఖతన్తి? ఆమన్తా. పఞ్చ అసఙ్ఖతానీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... పఞ్చ అసఙ్ఖతానీతి? ఆమన్తా. పఞ్చ తాణాని...పే.... అన్తరికా వాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౮౩౯. పఠమస్స ఝానస్స పత్తి అసఙ్ఖతా (ఏవం సబ్బం విత్థారేతబ్బం) దుతియస్స ఝానస్స... తతియస్స ఝానస్స... చతుత్థస్స ఝానస్స... ఆకాసానఞ్చాయతనస్స... విఞ్ఞాణఞ్చాయతనస్స... ఆకిఞ్చఞ్ఞాయతనస్స... నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాయతనస్స... సోతాపత్తిమగ్గస్స... సోతాపత్తిఫలస్స... సకదాగామిమగ్గస్స... సకదాగామిఫలస్స... అనాగామిమగ్గస్స... అనాగామిఫలస్స... అరహత్తమగ్గస్స... అరహత్తఫలస్స పత్తి అసఙ్ఖతాతి? ఆమన్తా. నిబ్బానం...పే.... అచ్చుతం అమతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అరహత్తఫలస్స పత్తి అసఙ్ఖతా, నిబ్బానం అసఙ్ఖతన్తి? ఆమన్తా . ద్వే అసఙ్ఖతానీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... ద్వే అసఙ్ఖతానీతి? ఆమన్తా. ద్వే తాణాని...పే.... అన్తరికా వాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

సోతాపత్తిమగ్గస్స పత్తి అసఙ్ఖతా... సోతాపత్తిఫలస్స పత్తి అసఙ్ఖతా... అరహత్తమగ్గస్స పత్తి అసఙ్ఖతా... అరహత్తఫలస్స పత్తి అసఙ్ఖతా... నిబ్బానం అసఙ్ఖతన్తి? ఆమన్తా. నవ అసఙ్ఖతానీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... నవ అసఙ్ఖతానీతి? ఆమన్తా. నవ తాణాని...పే.... అన్తరికా వాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౮౪౦. న వత్తబ్బం – పత్తి అసఙ్ఖతాతి? ఆమన్తా. పత్తి రూపం ... వేదనా... సఞ్ఞా... సఙ్ఖారా... విఞ్ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే. తేన హి పత్తి అసఙ్ఖతాతి.

పత్తికథా నిట్ఠితా.

౧౯. ఏకూనవీసతిమవగ్గో

(౧౮౦) ౫. తథతాకథా

౮౪౧. సబ్బధమ్మానం తథతా అసఙ్ఖతాతి? ఆమన్తా. నిబ్బానం...పే.... అమతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సబ్బధమ్మానం తథతా అసఙ్ఖతా, నిబ్బానం అసఙ్ఖతన్తి ? ఆమన్తా. ద్వే అసఙ్ఖతానీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... ద్వే అసఙ్ఖతానీతి? ఆమన్తా. ద్వే తాణాని...పే.... అన్తరికా వాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౮౪౨. రూపస్స రూపతా, నను రూపతా అసఙ్ఖతాతి? ఆమన్తా. నిబ్బానం...పే.... అమతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... రూపస్స రూపతా, నను రూపతా అసఙ్ఖతా, నిబ్బానం అసఙ్ఖతన్తి? ఆమన్తా. ద్వే అసఙ్ఖతానీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... ద్వే అసఙ్ఖతానీతి? ఆమన్తా. ద్వే తాణాని...పే.... అన్తరికా వాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

వేదనాయ వేదనతా, నను వేదనతా...పే.... సఞ్ఞాయ సఞ్ఞతా, నను సఞ్ఞతా...పే.... సఙ్ఖారానం సఙ్ఖారతా, నను సఙ్ఖారతా...పే.... విఞ్ఞాణస్స విఞ్ఞాణతా, నను విఞ్ఞాణతా అసఙ్ఖతాతి? ఆమన్తా. నిబ్బానం...పే.... అమతన్తి? న హేవం

వత్తబ్బే ...పే....

రూపస్స రూపతా, నను రూపతా...పే.... విఞ్ఞాణస్స విఞ్ఞాణతా, నను విఞ్ఞాణతా అసఙ్ఖతా, నిబ్బానం అసఙ్ఖతన్తి? ఆమన్తా. ఛ అసఙ్ఖతానీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... ఛ అసఙ్ఖతానీతి? ఆమన్తా. ఛ తాణాని...పే.... అన్తరికా వాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౮౪౩. న వత్తబ్బం – "సబ్బధమ్మానం తథతా అసఙ్ఖతా"తి? ఆమన్తా. సబ్బధమ్మానం తథతా రూపం... వేదనా... సఞ్ఞా... సఙ్ఖారా... విఞ్ఞాణన్తి? న హేవం వత్తబ్బే . తేన హి సబ్బధమ్మానం తథతా అసఙ్ఖతాతి.

తథతాకథా నిట్ఠితా.

౧౯. ఏకూనవీసతిమవగ్గో

(౧౯౧) ౬. కుసలకథా

౮౪౪. నిబ్బానధాతు కుసలాతి? ఆమన్తా. సారమ్మణా, అత్థి తాయ ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... నను అనారమ్మణా, నత్థి తాయ ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అనారమ్మణా, నత్థి తాయ ఆవట్టనా...పే.... పణిధి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "నిబ్బానధాతు కుసలా"తి.

౮౪౫. అలోభో కుసలో సారమ్మణో, అత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? ఆమన్తా. నిబ్బానధాతు కుసలా సారమ్మణా, అత్థి తాయ ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే ...పే.... అదోసో కుసలో...పే.... అమోహో కుసలో...పే.... సద్ధా... వీరియం... సతి... సమాధి...పే.... పఞ్ఞా కుసలా సారమ్మణా, అత్థి తాయ ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? ఆమన్తా. నిబ్బానధాతు కుసలా సారమ్మణా, అత్థి తాయ ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

నిబ్బానధాతు కుసలా అనారమ్మణా, నత్థి తాయ ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? ఆమన్తా . అలోభో కుసలో అనారమ్మణో, నత్థి తస్స ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... నిబ్బానధాతు కుసలా అనారమ్మణా, నత్థి తాయ ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? ఆమన్తా . అదోసో కుసలో...పే.... అమోహో కుసలో...పే.... సద్ధా... వీరియం... సతి... సమాధి...పే.... పఞ్ఞా కుసలా అనారమ్మణా, నత్థి తాయ ఆవట్టనా...పే.... పణిధీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౮౪౬. న వత్తబ్బం – "నిబ్బానధాతు కుసలా"తి? ఆమన్తా. నను నిబ్బానధాతు అనవజ్జాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి నిబ్బానధాతు అనవజ్జా, తేన వత రే వత్తబ్బే – "నిబ్బానధాతు కుసలా"తి.

కుసలకథా నిట్ఠితా.

౧౯. ఏకూనవీసతిమవగ్గో

(౧౯౨) ౭. అచ్చన్తనియామకథా

౮౪౭. అత్థి పుథుజ్జనస్స అచ్చన్తనియామతాతి? ఆమన్తా. మాతుఘాతకో అచ్చన్తనియతో, పితుఘాతకో...పే.... అరహన్తఘాతకో...పే.... రుహిరుప్పాదకో ...పే.... సఙ్ఘభేదకో అచ్చన్తనియతోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౮౪౮. అత్థి పుథుజ్జనస్స అచ్చన్తనియామతాతి? ఆమన్తా. అచ్చన్తనియతస్స పుగ్గలస్స విచికిచ్ఛా ఉప్పజ్జేయ్యాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అచ్చన్తనియతస్స పుగ్గలస్స విచికిచ్ఛా ఉప్పజ్జేయ్య, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అత్థి పుథుజ్జనస్స అచ్చన్తనియామతా"తి.

అచ్చన్తనియతస్స పుగ్గలస్స విచికిచ్ఛా నుప్పజ్జేయ్యాతి? ఆమన్తా. పహీనాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... పహీనాతి? ఆమన్తా. సోతాపత్తిమగ్గేనాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సకదాగామిమగ్గేన ...పే.... అనాగామిమగ్గేన...పే.... అరహత్తమగ్గేనాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

కతమేన మగ్గేనాతి? అకుసలేన మగ్గేనాతి. అకుసలో మగ్గో నియ్యానికో ఖయగామీ బోధగామీ అనాసవో...పే.... అసంకిలేసికోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... నను అకుసలో మగ్గో అనియ్యానికో...పే.... సంకిలేసికోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అకుసలో మగ్గో అనియ్యానికో...పే.... సంకిలేసికో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అచ్చన్తనియతస్స పుగ్గలస్స విచికిచ్ఛా అకుసలేన మగ్గేన పహీనా"తి.

౮౪౯. సస్సతదిట్ఠియా నియతస్స పుగ్గలస్స ఉచ్ఛేదదిట్ఠి ఉప్పజ్జేయ్యాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి సస్సతదిట్ఠియా నియతస్స పుగ్గలస్స ఉచ్ఛేదదిట్ఠి ఉప్పజ్జేయ్య, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అత్థి పుథుజ్జనస్స అచ్చన్తనియామతా"తి.

సస్సతదిట్ఠియా నియతస్స పుగ్గలస్స ఉచ్ఛేదదిట్ఠి నుప్పజ్జేయ్యాతి ? ఆమన్తా. పహీనాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... పహీనాతి? ఆమన్తా. సోతాపత్తిమగ్గేనాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సకదాగామిమగ్గేన...పే.... అనాగామిమగ్గేన...పే.... అరహత్తమగ్గేనాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

కతమేన మగ్గేనాతి? అకుసలేన మగ్గేన. అకుసలో మగ్గో...పే.... నో చ వత రే వత్తబ్బే – "సస్సతదిట్ఠియా నియతస్స పుగ్గలస్స ఉచ్ఛేదదిట్ఠి అకుసలేన మగ్గేన పహీనా"తి.

౮౫౦. ఉచ్ఛేదదిట్ఠియా నియతస్స పుగ్గలస్స సస్సతదిట్ఠి ఉప్పజ్జేయ్యాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి ఉచ్ఛేదదిట్ఠియా నియతస్స పుగ్గలస్స సస్సతదిట్ఠి ఉప్పజ్జేయ్య, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అత్థి పుథుజ్జనస్స అచ్చన్తనియామతా"తి.

ఉచ్ఛేదదిట్ఠియా నియతస్స పుగ్గలస్స సస్సతదిట్ఠి నుప్పజ్జేయ్యాతి? ఆమన్తా. పహీనాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... పహీనాతి? ఆమన్తా. సోతాపత్తిమగ్గేనాతి ? న హేవం వత్తబ్బే ...పే.... సకదాగామిమగ్గేన...పే.... అనాగామిమగ్గేన...పే.... అరహత్తమగ్గేనాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

కతమేన మగ్గేనాతి? అకుసలేన మగ్గేనాతి. అకుసలో మగ్గో...పే.... నో చ వత రే వత్తబ్బే – “ఉచ్ఛేదదిట్ఠియా నియతస్స పుగ్గలస్స సస్సతదిట్ఠి అకుసలేన మగ్గేన పహీనా”తి.

౮౩౧. న వత్తబ్బం – “అత్థి పుథుజ్జనస్స అచ్చన్తనియామతా”తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “ఇధ, భిక్ఖవే, ఏకచ్చో పుగ్గలో సమన్నాగతో హోతి ఏకన్తకాళకేహి అకుసలేహి ధమ్మేహి, సో [ఏవం ఖో భిక్ఖవే పుగ్గలో (అ. ని. ౭.౧౫)] సకిం నిముగ్గో నిముగ్గోవ హోతీ”తి [అ. ని. ౭.౧౫]! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి అత్థి పుథుజ్జనస్స అచ్చన్తనియామతాతి.

౮౩౨. వుత్తం భగవతా – “ఇధ, భిక్ఖవే, ఏకచ్చో పుగ్గలో సమన్నాగతో హోతి ఏకన్తకాళకేహి అకుసలేహి ధమ్మేహి, సో సకిం నిముగ్గో నిముగ్గోవ హోతీ”తి కత్వా తేన చ కారణేన అత్థి పుథుజ్జనస్స అచ్చన్తనియామతాతి? ఆమన్తా. వుత్తం భగవతా – “ఇధ, భిక్ఖవే, ఏకచ్చో పుగ్గలో ఉమ్ముజ్జిత్వా నిముజ్జతీ”తి [అ. ని. ౭.౧౫]! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. సబ్బకాలం ఉమ్ముజ్జిత్వా నిముజ్జతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

వుత్తం భగవతా – “ఇధ, భిక్ఖవే, ఏకచ్చో పుగ్గలో సమన్నాగతో హోతి ఏకన్తకాళకేహి అకుసలేహి ధమ్మేహి, సో సకిం నిముగ్గో నిముగ్గోవ హోతీ”తి – కత్వా తేన చ కారణేన అత్థి పుథుజ్జనస్స అచ్చన్తనియామతాతి? ఆమన్తా. వుత్తం భగవతా – “ఇధ, భిక్ఖవే, ఏకచ్చో పుగ్గలో ఉమ్ముజ్జిత్వా ఠితో హోతి, ఉమ్ముజ్జిత్వా విపస్సతి విలోకేతి, ఉమ్ముజ్జిత్వా పతరతి, ఉమ్ముజ్జిత్వా పతిగాధప్పత్తో హోతీ”తి [అ. ని. ౭.౧౫]! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. సబ్బకాలం ఉమ్ముజ్జిత్వా పతిగాధప్పత్తో హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

అచ్చన్తనియామకథా నిట్ఠితా.

౧౯. ఏకూనవీసతిమవగ్గో

(౧౮౯) ౮. ఇన్ద్రియకథా

౮౩౩. నత్థి లోకియం సద్ధిన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా. నత్థి లోకియా సద్ధాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... నత్థి లోకియం వీరియిన్ద్రియం...పే.... సతిన్ద్రియం...పే.... సమాధిన్ద్రియం...పే.... పఞ్ఞిన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా . నత్థి లోకియా పఞ్ఞాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

అత్థి లోకియా సద్ధాతి? ఆమన్తా. అత్థి లోకియం సద్ధిన్ద్రియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అత్థి లోకియం వీరియం...పే.... సతి...పే.... సమాధి...పే.... పఞ్ఞాతి? ఆమన్తా. అత్థి లోకియం పఞ్ఞిన్ద్రియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

అత్థి లోకియో మనో, అత్థి లోకియం మనిన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా. అత్థి లోకియా సద్ధా, అత్థి లోకియం సద్ధిన్ద్రియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అత్థి లోకియో మనో, అత్థి లోకియం మనిన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా. అత్థి లోకియా పఞ్ఞా, అత్థి లోకియం పఞ్ఞిన్ద్రియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

అత్థి లోకియం సోమనస్సం, అత్థి లోకియం సోమనస్సిన్ద్రియం...పే.... అత్థి లోకియం జీవితం, అత్థి లోకియం జీవితిన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా. అత్థి లోకియా సద్ధా, అత్థి లోకియం సద్ధిన్ద్రియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అత్థి లోకియం జీవితం, అత్థి లోకియం జీవితిన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా. అత్థి లోకియా పఞ్ఞా, అత్థి లోకియం పఞ్ఞిన్ద్రియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౮౩౪. అత్థి లోకియా సద్ధా, నత్థి లోకియం సద్ధిన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా. అత్థి లోకియో మనో, నత్థి లోకియం మనిన్ద్రియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అత్థి లోకియా పఞ్ఞా, నత్థి లోకియం పఞ్ఞిన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా. అత్థి లోకియో మనో, నత్థి లోకియం మనిన్ద్రియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

అత్థి లోకియా సద్ధా, నత్థి లోకియం సద్ధిన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా . అత్థి లోకియం సోమనస్సం, నత్థి లోకియం సోమనస్సిన్ద్రియన్తి... అత్థి లోకియం జీవితం, నత్థి లోకియం జీవితిన్ద్రియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అత్థి లోకియా పఞ్ఞా, నత్థి లోకియం పఞ్ఞిన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా. అత్థి లోకియో మనో, నత్థి లోకియం మనిన్ద్రియన్తి...పే.... అత్థి లోకియం జీవితం, నత్థి లోకియం జీవితిన్ద్రియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౮౩౫. అత్థి లోకుత్తరా సద్ధా, అత్థి లోకుత్తరం సద్ధిన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా. అత్థి లోకియా సద్ధా, అత్థి లోకియం సద్ధిన్ద్రియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అత్థి లోకుత్తరం వీరియం...పే.... అత్థి లోకుత్తరా పఞ్ఞా, అత్థి లోకుత్తరం పఞ్ఞిన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా. అత్థి లోకియా పఞ్ఞా, అత్థి లోకియం పఞ్ఞిన్ద్రియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

అత్థి లోకియా సద్ధా, నత్థి లోకియం సద్ధిన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా. అత్థి లోకుత్తరా సద్ధా, నత్థి లోకుత్తరం సద్ధిన్ద్రియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అత్థి లోకియం వీరియం...పే.... అత్థి లోకియా పఞ్ఞా, నత్థి లోకియం పఞ్ఞిన్ద్రియన్తి? ఆమన్తా. అత్థి లోకుత్తరా పఞ్ఞా, నత్థి లోకుత్తరం పఞ్ఞిన్ద్రియన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౮౩౬. నత్థి లోకియాని పఞ్చిన్ద్రియానీతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “అద్దసం ఖో అహం, భిక్ఖవే, బుద్ధచక్ఖునా లోకం వోలోకేన్తో సత్తే అప్పరజక్ఖే మహారజక్ఖే, తిక్ఖిన్ద్రియే ముదిన్ద్రియే, స్వాకారే, సువిఞ్ఞాపయే , అప్పేకచ్చే పరలోకవజ్జభయదస్సావినో విహరన్తే”తి [మ. ని. ౧.౨౮౩ తత్థ “ద్వాకారే దువిఞ్ఞాపయే” ఇచ్చాదీనిపి పదాని దిస్సన్తి]! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి అత్థి లోకియాని పఞ్చిన్ద్రియానీతి.

ఇన్ద్రియకథా నిట్ఠితా.

ఏకూనవీసతిమవగ్గో.

తస్సుద్దానం –

అతీతే కిలేసే జహతి అనాగతే కిలేసే జహతి పచ్చుప్పన్నే కిలేసే జహతి, సుఞ్ఞతా సఙ్ఖారక్ఖన్ధపరియాపన్నా, సామఞ్ఞఫలం అసఙ్ఖతం, పత్తి అసఙ్ఖతా, సబ్బధమ్మానం తథతా అసఙ్ఖతా, నిబ్బానధాతు కుసలా, అత్థి పుథుజ్జనస్స అచ్చన్తనియామతా, నత్థి లోకియాని పఞ్చిన్ద్రియానీతి.

౨౦. వీసతిమవగ్గో

(౧౯౪) ౧. అసఞ్చిచ్చకథా

౮౫౭. అసఞ్చిచ్చ మాతరం జీవితా వోరోపేత్వా ఆనన్తరికో హోతీతి? ఆమన్తా. అసఞ్చిచ్చ పాణం హన్త్వా పాణాతిపాతీ హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అసఞ్చిచ్చ మాతరం జీవితా వోరోపేత్వా ఆనన్తరికో హోతీతి? ఆమన్తా. అసఞ్చిచ్చ అదిన్నం ఆదియిత్వా...పే.... ముసా భణిత్వా ముసావాదీ హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

అసఞ్చిచ్చ పాణం హన్త్వా పాణాతిపాతీ న హోతీతి? ఆమన్తా. అసఞ్చిచ్చ మాతరం జీవితా వోరోపేత్వా ఆనన్తరికో న హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అసఞ్చిచ్చ అదిన్నం ఆదియిత్వా...పే.... ముసా భణిత్వా ముసావాదీ న హోతీతి? ఆమన్తా. అసఞ్చిచ్చ మాతరం జీవితా వోరోపేత్వా ఆనన్తరికో న హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౮౫౮. అసఞ్చిచ్చ మాతరం జీవితా వోరోపేత్వా ఆనన్తరికో హోతీతి? ఆమన్తా. "అసఞ్చిచ్చ మాతరం జీవితా వోరోపేత్వా ఆనన్తరికో హోతీ"తి – అత్థేవ సుత్తన్తోతి? నత్థి. "సఞ్చిచ్చ మాతరం జీవితా వోరోపేత్వా ఆనన్తరికో హోతీ"తి – అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి "సఞ్చిచ్చ మాతరం జీవితా వోరోపేత్వా ఆనన్తరికో హోతీ"తి – అత్థేవ సుత్తన్తో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అసఞ్చిచ్చ మాతరం జీవితా వోరోపేత్వా ఆనన్తరికో హోతీ"తి.

౮౫౯. న వత్తబ్బం – "మాతుఘాతకో ఆనన్తరికో"తి? ఆమన్తా. నను మాతా జీవితా వోరోపితాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి మాతా జీవితా వోరోపితా, తేన వత రే వత్తబ్బే – "మాతుఘాతకో ఆనన్తరికో"తి.

న వత్తబ్బం – "పితుఘాతకో ఆనన్తరికో"తి? ఆమన్తా . నను పితా జీవితా వోరోపితోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి పితా జీవితా వోరోపితో, తేన వత రే వత్తబ్బే – "పితుఘాతకో ఆనన్తరికో"తి.

న వత్తబ్బం – "అరహన్తఘాతకో ఆనన్తరికో"తి? ఆమన్తా. నను అరహా జీవితా వోరోపితోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహా జీవితా వోరోపితో, తేన వత రే వత్తబ్బే – "అరహన్తఘాతకో ఆనన్తరికో"తి.

న వత్తబ్బం – "రుహిరుప్పాదకో ఆనన్తరికో"తి? ఆమన్తా. నను తథాగతస్స లోహితం ఉప్పాదితన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి తథాగతస్స లోహితం ఉప్పాదితం, తేన వత రే వత్తబ్బే – "రుహిరుప్పాదకో ఆనన్తరికో"తి.

౮౬౦. సఙ్ఘభేదకో ఆనన్తరికోతి? ఆమన్తా. సబ్బే సఙ్ఘభేదకా ఆనన్తరికాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సబ్బే సఙ్ఘభేదకా ఆనన్తరికాతి? ఆమన్తా. ధమ్మసఞ్ఞీ సఙ్ఘభేదకో ఆనన్తరికోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౮౬౧. ధమ్మసఞ్ఞీ సఙ్ఘభేదకో ఆనన్తరికోతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "అత్థుపాలి, సఙ్ఘభేదకో ఆపాయికో నేరయికో కప్పట్ఠో అతేకిచ్ఛో; అత్థుపాలి, సఙ్ఘభేదకో న ఆపాయికో న నేరయికో న కప్పట్ఠో న అతేకిచ్ఛో"తి! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా . తేన హి న వత్తబ్బం – "ధమ్మసఞ్ఞీ సఙ్ఘభేదకో ఆనన్తరికో"తి.

౮౬౨. న వత్తబ్బం – “ధమ్మసఞ్ఞీ సఙ్ఘభేదకో ఆనన్తరికో”తి? ఆమన్తా . నను వుత్తం భగవతా –

“ఆపాయికో నేరయికో, కప్పట్ఠో సఙ్ఘభేదకో;

వగ్గరతో అధమ్మట్ఠో, యోగక్ఖేమా పధంసతి;

సఙ్ఘం సమగ్గం భేత్వాన, కప్పం నిరయమ్హి పచ్చతీ”తి [చూళవ॰ ౩౫౪; అ॰ ని॰ ౧౦.౩౯; ఇతివు॰ ౧౮].

అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి సఙ్ఘభేదకో ఆనన్తరికోతి.

అసఞ్చిచ్చకథా నిట్ఠితా.

౨౦. వీసతిమవగ్గో

(౧౯౫) ౨. ఞాణకథా

౮౬౩. నత్థి పుథుజ్జనస్స ఞాణన్తి? ఆమన్తా. నత్థి పుథుజ్జనస్స పఞ్ఞా పజాననా విచయో పవిచయో ధమ్మవిచయో సల్లక్ఖణా ఉపలక్ఖణా పచ్చుపలక్ఖణాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... నను అత్థి పుథుజ్జనస్స పఞ్ఞా పజాననా విచయో...పే॰... పచ్చుపలక్ఖణాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అత్థి పుథుజ్జనస్స పఞ్ఞా పజాననా విచయో...పే॰... పచ్చుపలక్ఖణా, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “నత్థి పుథుజ్జనస్స ఞాణ”న్తి.

౮౬౪. నత్థి పుథుజ్జనస్స ఞాణన్తి? ఆమన్తా. పుథుజ్జనో పఠమం ఝానం సమాపజ్జేయ్యాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి పుథుజ్జనో పఠమం ఝానం సమాపజ్జేయ్య, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “నత్థి పుథుజ్జనస్స ఞాణ”న్తి.

పుథుజ్జనో దుతియం ఝానం...పే॰... తతియం ఝానం...పే॰... చతుత్థం ఝానం...పే॰... ఆకాసానఞ్చాయతనం సమాపజ్జేయ్య, విఞ్ఞాణఞ్చాయతనం ఆకిఞ్చఞ్ఞాయతనం నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాయతనం సమాపజ్జేయ్య, పుథుజ్జనో దానం దదేయ్య ...పే॰... చీవరం దదేయ్య, పిణ్డపాతం దదేయ్య, సేనాసనం దదేయ్య, గిలానపచ్చయభేసజ్జపరిక్ఖారం దదేయ్యాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి పుథుజ్జనో గిలానపచ్చయభేసజ్జపరిక్ఖారం దదేయ్య, నో చ వత రే వత్తబ్బే – నత్థి పుథుజ్జనస్స ఞాణ”న్తి.

౮౬౫. అత్థి పుథుజ్జనస్స ఞాణన్తి? ఆమన్తా. పుథుజ్జనో తేన ఞాణేన దుక్ఖం పరిజానాతి , సముదయం పజహతి, నిరోధం సచ్ఛికరోతి, మగ్గం భావేతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

ఞాణకథా నిట్ఠితా.

౨౦. వీసతిమవగ్గో

(౧౯౬) ౩. నిరయపాలకథా

౮౬౬. నత్థి నిరయేసు నిరయపాలాతి? ఆమన్తా. నత్థి నిరయేసు కమ్మకారణాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అత్థి నిరయేసు కమ్మకారణాతి? ఆమన్తా. అత్థి నిరయేసు నిరయపాలాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

అత్థి మనుస్సేసు కమ్మకారణా, అత్థి చ కారణికాతి? ఆమన్తా. అత్థి నిరయేసు కమ్మకారణా, అత్థి చ కారణికాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అత్థి నిరయేసు కమ్మకారణా, నత్థి చ కారణికాతి? ఆమన్తా. అత్థి మనుస్సేసు కమ్మకారణా, నత్థి చ కారణికాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౮౬౭. అత్థి నిరయేసు నిరయపాలాతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా –

"న వేస్సభూ నోపి చ పేత్తిరాజా,
సోమో యమో వేస్సవణో చ రాజా;
సకాని కమ్మాని హనన్తి తత్థ, ఇతో పణున్నం [పణుణ్ణం (స్యా. క.), పనున్నం (సీ.)] పరలోకపత్త"న్తి.

అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి నత్థి నిరయేసు నిరయపాలాతి.

౮౬౮. నత్థి నిరయేసు నిరయపాలాతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "తమేనం, భిక్ఖవే , నిరయపాలా పఞ్చవిధబన్ధనం నామ కారణం కారేన్తి [కరోన్తి (మ. ని. ౩.౨౫౦; అ. ని. ౩.౩౬)] – తత్తం అయోఖీలం హత్థే గమేన్తి, తత్తం అయోఖీలం దుతియే హత్థే గమేన్తి, తత్తం అయోఖీలం పాదే గమేన్తి, తత్తం అయోఖీలం దుతియే పాదే గమేన్తి, తత్తం అయోఖీలం మజ్ఝేఉరస్మిం గమేన్తి; సో తత్థ దుక్ఖా తిబ్బా కటుకా వేదనా వేదేతి; న చ తావ కాలం కరోతి యావ న తం పాపకమ్మం బ్యన్తీహోతీ"తి [మ. ని. ౩.౨౫౦; అ. ని. ౩.౩౬]! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి అత్థి నిరయేసు నిరయపాలాతి.

నత్థి నిరయేసు నిరయపాలాతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "తమేనం, భిక్ఖవే, నిరయపాలా సంవేసేత్వా కుఠారీహి [కుధారీహి (సబ్బత్థ)] తచ్ఛన్తి...పే.... తమేనం, భిక్ఖవే, నిరయపాలా ఉద్ధమ్పాదం అధోసిరం ఠపేత్వా వాసీహి తచ్ఛన్తి...పే.... తమేనం , భిక్ఖవే, నిరయపాలా రథే యోజేత్వా ఆదిత్తాయ పథవియా సమ్పజ్జలితాయ సజోతిభూతాయ [సఞ్జోతిభూతాయ (స్యా.)] సారేన్తిపి పచ్చాసారేన్తిపి...పే.... తమేనం, భిక్ఖవే, నిరయపాలా మహన్తం అఙ్గారపబ్బతం ఆదిత్తం సమ్పజ్జలితం సజోతిభూతం ఆరోపేన్తిపి ఓరోపేన్తిపి...పే.... తమేనం, భిక్ఖవే, నిరయపాలా ఉద్ధమ్పాదం అధోసిరం గహేత్వా తత్తాయ లోహకుమ్భియా పక్ఖిపన్తి ఆదిత్తాయ సమ్పజ్జలితాయ సజోతిభూతాయ. సో తత్థ ఫేణుద్దేహకం పచ్చతి, సో తత్థ ఫేణుద్దేహకం పచ్చమానో సకిమ్పి ఉద్ధం గచ్ఛతి, సకిమ్పి అధో గచ్ఛతి, సకిమ్పి తిరియం గచ్ఛతి. సో తత్థ దుక్ఖా తిబ్బా కటుకా వేదనా వేదయతి, న చ తావ కాలం కరోతి యావ న తం పాపకమ్మం బ్యన్తీహోతి. తమేనం, భిక్ఖవే, నిరయపాలా మహానిరయే పక్ఖిపన్తి! సో ఖో పన, భిక్ఖవే, మహానిరయో –

"చతుక్కణ్ణో చతుద్వారో, విభత్తో భాగసో మితో;
అయోపాకారపరియన్తో, అయసా పటికుజ్జితో.

“తస్స అయోమయా భూమి, జలితా తేజసా యుతా;

సమన్తా యోజనసతం, ఫరిత్వా తిట్ఠతి సబ్బదా”తి [మ॰ ని॰ ౩.౨౫౦; అ॰ ని॰ ౩.౩౬; పే॰ వ॰ ౭౧].

అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి అత్థి నిరయేసు నిరయపాలాతి.

నిరయపాలకథా నిట్ఠితా.

౨౦. వీసతిమవగ్గో

(౧౯౭) ౪. తిరచ్ఛానకథా

౮౬౯. అత్థి దేవేసు తిరచ్ఛానగతాతి? ఆమన్తా. అత్థి తిరచ్ఛానగతేసు దేవాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అత్థి దేవేసు తిరచ్ఛానగతాతి? ఆమన్తా . దేవలోకో తిరచ్ఛానయోనీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… అత్థి దేవేసు తిరచ్ఛానగతాతి? ఆమన్తా. అత్థి తత్థ కీటా పటఙ్గా మకసా మక్ఖికా అహీ విచ్ఛికా సతపదీ గణ్డుప్పాదాతి [గణ్డుపాదాతి (స్యా॰ కం॰ పీ॰)]? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౮౭౦. నత్థి దేవేసు తిరచ్ఛానగతాతి? ఆమన్తా. నను అత్థి తత్థ ఏరావణో నామ హత్థినాగో సహస్సయుత్తం దిబ్బం యానన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి అత్థి తత్థ ఏరావణో నామ హత్థినాగో సహస్సయుత్తం దిబ్బం యానం, తేన వత రే వత్తబ్బే – “అత్థి దేవేసు తిరచ్ఛానగతా”తి.

౮౭౧. అత్థి దేవేసు తిరచ్ఛానగతాతి? ఆమన్తా. అత్థి తత్థ హత్థిబన్ధా అస్సబన్ధా [హత్థిభణ్డా అస్సభణ్డా (?)] యావసికా కారణికా భత్తకారకాతి? న హేవం వత్తబ్బే. తేన హి నత్థి దేవేసు తిరచ్ఛానగతాతి.

తిరచ్ఛానకథా నిట్ఠితా.

౨౦. వీసతిమవగ్గో

(౧౯౮) ౫. మగ్గకథా

౮౭౨. పఞ్చఙ్గికో మగ్గోతి? ఆమన్తా. నను అట్ఠఙ్గికో మగ్గో వుత్తో భగవతా, సేయ్యథిదం – సమ్మాదిట్ఠి…పే॰… సమ్మాసమాధీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అట్ఠఙ్గికో మగ్గో వుత్తో భగవతా , సేయ్యథిదం – సమ్మాదిట్ఠి …పే॰… సమ్మాసమాధి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “పఞ్చఙ్గికో మగ్గో”తి.

పఞ్చఙ్గికో మగ్గోతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా –

“మగ్గానం అట్ఠఙ్గికో సేట్ఠో, సచ్చానం చతురో పదా;

విరాగో సేట్ఠో ధమ్మానం, ద్విపదానఞ్చ చక్ఖుమా”తి [ధ॰ ప॰ ౨౭౩ ధమ్మపదే].

అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి అట్ఠఙ్గికో మగ్గోతి.

౮౭౩. సమ్మావాచా మగ్గఙ్గం, సా చ న మగ్గోతి? ఆమన్తా. సమ్మాదిట్ఠి మగ్గఙ్గం, సా చ న మగ్గోతి? న హేవం వత్తబ్బే… పే॰… సమ్మావాచా మగ్గఙ్గం, సా చ న మగ్గోతి? ఆమన్తా. సమ్మాసఙ్కప్పో…పే॰… సమ్మావాయామో…పే॰… సమ్మాసతి… పే॰… సమ్మాసమాధి మగ్గఙ్గం, సో చ న మగ్గోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

సమ్మాకమ్మన్తో…పే॰… సమ్మాఆజీవో మగ్గఙ్గం, సో చ న మగ్గోతి? ఆమన్తా. సమ్మాదిట్ఠి…పే॰… సమ్మాసమాధి మగ్గఙ్గం, సో చ న మగ్గోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

సమ్మాదిట్ఠి మగ్గఙ్గం, సా చ మగ్గోతి? ఆమన్తా. సమ్మావాచా మగ్గఙ్గం, సా చ మగ్గోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… సమ్మాదిట్ఠి మగ్గఙ్గం, సా చ మగ్గోతి? ఆమన్తా. సమ్మాకమ్మన్తో…పే॰… సమ్మాఆజీవో మగ్గఙ్గం, సో చ మగ్గోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

సమ్మాసఙ్కప్పో…పే॰… సమ్మావాయామో…పే॰… సమ్మాసతి…పే॰… సమ్మాసమాధి మగ్గఙ్గం, సో చ మగ్గోతి? ఆమన్తా. సమ్మావాచా…పే॰… సమ్మాకమ్మన్తో…పే॰… సమ్మాఆజీవో మగ్గఙ్గం, సో చ మగ్గోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౮౭౪. అరియో అట్ఠఙ్గికో మగ్గోతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – ‘‘పుబ్బేవ ఖో పనస్స కాయకమ్మం వచీకమ్మం ఆజీవో సుపరిసుద్ధో హోతి; ఏవమస్సాయం అరియో అట్ఠఙ్గికో మగ్గో భావనాపారిపూరిం గచ్ఛతీ’’తి [మ॰ ని॰ ౩.౪౩౧]! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి పఞ్చఙ్గికో మగ్గోతి.

౮౭౫. పఞ్చఙ్గికో మగ్గోతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – ‘‘యస్మిం ఖో, సుభద్ద, ధమ్మవినయే అరియో అట్ఠఙ్గికో మగ్గో న ఉపలబ్భతి, సమణోపి తత్థ న ఉపలబ్భతి, దుతియోపి తత్థ సమణో న ఉపలబ్భతి, తతియోపి తత్థ సమణో న ఉపలబ్భతి, చతుత్థోపి తత్థ సమణో న ఉపలబ్భతి. యస్మిఞ్చ ఖో, సుభద్ద, ధమ్మవినయే అరియో అట్ఠఙ్గికో మగ్గో ఉపలబ్భతి, సమణోపి తత్థ ఉపలబ్భతి, దుతియోపి…పే॰… తతియోపి…పే॰… చతుత్థోపి తత్థ సమణో ఉపలబ్భతి. ఇమస్మిం ఖో, సుభద్ద, ధమ్మవినయే అరియో అట్ఠఙ్గికో మగ్గో ఉపలబ్భతి. ఇధేవ, సుభద్ద , సమణో, ఇధ దుతియో సమణో, ఇధ తతియో సమణో, ఇధ చతుత్థో సమణో. సుఞ్ఞా పరప్పవాదా సమణేభి అఞ్ఞేహీ’’తి [దీ॰ ని॰ ౨.౨౧౪]! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి అట్ఠఙ్గికో మగ్గోతి.

మగ్గకథా నిట్ఠితా.

౨౦. వీసతిమవగ్గో

(౧౯౯) ౬. ఞాణకథా

౮౭౬. ద్వాదసవత్థుకం ఞాణం లోకుత్తరన్తి? ఆమన్తా. ద్వాదస లోకుత్తరఞాణానీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… ద్వాదస లోకుత్తరఞాణానీతి? ఆమన్తా. ద్వాదస సోతాపత్తిమగ్గాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… ద్వాదస సోతాపత్తిమగ్గాతి? ఆమన్తా. ద్వాదస సోతాపత్తిఫలానీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… ద్వాదస సకదాగామిమగ్గా…పే.… అనాగామిమగ్గా…పే.… అరహత్తమగ్గాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… ద్వాదస అరహత్తమగ్గాతి? ఆమన్తా. ద్వాదస అరహత్తఫలానీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.…

౮౭౭. న వత్తబ్బం – "ద్వాదసవత్థుకం ఞాణం లోకుత్తర"న్తి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – "ఇదం దుక్ఖం అరియసచ్చ"న్తి మే, భిక్ఖవే, పుబ్బే అననుస్సుతేసు ధమ్మేసు చక్ఖుం ఉదపాది, ఞాణం ఉదపాది, పఞ్ఞా ఉదపాది, విజ్జా ఉదపాది, ఆలోకో ఉదపాది. 'తం ఖో పనిదం దుక్ఖం అరియసచ్చం పరిఞ్ఞేయ్య'న్తి మే, భిక్ఖవే…పే.… పరిఞ్ఞాతన్తి మే, భిక్ఖవే…పే.… 'ఇదం దుక్ఖసముదయం [దుక్ఖసముదయో (స్యా॰ కం॰ పీ॰)] అరియసచ్చ'న్తి మే, భిక్ఖవే…పే.… 'తం ఖో పనిదం దుక్ఖసముదయం అరియసచ్చం పహాతబ్బ'న్తి మే, భిక్ఖవే…పే.… పహీనన్తి మే, భిక్ఖవే…పే.… 'ఇదం దుక్ఖనిరోధం [దుక్ఖనిరోధో (స్యా॰ కం॰ పీ॰)] అరియసచ్చ'న్తి మే, భిక్ఖవే…పే.… 'తం ఖో పనిదం దుక్ఖనిరోధం అరియసచ్చం సచ్ఛికాతబ్బ'న్తి మే, భిక్ఖవే…పే.… సచ్ఛికతన్తి మే, భిక్ఖవే…పే.… 'ఇదం దుక్ఖనిరోధగామినీ పటిపదా అరియసచ్చ'న్తి మే, భిక్ఖవే…పే.… 'తం ఖో పనిదం దుక్ఖనిరోధగామినీ పటిపదా అరియసచ్చం భావేతబ్బ'న్తి మే, భిక్ఖవే…పే.… భావితన్తి మే, భిక్ఖవే, పుబ్బే అననుస్సుతేసు ధమ్మేసు చక్ఖుం ఉదపాది…పే.… ఆలోకో ఉదపాదీ"తి [మహావ॰ ౧౫; సం॰ ని॰ ౫.౧౦౮౧; పటి॰ మ॰ ౨.౩౦]! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి ద్వాదసవత్థుకం ఞాణం లోకుత్తరన్తి.

ఞాణకథా నిట్ఠితా.

వీసతిమవగ్గో.

తస్సుద్దానం –

మాతుఘాతకో ఆనన్తరికో పితుఘాతకో ఆనన్తరికో అరహన్తఘాతకో ఆనన్తరికో రుహిరుప్పాదకో ఆనన్తరికో సఙ్ఘభేదకో ఆనన్తరికో, నత్థి పుథుజ్జనస్స ఞాణం, నత్థి నిరయేసు నిరయపాలా, అత్థి దేవేసు తిరచ్ఛానగతా, పఞ్చఙ్గికో మగ్గో, ద్వాదసవత్థుకం ఞాణం లోకుత్తరన్తి.

చతుత్థో పణ్ణాసకో.

తస్సుద్దానం –

నిగ్గహో, పుఞ్ఞసఞ్చయో, అట్ఠాసి, అతీతేన చ మాతుఘాతకో.

౨౧. ఏకవీసతిమవగ్గో

(౨౦౦) ౧. సాసనకథా

౮౭౮. సాసనం నవం కతన్తి? ఆమన్తా. సతిపట్ఠానా నవం కతాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సాసనం నవం కతన్తి? ఆమన్తా. సమ్మప్పధానా...పే.... ఇద్ధిపాదా...పే.... ఇన్ద్రియా...పే.... బలా...పే.... బోజ్ఝఙ్గా నవం కతాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... పుబ్బే అకుసలం పచ్ఛా కుసలం కతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... పుబ్బే సాసవం...పే.... సంయోజనియం గన్థనియం ఓఘనియం యోగనియం నీవరణియం పరామట్ఠం ఉపాదానియం...పే.... సంకిలేసికం పచ్ఛా అసంకిలేసికం కతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

అత్థి కోచి తథాగతస్స సాసనం నవం కరోతీతి? ఆమన్తా. అత్థి కోచి సతిపట్ఠానే నవం కరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే... పే.... అత్థి కోచి సమ్మప్పధానే...పే.... ఇద్ధిపాదే...పే.... ఇన్ద్రియే...పే.... బలే...పే.... బోజ్ఝఙ్గే నవం కరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అత్థి కోచి పుబ్బే అకుసలం పచ్ఛా కుసలం కరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... అత్థి కోచి పుబ్బే సాసవం... పే.... సంకిలేసికం పచ్ఛా అసంకిలేసియం కరోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

లబ్భా తథాగతస్స సాసనం పున నవం కాతున్తి? ఆమన్తా. లబ్భా సతిపట్ఠానా పున నవం కాతున్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... లబ్భా సమ్మప్పధానా...పే.... ఇద్ధిపాదా...పే.... ఇన్ద్రియా...పే.... బలా...పే.... బోజ్ఝఙ్గా పున నవం కాతున్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... లబ్భా పుబ్బే అకుసలం పచ్ఛా కుసలం కాతున్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... లబ్భా పుబ్బే సాసవం...పే.... సంకిలేసియం పచ్ఛా అసంకిలేసియం కాతున్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

సాసనకథా నిట్ఠితా.

౨౧. ఏకవీసతిమవగ్గో

(౨౦౧) ౨. అవివిత్తకథా

౮౭౯. పుథుజ్జనో తేధాతుకేహి ధమ్మేహి అవివిత్తోతి? ఆమన్తా. పుథుజ్జనో తేధాతుకేహి ఫస్సేహి...పే.... తేధాతుకాహి వేదనాహి... సఞ్ఞాహి ... చేతనాహి... చిత్తేహి... సద్ధాహి... వీరియేహి... సతీహి... సమాధీహి...పే.... తేధాతుకాహి పఞ్ఞాహి అవివిత్తోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

పుథుజ్జనో తేధాతుకేహి కమ్మేహి అవివిత్తోతి? ఆమన్తా. యస్మిం ఖణే పుథుజ్జనో చీవరం దేతి, తస్మిం ఖణే పఠమం ఝానం ఉపసమ్పజ్జ విహరతి...పే.... ఆకాసానఞ్చాయతనం ఉపసమ్పజ్జ విహరతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... యస్మిం ఖణే పుథుజ్జనో పిణ్డపాతం దేతి...పే.... సేనాసనం దేతి...పే.... గిలానపచ్చయభేసజ్జపరిక్ఖారం దేతి, తస్మిం ఖణే చతుత్థం ఝానం ఉపసమ్పజ్జ విహరతి... నేవసఞ్ఞానాసఞ్ఞాయతనం ఉపసమ్పజ్జ విహరతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౮౮౦. న వత్తబ్బం – “పుథుజ్జనో తేధాతుకేహి కమ్మేహి అవివిత్తో”తి? ఆమన్తా . పుథుజ్జనస్స రూపధాతుఅరూపధాతూపగం కమ్మం పరిఞ్ఞాతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే. తేన హి పుథుజ్జనో తేధాతుకేహి కమ్మేహి అవివిత్తోతి...పే॰....

అవివిత్తకథా నిట్ఠితా.

౨౧. ఏకవీసతిమవగ్గో

(౨౦౨) ౩. సంయోజనకథా

౮౮౧. అత్థి కిఞ్చి సంయోజనం అప్పహాయ అరహత్తప్పత్తీతి? ఆమన్తా. అత్థి కిఞ్చి సక్కాయదిట్ఠిం అప్పహాయ...పే॰... విచికిచ్ఛం అప్పహాయ...పే॰... సీలబ్బతపరామాసం అప్పహాయ... రాగం అప్పహాయ... దోసం అప్పహాయ... మోహం అప్పహాయ... అనోత్తప్పం అప్పహాయ అరహత్తప్పత్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

అత్థి కిఞ్చి సంయోజనం అప్పహాయ అరహత్తప్పత్తీతి? ఆమన్తా. అరహా సరాగో సదోసో సమోహో సమానో సమక్ఖో సపళాసో సఉపాయాసో సకిలేసోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... నను అరహా నిరాగో నిద్దోసో నిమ్మోహో నిమ్మానో నిమ్మక్ఖో నిప్పళాసో నిరుపాయాసో నిక్కిలేసోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహా నిరాగో...పే॰... నిక్కిలేసో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అత్థి కిఞ్చి సంయోజనం అప్పహాయ అరహత్తప్పత్తీ”తి.

౮౮౨. న వత్తబ్బం – “అత్థి కిఞ్చి సంయోజనం అప్పహాయ అరహత్తప్పత్తీ”తి ? ఆమన్తా. అరహా సబ్బం బుద్ధవిసయం జానాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే. తేన హి అత్థి కిఞ్చి సంయోజనం అప్పహాయ అరహత్తప్పత్తీతి.

సంయోజనకథా నిట్ఠితా.

౨౧. ఏకవీసతిమవగ్గో

(౨౦౩) ౪. ఇద్ధికథా

౮౮౩. అత్థి అధిప్పాయఇద్ధి బుద్ధానం వా సావకానం వాతి? ఆమన్తా. “నిచ్చపణ్ణా రుక్ఖా హోన్తూ”తి – అత్థి అధిప్పాయఇద్ధి బుద్ధానం వా సావకానం వాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... నిచ్చపుప్ఫా రుక్ఖా హోన్తు...పే॰... నిచ్చఫలికా రుక్ఖా హోన్తు... నిచ్చం జుణ్హం హోతు... నిచ్చం ఖేమం హోతు... నిచ్చం సుభిక్ఖం హోతు... “నిచ్చం సువత్థి [సువుట్ఠికం (స్యా॰)] హోతూ”తి – అత్థి అధిప్పాయఇద్ధి బుద్ధానం వా సావకానం వాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

అత్థి అధిప్పాయఇద్ధి బుద్ధానం వా సావకానం వాతి? ఆమన్తా . “ఉప్పన్నో ఫస్సో మా నిరుజ్ఝీ”తి – అత్థి అధిప్పాయఇద్ధి బుద్ధానం వా సావకానం వాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

ఉప్పన్నా వేదనా…పే.… సఞ్ఞా… చేతనా… చిత్తం… సద్ధా… వీరియం… సతి… సమాధి…పే.… పఞ్ఞా మా నిరుజ్ఝీతి – అత్థి అధిప్పాయఇద్ధి బుద్ధానం వా సావకానం వాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.…

అత్థి అధిప్పాయఇద్ధి బుద్ధానం వా సావకానం వాతి? ఆమన్తా. "రూపం నిచ్చం హోతూ"తి – అత్థి అధిప్పాయఇద్ధి… వేదనా…పే.… సఞ్ఞా…పే.… సఙ్ఖారా…పే.… "విఞ్ఞాణం నిచ్చం హోతూ"తి – అత్థి అధిప్పాయఇద్ధి బుద్ధానం వా సావకానం వాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.…

అత్థి అధిప్పాయఇద్ధి బుద్ధానం వా సావకానం వాతి? ఆమన్తా. "జాతిధమ్మా సత్తా మా జాయింసూ"తి అత్థి…పే.… "జరాధమ్మా సత్తా మా జీరింసూ"తి…పే.… "బ్యాధిధమ్మా సత్తా మా బ్యాధియింసూ"తి…పే.… "మరణధమ్మా సత్తా మా మీయింసూ"తి – అత్థి అధిప్పాయఇద్ధి బుద్ధానం వా సావకానం వాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.…

౮౮౪. న వత్తబ్బం – "అత్థి అధిప్పాయఇద్ధి బుద్ధానం వా సావకానం వా"తి? ఆమన్తా . నను ఆయస్మా పిలిన్దవచ్ఛో రఞ్ఞో మాగధస్స సేనియస్స బిమ్బిసారస్స పాసాదం "సువణ్ణ"న్త్వేవ అధిముచ్చి, సువణ్ణో చ పన ఆసీతి [పారా. ౬౨౧; మహావ. ౨౭౧]? ఆమన్తా. హఞ్చి ఆయస్మా పిలిన్దవచ్ఛో రఞ్ఞో మాగధస్స సేనియస్స బిమ్బిసారస్స పాసాదం సువణ్ణన్త్వేవ అధిముచ్చి, సువణ్ణో చ పన ఆసి, తేన వత రే వత్తబ్బే – "అత్థి అధిప్పాయఇద్ధి బుద్ధానం వా సావకానం వా"తి.

ఇద్ధికథా నిట్ఠితా.

౨౧. ఏకవీసతిమవగ్గో

(౨౦౪) ౫. బుద్ధకథా

౮౮౫. అత్థి బుద్ధానం బుద్ధేహి హీనాతిరేకతాతి? ఆమన్తా. సతిపట్ఠానతోతి? న హేవం వత్తబ్బే …పే.… సమ్మప్పధానతో…పే.… ఇద్ధిపాదతో… ఇన్ద్రియతో… బలతో… బోజ్ఝఙ్గతో… వసిభావతో…పే.… సబ్బఞ్ఞుతఞాణదస్సనతోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.…

బుద్ధకథా నిట్ఠితా.

౨౧. ఏకవీసతిమవగ్గో

(౨౦౫) ౬. సబ్బదిసాకథా

౮౮౬. సబ్బా దిసా బుద్ధా తిట్ఠన్తీతి? ఆమన్తా. పురత్థిమాయ దిసాయ బుద్ధో తిట్ఠతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… పురత్థిమాయ దిసాయ బుద్ధో తిట్ఠతీతి? ఆమన్తా. కిన్నామో సో భగవా, కింజచ్చో, కింగోత్తో, కిన్నామా తస్స భగవతో మాతాపితరో, కిన్నామం తస్స భగవతో సావకయుగం, కోనామో తస్స భగవతో ఉపట్ఠాకో, కీదిసం చీవరం ధారేతి, కీదిసం పత్తం ధారేతి, కతరస్మిం గామే వా నిగమే వా నగరే వా రట్ఠే వా జనపదే వాతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.…

దక్ఖిణాయ దిసాయ...పే.... పచ్ఛిమాయ దిసాయ...పే.... ఉత్తరాయ దిసాయ...పే.... హేట్ఠిమాయ దిసాయ బుద్ధో తిట్ఠతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... హేట్ఠిమాయ దిసాయ బుద్ధో తిట్ఠతీతి? ఆమన్తా. కిన్నామో సో భగవా...పే.... జనపదే వాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

ఉపరిమాయ దిసాయ బుద్ధో తిట్ఠతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... ఉపరిమాయ దిసాయ బుద్ధో తిట్ఠతీతి? ఆమన్తా. చాతుమహారాజికే తిట్ఠతి...పే.... తావతింసే తిట్ఠతి...పే.... యామే తిట్ఠతి...పే.... తుసితే తిట్ఠతి...పే.... నిమ్మానరతియా తిట్ఠతి...పే.... పరనిమ్మితవసవత్తియా తిట్ఠతి...పే.... బ్రహ్మలోకే తిట్ఠతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

సబ్బదిసాకథా నిట్ఠితా.

౨౧. ఏకవీసతిమవగ్గో

(౨౦౬) ౭. ధమ్మకథా

౮౮౭. సబ్బే ధమ్మా నియతాతి? ఆమన్తా. మిచ్ఛత్తనియతాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సమ్మత్తనియతాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... నత్థి అనియతో రాసీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... నను అత్థి అనియతో రాసీతి? ఆమన్తా . హఞ్చి అత్థి అనియతో రాసి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – ‘‘సబ్బే ధమ్మా నియతా’’తి.

సబ్బే ధమ్మా నియతాతి? ఆమన్తా. నను తయో రాసీ వుత్తా భగవతా – మిచ్ఛత్తనియతో రాసి, సమ్మత్తనియతో రాసి, అనియతో రాసీతి [ధ॰ స॰ తికమాతికా ౧౫]? ఆమన్తా. హఞ్చి తయో రాసీ వుత్తా భగవతా – మిచ్ఛత్తనియతో రాసి, సమ్మత్తనియతో రాసి, అనియతో రాసి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – ‘‘సబ్బే ధమ్మా నియతా’’తి.

రూపం రూపట్ఠేన నియతన్తి? ఆమన్తా. మిచ్ఛత్తనియతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సమ్మత్తనియతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... వేదనా...పే.... సఞ్ఞా...పే.... సఙ్ఖారా...పే.... విఞ్ఞాణం విఞ్ఞాణట్ఠేన నియతన్తి? ఆమన్తా. మిచ్ఛత్తనియతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సమ్మత్తనియతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

౮౮౮. న వత్తబ్బం – రూపం రూపట్ఠేన నియతం...పే.... వేదనా...పే.... సఞ్ఞా...పే.... సఙ్ఖారా...పే.... విఞ్ఞాణం విఞ్ఞాణట్ఠేన నియతన్తి? ఆమన్తా. రూపం వేదనా హోతి...పే.... సఞ్ఞా హోతి... సఙ్ఖారా హోన్తి... విఞ్ఞాణం హోతి... వేదనా...పే.... సఞ్ఞా...పే.... సఙ్ఖారా...పే.... విఞ్ఞాణం రూపం హోతి...పే.... వేదనా హోతి... సఞ్ఞా హోతి... సఙ్ఖారా హోన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే. తేన హి రూపం రూపట్ఠేన నియతం, వేదనా...పే.... సఞ్ఞా...పే.... సఙ్ఖారా...పే.... విఞ్ఞాణం విఞ్ఞాణట్ఠేన నియతన్తి.

ధమ్మకథా నిట్ఠితా.

౨౧. ఏకవీసతిమవగ్గో

(౨౦౭) ౮. కమ్మకథా

౮౮౯. సబ్బే కమ్మా నియతాతి? ఆమన్తా. మిచ్ఛత్తనియతాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సమ్మత్తనియతాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... నత్థి అనియతో రాసీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... నను అత్థి అనియతో రాసీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అత్థి అనియతో రాసి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "సబ్బే కమ్మా నియతా"తి.

సబ్బే కమ్మా నియతాతి? ఆమన్తా. నను తయో రాసీ వుత్తా భగవతా – మిచ్ఛత్తనియతో రాసి, సమ్మత్తనియతో రాసి, అనియతో రాసీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి తయో రాసీ వుత్తా భగవతా – మిచ్ఛత్తనియతో రాసి, సమ్మత్తనియతో రాసి, అనియతో రాసి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "సబ్బే కమ్మా నియతా"తి.

౮౯౦. దిట్ఠధమ్మవేదనీయం కమ్మం దిట్ఠధమ్మవేదనీయట్ఠేన నియతన్తి? ఆమన్తా. మిచ్ఛత్తనియతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సమ్మత్తనియతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే..... ఉపపజ్జవేదనీయం కమ్మం...పే.... అపరాపరియవేదనీయం కమ్మం అపరాపరియవేదనీయట్ఠేన నియతన్తి? ఆమన్తా. మిచ్ఛత్తనియతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... సమ్మత్తనియతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౮౯౧. న వత్తబ్బం – దిట్ఠధమ్మవేదనీయం కమ్మం దిట్ఠధమ్మవేదనీయట్ఠేన నియతం, ఉపపజ్జవేదనీయం కమ్మం...పే.... అపరాపరియవేదనీయం కమ్మం అపరాపరియవేదనీయట్ఠేన నియతన్తి? ఆమన్తా. దిట్ఠధమ్మవేదనీయం కమ్మం ఉపపజ్జవేదనీయం హోతి, అపరాపరియవేదనీయం హోతి...పే.... ఉపపజ్జవేదనీయం కమ్మం దిట్ఠధమ్మవేదనీయం హోతి, అపరాపరియవేదనీయం హోతి...పే.... అపరాపరియవేదనీయం కమ్మం దిట్ఠధమ్మవేదనీయం హోతి, ఉపపజ్జవేదనీయం హోతీతి? న హేవం వత్తబ్బే . తేన హి దిట్ఠధమ్మవేదనీయం కమ్మం దిట్ఠధమ్మవేదనీయట్ఠేన నియతం, ఉపపజ్జవేదనీయం కమ్మం...పే.... అపరాపరియవేదనీయం కమ్మం అపరాపరియవేదనీయట్ఠేన నియతన్తి.

కమ్మకథా నిట్ఠితా.

ఏకవీసతిమవగ్గో.

తస్సుద్దానం –

సాసనం నవం కతం అత్థి కోచి తథాగతస్స సాసనం నవం కరోతి లబ్భా తథాగతస్స సాసనం పున నవం కాతుం, పుథుజ్జనో తేధాతుకేహి ధమ్మేహి అవివిత్తో, అత్థి కిఞ్చి సంయోజనం అప్పహాయ అరహత్తప్పత్తి, అత్థి అధిప్పాయిద్ధి బుద్ధానం వా సావకానం వా, అత్థి బుద్ధానం బుద్ధేహి హీనాతిరేకతా, సబ్బా దిసా బుద్ధా తిట్ఠన్తి, సబ్బే ధమ్మా నియతా, సబ్బే కమ్మా నియతాతి.

౨౨. బావీసతిమవగ్గో

(౨౦౮) ౧. పరినిబ్బానకథా

౮౯౨. అత్థి కిఞ్చి సంయోజనం అప్పహాయ పరినిబ్బానన్తి? ఆమన్తా. అత్థి కిఞ్చి సక్కాయదిట్ఠిం అప్పహాయ...పే.... అనోత్తప్పం అప్పహాయ పరినిబ్బానన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

అత్థి కిఞ్చి సంయోజనం అప్పహాయ పరినిబ్బానన్తి? ఆమన్తా. అరహా సరాగో...పే.... సకిలేసోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... నను అరహా నిరాగో...పే.... నిక్కిలేసోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహా నిరాగో...పే.... నిక్కిలేసో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అత్థి కిఞ్చి సంయోజనం అప్పహాయ పరినిబ్బాన"న్తి.

౮౯౩. న వత్తబ్బం – "అత్థి కిఞ్చి సంయోజనం అప్పహాయ పరినిబ్బాన"న్తి? ఆమన్తా . అరహా సబ్బం బుద్ధవిసయం జానాతీతి? న హేవం వత్తబ్బే. తేన హి అత్థి కిఞ్చి సంయోజనం అప్పహాయ పరినిబ్బానన్తి.

పరినిబ్బానకథా నిట్ఠితా.

౨౨. బావీసతిమవగ్గో

(౨౦౯) ౨. కుసలచిత్తకథా

౮౯౪. అరహా కుసలచిత్తో పరినిబ్బాయతీతి? ఆమన్తా. అరహా పుఞ్ఞాభిసఙ్ఖారం అభిసఙ్ఖరోన్తో... ఆనేఞ్జాభిసఙ్ఖారం అభిసఙ్ఖరోన్తో... గతిసంవత్తనియం కమ్మం కరోన్తో... భవసంవత్తనియం కమ్మం కరోన్తో... ఇస్సరియసంవత్తనియం కమ్మం కరోన్తో... అధిపచ్చసంవత్తనియం కమ్మం కరోన్తో... మహాభోగసంవత్తనియం కమ్మం కరోన్తో... మహాపరివారసంవత్తనియం కమ్మం కరోన్తో... దేవసోభగ్యసంవత్తనియం కమ్మం కరోన్తో... మనుస్ససోభగ్యసంవత్తనియం కమ్మం కరోన్తో పరినిబ్బాయతీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే....

అరహా కుసలచిత్తో పరినిబ్బాయతీతి? ఆమన్తా. అరహా ఆచినన్తో అపచినన్తో పజహన్తో ఉపాదియన్తో విసినేన్తో ఉస్సినేన్తో విధూపేన్తో సన్ధూపేన్తో పరినిబ్బాయతీతి? న హేవం వత్తబ్బే ...పే.... నను అరహా నేవాచినాతి న అపచినాతి అపచినిత్వా ఠితోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహా నేవాచినాతి న అపచినాతి అపచినిత్వా ఠితో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అరహా కుసలచిత్తో పరినిబ్బాయతీ"తి. నను అరహా నేవ పజహతి న ఉపాదియతి పజహిత్వా ఠితో, నేవ విసినేతి న ఉస్సినేతి విసినేత్వా ఠితో; నను అరహా నేవ విధూపేతి న సన్ధూపేతి విధూపేత్వా ఠితోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహా నేవ విధూపేతి న సన్ధూపేతి విధూపేత్వా ఠితో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అరహా కుసలచిత్తో పరినిబ్బాయతీ"తి.

౮౯౫. న వత్తబ్బం – "అరహా కుసలచిత్తో పరినిబ్బాయతీ"తి? ఆమన్తా. నను అరహా ఉపట్ఠితస్సతి సతో సమ్పజానో పరినిబ్బాయతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహా ఉపట్ఠితస్సతి సతో సమ్పజానో పరినిబ్బాయతి, తేన వత రే వత్తబ్బే – "అరహా కుసలచిత్తో పరినిబ్బాయతీ"తి.

కుసలచిత్తకథా నిట్ఠితా.

౨౨. బావీసతిమవగ్గో

(౨౧౦) ౩. ఆనేఞ్జకథా

౮౯౬. అరహా ఆనేఞ్జే ఠితో పరినిబ్బాయతీతి? ఆమన్తా. నను అరహా పకతిచిత్తే ఠితో పరినిబ్బాయతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహా పకతిచిత్తే ఠితో పరినిబ్బాయతి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అరహా ఆనేఞ్జే ఠితో పరినిబ్బాయతీ”తి.

అరహా ఆనేఞ్జే ఠితో పరినిబ్బాయతీతి? ఆమన్తా. అరహా కిరియమయే చిత్తే ఠితో పరినిబ్బాయతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… నను అరహా విపాకచిత్తే ఠితో పరినిబ్బాయతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహా విపాకచిత్తే ఠితో పరినిబ్బాయతి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అరహా ఆనేఞ్జే ఠితో పరినిబ్బాయతీ”తి.

అరహా ఆనేఞ్జే ఠితో పరినిబ్బాయతీతి? ఆమన్తా. అరహా కిరియాబ్యాకతే చిత్తే ఠితో పరినిబ్బాయతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… నను అరహా విపాకాబ్యాకతే చిత్తే ఠితో పరినిబ్బాయతీతి? ఆమన్తా. హఞ్చి అరహా విపాకాబ్యాకతే చిత్తే ఠితో పరినిబ్బాయతి, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అరహా ఆనేఞ్జే ఠితో పరినిబ్బాయతీ”తి.

అరహా ఆనేఞ్జే ఠితో పరినిబ్బాయతీతి? ఆమన్తా. నను భగవా చతుత్థజ్ఝానా వుట్ఠహిత్వా సమనన్తరా పరినిబ్బుతోతి [దీ॰ ని॰ ౨.౨౧౯]? ఆమన్తా. హఞ్చి భగవా చతుత్థజ్ఝానా వుట్ఠహిత్వా సమనన్తరా పరినిబ్బుతో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అరహా ఆనేఞ్జే ఠితో పరినిబ్బాయతీ”తి.

ఆనేఞ్జకథా నిట్ఠితా.

౨౨. బావీసతిమవగ్గో

(౨౧౧) ౪. ధమ్మాభిసమయకథా

౮౯౭. అత్థి గబ్భసేయ్యాయ ధమ్మాభిసమయోతి? ఆమన్తా. అత్థి గబ్భసేయ్యాయ ధమ్మదేసనా, ధమ్మస్సవనం, ధమ్మసాకచ్ఛా, పరిపుచ్ఛా, సీలసమాదానం , ఇన్ద్రియేసు గుత్తద్వారతా, భోజనే మత్తఞ్ఞుతా, పుబ్బరత్తాపరరత్తం జాగరియానుయోగోతి ? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… నత్థి గబ్భసేయ్యాయ ధమ్మదేసనా, ధమ్మస్సవనం…పే.… పుబ్బరత్తాపరరత్తం జాగరియానుయోగోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి నత్థి గబ్భసేయ్యాయ ధమ్మదేసనా, ధమ్మస్సవనం…పే.… పుబ్బరత్తాపరరత్తం జాగరియానుయోగో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అత్థి గబ్భసేయ్యాయ ధమ్మాభిసమయో”తి.

అత్థి గబ్భసేయ్యాయ ధమ్మాభిసమయోతి? ఆమన్తా. నను ద్వే పచ్చయా సమ్మాదిట్ఠియా ఉప్పాదాయ – పరతో చ ఘోసో, యోనిసో చ మనసికారోతి? ఆమన్తా. హఞ్చి ద్వే పచ్చయా సమ్మాదిట్ఠియా ఉప్పాదాయ – పరతో చ ఘోసో, యోనిసో చ మనసికారో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – “అత్థి గబ్భసేయ్యాయ ధమ్మాభిసమయో”తి.

అత్థి గబ్భసేయ్యాయ ధమ్మాభిసమయోతి? ఆమన్తా. సుత్తస్స పమత్తస్స ముట్ఠస్సతిస్స అసమ్పజానస్స ధమ్మాభిసమయోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

ధమ్మాభిసమయకథా నిట్ఠితా.

౨౨. బావీసతిమవగ్గో

(౨౧౨-౪) ౫-౭. తిస్సోపికథా

౮౯౮. అత్థి గబ్భసేయ్యాయ అరహత్తప్పత్తీతి? ఆమన్తా. సుత్తస్స పమత్తస్స ముట్ఠస్సతిస్స అసమ్పజానస్స అరహత్తప్పత్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౮౯౯. అత్థి సుపినగతస్స ధమ్మాభిసమయోతి? ఆమన్తా. సుత్తస్స పమత్తస్స ముట్ఠస్సతిస్స అసమ్పజానస్స ధమ్మాభిసమయోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

౯౦౦. అత్థి సుపినగతస్స అరహత్తప్పత్తీతి? ఆమన్తా. సుత్తస్స పమత్తస్స ముట్ఠస్సతిస్స అసమ్పజానస్స అరహత్తప్పత్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

తిస్సోపికథా నిట్ఠితా.

౨౨. బావీసతిమవగ్గో

(౨౧౫) ౮. అబ్యాకతకథా

౯౦౧. సబ్బం సుపినగతస్స చిత్తం అబ్యాకతన్తి? ఆమన్తా. సుపినన్తేన పాణం హనేయ్యాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి సుపినన్తేన పాణం హనేయ్య, నో చ వత రే వత్తబ్బే – ''సబ్బం సుపినగతస్స చిత్తం అబ్యాకత''న్తి.

సుపినన్తేన అదిన్నం ఆదియేయ్య…పే॰… ముసా భణేయ్య, పిసుణం భణేయ్య, ఫరుసం భణేయ్య, సమ్ఫం పలపేయ్య, సన్ధిం ఛిన్దేయ్య, నిల్లోపం హరేయ్య, ఏకాగారికం కరేయ్య, పరిపన్థే తిట్ఠేయ్య, పరదారం గచ్ఛేయ్య, గామఘాతకం కరేయ్య, నిగమఘాతకం కరేయ్య, సుపినన్తేన మేథునం ధమ్మం పటిసేవేయ్య , సుపినగతస్స అసుచి ముచ్చేయ్య, సుపినన్తేన దానం దదేయ్య, చీవరం దదేయ్య, పిణ్డపాతం దదేయ్య, సేనాసనం దదేయ్య, గిలానపచ్చయభేసజ్జపరిక్ఖారం దదేయ్య, ఖాదనీయం దదేయ్య, భోజనీయం దదేయ్య, పానీయం దదేయ్య, చేతియం వన్దేయ్య, చేతియే మాలం ఆరోపేయ్య, గన్ధం ఆరోపేయ్య , విలేపనం ఆరోపేయ్య…పే॰… చేతియం అభిదక్ఖిణం కరేయ్యాతి? ఆమన్తా . హఞ్చి సుపినన్తేన చేతియం అభిదక్ఖిణం కరేయ్య, నో చ వత రే వత్తబ్బే – ''సబ్బం సుపినగతస్స చిత్తం అబ్యాకత''న్తి.

౯౦౨. న వత్తబ్బం – ''సబ్బం సుపినగతస్స చిత్తం అబ్యాకత''న్తి? ఆమన్తా. నను సుపినగతస్స చిత్తం అబ్బోహారియం వుత్తం భగవతాతి? ఆమన్తా. హఞ్చి సుపినగతస్స చిత్తం అబ్బోహారియం వుత్తం భగవతా, తేన వత రే వత్తబ్బే – ''సబ్బం

సుపినగతస్స చిత్తం అబ్యాకత”న్తి.

అబ్యాకతకథా నిట్ఠితా.

౨౨. బావీసతిమవగ్గో

(౨౧౬) ౯. ఆసేవనపచ్చయకథా

౯౦౩. నత్థి కాచి ఆసేవనపచ్చయతాతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “పాణాతిపాతో, భిక్ఖవే, ఆసేవితో భావితో బహులీకతో నిరయసంవత్తనికో తిరచ్ఛానయోనిసంవత్తనికో పేత్తివిసయసంవత్తనికో, యో సబ్బలహుసో పాణాతిపాతస్స విపాకో మనుస్సభూతస్స అప్పాయుకసంవత్తనికో హోతీ”తి [అ॰ ని॰ ౮.౪౦]. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి అత్థి కాచి ఆసేవనపచ్చయతాతి.

నత్థి కాచి ఆసేవనపచ్చయతాతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “అదిన్నాదానం, భిక్ఖవే, ఆసేవితం భావితం బహులీకతం నిరయసంవత్తనికం తిరచ్ఛానయోనిసంవత్తనికం పేత్తివిసయసంవత్తనికం, యో సబ్బలహుసో అదిన్నాదానస్స విపాకో మనుస్సభూతస్స భోగబ్యసనసంవత్తనికో హోతి…పే॰… యో సబ్బలహుసో కామేసుమిచ్ఛాచారస్స విపాకో మనుస్సభూతస్స సపత్తవేరసంవత్తనికో హోతి…పే॰… యో సబ్బలహుసో ముసావాదస్స విపాకో మనుస్సభూతస్స అబ్భూతబ్భక్ఖానసంవత్తనికో హోతి…పే॰… యో సబ్బలహుసో పిసుణాయ వాచాయ విపాకో మనుస్సభూతస్స మిత్తేహి భేదనసంవత్తనికో హోతి…పే॰… యో సబ్బలహుసో ఫరుసాయ వాచాయ విపాకో మనుస్సభూతస్స అమనాపసద్దసంవత్తనికో హోతి…పే॰… యో సబ్బలహుసో సమ్ఫప్పలాపస్స విపాకో మనుస్సభూతస్స అనాదేయ్యవాచాసంవత్తనికో హోతి, సురామేరయపానం, భిక్ఖవే, ఆసేవితం…పే॰… యో సబ్బలహుసో సురామేరయపానస్స విపాకో మనుస్సభూతస్స ఉమ్మత్తకసంవత్తనికో హోతీ”తి [అ॰ ని॰ ౮.౪౦]! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి అత్థి కాచి ఆసేవనపచ్చయతాతి.

౯౦౪. నత్థి కాచి ఆసేవనపచ్చయతాతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “మిచ్ఛాదిట్ఠి, భిక్ఖవే, ఆసేవితా భావితా బహులీకతా నిరయసంవత్తనికా తిరచ్ఛానయోనిసంవత్తనికా పేత్తివిసయసంవత్తనికా”తి. అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి అత్థి కాచి ఆసేవనపచ్చయతాతి.

నత్థి కాచి ఆసేవనపచ్చయతాతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “మిచ్ఛాసఙ్కప్పో…పే॰… మిచ్ఛాసమాధి, భిక్ఖవే, ఆసేవితో భావితో…పే॰… పేత్తివిసయసంవత్తనికో”తి! అత్థేవ సుత్తన్తోతి ? ఆమన్తా. తేన హి అత్థి కాచి ఆసేవనపచ్చయతాతి.

౯౦౫. నత్థి కాచి ఆసేవనపచ్చయతాతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “సమ్మాదిట్ఠి, భిక్ఖవే, ఆసేవితా భావితా బహులీకతా అమతోగధా హోతి అమతపరాయనా అమతపరియోసానా”తి! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి అత్థి కాచి ఆసేవనపచ్చయతాతి.

నత్థి కాచి ఆసేవనపచ్చయతాతి? ఆమన్తా. నను వుత్తం భగవతా – “సమ్మాసఙ్కప్పో, భిక్ఖవే, ఆసేవితో భావితో బహులీకతో…పే॰… సమ్మాసమాధి, భిక్ఖవే, ఆసేవితో భావితో బహులీకతో అమతోగధో హోతి అమతపరాయనో అమతపరియోసానో”తి అత్థేవ సుత్తన్తోతి, ఆమన్తా. తేన హి అత్థి కాచి ఆసేవనపచ్చయతాతి.

ఆసేవనపచ్చయకథా నిట్ఠితా.

౨౨. బావీసతిమవగ్గో

(౨౧౭) ౧౦. ఖణికకథా

౯౦౬. ఏకచిత్తక్ఖణికా సబ్బే ధమ్మాతి? ఆమన్తా. చిత్తే మహాపథవీ సణ్ఠాతి, మహాసముద్దో సణ్ఠాతి, సినేరుపబ్బతరాజా సణ్ఠాతి, ఆపో సణ్ఠాతి, తేజో సణ్ఠాతి, వాయో సణ్ఠాతి, తిణకట్ఠవనప్పతయో సణ్ఠహన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰….

ఏకచిత్తక్ఖణికా సబ్బే ధమ్మాతి? ఆమన్తా. చక్ఖాయతనం చక్ఖువిఞ్ఞాణేన సహజాతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… చక్ఖాయతనం చక్ఖువిఞ్ఞాణేన సహజాతన్తి? ఆమన్తా. నను ఆయస్మా సారిపుత్తో ఏతదవోచ – “అజ్ఝత్తికఞ్చేవ, ఆవుసో, చక్ఖుం అపరిభిన్నం హోతి, బాహిరా చ రూపా న ఆపాథం ఆగచ్ఛన్తి, నో చ తజ్జో సమన్నాహారో హోతి, నేవ తావ తజ్జస్స విఞ్ఞాణభాగస్స [విఞ్ఞాణభావస్స (బహూసు)] పాతుభావో హోతి. అజ్ఝత్తికఞ్చేవ, ఆవుసో, చక్ఖుం అపరిభిన్నం హోతి, బాహిరా చ రూపా ఆపాథం ఆగచ్ఛన్తి, నో చ తజ్జో సమన్నాహారో హోతి, నేవ తావ తజ్జస్స విఞ్ఞాణభాగస్స పాతుభావో హోతి. యతో చ ఖో, ఆవుసో, అజ్ఝత్తికఞ్చేవ చక్ఖుం అపరిభిన్నం హోతి , బాహిరా చ రూపా ఆపాథం ఆగచ్ఛన్తి, తజ్జో చ సమన్నాహారో హోతి, ఏవం తజ్జస్స విఞ్ఞాణభాగస్స పాతుభావో హోతీ”తి [మ॰ ని॰ ౧.౩౦౬]! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – “చక్ఖాయతనం చక్ఖువిఞ్ఞాణేన సహజాత”న్తి.

సోతాయతనం…పే॰… ఘానాయతనం…పే॰… జివ్హాయతనం…పే॰… కాయాయతనం కాయవిఞ్ఞాణేన సహజాతన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే॰… కాయాయతనం కాయవిఞ్ఞాణేన సహజాతన్తి? ఆమన్తా. నను ఆయస్మా సారిపుత్తో ఏతదవోచ – “అజ్ఝత్తికో చేవ, ఆవుసో, కాయో అపరిభిన్నో హోతి, బాహిరా చ ఫోట్ఠబ్బా న ఆపాథం ఆగచ్ఛన్తి, నో చ…పే॰… అజ్ఝత్తికో చేవ, ఆవుసో, కాయో అపరిభిన్నో హోతి, బాహిరా చ ఫోట్ఠబ్బా ఆపాథం ఆగచ్ఛన్తి, నో చ…పే॰… యతో చ ఖో, ఆవుసో, అజ్ఝత్తికో చేవ కాయో అపరిభిన్నో హోతి, బాహిరా చ ఫోట్ఠబ్బా ఆపాథం ఆగచ్ఛన్తి, తజ్జో చ సమన్నాహారో హోతి, ఏవం తజ్జస్స విఞ్ఞాణభాగస్స పాతుభావో హోతీ”తి [మ॰ ని॰ ౧.౩౦౬]! అత్థేవ సుత్తన్తోతి? ఆమన్తా. తేన హి న వత్తబ్బం – “కాయాయతనం కాయవిఞ్ఞాణేన సహజాత”న్తి.

౯౦౭. న వత్తబ్బం – “ఏకచిత్తక్ఖణికా సబ్బే ధమ్మా”తి? ఆమన్తా. సబ్బే ధమ్మా నిచ్చా ధువా సస్సతా అవిపరిణామధమ్మాతి? న హేవం వత్తబ్బే. తేన హి ఏకచిత్తక్ఖణికా సబ్బే ధమ్మాతి.

ఖణికకథా నిట్ఠితా.

బావీసతిమవగ్గో.

తస్సుద్దానం –

అత్థి కిఞ్చి సంయోజనం అప్పహాయ పరినిబ్బానం, అరహా కుసలచిత్తో పరినిబ్బాయతి, అరహా ఆనేఞ్జే ఠితో పరినిబ్బాయతి, అత్థి గబ్భసేయ్యాయ ధమ్మాభిసమయో, అత్థి గబ్భసేయ్యాయ అరహత్తప్పత్తి, అత్థి సుపినగతస్స ధమ్మాభిసమయో, అత్థి సుపినగతస్స అరహత్తప్పత్తి, సబ్బం సుపినగతస్స చిత్తం అబ్యాకతం, నత్థి కాచి ఆసేవనపచ్చయతా, ఏకచిత్తక్ఖణికా సబ్బే ధమ్మాతి.

౨౩. తేవీసతిమవగ్గో

(౨౧౮) ౧. ఏకాధిప్పాయకథా

౬౦౮. ఏకాధిప్పాయేన మేథునో ధమ్మో పటిసేవితబ్బోతి? ఆమన్తా. ఏకాధిప్పాయేన అస్సమణేన హోతబ్బం, అభిక్ఖునా హోతబ్బం, ఛిన్నమూలేన హోతబ్బం పారాజికేన హోతబ్బన్తి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.… ఏకాధిప్పాయేన మేథునో ధమ్మో పటిసేవితబ్బోతి? ఆమన్తా. ఏకాధిప్పాయేన పాణో హన్తబ్బో, అదిన్నం ఆదియితబ్బం, ముసా భణితబ్బా, పిసుణం భణితబ్బం, ఫరుసం భణితబ్బం, సమ్ఫం పలపితబ్బం, సన్ధి ఛేదితబ్బో, నిల్లోపం హాతబ్బం, ఏకాగారికం కాతబ్బం, పరిపన్థే ఠాతబ్బం, పరదారో గన్తబ్బో, గామఘాతకో కాతబ్బో, నిగమఘాతకో కాతబ్బోతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.….

ఏకాధిప్పాయకథా నిట్ఠితా.

౨౩. తేవీసతిమవగ్గో

(౨౧౯) ౨. అరహన్తవణ్ణకథా

౬౦౯. అరహన్తానం వణ్ణేన అమనుస్సా మేథునం ధమ్మం పటిసేవన్తీతి? ఆమన్తా. అరహన్తానం వణ్ణేన అమనుస్సా పాణం హనన్తి…పే.… అదిన్నం ఆదియన్తి, ముసా భణన్తి, పిసుణం భణన్తి, ఫరుసం భణన్తి, సమ్ఫం పలపన్తి, సన్ధిం ఛిన్దన్తి, నిల్లోపం హరన్తి, ఏకాగారికం కరోన్తి, పరిపన్థే తిట్ఠన్తి, పరదారం గచ్ఛన్తి, గామఘాతకం కరోన్తి…పే.… నిగమఘాతకం కరోన్తీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.….

అరహన్తవణ్ణకథా నిట్ఠితా.

౨౩. తేవీసతిమవగ్గో

(౨౨౦-౪) ౩-౭. ఇస్సరియకామకారికాదికథా

౬౧౦. బోధిసత్తో ఇస్సరియకామకారికాహేతు వినిపాతం గచ్ఛతీతి? ఆమన్తా. బోధిసత్తో ఇస్సరియకామకారికాహేతు నిరయం గచ్ఛతి , సఞ్జీవం గచ్ఛతి, కాలసుత్తం గచ్ఛతి, తాపనం గచ్ఛతి, మహాతాపనం [పతాపనం (సీ॰ స్యా॰ కం॰ పీ॰)] గచ్ఛతి, సఙ్ఘాతకం గచ్ఛతి, రోరువం గచ్ఛతి…పే.… అవీచిం గచ్ఛతీతి? న హేవం వత్తబ్బే…పే.….

బోధిసత్తో ఇస్సరియకామకారికాహేతు వినిపాతం గచ్ఛతీతి? ఆమన్తా. ‘‘బోధిసత్తో ఇస్సరియకామకారికాహేతు వినిపాతం గచ్ఛతీ’’తి – అత్థేవ సుత్తన్తోతి? నత్థి. హఞ్చి ‘‘బోధిసత్తో ఇస్సరియకామకారికాహేతు వినిపాతం గచ్ఛతీ’’తి – నత్థేవ సుత్తన్తో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – ‘‘బోధిసత్తో ఇస్సరియకామకారికాహేతు వినిపాతం గచ్ఛతీ’’తి.

౬౧౧. బోధిసత్తో ఇస్సరియకామకారికాహేతు గబ్భసేయ్యం ఓక్కమతీతి? ఆమన్తా. బోధిసత్తో ఇస్సరియకామకారికాహేతు నిరయం ఉపపజ్జేయ్య, తిరచ్ఛానయోనిం ఉపపజ్జేయ్యాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

బోధిసత్తో ఇస్సరియకామకారికాహేతు గబ్భసేయ్యం ఓక్కమతీతి ? ఆమన్తా. బోధిసత్తో ఇద్ధిమాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.... బోధిసత్తో ఇద్ధిమాతి? ఆమన్తా. బోధిసత్తేన ఛన్దిద్ధిపాదో భావితో...పే.... వీరియిద్ధిపాదో...పే.... చిత్తిద్ధిపాదో...పే.... వీమంసిద్ధిపాదో భావితోతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

బోధిసత్తో ఇస్సరియకామకారికాహేతు గబ్భసేయ్యం ఓక్కమతీతి? ఆమన్తా. "బోధిసత్తో ఇస్సరియకామకారికాహేతు గబ్భసేయ్యం ఓక్కమతీ"తి – అత్థేవ సుత్తన్తోతి? నత్థి. హఞ్చి "బోధిసత్తో ఇస్సరియకామకారికాహేతు గబ్భసేయ్యం ఓక్కమతీ"తి – నత్థేవ సుత్తన్తో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "బోధిసత్తో ఇస్సరియకామకారికాహేతు గబ్భసేయ్యం ఓక్కమతీ"తి.

౬౧౨. బోధిసత్తో ఇస్సరియకామకారికాహేతు దుక్కరకారికం అకాసీతి? ఆమన్తా. బోధిసత్తో ఇస్సరియకామకారికాహేతు "సస్సతో లోకో"తి పచ్చాగచ్ఛి, "అసస్సతో లోకో"తి...పే.... "అన్తవా లోకో"తి...పే.... "అనన్తవా లోకో"తి... "తం జీవం తం సరీర"న్తి ... "అఞ్ఞం జీవం అఞ్ఞం సరీర"న్తి... "హోతి తథాగతో పరం మరణా"తి... "న హోతి తథాగతో పరం మరణా"తి... "హోతి చ న చ హోతి తథాగతో పరం మరణా"తి...పే.... "నేవ హోతి న న హోతి తథాగతో పరం మరణా"తి పచ్చాగచ్ఛీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

బోధిసత్తో ఇస్సరియకామకారికాహేతు దుక్కరకారికం అకాసీతి? ఆమన్తా. "బోధిసత్తో ఇస్సరియకామకారికాహేతు దుక్కరకారికం అకాసీ"తి – అత్థేవ సుత్తన్తోతి? నత్థి. హఞ్చి "బోధిసత్తో ఇస్సరియకామకారికాహేతు దుక్కరకారికం అకాసీ"తి – నత్థేవ సుత్తన్తో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "బోధిసత్తో ఇస్సరియకామకారికాహేతు దుక్కరకారికం అకాసీ"తి.

౬౧౩. బోధిసత్తో ఇస్సరియకామకారికాహేతు అపరన్తపం [అమరం తపం (సం. ని. ౧.౧౩౭)] అకాసి, అఞ్ఞం సత్థారం ఉద్దిసీతి? ఆమన్తా. బోధిసత్తో ఇస్సరియకామకారికాహేతు "సస్సతో లోకో"తి పచ్చాగచ్ఛి...పే.... "నేవ హోతి న న హోతి తథాగతో పరం మరణా"తి పచ్చాగచ్ఛీతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే.....

౬౧౪. బోధిసత్తో ఇస్సరియకామకారికాహేతు అఞ్ఞం సత్థారం ఉద్దిసీతి? ఆమన్తా. "బోధిసత్తో ఇస్సరియకామకారికాహేతు అఞ్ఞం సత్థారం ఉద్దిసీ"తి – అత్థేవ సుత్తన్తోతి? నత్థి. హఞ్చి "బోధిసత్తో ఇస్సరియకామకారికాహేతు అఞ్ఞం సత్థారం ఉద్దిసీ"తి – నత్థేవ సుత్తన్తో, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "బోధిసత్తో ఇస్సరియకామకారికాహేతు అఞ్ఞం సత్థారం ఉద్దిసీ"తి.

ఇస్సరియకామకారికాకథా నిట్ఠితా.

౨౩. తేవీసతిమవగ్గో

(౨౨౫) ౮. పతిరూపకథా

౯౧౫. అత్థి న రాగో రాగపతిరూపకోతి? ఆమన్తా. అత్థి న ఫస్సో ఫస్సపతిరూపకో, అత్థి న వేదనా వేదనాపతిరూపికా, అత్థి న సఞ్ఞా సఞ్ఞాపతిరూపికా , అత్థి న చేతనా చేతనాపతిరూపికా, అత్థి న చిత్తం చిత్తపతిరూపకం, అత్థి న సద్ధా సద్ధాపతిరూపికా, అత్థి న వీరియం వీరియపతిరూపకం, అత్థి న సతి సతిపతిరూపికా, అత్థి న సమాధి సమాధిపతిరూపకో , అత్థి న పఞ్ఞా పఞ్ఞాపతిరూపికాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

౯౧౬. అత్థి న దోసో దోసపతిరూపకో, అత్థి న మోహో మోహపతిరూపకో, అత్థి న కిలేసో కిలేసపతిరూపకోతి? ఆమన్తా. అత్థి న ఫస్సో ఫస్సపతిరూపకో...పే॰... అత్థి న పఞ్ఞా పఞ్ఞాపతిరూపికాతి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰....

పతిరూపకథా నిట్ఠితా.

౨౩. తేవీసతిమవగ్గో

(౨౨౬) ౯. అపరినిప్ఫన్నకథా

౯౧౭. రూపం అపరినిప్ఫన్నన్తి? ఆమన్తా. రూపం న అనిచ్చం న సఙ్ఖతం న పటిచ్చసముప్పన్నం న ఖయధమ్మం న వయధమ్మం న విరాగధమ్మం న నిరోధధమ్మం న విపరిణామధమ్మన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... నను రూపం అనిచ్చం సఙ్ఖతం పటిచ్చసముప్పన్నం ఖయధమ్మం వయధమ్మం విరాగధమ్మం నిరోధధమ్మం విపరిణామధమ్మన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి రూపం అనిచ్చం సఙ్ఖతం...పే॰... విపరిణామధమ్మం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "రూపం అపరినిప్ఫన్న"న్తి.

దుక్ఖఞ్ఞేవ పరినిప్ఫన్నన్తి? ఆమన్తా. నను యదనిచ్చం తం దుక్ఖం [సం॰ ని॰ ౩.౧౫] వుత్తం భగవతా – "రూపం అనిచ్చ"న్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి యదనిచ్చం తం దుక్ఖం వుత్తం భగవతా – "రూపం అనిచ్చం", నో చ వత రే వత్తబ్బే – "దుక్ఖఞ్ఞేవ పరినిప్ఫన్న"న్తి...పే॰....

౯౧౮. వేదనా ...పే॰... సఞ్ఞా... సఙ్ఖారా... విఞ్ఞాణం... చక్ఖాయతనం...పే॰... ధమ్మాయతనం... చక్ఖుధాతు... ధమ్మధాతు... చక్ఖున్ద్రియం...పే॰... అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం అపరినిప్ఫన్నన్తి? ఆమన్తా. అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం న అనిచ్చం...పే॰... న విపరిణామధమ్మన్తి? న హేవం వత్తబ్బే...పే॰... నను అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం అనిచ్చం సఙ్ఖతం...పే॰... విపరిణామధమ్మన్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం అనిచ్చం సఙ్ఖతం పటిచ్చసముప్పన్నం ఖయధమ్మం వయధమ్మం విరాగధమ్మం నిరోధధమ్మం విపరిణామధమ్మం, నో చ వత రే వత్తబ్బే – "అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం అపరినిప్ఫన్న"న్తి.

దుక్ఖఞ్ఞేవ పరినిప్ఫన్నన్తి? ఆమన్తా. నను యదనిచ్చం తం దుక్ఖం వుత్తం భగవతా – "అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం అనిచ్చ"న్తి? ఆమన్తా. హఞ్చి యదనిచ్చం తం దుక్ఖం వుత్తం భగవతా – "అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం అనిచ్చం", నో చ వత రే వత్తబ్బే – "దుక్ఖఞ్ఞేవ పరినిప్ఫన్న"న్తి.

అపరినిప్ఫన్నకథా నిట్ఠితా.

తేవీసతిమవగ్గో.

తస్సుద్దానం –

ఏకాధిప్పాయేన మేథునో ధమ్మో పటిసేవితబ్బో, అరహన్తానం వణ్ణేన అమనుస్సా మేథునం ధమ్మం పటిసేవన్తి, బోధిసత్తో ఇస్సరియకామకారికాహేతు వినిపాతం గచ్ఛతి, గబ్భసేయ్యం ఓక్కమతి, దుక్కరకారికం అకాసి , అపరన్తపం అకాసి, అఞ్ఞం సత్థారం ఉద్దిసి, అత్థి న రాగో రాగపతిరూపకో అత్థి న దోసో దోసపతిరూపకో అత్థి న మోహో మోహపతిరూపకో అత్థి న కిలేసో కిలేసపతిరూపకో, రూపం అపరినిప్ఫన్నం అఞ్ఞాతావిన్ద్రియం అపరినిప్ఫన్నన్తి.

ఖుద్దకో అడ్ఢపణ్ణాసకో.

తస్సుద్దానం –

నవం, నిబ్బుతి, ఏకాధిప్పాయోతి.

పణ్ణాసకుద్దానం –

మహానియామో , అనుసయా, నిగ్గహో, ఖుద్దకపఞ్చమో;
పరప్పవాదమద్దనా, సుత్తమూలసమాహితా;
ఉజ్జోతనా సత్థుసమయే, కథావత్థుపకరణేతి.

పఞ్చత్తింసభాణవారం

కథావత్థుపకరణం నిట్ఠితం.